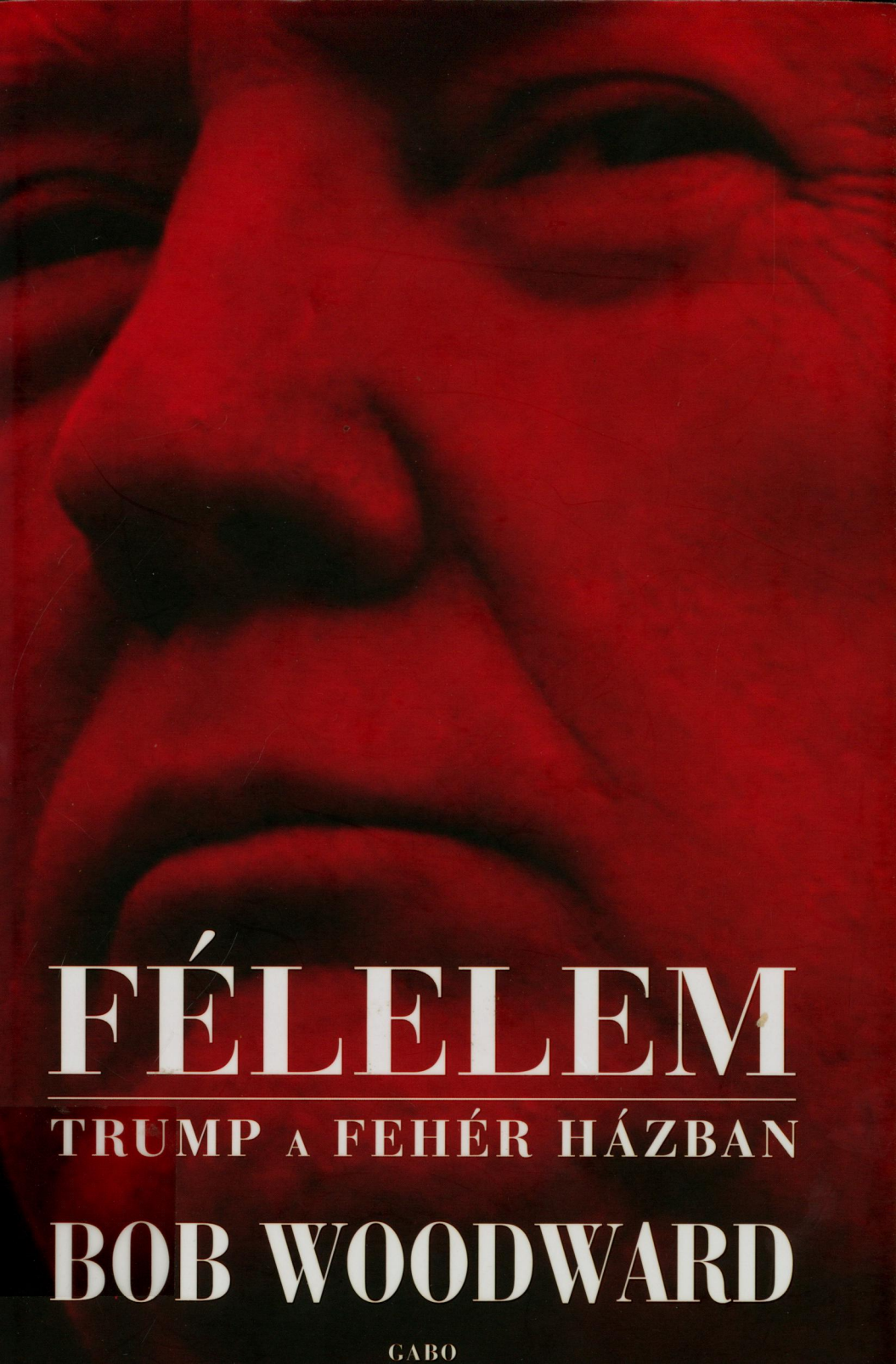

FÉLELEM

TRUMP A FEHÉR HÁZBAN

BOB WOODWARD

GABO

BOB WOODWARD

FÉLELEM

TRUMP A FEHÉR HÁZBAN

GABO

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Bob Woodward: Fear – Trump in the White House

Simon and Schuster, Inc., New York, 2018

Fordította: Bihari György (Prológus, 1–14. fejezet),

Bojtár Péter (15–28. fejezet), Pétersz Tamás (29–42. fejezet)

Szaklektor: Magyarics Tamás

Tördelés: Gelányi Mariann

Korrektúra: Kótai Kata

Somogyi-könyvtár, Szeged

S000665812

Copyright © 2018 by Bob Woodward

All rights reserved.

Hungarian translation © Bihari György, Bojtár Péter, Pétersz Tamás, 2018

Hungarian edition © GABO Kiadó, 2018

A könyv bármely részletének közléséhez a kiadó előzetes hozzájárulása szükséges.

320
W95

Kiadja a GABO Könyvkiadó

www.gabo.hu

Felelős kiadó: Földes Tamás

Felelős szerkesztő: Roboz Gábor

ISBN 978-963-406-730-6

Készült a Borsodi Nyomda Ipari Kft.-ben

Felelős vezető: Pásztor Csaba igazgató

A GABO Kiadó könyveinek kizárólagos terjesztője a Talentum Kft.

Cím: Törökbálint, DEPO

Telefon: 06-23-332-105

Fax: 06-23-232-336

E-mail: talentum.nagyker@t-online.hu

Elsának

Tartalom

A SZERZŐ MEGJEGYZÉSE	9
AZ OLVASÓ FIGYELMÉBE	12
PROLÓGUS	13
I-42. FEJEZET	21-419
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	437
FORRÁSJEGYZÉK	441
KÉPJOGOK	475
MUTATÓ	476

A szerző megjegyzése

Hálás köszönetem Evelyn M. Duffynak, aki az asszisztensem volt, miközben megírtam öt könyvet négy elnökről. Trump elnök abból a szempontból különös nehézséget jelentett, hogy híveiből és kritikusából egyaránt szélsőséges érzelmeket vált ki. Evelyn azonnal megértette, ebben az esetben mi a feladat: új információk szerzése, hitelesítése, és elhelyezése az összefüggések között, a Fehér Ház lehető legbelsőbb köreiből tudósítva.

Asszisztensem tisztában volt vele, hogy a feladat történelmi jelentőségű, és minél több anyagot össze kell gyűjtenünk, amíg még frissek az emlékek, és elérhetőek a dokumentumok és feljegyzések. Előfordult, hogy egy-két nap alatt kellett kutatnunk, interjúkat készítenünk és lemásolnunk az ugyanezen idő alatt át is dolgozott fejezetekhez, olyan témákat feltárva, mint az Észak-Koreával, Afganisztánnal és a Közel-Kelettel kapcsolatos külpolitika, továbbá a belpolitikai ügyek teljes spektruma a kereskedelemtől kezdve a bevándorláson át az adózási kérdésekig.

Evelyn gondoskodott róla, hogy a történetet konkrét dátumokkal, néven nevezett szereplőkkel és tényszerű beszámolókkal építhessük fel. Asszisztensem tiszteletre méltó munkamorállal, és a lehető legmélyebbről fakadó méltányossággal, kíváncsisággal és őszinteséggel végzi a dolgát. Milliónyi kutatási adatot, háttér-információt, időrendi táblázatot, felvételt, ötletet, a megválaszolatlan fontosabb kérdések és az elkészítésre váró, kiegészítő interjúk listáit köszönhettem neki.

Végtelen józanságában és bölcsességében a munkatársam, lélekben és munkában az alkotótársam volt.

**„Az igazi hatalom
– nem szívesen használom a szót –
a félelem.”**

– az elnökjelölt Donald J. Trump egy interjúban,
amelyet Bob Woodward és Robert Costa készített ve-
le 2016. március 31-én a Washington D.C.-ben lévő
Trump International Hotelben, az egykori Old Post
Office Pavilionban.

Az olvasó figyelmébe

A könyvhöz felhasznált interjúk a háttérinterjúkra vonatkozó újságírói alapszabály betartásával készültek. Ez azt jelenti, hogy minden, az interjúk során elhangzott információt felhasználhattam, de csak az aktuális interjúalany megnevezése nélkül. A könyv a szóban forgó események közvetlen érintettjeivel és tanúival készített, több száz órányi interjúból állt össze. Majdnem mindannyian engedélyezték, hogy rögzítsem a beszélgetésünk hanganyagát, hogy az összeálló történetet minél pontosabban mesélhessem el. Ahol konkrét idézeteket, gondolatokat vagy következtetéseket tulajdonítok bizonyos személyeknek, az információ vagy az illetőtől származik, vagy egy, a történetekről közvetlen tudomással bíró kollégájától, vagy értekezletekről származó feljegyzésekből, személyes naplókból, aktákból és kormányzati vagy személyes dokumentumokból.

Trump elnök nem volt hajlandó interjút adni a könyvhöz.

Prológus

2017 szeptemberének elején, a Trump-adminisztráció nyolcadik hónapjában Gary Cohn, a Goldman Sachs egykori elnöke és Trump elnök gazdasági főtanácsadója odaóvakodott a Fehér Ház Ovalis Irodájában lévő *Resolute*^{*}-asztalhoz.

A százkilencven centiméter magas, kopasz, nyegle és túláradoan öntelt Cohn a Goldmannél töltött huszonhét év alatt milliárdokat keresett az ügyfeleinek, és százmilliókat saját magának. Kikötötte, hogy joga legyen bármikor belépni az Ovalis Irodába, és az elnök beleegyezett.

Az asztalon a dél-koreai elnöknek címzett levél egyoldalas vázlata hevert, amelyben Trump elnök felmondja az Egyesült Államok és Korea szabadkereskedelmi egyezményét, közismert nevén a KORUS-t.

Cohn elsörnyedt. Trump már hónapok óta fenyegetőzött, hogy felbontja a szerződést, amely alapot teremtett a két ország gazdasági kapcsolatához, katonai szövetségéhez, és ami a legfontosabb, a szigorúan titkos hírszerzési akciókhoz.

Az 1950-es években kötött szerződés értelmében az Egyesült Államok huszonnyolcezer-ötszáz katonát állomásoztatott a koreai-félsziget déli részén, ahol a speciális hozzáférést igénylő programok birtokában a legszigorúbban bizalmas információkba és kódnevekkel ellátott hírszerzési anyagokba nyerhettek betekintést. Észak-Korea interkon-

^{*} Az amerikai elnökök dolgozóasztala: a *Resolute* brit hadihajó deszkáiból készült, Viktória királynő ajándékozta Rutherford B. Hayes elnöknek 1880-ban. (*A ford.*)

tinentalis ballisztikus rakétái manapság már képesek nukleáris robbanófejet eljuttatni akár Amerikába is. Egy Észak-Koreából indított rakéta harmincnegyzet perc alatt elérhetné Los Angeles.

Az imént említett programoknak köszönhetően az Egyesült Államok hét másodpercen belül tudomást szerezhetett arról, ha Észak-Koreában kilőttek egy rakétát. Ugyanehhez Alaszkában tizenöt perc kellett, ami óriási különbség!

Ha pedig az Egyesült Államok hét másodpercen belül értesül a kilövésről, a katonaságnak lesz ideje lelőni az észak-koreai rakétát. Ez volt az Egyesült Államok kormányának legtitkosabb és talán legfontosabb hadművelete. Az amerikai jelenlét Dél-Koreában a nemzetbiztonság talpkövét jelentette.

Ha felmondják a KORUS-t, amelyet Dél-Korea nélkülözhetetlennek tart a gazdaságához, borulhat az egész kapcsolat. Cohn nem tudta elhinni, hogy Trump elnök képes lenne kockáztatni a nemzetbiztonság szempontjából életbe vágóan fontos hírszerzési lehetőségeket.

Az egésznek az volt az oka, hogy Trump szörnyű haragra gerjedt, mert az Egyesült Államok évi tizennyolcmilliárd dollárt veszített a KORUS-on, ráadásul minden évben három és fél milliárd dollárjába kerültek a Dél-Koreában állomásozó csapatok.

Noha szinte naponta születtek jelentések a Fehér Házban uralkodó káoszról és viszályokról, a publikum nem tudhatta, igazából mennyire vészes a helyzet a színpad mögött. Trump állhatatlan volt, ritkán megbízható, kiszámíthatatlan. Ha elrontották a kedvét, ha méregbe gurult valami jelentős vagy jelentéktelen dolgon, képes volt azt mondani a KORUS-ra: „Még ma kiszállunk!”

És most itt ez a 2017. szeptember 5-én kelt levél, a lehetséges gyutacs egy nemzetbiztonsági katasztrófához. Cohn aggódott, hogy Trump aláírja a levelet, amint meglátja.

Elvette a vázlatot a Rolute-asztalról, és beletette egy „MEGŐRIZNI” feliratú kék iratgyűjtőbe.

– Elloptam az asztaláról – mondta később egy munkatársának. – Nem engedhettem meg, hogy lássa. Soha nem láthatja azt a dokumentumot. Meg kell védeni az országot.

Mivel a Fehér Házban ugyanakkora anarchia és rendetlenség uralkodott, mint Trump fejében, az elnök nem vette észre, hogy a levél eltűnt.

Elvileg Rob Porter, a titkárság vezetője és az elnöki papírmunka szervezője volt a felelős azért, hogy milyen levelek kerülnek a Rolute-asztalra. Ám a szóban forgó levélvázlat nyugtalanító módon valamilyen ismeretlen csatornán keresztül jutott el Trumphoz. A titkárság vezetője kevésbé látványos, ám meghatározó szerepet játszik a Fehér Házban. Porter már hónapok óta terjesztette be Trumpnak a határozati emlékeztetőket és más elnöki dokumentumokat, köztük a legbizalmasabb nemzetbiztonsági engedélyeket katonai és titkos hírszerző akciókhoz.

A százkilencven centiméter magas, keszeg, negyvenéves Porter mormonnak született, és a szürke emberek közé tartozott: jellegtelen szervező volt, aki a Harvardon tanult jogot, és Rhodes-ösztöndíjat kapott.

Porter később felfedezte, hogy a vázlatnak több másolata is létezik. Vagy ő, vagy Cohn gondoskodott róla, hogy egy se maradjon az elnök asztalán.

Cohn és Porter összedolgoztak, hogy megtorpedózzák Trump legóvatlanabbnak és legveszélyesebbnek ítélt parancsait. A kereskedelmi egyezményre vonatkozó dokumentum és mások is egyszerűen eltűntek. Ha valamilyen vázlat Trump elé került korrigálásra, Cohn egyszerűen elemelte, és az elnök megelégedett róla. De ami az asztalán volt, azt aláírta.

– Nem az a lényeg, hogy mit tettünk az országért – mondta Cohn bizalmas körben. – Hanem hogy minek a megtételétől óvtuk meg az elnököt.

Nem más volt ez, mint hivatali államcsíny: az amerikai elnök akarata és alkotmányos tekintélyének aláaknázása.

A politikai döntések, a programok és az elnöki papírmunka összehangolása mellett Porter munkaidejének egyharmada – mint azt egy munkatársának mondta – arra ment el, hogy próbált „reagálni a legveszélyesebb ötletekre, és különböző indokokkal meggyőzni az elnököt, hogy azok talán nem is olyan jó ötletek”.

Cohnnak és Porternek volt egy másik stratégiája is: a halogatás, az elnapolás, a hivatkozás a jogi megszorításokra.

– Annál, hogy csak úgy elvettünk papírokat az asztaláról, tízszer gyakoribb volt, hogy valamit elodáztunk, vagy nem terjesztettünk be, vagy azt mondtuk neki – komolyan, nem csak kifogásnak –, hogy ezt még alaposan meg kell vizsgálni, vagy ezen többet kell dolgozni, vagy hogy a törvény nem engedi – mondta a korábban ügyvédként dolgozó Porter. – Folyton úgy éreztük magunkat, mintha a szakadék szélén egyensúlyoznánk.

Voltak napok vagy hetek, amikor a működés irányíthatónak látszott, és két lépést távolodtak a szakadék peremétől.

– Máskor lezuhantunk a semmibe, és nem sikerült megakadályoznunk, hogy az adott lépésre sor kerüljön. Olyan volt ez az egész, mint egy folyamatos kötéltréfa.

Noha Trump egyszer sem hozta szóba az elkallódott szeptember 5-ei levelet, azért nem feledkezett meg róla, hogy mit akart a kereskedelmi egyezményről.

– Több változata is volt annak a levélnek – mondta Porter az egyik munkatársának.

Később az Ovális Irodában tartott egyik értekezleten heves vita robbant ki a dél-koreai egyezményről.

– Nem érdekel! – mondta Trump. – Unom ezt a vitatkozást! Halani sem akarok róla! Kiszállunk a KORUS-ból! – Diktálni kezdett egy új levelet, amelyet el akart küldeni.

Jared Kushner, Trump veje, komolyan vette az elnök szavait. A harminchat éves Jarednek, a Fehér Ház egyik vezető tanácsadójának fegyelmzett, már-már arisztokratikus fellépése volt. 2009-ben kötött házasságot Ivankaival, Trump lányával.

Mivel Jared ült legközelebb az elnökhöz, írni kezdte, amit Trump diktált.

– Fejezd be a levelet, és küldd be hozzám, hogy aláírhasam – parancsolta Trump.

Jared éppen új levéllel dolgozta át az elnök diktálását, amikor Porter hírül vette a dolgot.

– Küldje át nekem a vázlatot – mondta Kushnernek. – Ha megcsináljuk, ne végezzünk fél munkát. Úgy kell megfogalmaznunk a levelet, hogy ne hozzon szégyent ránk.

Kushner átküldte a vázlat másolatát. Nem sok hasznát vették. Porter és Cohn eddigre már megírt valamit, hogy bizonyítsák, megteszik, amire az elnök utasította őket. Trump azonnali választ várt, nem mehettek be hozzá üres kézzel. A vázlat az egyik része volt az elterelő hadműveletnek.

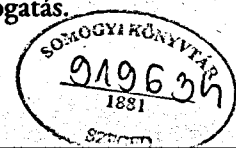
Egy szabályos értekezleten a KORUS felmondásának ellenzői felhoztak minden érvet: az Egyesült Államok még sohasem mondott fel semmilyen szabadkereskedelmi egyezményt; a dolognak vannak törvényes vetületei, geopolitikai vetületei, hírszerzési vetületei; a levél még nincs kész. Tényekkel és logikával mértek csapást az elnökre.

– Hát akkor dolgozzanak tovább a levélen – mondta Trump. – Lát-ni akarom a következő vázlatot.

Cohn és Porter nem készített következő vázlatot, így nem volt mit megmutatni. A kérdés egyelőre eltűnt az elnöki döntéshozatal kódében. Trumpot más dolgok foglalták le.

Ám a KORUS-téma csak nem akart teljesen feledésbe merülni. Cohn beszélt James Mattis védelmi miniszterrel, a tengerészgyalogság visszavonult tábornokával, Trump kormányának talán legbefolyásosabb tagjával. A veterán Mattis tábornok negyven évet szolgált le a seregben. Százhetven centiméter magas volt, olyan egyenesen tartotta magát, mintha nyársat nyelt volna, és állandóan olyan képet vágott, mint aki halálosan unja az életet.

– A borotva élén egyensúlyozunk – mondta Cohn a miniszternek. – Lehet, hogy ezúttal elkél egy kis támogatás.

Mattis igyekezett minél ritkábban ellátogatni a Fehér Házba, és lehetőleg katonai kérdésekkel foglalkozni, de most belátta, hogy a kérdés nem tűr halasztást, és bement az Ovális Irodába.

– Elnök úr – mondta –, hazánk biztonságára Kim Dzsongun jelenti a legközvetlenebb fenyegetést. Szükségünk van Dél-Koreára mint szövetségesre. Lehet, hogy ennek látszólag nincs köze a kereskedelemhez, pedig életbe vágó. A Dél-Koreában állomásozó amerikai katonaságnak és hírszerzésnek köszönhetjük, hogy meg tudjuk védeni magunkat Észak-Koreától. Kérem, ne mondja fel a szerződést.

– Miért fizet az Egyesült Államok évi egymilliárd dollárt egy ballisztikus rakétaelhárító rendszerért Dél-Koreában? – kérdezte Trump, aki annyira dühös volt a THAAD, a végfázisú nagy magassági területvédelmi rendszer miatt, hogy azzal fenyegetőzött, kivonja Dél-Koreából, és átköltözteti az oregoni Portlandbe.

– Nem Dél-Koreáért tesszük – felelte Mattis. – Azért segítünk Dél-Koreának, mert ők meg rajtunk segítenek.

Az elnök látszólag egyetértett, de egyetértése csak az adott pillanatra szólt.

2016-ban az elnökjelölt Trump így definiálta a Bob Costának és nekem adott interjújában az elnök feladatát:

– Legelsősorban a nemzet biztonságának garantálása... Ez az egyes, kettes és hármas számú feladat... Az az erős katonaság, amelyik nem hagyja, hogy kívülről ártsanak a hazánknak. És én határozottan azt gondolom, hogy mindig ez lesz az egyes számú feladatom.

A valóság az volt, hogy az Egyesült Államok 2017-ben hozzákötötte magát egy érzelmileg túlfűtött, állhatatlan és kiszámíthatatlan vezető szavaihoz és tetteihez. Az elnök beosztottai készakarva hiúsították meg azokat a lépéseket, amelyeket vezetőjük legveszélyesebb ötleteinek tartottak. A világ legerősebb országának végrehajtó hatalma idegösszeomlást kapott.

A könyv ennek a történetét meséli el.

Döntés-előkészítő/Vitaanyag
2017. szeptember 5.

Öexcellenciája Mun Dzsein
A Koreai Köztársaság elnöke
Kék Ház
Szöul
Koreai Köztársaság

Öexcellenciája Kim Hjuncsong
Kereskedelmi miniszter
Kereskedelmi, Ipari és Energiaügyi Minisztérium
402 Hannuri derő
Szedzsong-si 30118
Koreai Köztársaság

Tisztelt Uraim!

Az Egyesült Államok és Korea szabadkereskedelmi egyezménye (a továbbiakban egyezmény) jelenlegi formájában nem szolgálja az Egyesült Államok gazdaságának legjobb érdekeit. Ezen okból az egyezmény 24.5 sz. cikkével összhangban az Egyesült Államok ezennel értesíti Önöket, hogy fel kívánja bontani az egyezményt. A 24.5 sz. cikk értelmében az egyezmény a jelen értesítés keletkezésétől számított 180. napon veszíti érvényét. Nevezett időszakban az Egyesült Államok kész megvitatni a Koreai Köztársasággal azokat a kérdéseket, amelyekben országaink kölcsönösen érdekeltek.

Tisztelettel:

Donald J. Trump
Az Egyesült Államok elnöke

Robert E. Lighthizer
Az Egyesült Államok kereskedelmi képviselője

A dél-koreai elnöknek címzett, 2017. szeptember 5-én kelt levél vázlata a szabadkereskedelmi egyezmény felmondásáról. Gary Cohn elhozta az Ovális Iroda asztaláról, nehogy Trump elnök aláírja és postáztassa.

1. fejezet

2010 augusztusában, hat évvel azelőtt, hogy Steve Bannon átvette volna Donald Trump győztes elnökválasztási kampányának irányítását, megszólalt az akkor ötvenhét éves, jobboldali témájú politikai filmeket készítő producer telefonja.

– Mi a programod holnapra? – kérdezte David Bossie, a képviselőház veterán republikánus vizsgálóbiztosa, aki majdnem két évtizede hajtotta Bill és Hillary Clinton botrányait.

– Öreg – felelte Bannon –, azokat a kurva filmeket vágom, amiket neked csinállok.

Közeledtek a 2010-es időközi kongresszusi választások. A Tea Party mozgalom forrpontra jutott, a republikánusok beindultak.

– Dave, most nyomunk ki két új filmet. Szerkesztek. Napi húsz órát dolgozom. – A Citizens Unitednél, a konzervatív politikai akcióbizottságnál, amelynek Bossie volt a főnöke, szakmáiban gyártották a Clinton-ellenes filmeket.

– Fel tudsz jönni velem New Yorkba?

– Minek?

– Hogy találkozz Donald Trumppal.

– Minek?

– Fontolgtatja, hogy indul az elnökválasztáson.

– Melyik országban?

– Nem, de komolyan – erősködött Bossie.

Hónapok óta értekezett és dolgozott együtt Trumppal. Trump kérte ezt a találkozót.

– Öreg, nekem nincs időm faszverésre – jelezte Bannon. – Donald Trump sose lesz elnök. Felejtsd el. Obama ellen? Ne szórakozz már. Nincs nekem időm baromságokra.

– Nem akarsz találkozni vele?

– Nem, nem érdekel. – Trump egyszer adott Bannonnak egy félórás interjút ahhoz a Los Angelesből sugárzott, vasárnap délutáni rádióműsorhoz, amelynek Bannon a *The Victory Sessions* („Dialogus a győzelemért”) címet adta, és „a gondolkodó ember műsora”-ként hivatkozott rá.

– A fazon nem gondolja komolyan – mondta Bannon.

– Szerintem igen – vitatkozott Bossie. Trump tévés celeb volt, *The Apprentice* („A gyakornok”) című híres műsora néhány hete a legnagyobb nézettséget érte el az NBC-n. – Semmi bajunk nem lesz belőle, ha elmegyünk hozzá.

Bannon végül rábólintott, hogy elmegy New Yorkba, a Trump Towerbe.

Fellifteztek a huszonhatodik emeleten lévő tanácsterembe. Trump szívélyesen üdvözölte őket, és, mesélte Bossie, ő tartott neki egy részletes előadást, kvázi oktatói órát.

Az óra első felében azt ismertette, hogyan kell indulni és nyerni egy republikánus elnökjelölő közgyűlésen. Az óra második felében pedig elmagyarázta, hogyan kell versenybe szállni az Egyesült Államok elnöki tisztjéért Barack Obamával. Ismertette a szabványos választási stratégiákat, értekezett az eljárásokról és kérdésekről. Bossie hagyományos, a kormány hatalmának korlátozását támogató konzervatív volt, akit meghökkentett a Tea Party mozgalom.

Fontos pillanat ez az amerikai politikában, mondta Bossie. A Tea Party populizmusa végigsöpört az országon. A kisember elkezdte halatni a hangját. A populizmus alulról szerveződő mozgalom, célja a politikai status quo megdöntése a hétköznapi ember javára.

– Én üzletember vagyok – emlékeztette őket Trump. – Nem hivatalos politikai törtető.

– Ha elnök akar lenni – figyelmeztette Bossie –, sok kis kérdésről és sok nagyról kell tudnia. – Ilyen kis kérdés a határidők betartása, a jelölés államonként változó szabályai, szóval a részletek. – Meg kell értenie az irányelveket, tudnia kell, hogyan nyerje meg magának a küldötteket, és mindenekelőtt meg kell értenie a konzervatív mozgalmat.

Trump bólintott.

– Pár kérdésben vannak problémák – folytatta Bossie.

– Nekem semmilyen kérdésben nincs problémám – jelentette ki Trump. – Miről beszél?

– Először is, republikánus elnökjelölt csak olyan lehet, aki életpárti – magyarázta Bossie. – Maga pedig sajnos erősen választáspárti.

– Az meg mit jelent?

– Köztudottan többször adakozott az abortuszosoknak, a választáspárti jelölteknek. Nyilatkozatokat tett. Életpártinak kell lennie, elleneznie kell az abortuszt.

– De én ellenzem az abortuszt – jelentette ki Trump. – Én életpárti vagyok.

– Hát pedig dokumentálva van az ellenkezője.

– Azt helyre lehet hozni – szögezte le Trump. – Maga csak mondja meg, hogyan lehet helyrehozni. Én... hogy is mondta? Életpárti vagyok. Én életpárti vagyok, ha mondom.

Minél tovább beszélt, annál jobban lenyűgözte Bannont az előadóművészi képességeivel. Trump harcias volt, és gyorsan váltott témát. Remek formában volt, valósággal lehengerelte az embert, parancsoló fellépésével betöltötte a helyiséget. Volt benne valami. Ugyanakkor olyan is volt, mint azok a fickók a kocsmában, akik visszabeszélnek a tévének. Utcai vagány Queensből. Bannon szerint olyan volt, mint Archie Bunker*, csak nagyon céltudatos változatban.

– A másik nagy probléma a maga szavazási statisztikája.

– Hogyhogy az én szavazási statisztikám?

* A '70-es évek egyik amerikai tévésorozatának főszereplője, aki leginkább rasszista és szexista nézeteiről ismert. (A ford.)

– Hogy milyen gyakran szavaz.
 – Miről beszél maga?
 – Nos, ez egy republikánus elnökjelölt-választás – felelte Bossie.
 – Én szavazok minden alkalommal! – mondta Trump magabiztosan. – Szavaztam minden egyes alkalommal tizenhét-húsz éves korom óta!

– Ez így nem pontos. Tudhatja, hogy a szavazatait regisztrálják. – Bossie-nak, a kongresszusi vizsgálóbiztosnak számtalan nyilvántartás állt rendelkezésére.

– Nem tudják azok, hogyan szavazok.
 – Nem, nem, nem, nem az, hogy hogyan szavaz. Hanem hogy milyen gyakran szavaz.

Bannon rádöbrent, hogy Trump a politika alapfogalmaival sincs tisztában.

– Én mindig szavaztam! – makacskodott Trump.
 – Az a helyzet, hogy egész életében egyetlenegyszer szavazott elnökjelölt-választáson – idézte a nyilvántartásból Bossie.

– Hát ez kurva nagy hazugság – közölte Trump. – Úgy, ahogy van, hazugság. Ahányszor szavazni kell, szavazok.

– Egyetlen előválasztáson szavazott – mondta Bossie. – 1988-ban vagy mikor, a republikánusokén.

– Igaza van – mondta Trump, zökkenő nélkül megtéve a száznyolcvan fokos fordulatot. – Rudyra. – Giuliani 1989-ben indult egy előválasztáson a polgármesterségért. – Erre gondolt?

– Igen.
 – Majd kibekkelem – mondta Trump.
 – Lehet, hogy ebből semmi sem számít – mondta Bossie –, de lehet, hogy igen. Ha haladni akar, módszeresnek kell lennie.

Bannon volt a következő. Azzal kezdte, hogy mi a motorja a Tea Party mozgalomnak, amely nem szereti az elitet. A populizmus a közember barátja, mert tudnivaló, hogy a rendszer manipulált. A populizmus harcol a haveri kapitalizmus és a lepacsizott üzletek ellen, amelyek a vérét veszik a munkásságnak.

– Ezt szeretem! Ez vagyok én! – helyeselt Trump. – Egy populista! – törte kerékbe a szót.

– Nem, nem – igazította ki Bannon. – Populista.
 – Ja, ja – makacskodott Trump. – Populista.

Bannon feladta. Először azt gondolta, Trump nem ismeri a szó jelentését. Bár lehet, hogy a maga módján értelmezi, úgy, hogy populárnak kell lenni a nép szemében. Bannon tudta, hogy a „populista” egy régebbi angol változata volt a „populistá”-nak a nem szellemi foglalkozású nagyközönség számára.

Egy órája tartott már a megbeszélés, amikor Bossie megszólalt:

– Van még egy nagy bökkenő.
 – Mi az? – kérdezte Trump kissé óvatosabban.
 – Nos – mondta Bossie –, maga 80%-ban a demokratáknak adakozott. – Bossie szemében ez volt Trump legsebezhetőbb pontja, bár ezt már nem mondta ki.

– Ez baromság!
 – Nyilván van tartva – jelentette ki Bossie.
 – Ez is! – Trump szóhoz sem jutott.
 – Minden egyes adománya. – A politikusok anyagi támogatása nyilvános adatnak számított.

– Én mindig méltányos vagyok! – Trump azt állította, egyenlő adományokkal támogatta mindkét pártot.
 – Maga igazán bőkezű, de akkor is a demokratáknak jutott a 80%. Chicago, Atlantic City...

– Mert muszáj volt! – mondta Trump. – Az összes várost ezek a kurva demokraták igazgatják. Hoteleket kell építeni. Meg kell kenni őket. Ők jöttek hozzám.

– Ide figyeljen – szólt közbe Bannon. – Dave arra akar kilyukadni, hogy maga a Tea Party embereként szeretne indulni, de a probléma abban áll, hogy a Tea Party pont az ilyenekre panaszkodik. Hogy a magafajták egymás között osztják szét az üzleteket.

– Ezt majd kibekkelem – mondta Trump. – Itt minden manipulálva van. Ez egy manipulált rendszer. Ezek az emberek már évek óta

fejnek. Nem akarok én adni. De ezek csak úgy besétálnak az irodámba. Ha meg nem írok nekik csekket...

– Van Queensben egy politikus – folytatta. – Egy öreg fazon egy baseballütővel. Amikor az ember odamegy hozzá, muszáj adnia neki valamit – általában kápét. Ha nem ad semmit, nem történik semmi. Nem épül meg semmi. De ha a fazon megkapja a pénzt egy borítékban, akkor igen. Így megy ez. De ezt helyre tudom hozni.

Bossie azt mondta, van egy ütemterve.

– Itt van a konzervatív mozgalom. A Tea Party jön és megy. A populizmus jön és megy. De a konzervatív mozgalom, az kőszikla Goldwater óta. Másodszor, azt javasolnám, hogy ha indulni akar, úgy tegye, mintha a kormányzóságot pályázná meg három államban: Iowában, New Hampshire-ben és Dél-Karolinában. Ebben a három államban tartanak elsőként előválasztásokat. Induljon, és beszéljen úgy, mint egy helyi, mintha a kormányzójuk akarna lenni. – Sok jelölt elkövette azt az óriási hibát, hogy egyszerre próbált indulni huszonhét államban. – Induljon három kormányzóválasztáson, akkor igazán jól startol. Összpontosítson háromra. Legyen sikeres háromban, a többi jön magától.

– Lehetek az elnökjelölt – mondta Trump. – Meg tudom verni őket. Nem érdekel engem, hogy kicsodák. Menni fog. És el tudom intézni azt a többi dolgot is.

Elvégre minden kijelentés elővehető, újratárgyalható.

– Életpárti vagyok – erősködött Trump. – Belevágok.

– A következőt kell tennie – mondta Bossie. – Csekket kell írnia kétszázötvenezer-ötszázezer dollár összértékben, külön-külön minden képviselőnek és szenátornak. Mind ide fognak jönni. Nézzen a szemükbe, rázzon kezét velük. Ad nekik egy csekket, mert jelezniük kell, hogy itt vagyunk. Egyénileg kell csinálnia, hogy tudják, kivel van dolguk. Később jól fog jönni, hogy megtette az első lépést a kapcsolatépítésben.

Majd Bossie folytatta:

– Mindegyiküknek azt kell mondania, hogy ez a csekk a magáé, kétezer-négyszáz dollárról szól – folytatta Bossie. – Ez a maximális összeg. Külön-külön csekk mindenkinek, kápé a kampányukhoz, hogy tudják, ez személyesen magától jön. Így a republikánusok tudni fogják, hogy maga komolyan veszi a dolgot. A pénz főszerepet játszik az elnöki politika művészetében.

Később ez még nagyon jól fog jönni. Az olyan csatatérállamok jelöltjeire kell koncentrálni, mint Ohio, Pennsylvania, Virginia és Florida.

Végül Bossie zárásként ezt mondta:

– Aztán írnia kell egy könyvet a politikáról. Össze kell hoznia egy könyvet arról, hogy mit gondol Amerikáról és ezekről a dolgokról.

Bannon aztán részletes ismertetőt tartott Trumpnak Kínáról és az ország arra irányuló törekvéseiről, hogy pénzt és munkahelyeket vegyen el az Egyesült Államoktól, és ez sikerül is neki. Mániaja volt a kínai fenyegetés.

– Na, mit szólna? – kérdezte később Bossie Bannontól.

– Lenyűgöző jelenség – felelte Bannon. – De hogy elnök legyen? Kizárt. Először is, ott az a két dolog. A faszi egyetlen csekket sem fog megírni. Nem az a típus, aki csekket ír. Ő csak aláírja a csekkek hátulját, amikor neki fizetnek. Jó is, hogy mondtad, mert ez nem szokott csekket írni.

– Na és a könyv a politikáról?

– Hagyjál már, soha nem írja meg. Eleve senki se venné meg. Úgyhogy időpocsékolás volt az egész, bár baromi jól szórakoztam.

Bossie azt mondta, igyekszik felkészíteni Trumpot, ha az netán tényleg úgy dönt, hogy elindul a választáson. Trumpnak volt egy egyedülálló ütőkártyája: köze nem volt a politikához.

Ahogy mentek tovább, Bossie gondolatban lefuttatta ugyanazt a szellemi tornagyakorlatot, amelyet hat év múlva sok amerikai végigcsinál. Soha nem fog indulni. Soha nem fog regisztrálni. Soha nem

hozza nyilvánosságra a vagyonbevallását. Ugye? Soha nem csinálja meg egyiket se. Soha nem fog győzni.

– Szerinted indul? – kérdezte végül Bannontól.

– Kizárt – ismételte Bannon. – Nulla esély van rá. Nullánál is kevesebb. Nézd már meg, milyen életet él, öreg. Ugyan már, dehogy csinálja meg. Pofára esne.

2. fejezet

Hat évvel később

Szinte biztos, hogy ha nem olyan képtelenül trehány összevisz-
szásban követik egymást az események, ahogy a továbbiakban lesz
olvasható, egészen más világ lenne, mint ami van. Donald Trump
2016. július 21-én elfogadta a republikánusok elnökjelöltségét. Vadá-
szatában az elnökségre 2016. augusztus 13-án, szombaton következett
be a komoly fordulat.

Steve Bannon, ekkoriban a jobboldali Breitbart News elnöke, egy
padon ült a New York-i Bryant Parkban, és körülrakta magát újságok-
kal, ilyen volt a szombati rutinja. Elsőnek a *Financial Times* lapozta
át, majd sort kerített a *The New York Times*ra.

„Bukásra áll a belső misszió Trump nyelvének megfékezésére”,
közölte a szalagcím a *The New York Times* első oldalán. Három hónap
múlva volt esedékes az elnökválasztás.

Édes Istenem, gondolta Bannon.

A Bannon-dráma első felvonásának alapjául a férfi megjelenése
szolgált, a tenispólók többszörös rétegén viselt ódon katonazubbony.
A második alapjául a viselkedése, amely agresszív volt, elbizakodott
és lármás.

A *Times* riporterei húsz névtelen republikánus forrásra hivatkoz-
tak, akik vagy Trumphoz, vagy a kampányához álltak közel. A cikkből
egy összezavarodott, kimerült, nyugös, baklövésekre hajlamos Trump
képe rajzolódott ki, aki rosszul áll az adományozók dolgában. Kétes
volt a helyzete Floridában, Ohióban, Pennsylvániában és Észak-Karo-
linában, azokban a csatatérállamokban, ahol eldől a választás. Csúnya
portré volt, ráadásul az utolsó szóig igaz. Bannon úgy számolt, hogy

Trump akár húsz ponttal is lemaradhat Hillary Clinton demokrata elnökjelölt mögött, de mindenképpen két számjegyű lesz a hátránya.

Kétségtelen, hogy Trump könnyen magára tudta vonni a média figyelmét, de még mindig nem volt stábja azon kívül, amit a Republikánus Országos Bizottságtól kapott. Bannon tudta, hogy Trump kampánystábja mindössze néhány emberből áll, akik egy szobában lézengenek: egy beszédíró és körülbelül hat szállásszervező, akik beütemezték a nagygyűléseket országszerte a legolcsóbb helyekre, gyakran ócska, viharvert stadionokba.

Ennek ellenére Trump tizenhat embert lehalasztva megnyerte a republikánus elnökjelölt választást, és nagydarab, tudatlan, felforgató mivoltában örökké ott volt az ország orra előtt.

A Harvard üzleti iskolájában diplomázott, immár hatvanhárom éves, lángelkű nacionalista Bannon felhívta Rebekah Mercert.

Mercer és családja az egyik legnagyobb és legvitatottabb támogatója volt a Republikánus Pártnak. Az amerikai politikában, különösen a Republikánus Pártban a pénz az üzemanyag. Mercerék enyhén kétes megítélésűek voltak, de a pénzükön tudtak vásárolni maguknak egy helyet az asztalnál. Nem mellesleg társtulajdonosai voltak a Breitbartnak.

– Ez baj, mert minket fognak hibáztatni érte – mondta Bannon. A Breitbart mindig kiállt Trump mellett az elnökjelölt sötétebb óráiban. – Ezzel vége lesz a Breitbartnak.

– Miért nem lép be maga? – kérdezte Rebekah.

– Soha életemben nem szerveztem még kampányt – felelte Bannon. Még a közelébe sem jutott az ilyesminek. Már az ötlet is nevetséges.

– Ez a Manafort egy csődtömeg – mondta Rebekah. Trump kampányigazgatójára, Paul Manafortra célzott. – Jelenleg senki sem csinálja a kampányt. És Trump hallgat magára. Folyton a felnőttet keresi, aki majd dirigálja.

– Nézze, én egy másodperc alatt vállalhatnám – mondta Bannon. – De ő miért tenné?

– Mert sose értett hozzá – mondta Rebekah, és megemlítette a *The New York Times* cikkét. – A kampány pánik üzemmódban van. – Vagyis Trump azért venné fel Bannont, mert kétségbe van esve.

Mercerék felkeresték Trumpot, aki a Long Island-i East Hamptonba ment Woody Johnsonhoz, a New York Jets tulajdonosához, pénzügyítés céljából. Mercerék általában csak a csekket írták, és azt mondták, nincs szükségük arra, hogy lássák is a jelöltet. Trumpgal viszont akartak találkozni tíz percre.

A magas, vörös hajú Rebekah-nak be nem állt a szája az üvegezett kis verandán, míg az apja, Bob Mercer – a fényes elméjű matematikus, a mesés sikerű hedge fund, az évi ötvenmilliárd dollárból gazdálkodó Renaissance Technologies egyik agytrösztje – alig beszélt.

– Manafortnak mennie kell – jelentette ki Rebekah. – Káosz, amit művel.

– Kit javasol? – kérdezte Trump.

– Steve Bannon jön helyette.

– Sose vállalja.

– Biztosan vállalja – közölte Rebekah.

Bannon aznap este utolérte Trumpot.

– Kínos ez a dolog az újságban – mondta a *The New York Times* cikkéről. – Maga jobb ennél. Győzhetünk. Győznünk kell. Hillary Clintonról van szó, az ég szerelmére.

Trump szidta egy darabig Manafortot.

– Ez egy pöcs! – mondta. – Nem tudja jól használni a tévét!

– Találkozzunk holnap, és szervezzük meg a dolgot. Képesek vagyunk rá! – lelkesedett Bannon. – Csak tartsuk titokban.

Trump beleegyezett, hogy másnap, vasárnap reggel újra találkozik Bannonnal.

Ugyancsak aggasztó volt ez a nap egy másik politikusnak, Reince Priebusnak, a negyvennégy éves wisconsini jogásznak, a Republikánus Országos Bizottság elnökének. Elnöksége öt évében Priebus volt Mr. Hosszúkezü és Mr. Pók. Nyájas fellépése mögött egy birodalom-építő rejtőzött. Priebus hozta meg a párt pénzügyi döntéseit, fogadta fel a hatezer-ötszáz fizetett terepmunkást, szerepelt rendszeresen a tévében. Saját kommunikációs cége volt, de most kényelmetlen helyzetbe került.

Priebus a maga részéről katasztrófának tekintette az augusztust. „Egy állandóan működő fűtőlámpa, amelyik nem akar kialudni.” Aminek Trump elnökjelölt volt az oka.

Priebus kezdettől fogva irányítani próbálta a kampányt. Amikor Trump 2015. június 16-án a jelölését bejelentő beszédében azt állította, hogy a mexikóiak mindenkit megerőszakolnak, Priebus felhívta, és figyelmeztette: – Így nem beszélhet. Túl sok munkánk fekszik a latinók megnyerésében.

Trump nem volt hajlandó visszavenni, és nekitámadt mindenkinek, aki őt támadta. A Republikánus Bizottság egyetlen elnökének sem volt még akkora szálka a körme alatt, mint Trump.

A minden hájjal megkent Mitch McConnell, a republikánusok szenátusi frakcióvezetője bizalmasan felhívta Priebust: felejtse el Trumpot, irányítsa át a pénzt a Szenátus jelöltjeinek, zárja el Trump elől a pénzcsepőt.

Am Priebus meg akarta őrizni jó viszonyát Trumppal, és úgy döntött, szilárdan megveti a lábát középúton Trump és McConnell között. Ezt józan taktikai döntésnek tartotta, amely biztosítja számára és pártjának a túlélést. Meg is mondta Trumpnak: – Száz százalékgig maga mellett vagyok. Szeretem magát. Magával fogok dolgozni, de meg kell védenem a pártot. Van más felelősségem is magán kívül.

Priebus vállalta, hogy kampányol Trumpnak, és bemutatja a nagygyűléseken. Ő ezt úgy látta, mintha egy fuldoklónak nyújtana kezet.

Megrendítette, amikor a *Times*ban azt olvasta, hogy Trumpot képtelenség civilizálni. „Francba! – gondolta. – Ez nagy baj! A kampány széthullóban van. Bár ez nem is kampány, hanem egy vicc.”

Olyan sok mindent mondtak a *Times* cikkében, hogy Priebus megértette, a húsz forrás vagy szabotálni próbálja a kampányt, vagy szokás szerint magukat fényezik.

Veszélyes idők ezek, talán a legveszélyesebbek Trumpra és a pártra nézve, gondolta Priebus. Nincs más hátra, mint előre: eskaláció minden fronton, maximális agresszió a végzetes gyengeségek leplezésére.

Azon a vasárnap reggelen Steve Bannon megérkezett a manhattani Trump Towerbe, és szólt a biztonságiaknak, hogy megbeszélése van Mr. Trumpgal.

– Prima – felelte az őr. – Hétfégén soha nincs bent.

Bannon telefonált Trumpnak.

– Húha! Bedminsterben vagyok – magyarázta az elnökjelölt. Bedminsterben volt a Trump Országos Golfklub. – Mivel nincs itt, megyek golfozni. Jöjjen ki, majd együtt ebédelünk. Legyen itt, mondjuk, egyre.

Elkezdte aprólékosan magyarázni, hogyan lehet eljutni a New Yorktól negyven mérföldnyire lévő golfklubba.

– Meg fogom találni – jelentette ki Bannon.

– De nem; hajtson föl egyenesen a Rattlesnake Bridge Roadra, aztán kábé egy mérfölddel később forduljon be jobbra.

– Meg fogom találni. A maga Trump Országos Golfklubjáról van szó.

– Nem – makacskodott Trump –, figyeljen ide.

Olyan részletességgel magyarázta el az útvonalat, amelyet Bannon még egyetlen kérdésben sem tapasztalt tőle.

Bannon úgy vitette ki magát Bedminsterbe, hogy délre érjen oda, mert semmiképpen sem akart késni. Az öltözőben odavezették egy öt személyre terített asztalhoz.

– Korán érkezett – mondta egy alkalmazott. – A többiek csak egyre jönnek.

– A többiek? – kérdezte Bannon.

– Roger Ailes, Chris Christie kormányzó és „a polgármester” – Rudy Giuliani – is itt lesz.

Bannon pipa lett. Nem azért jött ide, hogy mások előtt tartson előadást. Ő és Trump megegyeztek, olyan megállapodást kötöttek, amelyet nem lehet felülvizsgálni.

Elsőnek Ailes érkezett, Bannon egykori mentora, a Fox News alapítója és vezérigazgatója, régi republikánus politikai szereplő Richard Nixon óta.

– Mi a fasz ez? – kérdezte, és ócsárolni kezdte a kampányt.

– Mennyire rosszak a számok? – kérdezte Bannon.

– Bukta lesz!

– Tegnap este beszéltem Trumppal – mondta Bannon. – Mercerék is beszéltek vele. Ide kellett jönnöm, hogy átvegyem a kampányt, de ezt ne mondja el a másik két fazonnak.

– Mi a fasz ez? – kérdezte újra Ailes. – Maga semmit sem ért a kampányokhoz. Szó sem lehet róla.

– Tudom, de a mostaninál bárki képes jobbat szervezni.

Noha Bannon évek óta ismerte Ailest, nem volt hajlandó szerepelni a Fox Newson.

Egyszer azt mondta: – Azért nem szerepeltem soha a Foxon, mert nem akartam Roger lekötelezettje lenni... Sose legyen a lekötelezettje, mert mindenestől megeszi.

Ez szöges ellentétben állt a Trumphoz fűződő kapcsolatával, akit Bannon csak egy kérvényezőnek látott. 2015 novembere és 2016 júniusa között Trump egész interjúsorozatot adott Bannonnak a *Breitbart News Daily* rádióműsorban.

Ailes azt mondta, a heti vita-előkészítőre jöttek. Másfél hónappal későbbre, szeptember 26-ára volt beütemezve az első elnöki vita Hillary Clintonnal.

– Vita-előkészítő? – kérdezte Bannon. – Maga, Christie és Rudy?

– Ez a második.

– Komolyan készül a vitára? – kérdezte Bannon váratlan elismeréssel.

– Nem, idejön és golfozik, és csak úgy beszélgetünk a kampányról – meg mindenféléről. De azért igyekszünk rászoktatni.

Ekkor csatlakozott hozzájuk Paul Manafort kampányigazgató.

Bannon, aki mindig „tűzokádó populistának” nevezte magát, fel volt háborodva. Manafort vitorlázáshoz öltözött, nyaksállal. Mintha egyenesen Southamptonból érkezett volna!

Aztán Trump is megérkezett, és leült. Feltálták a hot-dogot és a hamburgert. Egy tizenegy éves kölyök álomkajája, gondolta Bannon. Trump rögtön behabzsolt két hot-dogot.

Közben megkérdezte Manafortot, hogyan jelenhetett meg a *The New York Times*-ban egy olyan cikk, hogy az ő nyelvét nem tudják megfékezni. Ez is egyike volt Trump ellentmondásainak: élvezettel támadta a mainstream sajtót, különösen a *Times*-t, mégis ezt tartotta a mérvadó újságnak, és szinte egyik cikkében sem kételkedett.

– Paul, hát mi vagyok én, egy kisbaba? – kérdezte Manaforttól. – Ezt akarja mondani nekem? Maga borzasztó a tévében. Magának nincs energiája. Nem képviseli a kampányt. Már elmondtam szépen, hogy soha többé nem szerepelhet a tévében.

– Donald... – próbált válaszolni Manafort.

Bannon gyanította, hogy Trumpot bosszantja, ha mások bizalmaskodva a keresztnevén szólítják, mintha egyenlők lennének vele.

– Egy dolgot meg kell értenie, Mr. Trump – szólt közbe. – A sztori egy csomó névtelen forrásra hivatkozik, így nem tudhatjuk, mennyi igaz belőle.

– Én tudom! – Trump rázúdította a mérgét Manafortra. – Mert vannak szívárogtatók! – Ő csak tudta, hogy az állítások igazak.

– Egy csomónak nincs is gazdája – erősködött Bannon. Schol egy név, mind lapít. – Az egész rohadt *New York Times* egy rakás hazugság. Ugyan már, baromság az egész! – játszott tovább teljes mellbedobással az ellenzéki szerepét, pedig tisztában volt vele, hogy a sztori igaz.

Trump nem vette be. A cikk az egy szentírás, a kampány pedig tele van szivárogtatókkal. Még gyilkolták egy darabig Manafortot. Utána Trump fél órán át háborús adomákat mesélt. Manafort távozott.

– Maga csak maradjon itt – mondta Trump Bannonnak. – Szörnyű ez az egész. Minden szanaszét van. Ez a fazon akkora pancser. Csak azért vontam be, hogy átjuttasson a konvención.

– Ne aggódjon a számok miatt – mondta Bannon. – Ne aggódjon a kábé tizenkét-tizenhat pont miatt, akármilyen is a közvélemény-kutatásban. Ne aggódjon a csatateráriumok miatt. Nagyon egyszerű ez. Az ország kétharmada azt gondolja, hogy tévúton járunk – érvelt –, és az ország 75%-a azt gondolja, hogy hanyatlunk. Ez bedíszletezi a színpadot a változáshoz. Hillary a múlt. Ez világos.

Bannon bizonyos értelemben erre a percre várt, amióta felnőtt.

– Ez a különbség – magyarázta. – És mi megjelenünk kontrasztunk Clintonnal szemben. Ezt jegyezze meg jól. – Felmondta az egyik mantráját: – Az ország elitje beéri a hanyatlás kezelésével. Igaz?

Trump bólintott.

– Viszont a dolgozó nép nem éri be. Ők ismét nagyra akarják tenni Amerikát. Leegyszerűsítjük ezt a kampányt. Hillary a romlott és tehetségtelen elitet képviseli, amely beéri a hanyatlás kezelésével. Maga viszont az elfelejtett ember képviselője, aki ismét nagyra akarja tenni Amerikát. Mégpedig mindössze néhány síkon.

Egy: leállítjuk a tömeges és illegális bevándorlást, és elkezdjük korlátozni a törvényes bevándorlást, hogy visszanyerjük a szuverenitásunkat. Kettő: maga visszahozza az országba a gyáripárt. És három: kiszállunk ezekből az értelmetlen külföldi háborúkból.

Ezek Trump számára nem voltak új gondolatok. Egy hete, augusztus 8-án, a Detroiti Gazdasági Klubban ugyanezt a nótát fújta, és osztorozta Clintont. – Ő a múlt jelöltje. Mi a jövőért kampányolunk.

– Ez az a három nagy kérdés, amelyekre Clintonnak nincs válasza – mondta Bannon. – Ő ahhoz a rendszerhez tartozik, amelyik megnyitotta a határokat, ahhoz a rendszerhez, amelyik megkötötte

a rossz kereskedelmi szerződéseket, és hagyta, hogy a munkahelyek átkerüljenek Kínába, és ő a neokon. Igaz?

Trump egyetértett azzal, hogy Hillary neokonzervatív.

– Támogatta az összes külföldi háborút – mondta Bannon. – Ezt fogjuk sulykolni. Ennyi. Ehhez ragaszkodjon.

Hozzátette, hogy Trumpnak van még egy előnye. Nem úgy beszél, mint egy politikus. Barack Obamának is ez volt az előnye 2008-ban az elnökjelölőn Clintonnal szemben, aki úgy beszélt, ahogy egy képzett politikus, a végletekig begyakorolt tempóban. Ettől aztán még akkor is hazudni látszott, amikor igazat mondott.

A Hillaryhez hasonló politikusok képtelenek természetesen beszélni, fejtegette Bannon. Gépiesen beszélnek, mint a közvélemény-kutatóknál meg a fókuszcsoporthoz, politikai megfogalmazásban válaszolnak a kérdésekre, ami megnyugtató, nem pedig megrázó, nem szívből vagy mély meggyőződésből fakad, hanem valami jól fizetett tanácsadó diktálja. *Nincs bennük düh.*

– Oké – mondta Trump. – Maga lesz a kampány ügyvezető főigazgatója.

– Nem akarok valami nagy hangú cikket udvari intrikákról – tiltakozott Bannon. – Maradjon csak Manafort az igazgató. De nem lesz jogköre. Azt hadd kapjam meg én.

Egyetértettek abban, hogy Kellyanne Conway – harcias, szókimondó republikánus, aki egyébként is besegített a kampányba – legyen a kampánymenedzser.

– Mutassuk majd naponta a tévében, mint a kampány nőbarát arcát – javasolta Bannon. – Kellyanne igazi harcos. És úgyis csak a bejövő hívásokat fogadja. Az emberek meg kedvelik. És erre van szükségünk: hogy rokonszenvesek legyünk. – Öntudatosan hozzátette: – Én sose fogok szerepelni a tévében.

Conway sem irányított még kampányt. Ezzel már hárman voltak: a hamvasan tudatlan elnökjelölt, a kampány főigazgatója és a kampánymenedzser.

Abban a hónapban Kellyanne Conway valamilyen kampányhirdetés forgatását felügyelte.

– Ezeknek én fizetek? – kérdezte Trump.

Panaszkodott a kamera beállítására. A felszerelést ócskának tartotta, és a világítás sem tetszett neki. A felvétel nem elég magas felbontású, és zúgolódott a stáb miatt is. – Mondja meg nekik, hogy nem fizetek! – Ez volt a szabványszövege.

Később azt mondta: – Menjen ki mindenki, csak Kellyanne maradjon!

– Mindenki szerint sokkal jobb elnökjelölt vagyok, mint Hillary Clinton – kezdte Trump, félig-meddig azt várva, hogy Kellyanne értékelje őt.

– Nos, igen, uram. Nincs szükség közvélemény-kutatásra. Hábár egyet-mást másképp csinálhatnának. Ön az elnökválasztások történetének legboldogtalanabb jelöltje ellen indul. Bár kezd úgy érződni, hogy mi is ennél az állapotnál tartunk.

– Ez nem igaz.

– Csak így érződik. Rendszeresen figyeltem önt a jelölő gyűléseken, és sokkal boldogabbnak látszott.

– Hiányzik is az az időszak, amikor még csak páran voltunk, mentünk ide-oda, csináltuk a nagygyűléseket, találkoztunk a szavazókkal – méltózott Trump.

– Azok az idők elmúltak – mondta Kellyanne –, viszont az is igaz, hogy visszacsempészhetnénk valamit belőlük az általános választási stratégiába, ami lehetővé tenné, hogy ön kihozza a maximumot a képességeiből, és újra boldognak tűnjön. – Kellyanne kockáztatott, és őszintén fogalmazott. – Tudja, hogy vesztesre áll? Pedig nem kellene. Megnéztem a közvélemény-kutatásokat. – A CNN azon a napon öt-tíz pont hátrányban mutatta Trumpot. – Van visszaút.

– És mi lenne az?

Kellyanne hitt benne, hogy Trumpnak sikerült oda sem figyelve elérnie valamit.

– Van ez a megválaszthatósági mese, ami kivézteti a Republikánus Pártot. – A mese arról szólt, hogy Trump nem győzhet, mert megválaszthatatlan.

A szavazók kiábrándultak a republikánus elnökjelöltekből, akikre ilyesfajta érveléssel akarták rábeszélni őket: „Be kell állnotok Mitt Romney mögé! Ő az egyetlen, aki győzhet! Támogassátok John McCaint! Ő győzhet. Jeb győzhet. Marco győzhet. Ez viszont – mármint Trump – nem győzhet. Hát a nép döntött: minket nem tesznek még egyszer bolonddál!” És így lett Trump a republikánusok elnökjelöltje.

– Óriási tömegek csatlakoztak magához, pedig nem is csinált hagyományos kampányt. Maga mozgalmat épített, és az emberek úgy érzik, ők is részei ennek. Pedig nem fizettek belépti díjat. Megmondom én, miket látok a közvélemény-kutatásokban. Két nagy hátrányunk van. – Kellyanne közölte, hogy országos szinten soha nem győzhetnek. – Ez a sajtó ostobasága, ez az országos közvélemény-kutatás. A győzelem kizárólag az elnökválasztó testületen múlik. Meg kell szerezni a kétszázhetven elektori szavazatot. Ehhez a megfelelő államokat, a nagyjából nyolc csatatérállamot kell célba venni.

– Az emberek konkrétumokat akarnak – mondta Conway. Az nagyon jó volt, amikor Trump júliusban bejelentette a veteránszövetség tízpontos adminisztratív reformját és az ötpontos adóreform-tervezetet. – Az emberek ilyesfajta konkrétumokat akarnak, de ezt újra és újra el kell ismételni nekik.

– Szerintem a másik sebezhető pontunk az, hogy a nép bizonyosságot akar, hogy maga valóban betartja-e, amit ígért. Mert ha nem szállít, ha az *üzletember* nem képes szállítani és szolgáltatni, akkor maga is csak egy politikus. Márpedig maga nem az.

Kellyanne profin adta el a tervét, és Trump a jelek szerint látott benne fantáziát.

– Mit gondol, le tudja vezényelni ezt a dolgot? – kérdezte Trump.

– Miféle „dolgot?” – kérdezett vissza Kellyanne. – Én ezt a forgatást vezényelem.

– A kampányt – felelte Trump. – Az egészet, úgy, ahogy van. Kibírja, hogy ne lássa a srácait pár hónapig?

Kellyanne tüstént ráállt.

– Uram, magáért kibírom. Ön képes megnyerni ezt a versenyt. Nem tartom magamat önnel egyenlőnek. Soha nem fogom a keresztnevén szólítani.

3. fejezet

Azon a vasárnap estén Bannon bement dolgozni a New York-i Trump Towerbe, a kampány főhadiszállására. Még sose járt ott. Ekkor nyolcvanöt nap volt hátra az elnökválasztásig.

Fölliftezett a tizennegyedik emeletre. A nap későn nyugodott le ezen az augusztusi estén. Arra számított, hogy legalább ezren lesznek ott, és mindenki azt kérdezi majd: hát Bannon meg mit keres itt? Valamilyen fedősztorira lesz szüksége.

Bement a vezérlőbe, a gyorsreagálási központba, ahol az a rengeteg tévé volt.

Ember viszont csak egy: Bannon szemében kölyök.

– Maga meg ki? – kérdezte Bannon.

– Andy Surabian.

– Hol a faszban van mindenki?

– Nem tudom – felelte Surabian. – A vasárnap mindig ilyen.

– Ez a kampány főhadiszállása?

– Ja.

– Vagyis az a hely, ahonnan az egész mindenséget irányítják?

Igen. Surabian megmutatta Jason Miller, a kommunikációs főigazgató irodáját, és a fiatal Hope Hicksét, aki fotómodellből lett a kampány sajtófőnöke, és az egész stábból talán a legközelebb állt Trumphoz. Surabian a vezérlőközpont igazgatója volt.

– Hétvégén egyáltalán dolgoznak?

Surabian ismét azt felelte, hogy ja. Vannak, akik D.C.-ben dolgoznak, vannak, akik csak telefonon elérhetők.

Bannon még egyszer próbálkozott.

– Hétvégeken vannak itt bent egyáltalán?

– Kábé minden hétvége ilyen.

– Hol a faszban van Jared? Beszélnem kell Jareddel és Ivankával. – Bannon úgy hallotta, hogy Jared Kushner, Trump veje a kampány agytrösztje és géniusza.

Jared és Ivanka a demokratákat támogató David Geffen szórakoztatóipari mágna háromszázmillió dolláros jachtján nyaraltak Horvátország partjainál Wendi Deng üzletasszony, Rupert Murdoch volt felesége társaságában.

Manafort telefonált Bannonnak. Találkozni akart vele.

– Miért nem jön fel? – kérdezte.

– Hová?

– A Towerba.

Bannonnak vissza kellett mennie az előcsarnokba, hogy beszálljon a liftbe, amely a lakásokhoz vitte. Fölfelé menet megfordult a fejében, hogy Trump talán ezt az üzletet kötötte a kampányfőnökével. „Engem is megdob majd egy tetőlakással a Trump Towerban? Miért ne?” Az ő kis Bryant Park-i lakásánál csak jobb lehet.

Kiderült, hogy a lakás Manafort tulajdona.

Bannon sajnálta Manafortot. A kampányigazgatót annyira megdöbbentette Trump twitterezésének sikere és befolyása, hogy ő is regisztrált egy fiókot. Csakhogy áprilisban a New York-i *Daily News* lehozott egy „Tegyük ismét perverzszé Amerikát!” című cikket Manafortról, aki – talán nem tudva, hogy a Twitter nyilvános felület – bekövetett egy Dekadencia nevű belvárosi kikötőzős swingerklubot. „Manafort azt a sikkes kupit követte be, amely »A város legforróbb swingerklubjának« hirdeti magát!”

Manafort lakása gyönyörű volt. Felesége, az ügyvéd Kathleen, aki a hatvanas éveiben járt, de Bannon egy nappal sem látta öregebbnek negyvennél, talpig fehérbe öltözött, és olyan lankadt pózokba rendezte magát, mint Joan Collins, a *Dinasztia* sorozat sztárja.

– Őszintén hálás vagyok, amiért megpróbálja átvenni a munkát – mondta Manafort. – Ez jellemző Donaldra. Folyton így viselkedik.

– Szerintem nagyon silány módon bánt magával.

Manafort legyintett. – Idefigyeljen, mindenkitől azt hallom, hogy maga nagyon ismeri a sajtót – mondta.

– Egy jobboldali weboldalt igazgatok. Vannak ismerőseim.

– Szeretném, ha megnézne nekem valamit. – Manafort átnyújtotta neki a *The New York Times* megjelenés előtt álló cikkének vázlatát. „Ukrajnai dugsegyély Donald Trump kampányfőnökének!”

– „A kézzel írott könyvelésben szerepel egy 12,7 milliós kifizetés készpénzben és ismeretlen devizában Mr. Manafort részére az orosz barát politikai párttól” – olvasta Bannon.

– Tizenkétmillió dollár kápe, Ukrajnából! – Bannon valósággal ordított.

– Mi az? – kérdezte Mrs. Manafort, és fölegyenesedett.

– Semmi, édesem – mondta Manafort. – Semmi.

– Mikor jön ez ki? – kérdezte Bannon.

– Talán még az este.

– Tud erről Trump?

– Nem.

– Maga mióta tud erről?

– Két hónapja, azóta, hogy a *Times* elkezdett nyomozni.

Bannon elolvasott körülbelül tíz bekezdést. Gyilkos cikk volt. Manafortnak vége.

– Az ügyvédem a lelkemre kötötte, hogy ne működjek együtt – mondta Manafort. – Mert ez csak karaktergyilkosság.

– Ki kéne rúgnia az ügyvédjét.

– Gondolkodom rajta.

– Fel kéne hívni Trumpot... oda kéne állnia elé. Ha ez megjelenik az újságban, és Trump nem tud róla, akkor magának lóttek. Egyáltalán hogy vesz fel 12,7 millió dollárt készpénzben?

– Hazugság az egész – bizonygatta Manafort. – Kiadásaim voltak.

– Hogy érti ezt?

– Én csak általános tanácsadó vagyok – magyarázta Manafort. – Embereim vannak. – Sokan dolgoztak neki Ukrajnában. – Mindent az embereknek fizettek. Ötszázezer dollárt még ki se vettem.

– Az már elveszett pénz. De nincs feketén-fehéren leírva. Csak annyi, hogy kapott 12,7 milliót, oké?

Bannon felhívta Jaredet.

– Vissza kell jönnie – mondta neki.

A *Times* cikke Manafortról éjszaka fölkerült a netre, és másnap reggel megjelent az újságban. Trump, ahogy Bannon megjósolta, közel állt a gutaütéshez. Őt nem tájékoztatták.

Trump felhívta Reince Priebust, és közölte vele, hogy Steve Bannon belép hozzájuk mint kampányigazgató. Priebus csodálkozott, hogy Trump megint olyasvalakit hoz, akinek kevés vezetői tapasztalata van, de nem tiltakozott. Szemet hunyt Bannon szerepvállalása fölött a Breitbartnál. Miután a Breitbart majdnem két éven át szidta, amiért a republikánus elithez tartozik, új stratégiát alakított ki. Sokkal könnyebb együtt dolgozni a Breitbarttal, és megúszni a karaktergyilkosságot.

A közvélemény-kutatások szerint a republikánusok csak 70%-ban támogatták Trumpot. Nekik 90%-ra volt szükségük. Vagyis Trump mellé kellett állítani az apparátust.

– Nézze, maga nem ismer engem – mondta Bannon, aki évekkorábban, és akkor is csak rövid időre találkozott Priebusszal. – Jöjjön be ma délután. És az a Katie Walsh is, aki szupersztár, mint hal-

lom. – Priebusnak és Walshnak, a Republikánus Országos Bizottság személyzeti vezetőjének az ország összes lehetséges választójáról volt kartotékja.

Bannon biztos akart lenni benne, hogy a Bizottság nem hagyja el Trumpot. Keringtek szóbeszédok menekülő támogatókról, meg hogy a pártban mindenki azon töri a fejét, miként mászhatnának ki a Trump-veremből.

– Szó sincs róla – nyugtatta meg Priebus. – Nem megyünk mi sehová.

– Csapatmunkában kell dolgoznunk – jelezte Bannon.

– Gondolja, hogy képes rá?

– Idefigyeljen, Trumpot nem érdeklik a részletek. – Vagyis a maguk urai voltak.

Mint Bannon később megfogalmazta a szokott trágárságával: „Augusztus 15-én leszoptam Reince Priebust, és közöltem az elittel, hogy nélkülük nem tudunk győzni.”

Trump és mozgalma nem tudta, de Priebus annál inkább tisztában volt vele, hogy Trump nem lehet meg a Republikánus Bizottság nélkül. Trump szinte nem is akciózott a terepen, a szavazók között, és a legalapvetőbb dolgokat, a politika ábécéjét sem ismerte.

Priebus az utóbbi éveket azzal töltötte, hogy számítógépesítette a Republikánus Bizottságot. Obama győztes kampánystratégiáját utánózva a Republikánus Bizottság összesen több mint százhetvenöt-millió dollárt költött elemzésre és adatbázisokra. Lenyomozták az összes első szavazót, és ezt az információt használták a terepen, amelyet felosztottak „turfokra” az önkéntesek hada között.

Mindvégig az volt a terv, hogy amint megválasztották a republikánus elnökjelöltet, a Bizottság hozzáköti ezt a vadonatúj vagont az erős és népes kampánystáb mozdonyához. Minden pocskondiázás ellenére, amit a Bizottságnak el kellett viselnie az elnökjelölő választások idején – Trump egyszer „gyalázatnak” és „kamunak” nevezte őket,

és azt mondta, hogy Priebus „szégyellhetné magát” –, gyakorlatilag ők jelentették a kampánystábot.

A terepmunkások első feladata az volt, hogy a másutt szavazókat vagy a korai szavazókat, akiket Trump-szimpatizánsoknak lehetett tartani, mert kilencven vagy annál több pontot szereztek a 0–100 közötti skálán, bevezessék az országos adatbázisba. A hatmillió ohioi szavazó közül körülbelül egymillió teljesített kilencven fölött. Ezt az egymilliót rá kellett venni a korai szavazásra, vagyis addig kellett hajkurászni őket, amíg le nem adják a szavazatukat.

Következőnek a terepmunkások a hatvan-hetven között teljesítő szavazókat próbálták meggyőzni, hogy szavazzanak Trumpra. A rendszer célja az volt, hogy kiszámíthatóbbá tegyék a szavazást, biztosítsák, hogy az önkéntesek és a terepmunkások azokra összpontosítsák erőfeszítéseiket, akik a legnagyobb valószínűséggel szavaznak Trumpra.

A kampánystáb augusztus 27-én jelentette be a vezetőségben történt változásokat. Ahogy a *The New York Times* írta: „Trump döntése, amellyel Stephen K. Bannont, a Breitbart News weboldal elnökét tette meg kampányfőnökévé, dacos elutasítása a régi republikánusok erőfeszítéseinek, akik igyekeztek mérsékelni bombasztikus és rasszista ízü nyilatkozatait, mert bár ezek röptették föl az elnökjelöltségbe, most fenyegetik a megválasztását... Mr. Bannon bevonása annyit jelent a politikában, mintha Mr. Trump a gyorsbüféből rendelne.”

Bannon megpróbált leülni Trumpgal, hogy elmagyarázza neki a stratégiai finomságokat, és hogy mire összpontosítson a különböző államokban, de az elnökjelöltet nem érdekelte.

Bannon biztosította Trumpot:

– Metafizikai bizonyosságom van róla, hogy győzni fog, ha ragaszkodik ehhez a forgatókönyvhöz, és úgy lép fel, mint Hillary Clinton ellentéte. Minden átlag jenő velünk van.

Utóbb azt mondta:

– Rájöttem, hogy én vagyok a rendező, és ő a színész.

Júliusban Kellyanne Conway elment Philadelphiába, a négynapos Demokrata Országos Konvencióra. Meghallgatta a felszólalásokat, beszélt a küldöttekkel, megjelent a televízióban, és aszerint alakította stratégiáját, amit megfigyelt a konvención: „Abból áll az üzenetünk, hogy Donald Trump rossz, és mi nem vagyunk Donald Trump. Az üzenet többi része faj, gender, LMBT”.

Conwaytól származik „a rejtőző Trump-szavazó”-kifejezés. Annak számított mindenki, akit zavarba hozott az előtte álló választás, és ilyeneket mondott: „Istenem, de hiszen apus, nagypus és én is szervezett munkások vagyunk. Akkor most Donald Trumpra szavazzak?” Nagy kérdőjel. „Hát egy milliárdos republikánusra szavazzak?” Újabb kérdőjel.

„Meg itt vannak azok a nők, akik azt mondják, tudja, hogy választáspárti vagyok... de én nem hiszek az abortusztörvényben. Azt viszont nem értem, miért olyan lehetetlen a tisztességes megélhetés, úgyhogy mégis arra szavazok.”

A sajtó nagyobb százaléka nem vette be „a rejtőző Trump-szavazó” szöveget. Ám Priebus és Walsh adatbázisa segítségével a Republikánus Országos Bizottság és a kampánystáb szinte mindent tudhatott minden lehetséges szavazóról: hogy milyen sört isznak, milyen színű és márkájú az autójuk, hány évesek a srácaik, milyen iskolába járnak, hogy állnak a jelzálloggal, milyen cigarettát szívnak. Váltak-e vadászengedélyt minden évben? Fegyvermagazinokra fizetnek-e elő, vagy az olyan liberális magazinokra, mint a *The New Republic*?

Conway azt mondta: – Az egész országban nincs egy árva rejtőző Hillary-szavazó sem. Azok kiállnak, és kiabálnak.

Clintonról azt mondta: – Láthatólag nincs üzenete. Én az ő helyében keresnék magamnak valamilyen üzenetet. Vennék egy üzenetet, ami nagyon pozitív lenne, nagyon derűlátó és fölemelő. Amit én látok tőle, az egy cseppet sem optimista.

A nyolc kulcsállamban Obama kétszer is több mint 50%-kal győzött. Clinton egyben sem érte el az ötvenet. Conway egyetértett Bannonnal abban, hogy ha át tudnák terelni az össztűzet Trumpról

Clintonra, megnyernék a rejtőző Trump-szavazókat. Ha továbbra is Trumpot ócsárolják, „valószínűleg veszítünk”.

Bannon lényegében ugyanazt mondta, mint hat éve, 2010-ben, amikor először találkozott Trumppal: „Kaptam a szó szoros értelmében egy Archie Bunkert... Most pedig ő Tiberius Gracchus.” A Kr. e. második századi néptribun azt követelte, hogy a gazdag római patríciusok nagybirtokait osszák fel a szegények között.

Bannon nézte a naptárt. Közeledik az Oktatás Hete, amit a Női Egyenjogúság Hete követ. A harmadik a Kisvállalkozók Hete. Tiszta, mintha az első George Bush indulna az 1980-as években. Klasszikus úri republikanizmus. – Dobják ki ezt a szart! – mondta.

Új tervet javasolt Jared Kushnernek. Trump két számjegyű hátrányban volt az összes csataterállamban. Most tehát három fokozatban folytatják.

Az első hat hét augusztus közepétől szeptember 26-áig tart, amikor ki van tűzve az első vita Clintonnal. – Ha letornázhatjuk magunkat öt-hét pontra, ez hidat verhet a győzelemhez.

Utána következik a három hét vita: rendkívül veszélyes időszak. – Annyira felkészületlen a vitákra – mondta Bannon. – Clinton meggyilkolja, mert vitában és politikában ő a legjobb. – Úgy látta, a vitákban a legjobb fegyverük a spontaneitás, amihez Trumpban meg is van a kellő kiszámíthatatlanság. – Csak rögtönözni fogunk ezekben a vitákban. Ez az egyetlen eszközünk... Így körbejárhat, és kapcsolatot teremthet az emberekkel. – Ám így is pesszimista volt. – Agyonvernek bennünket... Itt veszíteni fogunk.

A harmadik fokozat az utolsó három hét a választás előtt, az utolsó vitától november nyolcig. Bannon nagyon rossz viccnek vélte, hogy épp Steve Mnuchintól, a Goldman Sachs öregdiákjától és a kampány országos pénzügyi igazgatójától akarnak pénzt szerezni. Magához Trumphoz kell fordulniuk. Egy elnökjelölt korlátlanul költhet a vagyonából.

Bannon azt mondta, látott adatokat, amelyek arra utaltak, hogy Ohio és Iowa megnyerhető. Ugyancsak győzniük kell Floridában és Észak-Karolinában. Akkor Pennsylvania, Michigan, Wisconsin és Minnesota is visszatérhet a republikánusokhoz. Olyan volt, mint egy óriási álom.

– Ez a Götterdämmerung – mondta. A végső ütközet.

Manafort távozását augusztus 19-én jelentették be.

Augusztus 22-én a *Time* címlapján azt írták Trump szétfolyó arca alá: „Üzemzavar”.

4. fejezet

Az orosz „felderítés”, vagy ahogy a Nemzetbiztonsági Hivatal nevezte, a digitális behatolás jelei 2015 nyarán bukkantak fel helyi és szövetségi szinten a választási bizottságok számítógépes névsoraiban és lakcímnnyilvántartásában. Az első Illinois-ban történt, aztán végigsöpört az országban, és huszonegy államban ütötte fel a fejét.

Minél több információt gyűjtött ezekről a kiberbehatolásokról a Nemzetbiztonsági Hivatal és az FBI, James Clapper, a Nemzeti Hírszerzés igazgatója annál jobban aggódott, hogy Oroszország valamilyen módon a szavazás megváltoztatására vagy manipulálására használhatja ezeket az adatokat. Az oroszokra vallana, gondolta Clapper. Az oroszokkal mindig csak a baj volt.

Clapper gondoskodott róla, hogy az első információt csatolják Obama mindennapos elnöki tájékoztatójához, amely a legszigorúbban titkos adatokat tartalmazta. Obama egy előre programozott iPaden olvasta el őket, amelyet olvasás után visszaküldött. Hasonló iPadeket osztottak szét az erre a feladatra kijelölt tisztviselők a külügyminiszternek, a védelmi miniszternek, a nemzetbiztonsági tanácsadónak és a CIA igazgatójának, ám az ő esetükben a tisztviselők csak akkor távoztak a helyiségből, miután az illetékesek elolvasták az anyagot, és visszaadták az iPadjüket.

2016 júliusában a WikiLeaks és az ugyancsak a meghekkelt kormányzati és katonai dokumentumok feltöltéséről ismert DC Leaks elkezdtek közzélni e-maileket, amelyeket a Demokrata Országos Bizottság szerveréről loptak a „Cozy Bear” és „Fancy Bear” néven azonosított orosz hackercsoportok.

Az orosz beavatkozásra vonatkozó hírszerzői információk komoly aggodalmat okoztak Obama Nemzetbiztonsági Tanácsában. Az információk idővel egyre pontosabbak és meggyőzőbbek lettek.

Kiálljon Obama elnök főmúsoridőben az országos tévé nyilvánossága elé, hogy bejelentse, mit találtak? Nem olyan látszatot keltene, mintha Trumpot támadná, összekapcsolva a republikánus elnökjelöltet az oroszokkal? És ha visszafelé sül el a dolog, és az lesz a látszat, hogy az elnök beavatkozik a választásba, befolyásolni akarja az eredményt?

A hallgatásnak is megvoltak a maga veszélyei: jajistenem, tudunk az orosz hekkelésről, mégsem lépünk, nem közöljük a publikummal? Az rossz fényt vet Obamára és a nemzetbiztonsági szolgálatára a választás után.

Abban a nagyon valószínűtlen, már-már elképzelhetetlen esetben, ha Trump győz, és az értesülés nyilvánosságra kerül, ugyancsak jönni fognak a kérdések: mit tudtak? Mikor tudták meg? És mit tettek?

John O. Brennan, a CIA igazgatója hevesen érvelt, hogy terítsék ki a lapokat, ugyanakkor védte az Ügynökség humán erőforrásait. Ez neki mint embernek, és a CIA-nek mint intézménynek egyformán dilemmát jelentett. Mert a mantra mindig ugyanúgy hangzott: VÉDD A FORRÁSOKAT! Brennan mégis tenni akart valamit.

Beszélnie kellett Alekszandr Bortnyikovval, orosz alteregójával az FszB-nél Szíriáról és az amerikai diplomaták zaklatásáról. Megkérdezte Obamától, szóba hozhatja-e Bortnyikovnak a választási beavatkozások kérdését.

Obama jóváhagyta a nem hivatalos megközelítést.

Augusztus 4-én Brennan azt mondta Bortnyikovnak: „Maguk beavatkoznak a választásunkba. Tudjuk! Lelepleztük!”

Bortnyikov tagadta.

Másnap, augusztus 5-én Mike Morell, aki 2010-től 2013-ig volt a CIA igazgatóhelyettese, és kétszer megbízott igazgató, vezércikket jelentetett meg a *The New York Times*-ban, ezzel a címmel: „Valamikor

a CIA-t vezetem, ma Hillary Clintont támogatom.” Morell azzal vádolta Trumpot, hogy „akaratlan ügynöke Oroszországnak”.

Clappert választották ki, hogy tájékoztassa az úgynevezett Nyolcak Bandáját a Kongresszusban – négy republikánus és demokrata vezetőt a Szenátusban és a Képviselőházban, továbbá a Szenátus és a Képviselőház hírszerzési bizottságainak négy elnökét és alelnökét.

Megdöbrentő indulatokat keltett a hír. A republikánusok utáltak minden egyes szót. A demokrata imádták, nem győzték faggatni Clappert a részletekről és a forrásokról. Clapper csüggedten távozott. Tehát a hírszerzés is átváltozóban van újabb politikai labdává, amelyet rugdosni lehet.

Össze a hírszerzők jelentései azt mutatták, hogy Moszkva – mint szinte mindenki – Clintont tartja valószínű győztesnek. Vlagyimir Putyin orosz elnök propagandakampánya stratégiát változtatott, és Clinton elnökségének aláadását tűzte ki célul.

Clapper és Jeh Johnson belbiztonsági miniszter tartották a legfontosabbnak tájékoztatni a nyilvánosságot az orosz beavatkozásról. Október 7-én, pénteken, délután három órakor közzétett nyilatkozatukban hivatalosan azzal vádolták Oroszországot, hogy be akar avatkozni az amerikai választásokba, habár a nyilatkozatban nem mondták ki Putyin nevét.

„Az Egyesült Államok hírszerző szolgálatai biztosra veszik, hogy a közelmúltban az orosz kormány irányította az amerikai személyek és intézmények e-mailjeinek nyilvánosságra hozatalát. Ezeknek a lopásoknak és szivárogtatásoknak az a céljuk, hogy beavatkozzanak az Egyesült Államok elnökválasztásába. Egyedül Oroszország legmagasabb rangú tisztviselői engedélyezhették ezt a tevékenységet.”

Clapper, Johnson és Clinton kampánystábjá azt várta – akárcsak az újságírók, akik dolgozni kezdtek a sztorin –, hogy ez lesz a hétvége szenzációja.

Ám egy órával később, 16:05-kor kijött David Fahrentold cikke a *The Washington Post*-ban ezzel a címmel: „Videóra vették, Trump 2005-ben milyen disznó módon nyilatkozott a nőkről”.

A *Post* mellékelte a cikkhez az *NBC Access Hollywood* című műsorához készült videofelvétel részletét, amelyben Trump otrombán kérkedik a szexuális hőstetteivel. Azt mondta, ő annak a nőnek nyúlhat alá, amelyiknek akar. „Ha sztár vagy, megengedik, hogy ezt csináld. Mindent megcsinálhatsz velük. Kapd el a puncijukat.”

Az *Access Hollywood* videója politikai földrengést keltett. Gyakorlatilag elnyelte az Oroszország-sztorit.

– Azt vártam, hogy lesz belőle valamiféle hitelünk az elkövetkező napokra – mondta utólag Jeh Johnson –, és elindít egy folyamatos párbeszédet, mert a sajtónak mindig újabb kérdései lesznek. Ám a sajtó elrohant a legelő túlsó végére, ahol kapzsiságot, szexet és nyúlkalást láthatott.

Trump elküldött egy rövid nyilatkozatot a *Post*-nak: „Ez csak olyan zuhanyozói hőzöngés volt, magánbeszélgetés, amire sok évvel ezelőtt került sor. Bill Clinton ennél sokkal rosszabbakat – messze rosszabbakat! – mondott nekem a golfpályán. Bocsánatot kérek, ha megsértettem valakit.”

Nem egészen fél óra múlva, 16:30-kor a WikiLeaks feltette a koronát a napi hírekre több ezer e-maillal, amelyeket Clinton kampányigazgatója, John Podesta személyes fiókjából loptak el. Voltak köztük részletek Hillary Clinton beszédeiből, amelyeket Wall Street-i bankárok rendeltek tőle pénzért, de ő nem volt hajlandó elmondani őket, Podesta e-mailjeiből a kampánystáb tagjaihoz, és a kampánystáb levelezéséből Donna Brazile-lel, a Demokrata Országos Bizottság elnökével a majdani viták és események kérdéseiről és témáiról.

Éjfél után – amikor a politikai spektrum már órák óta háborgott az *Access Hollywood* videója miatt – Trump kiadott egy bocsánatkérő videót: „Sose állítottam, hogy tökéletes vagyok... ezek a szavak nem

tükrözik azt, aki vagyok. Mint mondtam, hibáztam, és bocsánatot kérek... Megfogadom, hogy holnaptól jobb ember leszek, és soha, de soha nem okozok önöknek csalódást. Legyünk már őszinték: a való világban élünk. Ezzel csak el akarják terelni a figyelmet... Bill Clinton tetteleg bántalmazott nőket, és Hillary agyagba döngölte, letámadta, megszégyenítette és megfélemlítette a férje áldozatait... Viszontlátásra a vasárnapi vitán."

Másnap, október 8-án, szombat reggel a vezérkar összeült a Trump Tower tetőlakosztályában.

– A pártolók dobbantottak – mondta Priebus Bannonnak. – Mindenki lefalcolt. Paul Ryan ma délután száll ki. – A pénzes emberek és a képviselőházi republikánus elnök elvesztése a véget jelentette. – Nekünk lőttek – összegezte Priebus.

– Hogyhogy lőttek? – kérdezte Bannon.

– Mindenki visszatáncol. Nem is tudom, lehet, hogy még Pence is. – A finnyásan lojális Mike Pence-nek, Trump alelnökjelöltjének kételyei támadtak.

– Ne szórakozzon már, bassza meg – kérdezte Bannon. – Ez csak egy videó!

– Maga nem érti – ismételte Priebus. – Nekünk végünk.

A csapat összegyűlt Trump lakosztályában. Trump a nagy, aranyozott karosszékeben ült.

– Mik a százalékok? – kérdezte. – Oké, haladjunk sorjában. Mit javasolnak? Mit tanácsolnak?

– Két választása van – kezdte Priebus. – Vagy azonnal visszalép, vagy elszenvedi az amerikai történelem leglátványosabb vereségét, és egy életre megszégyenül. Roncs vagyok. Beszéltem minden vezetővel, minden képviselővel, minden szenátorral, mindenkivel, aki fontos a Republikánus Országos Bizottságban. Örjöngenek, és azt mondják, hogy vagy irtóztató bukta lesz a vége, vagy szálljon ki a versenyből. Nem tudok ennél jobbat kifacsarni belőlük.

– Nahát, örülök, hogy ilyen pozitívan kezdjük – mondta Trump.

– Ne beszéljen hülyeségeket – mondta Bannon Priebusnak. – Ez az egész egy nagy hülyeség.

– Ha most akarja csinálni – folytatta Priebus –, Pence kész a helyébe állni, és Condi Rice lesz az alelnök. – Rice nemzetbiztonsági tanácsadó és külügyminiszter volt George W. Bush kormányában.

– Az ki van zárva – emelte föl a hangját Bannon. – Ez az egész egy röhej. Abszurdum. – Kampányfőnökségének nem egészen két hónapja alatt felére csökkentették a lemaradást a folyamatos nagygyűlésekkel. Trump most már rocksztár volt.

Chris Christie, New Jersey kormányzója melegítőalsóban, baseballsapkában ült közöttük.

– Ez nem a kampányról szól – jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon. – Annak vége. Hanem a brandjéről. Amin egész életében dolgozott. Ezek a srácok... – Trump fiára, az ifjabb Donaldra, és Jared Kushnerre mutatott. – Meg kell mentenie nekik a brandet, különben a brandnek vége.

Rudy Giuliani azt mondta, Trumpnak most már 50% esélye sincs a győzelemre. – Gyakorlatilag 40%-a van.

– Felhívjuk a 60 perctet? – kérdezte Kellyanne Conway, hátha egy nyilvános gyónás egy tévéműsorban segít. – Vasárnap nem teheti, mert vasárnap lesz a vita... Vagy hívja fel az ABC-t vagy az NBC-t, ültessék oda a kanapéra Ivanka és Melania közé, és sírjon, hogy bocsánat.

Közben Melania Trump lejött az emeletről, és odacsámborgott a kanapé mögé, amelyet Conway javasolt. Látszott rajta, hogy eszi a méreg.

– Nem ül oda – mondta erős szlovén akcentussal, és tiltakozva integetett. – Nem lehet. Nem, nem, nem.

Bannon hitt benne, hogy az asszony van a legnagyobb hatással Trumpra, és képes megállapítani, ki nyal, és ki beszél igazat. („A nő a színfalak mögött egy buldózer.”)

– Maga mit gondol? – kérdezte Trump.

– Száz százalék – felelte Bannon.

– Mi száz százalék? – kérdezte Trump.

– Metafizikailag száz százalék, hogy győzni fog. – Bannon gyakran hangoztatta a százszerázalékos bizonyosságot.

– Pofa be! – ordított rá Trump. – Unom már a száz százalékát. Azt kell tudnom, mit gondol igazából!

Priebus nem hitt a száz százalékban. Szerinte a szobában senki sem hitt. Láta, hogy Trump saját magára dühös.

– Száz százalék – ismételte Bannon. Amit Trump mondott, az csak amolyan zuhanyozói szöveg. – A támogatói továbbra is maga mellett állnak. Aggódnak a hazájukért, amelyet meg kell menteni. Jól jön, hogy összevethetjük Bill Clintonnal. Összehasonlítjuk a maga szavait az ő tetteivel. – Bill Clinton ugyanannyira ellentéte volt Trumpnak, mint Hillary, sőt most még jobban.

– Hogyan csináljuk? – kérdezte Trump.

– Jared és én ma este nyolcra lefoglaltuk a Hilton Hotel báltermét. Kiposztoljuk a Facebookra, és odahozunk ezer pörölycápát [Bannon ezzel a kifejezéssel utalt a fanatikus Trump-hívókra] vörös baseballsapkában. Maga pedig megtartja a gyűlést, és nekimegy a sajtónak. Duplázzuk a tétet, ők meg kapják be! Mit szól?

Trump el volt ragadtatva.

A többiek elleneztek. Szörnyű veszekedés lett belőle, de kompromisszummal végződött.

Conway felhívja az ABC-t, és megszervezi, hogy David Muir, a csatorna műsorvezetője jöjjön ide helikopterrel. Giuliani és Christie írnak egy bevezető szöveget Trumpnak, Muir meg csinál egy tízperces interjút.

Politikai öngyilkosság, gondolta Bannon. Ez fixen kicsinálja a kampányt, és Trump veszít húsz pontot.

Azt mondta, értesíteni kell a Hiltont a gyűlésről, mert azért fizetniük kell.

Priebus megismételte, hogy Trumpnak vissza kell lépnie.

– Maguk nem tudják, mit csinálnak. Ebből bukás lesz.

Tekintélyes republikánusok kezdték hívogatni Trumpot, hogy lépjen vissza Mike Pence javára, aki Ohióban kampányolt, de az *Access Hollywood* videó hírére fedezékbe vonult.

Közvetlenül délután egy óra előtt Pence közzétett egy nyilatkozatot: „Mint férjet és apát mélyen sértettek Donald Trump szavai és tettei a tegnap nyilvánosságra hozott, tizenegy éve készült videóban. Nem értek egyet a megjegyzéseivel, és nem védhetem őket. Hálás vagyok, amiért megbánást tanúsított és bocsánatot kért az amerikai néptől. Imádkozunk a családjáért, és várjuk az alkalmat, hogy megmutassa, mi lakik a szívében, amikor holnap este a nemzet színe elé áll.”

Azt pusmogták, hogy Pence átadott Bannonnak egy borítékba zárt levelet, amelyben Trumpot sürgeti, hogy lépjen vissza.

Két órával később Melania Trump tett közzé egy nyilatkozatot: „A szavak, amelyeket a férjem használt, sértők és elfogadhatatlanok számomra. Az ember, akit én ismerek, nem így beszél. Neki olyan szíve és esze van, amely vezetőhöz méltó. Remélem, hogy hozzám hasonlóan az emberek is elfogadják a bocsánatkérését, és inkább a fontos kérdésekkel foglalkoznak, amelyek nemzetünk és a világ előtt állnak.”

15:40-kor Trump azt írta a Twitteren: „A média és az establishment nagyon szeretné, ha visszalépnék a versenytől. SOSE FOGOK VISSZALÉPNI, SOSE HAGYOM CSERBEN A TÁMOGATÓIMAT! #MAGA!”

Trump leült. Készülődtek az ABC-interjúhoz, amely valószínűleg új rekordot állít be nézettségben. Giuliani és Christie átnyújtottak Trumpnak egy papírt, amelyre felírták a javaslatukat.

Trump felolvasta:

– A beszédem illetlen volt, ami egy elnöktől elfogadhatatlan. – Ez politikai nyelvezet volt, nem Trumpé, színtiszta Giuliani- és Christie-stílus. Trump savanyú képet vágott. – Én ezt nem bírom megcsinálni – mondta. – Ez marhaság. Ez gyenge. Maguk gyengék.

* MAGA: Make America Great Again, azaz „Tegyük újra nagygyá Amerikát!” (A ford.)

Bannon ekkor eszmélt rá, hogy megfogta Trumpot. Csak vigyáznia kell, nehogy kinyissa a száját.

– Donald, ezt maga nem érti – mondta Christie.

– Donald, Donald, Donald! – csatlakozott Giuliani. – Meg kell csinálnia! Gondoljon a kertvárosi anyukákra!

Az óra ketyegett.

Bannon odafordult Conwayhez.

– Ezt mivel üti agyon?

– Nem lehet agyonütni – felelte Conway. – Már itt vannak. – Az ABC-re és David Muirre célzott.

– Ezt mivel üti agyon? – ismételte meg Bannon.

– A szavahihetőségem forog kockán. Ezt nem lehet agyonütni. Már beindult. Meg fog történni – felelte Conway.

– Nem fog – jelentette ki Bannon. – Nem fogja megcsinálni. Ha felolvasta a bevezetőt, nem szabad megengedni, hogy utána egyenes adásban adjon interjút, mert felnégyelik. – Trumpnak nem volt szokása bocsánatot kérni. Ha a bevezető után kérdezgetni kezdik, visszatáncol, és önmagával keveredik ellentmondásba.

Megpróbálták átfogalmazni a szöveget.

Trump elolvasott két sort.

– Én ezt nem csinálom.

A Trump Towerben vastag üvegből készültek az ablakok, mégis felhallatszott az utcáról Trump támogatóinak ordítása – a „lecsúszottaké”, akik büszkén a magukévá tették Hillary Clinton gúnyos meghatározását.

– Az én népem! – jelentette ki Trump. – Lemegyek! Ne izguljanak a gyűlés miatt. Megcsinálom itt és most!

– Oda nem mehet le – erősködött a titkosszolgálatos. – Nem mehet ki.

– Lemegyek – közölte Trump, és már indult is. – Ez óriási!

Conway megpróbált közbelépni.

– Nem fújhatja le az ABC-t csak úgy!

– Nem érdekel. Úgyse csinálom meg. Hülye ötlet volt. Eleve nem akartam.

Bannon követni akarta Trumpot a liftbe, amikor Christie rászólt:

– Várjon csak egy percet.

Bannon hátramaradt. Trump nélküle ment le Conwayjel, ifjabb Donalddal és a titkosszolgálatossal.

– Itt maga az igazi probléma – mondta Christie. – Kezdetől maga volt itt a probléma.

– Miről beszél?

– Maga uszítja. Rájátszik a legrosszabb ösztöneire. Ennek itt vége, és magát fogják hibáztatni érte. Neki borzasztóan nincs érzéke az ilyesmihez, és maga még hergeli is. Ez nagyon megalázó lesz.

Christie fenyegetően közel hajolt Bannon arcához, aki legszívesebben azt mondta volna: hát akkor gyere ki a kocsmá elé, te kövér pöcs. De csak annyit mondott:

– Kormányzó, a gép holnap indul. – St. Louisba repültek, a második elnöki vitára. – Ha fent lesz a gépen, benne van a csapatban.

A földszinten a titkosszolgálatos is beadta a derekát annyira, hogy Trump kimehessen az utcára, de csak rövid időre. Ki tudja, ki mindenkinél lehet fegyver. Támogatók és tiltakozók bögtek egymásra.

Délután fél ötkor Trump kilépett az ajtón. Pár percig jattolt, és összeütögette a tenyerét az emberekkel a titkosszolgálatosok és a New York-i rendőrök gyűrűjében.

– Folytatja a versenyt? – kérdezte egy riporter.

– Száz százalék – felelte Trump.

Trump kampánystábjából az egyetlen Rudy Giulianit kivéve senki sem volt hajlandó megjelenni a vasárnap délelőtti beszélgetős műsorokban. Priebus, Christie, sőt a megbízható, cserzett arcú, mindig készséges Conway is be volt ütemezve. Mind lemondták.

Giuliani megjelent mind az ötben, vagyis leírt egy teljes Ginsburgot. Ennek a kifejezésnek a névadója William H. Ginsburg volt,

Monica Lewinsky ügyvédje, aki 1998. február 1-én ugyancsak megjelent mind az öt híradóban.

Giuliani ugyanazt a dumát adta le, vagy legalábbis próbálta leadni mindegyik műsorban: Trump szavai „elítélendőek és borzasztóak és rettenetesek” voltak, és ő bocsánatot is kért miattuk. Trump már nem az az ember, mint aki azon a 2005-ös levideón szerepel. A „lélekcsereelő” elnökválasztó kampány megváltoztatta. Különben is, Hillary Clinton üzenetváltásai a Goldman Sachs-szal, amelyeket a WikiLeaks szivárogtatott ki John Podesta e-mailjeiben, azt mutatják, hogy Clinton a liberális elvei ellenére nagyon jól megvan a Wall Streettel. A népnek ez sokkal kevésbé fog tetszeni.

Bannon nem nézte rendszeresen a vasárnapi beszélgetős műsorokat, de most bekapcsolta a tévét. Csúnya pofon volt. Amikor Jake Tapper a CNN-től azt mondta, hogy Trump szavai „a legegységesebb emberi szinten is felháborító” molesztálásról szólnak, Giulianinak el kellett ismernie: „Igen, így van.”

Giuliani kimerült, valósággal elvázott, de bebizonyította odaadását és barátságát. Elnyújtott minden szünetet, gyakran és nyomtatékosan hivatkozott katolikus hitére. – Az ember meggyónja a bűnét, és szilárdan elhatározza, hogy többé nem követi el ugyanazt a bűnt. Utána a pap feloldozza, és az ember remélhetőleg már nem az, aki volt. Vagyis mi hisszük, hogy hazánk népe megváltozhat.

Giuliani úgy szédelt, mint akire rászámoltak, de sikerült elcsípnie a gépet, amely St. Louisba, a vitára vitte őket. Trump mellett foglalt helyet, aki az asztalánál ült. Trump rásandított olvasószemüvege fölött a volt polgármesterre.

– Rudy, maga egy pólyás! – mondta jó hangosan. – Ilyen rosszul még sose védtek engem. Rögtön becsinált. Olyan volt, mint egy kisbaba, akit tisztába kell tenni. Mikor lesz már férfi?

A többiekhez fordult, elsősorban Bannonhoz.

– Miért vette be a stábba? Ez képtelen megvédeni engem. Nekem olyasvalaki kell, aki meg tud védeni. Hol vannak az embereim?

– Miről beszél? – kérdezte Bannon. – Ez a fazon az egyetlen, aki hajlandó volt szerepelni.

– Nem akarom hallani – mondta Trump. – Hiba volt. Nem kellett volna szerepelnie. Gyenge. Maga gyenge, Rudy. Leböngött.

Giuliani csak bámult rá üres arccal.

Vártak még egy kicsit az indulással, de Chris Christie nem jött.

– Elmegy ez is a piczába – mondta Bannon, és a gép felszállt.

5. fejezet

Giuliani kétszer is elmondta – a CNN-en és az NBC-n –, hogy nem várja, hogy Trump az esti vitában rárepülne Bill vagy Hillary Clinton magánéletére. Ám Bannon megszervezte azt, amit ő jól időzített kegyelemdöfésnek hitt.

Elmagyarázta Trumpnak, hogy jelen lesz a vitán négy nő is, akik azt állítják, Bill Clinton molesztálta és Hillary megpróbálta besározni őket. Név szerint Paula Jones, aki azt mondta, hogy Clinton muto-gatta magát neki, és be is perelte a férfit zaklatás miatt, de aztán peren kívül megegyeztek nyolcszázötvenezer dollárban; Juanita Broadrick, aki azt állította, hogy Clinton megerőszakolta; Kathleen Willey, aki azt állította, hogy Clinton molesztálta a Fehér Házban; és Kathy Shel-ton, aki azt állította, hogy Hillary megrágalmazta a kliense védel-mében, aki állítólag megerőszakolta az akkor tizenkét éves Sheltont.

Oscar-díjas névsor volt Clinton múltjából, amely rögtön előhív-ta a fülledt emlékeket a volt elnök éveiből Arkansas-ban és a Fehér Házban.

A vita előtt, mondta Bannon, egy asztalhoz ültetik a négy nőt Trumpgal, és behívják a riportereket.

– Az a kurva média azt hiszi, hogy a vita-előkészítő végére jöttek ide. Mi pedig beengedjük őket, és itt lesznek a nők. Aztán elindul az élő adás. Bumm!

A felperzselt föld taktikája. Pont, ahogy Bannon szerette.

Trump egész nap linkeket küldözgetett Twitteren a Breitbart-szto-rikhoz Clinton vádlóiról.

– Ez tetszik! – Trump császári képpel fölállt. – Ez tetszik!

Közvetlenül este fél nyolc előtt bejöttek a riporterek a St. Louis-i Four Seasons Hotelnek abba a szobájába, ahol Trump és a nők vára-koztak. Bannon és Kushner a háttérben vigyorgott.

19:26-kor Trump posztolt a Twitterre: „Csatlakozz hozzám a #FacebookLive-on, amikor megteszem a végső #előkészületeket a vitához”. Gyakorlatilag a helyszínről közvetített, a CNN-nek csak át kellett vennie az adást.

A nők tüzet okádtak a mikrofonba.

– A tettek hangosabban beszélnek a szavaknál – mondta Juanita Broadrick. – Lehet, hogy Mr. Trump mondott pár csúnya szót, de Bill Clinton megerőszakolt, és Hillary Clinton megfenyegetett!

Bannon úgy tervezte, Clinton vádlói a VIP családi páholyban foglalnak majd helyet a színpad előtt, de a vita szervezői nem engedték, így hát utolsónak sétáltak be, és az első sorba ültek.

Anderson Cooper, az egyik moderátor a CNN-től, már az elején fölmutatta az *Access Hollywood* kazettáját, és azt mondta:

– Ez molesztálás. Azzal dicsekedett, hogy molesztált nőket. Fel-fogja ezt?

Trump visszavágott:

– Abban a világban, ahol az ISIS fejeket vagdos le... ahol háború van, és ahová csak néz, borzalmakat lát, és mindennap szörnyű dol-gok történnek... igen, nagyon szégyellem és utálom, de ez akkor is csak olyan hőbörgés volt, amilyeneket a zuhanyozókban lehet hallani, előfordul az ilyesmi. Én ki fogom nyírni az ISIS-t.

Valamivel később azt mondta:

– Nézze csak meg Bill Clintont, ő sokkal rosszabb. Én csak du-máltam, de ő csinált is dolgokat... Az amerikai politikatörténetben nem volt senki, aki így bántalmazta volna a nőket.

Ezután bejelentette, hogy Kathy Sheldon és Paula Jones is itt van a közönség soraiban.

– Amikor Hillary... felhánytorgat szavakat, amelyeket tizenegy éve mondtam, én azt ízléstelennek tartom, és azt gondolom, hogy inkább szégyellhetné magát.

Az ABC-s Martha Raddatznak, a másik moderátornak kellett megkérnie a közönséget, hogy hagyják abba a tapsolást, és engedjék szóhoz jutni Hillary Clintont.

Bossie, aki most Bannon helyettese volt a kampányban, részt vett a mindennapok megszervezésében, és amikor döntések százait kellett meghozni, hamar megtanulta, ki parancsol igazából. Például van egy megbeszélés Bannonnal, Conwayjel és Kushnerrel, amelyen arról kell döntenie, hogy mi legyen a következő három tévéspotban.

Bossie továbbítja a döntést a digitális hirdetésekkel megbízott illetőnek, aztán látja, hogy semmi sem történik. „Mi a fené!, mondja. Nem itt voltam? Nem megmondtam, mit kell csinálni? Most döntöttük el az értekezleten”.

„Ó, nem, nem, válaszolja az illető. Maga után bejött Jared, és azt mondta: »Ne csinálja«.”

Ez nagyon fontos pillanata volt a „megvilágosodásnak”. Ha Kushner nem bólint rá, akkor nem történik semmi, tehát az értekezletek után Bossie megkereste Kushnert, és tisztázta vele, hogy jól értette-e, mit akar. Kushner titulus nélkül is irányította a kampányt, főleg pénzügyekben. Tudta, hogy az apósa szerint minden az ő pénzéből megy, ezért Jarednek alá kellett írnia mindent.

Kushner csak nevetett, amikor Bannon arra célzott, hogy Trump adjon ötvenmilliót a saját vagyonából az elnöki kampányra.

– Sose fog kitölteni egy ötvenmilliót csekkel – figyelmeztette Bannont augusztusban.

– Öreg – mondta Bannon –, holtversenyben leszünk. Hamarosan a nyakunkba szakad Hillary. Ki kell már állnunk végre valamivel a tévében. – Értsd: lökniük kell valamit a mezei hadaknak. – Legalább ötvenmillióra lesz szükség. Meg kell írnia azt a csekkel.

A választási törvények és szabályok értelmében az elnökjelölt korlátlanul költhetett a személyes vagyonából a kampányára.

– Sose teszi meg – erősködött Kushner.

– De hát az Egyesült Államok elnökségéről van szó!

– Hacsak maga meg nem győzi, hogy biztos befutó, sose állít ki ekkora csekkel.

– Jó, igaza van – mondta Bannon.

– Talán kifacsarhatunk belőle huszonötmilliót – jegyezte meg Kushner, majd figyelmeztetően hozzátette: – Nincs sok készpénze.

Miután október 19-én megvolt Las Vegasban az utolsó elnöki vita, Trump visszatért New Yorkba. Hátravolt még a háromhetes sprint az elnökségig.

Bannon, Kushner és Mnuchin, a Goldman Sachs igazgatója megkörnyékezték Trumpot egy tervvel, hogy adjon huszonötmilliót a kampányra.

– Kizárt – felelte Trump. – Majd ha a pina kéket dalol. Nem csinálom. Hol vannak a híres republikánus adakozók? Hol a faszban van a pénz? Hol marad ezeknek a fazonoknak a pénze? Jared, elvileg neked kéne fölhasználnod ezt a pénzt. Nem csinálom.

Másnap előálltak egy új, tízmillió dolláros javaslattal, és Trump elé tárták a repülőgépén. Ez még csak nem is kölcsön lenne, hanem előleg a támogatók – ahogy Bannon játékosan és gúnyosan nevezte őket, a „mumpicok” vagy „hobbitok” – bejövő készpénzádományaira. Bannon határidőt is kitűzött: még aznap meg kellett kapniuk a tízmilliót.

– A támogatók mindenképpen adakozni fognak, legyen bár győzelem, vereség vagy döntetlen – jelentette ki. – De én azt mondom, győzni fog.

– Azt nem tudhatja – mordult rá Trump. – Három pontot veszítettünk.

Ez is mutatja, gondolta Bannon, mennyire nem hisz a győzelemben.

Miután két napig nyaggatták a tízmillióért, Trump végre azt mondta:

– Na jó, oké, szálljanak le rólam. Megadjuk a tízmilliót.

Steve Mnuchin átadott neki két dokumentumot, hogy írja őket alá. Az első egy pontokba szedett ismertető volt arról, hogyan kapja vissza Trump a pénzt a befolyó összegekből.

– Ez mi? – kérdezte Trump a másodikról.

– Az átutalási utasítások. – Mnuchin tudta, hogy Trumpnak minden döntése bizonytalan és perelhető. Soha semmit nem csinált alaposan.

– Mi a fene! – mondta Trump. Az utasítást a Trump Organizationnek kellett volna címezni.

Mnuchin azt mondta, nem, ezt most szabályosan kell csinálni.

Trump aláírta a két dokumentumot.

Trump dühöngött a pénzkérdések miatt. Amikor megtudta, hogy Christie – aki az ő stábjának a vezetője lesz a hatalomváltás időszakában – pénzt gyűjt erre a célra, behívatta őt és Bannont a Trump Towerbe.

– Hol a faszban van a pénz? – kérdezte Christie-től. – Nekem pénzre van szükségem a kampányomhoz! Töltöm a pénzt a kampányomba, maga meg ellopja tőlem! – Trump minden pénzre úgy tekintett, mintha az övé lenne.

Christie kivédte a támadást. Ezt a pénzt a szövetségi végrehajtó hatalom átadás-átvételéhez gyűjtik, arra az esetre, ha Trump győzne.

Trump erre azt mondta, hogy Mitt Romney, a 2012-es elnökjelölt túl sok időt töltött a hatalomátruházó értekezleteken, és nem fordított elég időt a kampányra. – Ezért veszített. Maga bajt hoz rám! – mondta. – Nem akarok átadás-átvételt. Ezennel lezárom! Már az első napon megmondtam magának, hogy ez csak tiszteletbeli cím. Maga bajt hoz rám. Egy másodpercet sem vagyok hajlandó foglalkozni vele!

– Húha! – szólt közbe Bannon. – Pedig lenne értelme foglalkozni a kérdéssel.

– Bajt hoz rám – ismételte Trump. – Azt nem engedhetem meg magamnak.

– Oké, akkor elmondom, mi legyen – közölte Bannon. – Lezárom az egészet. Mit gondol, mit fog mondani holnap reggel a *Morning Joe*? Nagyon bízik benne, hogy elnök lesz, nem?

Trump végül beadta a derekát, és belement a hatalom átadás-átvétel minimumra lefaragott változatába, Christie-nek pedig abba kellett hagynia a pénzgyűjtést.

– Csinálhatja az átruházását – mondta –, de én hallani sem akarok róla!

Két héttel a választás előtt, 2016. október 25-én „Az amerikai elnökök kora – mit hoz 2016?” címmel előadást tartottam a texasi Fort Worthben körülbelül négyszáz vezetőnek egy KEY2ACT nevű vállalatnál, amely építő és forráskezelő szoftvereket gyárt. A hallgatóság jobbára fehérekből állt, akik az ország különböző részeiből érkeztek.

Kértem, hogy emelje föl a kezét, aki úgy gondolja, hogy Hillaryre szavaz. Tízen ha voltak. Hányan gondolják úgy, hogy Trumpra szavaznak? A teremben nagyjából kétszázan emelték föl a kezüket, vagyis a hallgatóság fele. Húha, gondoltam, itt aztán sok a Trump-szavazó.

Beszédem után odajött hozzám a cég vezérigazgatója.

– Le kell ülnöm – mondta. Ahogy ott álltam, belesüllyedt mellettem egy székbe, és kapkodta a levegőt. – Nem vagyok magamnál. Több mint egy éve, mindennap együtt dolgozom ezekkel az emberekkel. Ismerem őket. Ismerem a családjukat. Ha az előadás előtt azt mondta volna nekem, hogy kétszázan Trumpra akarnak szavazni, azt feleltem volna, hogy ez képtelenség. – Mint mondta, többé-kevésbé fele-fele eredményre számított. De hogy kétszáz Trump-szavazó? Elképesztő. Nem adott rá magyarázatot, nekem pedig pláne nem volt.

Tíz nappal a választás előtt Trump elrepült Észak-Karolinába, amelyet okvetlenül meg kellett nyerni, ő viszont a legtöbb országos

* Az NBC vitaműsora, meghívott vendégekkel. (A ford.)

közvélemény-kutatás szerint le volt maradva több ponttal. Az NBC és a *The Wall Street Journal* hat pontra becsülte a hátrányát.

Bannon beszélt Mark Meadows kongresszusi taggal, a 11. választókerület képviselőjével. Meadows, a Tea Party egyik kedvence, valamint a konzervatív és libertárius republikánusokból álló, körülbelül harmincfős, nagyon befolyásos Szabadság Caucus elnöke lelkesen támogatta Trumpot. A nyári gyűléseken ő vezette a hívek kórusát, amikor azok rázendítettek kedvenc Hillary-ellenes mantrájukra: „Rács mögé vele!”

Bannon megmondta Meadowsnak, hogy az összes csatateráallam közül Észak-Karolina aggasztja a legjobban. A kampány sehogy sem akart beindulni.

Meadows nem értett egyet. – Az evangelikálok végigjárják a házakat, mindenkire becsengetnek. Én mondom magának, nem kell visszajönnie Észak-Karolinába. Majd mi elintézzük. – Meadows felesége és más konzervatív asszonyok kibéreltek egy buszt az *Access Hollywood* videó után, azzal utazták be az államot, és unszolták a nőket, hogy szavazzanak Trumpra. Egyre jobban állnak, bizonygatta a képviselő.

Meadowsnak nagy tervei voltak: meg akarta fűzni Paul Ryant, a Kongresszus elnökét. Átnyújtott Bannonnak egy mappát. – Olvassa el ezt – mondta. – Huszonnégy órával Trump győzelme után bizalmatlansági indítványt nyújtunk be Ryan ellen, és akkor neki vége. Átvesszük a Képviselőházat, aztán jön az igazi forradalom.

Bannon továbbra is aggódott, bár már látott némi pozitívumot Trump és Pence stratégiájában. Pence-t jól használták: lényegében ugyanazokat az államokat járta körbe. Pennsylvániában legalább huszonháromszor lépett fel; Ohio-ban huszonötösör; Észak-Karolinában huszonkétyszer; Iowában tizenötösör; Floridában tizenháromszor; Michiganben nyolcszor; Wisconsinban hétszer. Pence-nek úgy kellett fellépnie, mintha ezeknek az államoknak a kormányzói posztjáért indulna. A helyi problémákra összpontosított, meg arra, hogy Trump,

ha elnök lesz, mit tehet értük Washingtonban. – És időnként lobogtassák meg Jesuslandben* is – mondta Bannon.

Egyszerűen nem értette, hogy Clinton kampánystábjá miért nem használja Obama elnök stratégiáját. Obama 2008-ban és 2012-ben hat-tizenkét ponttal győzött Iowában. Clinton be sem tette a lábát Wisconsinba az általános választásokon. Nem beszélt eleget a gazdaságról.

– Mondtam is, amikor láttam, hogy Arizonába utazik: elment ezeknek a szép eszük? – csodálkozott Bannon. – Hát miket művelnek?

A történészek majd könyveket írnak az elkövetkező években, amelyekben erre a kérdésre és a 2016-os kampány más vitás pontjaira keresik a választ. Én is könyvet terveztem írni a következő elnök első vagy második évében. Valószínűnek tűnt, hogy Hillary Clinton lesz ez az elnök, ám Fort Worth megingatott.

Két nappal a választás előtt, november 6-án meghívtak a *Fox News Sunday* adásába Chris Wallace-szal. A vitában szóba került a lehetőség, hogy Trump győzhet.

A felvétel szerint ezt mondtam a műsorban: „Ha Trump fog győzni, miért győzhetett? Mit néztünk el? Utazásaimon Texastól Floridán át New Yorkig azt tapasztalom, hogy az emberek, akikkel beszélek, nem bíznak a közvélemény-kutatásokban. Számukra sokkal személyesebb dolog a választás. Nem tetszik nekik, hogy erre vagy arra terelgetnék őket, csak mert ehhez vagy ahhoz a korcsoportozhoz tartoznak. Önállóan akarnak dönteni.”

Wallace megkérdezte, hogy akkor szerintem az emberek hazudnak-e a közvélemény-kutatóknak.

– Szerintem lehetséges – mondtam. Bár nem láttam semmilyen erre utaló jelet, és nem voltak bennfentes információim. Nem nagyon értettem, mi folyik itt.

* Nagyjából a Konföderációnak megfelelő terület (*A ford.*)

A választást megelőző napon Trump öt államban is járt, beleértve Észak-Karolinát. Teljesen kimerült.

– Ha nem győzünk – mondta egy raleigh-i gyűlésen –, ez lesz a legnagyobb pazarlás... időben, energiában és pénzben... Ha nem győzünk, mi itt, mindnyájan, akkor isten bizony, mind csak az időnköt pazaroltuk.

Különös volt ilyen, látszólag lehangoló dolgot mondani, de a tömegnek tetszett, és motiválónak vették.

Clinton a philadelphiai Independence Hallban tartotta egyik utolsó gyűlését, ahol több tízezren sereglettek össze november 7-én. Obama elnök is ott volt. Clinton könyve szerint átölelte őt, és a fülebe súgta: „A tied. Olyan büszke vagyok!”

A választás napján, délután öt felé Trump megkapta a legfrissebb exit poll adatokat. Brutálisak voltak. Ohióban és Iowában holtverseny, Pennsylvániában kilenc pont, Észak-Karolinában hét pont hátrány.

– Nem tehattünk ennél többet – mondta Trump Bannonnak. – Mi igazán elkövettünk mindent.

A választás éjszakáján érdekes volt figyelni a *The New York Times* weboldalán lévő mutató mozgását az élő adások számlapján. Az elején a mutató szerint Clintonnak 85% esélye volt a győzelemre. Ám aztán gyorsan elindult Trump felé. Trumpnak jót ígért Észak-Karolina. Az afro-amerikaiak és a latin-amerikaiak csekély számban szavaztak. 23:11-kor bejelentették, hogy Észak-Karolina Trumpot választotta. Győzelmét 22:36-kor jelentették be Ohióban, 22:50-kor Floridában, és 00:02-kor Iowában.

Obama elnök a Hillary Clintonnak küldött üzenetében adott hangot aggodalmának, hogy a 2000-es választáshoz hasonlóan kétes választási eredmény ártana az országnak. Ha Clinton veszít, tanácsos gyorsan és elegánsan visszavonulnia.

Az AP jelentése szerint Wisconsinban Trump győzött 02:29-kor.

– Donald, itt Hillary – kezdte röviddel ezután Clinton a telefonban, aztán bejelentette, hogy visszalép.

Pár háztömbnyire a Trump Towertől, a manhattani New York Hilton nagytermében Trump szólt a tömegekhez.

– Most pedig itt az ideje, hogy az amerikaiak bekötözzék a széthúzás sebeit – mondta fel a hogy-kormányozz-jól tankönyvéből. – Ígérem hazánk összes polgárának, hogy minden amerikai elnöke leszek.

Mint már az elején mondtam, a miénk nem kampány volt, hanem inkább egy hihetetlen, nagyszerű mozgalom... amelyhez fajra, felekezetre, származásra és világnézetre való tekintet nélkül álltak össze az amerikaiak.

Ismét kezünkbe kell vennünk hazánk sorsát, és álmodnunk kell nagy, vakmerő és bátor álmokat.

Közös nevezőre törekszünk, nem ellenségeskedésre; szövetségre, nem konfliktusra.

Köszönetet mondott családjának, Conwaynek, Bannonnak, Jeff Sessions alabamai republikánus szenátornak („nagy ember”), aki már az elejétől támogatta, és Michael Flynn visszavonult tábornoknak, aki a nemzetbiztonsági tanácsadója volt a kampányban. Flynn rendkívül szoros kapcsolatot alakított ki Trumppal.

A megválasztott elnök hosszabb időt szentelt Priebusnek.

– Reince szupersztár! De én azt mondtam neki: „Reince, kizárólag akkor nevezhetik szupersztárnak, ha győz!” Reince, jöjjön csak ide! – Kiszúrta Priebüst a nézőtéren, és felhívta a színpadra.

Priebus elővánszorgott a tömegből.

– Mondjon pár szót – biztatta Trump. – Na, igazán, mondjon már valamit!

– Hölgyeim és uraim – engedelmeskedett Priebus –, íme az Egyesült Államok következő elnöke: Donald Trump!

– Döbbenetes fickó! – mondta Trump, majd úgy tette hozzá, mintha tökéletesen tisztában lenne vele, mit fáradt érte a Republikánus Országos Bizottság, mi pénzbe, munkaerőbe, önkéntesekbe, korteskedésbe került ez: – Kapcsolatunk a Bizottsággal rendkívül fontos szerepet játszott a sikerben és mindabban, amit elértünk!

Beszédét ezekkel a szavakkal zárta:

– Fantasztikus két év volt ez! Szeretem ezt az országot!

Bannon meg volt győződve róla, hogy Trumpot is letaglózta a győzelem. – El sem tudta képzelni, hogy nyerhet – mondta később. – Nem is készült fel rá. Sose gondolta, hogy veszíteni fog, de azt se, hogy győzni fog. Van különbség. És azt se feledjük: nem volt előkészület, nem volt csapat, amely lebonyolítaná a végrehajtó hatalom átruházását.

Putyin telefonon gratulált Oroszországból. Hszi Csin-ping elnök Kínából szintén. A világ sok más vezető politikusa ugyancsak. – Végre kezd leesni neki, hogy tényleg nyert – mondta Bannon. – Abszolúte nincs felkészülve rá. Hillary Clinton egész felnőtt életében erre a pillanatra készült. Trump viszont egy másodpercig sem.

Bannon aludt pár órát, utána lapozgatni kezdte a hatalomátruházás dokumentumait. Szemét habbal, gondolta. Védelmi miniszternek beírtak valami feneketlen zsebű adományozót New Hampshire-ből. Hihetetlen! Négyezer posztot kell betölteni! Bannon rádöbbsent, hogy legalábbis átmenetileg kénytelenek lesznek összeborulni a bürokráciával, vagyis inkább megnyírni őket – elhappolni tőlük pár embert, akik értik a dolgukat.

– Adja nekem ennek a valaminek az igazgatóját – parancsolta Bannon, miután meglátott valamilyen összeköttetést egy hatalomátruházó apparátusféleséghez. – Küldje az irodámba, de azonnal! – Már nem emlékezett az illető nevére.

Bannon elérte az igazgató irodáját.

– Be tud jönni? – kérdezte.

– Rázós lesz.

– Miért?

– Az igazgató a Bahamákon van.

– Tisztára mintha az Elveszett Játékok Szívetén lennénk – mondta Bannon. – Most hogy a faszba rakunk össze egy kormányt? Tíz hét múlva déli tizenkettőkor őrségváltás, úgyhogy jó lesz behúzni!

Priebus és Bannon megosztottak a személyzeti munka vezetésén. Kidolgoztak egy szokatlan rendszert. Bannonnak kitalálták „a vezető stratégia” új címét, Priebus lesz a Fehér Ház stábfőnöke. A sajtóközlemény Bannont említette az első helyen, amit Priebus hagyott, nehogy Bannon legyen a stábfőnök, ami hagyományosan a legmagasabb rang a Fehér Ház alkalmazottai között.

6. fejezet

Trump elnök egy héttel a megválasztása után meghívta a Trump Towerbe Jack Keane visszavonult tábornokot, akit rá akart beszélni, hogy legyen a védelmi minisztere.

– Maga az egyes számú jelöltem! – mondta.

A hetvenhárom éves Keane, a Fox News visszatérő vendége és Dick Cheney volt alelnök bizalmas tanácsadója, elhárította a jelölést. Adóságai voltak nemrég elhunyt feleségének betegsége miatt, így nem fogadhatta el a kinevezést. Viszont egy óra alatt idegenvezetést tartott Trumpnak a világ körül, és adott neki néhány tanácsot.

– Elnök úr – mondta –, a belpolitikát alakítja majd a Kongresszus, a közvélemény és a kormány. A nemzetbiztonság és a külpolitika, ez a maga igazi turfja. A nemzetközi problémáknak az a szokásuk, hogy maguktól idejönnek a Pennsylvania Avenue 1600 szám alá, akár akarja, akár nem. A belpolitikai tévedések korrigálhatók. Helyrehozhatók. A nemzetbiztonságban nincs ilyen. Ha hibázunk, annak félelmetes következményei lesznek.

Keane szerint Obama túl félénk elnök volt egy veszedelmes világban.

– Tetteinkkel vagy tetteink hiányával destabilizálhatunk világrendszereket, és óriási problémákat okozhatunk – figyelmeztette Trumpot Keane.

Trump megkérdezte, kit javasolna védelmi miniszternek.

Gyakorlati megfontolásból Jim Mattis, felelte Keane. Mattis volt az a visszavonult tengerészgyalogsági tábornok, akit Obama kicsapott

a főparancsnokságból a Közel-Keleten. Azért mentette föl 2013-ban, mert úgy látta, túlságosan szeretne nekimenni az iráni hadseregnek.

– Mattis, az egy jó ember. Ugye? – kérdezte Trump. Hallott a tábornokról, akit „Vesztett Kutyanak” és „Káosznak” csúfoltak.

– Igen, uram – felelte Keane. – Jó ember. – Hozzátette, hogy Mattisnek vannak bizonyos előnyei. – Nagyon energikus. Tehát, ha súlyos problémák adódnak, van egy emberünk, aki felgyűri az inge ujját, és nekiáll! Ez egy.

– Kettő: nagyon tapasztalt, különösen a világ legrobbanékonyabb vidékén, a Közel-Keleten. Afganisztáni és iraki veterán. Sokra tartják a hadseregben, de azon kívül is.

– Elsőre nem látszik rajta, mennyire körültekintő – folytatta Keane. – És milyen megfontolt.

– Hogy érti ezt? – kérdezte Trump.

– Nagyon átgondol mindent. Nem sajnálja rá az időt. – Mattis nem nősült meg, és örökösen olvasott. Hétezer kötetes könyvtára volt. „Harcos Szerzetes”-nek is hívták, mert életéből több mint négy évtizedet szentelt kizárólag a hadseregnek. Konok, de higgadt ember volt. – Én nagyon tisztetem – mondta Keane. – Bátor és becsületes.

Keane, amint visszaült az autójába, felhívta Mattist. Elmagyarázta, hogy Trump őt kérte föl elsőnek, de ő nemet mondott. Mattis bizonyosságot akart.

– Te nem tudod vállalni, Jack? – kérdezte.

– Én nem – mondta Keane. – Te viszont igen, ugye, Jim?

– Igen, Jack – válaszolta Mattis.

– Olyan kihívásokkal néznek szembe, hogy okvetlenül katonát akarnak.

Novemberben Trump meghívta a hatvanhat éves Mattist Westminsterbe. Mattis a maga csendességével tiszteletet parancsoló jelenség volt.

Az ISIS-t el kell intézni, erősködött Trump. Az iraki al-Káida roncsaiból kinőtt Iszlám Állam agresszíven lerohanta Szíriát, azzal

a szándékkal, hogy kalifátust hoz létre. Trump a kampányban megígérte, hogy legyőzi az egyre súlyosabb fenyegetést jelentő ISIS-t.

Mattis az elnök szeme közé nézett. – Változtatnunk kell azon, amit csinálunk – mondta. – Ennek a háborúnak a célja nem lehet a felmorzsolás. Ennek megsemmisítő háborúnak kell lennie.

Trumpnak tetszett az elképzelés. Tökéletes! Felajánlotta Mattisnek a miniszteri posztot, de megegyeztek abban, hogy egyelőre nem jelentik be.

Bannon szociálpolitikai téren túlságosan is liberálisnak és szíve mélyén a globalizmus hívének tartotta Mattist, ám Trump ragaszkodott hozzá. A tábornok egyszerre volt harcos és békítő. Bannon hamarosan „a megnyugtató miniszterének” és „a kormány erkölcsi gravitációs központjának” kezdte nevezni Mattist.

Bedminsterben került sor az elbeszélésekre a jelöltekkel. Bannon megszervezte, hogy a széles ajtón kilépő Trumpról és látogatóiról készülő fotóknak olyan hangulatuk legyen, mintha a Downing Street 10. alatt lőttek volna őket.

– Tökéletes lesz – mondta Trumpnak. – Odahívjuk a sajtót az utca másik oldalára, maga pedig úgy fogadja és üdvözlí őket, mint egy brit miniszterelnök.

A sok újságban megjelent fotó Trumpot és Mattist örökítette meg az ajtó előtt. Trump a képen a levegőbe emeli összekulcsolt kezét, és mellette ott áll a szálfegyenes tartású Mattis, a hallgatag tábornok.

Mattis még csak ezredes volt, amikor Afganisztánban vezette a tengerészgyalogosokat a szeptember 11-ei terrortámadások után. Ugyanakkor Bob Harward kapitány vezette a SEAL-t, az amerikai haditengerészet elit csapatát, és maga is tizenhét évig szolgált az egységnél.

– Nincs kedve velem jönni? – kérdezte tőle Mattis 2001-ben. Az ezt követő tizenkét évben Harward fontos megbízásokat hajtott végre Mattis parancsnoksága alatt.

2013 nyarán az immár altengernagy Harwardot elvezényelték a floridai MacDill légitámaszpontra, mint a Központi Parancsnokság főparancsnok-helyettesét Mattis mellett. Bejelentkezett a nőtlen tisztek barakkjába, dolgozott egy napot, majd visszament a szobájába, ahonnan időközben eltűnt a holmija. Mint megtudta, mindenét átszállították Mattis tábornok házába.

Harward átment hozzá. Belépett a konyhába, és ott találta Mattis tábornokot, aki épp az ő alsóneműjét hajtogatta össze.

– De uram, mi az ördögöt csinál? – kérdezte Harward.

– Kismosást csináltam – felelte Mattis. – Gondoltam, miért ne csinálnám meg a magáét is.

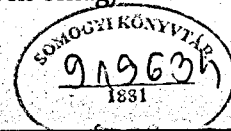
Harwardnak még sose volt Mattishez foghatóan szerény, udvarias felettése. Mattis soha nem úgy mutatta be őt, mint a helyettesét, hanem azt mondta: „Ismerkedjék meg a parancsnoktársammal.”

Visszavonulása után Harward átköltözött a Közel-Keletre, mint a Lockheed Martin vezérigazgatója az Egyesült Arab Emírátsokban, de ott is fenntartotta a kapcsolatot Mattisszel.

Mattist aggasztotta, hogy az Obama-adminisztráció nem képes elrettenteni Iránt.

„Pedig aki ismeri Jim Mattist, tudja, hogy nem rajong a háborúért”, mondta róla Harward.

A tengerészgyalogos szájhagyomány szerint Irán gyógyíthatatlan sebet ütött a testületen, amit sosem toroltak meg. Irán állt a tengerészgyalogoság bejrúti laktanyája ellen 1983-ban elkövetett terrorista merénylet mögött. A robbantás kétszázhusz tengerészgyalogost ölt meg, ami az egy nap alatt elszenvedett legnagyobb veszteségek közé tartozik a testület történetében. A tengerészgyalogosokon kívül meghalt még huszonegy katona, amivel az áldozatok száma kétszáznegyvenegyre emelkedett. Szeptember 11. előtt ez volt a legsúlyosabb terrorcsapás az Egyesült Államok ellen. Mattis, aki tizenegy évig szolgált tiszti rangban a tengerészgyalogságnál, akkor éppen őrnagy volt.

2010-től 2013-ig, amikor a Központi Parancsnokság főparancsnoki tisztét töltötte be, az egyik szárnysegéd elmondása szerint meg volt győződve róla, hogy „változatlanul Irán jelenti a legnagyobb veszélyt az Egyesült Államok érdekeire a Közel-Keleten”. Nyugtalanította, hogy az izraeliek lebombázzhatják Irán atomerőműveit, amivel bele-rángatják az Egyesült Államokat a konfliktusba.

Továbbá az volt a véleménye, hogy az Egyesült Államoknak nincs megfelelő hadereje, és nem lép föl kellő eréllyel a térségben. Leon Panetta védelmi miniszter közvetítésével írt egy emlékeztetőt Obama elnöknek, amelyben szélesebb hatáskört sürgetett, hogy válaszolhasson az iráni provokációkra. Félt, hogy az irániak elaknásítják a nemzetközi vizeket, és az ebből következő tengeri incidens eszkalálódhat.

Tom Donilon nemzetbiztonsági tanácsadótól kapott választ. A „Donilon-memo” néven elhíresült rendelkezés meghagyta, hogy Mattis semmilyen körülmények között ne tegyen lépéseket Irán ellen a nemzetközi vizek elaknásítása miatt, kivéve, ha az aknát épp egy amerikai hadihajó útjában dobják le, és közvetlen veszélyt jelent a hajóra. A Donilon-memo az egyik első rendelkezés volt, amelyet Mattis hatályon kívül helyezett, miután védelmi miniszter lett belőle.

Addig is tovább verte félre a harangot Irán miatt. Úgy találta, hogy az Irán elleni haditerv hiányos, mert kizárólag a légierőre támaszkodik. A terv öt csapást helyezett kilátásba: először a kis méretű iráni hajók ellen, másodszor a ballisztikus rakétarendszerek ellen, harmadszor a más fegyverrendszerek ellen, és negyedszer az invázió ellen.

Az „ötödik csapás” Irán nukleáris programjának felszámolását jelentette.

Mattis egy megsemmisítő hangvételű emlékeztetőben kifejtette a tengerészet hadműveleti főnökének, hogy az amerikai flotta abszolút felkészületlen egy konfliktusra a Perzsa-öbölben.

Panetta közölte Mattisszel, hogy Irán-rögeszméje rossz fényt vet rá Obama Fehér Házának szemében. Mondjon valamit, szólította fel, ami cáfolja ezt a benyomást.

Engem azért fizetnek, hogy a tőlem telhető legjobb tanácsokat adjam, felelte Mattis. A politikai döntéseket ők hozzák. Nem fogok mást gondolni csak azért, hogy megbékítsem őket. Ha nem bíznak bennem, akkor lelépek.

Le is lépett. Öt hónappal idő előtt felmentették, ő pedig 2013 márciusában, mielőtt távozott volna, az iratmegsemmisítőbe dobta „a nagy okoskönyvet”, ahogy ő nevezte kulcsfontosságú feljegyzéseinek, dokumentumainak, jegyzeteinek, összefoglalóinak és emlékeztetőinek csaknem lábnyi vastag gyűjteményét. Ahhoz képest, mennyire rajongott a történelemért, magából semmit sem hagyott másokra.

A búcsúzóul írt jelentéséhez mellékelte egy tizenöt oldalas stratégiát Iránnal szemben, mert úgy gondolta, az Obama-adminisztrációnak nincs ilyen dokumentuma. Habár számon tartotta, hogy Obama többször is nyilatkozott Iránról, csak annyit mondott: „Az elnöki beszéd nem egyenlő a politikával.”

Mattis stratégiavázlata a konfrontáción alapult, amely nem tűri, hogy Irán a bábjai, a Hezbollah és az al-Kudsz iraki akcióival aláaknázza az Egyesült Államokat; az volt a célja, hogy helyreállítsa az Egyesült Államok katonai hitelességét. Második részét egy hosszú távú terv képezte az iráni közvélemény formálására.

Mihelyt Mattis becsukta maga mögött az ajtót, senkit sem érdekelt többé, mi a véleménye Iránról. Mihelyt kinevezték védelmi miniszterré, ismét rávetődtek a tervére, amelyet nem lehetett elég gyors tempóban sokszorosítani. Már csak az volt a kérdés, hogy Mattis kinevezése hadügyminiszterré a harcias Trump-adminisztrációba valószínű katonai konfliktust jelent-e Iránnal.

James A. Baker III, az előző külügyminiszter és Robert Gates, az előző védelmi miniszter javaslatára Trump találkozott a hatvannégy éves Rex Tillersonnal, aki tíz éve volt az Exxon vezérigazgatója.

Trumpra mély benyomást tett a tősgyökeres texasi önbizalma. Tillersonnak impozáns fellépése volt. Negyven évet töltött az Exxon-

* Az iráni Forradalmi Gárda elit egysége (A fond.)

nál, jellemét nem szennyezték be kormányzati tapasztalatok. Végre egy ember, aki az üzletelés pápaszemén keresztül látja a világot, egy üzletember, aki világszerte kötött dollármilliárdokra rúgó olajszerződések, többek között Oroszországgal! Putyin 2013-ban még ki is tüntette a Barátság-éremével.

Decemberben Trump számárfület mutatott a washingtoni politikai világnak, és az üzlet királyait a keblére öelve kinevezte Tillersont külügyminiszterré, ami a legrangosabb poszt a kabinetben. Az elnök azt mondta szárnysegédeknek, hogy Tillerson hiteles lesz a szerepben, amelyet a világpolitika színpadán fog játszani. – Igazi Trumpra valló választás! – mondta a televízióban Kellyanne Conway, és „nagy durranást” ígért.

7. fejezet

Jared Kushner meghívta november 30-ára Gary Cohnt, a Goldman Sachs elnökét, hogy tárgyaljon a gazdasági helyzetről az apósával. Úgy beszéltek meg, hogy a Trump Towerban találkoznak. Cohn híres volt arról, hogy az ország első számú befektetési bankjának élén menyire nem fél a kockázatoktól. Önteltsége és magabiztossága felért az elnökével. Előre figyelmeztették, hogy Trump tíz percnél tovább általában senkivel sem hajlandó értekezni.

Az irodában tartózkodott Bannon, Priebus, Kushner és Steve Mnuchin, ugyancsak a Goldman egykori bankára és *hedge fund* [speciális befektetési alap] igazgató, aki Trump legfőbb pénzszerzője volt a kampány utolsó hat hónapjában. Mnuchint a pénzügyminiszteri poszttal jutalmazták, noha ezt még nem jelentették be hivatalosan.

Az amerikai gazdaság nagyjából oké állapotban van, mondta Cohn, ugyanakkor robbanásszerű növekedés előtt áll, ha megtesznek bizonyos lépéseket. Ehhez pedig adóreformra és a túlszabályozás fékjeinek eltávolítására van szükség.

Ez eddig pontosan az volt, amit Trump hallani akart. Ám ezek után a New York-i demokrata olyasvalamit mondott az elnöknek, amit viszont már nem akart hallani. A mi gazdaságunk a kereskedelmen alapul, mondta. A kereskedelem szabadsága, méltányossága és nyitottsága elengedhetetlen. Trump azonban a nemzetközi kereskedelmi egyezmények ellen kampányolt.

Másodszor, az Egyesült Államok a világ bevándorlóinak fókuszpontja.

– Továbbra is nyitva kell tartanunk a határokat – fejtegette Cohn. A foglalkoztatottság olyan kedvező, hogy az Egyesült Államok hamarosan kifogy a munkaerőből, vagyis a bevándorlásnak folytatódnia kell. – Sok olyan munka van az országban, amit az amerikaiak nem fognak elvégezni.

Ezután Cohn megismételte, amit mindenki mondott: a kamatlábaknak a belátható jövőben emelkedniük kell.

– Egyetértek – felelte Trump. – Csak kölcsön kell venni egy csomó pénzt, egy darabig kuporgatni kell, aztán el kell adni, és pénzt kell csinálni belőle.

Cohn elhűlt, hogy Trump mennyire nem érti a legalapvetőbb dolgokat sem. Megpróbálta elmagyarázni. Ha a szövetségi kormány kötvények kibocsátásával kölcsönöz pénzt, azzal csupán az ország deficitjét növeli.

– Hogy érti ezt? – kérdezte Trump. – Csak hajtani kell a pénznyomdát, és akkor lesz elég bankjegy.

Ezt nem lehet így csinálni, ellenkezett Cohn. Óriási deficitünk van, amit nem hagyhatunk figyelmen kívül. A kormány nem így tartja egyensúlyban a költségvetést.

– Ha valami okos húzást akar, amit kézben is tud tartani, akkor ötven- és százéves futamidejű államkötvényeket javasolnék.

Mivel a kamatok estek az utóbbi években, az államkinccsár igyekezett levinni a kötvények futamidéjét tíz évre. Ez így helyes, mondta Cohn. Ha a kamatok nőnek, az életbiztosítók és a nyugdíjbiztosítók ötven-száz évre fognak kölcsönözni a kormánynak. 3,75%-os kamattal valószínűleg megtehető. Ez igazán semmi a következő ötven-száz évre.

– Hű! – mondta Trump. – Prima ötlet! – Mnuchinhoz fordult. – Meg tudjuk csinálni?

– Ó, hogyne – felelte a kijelölt pénzügyminiszter. – Abszolúte meg tudjuk.

– Egyetért vele? – kérdezte Trump.

– Ja, egyetértek vele – válaszolta Mnuchin.

– Hat hónapja dolgozik nekem – mondta Trump. – Hogy a fenébe nem beszélt erről nekem soha? Miért ő az első, aki egyáltalán szóba hozza nekem?

Nincs a világon, ami egy 3,75%-os, kockázatmentes hozamhoz lenne mérhető, fejtegette Cohn. Egymás lábát tapossa le érte a rengeteg vásárló. A befektetők magas, kockázatmentes hozamokat akarnak.

Cohn áttért a Szövetségi Tartalék Bankra, és megjegyezte, hogy az Egyesült Államokban évek óta gyakorlatilag nulla a kamat. Innen csak egy út vezet tovább, emelni kell a kamatokat, két okból. A gazdaság sokkal erősebb lesz, és a magasabb kamatok mérsékelik az inflációt.

– Tehát, ha én vezetem a Szövetségi Tartalék Bankot, megemelem a kamatokat – mondta.

Trump tudta, hogy az elnökök az alacsony kamatot szeretik, mert az segíti a gazdaságot.

– Hát én meg sose teszem meg magát a Szövetségi vezetőjének.

– Nem is baj – felelte Cohn. – Az a legrosszabb állás egész Amerikában.

Ezután áttért az adókra.

– Az én üzletemnek primán bejött a 35%-os vállalati adó az elmúlt évtizedben. Invertáltuk a társaságokat 10%-os adókulcsba, amiért óriási díjakat fizetnek nekünk. – A Goldman elnökeként beszélt.

Az invertálás azt jelenti, hogy egy társaságot új anyavállalat formájában bejegyeztetnek egy olyan alacsony adókulcsot használó országban, mint például Írország vagy a Bermudák, miközben a működést és az igazgatást a leányvállalatnál bonyolítják le, továbbra is az eredeti helyen, ahol magasabb az adókulcs.

A Goldman társaságok tucatjainak segített, hogy külföldre költözhesse. A vállalatvezetők és az igazgatótanácsok kötelesek a maximális hasznot biztosítani a részvényeseknek, és a költözés meg az invertálás ugrásszerűen megnövelte a bevételt. Szinte az összes gyógyszergyár és biztosítótársaság elköltözött.

– Hol másutt tudnám én megcsinálni, hogy 20%-kal növelem X vállalat bevételeit csak azzal, hogy megváltoztatom a címét? – dicsekedett Cohn, majd így folytatta, bár ezzel a Goldman érdekei ellen beszélt: – Nem engedhetjük, hogy ez történjen. Hozzá kell igazítani a vállalati adót az átlaghoz, ami körülbelül 21-22%.

Noha a Kongresszus megszavazott bizonyos megszorításokat, meg lehetett kerülni az új törvényeket. – Nem engedhetjük meg a vállalatoknak, hogy csak úgy elköltözzenek az Egyesült Államokból. Ez rossz. Árt az üzletnek. Árt a foglalkoztatásnak. Most magam ellen beszélek. Mi egy rahedli pénzt kerestünk rajta.

Trump visszatért ahhoz, hogy több bankjegyet kell nyomtatni. – Majd kölcsönveszünk! – Megrészegette a gondolat, hogy ő vezeti a szövetségi kormányt. Ez a legjobb hitelminősítés a világon! A legalacsonyabb kamatra kölcsönözhetnek!

Cohn nem hozta szóba azt a kampányidőszakban kijött jelentést, hogy a Trump Organization hitelképessége 19%, ami 30%-kal elmarad az országos átlagtól, és ez megnehezítheti a kölcsönzést.

– Bankjegyet nem lehet nyomtatni csak úgy – mondta.

– Miért nem? Miért nem?

– A Kongresszusnak van egy adósságplafonja, amely megszabja, mennyi pénzt kölcsönözhet a szövetségi kormány, és ez kötelező érvényű.

Látszott Trumpon, hogy nem érti, hogyan egyensúlyoz a szövetségi kormány az adósságok között.

– Az infláció valószínűleg így marad. Jön az automatizálás kora – mondta Cohn –, mesterséges intelligencia, gépi tanulás, robotika. Olyan hatékonyan tudjuk majd kezelni a munkaerő-tartalékot, amire még nem volt példa az emberiség történelmében. Ez most a legrosszabb időpont a munkanélküliségre, mert már dolgoztathatjuk a gépeket.

Ha itt lesz nyolc évig, meg kell birkóznia az autógyártás automatizálásával. Az Egyesült Államok lakosságának körülbelül negyede abból él, hogy vezet valamit valahová. Gondolja csak el.

– Miről beszél? – kérdezte Trump.

– Ha az önzetű autók ellepik az utakat, több millió ember lesz kénytelen megváltozott minőségben kilépni a munkaerőpiacra. Ez nagy változást és valószínűleg nagy felfordulást jelent.

– Azt akarom, hogy nekem dolgozzon – közölte Trump.

– Mint mi?

– Mint hadügyminiszter-helyettes – mondta Trump.

– Először is, semminek sem akarok a helyettes minisztere lenni – mondta Cohn.

– Akkor mint nemzeti hírszerzési igazgató?

Cohn nemet mondott. Nem tudta, mit kell csinálni ebben az állásban. Utóbb megtudta, hogy többek között a CIA-t és a többi hírszerző ügynökséget kell felügyelni.

– Maga áruval kereskedik – folytatta Trump. – Miért ne akarna energiaügyi miniszter lenni?

Cohn ez iránt sem tanúsított érdeklődést.

Trump megpróbálta meggyőzni, hogy akkor legyen a Költségvetési és Gazdálkodási Hivatal igazgatója.

Nem. Cohn tudta, hogy az egy borzalmas állás.

– Tudja, mit? – kérdezte Trump az immár egyórára nyúlt értekezlet végén. – Rossz embert fogadtam fel pénzügyminiszternek. Magának kéne pénzügyminiszternek lennie. Maga lenne a legjobb pénzügyminiszter.

A jelenlévő Mnuchin meg se mukkant és meg se rezzent.

– Majd jöjjön vissza, és mondja el, mit akar – rendelkezett Trump. – Nagyon jó lenne, ha benne lenne a csapatban. Fantasztikus lenne.

Öt perc múlva, amikor Cohn még az épületben tartózkodott, látta a tévében a legfrissebb hírek között, hogy Trump elnök Steve Mnuchint választotta pénzügyminiszternek.

– Örület! – mondta Jared. – Mnuchin az előbb kotyogta ki a sajtónak. Rendesen ráhozta a frászt az értekezleten.

Cohn végzett egy kis utánajárást, és beszélt a Goldman más volt vezetőivel, akik dolgoztak a kormányban. Robert Rubin, aki a Clinton-kormányban irányította a Fehér Ház Nemzeti Gazdasági Tanácsát, azt mondta, hogy ha Cohnt megkínálják ezzel az állással, és biztosítékot kap rá, hogy ő lesz a gazdaság atyáúristene, akkor fogadja el. A nyugati szárnyban dolgozni hatalmas előny, ha megegyezésre jutott az elnökkel.

Lisa, Cohn felesége azt mondta, hogy el kellene fogadnia, mert sokkal tartozik a hazának.

– Túl lassú, túl kövér és túl öreg vagy ahhoz, hogy más módon szolgálj az országot.

Cohn visszatért Trumphoz, és azt mondta, érdekelné a Nemzeti Gazdasági Tanács, amennyiben minden, ami gazdaság, az ő kezén megy át. Ez az állás a gazdaság terén megfelelt a nemzetbiztonsági tanácsadóéknak a külpolitikában.

– Hát persze – mondta Trump. – Úgy vezetheti, ahogy akarja. Milyen nagy dolgokat csinálunk majd mi együtt!

Priebust, aki részt vett a megbeszélésen, aggasztotta ez az ötletszerű toborzás. – Egy ilyen fickóra akarjuk bízni a gazdasági tanácsunk irányítását? – kérdezte utólag Trumpról. – Egy demokratára, aki Hillary Clintonra szavazott? Miért? Nem kellene ezt megbeszélni? Azt elhiszem, hogy nagyon okos, de akkor is, nem kellene megvitatnunk, mielőtt felajánlunk neki egy ilyen állást?

– Á – mondta Trump –, nem kell itt semmit megvitatni. – Különbözőben is, az állást már felajánlották és elfogadták. – Óriási lesz a pasas.

2016 karácsonya után sikerült utolérnem telefonon Michael Flynnt, Trump frissen kinevezett nemzetbiztonsági tanácsadóját, aki Floridában töltötte a szabadságát az unokáinál. Flynn, az ellentmondásos egyéniségű, visszavonult tábornok és hírszerző szakember Trump külpolitikai tanácsadója volt a kampány alatt. A Republikánus Országos

Konvención lelkesen dirigálta a Hillary Clintont lejáratozó, „Rács mögé vele!” kántálást. Azután bocsánatot kért.

2014-ben Obama vezetési hiányosságok miatt eltávolította Flynn-t a Védelmi Hírszerző Ügynökség éléről, és a kampány után figyelmeztette Trumpot, hogy ne vegye fel Flynn-t nemzetbiztonsági tanácsadónak. Trump elengedte a füle mellett a figyelmeztetést.

– Azért hívtam fel, Flynn, hogy kikérjem a véleményét Oroszországról. A hírszerzés és a Pentagon több tisztviselőjétől is hallottam, hogy Oroszország a közelmúltban egy új, tengeralattjáróról indítható ballisztikus rakétával és két új interkontinentális ballisztikus rakétával korszerűsítette és növelte nukleáris csapásmérő erejét.

– Igen, ez pontosan így van – válaszolta Flynn. Putyin irányítása alatt Oroszország az utóbbi hét-nyolc évben „nem lett erősebb az Egyesült Államoknál, de túljárt az eszünkön”.

Azt mondta, ő már az első találkozásukkor, tizennyolc hónapja, vagyis 2015-ben szólt Trumpnak az orosz fejlesztésekről. Azt mondta, egyetértettek abban, hogy az Egyesült Államok túlságosan sokat lazított a művelti képességen, a kiképzésen, a harckészségen és a korszerűsítésen.

Putyin, mondta Flynn, nemcsak az atomfegyvereit fejlesztette „módszeresen”, de a taktikai, a hagyományos és a különleges erőket is. – Ha Oroszország ellenség lesz, és mi szembekerülünk velük, akkor majd meglátjuk, ahogy Putyin egyszerre használja az újításokat, a technológiát és a nyers erőt.

Flynn ezután nyíltan beszélt a lehetőségről, hogy az Egyesült Államok elkezdje az atomfegyverek tesztelését. Az utolsó ilyen tesztre 1992-ben került sor. – El kell döntenünk, akarunk-e tesztelni megint – mondta. A számítógépes tesztek elégtelennek bizonyulhatnak, márpedig fontos látni, működik-e a fegyver.

– Azt tanácsoltam a főnöknek, hogy fordítsunk erre időt, energiát és pénzt. – Azt mondta, Trump terve kemény beszédből és kemény tettekből áll. Le kell adni „egy figyelmeztető lövést” Putyin-

ra. – A Reagan-féle játékszabályokat alkalmazzuk. – Vagyis légy agresszív, utána tárgyalj. – Ugyanakkor mutatnunk kell, hogy mi hajlandók vagyunk egyezkedni Oroszországgal. Oroszországot nem lehet csak egy felől nézni.

Flynnt széles körben kritizálták, amiért 2015-ben Oroszországba utazott, hogy 33 750 dollárért fellépjen az orosz állami tévében. Ő azt mondta, ez is egy lehetőség volt, ráadásul találkozhatott Putyinnal. – Mindenki odament volna! – szögezte le.

Flynn egy kérdezz-felelek műsorban szerepelt. Előadta a szabvány szöveget a jobb amerikai kapcsolatoknak, az ISIS legyőzésének és az ellenség meghatározásának fontosságáról, és hogy nem elég visszatartani az Iszlám Államot, mint azt Obama csinálta. Az általános külpolitikai helyzetről azt mondta nekem: – Az elnöknek ugyanezt a szart tálalják majd fel világszerte. Az egész világ egy szemétdomb. Jó sokat kell majd takarítani.

8. fejezet

A választás után Obama elnök utasította hírszerzése vezetőit, hogy készítsenek az összes forrás és részlet feltüntetésével szabatos és szigorúan titkos jelentést az orosz beavatkozásról, amit majd fölterjesztenek a kongresszusi Nyolcak Bandájának* és Trump leendő elnöknek.

Egy ugyanazon következtetésekre jutó, de nem bizalmas, a forrásokat fel nem tüntető és leegyszerűsített változatot az előtt terveztek megjelentetni, hogy Obama január 20-án leköszönne a hivataláról.

James Clapper, a Nemzeti Hírszerzés igazgatója, John Brennan, a CIA igazgatója, James Comey, az FBI igazgatója és Mike Rogers, a Nemzetbiztonsági Hivatal igazgatója összeültek, hogy kidolgozzák Trump tájékoztatásának irányelveit. Tudták, hogy Trump úgy fog tekinteni a jelentésre, mintha az megkérdőjelezné a győzelmét, és kétségbe vonná megválasztásának törvényességét. Egyetértettek abban, hogy egyhangúlag kell felszólalniuk.

– Ez a sztorink, és tartjuk magunkat hozzá – apellált a szószólójukká választott Clapper. Magabiztosan kellett megjelenteniük, mert tudták, a jelentés biztosan fölveri a fenevadat.

Brennan még decemberben felhívta Clappert. Kapott egy másolatot egy beszámoló sorozatot tartalmazó, harmincöt oldalas dossziéból,

* A két kongresszusi párt négy-négy képviselője, akik tájékoztatást kapnak a szigorúan bizalmas hírszerzési adatokról. (A ford.)

amelyben Christopher Steele, az MI6 volt tisztje részletesen ismertette Oroszország ismételt erőfeszítéseit az amerikai elnökválasztás befolyásolására, hogy káoszt keltsen, ártson Hillary Clintonnak, és segítse Trumpot. A dosszié ugyancsak tartalmazott pikáns állításokat Trumpról, orosz prostituáltokról és „aranyesőkről”.

– Ezt el kéne olvasnia – mondta Brennan Clappernek. Az FBI már megindított egy szigorúan titkos elhárító nyomozást, hogy kiderítse, van-e összejárás Trump kampánystábjá és Oroszország között. – Ez igazolja azt, amivel foglalkozunk. – Nem bizonyíték volt, de mintha arra felé vezetett volna.

Clapper tanácskozott az FBI-jal. Hogyan találják ezt Trumpnak?

Az FBI ismerte a dokumentumot. Steele a dossziéja több részét is rendelkezésükre bocsátotta, és John McCain szenátor december 9-én átadott egy másolatot Comey-nak, az FBI igazgatójának.

Andrew McCabe, az FBI igazgatóhelyettese aggódott. Úgy vélte, ha nem szólnak Trump megválasztott elnöknek a dossziéről, amikor majd tájékoztatják a hírszerzők oroszországi jelentéséről, az FBI olyan megvilágításba kerül, mintha visszatértek volna J. Edgar Hoover napjai – vagyis hogy tudunk ám disznóságokat emberekről, de megtartjuk őket magunknak. Comey egyetértett. Hoover öröksége még mindig árnyékot vetett az Irodára.

Clapper olyan jelentést akart, amelyben zökkenőmentesen illeszkednek a hírszerzési adatok, tekintve, hogy az FBI és a CIA más-más módszerekkel dolgozik.

Az FBI az adatgyűjtés mellett bűnügyi nyomozással is foglalkozik, és hajlamos szigorúbb lenni a források és az ellenőrzés kérdésében. Az, ami kémelhárítási vizsgálatként indult, átmehet bűnügyi nyomozásba. Ebben az esetben a hírszerzési adat a bizonyíték, amelynek meg kell állnia a bíróság előtt.

A CIA feladata a hírszerzés és a hírek továbbítása a Fehér Háznak és a szövetségi kormány többi részének. Az adatoknak nem kell bombabiztosnak lenniük, mert nem használják őket bűnvádi eljáráshoz.

Az FBI-nak ott volt Hoover, ám a CIA-nek is megvoltak a maga kísértetei. Irak 2003-as lerohanását megelőzően a CIA óriási hibát követett el. Részben egy kulcsfontosságú – és meglehetősen furcsa módon a „Csavart Labda” fedőnévvel jelölt – forrás miatt, aki többek között azt hazudta, hogy Irakban egy vegyi fegyvereket kifejlesztő, mozgó laborban dolgozott, a CIA azt a következtetést vonta le, hogy Iraknak tömegpusztító fegyverei vannak. „Tuti ügy” volt, ahogyan George Tenet CIA-igazgató tájékoztatta George W. Bush elnököt. Mindenekelőtt a tömegpusztító fegyverek jelenléte igazolta az iraki inváziót. Tömegpusztító fegyverek azonban nem kerültek elő, ami rendkívül kínos volt az elnök és a CIA számára.

Clapper tudta, hogy ez a hiba mázsás súllyal nehezedik mindenre, amit a CIA csinál és elemez. Az Iroda többek között azzal próbált védekezni, hogy a lehető leggyakrabban alávetették a forrásokat hazugságvizsgálatnak. Noha egy ilyen vizsgálat sohasem kikezdehetetlen, az, aki átmegy rajta, elég jól bizonyítja a szavahihetőségét.

A források, akikre Steele a dosszié összeállításánál támaszkodott, nem estek át hazugságvizsgálaton, vagyis információik meg nem erősítettek voltak, akár gyanúsak is lehettek. Ám Brennan azt állította, a kérdéses adatok megfelelnek a saját forrásaiknak, amelyeket nagyon megbízhatónak tartott.

A dosszié kézzől kézre járt az újságírók között, Steele bizalmas és nem hivatalos interjúkat adott különböző újságíróknak, ám a gyűjtemény egyelőre nem jelent meg.

A második oldalon ez volt olvasható: „A jelenlévő D forrás szerint TRUMP (züllött) viselkedése odáig fajult, hogy kibérelte a moszkvai Ritz Carlton Hotel elnöki lakosztályát, mert tudta, hogy ott szállt meg egyik hivatalos oroszországi látogatásán az elnök és Mrs. OBAMA (akit ő utált), és azzal mocskolta be az ágyat, amelyben a házaspár aludt, hogy felfogadott több prostituáltat, akiknek a szeme láttára

* A „csavart labda” az amerikai szlengben a váratlan kellemetlenség szinonimája. (A ford.)

kellett „aranyesőt csinálniuk” (vizelniük) az ágyon. A hotelt köztudottan figyelte az FSzB; mikrofonok és rejtett kamerák voltak az összes nagyobb szobában, és rögzítettek mindent, amit az FSzB akart.”

Ebben az esetben a dosszié szerint „kompromat” (kompromittáló anyag) szerzése volt a cél.

Hangzatos állítás volt. Arra nézvést, hogy ki lehet az a D, semmilyen utalás nem került elő.

Mivel az FBI-nál van a dosszié, mondta Comey, neki kellene be-terjesztenie Trumpnak, miután kivonatossan ismertették és véleményezték a hírszerző közösséggel. Csatolmány lesz, gyakorlatilag lábjegyzet.

A harmincöt oldalt egy és háromnegyed oldalas összefoglalóvá zanzásították, amely az oroszok és a kampánystáb feltételezett együttműködésére összpontosított.

Trump ellenségesen reagált az újságcikkekre, amelyek egyre hangosabb kórusban zúgták, hogy a hírszerző közösség szerint az oroszok beavatkoztak a választásba.

December 9-én azt állította, ugyanazok kongatják a vészharangot a hírszerző közösségben, „akik azt mondták, hogy Szaddám Huszeinnek tömegpusztító fegyvere van”. Utóbb azt nyilatkozta a *Fox News*-nak: „Fogalmuk sincs róla, hogy Oroszország vagy Kína vagy mit tudom én, kicsoda áll a dolog mögött.” Azt posztolta a Twitteren: „Hacsak tetten nem érik a »hekkereket«, nagyon nehéz meghatározni, ki hekkelt. Miért nem hozták ezt fel a választás előtt?”

Január 5-én a szenátusi Fegyveres Erők Bizottsága meghallgatást tartott az orosz hekkelésről. Clapper tanúskodott, akinek másnap kellett tájékoztatnia Trumpot. Clapper dühös volt, amiért Trump a hírszerzést kritizálja, és azt mondta: „A szkepszis nem azonos a becsmérléssel. Létfontosságú, hogy az állampolgárok bízzanak a hírszerző

közösségben. Sok aggódó visszajelzést kaptam külföldi kollégáktól... az Egyesült Államok hírszerző közösségének leszólása miatt.”

Másnap Kellyanne Conway azt nyilatkozta a *CBS This Morning* című műsorban: „Miért akarná Oroszország, hogy nálunk Donald Trump legyen az elnök? Donald Trump megígérte, hogy korszerűsíteni fogja a nukleáris fegyvertárunkat.”

Trump pedig kijelentette a *The New York Times*-nak adott telefonos interjújában: „Ez politikai boszorkányvadászat.”

Hope Hicks, a huszonnyolc éves PR-specialista, aki Trump sajtótitkára volt a kampányban, egy kis tárgyalóteremben tartózkodott a Trump Tower tizennegyedik emeletén, a hatalom átadás-átvétel folyamata alatt. Hicksnek két tulajdonsága is volt, amelyeket Trump fontosnak tartott: a hűség és a kellemes külső. Kamaszkorában modellkedett is. Tökéletesen kifestett szemével, oldalt elválasztott, hosszú, barna hajával pontosan az a lakkozott és fényezett jelenség volt, ami Trumpnak annyira tetszett. Továbbá csakugyan értett a közönség kezeléséhez.

Trump megkérdezte tőle, melyik állást szeretné a Fehér Házban. Hicks, aki mindenképpen el akarta kerülni a mindennapos közelharcot a sajtóval, a stratégiai kommunikációs igazgató posztját választotta, hogy ütemezhesse az elnök sajtószerrepléseit, amelyeknek természetesen most már nem volt se vége, se hossza. Hicks lett a portás az elnöki interjúkhoz. Mindenkit Trump érdekelt, és Hicks úgy érezte, a kampány örökös reflektorfénye miatt Trump veszített valamennyit a tekintélyéből a sajtó szemében. A jövőbeli sajtószerreplések gondos ütemezést igényeltek, márpedig Hicks is ugyanúgy tisztában volt vele, mint mindenki, hogy ez nem fog menni az elnök nélkül.

Hicks meg volt győződve róla, hogy a sajtó „oppozíciós magatartászavarban” szenved. Ezt a kifejezést a klinikai pszichológia leggyakrabban a dacos gyerekekre alkalmazza. Az oppozíciós magatartászavar

jellemzője a féktelen düh a tekintély iránt, a bosszúállás és a hisztis rohamok. Hicks meglátása szerint ez tökéletesen leírta a sajtót.

Hicks már dolgozott a válaszon az oroszok választási beavatkozásáról szóló jelentésekre. A túlzott figyelem, amit a sajtó „a feltételezett orosz hekkelés”-nek szentelt (Hicks megfogalmazása), gyengébbnek mutatta az Egyesült Államokat, Oroszországot pedig befolyásosabbnak annál, amit Hicks lehetségesnek vélt.

Január 6-án a hírszerzési ügynökségek vezetői eljöttek a Trump Towerbe. Comey most először találkozott Trumppal. Könyvében így írja le az elnököt – talán azért, hogy bizonyítsa, milyen éles szemű: – „A zakója nyitva volt, a nyakkendője túl hosszú, mint rendesen. Az arca enyhe narancsszín árnyalatban látszott, a szeme alatt feltűnő fehér félholdakkal, amiket, gondolom, a szoláriumhoz használt apró védőszemüveg hagyott. Látványos frizurába fésült, fényes, szőke haja volt, amely alaposabban megnézve az utolsó szálig természetesnek látszott. Emlékszem, azon tűnődtem, mennyi időbe telhet minden reggel, amíg ilyenre fésülteti. Amikor kezet nyújtott, megnéztem, mekkora a keze. Kisebb volt az enyémnél, de nem feltűnően.”

A tájékoztatáson, amelyet a Trump Towerben tartottak, Clapper összefoglalta a minden hírszerzési értékelés velejét alkotó alapigazságokat:

- Oroszországnak régi vágya „aláaknázni a liberális demokráciát, amelynek legfőbb képviselője az Egyesült Államok”, ám a 2016-os elnökválasztás során „sokkal nyíltabb, tevékenyebb és erőteljesebb” törekvés volt megfigyelhető. Putyin „2016-ban propaganda-kampányt rendelt el... hogy aláássa az emberek hitét az Egyesült Államok demokráciájában, besározza Clinton minisztert, gátolja megválaszthatóságát és lehetséges elnökségét. Továbbá megállapítjuk Putyin

és az orosz kormány egyértelmű preferenciáját Trump elnök iránt.”

- „Amikor Moszkva úgy látta, hogy Clinton miniszter valószínűleg megnyeri a választást, az orosz propagandakampány fokozottabban összpontosított arra, hogy meghiúsítsa majdani elnökségét.”

Finom megfogalmazás volt. Trump az oroszok „preferáltja”, akik ezért igyekeznek „hitelteleníteni” és „aláaknázni” Clintont. Egy szóval sem utaltak arra, hogy Trump vagy a szövetségesei összejátszottak az oroszokkal, esetleg összehangolták Moszkva erőfeszítéseit.

Minden forrás egyezett, és összefüggő történetet meséltek el a Kreml különböző nézőpontjaiból, fejtegette Clapper. Ezek az emberi források úgynevezett „hagyatéki források” voltak, vagyis évek óta helytálló információkkal és elemzésekkel szolgáltak, és legalább egy olyan volt közöttük, akinek az információiban már egy nemzedék óta nem lehetett hibát találni.

Amit nem mellékeltek a jelentéshez: az egyik forrás olyan veszélyben forgott, hogy a CIA ki akarta csempészni Oroszországból külföldre, vagy egyenesen az Egyesült Államokba. A forrás nem volt hajlandó távozni, nyilvánvalóan félt, hogy a családján állnának boszút, ha váratlanul elhagyná Oroszországot, vagy eltűnne.

Clapper nem adta meg a források nevét Trumpnak, habár a leendő elnök kérhette volna ezt.

– Nem hiszek az emberi forrásokban – jelentette ki Trump. – Ezek olyan emberek, akik eladták a lelküket, és elárulták a hazájukat. – Őt nem lehetett palira venni. – Nem bízom az emberi hírszerzésben és ezekben a kémekben.

Brennan, akinél a CIA szinte kizárólag emberi forrásokkal dolgozott, később azt mondta: – Hát, ezt nem közlöm az alkalmazottakkal.

Azt sem jelentették, hogy a CIA szerint legalább hat forrás erősítette meg ezt a felfedezést. Valaki, akinek hozzáférése volt az egész,

szigorúan bizalmas anyaghoz, később azt mondta nekem, hogy színterint a források közül csak kettő megbízható.

Trump megkérdezte, van-e még valami.

– Nos, igen, van még néhány kínos anyag – felelte Clapper.

– Szeretné, hogy maradjunk, vagy ezt inkább egyedül intéznél? – kérdezte Priebus Trumptól.

– Arra gondoltam, inkább négyszemközt beszéljük meg – javasolta Comey.

– Négyszemközt – egyezett bele Trump.

Comey, bár meg tudta játszani a kemény csávót, kissé visszavett az összefoglalónál. Elmagyarázta, hogy van egy akta, tele különböző feltételezésekkel, amelyekre mindjárt rátér. Már nyilvánosságra került; ő nem akarja tájékoztatatlanságban hagyni a leendő elnököt, mert az akta, vagy legalábbis részei, mindenképpen fel fognak bukkanni a sajtóban.

A dossziében szerepelt az az állítás, hogy Trump 2013-ban prostituáltakkal időzött egy moszkvai szállodában, amit az oroszok lefilmeztek. Comey azt már nem tette hozzá, hogy a prostituáltak Trump megrendelésére egymást pisílték le az ágyon, amelyben egykor Obama elnök és Michelle Obama aludt.

Comey később azt írta: „Úgy gondoltam, ez a részlet nem szükséges a tájékoztatáshoz. Enélkül is épp elég hátborzongató volt a dolog. Beszéd közben különös, testen kívüli érzés fogott el; mintha valahonnan figyelném magam, amint orosz prostituáltakról beszélek az új elnöknek.”

Trump tagadta az állításokat. Olyan férfinak tűnik ő, akinek prostituáltakra van szüksége?

Comey *Magasabb rendű hűség* (A Higher Loyalty) című könyvében azt írta: „Az FBI nem nyomozott utána. Ez a szó szoros értelmében igaz volt. Az elhárítás nem nyitott róla aktát. Nem érdekelt, hogy hetyegett-e szajhákkal Moszkvában, amíg az oroszok nem ezzel akarták kényszeríteni valamire.”

Comey így írja le, hogyan adta át ezt az üzenetet négyszemközi megbeszélésük végén: „Amikor kezdett defenzívába vonulni, és a megbeszélés a borotva élén dülöngélt, ösztönösen előhúztam a cilinderről a nyulat: »Nem nyomozunk ön után, uram«. Ez láthatólag megnyugtatta.”

A négyszemközi megbeszélés öt percig tartott.

Trump később azt mondta az ügyvédjének, hogy mélyen megrendítette Comey tájékoztatása az állítólagos moszkvai prostituáltakról. „Van nekem épp elég bajom Melaniával és a barátnőikkel meg mindennel. Nincs szükségem még többre. Nem hagyhatom, hogy Melania ezt hallgassa.”

A megbeszélés után Trump kiadott egy nyilatkozatot, amelyben „konstruktív” nevezte a tájékoztatást, de láthatólag lepergett róla, amit hallott. „Oroszország vagy Kína vagy más országok” beavatkozási kísérletei „egyáltalán nem befolyásolták a választás eredményét, egyebek között azért, mert semmiképpen sem hamisíthatták meg a szavazási adatokat”.

Négy nap múlva, január 10-én a *BuzzFeed* megjelentette az interneten a harmincöt oldalas dossziét.

Jómagam ekkor olvastam el a dokumentumot, amelynek a huszonhetedik oldalán ez áll: „Két jól értesült szentpétervári forrás azt állítja, TRUMP republikánus jelölt kenőpénzeket osztogatott, és szexuális szolgáltatásokat vett igénybe, de a szemtanúkat elhallgattatták, és nehéz bizonyítékokat szerezni.”

Majd ezzel folytatódik: „Az összes közvetlen tanút a közelmúltban »elhallgattatták«, azaz lefizették, vagy kényszerítették, hogy eltűnjön.”

Ebből világosan látszott, hogy nincs mód a kijelentések igazolására.

Engem nem az állítások döbbsentettek meg, amelyek akár igazak is lehetnek, hanem hogy a hírszerzési ügynökségek vezetői, főleg az FBI igazgatója ebből bármit is képesek voltak bemutatni Trumznak.

A január 6-ai tájékoztatás veleje a hírszerző közösség véleménye volt az oroszok beavatkozásáról a választásba, a közelmúlt legfon-

tosabbnak, legalaposabban bizonyítottanak, legmeggyőzőbbnek minősített jelentése. Ezt Clapper a *Facts and Fears* című könyvében („Tények és félelmek”) „mérőföldkő”-nek nevezi: „ez az Egyesült Államok hírszerzésének egyik legfontosabb teljesítménye”. A CIA, a Nemzetbiztonsági Hivatal, az FBI és a többi ügynökség rengeteg munkát fektetett az adatgyűjtésbe. Azt a kockázatot is vállalták, hogy ezt a sok kényes információt egyetlen jelentésbe foglalják bele, amely kiszivárogtatható vagy lemásolható.

És akkor Comey, mintha csak úgy utólag jutna eszébe, hozzacsapja a dossziét, hogy „ja, és itt ez a semmivel sem igazolt, lenyomozatlan, disznó lábjegyzet, amely ocsmányságokat állít magáról”.

Ha azt akarták, hogy a leendő elnök hitelt adjon a hivatalos helyzetértékelésüknek, miért mocskolták be a dosszié összefoglalásával? Elégge ismerték Trumpot, tudhatták, hogy ez csak felbőszíti. Valószínűleg mindenkit felbőszített volna. Minek kellett csatolni az egyik legkomolyabb munkájukhoz ezt a bizonyítatlan aktát?

Az aktában tipikusan olyan anyag volt, amit egy riporter vagy az FBI jó okkal elkezdhet lenyomozni, megpróbálva kideríteni az eredetét, akár még fel is kutatva valamilyen forrást, hátha az megerősíti. Ez az FBI kötelessége lett volna – amit utólag teljesítettek is.

Ám így nem értettem, miért csapták hozzá még akár ebben a lecsupaszított változatban is az egyik legfontosabb tájékoztatóhoz, amelyet a hírszerzés vezetői valaha is beterjesztettek egy leendő elnöknek. Ez olyan, mintha a pályafutásom egyik legkomolyabb, legbonyolultabb sztoriját írnám meg a *The Washington Post*-nak, és hozzacsapnék egy nem igazolt állításokat tartalmazó függeléket. „Ja, el ne felejtsem, van itt egy lista, ezekről érdemes írni, majd lehozzuk.”

Rá egy évre megjelent, *Magasabb rendű hűség* című könyvében Comey hosszasan értekezik az aggályairól, hogy mitévő legyen az aktával, mielőtt találkozna Trumpgal.

„Úgy léptem fel, mint az FBI igazgatója. Birtokunkban volt az információ, közölnünk kellett az elnökkel. Teljesen logikusnak láttam, hogy ezt tegyem. Észszerű lépés volt, már ha ez a jelző használható

abban az esetben, ha az ember moszkvai prostituáltokról akar beszélgetni egy új elnökkel.”

Talán egy nap kiderülhet, hogy mindez igaz, de akkor is: képzeljétek el, hogy az FBI igazgatója közli önökkel!

Comey a könyvben így folytatja: „Ennek ellenére rettentően feszélyezett a helyzet... Komoly esély volt rá, hogy Donald Trump, a politikus és kíméletlen alkudozó feltételezze, hogy kellemetlen helyzetbe akarom hozni, revolverezni akarom a prostituáltüggyel. Akár azt is feltételezheti, hogy J. Edgar Hoovert játszom, mert Hoover a helyemben ezt tette volna. Ezt nem lehetett elintézni annyival, hogy felvonjuk a szemöldökünket; itt komoly szívás ígérkezett.”

Január 15-én, öt nappal Trump beiktatása előtt így nyilatkoztam a *Fox News Sunday*-ben: „Negyvenöt éve élek ebben a világban, ahol az embernek tényei vannak, másoknak meg feltételezéseik. Ez a dokumentum egy rakás szemét. Sohasem lett volna szabad előterjeszteni egy hírszerzési tájékoztatással együtt. Trump jogosan háborog.” A hírszerzési ügynökségek vezetői, akik egyébként „remek emberek, és kiváló munkát végeztek, itt hibát követtek el, és aki hibázik, annak illik bocsánatot kérnie”. Megmondtam, hogy az ilyen információ rendes útja ugyanaz, ami a korábbi kormányoknál volt: át kell adni a Fehér Ház következő tanácsának, fájjon miatta az új elnök jogászainak a feje.

Aznap délután Trump ezt posztolta a Twitteren: „Köszönet Bob Woodwardnak, aki azt mondta: »Ez a dokumentum egy rakás szemét...sohasem lett volna szabad előterjeszteni... Trump jogosan háborog (dühös)...«”

Nem örültem, amiért most olyan színben tűnök fel, mintha beálltam volna valaki mögé, de akkor is az volt a véleményem, hogy egy ilyen dokumentum még rövidített formában is „egy rakás szemét”, és másképp kellett volna kezelni.

Az epizódnak fontos szerepe volt abban, hogy Trump hadat üzent a hírszerzők világának, elsősorban Comey-nak és az FBI-nak.

9. fejezet

Január 25-én, öt nappal az után, hogy letette az esküt, Trump elnök meghívta legfőbb tanácsadóit és nemzetbiztonsági csapatát a Fehér Házba vacsorára. Mattis, az új védelmi miniszter Trump elé tárta egy SEAL-akció tervét az al-Káida egyik magas rangú jemeni vezetője ellen.

A támadásban több tucat kommandós venne részt, hogy információkat, mobiltelefonokat és laptopokat szerezzenek, és megöljék a terroristát, a kevesek egyikét, akik még életben voltak az al-Káida vezérkarából.

Két év óta ez volt az első akció Jemenben. Már Obama elnök is fontolóra vette, aztán elodázta. A katonaságnak holdtalan éjszaka kellett az akcióhoz, és közeledett az újhold.

Bannonnak kérdései voltak a Jemennel kapcsolatos nagyobb problémákról. Az egykori korvettkapitány nem értette, miért nem lehet elvágni a húti felkelőknek küldött fegyverszállítmányokat a tengeren. A lázadóknak Irán volt az egyetlen szövetségese.

– Maguk parancsolnak a levegőben – mondta. – Maguké az Egyesült Államok haditengerészete, úgyhogy parancsolnak a tengeren is. Mi olyan nehéz?

– Hosszú a partvonal – felelte Mattis.

– Steve – türelmetlenkedett Trump –, ezeknek az embereknek ez a foglalkozása. Bízunk rájuk. – Más szavakkal: pofa be.

Trump másnap aláírta a parancsot, és a rajtaütést január 29-én, szombaton, hajnal előtt végrehajtották. Sok minden félresikerült. Az ötvenperces tűzharcban egy kommandóst megöltek, többet megsebesítettek. Polgári személyek, köztük gyerekek haltak meg. Egy hetvenötmillió dollár értékű Marine MV-22 Osprey olyan durván landolt, hogy a gép működésképtelen lett. Fel kellett robbantani, nehogy az ellenség kezére kerüljön.

Az illinois-i Peoriából származó, harminchat éves William Ryan Owens tengerészaltiszt lett Trump elnökségének első háborús vesztese. Trump úgy döntött, elutazik a delaware-i Doverbe, hogy jelen legyen Owens földi maradványainak fogadásán. Ivanka elkísérte.

Amikor Doverbe értek, a parancsnok félrevonta az elnököt, és – ahogy Trump meséli majd a stábja rangidőseinek – így szólt hozzá: – Elnök úr, fel akarom készíteni erre. Amikor bevonul, a család oda fog jönni önhöz. Ilyet még nem tapasztalt eddig. Ön a főparancsnok. Elmondhatatlanul nagy tiszteletre és gyászra számítson. Ön azért lesz ott, hogy vigasztalja őket. Amikor a gép begördül, amikor lehozzák a zászlóval leterített koporsót, egyes családtagok nem bírnak majd a fájdalommal. Összeroppannak. Másrészt arra is készüljön fel, hogy lesznek majd a helyzethez nem illő, sőt goromba szavak.

Senki sem gorombáskodott, viszont határozottan fagyos volt a légkör, amit az elnök megjegyzett.

– Nehéz ez – mondta később, látható zaklatottsággal, és közölte, hogy többször nem utazik Doverbe.

Bill Owens, az elesett katona apja Doverban tartózkodott, de ő és a felesége nem akartak találkozni Trumpgal.

– Sajnálom – mondta Owens a papnak –, de nem akarok találkozni az elnökkel. Nem akarok jelenetet csinálni, de a lelkiismeretem nem engedi, hogy beszéljek vele.

Később ezt mondta:

– Két éve nem voltak katonák Jemenben, mindent rakétákkal és drónokkal intéztek, mert nem volt célpont, ami megérjen egy amerikai életet. Most meg hirtelen muszáj volt ekkora cirkuszt csapni.

Trump most nem rendezett kirohanást, mint a Khan szülők' ellen, akik 2016-ban megjelentek a Demokrata Országos Konvención, hanem együttérzését fejezte ki Owen apjával.

– Meg tudom érteni azokat, akik így beszélnek – mondta. – Én is ezt érezném... nézzék, hát mi lehet ennél rosszabb? Ennél nincs rosszabb.

Obama kormányának több volt tagja szerint a jemeni műveletet már hónapokkal korábban kitervelték, de azt mondták, Obama sohasem helyeselte.

Első kongresszusi beszéde reggelén Trump kijelentette a Foxnak adott interjújában, hogy a jemeni rajtaütés olyasmi volt, amire az ő „köztiszteltben álló” tábornokai „már nagyon régen vártak”.

– És elvesztették Ryant – mondta.

Trump meghívta Carryn Owenst, Ryan özvegyét, három kisgyermek anyját, hogy legyen ott a karzaton, miközben ő elmondja február 28-ai beszédét a szenátorok és a képviselők előtt. Carryn mellett Ivanka ült.

Az elnök így szólt a hallgatósághoz és negyvenhétmillió tévénézőhöz: – Abban a megtiszteltetésben van részünk, hogy ma este velünk van Carryn Owens. Ryan úgy halt meg, ahogy élt, harcosként és hősként, harcban a terrorizmus ellen, nemzetünk biztonságáért.

Mivel az akciót bírálták, Trump még hozzátette: – Most beszéltem Mattis tábornokkal, aki megerősítette, idézem: »Ryan egy rendkívül sikeres rajtaütésben vett részt, amelynek során nagy mennyiségű és létfontosságú értesüléshez jutottunk. Ezek még több győzelemmel ajándékoznak meg ellenségeink fölött.« Ryan öröksége nem merül feledésbe soha.

* A Pakisztánból bevándorolt muzulmán család egyik fia 2004-ben esett el Irakban. Apja a Demokrata Konvención mondott beszédében élesen bírálta Trump bevándorláspolitikai terveit. (A ford.)

Az elnök a karzaton ülő özvegy felé fordult, és azt mondta: – Köszönöm.

Mennydörgő tapsvihár tört ki.

Carryn Owens először küzdött a könnyeivel, nehezen lélegzett, és azt suttogta: „Szeretlek, édesem.” A taps folytatódott, és az asszony szeméből kicsordultak a könnyek. Felállt, imára kulcsolta a kezét, az égre nézett, és megismételte: „Szeretlek”.

– Mert ahogy a Biblia tanítja, nincs nagyobb szeretet, mint életünket adni a barátainkért – folytatta Trump. – Ryan az életét adta a barátaiért, a hazájáért és a szabadságunkért, amit sose fogunk elfelejteni.

A Kongresszus és a közönség vastapsa majdnem két percig tartott.

– Ryan most letekint ránk – mondta Trump. – Ezt önök is tudják, és azt hiszem, nagyon boldog, hiszen most állított be egy új rekordot.

Carryn Owens mosolygott és tapsolt. A beszéd után a folyosón az elnök átölelte és üdvözölte.

Trumpot a későbbiekben is nagyon megviselte, ha az elesett katonák családtagjai telefonáltak neki. Ez a Fehér Ház személyzetének is feltűnt.

– Nem neki való – állapította meg Bannon. – Sose látott közelről katonaságot. Sose látott közelről katonacsaládot. Sose látott közelről halált. – Különösen megrendítette a „kisgyermekes szülők” halála. – Az nagyon lesújtotta, és az mindig átütött mindenben.

A személyzet egyik tagját, aki többször is jelen volt, amikor az elnök fogadta az elesett katonák családtagjait, megdöbbenette, Trump mennyi időt és érzelmi energiát szentelt nekik. Mindig hozatott egy példányt az elhunytak személyi anyagából.

– Nézem ezt a képet... milyen helyes fiú volt! – mondta az egyik ilyen látogatáson a rokonoknak. Hol született? Hol járt iskolába? Miért lett katona?

– Idehozattam a szolgálati anyagát – mondta Trump. – Vannak jelentések róla, hogy mennyire szerették. Kiváló vezető volt.

Az Ovális Irodában valóban voltak ilyen akták. Csak az nem szerepelt bennük, amit Trump mondott. Kitalálta az egészet. Tudta, hogy a családtagok mit akarnak hallani.

Már az első hónapban volt egy szakítópróbája a Trump-kormány nemzetközi politikájának.

Trump még a kampány idején ócsárolta a NATO-t, az Egyesült Államok hatvannyolc éves múltja visszatekintő szövetségét Európával. A NATO-t gyakran tartják a nyugati egység alapjának, és a leghatásosabb eszköznek a Szovjetunió visszatartására a hidegháborúban. A tagállamok kölcsönös védelemre szerződnek, vagyis ha valakit megtámadnak, azt úgy tekintik, hogy a támadás mindannyiuk ellen irányul.

Trump azzal érvelt, hogy a NATO talán már idejétmúlt. Legfőbb kifogása a pénz volt. A NATO egyik előirányzott célja az, hogy az összes tagállam költse védelemre a GDP-je 2%-át. Az Egyesült Államok 3,5%-ot költött a védelemre, míg Németország csak 1,2%-ot.

Mattis védelmi miniszternek február közepén beszédet kellett mondania Münchenben. A kormánynak addigra ki kellett dolgoznia a NATO-t illető politikáját. Kiszáll Trump, vagy bent marad?

Magánemberként Mattis egyszerűen „hibbantnak” nevezte Trump NATO-ellenes elképzeléseit. A hazai külpolitikások legmagasabb köreit és az európai szövetségeseket is nyugtalanították Trump megjegyzései.

Priebus február 8-án, szerdán vacsorát szervezett a Fehér Ház Vörös Szobájába, hogy Trump meghallgathassa Mattis, Joseph Dunford, az Egyesített Vezérkar elnöke és még sokak tanácsait. Meghívta a washingtoni republikánus vezető körök egyik oszlopát, J. Boyden Grayt is. A hetvenhárom éves Gray még George W. Bush elnökségének idején két évig az Egyesült Államok nagykövete volt az Európai Uniónál, továbbá jogtanácsosa is volt Bushnak, nyolc alelnöki év és egy elnöki mandátum idejére.

Ahogy asztalhoz ültek, Trump rögtön a nap szenzációjáról akart pletykálni. John McCain szenátor, híven öntörvényű híréhez, nyilvánosan bírálta az Egyesült Államok jemeni rajtaütését.

Trump pocskondiázni kezdte, arra célozgatott, hogy McCain gyáván viselkedett a vietnámi hadifogságban. Azt mondta, McCain – aki a haditengerészet pilótája, egyébként pedig John McCain tengernagy, a Csendes-óceáni főparancsnok fia volt – elfogadta az ajánlatot, hogy hamarabb szabadulhat, és otthagyta hadifogolytársait.

– Nem, elnök úr! – vágott közbe azonnal Mattis. – Épp fordítva volt! – McCain visszautasította az ajánlatot, mire brutálisan megkínozták, és öt évig fogva tartották a hanoi Hiltonban.

– Ja, jó – mondta Trump.

Grayt, aki öt évet szolgált a tengerészgyalogságnál, meghökkentette, hogy a miniszter csak úgy helyreigazítja az elnököt, Trump pedig, aki közismert arról, hogy azonnal felháborodik, ha valakinek más a véleménye, ilyen engedelmesen tűri.

Priebus csak a desszertnél mondta ki: – Valójában azért vagyunk itt, hogy megbeszéljük a NATO kérdését.

Keith Kellogg visszavonult altábornagy, a Nemzetbiztonsági Tanács stábfőnöke, Vietnám és az első öbölháború Ezüst- és Bronzcsillaggal kitüntetett veteránja, aki a Tanácsot képviselte, helyenként Trump kifejezéseit idézve tüstént bírálni kezdte a NATO-t, hogy „idejétmúlt”, és a II. világháború után hozták létre, amikor az Egyesült Államok még gazdagabb volt, és az agresszív Szovjetunióval nézett szembe. Az Egyesült Államok igazságtalanul sokat fizet be, ami nincs arányban európai szövetségesinek hozzájárulásával. Az Egyesült Államokat kihasználják.

– Nekem nem ez lenne a véleményem, elnök úr – szólalt meg Joseph Dunford tábornok.

– Tényleg? – kérdezte Trump. – Hát mi lenne a véleménye?

Dunford, aki a jelenlévők közül a legmagasabb rangú katona volt, szenvedélyesen védelmébe vette a szövetséget. Nem szabad feloszlalni, nehéz lenne újraegyesíteni, mondta. Mivel a Lengyelországhoz ha-

sonló kelet-európai államok fenyegetve érzik magukat, amióta Putyin megszállta a Krím-félszigetet és Kelet-Ukrajnát, fontos megőrizni a szolidaritást és az egységet.

– Borzasztóan fontos, hogy Európát politikailag, stratégiailag és gazdaságilag is megtartsuk egységesnek. – Azzal egyetértett, hogy minden tagállamra nézve kötelező kell legyen a GDP 2%-a.

– Úgy gondolom, a németek teljesítik is a 2%-os köteleességüket, márpedig ők a legfontosabbak – tette hozzá Mattis.

Jared Kushner közbeszólt: – A saját védelmi költségvetésünkhöz képest igazán csekély hiány – mondta. – Elhanyagolható.

Priebus figyelmeztetett, hogy a 2% nem kötelesség, hanem előírás, amit az összes NATO-ország igyekszik elérni 2024-re. Nem a NATO-nak fizetnek, hanem elkötelezik magukat, hogy költeni fognak a védelemre.

– Csakhogy politikai probléma lesz, ha a szövetségeseink nem fizetik, amit kell – mutatott rá Trump, aki meg volt győződve az igazáról, és mindegyre visszatért a témához. Miért fizetne az Egyesült Államok az európai védelemért?

Priebus rájött valamire. Az elnököt nem érdekli, hogy itt nem kötelezettségről van szó, hanem egy célról. Őt az érdekli, hogy amit mond, arra lesznek vevők, és megpróbálja maga mellé állítani a közvéleményt.

– Nem érdekel, hogy cél-e vagy sem! – mondta ki végre Trump. – Ezt kell csinálniuk, és kész!

Boyden Gray rámutatott, hogy Európának rengeteg gazdasági problémája van.

– Nem mintha nekünk nem lenne, de az ő gondjaik súlyosabbak. – Minden országnak fejlesztenie kell a gazdaságát. – Többek között azért nem fizetnek, mert nem növekszenek elég gyorsan.

– Szóval azt mondja, hogy fizetéseképtelenek? – kérdezte Trump.

Nem, felelte Gray, de az Egyesült Államoknak akkor is segítenie kell Európán, mert odaát vérszegény a gazdasági növekedés. Az európai üzleti kultúra széles ívben kerül a kockázatot.

– Következőnek melyik ország morzsolódik le? – kérdezte Trump. A Brexit népszavazáson a britek jóváhagyták, hogy Nagy-Britannia kilépjen az Európai Unióból.

– Nem gondolom, hogy lesz még egy ilyen ország – felelte Gray. Trump egyetértett.

– Ha nem lenne NATO, ki kellene találni – mondta Mattis. – Olyan nincs, hogy Oroszország megnyerjen egy háborút a NATO ellen.

A vacsora végére úgy látszott, Trumpot meggyőzték.

– Megtarthatja a NATO-ját – mondta Mattisnek. A kormány támogatja a szövetséget. – Viszont maga szedi be az elmaradt lakbért.

Mattis nevetett, azután bólintott.

Február 15-én Mattis miniszter középúti beszédet tartott Münchenben. „Amerika teljesíteni fogja a kötelezéseit”, mondta, de „méréskelni fogja” a hozzájárulását, ha a többi tagállam nem teszi meg, amit vállalt. Ennek ellenére kijelentette, hogy a szövetség a „sároköve” az Egyesült Államok politikájának.

Két hónap múlva a NATO főtitkárával közös sajtókonferencián Trump azt nyilatkozta: „Azt mondtam, hogy idejétmúlt. Hát, most már nem idejétmúlt.”

Amikor Trump májusban találkozott Brüsszelben az európai vezetőkkel, ostromozta a NATO-országokat a „krónikus fizetési késedelmekért”. Azt mondta, a huszonnyolc tagországból huszonhárom még mindig nem fizeti ki, amit fizetnie kellene a saját védelmére.

Nem hagyott kétséget afelől, hogy az otthoni hallgatósághoz intézi a szavait.

– Ez nem tisztességes az Egyesült Államok népével és adófizetőivel szemben.

10. fejezet

Mi a fene!, gondolta Priebus, miközben február 9-én átfutotta a *The Washington Post* cikkét arról, hogy Michael Flynn nemzetbiztonsági tanácsadó már azelőtt megvitatta az Oroszország elleni szankciókat az orosz nagykövettel, hogy Trump hivatalba került volna.

Obama december 29-én – egyik utolsó elnöki döntésével – szankciókat vezetett be Oroszország ellen, megtorlásul azért, hogy az oroszok beavatkoztak a választásba. Kiutasított harmincöt kémkedéssel gyanúsított orosz, és bezárattott két orosz tulajdonban lévő vállalat Marylandben és New Yorkban, amelyeknek állítólag közük volt a kémkedéshez.

Priebus többször is megkérdezte Flynntől, voltak-e ilyen tárgyalások. Flynn határozottan tagadta, hogy beszélt volna Szergej Kiszljak nagykövettel, a kedélyes világfival.

Két héttel korábban, január 26-án eljött a Fehér Házba Sally Yates igazságügyi miniszterhelyettes, és közölte Donald McGahnval, a Fehér Ház jogtanácsosával, hogy egyes elfogott üzenetek szerint Flynn nem mondott igazat az orosz kapcsolatairól, és aggódik, hogy Flynnt ezért majd zsarolni lehet.

Priebus számítása szerint Flynn legalább tízszer tagadta, hogy tárgyalt volna a szankciókról.

A *Post* cikke, amelyet a lap három veteránnak számító, oknyomozó külpolitikai újságírója jegyzett, tudatta az olvasókkal, hogy határozott állításuknak „kilenc jelenlegi és volt tisztségviselő” a forrása. Flynn kétszer is kategorikus „nem”-mel tagadta az őt interjúvoló riporterek állításait, mielőtt visszahátrált volna a maszatolásba. Szóvivője sze-

rint Flynn „nem lehetett biztos benne, hogy soha nem került szóba a téma”.

Priebus felkereste a negyvennyolc éves McGahnt, a Fehér Ház jogtanácsosát, a kampányfinanszírozási jog szakértőjét, aki a republikánusok jelöltjeként öt évig szolgált a Szövetségi Választási Bizottságban. Megkérdezte tőle, hogy beszerezhető-e az átiratok Flynn és az orosz nagykövet beszélgetéseiről.

Igen, természetesen, felelte McGahn. Hamarosan a kezében is voltak a szigorúan bizalmas átiratok Flynn és Kiszljak három beszélgetéséről, amelyeket az FBI az orosz nagykövet telefonjának rutin megfigyelése közben fogott el.

Pence alelnök is csatlakozott McGahnhoz és Priebushoz a tanácsteremben, hogy tanulmányozzák az átiratokat. Pence a nyilvánosság előtt támogatta Flynnt, amikor az mindent tagadott. McGahn irodájának hatoldalas belső anyaga szerint Flynn azt mondta, ha ő és Kiszljak beszélgettek is a szankciókról, „ez csak azért volt, mert Kiszljak szóba hozta. Az átiratok szerint épp hogy Flynn hozta szóba a kérdést. McGahn és Priebus egyetért abban, hogy Flynn-nek mennie kell.”

Flynn és a nagykövet mindhárom átiratban megvitatták a szankciókat. Az utolsó hívásnál a nagykövet megköszönte Flynn tanácsait a szankciókkal kapcsolatban, és azt mondta, az oroszok megfogadják őket.

Ez igazolta az újságcikk állításait, és magyarázatot adott Putyin sajátosan passzív viselkedésére. Az orosz elnök ilyen esetekben általában visszavágott, és kiutasított néhány amerikai. Ám egy nappal azután, hogy Obama bevezette a szankciókat, Putyin közölte, hogy ő nem teszi.

Trump megválasztott elnök megdicsérte Putyint a Twitteren. „Remek húzás, hogy (V. Putyin) így halogat! Mindig is tudtam, hogy nagyon okos!”

A mondat azt sejtette, hogy Trump tudhatott Flynn szerepéről. Ám azt nem lehetett tudni, hogy Flynn mit mondott el az elnöknek a Kiszljakkal folytatott beszélgetéseiről.

Priebus közölte az elnökkel, hogy el kell mozdítania Flynnt, aki nek a megbízhatósági besorolását leronthatják, és ez nagyon kínos lenne.

Flynn lemondását február 13-án jelentették be, amit hivatalosan azzal indokoltak, hogy Flynn hazudott Pence alelnöknek. Trump a kormánya tagjainak azt mondta, azért hagyta távozni Flynnt, mert nem volt elég jó a munkához.

Kilenc nehéz hónap következett Flynn számára, aki bűnösnek vallotta magát abban, hogy egyszer hazudott az FBI-nak.

Ismerőseinek azt mondta, nem hiszi, hogy hazudott volna az FBI-nak a kormány felállítását követő negyedik napon lezajlott meghallgatáson. Az FBI-ügynökök egészen más témákról beszélgettek, szóba sem került Oroszország, és neki nem is tűnt úgy, hogy ez hivatalos meghallgatás.

Miért ismerte be Flynn a bűnösségét? Számos lehetséges vétkét kivizsgálták, köztük azt, hogy nem jelentette be a törökországi jövedelmét, nem jelentette be a külföldi kapcsolatait, és nem jegyeztette be magát lobbistának, mielőtt bekerült a Trump-kormányba.

Flynn azt mondta az ismerőseinek, hogy horribilis összegeket kellett költenie ügyvédekre. A fiának, aki ellen szintén vizsgálat folyt, ugyancsak. Azt látta az egyetlen kiútnak, ha elismeri egy pontban a bűnösségét. „Felelősnek vallom magamat mindenben, amit tettem”, nyilatkozta, és azt mondta, most már „együtműködési megállapodás” áll fenn. Tagadta, hogy „árulást” követett volna el, amivel nyilvánvalóan azt tagadta, hogy együtműködött az oroszokkal.

Február 25-én, szombaton, hivatali ideje ötödik hetében Mattis értekezletet hívott össze déli tizenkét órára a külügyminisztérium közelében lévő hadügyminiszteri rezidenciába a Régi Tengerészeti Observatóriumban. Jelen volt a külpolitika néhány öreg csilágása, Anthony Zinni visszavonult tábornok, több volt nagykövet és Mattis pár beosztottja. Mattisnek alig volt bútora. Az asztal, amelyet körül-

ültek, mintha egy laktanyai étkezőből került volna oda. Mattis négy bőrönddel költözött be.

– Látniuk kellene a tanácstermemet – mondta. A SCIF – vagyis a titkosított gépszoba és tanácsterem, ahol csakis a legkényesebb, szigorúan bizalmas kérdéseket lehetett megbeszélni – az emeleten volt. – Ki se kell tennem a lábam. Helyből elvégezhetek minden munkát.

Mattis azt mondta, Trump elnök egészen addig odafigyel az emberekre, amíg bele nem rúgnak valamelyik sínjébe – bevándorlás és a sajtó a két nagy. Ha valamelyiket eltalálják, az elnök hajlamos leugrani a sínről, és sokáig nem is jön vissza. – A védelmi miniszterek nem mindig választhatják meg az elnököt, akinek dolgoznak.

Mindenki nevetett.

Az értekezlet tárgya az ISIS-ellenes terv volt, amelyet Trump azonnal meg akart valósítani. Lényegében visszacsináljuk a rossz dolgokat, összegezte Mattis. Megpróbálunk kiszelni valamilyen stratégiát az ISIS ellen, anélkül, hogy lenne szélesebb, átfogóbb stratégiánk a Közel-Keletre. Ideális esetben lenne közel-keleti stratégiánk, amely aljatként működne, és az ISIS azon lenne a dugó. Ám az elnök az ISIS-t veszi előre.

Végso soron az ISIS elleni haditerv folytatása volt Obama stratégiájának, csak bombázással kiegészítve, és szélesebb jogkörrel felruházva a helyi parancsnokokat.

Mattist aggasztotta az iráni expanzió. Egyszer még „idióta törülközőfejű mollahokat” is emlegetett.

Egy februári kora reggelen magas rangú hírszerzők csoportja kereste fel Priebust a nyugati szárnyban, és figyelmeztették, hogy őrizkedjék azoktól, akik káros befolyást gyakorolhatnak rá. Ez a legmagasabb biztonsági besorolású személyek esetében szabványos eljárásnak számít.

– Mielőtt elmennénk – emelte föl a kezét Andrew McCabe, az FBI igazgatóhelyettese –, kérek öt percet négyszemközt az irodájában.

Mi a francnak?, töprengett Priebus. Csak onnan emlékezett az alig ismert McCabe-re, hogy néhány hete találkozott vele a Situation Roomban*.

Trump a kampány idején leszedte a keresztvizet McCabe feleségéről, a demokrata Julietről. A nő 675 288 dollárt kapott a sikertelen 2015-ös szenátusi kampányban Terry McAuliffe kormányzó akcióbizottságától és a virginiai Demokrata Párttól. McAuliffe a Clinton házaspár szoros baráti köréhez tartozott a magánéletben és a politikában is, és Bill Clinton 1996-os újraválasztásához ő szedte össze a legtöbb pénzt.

Trump úgy állította be a fenti összeget, mintha Hillary adományozta volna. Nem tudta elengedni a dolgot, később is felhozta beszédekben, és Twitter-üzenetekben is.

Mihelyt mindenki távozott, McCabe becsukta Priebus szobájának ajtaját. Ez nagyon furcsa, gondolta az asztala mellett álló Priebus.

– Tud erről a sztoriról a *New York Times*ban? – kérdezte McCabe. De mennyire hogy tudott róla Priebus. McCabe a február 14-én megjelent cikke célzott, amelyben ezt írták: „Négy aktív, illetve már visszavonult amerikai tisztviselő szerint lehallgatások és elfogott hívások arra mutatnak, hogy Donald Trump 2016-os kampánystábjának tagjai és Trump más szövetségei a választást megelőző évben ismételt kapcsolatba léptek az orosz hírszerzés magas rangú tisztjeivel.”

Flynn lemondása után ez a sztori volt az első felrobbanó bomba Trump és az oroszok kapcsolatáról.

– Ez egy rakás szar – mondta McCabe. – Tudnia kell, hogy nem igaz. Durván eltúlozták.

Atyavilág, gondolta Priebus.

– Andrew – mondta a FBI igazgatóhelyettesének –, engem meg fognak ölni.

* A Situation Room a katonai helyzet áttekintésére alkalmas, hírközlő berendezésekkel ellátott parancsnoki és kommunikációs központ a Fehér Ház alagsorában. (A ford.)

A kábeltévében egész héten az Oroszországról és a megbuherált választásokról szóló sztori ment. Trump a plafonon volt, így Priebus is.

– Ez örület! – mondta Trump Priebusnak. – Le kell állítani. El kell hallgattatni ezt a mesét.

McCabe csodálatos ajándékkal, valóban nagy meglepéssel ünnepelte a Valentin-napot. Én leszek a nyugati szárny hőse, gondolta Priebus.

– Tudna segíteni? – kérdezte. – Átmehet ez a gyilkos sztori a köztudatba?

– Hívjon fel két óra múlva – felelte McCabe. – Körbekérdezek, aztán szólok. Meglátom, mit tehetek.

Priebus gyakorlatilag rohant Trumphoz a jó hírrel, hogy az FBI hamarosan lelövi a *Times* sztoriját.

Eltelt két óra. McCabe nem jelentkezett. Priebus felhívta.

– Sajnálom, nem megy – mondta McCabe. – Semmit sem tehetek ellene. Próbáltam, de ha elkezdünk megjegyzéseket fűzni minden egyes cikkhez, akkor háromnaponként adhatunk ki cáfolatokat.

– Az FBI nem lehet klíringintézet az újságcikkek hitelességéhez. Ha az FBI megpróbálná leleplezni az álhíreket, a hallgatását szavatoságnak vennék.

– Andrew, maga az egyetlen, aki vette a fáradságot közölni velem, hogy ez az egész egy marhaság. Erre most azt mondja, hogy semmit sem tehet?

McCabe azt felelte, hogy ilyen helyzetben van.

– Ez téboly – mondta Priebus. – Most mit csináljak? Csak szenvedjek, amíg el nem vérzek?

– Adjon még két órát.

Semmi sem történt. Az FBI nem telefonált. Priebus magyarázkodni próbált Trumpnak, aki visszavonásra várt. Ez újabb ok volt Trumpnak, hogy ne bízson az FBI-ban, és még jobban utálja, ahogy billegtek tovább a veszélyes libikókán.

Nagyjából egy héttel később, február 24-én a CNN kijött egy exkluzív anyaggal: „Az FBI a Fehér Ház kérésére sem hajlandó cáfolni

a legújabb sztorit Trumpról és az oroszokról.” Priebust úgy állították be, mint aki politikai célból próbálta meg manipulálni az FBI-t.

A Fehér Ház megpróbálta helyesbíteni a cikket és bebizonyítani, hogy McCabe kezdte az egészet, de nem sikerült.

Négy hónap múlva, június 8-án Comey eskü alatt és nyilvánosan tanúsította, hogy a *The New York Times* eredeti cikke Trump kampánysegédeknek kapcsolatairól a vezető orosz hírszerzőkkel „lényegében nem volt igaz”.

11. fejezet

Trumpnak új nemzetbiztonsági tanácsadóra volt szüksége, még hozzá hamar. Azt mondta, a média legyilkolja, és meg volt győződve róla, hogy egy új ember elfeledtetné a Flynn-féle blamázt.

Talán egy újabb tábornok? Bannon szerint Trumpnak a média volt a legnagyobb aggálya. Mindenkire olyan szemmel nézett, hogy „vajon megfeleln-e a szerepre”. Mozi volt az egész világ. Dunfordot és Mattist azért látta tengerészgyalogosoknak, mert szófukar, céltudatos emberek voltak.

A lista előkelő helyén a száznyolcvan centiméter magas, kopasz, zöld szemű, hordómellkasú, egyenes tartású H. R. McMaster tábornok állt, akiben ritka módon egyesült a háborús hős és a tudós. Ő írta a *Dereliction of Duty: Lyndon Johnson, Robert McNamara, the Joint Chiefs of Staff, and the Lies That Led to Vietnam* („Szolgálatsszegés: Lyndon Johnson, Robert McNamara, az Egyesített Vezérkar és a hazugságok, amelyek Vietnámmal vezettek”) című úttörő könyvet, amely a katonai vezetőket vádolta, amiért nem szegültek szembe civil vezetőikkel. McMastert lázadónak és kívülállónak tartották a katonai klubban, de senki sem vonta kétségbe a jóhiszeműségét.

McMaster tábornok két órát kapott Trumptól. Bannon fogadta Mar-a-Lagóban, és átadta neki a szokásos tanácsait: ne tartson előadást Trumpnak, nem szereti a professzorokat, nem szereti az értelmiségieket. Az a típus, aki „sose járt be az órákra. Sose magolt. Sose jegyzetelt. Sose ment el egyetlen előadásra sem. A vizsga előtt éjfélkor ért haza, feltette főni a kávé, elvette a szobatársa jegyzeteit, bevágott belőle annyit, amennyit tudott, reggel nyolckor besétált a vizsgára,

és kapott egy középest, az pedig épp elég volt neki. Így is milliárdos lett belőle.”

Bannon végső jó tanácsa így hangzott: „Egyenruhában jöjjön”. McMaster öltönyt viselt.

– Megmondtam, hogy egyenruhában jöjjön! – fogadta Bannon.

– Körbetelefonáltam, és azt mondták, nem lenne illendő, mivel beadtam a nyugdíjazási papírjaimat. – Ha kiválasztják, nyugdíjba vonul, és civilként lesz nemzetbiztonsági tanácsadó.

– Azért hozattam ide, mert aktív katona – emlékeztette Bannon.

A Trumpgal folytatott megbeszélés nem sikerült jól. McMaster túl sokat beszélt, az interjú hamar véget ért.

Bannon, aki végigülte, később így emlékezett rá: – Az egész húsz percben kizárólag McMaster jártatta a pofáját, és előadta az elméleteit a világról. Petraeus kurva könyvkukaca! – 2007-ben McMaster benne volt a „bagdadi agytrösztben”, amely David Petraeus tábornoknak adott tanácsokat az iraki háborúhoz.

McMaster távozása után Trump azt kérdezte:

– Ki volt ez a pacák? Ez írt egy könyvet, nem? Mindenféle rosszat mondott benne az emberekről. Nem azt mondta, hogy katona?

– Mert csakugyan katona.

– Úgy volt felöltözve, mint valami házaló! – állapította meg az elnök.

Bannon, aki híres volt rettenetes ruhatáráról, helyeselt. Úgy saccolta, McMaster öltönye kétszáz dollárba, ha kerülhetett, bár az is lehet, hogy csak százba.

Következőnek John Boltont, a szélsőjobbos volt ENSZ-nagykövetet interjúvolták meg. Summa cum laude végzett a Yale-en, támogatta az iraki háborút, fennhirdette, hogy Iránban és Észak-Koreában rendszerváltásra van szükség. Visszatérő vendég volt a *Fox News*-nál, 2017-es adóbevallása szerint 567 000 dollár jövedelmet húzott be csak a Foxtól. Jól válaszolt, de Trumpnak nem tetszett a nagy, bozontos bajusza. Külsőre nem felelt meg a szerepnek.

Következett Robert Caslen tábornok, a West Point főfelügyelője. Mielőtt belépett volna az ajtón, Trump odafordult Kellogg tábornokhoz, a Nemzetbiztonsági Tanács stábfőnökéhez, aki végigülte az interjúkat.

– Tábornok, magának mi a véleménye erről a fazonról?

– Bobby Caslen a hadsereg legjobb puskása – felelte Kellogg.

Caslen, akinek lapátfüle volt, és vállig elborították az egyenruháját a kitüntetések, kurta válaszokat adott, leginkább olyanokat, hogy „Igen, uram!” vagy „Nem, uram!” Olyan volt, mint Clint Eastwood. Trump reklámozni kezdte magát, adomákat mesélt a kampányáról.

Bannon úgy látta, Trump be akarja fűzni a fickót, és Caslen láthatólag vevő a dologra.

Este Kushner azt mondta, a média testületileg imádja McMastert. Veterán, gondolkodó, író.

– Igen, de nem volt meg a kémia Trumpgal – mutatott rá Bannon. Caslennél megvolt, de Caslennek semmilyen tapasztalata nincs Washingtonban, leszámítva azt a rövid szolgálati időt az Egyesített Vezérekarnál hadnagykorából. – Ránk fognak mászni – borongott Bannon.

Abban maradtak, hogy McMasternek és Boltonnak másnap legyen még egy jelenése, Caslent pedig majd meghívják a Fehér Házba egy privát ebédre.

Másnap Bolton változatlan eleganciával, de még mindig bajusszal jelent meg az interjún.

McMaster egyenruhában jött. Jobban is nézett ki, magasabb lett és katonásabb. A kémia is jobban működött, de azért még mindig nem volt ideális.

Bannon és Kushner azt mondták a jelölteknek, hogy várjanak türelemmel, két nap múlva lesz döntés. McMaster addig is Mar-a-Lagóban ültette el az időt.

– Nézzék, közben kinyírnak minket ezekkel a rossz sztorikkal a Flynn-ügyről – mondta Trump. – Döntsünk már!

– Nem gondolom, hogy csak úgy dönthetnénk – ellenkezett Bannon. – Caslen és McMaster katonák. Nem gondolom, hogy elvárták volna a szálakat. – Caslennek és McMasternek tájékoztatniuk kellett a feletteseiket. A szárazföldi hadsereg vezérkari főnöke, Mark Milley tábornok azt mondta, Caslen lenne a lehető legjobb választás. – Kötelességeik vannak, végig kell járni a szokott utat.

– Nem, nem, nem – makacskodott Trump. – Ki leszünk nyírva. Rosszak a sztorik.

– A média szereti McMastert – szólalt meg Jared.

– Mert egy kurva liberális! – vágta rá Bannon. – Most nem akarom sértegetni, de egyáltalán nem is volt olyan hatásos. Nem szimpik egymásnak.

– Ja, de akkor is, tudja... – mondta az elnök. – Hozza ide.

Bannon elérte McMastert.

– Az elnök beszélni akar magával. Jöjjön ide.

– Mit gondol, mi fog történni? – kérdezte McMaster.

– Szerintem esélyes, hogy az elnök felajánlja magának az állást.

– Akkor szólnom kell pár embernek. Nem mondhatom az elnöknek, hogy gondolkodás nélkül elfogadom az állást. Előbb tájékoztatnom kell a hadsereget.

– Csak ugorjon fejest – mondta Bannon. – Majd kiforogja magát. – Ez volt a Trump-módszer. Ugorjunk fejest, ne gondolkozzunk, csak csináljuk. Tiszta Trump.

– Akarja ezt az állást? – kérdezte az elnök McMastertől.

– Igen, uram.

– Megkapta – mondta Trump, és kezét rázott McMasterrel. – Hozzák a sajtót. Jöjjenek a fotósok. – Akart egy közös képet a legújabb tábornokával, aki úgy néz ki, mint aki most jött a szereposztótól.

McMaster kényszerűen kuporgott egy aranybrokát pamlagon az elnök mellett. Mögöttük az asztalon rózsák voltak egy hatalmas aranyvázában.

– Csak azt akartam bejelenteni, hogy egész hétvégén nagyon keményen dolgoztunk, és H. R. McMaster tábornok lesz a nemzetbiz-

tonsági tanácsadó – mondta Trump az újságíróknak. – Félelmetesen tehetséges és félelmetesen tapasztalt ember.

– Hálás vagyok önnek a lehetőségért – szólalt meg McMaster. – Nagyon várom, hogy csatlakozhassak a nemzetbiztonsági csapathoz, és megtegyek minden tőlem telhetőt, amivel előmozdíthatom és védelmezhetem az amerikai nép érdekeit.

McMaster kezét rázott Trumppal. A kamerák vették, hogy olyan az arca, mint aki légnyomást kapott.

– Fel kell hívnom a szárazföldi hadsereg vezérkari főnökét – mondta Bannonnak.

– Csinálja – mondta Bannon. – De az állást már elfogadta.

Trump választása bejött. A sajtó látta, hogy McMaster végre egy felnőtt ember. Mostantól nem lesznek féleszüek. Az elnök lubickolt a pozitív sztorikban.

12. fejezet

McMaster tudta, hogy Észak-Korea jelenti majd a legnagyobb nemzetbiztonsági kockázatot. Az ország évek óta szerepelt a leg súlyosabb problémák listáján.

Hat hónapja, 2016. szeptember 9-én a nyolcéves hivatali idejének végéhez közeledő Obama elnök riasztó híreket kapott. Észak-Korea föld alatti kísérleti atomrobbantást hajtott végre. Tíz év alatt ez volt az ötödik, és a legnagyobb erejű.

A szeizmikus tevékenységet jelző monitorokról azonnal kiderült, hogy a rezgéseket nem földrengés okozta. Az 5,3-as nagyságrendű lökés csak egy pillanatig tartott, és nem egészen mérföldnyi mélységből indult a föld alól, ugyanazon a Punggje-ri kísérleti terepen, ahol az előző négy robbantást végrehajtották. A robbanás becsült ereje tíz kilotonna TNT-ének felelt meg, vagyis megközelítette az 1945-ös, tizenöt kilotonnás hirosimai bombáét.

Hogy eloszlasson mindennemű kétséget, az állami televízióban megjelent Ri Cshunhi, Walter Cronkite hetvenhárom éves, észak-koreai, női alteregója, és bejelentette a kísérleti atomrobbantást. Talpig rózsaszínben boldogan elcsilingelte a nézőknek, hogy a rezsím minden eddiginél jobb, nagyobb és robbanékonyabb bombát gyártott.

Az észak-koreai atomkísérleti központ azt nyilatkozta, hogy az új bomba fölszerelhető ballisztikus rakétára. Ez aggasztó állítás volt, bár az amerikai hírszerzés erősen kételkedett benne.

Hogy nyomatékokot adjon a fenyegetésnek, Észak-Korea négy nappal korábban fellőtt három középtávú ballisztikus rakétát, amelyek ezer kilométert repültek, mielőtt belezuhantak a Japán-tengerbe,

bizonyítva, hogy Észak-Korea el tudja érni Dél-Koreát és Japánt is. Ezek a tesztek egybeváltak az egy hónappal korábbi kísérlettel, amikor a rakéta ugyancsak ezer kilométert tett meg. Három már nem lehet véletlen.

Noha Obama mindenáron el akarta kerülni a háborút, ideje volt fontolóra vennie, megelőző csapással kiiktatható-e az észak-koreai atomfenyegetés. Az elnökség átadására készülő Obama tudta, hogy nem térhet ki az Észak-Korea jelentette probléma elől.

Széles körben elterjedt vélekedésnek számított, hogy az utódja szinte biztosan Hillary Clinton lesz. Obama gyakran biztosította munkatársait, hogy az amerikai nép bizonyára azt teszi, ami helyes, és Clintont választja elnöknek.

Obama kezdettől fogva számos szigorúan titkos akciót engedélyezett a katonaságnak és a hírszerzésnek az észak-koreai rakéták eltérítésére. Az egyik program számítógépes támadásokat intézett a vezérlő, irányító és telemetrikus rendszerek ellen az észak-koreai rakéta kilövése előtt vagy alatt. Ezek a rendkívül kockázatos támadások Obama elnökségének első évében kezdődtek, és vegyes eredményekkel jártak.

Egy másik szigorúan titkos akciónak az észak-koreai rakéták megszerzése volt a célja. A harmadik akció lehetővé tette, hogy az Egyesült Államok hét másodperc alatt tudomást szerezzen az észak-koreai rakéták kilövéséről. Egyes magas rangú személyek arra kértek, hogy ezzel kapcsolatban – az Egyesült Államok nemzetbiztonságának érdekében – ne írjak részleteket.

Az észak-koreai fenyegetés az idő múlásával nem csökkent. Obama 2016 szeptemberében kényes kérdést tett föl a Nemzetbiztonsági Tanácsnak: alkalmas-e egy kibertámadásokkal támogatott megelőző csapás arra, hogy semlegesítse Észak-Korea nukleáris és rakétaprogramjait?

Obamát különösen az nem hagyta nyugodni, hogy ez a program félbeszakadt. Elődei, Bill Clinton és George W. Bush foglalkoztak az évtizedekre visszanyúló problémákkal, de nem oldották meg őket. Az Egyesült Államok lába alól kifogyott az út. A Föld legelzártabb

országa olyan fegyveren dolgozott, amely képes atomcsapást mérni az amerikai kontinensre.

James Clapper – a Nemzeti Hírszerzés igazgatója Obama alatt – egy Thaiföldön kiépített lehallgatóállomás parancsnokaként kezdte pályafutását a vietnámi háborúban. Most hetvenöt éves volt az amerikai hírszerzés mozgékony, széles arcú, szakállas és kopasz nagypapája, ez a mogorva, egyenes, cserzett arcú, nagyszájú ember.

Clapper idejekorán félreverte a harangot Obamánál: a jelentések szerint az észak-koreai fegyverrendszer valamilyen formában működni fog. De mit fenyeget? Dél-Koreát? Japánt? Az Egyesült Államokat? Mennyire közvetlen a fenyegetés? Lehet, hogy Északnak csak ütőkártya kell az alkudozáshoz?

A hírszerzői elemzés fokozódó erőfeszítéseket mutatott, arra utalva, hogy Kim Dzsongun atomfegyvereket épít, vagy legalábbis szeretné ezt a látszatot kelteni.

Bár a karikaturisták futóbolondnak ábrázolták, józan hírszerzői jelentések szerint a harmincnégy éves Kim sokkal hatékonyabban irányította Észak-Korea fegyverkezési és atomprogramját, mint az apja, Kim Dzsongil, aki 1994-től 2011-ig összesen tizenhét évig uralkodott.

Az idősebb Kimnek az volt a válasza a sikertelen fegyverkísérletekre, hogy agyonlövötte a felelős tudósokat és tisztviselőket. Az ifjabb Kim tudomásul vette, hogy a próbálkozások balsikerekkel is járnak. Nyilvánvalóan megtanulta a praktikus leckét: a sikerhez vezető úton a bukás elkerülhetetlen. Kim Dzsongun alatt a tudósokat életben hagyták, hogy tanulhassanak a hibáikból, és a fegyverkezési program egyre csak javult.

Obama azzal bízta meg a Pentagont és a hírszerző közösségeket, derítsék ki, hogy lehetséges-e mindenestől kiiktatni Észak-Korea nukleáris arzenálját és a kapcsolt létesítményeket. Célba vehető-e mind?

Frissíteni kellett hozzá a műholdas, rádiós és emberi hírszerzést, mert sok volt az ismeretlen tényező, és nagy a bizonytalanság.

Pakisztán, amelynek 1998 óta voltak atomfegyverei, miniatürizálta az atombombáit, hogy beleférjenek az aknába és a gránátokba. Az amerikai hírszerzés nem tudta biztosan, hogy Észak-Korea is képes-e erre.

A hírszerzői elemzések szerint egy amerikai támadás nem törölhetne volna el mindenestől az észak-koreai arzenált. Egyes objektumok épségben megmaradnának, mert nem tudnak róluk, mások csak részben semmisülnének meg.

Szöul megalopolisznak számított, ahol megközelítőleg tízmillió ember lakott, és fölért a koreai félszigetet kettéosztó, négy kilométer széles demilitarizált övezetig. A demilitarizált övezet közelében Észak-Korea lövegek ezreit tárolta barlangokban. Az észak-koreaiak a hadgyakorlatokon előtolták a tűzértséget, gyakoroltak a lövegekkel, aztán visszatolták őket a barlangokba. Ezt úgy hívták, hogy „lőj és fuss”. Elintézhet-e ennyi fegyvert egy amerikai támadás?

Nagyjából egy hónapig tartó tanulmányozás után a Pentagon és a hírszerzés jelentette Obama elnöknek, hogy az ismert és beazonosított atomfegyverek és csatolt létesítmények körülbelül 85%-a támadható és semmisíthető meg. Clapper úgy gondolta, a sikernek 100%-osnak kell lennie. Ha Észak-Korea válaszul felrobbant akár csak egyetlen atombombát is, az Dél-Koreában halottak tízezreit jelentheti.

Ezzel egyidejűleg pedig bármilyen amerikai támadás beindíthatja Észak-Korea elsöprő erejű tűzértségét, más hagyományos fegyverrendszereit, legalább kétszázezer fős hadseregét, és ennél jóval több önkéntesét.

A Pentagon jelentése leszögezte, hogy „Észak-Korea nukleáris programja valamennyi összetevőjének teljes bizonyosságú felderítése és elpusztítása” szárazföldi invázióval történhetne. Erre azonban az észak-koreaiak valószínűleg atomfegyverrel válaszolnának.

Obama hallani sem akart erről. 2009-es beszédében, miután átvette a Nobel-békedíjat, azt mondta: „A háború emberi tragédiát ígér”, és „a háború bizonyos szinten az emberi oktalanság megnyilvánulása”.

Tehetetlen háraggal elutasította a megelőző csapást. Oktalanság lett volna.

Az Egyesült Államok és Észak-Korea között folytatódott a kulisszák mögötti diplomácia. Az Egyesült Államok előző kormányának tisztségviselői találkoztak a hivatalban lévő észak-koreai tisztségviselőkkel, hogy ne szakadjon meg a párbeszéd. Ezeket a találkozókat leginkább úgy nevezték, hogy diplomácia a másfeles vágányon. A hivatalos kormányközi találkozók jelentették a diplomáciát az első vágányon; ha egyik fél sem képviselte a kormányt, vagy korábban dolgoztak a kormánynak, az volt a diplomácia a második vágányon.

„Mi levitézlettek vagyunk, de ők nem”, vélekedett egy hajdani tisztségviselő, aki nyakig benne volt a diplomáciában a másfeles vágányon. Az egyik értekezletet nemrég tartották a malajziai Kuala Lumpurban, az észak-koreai külügyminiszter-helyettes részvételével. Robert Gallucci volt amerikai közvetítő azt mondta, az észak-koreaiak arra figyelmeztették ezen az értekezleten, hogy „ők mindig atomhatalom lesznek”.

A második értekezletet a másfeles vágányon a 2016-os választást követően tartották Genfben. „Az észak-koreaiak nem vesznek komolyan”, mondta egy volt amerikai tisztviselő, mert tisztában vannak vele, hogy az amerikaiak semmi újat nem tudnak javasolni. „De valószínűleg okosabbak annál, hogy berekesszék ezeket a tárgyalásokat.”

Azóta, hogy 1999-ben megjelent a *Meet the Press* („Találkozó a sajtóval”) című műsorban, Trump sorozatban tette a nyilvánosság előtt a hangzatos kijelentéseket Észak-Koreáról. „Én úgy tárgyalnék, mint az örült!”, mondta akkor. Egy 2016-os kampánybeszédben azt mondta: „Obama elnök tehetetlenül figyel, hogy Észak-Korea egyre agresszívebb, és még növeli is az ütőképességét az atommal!” 2016

májusában azt nyilatkozta a Reutersnek, hogy ő simán szóba állna Kim Dzsongunnal. 2017-ben, amikor már elnök volt, „agyasnak” nevezte Kimet.

Clapper igazgató úgy gondolta, életképes katonai megoldás híján az Egyesült Államoknak realistábbnak kellene lennie. 2014 nyarán Észak-Koreába utazott, hogy kihozzon két bebörtönzött amerikai állampolgárt. Magas rangú észak-koreai hivatalnokokkal folytatott megbeszéléseiből arra következtetett, hogy Észak-Korea nem mond le az atomfegyverekről. Miért tenné? Mit kapna cserébe? Gyakorlatilag vásárolt egy elrettentő eszközt, amely a maga kétértelműségével együtt is reális volt, és nagy hatalommal ruházta fel. Az amerikai hírszerzés nem volt biztos benne, az eszköz mekkora erővel bír. Clapper bizonygatta Obamának és a nemzetbiztonsági tanácsnak, hogy az Egyesült Államok nem kötheti a tárgyalásokat az atomfegyverek leszerelésének feltételéhez, mert az se most, se a jövőben nem fog működni.

Továbbá, mondta Clapper, ő megérti, ha Észak-Korea békeszerződéssel akarja lezárni a koreai háborút, amelyet hivatalosan fegyverszünet rekesztett be 1953-ban, vagyis az ellenséges hadseregek főparancsnokai kötötték, nem a háborúban álló országok.

Az Egyesült Államoknak meg kell értenie, hogyan látja a helyzetet Észak-Korea: az Egyesült Államok és Dél-Korea örökké ugrásra készen lesik, hogy támadhassanak, és eltörölhessék a Kimek uralmát.

Volt egy érve, mondta Clapper, amelyet az észak-koreaiak nem söpörtek le a 2014-es látogatáson. Azt állította, hogy az Egyesült Államoknak nincs állandó ellensége. Nézzék, mondta, mi háborúban álltunk Japánnal és Németországgal, de most mindkettővel barátságban vagyunk. Háborúztunk Vietnámmal, de most barátok vagyunk. Clapper nemrég járt Vietnámban. A békés egymás mellett élés még egy pusztító háború után is lehetséges.

Clapper azt akarta, hogy az Egyesült Államok hozzon létre missziót Phenjanban. Ennek a nem hivatalos képviselőnek egy olyan kormány lenne a közvetítője, amelynek van nagykövetsége az észak-koreai fővárosban. A misszió nem jelent diplomácia kapcsolatot, de támasz-

pont lenne az Egyesült Államok számára a kölcsönös információcsere céljából Észak-Koreával.

Clapper hangja kiáltó szó maradt a pusztában. Obama keményvonalas volt: Észak-Koreának vállalnia kell, hogy megsemmisíti az atomfegyvereit. Obama, aki elszántan harcolt a nukleáris fegyverek csökkentéséért világszerte, vissza akarta állítani az órát. Hosszú nyilatkozatban ítélte el Észak-Korea szeptember 9-én végrehajtott kísérleti atomrobbantását, megismételve az Egyesült Államok politikai állásfoglalását: „Az Egyesült Államok sem most, sem a jövőben nem fogadja el Észak-Koreát atomhatalomnak.”

Itt az a legfontosabb, érvelt Clapper, hogy igazából senki sem tudja, mi hajtja Kim Dzsongunt. „Senki sem tudja, hol a gyújtópontja”, ahogy Clapper fogalmazott. Ezt kellett volna tudniuk, de nem tudták. Helyette az elemzők azon vitakoztak, Kim Dzsongun stratégiai lángész-e, aki csak manipulál más országokat, köztük az Egyesült Államokat, vagy tapasztalatlan bolond, aki fejfel megy a falnak.

Miközben Obama kormánya sorra vette a választási lehetőségeket, szóba került, hogy talán fokozni kellene a kibertámadásokat Észak-Korea ellen. Egyesek úgy tekintettek a számítógépre, mint valamiféle láthatatlan varázspálcára, amely mérsékelheti az észak-koreai fenyegetést.

A hatékonyabb és kiterjedtebb kibertámadások érdekében a Nemzetbiztonsági Hivatalnak be kellett volna jutnia Észak-Korea kínai szervereibe. A kínaiak azonban észrevennének egy ilyen támadást, és arra következtetnének, hogy ellenük irányul, aminek katasztrofális következményekkel járó kiberháború lehetne a vége.

– Nem tudom garantálni önnek, hogy kibírnánk egy kibertámadást – mondta a kabinet egyik magas rangú tagja Obamának. Ez pedig nagy probléma volt. A kiberharc eskalálódna, egymást érnék a támadások és az ellentámadások, amelyek képesek lennének lebénítani az internetet, a bankokat, a hitelkártyákat, az elektromos

hálózatokat, a televíziót és más kommunikációs rendszereket, akár térdre is kényszerítve az amerikai, sőt a világgazdaságot.

A kormány legmagasabb biztonsági besorolású jogászai, akiket ugyancsak bevontak a vitába, erélyesen tiltakoztak a túl kockázatos lépés ellen. Kevés új előrelépés történt.

Észak-Korea kiberpotenciálját csattanósan bizonyította a 2014-es támadás a Sony Pictures Entertainment ellen, amellyel meg akarták hiúsítani *Az interjú* című, Kim Dzsongunon gúnyolódó film bemutatóját. Az amerikai produkcióban két újságíró utazik Észak-Koreába, hogy meggyilkolja az ifjú diktátort.

A támadás nyomán indult vizsgálatok kiderítették, hogy az észak-koreai hackerek már három hónapja lapultak a Sony hálózatában, várva, hogy lecsaphassanak. November 24-én Észak-Korea átvette a Sony monitorjait. Hogy minél nagyobb sokkhatást érjenek el, a képernyőkön egy fenyegető vörös csontváz közelített rá a felhasználóra a „Hacked by #GOP” aláírással, és közölte: „Egyszer már figyelmeztettünk, és ez csak a kezdet.” Az észak-koreai hackerek tönkretették a Sony számítógépeinek legalább 70%-át, köztük laptopokat is.

A hackerek ezreit alkalmazó Észak-Korea most már rendszeresen használt számítógépes programokat, hogy világszerte több százmillió dollárt lopjon bankoktól és máshonnan.

Két nappal a választás után Obama és Trump találkozott a Fehér Házban. A megbeszélést eredetileg húszpercesre tervezték, végül több mint egy óráig tartott. Korea lesz a legnagyobb, legfontosabb feladata, fejtegette Obama a megválasztott elnöknek. Miattuk fájt legtöbbször

* „A hackelésért a GOP felel” („Guardians of Peace”, azaz „a béke őrei”).
(A ford.)

a fejem. Trump ezt később úgy mesélte tovább a stábjának, hogy Obama figyelmeztette, Korea lesz a legrosszabb rémálma.

Egy rendkívül tapasztalt hírszerző, aki Dél-Koreában is szolgált, a következőket mondta: „Meg vagyok döbbenve, hogy az Obama-kormány behunya a szemét, és úgy viselkedett, mint azok a süket, néma és vak majmok. Most már értem, miért mondta az Obama-csapat Trumpnak, hogy az észak-koreai atombombák jelentik a legnagyobb problémát: azért, mert ők ezt elhallgatták.”

13. fejezet

Februárban Dunford tábornok betért Lindsey Graham dél-karolinai republikánus szenátor irodájába, hogy négyszemközt megbeszéljenek valamit.

Katonai ügyekben kevés szenátor volt lelkiismeretesebb az agglégény Grahamnál, a légierő tartalékos ezredesénél, aki mintha megállás nélkül dolgozott volna. Washingtonban kiépített egy óriási hálót, amelyben mindkét párt képviseltette magát. Joe Biden, volt alelnök, aki harminchat évet szolgált a Szenátusban, azt mondta, Grahamnak vannak „a legjobb ösztönei” a felsőházban. A hatvanegy éves Graham, a szenátusi Fegyveres Erők Bizottságának egyik vezetője, a legjobb barátja és örökös harcostársa volt a bizottság elnökének, a karakán McCain szenátornak.

Graham látta a belépő Dunfordon, hogy valami nagyon feldúlt. Dunford elmagyarázta, hogy Trump új haditervet akar a megelőző csapáshoz Észak-Koreára.

– A hírszerzés Észak-Koreáról nem elég jó – mondta Dunford. – Jobb hírszerzésre van szükségünk, mielőtt beterjeszthetnék valamilyen tervet az elnök úrnak.

Dunford, a tengerészgyalogság veteránja és egykori tábornoka az 5. Tengerészgyalogsági Ezred parancsnokaként szolgált a 2003-as iraki invázióban. „Harcias Joe” volt a gúnyneve, és James Mattis vezérőrnagy a felettese. Persze hogy felzaklatta Trump meggondolatlan ötletelése a döntéshozatalban. Graham érezte, hogy Dunford halogatja az utasítás végrehajtását a kockázat miatt.

Az elnökjelölő választás idején Grahamnek feszült volt a kapcsolata Trumppal. Tizenhatodmagával ő is indult Trump mellett az elnökjelöltségért, de nem jutott túl a második szinten. „Baromnak” nevezte Trumpot, aki egy dél-karolinai kampánygyűlésen bosszúból kiadta a telefonszámát, és ezután annyi hívással árasztották el, hogy teljesen lehalt a mobilja, ezért Graham szétverte a készüléket egy komikus videófelvételen. Jeb Busht támogatta, akit így jellemzett Trumphoz képest: „Ő nem próbált veszélyes retorikával nyerni egy vitatott elnökjelölő választáson.”

Priebus unszolta Grahamet, hogy javítson a kapcsolatán Trumppal. Többek között azzal próbálta meggyőzni: „Maga nagyon szórakoztató. Az elnöknek szüksége van rá, hogy szórakoztató emberek vegyék körül.”

Graham keményen ostromozta Trumpot, főleg a muzulmánok bevándorlási tilalmának első végrehajtási utasítása miatt. „Ezt valami harmadikos írhatta egy boríték hátuljára”, mondta.

Graham és McCain kiadtak egy közös nyilatkozatot: „Attól félünk, hogy ezzel a végrehajtási utasítással önmagunkon ütünk sebet a terrorizmus elleni harcban. Ez az utasítás akarva-akaratlanul azt üzeni: Amerika nem akarja, hogy muzulmánok jöjjenek a hazánkba. Ezért attól félünk, hogy inkább a terroristatoborzást segíti elő, mint a biztonságunk javítását.”

Graham most hajlandó volt lezárni a múltat.

Néhány héttel később, március 7-én Trump meghívta Grahamet ebédelni a Fehér Házba. Graham egy kis beszéddel készült az alkalomra.

Amikor belépett az Ovális Irodába, Trump a Rolute-asztalnál ült. Felugrott, gyorsan kilépett az asztal mögül, és megölelte Grahamet.

– Össze kell barátkoznunk! – mondta. – A barátomnak kell lennie!

– Igen, uram – mondta Graham. – A barátja akarok lenni.

Trump azt mondta, nem kellett volna kiadnia Graham mobilszámát.

– Az volt a kampányom fénypontja – tréfálkozott Graham.

– Mi az új száma? – kérdezte Trump. Felírta, elnevette magát, majd azt kérdezte, hogyan távolodhattak el egymástól.

– A verseny miatt – felelte Graham. – Tudja, hogy bennem sose volt húzóerő. Nem bírtam volna kiállni a színpadra. Maga nyert, én pedig tudomásul veszem a vereségem, és elfogadom a győzelmet. – Tudta, hogy Trump ezt akarja hallani. – Akarja, hogy segítsék?

Trump azt felelte, hogy igen.

– Mielőtt asztalhoz ülnénk – mondta Graham –, elnézést akarok kérni ezért a nagyon elcseszett republikánus többségért. A Kongresszus el fogja cseszni az ön elnökségét. Fogalmunk sincs, mit csinálunk. Nincs tervünk az egészségügyre. Halvány fogalmunk sincs az adócsökkentésről. És ebben maga a legnagyobb vesztes. Az adóreformot és az Obamacare lecserélését évek óta végre kellett volna hajtani. Maga viszont megcsinálhatja. Maga ért az üzlethez. Ezek a kongresszusi vezetők még egy olyan egyszerű dologgal se boldogulnak, mint a házvásárlás. Ha kellett volna üzletember az országunk élére, hát most. Sok derék embert ismerek, de a többségük soha, egyetlen üzletet sem kötött a magánszektorban. Nincs öt ember a Capitol Hillen, akinek engedném, hogy vásároljon nekem egy autót. Magának viszont hagynám. És most jön az, amiről meg akarom győzni: hagyja, hogy én vásároljak magának egy autót.

Átmentek a szomszédos ebédlőbe. A nagy tévéképernyőn a Fox adása ment, de levették a hangot. McMaster és Priebus csatlakozott hozzájuk.

– Mi jár az eszében? – kérdezte Trump.

– Röviden, Észak-Korea – felelte Graham. – Nemsokára eljön a nap, amikor belép ide valaki, és azt mondja: „Elnök úr, hamarosan indításra kész a rakétájuk. Miniaturizáltak egy atombombát, hogy rászerezhessek. Képesek eltalálni Amerikát. Mit akar, mit tegyünk?”

Váratlanul mindenki a négy észak-koreai rakétára nézett, ahol keresztülszelik az óriási képernyőt. Alig néhány napja, március 5-én Észak-Korea négy rakétát lőtt bele a Japán-tengerbe.

Trump szeme akkora lett, mint két csészealj.

– Régi felvétel, régi felvétel! – nyugtatgatta őket Graham. Ő már látta.

– Ezzel kapcsolatban csinálnom kell valamit – mutatott a képernyőre Trump.

– Nemsokára muszáj is lesz – figyelmeztette Graham. – Mit fog tenni?

– Maga szerint mit kellene? – kérdezte az elnök.

– Tudomásul veheti, hogy van egy rakétájuk, és közölheti velük meg Kínával, hogy ha valaha is használják, akkor Észak-Koreának vége – felelte Graham. – És kifejleszt egy védelmi rendszert, ami nagy valószínűséggel le tudja szedni a rakétájukat. Ez az egyes forgatókönyv. A kettes forgatókönyv szerint közli Kínával, miszerint nem hagyjuk, hogy a koreaiak olyan rakétát építsenek, amelyik képes eltalálni Amerikát. És ha Kína nem hajlandó lépni az ügyben, akkor majd mi fogunk.

– Maga melyik opciót választaná? – kérdezte az elnök.

– A másodikat kellene – mondta Graham. – Nem hagyhatjuk, hogy idáig fejlődjenek. Az egyes túl kockázatos.

Az elnök odahajolt McMasterhez.

– Maga mit gondol?

– Azt gondolom, hogy igaza van – felelte a nemzetbiztonsági tanácsadó.

– Komoly fenyegetésnek kell lennie – mondta Graham. – Ne hagyja, hogy a Kongresszus csak üljön és nyavalyogjon a taccsvonal mögött. Ha megvan a bizonyíték, ha egy napon csakugyan ezzel a hírrel jönnek ide magához, akkor összehívja a Kongresszus vezetését, és azt mondja nekik: lehet, hogy most erőt kell használnunk. Hadd magyarázzam meg, miért akarom, hogy felhatalmazzák az erő használatára Észak-Korea ellen. Azért, mert ha tartunk egy érvényes szavazást, és a maga zsebében ott a felhatalmazás, az megakadályozhatja, hogy használnia kelljen.

– Az nagyon provokatív lenne – jegyezte meg Priebus.

– Annak is kell lennie – mondta Graham. – Csak végső esetben csináljuk.

– Mindenki izgulni és idegeskedni fog – jegyezte meg Priebus.

– Leszaram, ki idegeskedik miattam – torkolta le Trump.

– Nem akarhatja, hogy az legyen benne az életrajzában, hogy az atomhatalom Észak-Korea az ön mandátuma idején jutott hozzá olyan rakétához, amely elérheti az Egyesült Államokat – mutatott rá Graham.

Trump azt mondta, hogy egy ideje már gondolkodik ezen.

– Ha áttörést érnek el – folytatta Graham –, és megszerzi a rakétájuk, amely eléri az Egyesült Államokat, akkor oda kell csapnia nekik. Ha megszerzi a kongresszusi felhatalmazást, lesz a zsebében valami. – Ez a lépés fölénybe juttatja Trumpot.

– Azt gondolják, hogy ha lesz rakétájuk, és azon egy atombombájuk, máris nyertek. Meg kell győznie őket, hogy ha ezzel próbálkoznak, akkor végük.

McMaster megjegyezte, hogy az Észak-Koreára vonatkozó hírszerzői információk hiányosak.

– Hívjanak fel, mielőtt lőnek – kérte őket Graham.

Graham együttműködést sürgetett. Be kell vonni a demokratákat is. Útmutatót akart adni Trumpnak, hogy tudja, hogyan bánjon a Kongresszussal.

– Elnök úr, meg kell vennie néhány demokratát is – mondta Graham. – A jó hír az, hogy olcsók. – Figyelmeztette Trumpot, hogy ismernie kell a fontos republikánusokat és demokratákat. – Használja az üzleti múltját és a tehetségét az alkudozáshoz. Ezeknek le kell tennie valamit az asztalra. Nézze, én tíz éve csinálom már ezt a republikánusokkal és a demokratákkal.

Lesz-e vitatkozás? Igen, lesz. A jó barátok folyton vitatkoznak. Washington örökké siet. Ha valami nem működik, azonnal tovább kell lépni.

Az elnöknek abba kell hagynia a Twitterézést. Az előző héten, március 4-én négy posztban is azzal vádolta Obamát, hogy az bepóloskázta a Trump Towert.

– Ez rendes felütés volt, és maga adta önmagának – összegezte Graham a posztok elsőprő negatív visszhangját. – Ezek ki akarják nyírni. Ne segítsen nekik.

– De én a Twitteren működöm! – tiltakozott az elnök.

– Ami oké is, ha úgy csinálja, hogy előnye származzék belőle. De ne tweeteljen úgy, hogy hátrányba kerüljön. Ezek mindig megpróbálják lerángatni a sárba. Legyen annyira fegyelmezett, hogy nem kapja be a csalit.

Trump másnap felhívta Grahamet, hogy megköszönje neki az eszmecserét.

– Hívja meg vacsorára John McCaint, és a feleségét, Cindyt – tanácsolta Graham. – John rendes pasas. Ki kell jönniük egymással, és ő sok mindenben segíthet.

2015-ben Trump pályája egyik legkegyetlenebb és legtapintatlanabb megjegyzését tette McCainről. „McCain nem háborús hős. Azért lett háborús hős, mert elfogták. Én az olyan embereket szeretem, akiket nem fognak el.”

Graham tudta, hogy McCain gyűlöli Trumpot. Tudta, hogy Washingtonban az ember olyanokkal kénytelen egyezkedni, akik gyűlölik. Ám ezt nem közölte az elnökkel.

– Legfőbb dolgom lenyugtatni John McCaint – mondta Graham. Mitch McConnell, a Szenátus republikánus frakcióvezetője halálosan félt John McCaintól. – John ugyanis nem ismer határokat. Ugyanúgy nekimegy a mi vezetőségünknek, mint az övének. Időnként én is ezt csinálom, csak számítóbban. John az John. A világ legdrágább embere. Továbbá médiakurva, mint én. Mindenesetre sokkal kedvesebb nálam.

A vacsorát McCainnel és Cindyvel áprilisra ütemezték be. Graham is jelen volt. Cindy McCain egész életét az emberkereskedelem elleni harcnak szentelte, és Graham azt javasolta, hogy Trump tegye meg jószolgálati nagykövetének.

Trump a Kék Szobában tartott vacsorán előhúzott a zsebéből egy levelet, majd szóról szóra, jó ráérősen felolvasta Cindy McCainnek.

– Nagyon szeretném, ha a nagykövetem lenne ebben a harcban – olvasta. Azt is megemlítette, hogy McCain felesége egy életre elkötelezte magát az emberi jogok mellett.

– Nagy megtiszteltetés lenne – mondta Cindy. Könnybe lábadt a szeme.

McCain láthatóan meghatódott. A Fegyveres Erők Bizottságának elnökeként is köszönetet mondott az elnöknek, amiért megígérte, hogy újjáépíti a hadsereget.

– Mit akar, miben segítsünk? – kérdezte McCain.

– Én csak meg akarom ismerni magát – felelte Trump, jó alaposan kihangsúlyozva a mondatot. – Csodálom magát. Maga nagyon kemény ember. Jó ember.

Trumpnál ez közelítette meg legjobban a bocsánatkérést.

McCain ismét meghatótnak tűnt.

– Kemény világban élünk – mondta. – Segíteni akarunk önnek.

– Mit szól Észak-Koreához? – kérdezte Trump.

– Azt mindenki elcseszte – válaszolta McCain. Demokraták, republikánusok, huszonnég év alatt az utolsó három elnök, George W. Bush, Barack Obama és Bill Clinton.

– A következő legyen a döntés, elnök úr – mondta Graham, megismételve, amit egyszer már felvetett Trumpnak. – A megoldás a feltartóztatási stratégia. Gyártsa le Észak-Korea az atomrakétát, aztán vagy le tudjuk lőni, vagy elbátortalanodnak, és sose lövik fel – vagy közöljük Kínával, hogy az Egyesült Államok megakadályozza, hogy Észak-Korea idáig fejlődjön.

– Maga mit gondol erről? – kérdezte az elnök McCaintól.

– Nagyon bonyolult – felelte McCain. – Hagyományos tüzérséggel is egymillió embert tudnak megölni Szöulban. Épp ez nehezíti meg annyira.

Graham nem fogta vissza magát:

– Ha meghal egymillió ember, ott halnak meg, és nem itt.

– Ez nagyon kegyetlen – jegyezte meg Trump. Azt mondta, hisz benne, hogy Kína szereti őt. Ezt legalább tízszer elmondta, ami látóhatólag növelte az önbizalmát.

Egy tavaszi értekezleten az Ovális Irodában szóba került a Dél-Koreában telepítendő végfázisú nagy magassági területvédelmi rendszer, amely ütőkártya lett a dél-koreai elnökválasztási kampányban. A rendszer segít megvédeni Dél-Koreát az észak-korai rakétatámadástól, és ami ennél is fontosabb, segít megvédeni az Egyesült Államokat.

– Fizettek már érte? – kérdezte Trump.

– Nem ők fizettek érte – felelte McMaster. – Mi fizettünk.

– Ez nem helyes – mondta Trump. Magyarázatot akart, így hát McMaster elindult válaszokért a Pentagonba.

– Ez tulajdonképpen nagyon jó üzlet számunkra – mondta McMaster, amikor délután visszatért. – Kilencvenkilenc évre ingyen bérelhetjük a földet. Viszont mi fizetünk a rendszerért, a felszerelésért és a műveletekért.

Trump a plafonon volt. – Látni akarom, hol van! – mondta. Kerítettek egy térképet, amelyen rajta volt a hely. A telek magába foglalt egy hajdani golfpályát.

– Hiszen egy darab szar telek! – mondta a hajdani golfpálya- és ingatlanfejlesztő. – Ez borzalmas üzlet! Ki tárgyalta meg ezt? Melyik lángész? Kidobni! Nem kell a föld!

A hatalmas rakétavédelmi rendszer talán tízmilliárd dollárt is fölemésztett volna tíz év alatt, és még csak nem is volt az Egyesült Államokban. – Basszák meg – dühöngött Trump –, szereljék le, és hozzák át Portlandbe!

Az elnök még mindig fel volt háborodva a Dél-Koreával kötött kereskedelmi egyezmény tizennyolcmilliárd dolláros deficitjén, és ki akart vonulni az általa „rémesnek” nevezett KORUS-ból.

A rakétavédelmi rendszer tovább növelte a feszültséget, ami önmagában is épp elég baj volt, ráadásul Dél-Korea kulcsfontosságú szövetségesnek és kereskedelmi partnernek számított. Trump megbeszélést tartott McMasterrel és Mattiszel. Mindketten azt mondták, hogy – tekintettel a dél-koreai krízisre – ez most nem megfelelő pillanat a kereskedelmi szerződés fészegetésére.

– Pontosan ilyenkor kell fészegetni – intette le őket Trump. – Ha védelmet akarnak, most kell újratárgyalni a szerződést. Mi vagyunk fölényben.

Trump később azt nyilatkozta a Reutersnek, hogy a rakétarendszer indulási költségét egymilliárd dollárra becsülték. – Tájékoztattam Dél-Koreát, hogy illendő lenne fizetniük – mondta. – Ez milliárdos rendszer! Szenzációs, egyenesen az égről lövi le a rakétákat!

Április 30-án McMaster felhívta a dél-koreai nemzetbiztonsági főnököt, majd azt nyilatkozta Chris Wallace-nak a Fox Newson:

– Azt mondtam koreai partnerünknek, hogy ami a szerződéseket illeti, bármiféle újratárgyalásig álljuk a szavunkat.

Első lépésként Dél-Korea kereskedelmi minisztériuma beleegyezett a KORUS kereskedelmi egyezmény újratárgyalásának megkezdésébe.

14. fejezet

Februárban a Nemzetbiztonsági Tanács Közel-Keletért felelős igazgatójának Derek Harvey-t, a hadsereg volt ezredesét nevezték ki, ami zsíros állás volt egy folyamatos pergőtűz alatt álló területen. Harvey a legjobb hírszerzési elemzők közé tartozott az Egyesült Államok kormányában, akiket csak a tények érdekeltek.

Harvey, a munkájának élő, halk szavú legenda úgy közelített a hírszerzéshez, akár egy gyilkossági nyomozó: átolvasott több ezer oldal kihallgatási jegyzőkönyvet, elfogott üzeneteket, hadijelentéseket, ellenséges dokumentumokat, feldolgozatlan híreket, sőt a törzsfőnökökhöz hasonlóan rendhagyó forrásoktól származó adatokat is.

Ez időnként unortodox eljárásokat eredményezett. Bizonyos körökben „Gránátként” emlegették Harvey-t, mert hajlandó és képes volt szétrobbantani a hagyományos gondolkodás kereteit.

A szeptember 11-ei terrortámadások előtt írt egy tanulmányt, amelyet azzal fejezett be, hogy Oszáma bin Ládén és hálózata, az al-Káida stratégiai fenyegetést jelent az Egyesült Államokra. Szinte egyedül ő jósolta meg a felkelések folyamatosságát és erejét Irak és Afganisztán amerikai megszállása után. Vitathatatlan, hogy olykor agresszíven érvelt, vakmerő ötletei „kivitelezhetőek, de eladhatatlannak” voltak, mint például az, hogy évekig kell több tízezer amerikai katonát állomásoztatni Afganisztánban; az ehhez hasonló elképzelésekhez a politikai hatalom nem adott sem pénzt, sem támogatást.

Harvey elment Jared Kushnerhez, akinek volt egy kis irodája az Ovális Iroda szomszédságában.

Kushner hátradőlt, keresztbe vetette a lábát, és végighallgatta Harvey mondanivalóját.

Harvey első számú aggodalma az Irán által támogatott, közel-keleti Hezbollah terrrorszervezettel volt kapcsolatos. A hírszerzés szerint a szervezet több mint negyvennyolcezer főállású terroristát állomásoztatott Libanonban, ahonnan létében fenyegették a zsidó államot. Nyolcezer kommandósa harcolt Szíriában, Jemenben és az egész térségben, ráadásul világszerte szétszórta az embereit, akiknek harminc-ötven fős csoportjaiból jutott Kolumbiába, Venezuelába, Dél-Afrikába, Mozambikba és Kenyába is.

A Hezbollah-nak félelmetes mennyiségű rakétája volt: összesen százötvenezer. Amikor 2006-ban megtámadta Izraelt, még csak négyezeröt-száz rakétával rendelkezett.

Az iráni Forradalmi Gárda parancsnokai beépültek a Hezbollah-ba. Irán fizette a Hezbollah kiadásait, ami évente az észbontó egymilliárd dollárra rúgott. És ebben nem volt benne az, amit a Hezbollah maga keresett pénzmosással, emberkereskedelemmel, a kokainon, az ópiumon és a mozambiki elefántcsonton.

A Hezbollah parancsolt Libanonban, állam volt az államban, és bármikor hajlandó volt erőszakot alkalmazni. Libanonban nem történhetett semmi fontos a Hezbollah jóváhagyása nélkül, amely hivatásának tekintette, hogy elpusztítsa Izraelt. Izrael védereje – az Iron Dome, a David's Sling, az Arrow rakéták – nem érhetett föl velük.

Harvey bizonygatta, hogy ez az egész katasztrofális háborút ígér, felmérhetetlen humanitárius, gazdasági és stratégiai következményekkel. Egy iráni–izraeli konfliktus magával rántaná az Egyesült Államokat is, és megghiúsítaná a térségben folyó törekvéseket a stabilizációra.

Trumpnak zanzásítva mutatták be a Hezbollaht. Dan Coats, a Nemzeti Hírszerzés igazgatója és Mike Pompeo, a CIA igazgatója támogatták Harvey javaslatát az Ovális Iroda reggeli eligazításain. Mattis, McMaster és Rex Tillerson külügyminiszter ugyancsak.

Harvey érezte, hogy másoknak sem tetszik a politikai egyensúly kibillenése. Egy újabb arab–izraeli háború minden eddiginél nagyobb

csapás lenne Izraelre. Egy teljes körű támadás megrokkanthatná a harcképességüket.

Harvey nyomatékosan figyelmeztette Kushnert, hogy az új Trump-kormány felkészületlen arra, ami történhet. Sürgette, hogy Trump és Benjámin Netanjáhu izraeli miniszterelnök februári találkozásának és megegyezésének szellemében folytatódjon az a fontos stratégiai dialógus, amely elősegíti, hogy friss szemmel lássák az új problémákat. Javítani akart a két ország kapcsolatán, amely szerinte az Obama-kormány nyolc éve alatt megromlott.

Nyáron Izrael washingtoni nagykövete és a nagykövet nemzetbiztonsági tanácsadója meghívta Harvey-t Izraelbe.

McMaster azt mondta, hogy Harvey nem mehet, bár indoklást nem adott.

Július elején Harvey megszervezte, hogy találkozzon a Moszad, a katonai hírszerzés vezetőivel, az izraeli szárazföldi és légi haderő képviselőivel. McMaster olyan dühös lett Harvey-ra, hogy ezt sem engedte neki.

A nagy kérdés ez volt: Harvey vajon felfedezte az új időzített bombát – a Hezbollah-t – az Egyesült Államok és Trump külpolitikai problémáinak hálózatában?

Harvey hamarosan ismét meglátogatta Kushnert.

– Mi a véleménye arról, hogy az elnök Rijádba utazik, és épp oda megy először, amióta elnökké választották? – kérdezte Kushner.

– Tökéletesen illik ahhoz, amire törekszünk – felelte Harvey. – Ismételten megerősítjük, hogy támogatjuk a szaúdiakat, ami megfelel a stratégiai céljainknak a térségben. Az ottani helyzetünk lényegesen rosszabb lett az Obama-adminisztráció éveiben.

Harvey meg volt győződve róla, hogy Obama túl sok időt pazarolt Irán édesgetésére a nukleáris egyezményvel, és elhanyagolta, sőt lefitymálta kapcsolatait a szaúdiakkal és Izraellel. Az, hogy Trump

épp Szaúd-Arábiába ment először, arra utal, hogy a kormánynak új fontossági sorrendje van. Harvey-nak azért is kedvére volt, hogy az elnök épp az ő területét látogatja meg elsőnek, mert a nemzetbiztonság összes vezetője hangosan követelte ugyanezt a megtsízteltetést.

Egy csúcstalálkozó Szaúd-Arábiában Izraelnek is előnyére válna. A szaúdiak és az izraeliek, akik régi ellenségei Iránnak, fontos kapcsolatokat jelentettek a második vágányon.

Harvey nagyon odafigyelt erre a javaslatra, mert tudta, hogy Kushner nem csak egy az elnöki tanácsadók között. Trump veje legalábbis az elnök tudtával, sőt akár jóváhagyásával beszélt.

Harvey-nak hírszerzőhöz illő jó összeköttetése volt az izraeli titkosszolgálatokhoz, így tudta, hogy Kushner is kiépítette a saját kapcsolatait. Netanjáhu régi barátja volt a Kushner családnak.

Kushner azt mondta Harvey-nak, pontos és megbízható információi vannak arról, hogy Szaúd-Arábiához a kulcs a trónöröklés sorrendjében a második helyen álló, harmincegy éves, karizmatikus Muhammad bin Szalmán, közkeletű nevén MBS. A szaúdi uralkodó fia hadügyminiszter is volt, ami a királyságban a felszállópályát jelenti a hatalomhoz. MBS-nek volt jövőképe és energiája. Megnyerő jelenség volt, merész reformokat, korszerűsítést emlegetett.

Amikor McMaster tudomást szerzett Kushner szaúdi csúcstalálkozót illető ötletéről, idegességében azt kérdezte Harvey-tól: – Ezt meg ki nyomatja? Honnan jött ez a gondolat?

Harvey nem tudta, van-e ebben szerepe az elnöknek, vagy nincs.

McMasternek nem tetszett a rendhagyó megközelítés, de nem sokat tehetett ellene.

Harvey sorozatban tartotta a megbeszéléseket a hírszerző irodákkal, beleértve a CIA-t. Mindenütt azt hallotta, hogy Kushnernak jó lesz vigyáznia, mert a királyság igazi erős embere az ötvenhét éves Muhammad bin Náif, a tényleges trónörökös, röviden MBN. A király unokaöccsének érdeme volt, hogy belügyministersége idején felszámolta Szaúd-Arábiában az al-Káidát. Ha a fiatalabb MBS-hez közelednek, azzal súrlódásokat idéznek elő a királyi családban.

Harvey, aki évtizedeken át építgette kapcsolati hálóját a Közel-Keleten, meg volt győződve róla, hogy Kushnernek igaza van, és MBS jelenti a jövőt. MBS látta, hogy a királyság akkor maradhat fenn, ha forradalmi változásokat hajtanak végre. Kushner támogatásával Harvey szokatlan felhatalmazást kapott a tervezésre. Tárgyalt a védelmi minisztériummal, a pénzügyminisztériummal, a Fehér Ház Nemzeti Gazdasági Tanácsával. Nem becsülte alá a kockázatokat, de úgy látta, az előnyök felülmúlják ezeket.

Márciusban McMaster elnöklésével vezetőségi értekezletet tartottak egy szaúdi csúcstalálkozó lehetőségéről.

– Az Exxonnál azt tapasztaltam – mondta Tillerson külügyminiszter, és elutasítóan legyintett –, hogy a szaúdiak szeretik jártatni a szájukat. A végtelenségig elnyújtják a tárgyalásokat, de amikor eljön az idő, hogy aláírják a papírt, arra már nem hajlandók. – MBS-hez kellő óvatossággal tanácsos közeledni. Az Egyesült Államok rengeteg munkát beleölhet egy csúcstalálkozóba, amelyből végül nem lesz semmi.

– Ez a híd túl messze van – jegyezte meg Mattis. Egy ilyen csúcstalálkozót fegyvereladásokkal és más, az amerikai gazdaság szempontjából előnyös üzletekkel kell fölvezetni, amelyeknek a megszervezése időbe kerül. – Jobb lenne kívárni a jövő évet. Egy új kormánynak óvatosabban és körültekintőbben kell viselkednie.

Rick Perry energiaügyi miniszter azt mondta, túl sok mindent kell csinálni túl rövid idő alatt.

Senki sem támogatta az ötletet, hogy két hónapon belül legyen a csúcstalálkozó, úgy, ahogy Kushner javasolta.

Kushner az asztal túlsó végén ült, szemben McMasterrel.

– Tudom, hogy ez nagyon ambiciózus terv – mondta az elnök veje, és fölállt. – Megértem az aggodalmakat, ám úgy vélem, hogy itt igazi lehetőség kínálkozik. Ezt el kell ismernünk. Tisztában vagyok vele, hogy óvatosnak kell lennünk. Olyan szorgalmasan kell dolgoznunk rajta, mintha egész biztosan megvalósulna. Ha pedig úgy látszik, hogy nem kerülhet rá sor, akkor majd sebességet váltunk. De ez olyan lehetőség, amit meg kell ragadni.

Senki sem mondott nemet. Harvey tudta, hogy igazából nem is tehetik, és úgy dolgozott tovább, mintha a csúcstalálkozó valóban aktuális lenne. Kitűzött néhány határértéket, és úgy döntött, a találkozót megelőzően több mint százmilliárd dollár értékben kell katonai szerződéseket kötniük.

A végrehajtás Harvey feladata volt. MBS harmincfős küldöttségét menesztett Washingtonba, Harvey a konferenciatermek sokaságát foglalta le az Eisenhower Office Buildingben. Amerikai és szaúdi munkacsoportok tárgyaltak a terrorizmusról, a terror finanszírozásáról, az erőszakos szélsőségekről és az információs kampányokról. A Pentagonban a szerződésekről és a biztonsági szövetségekről értekeztek.

Harvey nem akart túl sokat kérdezni a szaúdiaktól, akikről tudta, hogy nincs olyan vastag pénztárcájuk, mint azt sokan hiszik. Az olajárak leestek, a szaúdi jövedelmek ugyancsak.

McMaster továbbra sem lelkesedett. Mivel Kushner akarja, mondta Harvey-nak, dolgoznunk kell rajta, de akkor is csak kevesen támogatják. Végigcsináljuk a kötelező lépéseket, aztán valahol majd megbuktatjuk.

Kushner azt mondta, ha az Egyesült Államok továbbra is szerepet akar vállalni a térségben, akkor segítenie kell a szaúdiakat és az izraelieket. Az elnök nem fizeti tovább a számlákat a Közel-Kelet amerikai védelméért, ha ebből elsősorban a terület államai húznak hasznot, magyarázta Kushner, akit főleg a megnövekedett iráni befolyás és az erőszakcselekmények – legelsősorban a Hezbollah – aggasztottak.

Vegyék rá a szaúdiakat, hogy vásároljanak többet, mondta. Ha fegyverrendszereket vásárolnak, az segít az amerikai gazdaságon, és javítja a foglalkoztatottságot. Rengeteg lőszert, tízéves szavatossági időt és karbantartási szerződéseket is vásárolnak majd.

A szaúdi csoport visszajött Washingtonba egy második látogatásra. Legalább négy napon át ülészttek hajnali egy óráig.

Kushner naponta tartott intézményközi megbeszéléseket az amerikai kulcsszereplőkkel az irodájában, ahová tizenkét ember zsúfolódott be.

A szaúdiak időnként nem hozták a kívánt eredményt a szerződéseknél és a fegyvervásárlásban.

– Elintéztek egy telefont – mondta Kushner Harvey-nak. Egyenesen MBS-t hívta, és elérte, hogy a szaúdiak máris több fegyvert akarjanak vásárolni.

Amikor úgy tűnt, hogy már közel járnak a célhoz, Kushner meghívta MBS-t az Egyesült Államokba, és elvitte a Fehér Házba, ahol a herceg március 14-én a díszebédlőben ült asztalhoz Trumppal. Az ebéden jelen volt Pence, Priebus, Bannon, McMaster és Kushner is. Ezzel megszegték a protokollt, a külügyminisztérium és a CIA illetékesei háborogtak. Az elnöknek nem illik együtt ebédelni a Fehér Házban egy középkeletbeli herceggel, aki csak második a trónörökös rendjében.

Tillerson és Mattis tovább hangoztatták kételyeiket. Ez túl nehéz, túl sok munkát kell elvégezni, túl sok kérdés merül fel a szerződések kapcsán.

Trump végül megadta az engedélyt. Május 4-én, csütörtökön bejelentették a szaúd-arábiai és az izraeli utazást.

Trump május 20-át és 21-ét töltötte Szaúd-Arábiában, ahol hatalmas pompával fogadták. Bejelentette, hogy a szaúdiak száztizsmilliárd dollárért vásároltak védelmi rendszereket, és kötöttek még más szerződéseket is, ugyancsak több százmilliárd dollár értékben. A számokat nyilvánvalóan eltúlozta.

Harvey úgy vélte, a csúcstalálkozó drámaian átrendezte a viszonyokat, de jó értelemben, és üzenetet küldtek Iránnak, a legfőbb ellenségnek. A szaúdiak, az Öböl-menti Együttműködési Tanács országai (Bahrein, Kuvait, Omán, Katar, az Egyesült Arab Emírátságok és Szaúd-Arábia) megmutatták, hogy egyek Izraellel. Obama hintapolitikájának vége.

A következő hónapban Szalmán, a nyolcvanegy éves szaúdi uralkodó a harmincegy éves MBS-t tette meg új trónörökösnek, aki őutána irányítja majd a királyságot, talán évtizedekig.

15. fejezet

A tizenhat éve tartó, és ezzel az amerikai történelem leghosszabb hadviselésének számító afganisztáni háborúnak Trump volt az egyik legszókimondóbb ellensége. Ha az elnöknek volt bármilyen rendíthetetlen alapelve, akkor az ennek a háborúnak az ellenzése, mi több, kigúnyolása volt. 2011-ben, már négy évvel azelőtt, hogy hivatalosan is benevezett volna az elnöki posztért folytatott versenybe, egy sor Twitter-üzenetben ostromozta a háborút.

2012 márciusában például ezt tweetelte: „Afganisztán teljes csőd. Fogalmunk sincs, mit keresünk ott. Ráadásul még a szemünket is kilopják.”

2013-ban megszorodtak a tweetek. Januárban ezt írta. „Tűnjünk el Afganisztánból. A katonáinkat leölik az afgánok, akiket mi képzünk ki, milliárdokat pazarolunk el. Örültség! Építsük újra Amerikát.” Márciusban: „Azonnal ki kell vonulni Afganisztánból. Nem pazarolhatunk több életet. Ha meg vissza kell mennünk, keményen és gyorsan tegyük. Először Amerikát építsük újjá!” Áprilisban jött ez: „A kormányunk olyan szánalmas, hogy az afgánokra elpazarolt milliárdokból a terroristáknak is jutott.” Novemberben ezt írta: „Ne hagyjuk ostoba vezetőinknek aláírni az alkut, hogy 2024-ig Afganisztánban maradjunk, miközben mindent az USA áll. TEGYÜK ÚJRA NAGGYÁ AMERIKÁT!”

2015 decemberében jött a következő Trump-tweet: „Egy öngyilkos merénylő most robbantott fel néhány amerikai katonát Afganisztán-

ban. Mikor lesznek végre kemény és okos vezetőink. Mészárszékre vezetnek minket!”

Az összes többi elnökhöz hasonlóan Trump is örökölt néhány befejezetlen feladatot az elődjektől, és ebben a 21. századi elnökségben mi sem volt jobb példa erre Afganisztánnál. A háború – amely azt követően vette kezdetét, hogy a szeptember 11-ei terrortámadás után Oszáma bin Ládén és az al-Káida Afganisztánban talált menedéket – a fellángoló remények, a kudarcok, félreértések és a hatalmas mennyiségű pénzt, csapatot és emberélelet felemészítő erőfeszítések sűrű szövevénye lett.

Bush és Obama elnöksége alatt a Nemzetbiztonsági Tanács berkeiben és a közvélemény előtt folytatott viták és megbeszélések többnyire a csapatlétszám körül forogtak, és olyan reményeket keltettek, hogy haladást, mi több, megoldást lehet elérni ebben az ügyben. A média figyelme a csapatok létszámával és a menetrenddel összefüggő történetekre összpontosult. Idővel a haladást kizárólag a háborúban részt vevő amerikai katonák számában kezdték mérni.

Obama elnöksége alatt a katonák száma hol az egekben, hol a mélyben járt: a csúcs százezer fő volt, innen esett vissza nyolcezer-négyszáz főre, amikor szárnyra kapott az a mámorító, de később csalóknak bizonyuló remény, hogy véget lehet vetni a tálib felkelők elleni harci küldetésnek. Ugyanakkor a szakértők maguk között mindig is tudták, hogy az erőfeszítés hiábavaló.

A hadsereg fehér házi összekötője, Douglas Lute altábornagy már egy 2010-es értekezleten – nem sokkal azután, hogy Obama újabb harmincezer fővel növelte a hadsereg létszámát – „kártyavárnak” titulálta a háborút.

Dr. Peter Lavoy, Obama dél-ázsiai és a csendes-óceáni térségért felelős védelmi államtitkár-helyettese, aki később Obama Nemzetbiztonsági Tanácsának kabinetjében a dél-ázsiai régió ügyeit vitte, halk szavú szaktekintélynek számított Dél-Ázsia – Pakisztán és Afganisztán – kérdésében. Lavoyt a nagyközönség ugyan nem ismerte, de a védelmi és a hírszerzői világ működtetésében kulcsfontosságú szerepet

játszott. Egyszerre volt tudományos elemző és gyakorlati szakember. Meggyőződése volt, hogy az Obama-kormányzat Afganisztán-politikájának Achilles-sárka az, hogy az emberek szinte már megszállottan az amerikai katonák létszámára figyelnek.

„Szó szerint ezrével élnek kisebb törzsi csoportok Afganisztánban”, magyarázta Lavoy. „Mindegyik a saját sérelmeit dédelgeti. Ha a tálibok el is tűnnek, a felkelésnek akkor sem lenne vége Afganisztánban.” Győzelemről még jó ideig nem lehetett beszélni. És eleve azt sem határozták meg, mi számít győzelemnek.

H. R. McMaster előre látta, hogy az afganisztáni háború ügyében komoly összetűzésbe kerül majd Trump elnökkel. Ő ugyanis ismerte Afganisztánt. 2010 és 2012 között a műveleti főparancsnokságon, Kabulban szolgált a tervezésért felelős parancsnok helyetteseként (J5).

McMaster, aki mindössze hét éve került ki a West Point Katonai Akadémiáról, és századosként szolgált a hadseregben, az 1991-es öbölháborúban, a Sivatagi Vihar-hadművelet során egy kilenc főből álló harckocsizó rajt vezetett, és az iraki Köztársasági Gárda huszonnyolc tankját semmisítette meg egy csatában. McMaster százados egységének nem voltak veszteségei, és a csata mindössze huszonhárom percig tartott. Bátorságáért megkapta a Silver Star kitüntetést.

Az iraki háborúban McMaster ezredesként a 3. Páncélozott Lovasági Ezred élén már ötezer-háromszáz katonának volt a parancsnoka, és 2005-ben Tal Afar városának visszafoglalásakor sikeresen alkalmazta a polgári lakosságot megkímélő, a felkelők ellen kidolgozott taktikákat. Bush elnök ezt a nyilvánosság előtt olyan példaértékű hadmozdulatnak nevezte, amely nyomán „okkal reménykedhetünk abban, hogy Irak felszabadul”.

McMaster már említett 1997-es könyvében, a *Dereliction of Duty*-ban a vietnámi háború megvívásáért felelős Egyesített Vezérkar haderőnem parancsnokait „öt néma férfinak” nevezte, mivel képtelenek voltak megteremteni azt a létfontosságú, személyes összhangot a civil

vezetéssel, amelyre alapozva kifejthették volna a véleményüket. A *Dereliction of Duty* kézikönyvnek készült, kifejezetten azzal a céllal, hogy ne következzen be egy újabb Vietnam.

A helyzet iróniája az volt, hogy most Trump vetette fel, Afganisztán az új Vietnam, olyan ingovány, amely semmilyen világos nemzetbiztonsági célt nem szolgál, és ezzel a legújabb példája lett az amerikai politika következetlenségének. McMaster kapta feladatul, hogy az Afganisztánra vonatkozó katonai javaslatokat összhangba hozza az elnök célkitűzéseivel, de Trump egyedüli célja a kivonulás volt.

A Nemzetbiztonsági Tanács stábja azonban folytatta a munkát. 2017. március 1-jén és 10-én az Army Rangerek – azaz a hadsereg elit alakulatának – alezredese, Fernando Lujan, aki a Nemzetbiztonsági Tanácsban az afganisztáni ügyekkel foglalkozó stáb tagja volt, levezette a Trump-adminisztráció első, kormánysszervek közötti középszintű vezetői értekezletét az ügyben. A találkozón a Külügyminisztérium, a Pentagon és a hírszerző szolgálatok képviseltették magukat.

Lujan, aki még az Obama-kormányzat alatt kapta a megbízását, tisztában volt azzal, hogy Obama idején az Afganisztánra vonatkozó gyakorlati politika meglehetősen egyszerű volt: ne történjen katasztrófa. Számátalan bizonytalansági tényezővel kellett számolni, és rengeteg lehetőség adódott arra is, hogy zűrzavar törjön ki. Az afgán rendőrségnek például, amelynek kulcsszerepet szántak a hosszú távú stabilitás megteremtésében, Obama kettes alá, sőt egyes osztályzatot adott.

A Külügyminisztérium tisztviselői az első értekezleten egy sor alapvető kérdéssel indították a megbeszélést: Miért gondoljuk úgy, hogy egy újabb támadás megakadályozásához egy afganisztáni terrorelhárító bázisra van szükségünk? Milyen indokok állnak e megfontolás mögött? Mit gondolunk, milyen valós terrorfenyegetés kiindulópontja lehet Afganisztán? Miért hisszük azt, hogy több ezer amerikai katonára és hírszerző szakértőre van szükségünk ahhoz, hogy ezzel szembe szálljunk, amikor vannak drónjaink és minden más, ami ehhez kell? Az állandó helyi jelenlétünk, jegyezte meg, nem csupán a felkelők

miatt okozhat instabilitást, hanem az olyan regionális szereplők miatt is, mint Pakisztán.

A külügy egyik tisztviselője szerint az Egyesült Államok a 2001-es afganisztáni megszállás után azt hangoztatta, hogy nem akar állandó jelenlétet Afganisztánban. Tizenhat év elteltével mi ebben a kérdésben a vegytiszta álláspont?

Nem, nem, nem, mondta erre a hadsereg képviselője, Amerika semmiképpen nem akar tartósan berendezkedni.

Ez azonban máris átvezetett a következő kérdéshez. Mikor lehet vége ennek az egésznek? Lehetséges egyáltalán a helyzet politikai rendezése? A politikai rendezés a cél lesz, vagy csupán az eszköz? Hogyan lehet megvalósítani a politikai rendezést, ha a tálib felkelők nem akarnak semmilyen amerikai jelenlétet Afganisztánban? Vajon a helyzet potenciális politikai rendezésére hivatkozva el lehetne adni a folytatódó beavatkozást?

Ha a politikai rendezés áll a prioritási lista elején, ahhoz kompromisszumra lesz szükség. De vajon Trump elnök hajlandó erre?

És ez mindössze csak fügefalevél, amivel az Egyesült Államok el akarja takarja azt, amit valójában csinálni szeretne? Vajon Afganisztánban demokratikus vagy stabil kormányra van szükség? Vajon tényleg érdekelt az USA a helyzet valódi politikai rendezésében?

Egy másik tisztviselő a Külügyminisztériumból megjegyezte, hogy az afgán közvélemény kétségbe vonja a kormány legitimitását, amelynek megítélése – egy nemrégiben az országban elvégzett közvélemény-kutatás szerint – tíz év óta nem volt olyan alacsonyan, mint most. Azt is felemlgette, hogy a feketegazdaság, az ópiumtermesztés és az illegális bányászat nagysága a rendes gazdaságéhoz mérhető, és ennek jelentős része a tálib felkelők kezén van.

A szeptember 11-ei terrortámadás után a CIA és a hadsereg lefizette az afgán hadurakat, hogy eredjenek a tálibok nyomába. A pénz egy részét azonban arra használták, hogy kiiktassák a politikai ellenfeleiket. Mostanra az USA évente mintegy ötvenmilliárd dollárt költ el Afganisztánban. Vajon a velejéig korrupt kormány csupán

arra használja Amerika és a szövetségesei pénzt, hogy a saját zsebüket tömjék? Vajon ez a nagy mértékű segítségnyújtás nem csökkenti az afgán kormány kezdeményezőképességét, hogy belevágjanak a valódi reformokba, és vajon nem emiatt hiányzik a politikai akarat, hogy szembeszálljanak az ópiumkereskedéssel és az illegális bányászatból származó bevételekkel? Az Amerikából érkező pénz az afgán rendszer egyik kerékkötőjévé vált.

És mindezek fölött ott lebegett egy még átfogóbb kérdés: vajon az Egyesült Államoknak nyeresre kellene játszania Afganisztánban, vagy csak a vereség elkerülésére?

Az első értekezlet után a résztvevők fogták fehér tábláikat, és három csoportra oszlottak, hogy így próbálják meghatározni a problémákat, és felvázolják az alapvető stratégiai célokat. Egy célkitűzés mindhárom csoportban egyforma volt: mindenáron megakadályozni, hogy újabb támadás érje Amerika területét.

A csoportokban menet közben újabb kérdések merültek fel. Milyen kormányra lenne szüksége Afganisztánnak? Milyen stabilitást kellene az USA-nak kivívnia ahhoz, ha a cél az újabb terrortámadások megakadályozása?

Amikor McMaster találkozott a Pentagon, a külügy és a hírszerző szolgálatok képviselőivel, elsőként a célok négy keretrendszerét határozta meg: 1. A politikai stabilitás megteremtése, amelynek része a tálib felkelők bevonásával megvalósított politikai rendezés is. 2. Elérni, hogy az afgán kormány intézményes szinten is szálljon szembe a tálibokkal. 3. A nyomás fokozása a kettős játékot űző, szomszédos Pakisztánra, amely névleg ugyan az USA szövetségese volt, de ezzel egy időben a terroristákat és a tálibokat is támogatta. 4. Az Amerikával koalíciós szövetségben álló harminckilenc állam nemzetközi támogatásának megtartása.

Miközben azt fontolgatta, hogyan lehetne valamiféle közéleti találni a katonai létszám növelésének ügyében, McMaster egy olyan

javaslatot is fontolóra vett, amely akár három-ötezer fővel is növelte volna a katonák számát, hogy megakadályozzanak egy újabb terrorista támadást. A stáb egyik javaslatában az is szerepelt, hogy akár egy több tízezer főből álló erősítésben is lehetne gondolkodni.

A Vezetői Bizottság ülésén – amely azért kapta ezt a nevet, mert ezen a Nemzetbiztonsági Tanács üléseitől eltérően nem vett részt az elnök – Sessions igazságügyi miniszter alaposan lehordott mindenkit, így McMastert is, hogy egyáltalán felvetődött a csapatbővítés gondolata.

Pontosan olyan helyzetbe kényszerítenék bele az elnököt, ahová nem akar eljutni, egyszerűen nem hisz ebben a megoldásban, közölte Sessions. Már így is túl sok emberéletet áldozunk fel Afganisztánban. Miért nem veszik az adást? Az elnök teljesen máshogy látja ezt a szituációt.

Priebus ezután közölte, hogy a többiek nem szántak elég időt arra, hogy megtudják, mi az elnök alapvető filozófiai és külpolitikai álláspontja, és miért az, ami. Az elnök esetében ugyanis, folytatta, a „miért” a legfontosabb. Miért vagyunk itt? Miért csináljuk, amit csinálunk? Önök szerint mi történjen? És pontosan mit akarunk elérni?

Ezeket a kérdéseket Peter Lavoy is feltette az Obama-adminisztráció idején. De sem Priebus, sem Lavoy nem kapott kielégítő választ.

A vezetői értekezleten végül közösen megegyeztek abban, hogy újabb négyezer fővel növelik a sereg létszámát.

– Közölte már valaki az elnökkel – tette fel a kérdést Priebus –, hogy ez a döntés alapvetően azt jelenti, még évtizedekig Afganisztánban maradunk? Ha ezt valaki elmondja neki, irtózatosan felkapja majd a vizet. Ki fog neki beszámolni a részletekről?

Néma csönd.

Ezt követően Priebus újabb értekezletet hívott össze a legfontosabb szereplőkkel.

– Nézzék – mondta. – Van egy problémánk. Az alapvető kérdésekben nem egyeztetünk megfelelően az elnökkel. Miért akarnak Afganisztánban lenni? Mi a cél? Mi az az alapvető érték, amiért az Egye-

sült Államok hajlandó amerikaiak életét kockáztatni? Először ezeket az alapkérdéseket kell teljes mértékben átlátni, és ezekben kell egyet-értésre jutni. Csak ezt követően kezdhetnek el beszélni arról, hány katonánk legyen Afganisztánban. Tíz lépéssel járnak önmaguk előtt.

Az nem lesz elég, ha McMaster mindössze egy újabb terrortámadás megakadályozását jelöli meg célként. A kérdés egyszerű: hogyan segít ennek a célnak az elérésében, ha újabb több ezer katonát vezényelnek oda?

Az Afganisztánban állomásozó katonáknak négy feladatköre volt: az afgán hadsereg és rendőrség tagjainak kiképzése és tanácsadás a részükre; logisztikai támogatás; terrorelhárítói és hírszerzési akciók. McMasternek olyan stratégiát kellett kidolgoznia, amellyel elkerülhető az eskaláció vagy legalábbis az eskaláció látszata. Ez a stratégia közvetlenül vagy arcátlanul nyíltan nem mehetett szembe Trump kifejezett akarásával, amely az Afganisztánból való kivonulásra vonatkozott, finoman mégis el kellett adnia az új megközelítést, amely hamarosan a „maradjunk az eddigi pályán” elnevezést kapta.

Március 28-án McMaster előállt a javaslattal, amelyet a Nemzetbiztonsági Tanács stábja később a „négy R”-es javaslat néven emlegetett: megerősítés (*reinforce*), átszervezés (*realign*), megbékítés (*reconcile*) és regionalizálás (*regionalize*). Ezek voltak az általa elővezetett Afganisztán-stratégia elemei, és ezek a korábbi keretrendszerbe is szépen belesimultak. A megerősítés alatt több felszerelést és kiképzést értett; az átszervezés keretében a pénzügyi támogatást az afgán kormány ellenőrzése alatt álló területek kapták volna, szemben a tálibok által uralt és vitatott területekkel; a megbékítés azt jelentette, hogy megpróbálják rávenni az afgán kormányt az emberek felé való nyitásra, arra, hogy tartson választásokat, és működjön együtt a hatalmi helyzetben lévő emberekkel. Végül a regionalizálás azt jelentette, hogy az USA közösen dolgozik a regionális hatalmakkal, például Indiával. Májusra a javasolt tervben a középutas elképzelésnek megfelelően három-ötezer fős erősítés szerepelt. Egyes katonák „fű alatt” érkeztek

volna, azaz nem számítottak volna bele a hivatalosan nyilvánosságra hozott létszámba.

A terv a terrorelhárításra helyezte volna a hangsúlyt. Egy légi zászlóalj segítette volna az afgán hadsereget, ha az komoly harcba keveredne a tálibokkal. A bevetés szabályait is megváltoztatták: míg korábban az amerikai csapatok csak akkor használhattak erőszakot, ha fenyegetés érte őket, most akkor is folyamodhattak hozzá, ha a fenyegetés az afgán hadseregére irányult.

Nagyjából ezzel egy időben Lindsey Graham szenátor arra próbálta rávenni Trumpot, hogy növeljék a katonai létszámot. Graham és Trump májusban háromszor is beszélgetett Afganisztánról.

– Szeretné, ha az állna az életrajzában, hogy ön hagyta visszacsúszni Afganisztánt a sötétségbe, és a második szeptember 11. pontosan arról a helyről indult ki, ahonnan az első? – kérdezte Graham. Érvelése hasonló volt ahhoz, amivel Trumpot Észak-Korea ügyében győzködte.

– Akkor – kérdezte Trump – hogyan ér véget ez az egész?

– Soha nem ér véget – felelte Graham. – Ez a jó és a rossz harca. És a jó és a rossz harca soha nem ér véget. Pont, mint a nációkkal. Csak ez itt a radikális iszlám. De egy nap majd valami egészen más lesz. A célunk most az, hogy a hazánkat soha többé ne érhesse támadás Afganisztánból. Ezt a pár ezer extra katonát tekintse úgy, mint egyfajta biztosítást arra, hogy nem lesz még egy szeptember 11. Hallgasson a tábornokaira.

Graham még egy olyan metaforát is bevetett, amelyről tudta, hogy biztosan sikert arat Trumpnál. – Obama tábornok szörnyű volt. Biden tábornok szörnyű volt. Susan Rice tábornok kész katasztrófa volt. Valerie Jarrett tábornok... De Trump tábornok sem lesz jobb náluk. Graham tábornok sem lenne jobb náluk. Hallgasson a tábornokaira, vagy rúgja ki őket.

Egy ponton Pence alelnök felhívta Grahamet, és a következőket mondta neki:

– Mindenképpen mondja el neki, hogyan ér véget ez az egész.

Soha nem ér véget, közölte Graham vele is. Graham tisztában volt azzal, hogy a Fehér Házban milyen belső hadakozás folyik. A Nemzetbiztonsági Tanács kabinetfőnöke, Kellogg tábornok ebben a kérdésben Bannon mellé állt, és mindketten azt pártolták, hogy Amerika tűnjön el Afganisztánból. Márpedig ez azt jelentette, hogy Kellogg harcha szállt McMasterrel, a saját főnökével is.

Graham ismerte azokat a történeteket, amelyeket Bannon vagy valaki más szivárogtatott ki a sajtónak, és ezekben „McMaster háborújának” nevezték az afganisztáni hadviselést. Rögtön felhívta Trumpot.

– Pedig ez Trump háborúja, kedves barátom – figyelmeztette Graham az elnököt. – Senki sem fogja megjegyezni McMaster vagy Bannon nevét. Önre azonban emlékezni fognak.

Bannon úgy látta, a régi rend pontosan azt fogja tenni, amit mindig is: kitart az addigi irányvonal mentén, vagy megszegyenülten visszavonulót fűj. Ő pedig valamilyen módon a lehetséges kudarcból fakadó kockázatot szeretne volna enyhíteni, hogy így hárítsa el a Trumpot fenyegető veszélyt.

Erik Prince, a kétes hírű Blackwater hadügyi beszállító cég alapítója a *The Wall Street Journal* május 31-ei véleménycikkében azt írta, „Afganisztán drága katasztrófa Amerika számára”. Azt javasolta, hogy hozzanak létre egy „alkirályi” posztot, és ez az illető irányítaná az összes afganisztáni katonai akciót. Egy apró különleges hadművelleti parancsnokságot leszámítva az összes amerikai haditevékenységet helyettesítsék „olcsóbb magánmegoldásokkal”, azaz szerződtessenek olyan cégeket, amelyek több éves megbízást kapnának az afgán biztonsági erők kiképzésére. „Amerikának módosítania kellene az elmúlt több mint tizenöt évben követett, a nemzetépítést előtérbe állító irányvonalon, és ehelyett nagy erővel kellene felvenni a harcot a tá-

libok és a többi terrorista ellen, és olyan keményen kellene odacsapni nekik, hogy tárgyalásért könyörögjenek. Amíg nem érzik a valódi nyomást, és nincsenek tisztában azzal, hogy Amerikában megvan a kellő elszántság, addig ők lesznek a győztesek.”

Az ötlet nem futott be nagy karriert, mert a megvalósítása gyakorlatilag azt jelentette volna, hogy a Prince-hez hasonló emberek – ő egyébként Betsy DeVos, az akkori oktatási miniszter testvére volt – hatalmas pénzeket keresnének.

Bannon megkérte Mike Pompeót, a CIA igazgatóját, hogy találjon valamilyen középútas megoldást. Pompeo megígérte, hogy augusztus első hetében Afganisztánba utazik.

A CIA éveken át irányított egy szigorúan titkos, háromezer fős hadsereget Afganisztánban. A Terrorelhárító Üldöző Csapatoknak nevezett egységekben afgánok szolgáltak, akiket a CIA képzett ki, fizetett és irányított. Ők voltak a legjobb afgán harcosok, a természet legjava. Tálib felkelőket öltek vagy ejtettek fogságba, és gyakran a törzsi területekre is behatoltak, hogy levadásszák a tálibokat. A határon átkelve, Pakisztánban is veszélyes és rendkívül ellentmondásos akciókat hajtottak végre. Nem lehetne ezt a CIA által felügyelt paramilitaris erőt kibővíteni akkora létszámmra, hogy sürgőssé váljon további csapatok vezénylése Afganisztánba? Nem tudná ez a CIA-s paramilitaris erő az amerikai hadsereg néhány ezer fős különleges alakulataival karöltve elvégezni a munkát, és így a nagy létszámú amerikai szárazföldi erők kivonulhatnának onnan?

Mattis felhívta Graham szenátort. Készülőben van már egy javaslat, közölte vele. A hadsereg közösen dolgozza ki a terveket a CIA-val. – A CIA-nek van néhány igen értékes célpontja, amelyekre le akarnak csapni – mondta. Négy akcióról lenne szó. – Két-két akció az afgán–pakisztáni határ mindkét oldalán.

Amikor McMaster megpróbálta leegyszerűsítve és nagy vonalakban eladni a „keretrendszer” és „a négy R” koncepcióját Trumpnak, az el-

nők durván letorkolta. Trump mindössze egyetlen kérdésre várt választ: – Mi a fészkes fenét keresünk ott?

Az elnök ugyanakkor elővezette a saját ötletét Mattis miniszternek és Bannonnak. – Hozzanak ide néhány közlegényt, néhány valódi harcost, ne tiszteket.

Az ő saját tapasztalaton alapuló véleményüket akarta hallani Afganisztánról.

Mattis a szemét forgatta.

Bannon, aki a céljai eléréséhez előszeretettel hozott fel történelmi példákat, Lincoln elnökről kezdett beszélni, aki főparancsnokként szinte misztikus megszállottsággal szerette kikérdezni a katonái véleményét.

Július 18-án Trump a Fehér Házban együtt ebédelt három olyan katonával és egy pilótával, akik Afganisztánban szolgáltak. A Roosevelt-teremben lévő széles, fehérén ragyogó asztal egyik oldalán ült Trump, Pence és McMaster, a másikon oldalon pedig a négy egyenruhás fiatalember, akik láthatóan kényelmetlenül érezték magukat a látogatásukat dokumentáló kamerák kereszttüzében.

– Szeretnék rájönni, miért vagyunk Afganisztánban már tizenhét éve – mondta az elnök –, hogyan mennek ott a dolgok, és milyen új ötletekkel kellene előállnunk. Réngeteg ember adott már egy rakás tanácsot, de én azoknak a véleményére is kíváncsi vagyok, akik ott szolgáltak.

– Egyöntetű – foglalta össze a találkozót követően Trump a négy fiatal véleményét Bannonnak. – Azt kell kitalálnunk, hogyan vonszolhatnánk el onnan a seggünket. Korrupt az egész. Azok az emberek nem érdemlik meg, hogy harcoljunk értük... A NATO semmit sem csinál. Inkább csak akadályoznak bennünket. Egy szavát se szabad elhinni annak, aki azt mondja, hogy remek munkát végeznek. Egy fészkes fenét.

A Nemzetbiztonsági Tanács másnap délelőtt, július 19-án 10 órakor gyűlt össze a Situation Roomban, hogy tájékoztassák Trumpot az Afganisztánról és Pakisztánról készített stratégiáról.

McMaster az értekezlet elején ismertette a célkitűzéseket, és megpróbálta keretbe foglalni a megbeszélésen felmerülő témaköröket. Trump unottnak tűnt, mint aki ott sincs. Vagy öt perc telt el a tárgyalásból, amikor félbeszakította McMastert.

– Ezt a sületlenséget hallok Afganisztánról már vagy tizenhét éve, siker pedig sehol – közölte, még mielőtt McMaster egyáltalán megismertette volna a témaköröket. – Csak egy rakás összefüggéstelen, rövid távú stratégiánk van. Nem dolgozhatunk tovább ugyanazzal az ősrégi stratégiával.

Azután felhozta az előző napi találkozóját a katonákkal. – A leghasznosabb információkat eddig ezektől a frontvonalban szolgáló katonáktól kaptam, nem a tábornokoktól – mondta. – Egy cseppet sem törődöm azzal, mit gondolnak – közölte Mattisszel, Dunforddal és McMasterrel. Afganisztánban nagy zakó néz ki nekünk. Teljes katasztrófa. A szövetségeseinkre nem számíthatunk. És a szellemkatonák – akiknek fizetünk, de nem szolgálnak – lehúznak bennünket.

– A NATO kész katasztrófa, csak pénzpazarlás – folytatta. A katonák elmondták neki, hogy a NATO-személyzet teljesen hasznavehetetlen.

– Pakisztán sem segít nekünk. Igazából nem a barátaink – mondta, annak ellenére, hogy az USA évente 1,3 milliárd dollár segélyt nyújt nekik. Kijelentette, hogy a továbbiakban semmiféle pótlólagos segélyt nem hajlandó küldeni nekik.

– Az afgán vezetők korruptak, és az Egyesült Államokat fejik – folytatta. – A mákültségvények jórészt a tálib területeken vannak, ezeket képtelenség ellenőrizni.

– A frontvonalban lévő katonák sokkal jobban tudják irányítani a dolgokat, mint önök – közölte az elnök a tábornokaival és a tanácsadóival. – Sokkal jobban végzik a munkájukat. Fogalmam sincs, maguk mi a fenét művelnek.

Trump vagy huszonöt percen át döngölte a földbe a tábornokait és a vezető tisztviselőit.

– Nézze, nem tekinthet Afganisztánra elszigetelt országgént – magyarázta Tillerson. – A regionális környezetében kell szemlélnie. Korábban még sosem vizsgáltuk Afganisztánt és a régiót ilyen multilaterális megközelítésben.

– Persze, de még hány embernek kell meghalnia? – kérdezte Trump. – Hány vétagot kell még levágni? Meddig leszünk még ott?

A háborúellenes szövegeiből, amelyeket mintha egy az egyben egy Bob Dylan-dalból kölcsönzött volna, annak a Trump politikai bázisának számító rétegnek a vágyai köszöntek vissza, amelyből az átlagosnál többen szolgáltak a hadsereg soraiban.

– A leggyorsabban akkor tudunk kivonulni, ha veszítünk – közölte Mattis.

Trump nem tárgított.

– Az indiai miniszterelnök, Modi jó barátom – közölte. – Nagyon kedvelem. Ő mondta nekem, hogy az USA semmi hasznot nem húzott Afganisztánból. Semmit. Afganisztánnak rengeteg ásványkincse van. De mi nem vesszük el ezeket, ahogy mások csinálják, mint például Kína. Amerikának kapnia kell az értékes ásványkincseiből, cserébe a támogatásunkért. Addig nem kötünk üzletet, amíg nem kapunk ásványkincseket – szögezte le. – És Amerikának addig fel kell függesztenie a kifizetéseket Pakisztánnak, amíg nem hajlandóak együttműködni.

Mattis ezután az atomfegyver-korlátozás stratégiai keretrendszerét és célkitűzéseit vázolta fel. – Áthidaló stratégiára lesz szükségünk, amíg át nem tudjuk adni a hatalmat az afgánoknak – mondta.

– Miért nem fogadunk zsoldosokat, hogy elvégezzék nekünk a feladatot? – kérdezte Trump.

– Tudnunk kell, hogy a főparancsnok [az elnök] teljes mellszélességgel támogat-e bennünket vagy sem – vetette fel Mattis. – Még egy tessék-lássék háborút nem tudunk megvívni – közölte.

Ahhoz, hogy a hadsereg sikerrel járjon, Mattis szeretne volna, ha Trump teljesen elkötelezi magát a stratégia mellett.

– Unom már, hogy állandóan azt hallom, ezt vagy azt a dolgot meg kell tennünk a szülőföldünk védelmére vagy a nemzet biztonságának szavatolására – mondta Trump.

A Nemzetbiztonsági Tanács hivatalos és teljes jegyzőkönyvében egyszerűen csak az állt, hogy Trump „támogatta a vegyes eszközök” használatát, amelyekkel fokozták a nyomást Pakisztánra, hogy szüntesse be a táliboknak nyújtott, titkos támogatást. Trump kijelentéseivel ellentétben, a dokumentumban az állt, hogy az USA továbbra is együttműködik Pakisztánnal, ahol a két ország érdekei azonosak, polgári területen folytatódik a segítségnyújtás Pakisztánnak, míg a katonai segély feltétele a pakisztániak magatartásának javulása. Ez mind retorikailag, mind működési szinten új, keményebb fellépésről árulkodó stratégiát takart.

Mindazok, akik részt vettek a tanácskozáson, a nap folyamán becsődültek Priebus irodájába, hogy megbeszéljék az Afganisztánt és Dél-Ázsiát érintő stratégiát. McMaster nagyon igyekezett úgy beállítani a dolgot, mint aki pontosan megértette az elnök nézeteit, és most a lehető leginkább felelősségteljes módon megpróbálja átültetni a gyakorlatba az ezekből leszűrhető általános irányvonalat. Igyekezett lelkesnek mutatkozni. Ennek ellenére világosan látszott, hogy ő, Mattis és Tillerson kezdenek kifogyni az ötletekből.

Aznap este Priebus vacsorával egybekötött stratégiai megbeszélést tartott, ahol úgy tűnt, a Bannon szívének kedves témák kerülnek terítékre. Priebus, Bannon és Stephen Miller – egy fiatal, keményvonalas politikai tanácsadó és beszédíró, aki korábban Jeff Sessions sajtófőnöke volt – a Nemzetbiztonsági Tanács eljárása miatt panaszkodtak. McMaster minden jel szerint nem azon dolgozik, hogy az elnök elképzeléseit átültesse a gyakorlatba, hanem a saját nézeteit próbálja ráerőltetni az elnökre. Bannon azt akarta, hogy McMaster posztjárát Kellogg, a Nemzetbiztonsági Tanács kabinetfőnöke kerüljön, az ő világnézete ugyanis sokkal közelebb állt Trumpéhoz és az övéhez.

Graham közölte Trumppal, hogy Asraf Gáni, afgán elnök engedélyezi számára, hogy annyi terrorelhárító katonát állomásoztasson az országában, ahányat csak akar, és a CIA-támaszpontokat is oda telepítik, ahová csak akarják. A nemzetközi terrorizmus elleni támadáshoz ennél jobb lehallgatóállomást és csapásmérő kiindulópontot sehol sem lehetne találni. – Akár százezer katonát is hajlandóak fogadni – közölte Graham, eltúlozva a dolgot. – Ugrálnia kellene örömében, hogy Afganisztán olyan terrorelhárító szövetségünk, amelyik képes lesz megakadályozni a következő szeptember 11-et.

– De nemzetépítésről szó sem lehet – közölte Trump.

– Nem azért megyünk oda, hogy eladjunk nekik valamilyen jeffersoni stílusú demokráciát – helyeselt Graham. Őt leginkább az India és Pakisztán közötti, egyre erősödő feszültség aggasztotta. – Pakisztán rengeteg pénzt áldoz arra, hogy még több atomfegyvert építsen. A helyzet tényleg egyre irányíthatatlanabb.

Graham nemrég tért haza afganisztáni látogatásáról, és az ott látottak lesújtották. – Diplomáciai oldalról semmilyen tervünk nincs – közölte. Még különleges megbízottjuk sem volt, szemben az első Obama-adminisztrációval, ahol ezt a szerepet Richard Holbrooke töltötte be. – Még egy árva nagykövetünk sincs ott – panaszkodott. És amennyire ő tudta, a Külügyminisztérium dél-ázsiai részlegén csupán egyetlen ember dolgozik.

– Politikai téren kudarcot fogunk vallani – mondta. Az egyetlen megoldás a békeszerződés a Talibánnal. – A pakisztániak mindaddig kettős játékot fognak játszani, amíg azt nem látják, hogy a tálibok vesztesre állnak.

Trump megtalálta a megoldást. Nem akar Graham lenni a pakisztáni nagykövet?

– Nem, nem akarok nagykövet lenni Pakisztánban – válaszolta Graham.

Ebben maradtak.

Trump a Fehér Házban egyre többször ismételte az értekezleten hallott mondatot: „Úgy nyerhetünk, ha egy másik felkelést fordítunk a tálibok felkelése ellen.”

Trump imádta az ötletet, hogy gerilla-hadműveletet indítsanak, a hatalommal bíró elit tagjai azonban biztosak voltak benne, hogy egy ilyen hadjáratból senki sem tudna győztesen kikerülni. „Azok a fickók a nyolcvanas évekből, ahogyan lóháton szembeszállnak az oroszokkal...”, fejezte az elnök. Tökéletes lenne.

Bannon tovább szította a gerilla-hadviselés tüzét, amikor elkezdte kritizálni a gyenge afgán hadsereget. „Dollármilliárdokat költöttünk arra, hogy fogjuk a világ legjobb harcosait, és létrehozuk belőlük a világ legrosszabb hadseregét”, közölte.

Trump ezt a mondatot is imádta. Bannon pedig addig erőltette a dolgot, ameddig érzése szerint elmehetett. Egy sor egymondatos klisére alapozva próbáltak politikai döntéseket hozni.

Graham még egy utolsó figyelmeztetést intézett Trumphoz.

– Vonja vissza mind a nyolcezer-hatszázat [katonát], mert így nem fog működni a dolog, és vállalja fel a következményeket – figyelmeztette Trumpot, az akkor éppen Afganisztánban állomásozó katonák létszáma utalva. – És lesznek következmények: az ország olyan lesz, mint egy szteroidokkal felpumpált Irak. Már most több nemzetközi terrorista van Afganisztánban, mint Irakban valaha is volt. A helyzet pedig gyorsan romlani fog, és az Afganisztánból eredő terrorista akciók száma exponenciálisan nő majd. A következő szeptember 11. pontosan onnan fog érkezni, ahonnan az első szeptember 11-ei támadás. De ezt már az ön nevével fogják összekapcsolni. A kérdés a következő: az Obama-féle útra lép, azaz véget vet a háborúnak, és mindannyiunk életét kockára teszi, vagy azt az utat választja, amely elvezet Afganisztán stabilizálásához?

16. fejezet

– Csak viccel, ugye? – kérdezte Priebus Tillersontól, a külügyminisztertől, egy március eleji telefonbeszélgetés során. Az Iránnal kötött szerződést – amelyet még Obama hozott tető alá, és ellentmondásos megítélés tárgya volt – kilencvennaponként kellett megújítani. Most két napot kaptak arra, hogy megújítsák vagy felmondják, közölte Tillerson. „A lehető legrosszabb alku, amit valaha láttam”, mondta a szerződésről Trump még februárban. Elnökjelöltként 2016-ban pedig így vélekedett róla: „Az első számú feladatom az lesz, hogy felbontsam ezt az Iránnal kötött katasztrofális alkut.”

Tillerson gyakorlati és elvi okokból is a megújítás mellett volt. A legfontosabb érve azonban az volt, hogy Irán betartja az alkut, amelyet még Obama kötött velük. Tillerson ebben az ügyben nem kertelt.

– Az elnök nem lesz vevő erre – közölte vele Priebus. – Jobb közleménnyel kell előállnia. Egy puha, tárgyilagos szöveg most nem válik be. Olyan megfogalmazásra van szükségünk, amely Trump elnök álláspontját támasztja alá. Ezt itt nem fogja szeretni. Ha ezt elolvassa, biztosan eldurran az agya.

– Ezt nem fogják legyömöszölni a torkomon! – háborodott fel Trump, miután Priebus tájékoztatta az elnököt Tillerson javaslatáról.

Priebus ingadiplomáciába fogott az elnök és a külügyminiszter között.

– Nem szegik meg a szabályokat – közölte Tillerson. A hírszerző közösség és a szerződést aláíró szövetségesek is egyöntetűen azt állították, hogy Irán nem szegi meg az alkut.

– Márpedig ezzel nem fogja meggyőzni az elnököt – válaszolta Priebus. Tillerson azonban nem tárgított. – Ebben az esetben problémánk lesz – mondta Priebus. Úgy érezte, helyre kell tennie Tillersont. – A döntéseket az elnök hozza – figyelmeztette, de a következő megjegyzéssel rögtön tompította is a megjegyzése életét: – De nem szeretném magát nehéz helyzetbe hozni.

Tillerson felkereste az elnököt.

– Ez az egyik kikezdzhetetlen alapelvem – közölte vele Trump. – Nem támogatom ezt az alkut. Ez a legrosszabb üzlet, amit valaha kötöttünk, és most mégis megújítjuk a szerződést. – Mivel azonban csak kilencven napról volt szó, áldását adta a dologra. – De ez az utolsó alkalom. Ne jöjjön még egyszer azzal, hogy megpróbálja megújítani a szerződést. Nincs több megújítás. Ez egy elcseszett alku.

Mattis megtalálta a módját, hogy diplomatikusabban, kisebb felhajtással jelezze, Tillersonnal ért egyet.

– Elnök úr – mondta –, úgy vélem, technikai értelemben betartják a szerződést.

Priebus csodálattal adózott a mutatóvány előtt. Mattis alapvetően nem volt szelíd típus, mindenesetre tudta kezelni az elnököt.

Tillersonnak április 18-án levelet kellett küldenie Paul Ryannek, a Képviselőház elnökének. Az első vázlat nem tetszett Trumpnak. Utasítást adott, hogy a rövid levélben szerepeljen az a kitétel, hogy Irán „a terrorizmus egyik legfőbb állami támogatója”, és hogy a Nemzetbiztonsági Tanács felülvizsgálja, folytatódjon-e a gazdasági szankciók felfüggesztése, ami az alku része volt.

Amikor a levél nyilvánosságra került, a tévében megszólaltatott szakértők nekiestek Trumpnak. Ez azonban csak még jobban feldühítette. Utasította Tillersont, hogy tartson sajtótájékoztatót, amelyben egyaránt elítéli az éppen akkor megújított szerződést, és Iránt is. Szokatlan lépés volt, hogy alig néhány órával a diplomáciai mérföld-

kőnek számító szerződés megújítása után a külügyminiszter kikeljen az alku ellen.

Tillerson egy ötperces prezentáció keretében felolvasott egy előre összeállított listát Irán vétkeiről: ballisztikus rakétatesztek; „a terrorizmus legfőbb támogatója a világon”; Izraelt fenyegető lépések; az emberi jogok megsértése; kibertámadások; külföldiek – többek között amerikai állampolgárok – önkényes fogva tartása; amerikai hadihajók zaklatása; a politikai ellenzék tagjainak bebörtönzése vagy kivégzése; „fiatalkorúak kivégzése, az aljas tettek netovábbja”; és „Aszad brutális szíriai rezsimjének” támogatása.

Az Iránnal kötött alku keretében, mondta Tillerson, „nem lehet megvalósítani azt a célkitűzést, hogy Irán atomfegyverektől mentes ország legyen. Ez csak elodázza Irán végső célját, hogy atomfegyverrel rendelkező orszaggá váljon.”

Obama korábban úgy jellemezte az alkut, mint egy „nem kötelező érvényű megállapodást”, és szerinte ez nem olyan szerződés volt, amely szenátusi jóváhagyást igényelt volna.

– Talán – vetette fel Priebus Trumpnak – kiadhatnánk egy nyilatkozatot, hogy ezt a dokumentumot el kell küldenünk a Szenátusnak jóváhagyásra. Engedjük ki a kezünkből. Adjuk át a Szenátusnak, és jelentsük ki, hogy neki kell kétharmaddal jóváhagynia és szerződésnek nyilvánítania.

Trumpot először még érdekelte az ötlet, de aztán hamar felfogta, hogy a saját hatáskörét nyirbálná meg azzal, ha elküldené a szerződést a Szenátusnak jóváhagyásra. Végül belátta, hogy egyelőre nem tudnak megszabadulni a szerződéstől. De csak egyelőre.

Priebus, Tillerson és McMaster gondoskodott arról, hogy az ügyet – a Fehér Házban bevettnek számító kifejezés szerint – „felvessék a naprétbe”, amikor újból közelít a következő kilencvennapos megújítási határidő.

– Megszegik a szerződést – közölte Trump egy megbeszélésen a július 17-ei határidő előtt –, és maguknak kell olyan érveket találni, amelyekkel ezt a nyilvánosság előtt is alá tudják támasztani.

Egyik nap Tillerson az Ovalis Iroda melletti ebédlőben kereste fel Trumpot és Priebust, hogy újból elmagyarázza az elnöknek, nem történt szerződésszegés.

– Megszegték a megállapodást – kötötte az ebet a karóhoz Trump –, és magának kell alátámasztania valamivel, hogy ez a szerződés semmis, és felbontjuk. – Aztán felvetette, hogy fontolóra vehetnék, hogy újból megkezdjék a tárgyalásokat a megállapodás feltételeiről. – Előállhatnánk azzal, hogy hajlandóak vagyunk újból tárgyalni a dologról.

– Elnök úr – magyarázta Tillerson elkeseredetten –, öné a döntő szó. Ön az elnök. Csak közölje velem, mit kell csinálnom. Az ön szava dönt. Én azt teszem, amit mond.

Tillerson veszélyesen közel járt ahhoz, hogy megszegje az elnökkel szembeni magatartásra vonatkozó protokollt.

Bár Pompeo, a CIA igazgatója Tillerson álláspontját osztotta Iránról és arról, hogy mi az igazság az Iránnal kötött alkuval kapcsolatban, Mattishez hasonlóan ő is óvatosabban vetette fel a kérdést az elnöknek. – Elnök úr, amennyire én tudom, technikai értelemben a szerződés működik.

Mattis még mindig Iránt tekintette a térség kulcsfontosságú destabilizáló tényezőjének. Négyszemközt meglehetősen keményvonalas kijelentéseket tett, de aztán valamelyest megenyhült. Szorítsuk vissza őket, akasszunk tengelyt velük, verjünk éket az oroszok és az irániak közé, háború azonban ne legyen.

Oroszország nem nyilvánosan figyelmeztette Mattist, hogy ha a Baltikumban háború törne ki, Oroszország habozás nélkül bevetné a taktikai atomfegyvereit a NATO ellen. Mattis, egyetértésben Dunforddal, egyre többször adott hangot a véleményének, amely szerint Oroszországot az Egyesült Államok létét fenyegető veszélyforrásnak tartja.

Mattis szoros szövetséget kötött Tillersonnal. Megpróbáltak legalább hetente együtt ebédelni. Mattis háza közel volt a külügyminisztériumhoz, és Mattis több alkalommal is közölte a stábjával: „Átsétálok hozzá, és beköszönök”.

McMaster „kétfős csapatnak” tartotta Mattist és Tillersont, és egy ponton rájött, hogy kívül esik a körükön, de nekik pontosan ez volt a céljuk.

A helyzetet tovább bonyolította, hogy Tillerson többször is hajba kapott a Fehér Házzal a külügyminisztériumba kinevezett emberek miatt. Priebus a kabinetfőnök sarki irodájának verandájára hívott össze egy értekezletet Tillersonnal és a Fehér Ház személyzetének még vagy fél tucat tagjával. A megbeszélés egyik pontján Tillerson hevesen kikelt a személy ellen, akit a Fehér Ház az egyik külügyi vezető posztjára javasolt, és végül a saját emberével töltötte be a pozíciót.

Johnny DeStefano, a Fehér Ház személyzeti főnöke ellenkezett, mire fel Tillerson dühösen visszavágott: – Senki ne mondja meg nekem, kit vegyek fel, és kit ne! Amikor megkaptam ezt az állást, azt mondták, hozhatom a saját embereimet.

– Hozhatja is – vetette közbe Priebus. – Csak az a baj, hogy túl lassan halad a dolog. Az első probléma az, hogy folyton elakadunk, mert nincs megfelelő emberünk, amikor szükség lenne rá. A második pedig az, hogy emiatt mindenki bolondnak néz bennünket. Vagy felveszi ezeket az embereket július végéig, vagy én kezdek el toborozni.

Tillerson hamarosan belekeveredett egy újabb vitába, ezúttal azonban már az Ovális Irodában, az elnök jelenlétében. Stephen Miller politikai tanácsadót, Trump egyik kedvenc emberét alázta meg, amikor kijelentette, hogy Millernek fogalma sincs arról, mit hordott össze. – Volt bármi is az életében, amit képes volt irányítani? – kérdezte Millertől.

A Fehér Ház sajtófőnöke, Sean Spicer, aki a haditengerészet tartalékos állományának alezredese volt, többször is megpróbálta meggyőzni Mattist, hogy vállaljon szereplést valamelyik vasárnapi beszélgetős műsorban a kormány nevében. A válasz minden esetben elutasító volt.

– Sean – mondta végül Mattis –, nekem az volt a munkám, hogy embereket öljek. Ha még egyszer felhív, bassza meg, elküldöm Afganisztánba. Értve vagyok?

– Soha többé nem írok alá még egy ilyen megerősítő tanúsítványt – közölte Trump. – Azt sem hiszem el, hogy ezt egyáltalán aláírtam. Még egyszer biztosan nem fognak rávenni arra, hogy ilyesmihez adjam a nevem.

McMaster később aláírt és előterjesztett egy 27 oldalas Irán-stratégiát, amely két követendő irányt jelölt ki. Az első a beavatkozás volt, lényegében felforgató hadművelet az iráni lakosság befolyásolására. A második az irániak rosszindulatú akcióival szembeni határozott fellépés.

17. fejezet

A választási kampány idején Trump legalább olyan keményen ostromozta az Egyesült Államok által kötött kereskedelmi egyezményeket, mint Hillary Clintont. Amennyire ő látta, a hatályban lévő kereskedelmi szerződések tették lehetővé, hogy az olcsóbb külföldi áruk elárasszák az USA-t, és ezzel elvegyék a munkahelyeket az amerikai munkásosztály tagjai elől.

2016 júniusában, egy pennsylvaniai fémhulladék-feldolgozó telepen tartott választási gyűlésén azt mondta, az ipari munkahelyek megszűnése „olyan katasztrófa, amelyet a politika idézett elő”, és ezt „az a vezetői osztály tette lehetővé, amelyik a globalizáció imádatát az amerikai érdekek elé helyezi”. Ennek pedig az lett a következménye, hogy „a politikusaink elvették az emberektől az eszközöket, amelyekkel megélhetést teremthettek volna maguknak és a családjaiknak... a munkahelyeinket, a vagyonunkat és a gyárainkat pedig elvitték Mexikóba és a tengerentúlra”. Ezután Clintont és „a globális pénzügyi világból érkező barátait” gyalázta, „akik annyira rá akarnak ijeszteni Amerikára, hogy az félelmében már csak kicsiben merjen gondolkodni”.

A közgazdászok szinte egyöntetűen elutasították Trump állításait, ő azonban még így is talált egy közgazdászt, aki legalább annyira gyűlölte a szabadkereskedelmet, mint ő. El is hozatta a Fehér Házba, és két posztra is kinevezte: kereskedelmi és iparpolitikai igazgatónak és a Nemzeti Kereskedelmi Tanács igazgatójának. A hatvanhét éves Peter Navarro a Harvardon szerezte meg PhD-fokozatát közgazdaság-tudományból.

– Én azért vagyok itt, hogy megvalósítsam az elnök vízióját – jelentette ki Navarro nyilvánosan. – A feladatom közgazdászként lényegében az, hogy olyan háttérelmzésekkel álljak elő, amelyek alátámasztják az elnök ösztönös megérzéseit. És ezekben a kérdésekben sóha nem csalják meg az ösztönei.

Gary Cohnnak ezzel szemben az volt a meggyőződése, hogy a külkereskedelmi deficit lényegtelen kérdés, mi több, a hiány még hasznos is lehet, mert az amerikaiak emiatt jutnak hozzá olcsóbb árucikkekhez. A Mexikóból, Kanadából és Kínából érkező termékek azért árasztják el az Egyesült Államokat, mert versenyképes áron adják őket. Azoknál az amerikaiaknál, akik kevesebbet költenek az importált árukra, több pénz marad, azt pedig más szolgáltatásokra, illetve termékekre költik vagy megtakarítják. Ez a globális piacok hatékonyságának titka.

Cohn és Navarro összecsaptak. Az Ovális Irodában tartott egyik értekezleten, amelyen Trump is részt vett, Cohn azt állította, hogy a világ közgazdászainak 99,9999%-a vele ért egyet. Lényegében igazat mondott. Navarro gyakorlatilag egyedül volt a nézeteivel.

Navarro azonban szembeszállt Cohnnal, és a Wall Street-i establishment idiótájának nevezte.

Érvelésének lényege az volt, hogy az amerikai kereskedelmi deficitet a külföldi országok, például Kína által kivetett magas vámok, a valutaárfolyamok manipulálása, a szellemi tulajdon ellopása, a munkások kizsákmányolása és a laza környezetvédelmi szabályozás okozza.

A NAFTA, vagyis az Észak-Amerikai Kereskedelmi Egyezmény pontosan úgy szívtá ki az életerőt az amerikai feldolgozóiparból, ahogy azt Trump megjósolta, vélekedett Navarro. Mexikóban ennek nyomán gőzerővel szárnyal a feldolgozóipar, az amerikai munkások viszont emiatt szegényháziak lettek. Az amerikai acélmunkásokat elbocsájtják, és az acél ára a mélybe zuhan. Trumpnak vámokat kellene kivetnie az acélimportra.

Trump közölte, hogy osztja Navarro véleményét.

...dynamobus-...
...dynamobus-...

– Ha csak egy percre is befognák a szájukat, és figyelnének rám – fakadt ki Cohn Trumphoz és Navarróhoz intézve a szavait, miután egy pillanatra elfeledkezett magáról –, még talán tanulnának is valamit.

Cohn szemében a Goldman Sachs sikere mindig is a tudományos igényű kutatásban, az adatokban és tényekben rejlett. Ahányszor csak az ember besétált egy ottani értekezletre, az volt a célja, hogy alaposabban alátámasztott, jobban igazolható információkkal álljon elő, mint bárki más a teremben.

– Az a probléma – folytatta Cohn –, hogy Peter besétál ide, és elmondja ezeket a dolgokat, de a véleményét egyetlen ténnyel sem támasztja alá. Én viszont tényeket hozok.

Korábban már átküldött Trumpnak egy alaposan feldolgozott kutatási anyagot a szolgáltatóipari szektorról. Persze tisztában volt vele, hogy Trump ezt még nem olvasta el, mi több, valószínűleg soha nem is fogja. Trump utálta a házi feladatokat.

– Elnök úr, ön úgy látja Amerikát, mint Norman Rockwell – próbálta Cohn összefoglalni a lényegét. Az amerikai gazdaság azonban ma már nem olyan, mint az ötvenes években. – A GDP-nk több mint 80%-a a szolgáltató szektorból származik.

Cohn persze pontosan tudta, hogy nagyjából 84%-ról van szó, de nem akarta, hogy bárki azzal vádolja meg, hogy felfelé kerekíti a számokat. A Goldmannél mindig gondosan ügyeltek arra, hogy lefelé kerekítsenek.

– Gondoljon csak bele, uram, mit lát ma, ha végigsétál egy manhattani utcán a húsz vagy harminc évvel ezelőtti állapotokhoz képest – mondta, és emlékezetből kiválasztott egy jól ismert kereszteződést. Húsz évvel korábban ennek a kereszteződésnek a négy sarkában egy Gap és egy Banana Republic ruhabolt, egy J.P. Morgan bankfiók és egy helyi kereskedő boltja állt. – A Banana Republic és a Gap ma már nem is igen létezik, de legalábbis már csak árnyékuk régi önmaguknak. A helyi bolt is bezárt. Egyedül a J.P. Morgan maradt meg. A többi boltból mind szolgáltatóipari cég lett. Ha manapság

végigsétál a Madison sugárúton, ha elindul a Harmadik utcán vagy végigmegy a Második sugárúton, nem talál mást, csak ruhatisztítót, élelmiszerboltot, vendéglőt, Starbucks kávézót vagy körömszalont. Már nincsenek meg a nagyszüleink barkácsboltjai. Már nincsenek meg a nagyszüleink ruhaboltjai. Elég, ha belegondol, hogy kik bérelnek öntől helyiségeket a Trump Towerben.

– Az egyik legnagyobb bérlőm egy nagy kínai bank – mondta erre Trump.

– És melyik az a cég, amelynek egyedülként van boltja a Trump Towerben?

– A Starbucks – felelte Trump. – Ja, és van még egy vendéglő az alagsorban. Nem is, két vendéglő van ott.

– Pontosan – mondta Cohn. – Manapság tehát szolgáltató cégeknek adja bérbe a helyiségeket. Nem olyan embereknek, akik cipőt árulnak, vagy fémárut vagy ruhát. Manapság erről szól Amerika. Ha tehát a szolgáltatóipar már 80% felett van, ha egyre kevesebbet és kevesebbet költünk árucikkekre, akkor több szabadon felhasználható jövedelmünk marad, amivel szolgáltatásokat fizethetünk meg, vagy ami még ennél is csodálatosabb, megtakaríthatjuk.

Cohn nehezen tudta türtőztetni magát, hogy ne kiabáljon.

– Nézzék, a kereskedelmi deficitünk csökkenése csak a 2008-as válsághoz hasonló időszakokban fordult elő. A kereskedelmi deficitünk azért szokott csökkenni, mert a gazdaságunk zsugorodik. Ha azt akarják, hogy a kereskedelmi deficitünk csökkenjen, azt is el lehet intézni. Elég, ha tönkrevágják a gazdaságot!

Ha viszont, folytatta Cohn, az ő módszerét követik, azaz nincsenek vámok, nincsenek kvóták, nincs protekcionizmus, és nincs kereskedelmi háború, ha tehát jól csinálják a dolgukat, akkor a kereskedelmi deficit még nagyobbra nő.

És amikor a kereskedelmi deficit valóban minden hónappal egyre nagyobb lett, Cohn felkereste Trumpot, akit egyre jobban nyugtalanított a dolog.

Manapság a szolgáltatóipari szektorban minden hónapban egyre nagyobb lett a kereskedelmi deficit, ami a gazdaságunkat egyre inkább zsugorítja.

– Uram, szoltam előre, hogy ez fog történni – közölte vele Cohn. – De ez valójában jó jel. Egyáltalán nem rossz jel.

– Elmentem néhány helyre Pennsylvaniában – mondta az elnök –, oda, ahol régebben hatalmas acélipari városok voltak. Ezek most egytől egyig kihalt helyek, senkinek sincs állása, senki sem dolgozik.

– Ez akár igaz is lehet – mondta Cohn. – De ne feledje, száz évvel ezelőtt még voltak városok, ahol hintókat és homokfutókat gyártottak. És az ottaniak is mind elveszítették az állásukat. Újra fel kellett találniuk magukat. Ha elmegy egy olyan államba, mint Colorado, azt látja majd, hogy a munkanélküliségi ráta 2,6%. És pontosan azért, mert az ottaniak újra meg újra feltalálják magukat.

Trumpnak azonban nem tetszett ez az érvelés, nem is volt vevő rá.

– Ennek ehhez semmi köze – közölte Cohnnal.

Cohn elhívta Lawrence B. Lindsey-t, a Harvard egyik közgazdását, aki George W. Bush elnöksége alatt töltötte be ugyanazt a posztot, mint most Cohn. Lindsey egyenesen nekik szegte a kérdést: Miért töltenek annyi időt azzal, hogy a kereskedelmi deficitről agyalnak? A gazdaságot egészében kellene nézniük. Ha egyes árukat külföldről tudunk olcsóbban beszerezni, akkor más területekre kell koncentrálnunk, például a szolgáltatóiparra és a high-tech termékek gyártására. Ezekkel kellene foglalkoznunk. A globális piac rendkívüli előnyöket biztosít az amerikaiak számára.

– És miért nem gyártunk dolgokat idehaza? – kérdezte Lindsay. – Mégiscsak gyártó ország vagyunk.

Természetesen az Egyesült Államok belföldön is gyártott termékeket, ugyanakkor a valóság nem vágott egybe azzal a képpel, ami Trump fejében élt. Az elnök meglehetősen elavult képet dédelgetett magában Amerikáról: gőzmozdonyokat látott, hatalmas, füstölgő gyárkéményeket és a futószalag mellett robotoló munkásokat.

Cohn minden létező gazdasági adatot összegereblyézett, hogy bebizonyítsa, az amerikai munkások nem vágnak arra, hogy egész álló nap a futószalag mellett gürcölhessenek.

Cohn minden egyes hónapban szállította a Munkaügyi Statisztikai Hivatal legfrissebb információit – vagyis a JOLTS-adatsorokat – a megüresedő álláshelyekről és a munkaerő-vándorlásról. Persze ő is tisztában volt azzal, mekkora seggfejt csinál magából, amikor ezeket folyton az elnök orra alá dörgöli, hiszen az adatok gyakorlatilag minden hónapban változatlanok voltak, de még ezzel sem törődött.

– Elnök úr, megmutathatom ezt önnek? – lebegtette meg Cohn az adatokkal sűrűn teleírt lapokat. – Láthatja, a munkaerő-elvándorlás a feldolgozóiparból a legnagyobb, és ezek az emberek önként adják fel az állásukat.

– Ezt nem értem – mondta Trump.

– Az ember üldögeélhet egy szép irodában egy íróasztal előtt egy légkondis szobában – próbálta Cohn elmagyarázni a dolgot –, vagy álldogálhat nyolc órán át egy helyben. Ön melyiket választaná ugyanazért a fizetésért? Az emberek nem akarnak ezerfokos olvasztókohók előtt álldogálni. Az emberek nem akarnak lemenni egy bányába, hogy szénporos legyen a tüdejük. Ha ugyanannyi dollár üti a markukat, valami mást fognak választani.

Trump továbbra sem volt vevő a dologra.

– Mire alapozza a nézeteit? – kérdezte Cohn Trumptól többször is.

– Egyszerűen csak így gondolom – válaszolta Trump. – Már harminc éve így gondolom.

– Ez még nem jelenti azt, hogy igaza van – mondta erre Cohn. – Én tizenöt éven át azt hittem, hogy nagyon jól tudok focizni, de ez még nem jelenti azt, hogy igazam volt.

Rob Portert, a titkárság vezetőjét Priebus vette fel a posztra. Remek ajánlásokkal jelentkezett az állásra, olyan titkárságvezetők ajánlották Priebus figyelmébe, akik korábban már szolgáltak hasonló poszton republikánus elnökök mellett. Priebus azt akarta, hogy Porter szinte az életére esküdjön meg, lojális marad hozzá.

James H. Hogue III / The Atlantic

– Remek dolog, hogy a Harvardra és Oxfordba jártál, eszes vagy, és mindenki agyba-főbe dicsért, de nekem igazából az számít, hogy lojális maradj hozzám.

Porter egy időben tanult a Harvardon Jared Kushnerrel. Kushner egy olyan szemináriumra is járt, amelyet Porter apja, Roger Porter tartott, aki pedig korábban Ford, az idősebb Bush és Reagan stábjában is dolgozott. Jared és Porter az átmeneti időszakban találkoztak nagyjából két órára, és Porternek úgy tűnt, az első óra mással sem telt, mint hogy a lojalitását tesztelték.

Trumpnak kiváló ösztönei vannak, és politikai zseni, közölte Kushner, de időbe telik, míg az ember hozzászokik a stílusához.

– Tanuld meg kezelni. És azt is, hogyan tudsz vele jó kapcsolatot létesíteni.

Noha a 2016-os választási kampány alatt Porter nem Trumpot támogatta, az állást elfogadta. A beiktatás napjáig azonban még csak nem is találkozott Trumppal. A beiktatási elnöki beszéd alatt Porter a pódium mögött üldögélt, és alaposan meghökkent, amikor Trump az „amerikai mézszárlást” emlegette.* A beszéd kétharmadánál távozott, hogy végre nekiláthasson a munkájának, és találkozhasson az új elnökkel.

– Elnök úr, Rob Porter vagyok, én leszek a titkárság vezetője – közölte vele. Trumpnak szemmel láthatóan fogalma sem volt arról, mi ez a poszt, és egyáltalán ki ez az alak. Jared közölte vele, hogy ettől a pillanattól fogva Porter osztja be és rendezi el az életét.

Trump úgy nézett rájuk, mint aki magában azt mondja: Ezek meg miről beszélnek? Megnézem én magamnak, amikor ezt csinálják. Ilyet velem nem csinál senki, az biztos.

Aztán az elnök szó nélkül elsétált, hogy keressen valahol egy tévéképernyőt.

* Trump nagy visszhangot és megütközést kiváltó jellemzése az amerikai közállapotokról és közbiztonságról. (A ford.)

Az első hivatalos papír, amelyet Trumpnak alá kellett írnia, egy olyan rendelet volt, amely engedélyezte a nyugállományba vonult tengerészgyalogos tábornoknak, James Mattisnek, hogy ő legyen a védelmi miniszter. Mattis nyugdíjazása óta ugyanis nem telt el a törvényben lefektetett minimális hét év, ami lehetővé tette volna számára, hogy betöltse a védelmi miniszteri posztot.

Egy másik ügy az USA kilépése volt a TPP-ből, a csendes-óceáni szabadkereskedelmi övezet létrehozásáról szóló nemzetközi egyezményből. Erről még Obama idején született megegyezés, és az szerepelt benne, hogy a résztvevők – az USA mellett tizenegy másik aláíró fél, köztük Japán, Kanada és egy sor délkelet-ázsiai ország – csökkentsék a vámokat, és fórumot hoznak létre a szellemi tulajdonjog és a munkaerőpiac kapcsán felmerülő vitás kérdések rendezésére.

Az átmeneti időszak alatt többen is elmondták Trumpnak, hogy nem kell az első nap nekiesni az ügynek. Ennél egy kicsivel bonyolultabb. Nem ártana előbb átbeszélni.

– Nincs az az isten – mondta Trump. – Ez a kampány egyik ígérete volt. Nem fogunk visszakozni. Aláírom a rendeletet a visszavonásról. Készítsenek egy tervezetet.

Végül január 23-án, elnöksége első teljes napján írta alá a dokumentumokat, amelyekben az USA hivatalosan is elállt az egyezménytől.

„A kereskedelemre vonatkozó Trump-tervet a nyugati szárnyban lévő politikai erők továbbra is komolyan akadályozzák”, írta Peter Navarro, a Fehér Ház tanácsadója, a Nemzeti Kereskedelmi Tanács vezetője egy kétoldalas, szigorúan titkos emlékeztetőben, 2017. március 27-én, amelyet csak a kabinetfőnök, Priebus és az elnök kapott meg.

Navarro, aki osztotta Trump azon nézetét, hogy a kereskedelmi deficit nagyon is számít, irtózatosan dühbe gurult. Trump elnökségének első két hónapjában ugyanis képtelen volt bármit is előremozdí-

tani. „Lehetetlen időben letenni az ön asztalára bármiféle akcióttervet a kereskedelemről, hogy megfontolhassa”, írta Navarro.

Kikelt a titkárság vezetője, Rob Porter ellen is: „Többnyire komoly veszélye áll fenn annak, hogy menet közben felhígtanak, késleltetnek vagy eltérítenek minden, elnöki közbeavatkozást igénylő és a kereskedelemhez kapcsolódó javaslatot, amelynek a titkárság vezetőjén keresztül kellene eljutnia önhöz.”

Cohn „óriási hatalmi bázist épített ki magának a nyugati szárnyban, és az a két ember, aki kereskedelmi ügyekben tanácsokkal látja el... tapasztalt politikai machinátor, akik alapjaiban ellenzik Trump kereskedelmi terveit. A sajtóban az sem látott napvilágot, hogy Mnuchin pénzügyminiszter is annak a Cohn-féle »Wall Street-i szárnynak« a tagja, amely lényegében blokkolt vagy késleltetett minden gyakorlati javaslatot kereskedelmi kérdésekben.”

Navarro megnevezte azokat is, akik dacolnak a „Cohn-féle ellenáramlattal”: ezek Bannon, Stephen Miller, a kereskedelmi miniszter Wilbur Ross, és ő maga.

„Elnök úr, tisztában van ön azzal, hogy a Cohn-féle frakció nyomásának hatására az ön elnökségének első napján lefokoztak főtanácsadói pozícióból helyettesi szintre, egyetlen embert sem kaptam magam mellé a stábomba, csaknem három hétig még irodát sem biztosítottak számomra, és nem volt közvetlen kapcsolat az Ovalis Irodával?”

Aztán egy olyan párhuzamot húzott elő, amelyről biztosan tudta, hogy Trump meg fogja érteni: „Ha golfos szóhasználatkal akarok élni, akkor a kereskedelmi ügyekben kaptam egyetlen ötös vasat és egy puttert, hogy azzal fejezzem be rendes ütésszámmal a pályát – márpedig ön is tudja, hogy ez teljesíthetetlen feladat.” Felvetette, hogy őt és a Nemzeti Kereskedelmi Tanácsot is ruházzák fel nagyobb hatalommal, kapjanak több munkatársat és hozzáférést. Az emlékeztető mellé csatolt még néhány újságcikket is, amelyek bíráló hangnemben szóltak Cohnról, és arról tudósítottak, hogy egyre növekvő hatalomra tesz szert.

Navarro átadta az emlékeztetőt Porternek, hogy továbbítsa Trumpnak és Priebusnak. Porter ugyan próbálta pártatlan közvetítőnek mutatni magát, de mégiscsak közgazdaságtant tanított Oxfordban, és meggyőződése volt, hogy Navarro nézetei elavultak és tarthatatlanok. Portert az is aggasztotta, hogy Navarro a kereskedelmi deficit kérdésében a laposföld-hívőkkel volt egy szinten, ahogy az elnök is.

Porter és Cohn szövetségre lépett. A titkárság vezetője egyértelműen a „Wall Street-i szárny” mellett tette le a garast.

Ugyanakkor Porter világosan látta azt is, hogy Navarro a kereskedelem kérdését illetően az elnök szívéből beszél. Ha továbbítja az emlékeztetőt, azzal csak még inkább fokozza a kereskedelempolitikáról folytatott csatározást, amely mostanra amúgy is komoly küzdelemmé fajult.

Porter végül megmutatta az emlékeztetőt Priebusnak.

– Ez elképesztően rossz ötlet – mondta Porter. – Ezt nem engedem ki [a kezemből]. Az íróasztalomon fogom tartani, a többi dosszié között, és nem megy onnan sehová.

Priebus nem ellenkezett.

Porter később újra szóba hozta a kereskedelempolitikát Priebusnak.

– Valamit kezdenünk kell ezzel a helyzettel. Az egész teljesen átláthatatlan – utalt a Cohn–Mnuchin-frakció és a Navarro–Ross-frakció szembenállására. – Mindenki úgy érzi, hogy neki is be kell szállnia a buliba, megy az adok-kapok, mindenki egyedül harcol a saját igazáért.

– Rendben – mondta Priebus –, maga szerint mit tegyünk?

– Valakinek koordinálnia kellene a kereskedelempolitikát.

– És ki legyen az?

– Egy normális kormányban a Nemzeti Gazdasági Tanács és Gary Cohn dolga lenne – válaszolta Porter. Ez lenne ugyanis a munkája: összegyűjteni minden álláspontot és adatot, aztán egybegyűrni ezeket, majd lehetőleg az elnök elé tárni néhány opciót, kicsikarni

belőle valamilyen döntést, és végül elkészíteni a végrehajtásra vonatkozó tervet.

Ezt persze elméletben Priebus is tudta.

– Gary Cohn ezt képtelen megcsinálni – folytatta Porter –, mert a saját bevallása szerint is globalista. Peter Navarro és Wilbur Ross soha nem hagyná, hogy bármilyen ügyben is pártatlan közvetítő legyen, és minden döntését kétségbe vonnák. Ráadásul nem is vágyik erre a feladatra – tette hozzá.

– Akkor mi lenne, ha maga csinálná? – vetette fel Priebus, Trumpnak azon vezetői szokását utánozva, hogy a szobában lévő legközelebbi embert jelöli ki a feladatra.

Így lett a kereskedelmi ügyek koordinátora a harminckilenc éves Porter, aki korábban semmilyen tapasztalatot nem szerzett kormányzati munkában, és így bízták rá azoknak az ügyeknek a kezelését, amelyek Trump elnökségének legfontosabb pillérei és ígéretei voltak.

Porter minden kedden délelőtt fél tízkor értekezletet tartott kereskedelmi ügyekben, a Roosevelteremben. Ezekre az alkalmakra az összes érdekelt felet meghívta. Priebus áldását adta erre a felállásra, de nyilvánosan soha nem jelentette be. Az egész magától történt. Hamarosan vagy fél tucat államtitkár és egy sor vezető beosztású ember jelent meg ezeken a megbeszéléseken.

Trump később azért értesült ezekről a keddi értekezletekről, mert olyan sokat beszéltek Porterrel kereskedelmi ügyekről. Porter elég közeli viszonyt alakított ki az elnökkel, és elég időt töltött a társaságában ahhoz, hogy mindenki azt higgye, tőle kapta a felhatalmazást a kereskedelempolitikai ügyek koordinálására.

Eközben Robert Lighthizert – a washingtoni ügyvédet, aki Reagan kereskedelmi hivatalában vezető-helyettesi posztot szolgált – május 11-én az USA kereskedelmi képviselőjévé nevezték ki. Elméletileg neki kellett volna intézkednie a kereskedelempolitikai ügyekben.

Július 17-én Lighthizer és Navarro egy hatalmas posztert cipelt be Trumphoz az Ovális Irodába: a színes négyzetekkel és nyilakkal tarkított plakáton „A kereskedelempolitikai terv menettrendje” felirat állt. A Trump-féle protekcionista kereskedelempolitika vízióját vázolták fel. A poszteren tizenöt határidő szerepelt, ameddig el kellett volna kezdeni bizonyos kereskedelmi egyezmények – így a Dél-Koreával kötött KORUS vagy a NAFTA – újratárgyalását vagy felülvizsgálatát, és vizsgálatokat kellett volna lefolytatni és lépéseket tenni az alumíniumra, acélra és autóalkatrészekre vonatkozó vámok ügyében.

A javaslat szerint két hónapon belül, a szeptember első hétfőjére eső munkaszüneti napig, a Munka Napjáig bezárolag büntetővámokat kellett volna kivetni az acélimportra.

Navarro és Lighthizer belevágott a prezentációba. Trump láthatólag nagy érdeklődéssel figyelt rájuk.

Porter néhány perccel később érkezett meg, és rövest vad tiltakozásba kezdett, megengedhetetlennek minősítette Lighthizer és Navarro eljárását, mondván, Priebus március 22-én háromoldalas emlékeztetőben tisztázta a szabályokat, és azóta minden elnöki értekezlethez és döntéshez hivatalos dokumentációra van szükség. Az emlékeztetőben vastagon szedve ez állt: **„A döntések nem véglegesek – és ezért nem is lehet ezeket végrehajtani – mindaddig, amíg a titkárság vezetője be nem nyújtja a döntésről született, már átvizsgált és az elnök által aláírt emlékeztetőt.”** Mivel az emlékeztető írója tisztában volt azzal, hogyan működik a Trump-féle Fehér Ház, még az alábbi mondat állt a szövegben, szintén vastagon szedve: **„A rögtönzött döntések szigorúan csak ideiglenesek.”**

Porter közölte, hogy a poszteren feltüntetett lépések között jó néhány olyan van, amelyhez kongresszusi jóváhagyás szükséges.

– Ezekhez önnek nincs felhatalmazása – közölte az elnökkel, majd felhívta a figyelmet rá, hogy még csak kísérlet sem történt az érvek összefésülésére. – Peter és Bob csak az egyik álláspontot képviseli. Még meg kell ismerni a kereskedelmi miniszter [Wilbur Ross] álláspontját

is. Ahogy a pénzügyminiszterét [Mnuchin] is. És persze az Országos Gazdasági Tanácsát [Cohn] is. Minden álláspontot meg kell vizsgálni, és követnünk kell az eljárási rendet.

Pillanatnyilag, de tényleg csak pillanatnyilag, az eljárási rend győzedelmeskedett a kereskedelempolitikai kérdések fölött. Előrelépés azonban semmilyen téren nem történt.

18. fejezet

Tavasza Bannon is rájött, hogy a Fehér Házban folyamatosan uralkodó káosz már sem az ő, sem mások ügyét nem viszi előre.

– Vegye kezébe az irányítást – közölte Bannon Priebusszal. – Én is csak magán keresztül kapjak bejárást. Mostantól én sem csinálhatom azt, amit akarok.

Ha egy kabinetfőnök nem tartja kézben a dolgokat, az túl zűrzavaros helyzetet eredményez, még egy olyan magányos farkas szemében is, mint Steve Bannon, akiről pedig köztudott volt, hogy a zűrzavar a lételeme.

Bannon részéről a fenti olyan jelentős engedmény volt, amelyre Jared és Ivanka nem volt hajlandó. Priebus úgy látta, ők ketten visszavonultak saját silójuk falai közé. Képtelen volt rávenni őket, hogy bármiféle szabályos rendhez igazodjanak. Ez az egész felállás rossz volt mindenkinek. Ártott neki, de ártott nekik is.

– Úgy gondolja, hogy nem kellene itt lenniük? – kérdezte tőle Trump többször is.

Nem, felelt erre Priebus minden alkalommal, nem kellene itt lenniük. De semmi sem történt. Úgy vélte, ennél többet nem tehet azért, hogy elűzze Trump lányát és vejét a nyugati szárnyból. Családtagokat senki sem tud kirúgni. És emiatt a helyzet nem is fog megváltozni.

Az elnök mindössze arra volt hajlandó, hogy néhányszor kijelentsen: „Jared és Ivanka olyan, mint két mérsékelt demokrata párti New York-i”, de ezt sem panaszként, inkább tényszerű megállapításként fogalmazta meg.

Bannon meggyőződése szerint Jared szivárogtatta ki az angol *Daily Mail*-nek azt a friss sztorit, hogy Trump szörnyű haragra gerjedt ellene és Priebus ellen, amiért megakadályozták, hogy a lánya és a veje együtt utazzon vele az Air Force One-on, az elnök különgépén Floridába. Pedig nem is volt igaz, hogy letiltották volna őket az útról. Aznap egyiküknek sem volt jó az időpont az utazásra. – Rohadtul felültetett – közölte Bannon Kushnerrel. – És még Reince-t is sikerült befektetnie ezzel a sztorival. Pontosan tudom, hogy ez a maga műve.

Kushner vehemensen tagadta, hogy erről lenne szó, és láthatóan bántotta is a vádaskodás. Neki az volt a meggyőződése, hogy Bannon szivárogtatott ki egy sztorit a *The New York Times*-nak arról, hogy 2016 decemberében találkozott az orosz nagykövettel, ami további muníciót adott azoknak a gyanúsítgatásoknak, hogy Trump kampánycsapata összejátszott Oroszországgal.

Egy értekezlet során, amelyre Priebus sarki irodájában került sor, Bannon és Ivanka alaposan hajba kaptak.

– Maga is csak a stáb egyik kibaszott tagja! – ordította le Bannon végül Ivanka fejét. – Egy kibaszott stábtag, semmi más! – kiabálta, majd közölte Ivankával, hogy neki is ugyanúgy a kabinetfőnökön keresztül kell intéznie a dolgait, mint mindenki másnak. Valamilyen rendet kell tartani.

– Nem sétafikálhat úgy, mintha maga lenne itt a főnök. Nem az. Maga is csak a stáb egyik tagja!

– Nem a stáb tagja vagyok! – ordította Ivanka. – És soha nem is leszek az. Én a *first daughter* vagyok – közölte, és tényleg szó szerint ezt a címet használta magára. – Soha nem leszek egyszerű stábtag!

Kettejük között egyre mélyebb lett a szakadék.

Bossie, Trump kampányfőnök-helyettese, továbbra is szoros kapcsolatban maradt Bannonnal, bár nem volt bejárása a Fehér Házba. Bannon minden fronton támadást indított Kushner ellen a Fehér Házban, és Bossie szolgált neki néhány tanáccsal.

– Steve – mondta Bossie –, az egyikük az unokái apja, a másik viszont nem az. Ha az elnök helyében lenne, maga kinek az oldalára állna?

Priebusnak is akadtak gondjai Bannonnal, de ha kellett, Bannon beállt a sorba, és tízszer annyit tett az egységért, mint Jared és Ivanka.

Priebus továbbra is nehezen tudott összhangot teremteni McMaster és Trump között. Gyakran, amikor a nemzetbiztonsági tanácsadó megérkezett az előre megbeszélt értekezletre az Ovális Irodába, az elnök ezzel fogadta: „Már megint maga? Épp most váltunk el.” McMaster tájékoztatási stílusa sehogy sem feküdt Trumpnak. Eleve a jelleme is szinte minden szempontból tökéletesen az ellentéte volt az elnökének. McMaster maga volt a megtestesült rend, fegyelem, hierarchia és lineáris gondolkodás, Trump viszont inkább az a fajta volt, aki A-ról G-re ugrik, aztán tovább L-re, és onnan Z-re. Vagy az is lehet, hogy visszalép D-re, aztán előre S-re. McMaster azonban képtelen volt A-ból úgy eljutni C-be, hogy közben ne érintse B-t is.

Priebus arra is rájött, hogy McMaster kissé forrófejű. Az indiai miniszterelnök, Narendra Modi, akit már Obama is szorgalmasan körbeudvarolt, júniusban az Egyesült Államokba készült, hogy találkozzon Trumpgal. India volt az ellensúly Pakisztánnal szemben, amely legalább annyi gondot okozott az új kormánynak, mint a régi-nak, mert mindenkit az örületbe kergetett azzal, hogy a terrorizmus kérdésében nem volt hajlandó színt vallani. Modi Camp Davidbe akart menni, hogy együtt vacsorázzon Trumpgal, és közelebbi kapcsolatba kerüljenek.

Ez most nincs napirenden, közölte Priebus McMasterrel.

– A vacsora itt lesz, helyben. Az elnök ezt akarja.

– A picsába – fakadt ki McMaster. – Indiáról beszél, ember, a kibaszott Indiáról – folytatta, mert tökéletesen átlátta, milyen stratégiai jelentőséggel bír a Pakisztán esküdt ellenségének számító India. Lét-

fontosságú volt, hogy nyissanak az ország felé, és erős kapcsolatokat építsenek ki vele.

Modi menetrendjének későbbi programpontját egy kötetlen koktélfogadás jelentette. A munkavacsorát végül a Fehér Házban tartották meg.

Április 4-én, kedden Donald Trump érzelmektől elfúló hangon hívta fel védelmi miniszterét, James Mattis a Pentagonban. Elnökségének harmadik hónapjában jártak, a Fehér Házat pedig elárasztották egy vegyi támadásról tudósító képek és videók, amelynek során a szíriai felkelők ellen szaringázt vetettek be.

Brutális támadás volt, amelyben több tucat ember vesztette életét. A halottak között akadtak nők és gyerekek is – sőt csecsemők is, aranyos csecsemők. Fuldokló emberek, habzó szájak, szomorú, kétségbeeséstől sújtott szülők. Ezt a borzalmat a szíriai diktátor, Bassár al-Aszad szabadította saját népére.

– Gyerünk, végezzünk azzal a kibaszott állattal! – ordította az elnök a telefonba. – Öljük meg az összes ilyen kibaszott alakot!

A hadseregnek megvolt a képessége, hogy szigorúan titkos légitámadást mérjen Szíria vezetőire.

Trump úgy beszélt, mintha személyesen őt érte volna a támadás. Szíria ígéretet tett arra, hogy nem használ vegyi fegyvereket, mondta, egyértelműen Aszad elnöknek arra a nyilatkozatára utalva, amelyben ígéretet tett, hogy valamennyi vegyi fegyverét megsemmisíti.

Rendben, mondta Mattis. Nyomban kézbe veszi az ügyet.

Lerakta a telefont.

– Semmi ilyesmit nem fogunk csinálni – közölte az egyik magas beosztású emberével. – Sokkal kimértebb választ fogunk adni.

Kidolgoznak egy tervet egy kisebb, egy közepes és egy nagyméretű hagyományos légitámadáshoz, azaz a szokásoknak megfelelően három szinten kínálnak opciókat.

Mattis úgy látta, a kormány most végre fantasztikus lehetőséget kapott, hogy úgy csináljon valamit, hogy közben mégse kelljen túl sokat tennie, de mindenképpen többet tegyen, mint Obama.

2012-ben Obama bejelentette, hogy Aszad azzal lépne át a határvonalat, ha vegyi fegyvereket vetne be. A következő évben Aszad ezernégyszáz civilt ölt meg vegyi fegyverekkel. Obama elkészíttette a hadsereggel a támadási tervet, de aztán visszakozott. El akarta kerülni, hogy az ország újabb fegyveres konfliktus mocsarába süllyedjen.

Furcsamód épp Vlagyimir Putyin sietett Obama segítségére. Az orosz elnök dolgozta ki az egyezményt, amelyben Aszad ígéretet tett, hogy valamennyi vegyi fegyverét megsemmisíti. Egészen döbbenetes mennyiségű, mintegy ezerháromszáz tonna vegyi fegyvert szállítottak el Szíriából.

Obama sütkérezett a siker fényében. 2014-ben ezt mondta: „Azzal, hogy Szíria megsemmisíti az általa nyilvántartott vegyifegyver-készleteket, fontos eredményt értünk el a tömegpusztító fegyverek elterjedése ellen folytatott küzdelemben.” Külügyminisztere, John Kerry még ennél is továbbment: „A vegyi fegyverek 100%-át elszállították az országból.”

A titkos hírszerzői jelentések azonban kétségbe vonták ezt az állítást. 2016-ban a Nemzeti Hírszerzés igazgatója, Clapper a következőket mondta a nyilvánosság előtt: „Szíria nem adott számot az általa folytatott összes vegyifegyver-programról.”

Ahogy a szíriai polgárháború tovább folytatódott, Obamát egyre többen tették felelőssé a stratégiai kudarcért. A háborúban több mint négyszázezer embert öltek meg, és több milliónyian váltak menekültté.

A vegyifegyver-támadást követően McMaster és a Nemzetbiztonsági Tanács közel-keleti ügyekért felelős főnöke, Derek Harvey hozzálátott a Fehér Házban az opcióként felkínálható tervek kidolgozásához.

Bannon valahonnan tudomást szerzett arról, mi készül. Igaz, csak az nem hallott róla, aki nem akart. Ha valami tűzbe hozta Trumpot,

akkor mindenki megérezte a hőséget, aki csak az útjába került. Bannon a nyugati szárny folyosóján kapta el Harvey-t.

– Mi a faszt csinálnak? – kérdezte tőle.

– Terveket készítünk az elnök számára – válaszolta Harvey.

– Többféle opciót is látni akart, ilyenkor ez az eljárás.

Pontosan az efféle eljárásokat gyűlölte Bannon tiszta szívből. Úgy vélte, az egész ügy nagyon is a katonai akció, a keménykedés felé billen majd el, és onnantól fogva már a saját lendülete hajtja előre, és az a koncepció fűti majd, hogy Amerika a világ csendőre. Csinálj valamit, hangzik majd a mantra, oldd meg a problémát. Miközben Trump még arra a kérdésre sem kapott választ tőlük, hogy pontosan mit keres az Egyesült Államok ilyen hatalmas katonai erővel a Közel-Keleten.

Bannon Ivanka keze nyomát vélte felfedezni az egészben. Ő bárki másnál jobban tudta, hogyan kell megdolgozni az apját. Magával vitt fotókat az elnöki rezidenciára szenvedő vagy halott csecsemőkről. Bannon tisztában volt vele, hogy a gáztámadás iszonyú húzás volt, de pontosan a katonai válaszlépés volt az, amit Trump nem akarhatott ebben a helyzetben.

Derek Harvey ugyanakkor belefáradt már abba, hogy a nemzetbiztonsági politika területén képtelenség határozott eredményeket felmutatni. Szíria tankönyvbe illő példa volt azokra a szólamokra és félmegoldásokra, amelyek mintha kizárólag azért születtek volna, hogy ne találjanak megoldást a problémára. Most azonban lehetőség adódott, hogy a lehető leghatározottabb katonai válaszlépést adják.

A közepes méretű támadás terve szerint egy katonai repülőtérré mértek volna csapást mintegy hatvan Tomahawk rakétával.

– Most lehetőségünk nyílt, hogy valamivel többet tegyünk ebben az ügyben – érvelt Harvey McMasternek –, és el kell gondolkodnunk azon, hogy több repülőter ellen is csapást intézzünk.

Ezeknek a támadásoknak valóban lenne hatásuk.

– Iktassuk ki a légi erejüket, minden rezsimnek ez hatványozza meg az erejét. A végjátékot akarjuk, most befolyásolni, nagyobb

nyomást akarunk kifejteni a rezsimre, hogy kezdjen végre politikai tárgyalásokba. Iktassuk ki a légi erejüket, nem tizenöt vagy 20%-át, hanem a 80%-át – javasolta Harvey. Ehhez akár kétszáz Tomahawk rakétát is bevetethnének, több mint a háromszorosát annak a hatvan-nak, amivel a középső opcióban számoltak.

– Derek, ez mind világos – mondta McMaster –, de szembe kell néznünk azzal a valósággal, hogy Mattis mit gondol erről az ügyről, márpedig ő alaposan lefordított, amiért ebbe az irányba indultunk el.

Mattis nagyobb óvatosságot várt tőlük. Bármilyen akció mellett teszik is le a garast, az kockázatokat rejtett magában. A szíriai repülőtereken oroszok dolgoznak, márpedig ha oroszok is lesznek az áldozatok között, az már egészen új játszma lesz, amelynek során az oroszokkal kerülnek szembe, és abból akár még katasztrófa is lehet. Összehívták a Nemzetbiztonsági Tanács ülését, hogy megtárgyalják a lehetőségeket. Bannon, kihasználva az előjogát, hogy bármikor rátörhet az elnökre, egyedül kereste fel Trumpot az Ovalis Irodában. Közölte vele, hogy a szükségtelen háborúk és tengerentúli beavatkozások elkerülésének egyik módja az, ha a tanácsadói javaslataival szembemelve nem rakétatámadásokkal reagál az ilyen helyzetekre.

Ugorjon be az ülésre, és fejtse ki ott is a véleményét, javasolta neki Trump.

Egy április 4-ei nyilvános nyilatkozatban Trump egyaránt ostromozta Aszadot és Obamát. „Bassár al-Aszad rezsimjének ezek az alávaló cselekedetei a megelőző kormányzatok gyengeségének és határozatlanságának következményei. Obama elnök 2012-ben kijelentette, hogy a vegyi fegyverek bevetésénél húzza meg a határvonalat, de aztán semmit sem tett.”

A Nemzetbiztonsági Tanács ülésén felvázolták a három lehetőséget: a forró, a közepes és a hideg tervet. A legnagyobb volumenű terv az összes jelentős szíriai repülőter ellen kétszáz rakétával intézett támadás lett volna; a középső megoldás hatvan rakétával számolt, míg a legkisebb opcióban szinte egyetlen rakétát sem lőttek volna ki.

A szóba jöhető célpontok száma nagy volt. 2013-ban, miután Obama rakétatámadással fenyegetőzött, jóváhagyta a lehetséges célpontok listáját, amelyek között szerepelt az a kormányzati épületegyüttes is, ahol a vegyifegyver-program zajlott. A mostani célpontok listája azonban meg sem közelítette ezt, mert Mattis és a Pentagon a lehető legkisebb mértékű támadást vélte célszerűnek.

Mattis a listát végül egyetlen repülőtérré szűkítette le, amely ellen hatvan rakétát vetettek volna be. A repülőtérenél lévő lakóépületek is lekerültek a célpontok listájáról, mert valószínűnek tűnt, hogy ott családtagok is laknak.

– Ha ilyenkor ez a bevett eljárás – közölte Bannon –, akkor majd hozok néhány fotót pár fekete-afrikai országból. Rendben? Vagy mutatok képeket arról, mi történik Guatemalában és Nicaraguában. Ha csak ennyi kell egy kibaszott rakétatámadáshoz, akkor vágjunk bele mindenhol – érvelt Bannon, aki azt hitte, az elnök is az ő oldalán áll. – Ez csak egy újabb tűszűrés lesz – folytatta. – Ha a támadás mellett döntenek, miért nem tesznek valami látványosat? – tette még hozzá gúnyosan. – Ez az egész nagyon Clintont idézi – mondta, előhívva a lehető legnagyobb sértést. – Ledobnak néhány cirkálórakétát egy kifutópályára, ami aztán két-három napon belül újra teljesen üzemképes lesz.

Eközben a középső terv támogatói is megdolgozták az elnököt. Bannon az egész eljárást alattomosnak tartotta. Azzal érveltek, hogy nem egy háború kiobbantása a céljuk. Ezzel a katonai akcióval csupán üzenetet küldenek, amelynek éppen az a célja, hogy elkerüljék a háborút.

Pénteken Trump Mar-a-Lagóba repült, és az este összehívta a Nemzetbiztonsági Tanács ülését a titkosított információk megbeszélésére használt tanácssteremben. Tizennégy ember jelent meg – köztük Tillerson, Priebus, McMaster, Kushner, Bannon, Cohn és a stratégiai kérdésekért felelős nemzetbiztonsági főtanácsadó-helyettes, Dina Powell. Mattis videóhívással jelentkezett be. A középső tervet, a hatvan rakétával végrehajtott támadást vitatták meg. A célpontok között

a földön lévő szíriai vadászgépek, megerősített repülőgéphangárok, üzemanyag és más anyagok tárolására szolgáló létesítmények, lőszerutánpótlás tárolására szolgáló bunkerek és légvédelmi és radarállomások szerepeltek.

Trump addigra már visszakozott legelső vágyálmától, hogy meg kellene ölni Aszad elnököt. Ráadásul szokatlanul nagy figyelemmel kísérte a részleteket, és a kockázatokkal kapcsolatban is akadt egy sor kérdése. Mi lesz, ha egy rakéta letér a pályájáról? Mi történik, ha véletlenül egy iskolát talál el? És ha egy kórházat? Vagy egy olyan célpontot, amit nem is akartak kiiktatni? Mekkora az esélye annak, hogy polgári áldozatok is lesznek?

Mattis biztosította róla, hogy ez nem fordulhat elő. Ezek a létező legjobb hadihajók és a legjobb légénység.

Trump azt kérte, hogy védett vonalon beszélhessen két hadihajó kapitányával: ez a USS *Porter* és a USS *Ross* volt, két irányítható rakétákkal felszerelt romboló. Ma este engedélyezni fogom a rakétatámadást, közölte a két kapitánnyal. Tényleg maguk a legjobbak ezeknek a rakétáknak a programozásában?

Mindkét kapitány biztosította Trumpot efelől. Az elnök ezt követően mindenkinek kikérte a véleményét. Mit gondolnak a dologról? Ha bárkinek ellenvéleménye van, azt most akarom hallani, később már nem érdekel.

Az álláspontok egybehangzóak voltak, mi több, erőteljesen támogatták a megoldást.

A hírszerzés meggyőző adatokat szállított arról, hogy az oroszok egy másik létesítményben lesznek a repülőtér közelében. A légicsapás időzítése – szíriai idő szerint hajnali 4 óra 40 perckor – garantálja, hogy senki sem dolgozik majd a repülőgépek környékén. Mintegy tizenöt perccel a Tomahawkok becsapódása előtt figyelmeztető jelzést küldenek a repülőtérenél lévő oroszoknak. Amikor sor került erre a telefonhívásra, úgy tűnt, mintha az orosz férfi, aki a vonal túlsó végén felvette a kagylót, részeg lenne.

Trump végül megadta a jóváhagyást első jelentős katonai akciójához. Ötvenkilenc Tomahawk rakéta talált célba, és csak egyetlenegy volt, amely az indítás után a Földközi-tengerbe hullott.

Trump a kínai elnökkel, Hszi Csin-pinggel vacsorázott, aki Mar-a-Lagóban kereste fel annak a kétnapos csúcstalálkozónak a keretében, amelynek során kereskedelmi kérdésekről és Észak-Koreáról tárgyaltak. Miközben a desszertet szolgálták fel, Trump Hszihez fordult, és a következőket mondta:

– Épp most indítottunk el egy rakétatámadást Szíria ellen a gáz-támadás miatt.

– Legyen szíves, ezt ismétlje meg – kérte Hszi Trumptól a tolmácon keresztül. Az elnök megismételte.

– És hány rakétát lőttek ki? – kérdezte Hszi.

– Ötvenkilencet.

– Ötvenkilencet?

– Igen.

– Rendben. Értettem. Remek, megérdemelte.

Azzal a vacsora véget is ért.

Ezt követően Bannon „háborús uszítónak” nevezte Harvey-t, és közölte vele, hogy „maga és H.R. háborút próbálnak kirobbantani”.

Éjfél körül Trump felhívta Lindsey Graham szenátort.

– Felébresztettem? – kérdezte Trump.

– Igen – felelte Graham.

– Bocsnát.

– Semmi baj, örülök, hogy hallom a hangját, elnök úr.

– Fogadok, hogy most ön a legboldogabb ember a városban.

– A boldog nem ideillő kifejezés. Inkább büszke vagyok az elnökökre – mondta Graham, aki hallotta, hogy a vonal túlsó végén vágni lehet a csendet. – Olyasvalamit tett meg, amit már régen meg kellett volna tenni.

– Legalább száz országból hívtak már – mondta Trump.

Lesz az tíz is, gondolta magában Graham.

– Felhívna, és mindenki lelkesen gratulál. Tudja, mit mondott nekem a kínai elnök, amikor közöltem vele, hogy épp most lőttünk ki ötvenkilenc Tomahawkot Aszadra? „Remek, megérdemelte!”

A Bannon-féle modell most súlyos csapást szenvedett, gondolta magában Graham.

– Obama – folytatta Trump – egy gyenge pöcs. Soha nem mert volna ezt meglépni.

– És a kudarc négyszázezer ember életébe került – jegyezte meg Graham, azt az adatot felhozva, ahányan összesen meghaltak az egész szíriai háborúban.

Trump tovább mesélt a gyerekekről: az égési sebekkel borított, lehámoló bőrrű, halott vagy szörnyű sérüléseket szenvedett gyerekekről.

– Elnök úr, az egész Közel-Keletről hozhatnék fotókat, amelyeken ilyesmit láthatna – mondta erre Graham, aki nem volt tisztában azzal, hogy Bannon érvét ismétli meg a szerte a világon elkövetett emberi jogsértésekről. – Amit ön tett, az nem azért volt a helyes lépés, mert ilyen kegyetlen módon ölték meg ezeket a gyerekeket. Hanem azért, mert Aszad szemtelen volt önnel, és az egész világnak azt vágta az arcába, hogy basszátok meg! Ön viszont erre azt mondta: nem, te baszd meg!

Graham folyékonyan tudott trumpul, akinél minden egyes „baszd meg-re” egy még hangosabb „nem, te baszd meg!” volt a válasz.

– Pontosan ezt vágta most az arcába: azt, hogy „te baszd meg!” De van itt valami, amire ügyelnie kell. Mi lesz akkor, ha helyrehozzák a bombázások utáni károkat, és arról a támaszponttól megint felszállnak a gépek, és hordóbombákat dobnak gyerekekre? Erre is fel kell készülnie. Mert ezzel megint pofon vágnaq önt.

A problémát nem is annyira a vegyi fegyverek jelentik, mondta Graham, hanem a polgári lakosság bombázása. Ez ugyanis semmilyen fegyverrel nem megengedhető.

– Ha ezt nem közli vele – győzködte tovább Graham az elnököt –, akkor kárba vész minden, amit most nyert az ügyön, mert

akkor újra felbukkan, és majd azt vágja a szemébe: „Rendben van, baszd meg, akkor majd megölöm őket máshogy.” Mert Aszad ezt fogja üzeni önnek. Ez most egy próba. És nem az a jó válasz, hogy ezzel az akcióval egyszer és mindenkorra letudta a dolgot. Hozza annak a seggfejnek a tudomására, hogy ha még egyszer felszáll arról a légitámaszpontról, és hordóbombákat dob egy csapat kölyökre, akkor le fogja vadászni.

Amint a főparancsnok elsüti az ágyút, még ha csak ötvenkilenc rakétáról is van szó, a politikai élet szereplői és a közvélemény aktívan felsorakozik mögötte. Ez az eset sem volt kivétel. Trumpot szinte egyöntetűen az egekig magasztalták a gyors és határozott válaszlépésért.

Másnap reggel John McCain szenátor a *Morning Joe* című tévéműsor vendége volt.

– A jelzés, amit az elmúlt éjjel adtunk a világnak, ahogy ön is mondta, nagyon, nagyon fontos volt – jelentette ki McCain.

A műsorvezető, Joe Scarborough erre azt mondta, nemcsak Oroszország és Aszad számára volt ez fontos jelzés, hanem Kína és Észak-Korea számára is.

– És a barátainknak is – tette hozzá McCain. – Számtalan arab ország van, ami szeretne a partnerünk lenni, de csak addig, amíg úgy látják, hogy támaszkodhatnak ránk.

Scarborough megjegyezte, hogy Obama idején a szunnita arabok úgy érezték, az USA nem biztosít számukra védelmet.

– Az elmúlt éjszaka megváltoztatta ezt? – kérdezte.

– Legalábbis a folyamat már elindult – mondta erre David Ignatius, a *The Washington Post* újságírója, aki szintén részt vett a légitámaszpontról folytatott beszélgetésben. – De ennél többet szeretnének látni.

McCain megdicsérte Trump nemzetbiztonsági csapatát és az elnököt is, amiért hallgatott rájuk. – Számomra ez a leginkább re-

Donald J. Trump elnök, Melania Trump *first lady* és fiuk, a tizenegy éves Barron a Fehér Házban, 2017. április 17-én.

Miután az *Access Hollywood* felvétel 2016 októberében nyilvánosságra került, Mike Pence, Trump alelnökjelöltje kemény hangvételű közleményt adott ki, és egyesek úgy gondolták, készen áll átvenni Trump helyét a republikánusok elnökjelöltjeként, a korábbi külügyminiszterrel, Condoleezza Rice-szal az alelnökjelöltjeként.

Trump 2016 decemberében az ExxonMobil egykori vezérigazgatóját, Rex Tillersont nevezte ki külügyminiszternek, azzal érvelve, hogy hiteles lesz a szerepben, amelyet a világpolitika színpadán fog játszani. Tillerson korábban negyven évet töltött az Exxonnál, jellemét nem szennyezték be kormányzati tapasztalatok.

– Igazi Trumppra valló választás! – nyilatkozta a tévében Kellyanne Conway, és „nagy durranást” ígért.

Tillersonnak és Trumpnak rendszeresen nézeteltérései támadtak, és Tillerson egy alkalommal kollégái füle hallatára „idiótá”-nak nevezte az elnököt. 2018. március 13-án kirúgták.

James Mattis, a tengerészgyalogság visszavonult tábornoka védelmi miniszterként támogatta Gary Cohnt, a Fehér Ház gazdasági főtanácsadóját és Rob Portert, a titkárság vezetőjét, hogy együttes erővel megértessék Trumpgal, miért nem szabad kilépniük a Dél-Koreával kötött kereskedelmi egyezményből.

– Elnök úr – mondta Mattis –, hazánk biztonságára Kim Dzsongun jelenti a legközvetlenebb fenyegetést. Szükségünk van Dél-Koreára mint szövetségesre. Lehet, hogy ennek látszólag nincs köze a kereskedelemhez, pedig életbe vágó. Nem Dél-Koreáért tesszük. Azért segítünk Dél-Koreának, mert ők meg rajtunk segítenek.

Joseph Dunford, az Egyesített Vezérkar elnöke a NATO mellett és a Dél-Koreával kötött kereskedelmi egyezményből való kilépés ellen érvelt. Amikor Trump új haditervet kért a megelőző csapáshoz Észak-Koreára, Dunford láthatóan feldúlt lett.

– Jobb hírszerzésre van szükségünk, mielőtt beterjeszthetnék valamilyen tervet az elnök úrnak – mondta.

A CIA igazgatója, Mike Pompeo, korábbi republikánus képviselő, Trump egyik legközelebbi embere lett. Pompeo eleinte megpróbált áthidaló megoldást találni az afganisztáni háború rendezésére. Nem lehetne a CIA által felügyelt paramilitáris erőt kibővíteni akkora létszámmra, hogy szükségtelenné váljon további csapatok vezénylése Afganisztánba? Miután az Ügynökség egyes régi motorosai meggyőzték, hogy hiba lenne a CIA részéről túl sok erőt csoportosítani Afganisztánba, Pompeo azt mondta az elnöknek, hogy a CIA afganisztáni erőforrásai lassan elapadtak, ez tehát jelenleg nem járható út.

Pompeo később Tillersont váltotta külügyminiszteri posztján.

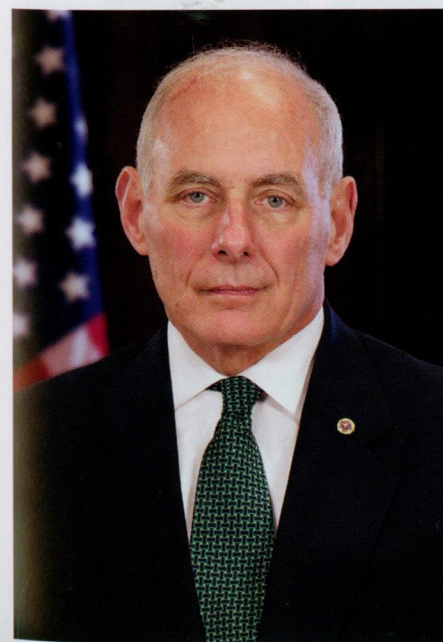
Trump úgy érezte, Jeff Sessions, igazságügyi minisztere cserben hagyta, amikor kivonta magát a 2016-os amerikai elnökválasztásba történő orosz beavatkozás nyomán indult Mueller-vizsgálatból.

– Jeff nem az a típus, aki jóban-rosszban hajlandó kitarítani mellettem – mondta Trump. Sessions szerint „idióta” volt, „áruló” és „szellemi fogyatékos”, amiért mentességet kért. – Hogy a fenébe választottam pont őt az igazságügyi miniszteremnek? Még egy egyszemélyes alabamai ügyvédi irodát sem tudna elvezetni. Hogy képzelte, hogy boldogul igazságügyi miniszterként?

Reince Priebus, Trump stábfőnöke úgy gondolta, a Fehér Ház nem teljesít elég jól olyan kulcsfontosságú területeken, mint az egészségügy és az adóreform, és hogy az ország külpolitikája nem következetes és gyakran önellentmondásos. Arra jutott, a Trump által igazgatott Fehér Házban nem politikai riválisok vagy vetélytársak ültek egy asztalhoz, hanem ragadozók.

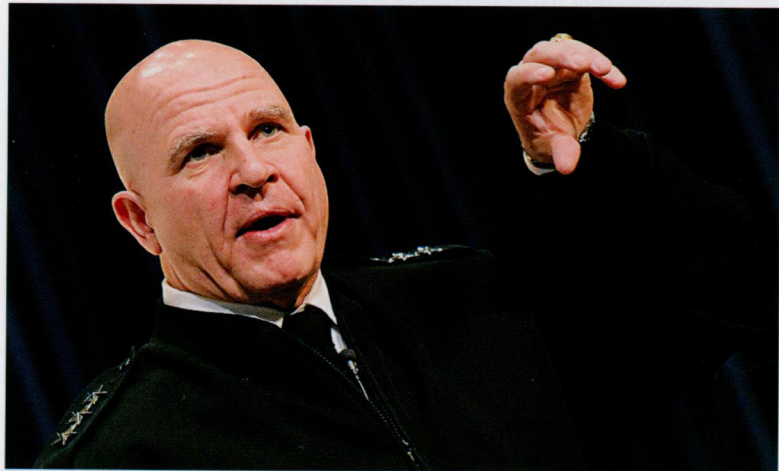
– Ha egy kígyót, egy patkányt, egy sólymot, egy nyulat, egy cápát és egy fókát olyan állatkertbe rakunk, ahol nincsenek falak, ott minden hamar eldurvul, és folyni kezd a vér. Ez így működik – mondta. Priebus helyét 2017 júliusában a belbiztonsági miniszter, John Kelly vette át.

John Kelly, a belbiztonsági miniszter és a tengerészgyalogság visszavonult tábornoka bizalmasan kritizálta a Fehér Házban uralkodó fejtelenséget. Azt mondta az elnöknek, meggyőződése szerint ő rendet tudna teremteni, de még őt is meglepte, amikor Trump 2017 júliusában bejelentette a Twitteren, hogy őt nevezte ki új stábfőnökének. Kellyt az elnök hamarosan félreállította, bár megmaradt a pozíciójában.

Michael Flynn, a visszavonult tábornok 2017. február 13-án benyújtotta felmondását mint Trump első nemzetbiztonsági tanácsadója, amiért hazudott az orosz nagykövettel, Szergej Kiszljakkal folytatott beszélgetéseiről. Flynn később bűnösnek vallotta magát, amiért megtévesztette az FBI-t, azt azonban kategorikusan tagadta, hogy hazaárulást követett el.

H. R. McMaster tábornok, Trump második nemzetbiztonsági tanácsadója a védelmi miniszter Mattis és a külügyminiszter Tillersont „kétfős csapatnak” tartotta, és egy ponton rájött, hogy kívül esik a körükön. Véleménye szerint Mattis és Tillerson arra jutott, hogy az elnöknek és a Fehér Házban mindenkinek elment az esze. Mattis és Tillerson elkezdtek a saját szakállukra átültetni a gyakorlatba különböző politikai döntéseket, mi több, már ők maguk akarták alakítani a politikai irányvonalat anélkül, hogy beavatták volna McMastert, vagy beleszólást engedtek volna neki, az elnökről már nem is beszélve.

– Lojálisabb eljárás az elnökkel szemben – mondta McMaster –, ha valaki meggyőzni próbálja, nem megkerülni.

Trump összetűzésbe került második nemzetbiztonsági tanácsadójával, H. R. McMasterrel, stábfőnökével, John Kellyvel és külügyminiszterével, Rex Tillersonnal is. Aelnöke, Mike Pence azonban meghúzta magát, és kerülte a konfliktusokat.

Gary Cohn, a Nemzeti Gazdasági Tanács elnöke szövetkezett Rob Porterrel, a titkárság vezetőjével és időnként James Mattisszel, a védelmi miniszterrel is, hogy megakadályozzák Trumpot néhány különösen veszélyes döntés meghozatalában.

– Nem az a lényeg, hogy mit tettünk az országért – mondta Cohn. – Hanem hogy minek a megtételétől óvtuk meg az elnököt.

Jared Kushner, az elnök veje és a Fehér Ház egyik vezető tanácsadója szinte egymaga vezényelte le Trump első tengerentúli látogatását. A Szaúd-Arábiában, 2017 májusában tartott csúcstalálkozó során megszilárdították a viszonyokat a szaúd-arábiai királyságban, más perzsa-öbölbeli szövetségesekkel és Izraellel.

Mindezt úgy, hogy Trump külpolitikai tanácsadói határozottan ellenezték az egészet.

Steve Bannon 2016 augusztusában lett Trump kampányának ügyvezető főigazgatója. Bannonnak három fő témája volt a kampányban:

– Egy: leállítjuk a tömeges és illegális bevándorlást, és elkezdjük korlátozni a törvényes bevándorlást, hogy visszanyerjük a szuverenitásunkat. Kettő: az elnök úr visszahozza az országra a gyáripárt. És három: kiszállunk ezekből az értelmetlen külföldi háborúkból.

Ivanka Trump, az elnök harcminchat éves lánya és a Fehér Ház egyik vezető tanácsadója. Édesapjára gyakorolt hatását a Fehér Házban többen is nehezményezték, és Steve Bannon, a vezető stratégia egy alkalommal heves szóváltásba keveredett vele.

– Nem sétafikálhat úgy, mintha maga lenne itt a főnök! – üvöltötte. – Nem az. Maga is csak a stáb egyik tagja!

– Nem a stáb tagja vagyok! – ordította Ivanka. – És soha nem is leszek az. Én a first daughter vagyok!

Kellyanne Conway 2016 augusztusában lett Trump kampánymenedzsere, és tőle származik „a rejtőző Trump-szavazó”-kifejezés.

– Az országban sok rejtőző Trump-szavazó van... Miközben egy árva rejtőző Hillary-szavazó sincs. Azok kiállnak, és kiabálnak.

Hope Hicks volt Trump kampányának sajtófőnöke, és az elnök később őt nevezte ki a Fehér Ház stratégiai kommunikációs igazgatójának. Sok más kollégájához hasonlóan Hicks is hiába próbálta kordában tartani az elnök tweetelését.

– Politikailag ez egyáltalán nem hasznos – közölte Trumppal. – Nem garázdálkodhat csak úgy a Twitteren. Ha túl sok ilyesmit ír, azzal magát nyírja ki. Saját magát lövi lábon. Súlyos hibákat követ el.

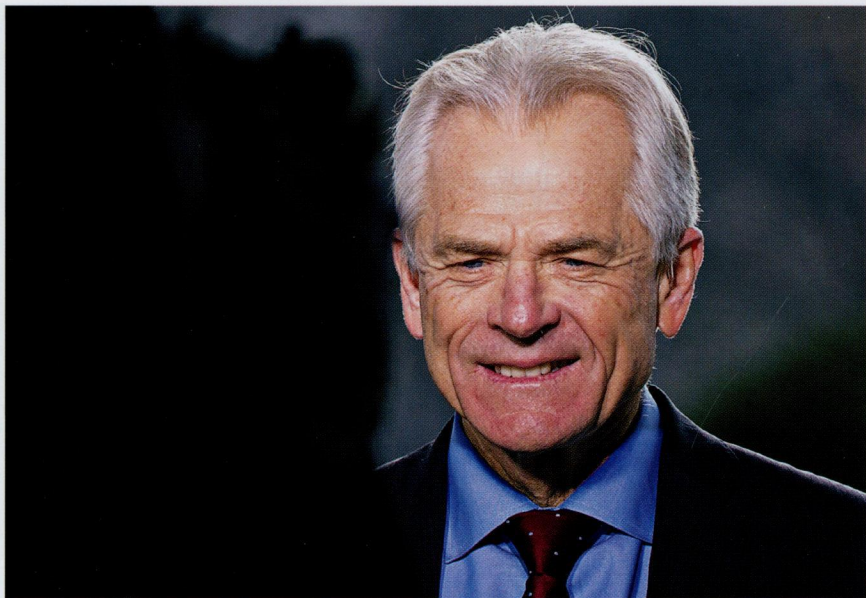
A fényképen Hicks mögött a sajtófelelős Sarah Huckabee Sanders látható.

Rob Porter, a titkárság vezetője foglalta össze Trumpnak a döntési emlékeztetőket és más fontos elnöki dokumentumokat. Gary Cohnnal együttműködve megpróbálta megakadályozni Trumpot legveszélyesebb gazdasági és külpolitikai döntései meghozatalában.

Porter egy munkatársának azt mondta:

– A munkaidőm egyharmada arra ment el, hogy próbáltam reagálni a legveszélyesebb ötletekre, és különböző indokokkal meggyőzni az elnököt, hogy azok talán nem is olyan jó ötletek.

Trump Peter Navarrót, a hatvanhét éves, Harvardon PhD-zett közgazdászt is felvette fehér házi stábjába. Trump és Navarro egyaránt szenvedélyesen hitt benne, hogy a kereskedelmi deficitok komoly károkat okoztak az amerikai gazdaságnak. Navarro egyetértett Trumppal, hogy vámokat kell kivetni az import acélra és alumíniumra, bár ezt a nézetet kevesen osztották a környezetükben.

Lindsey Graham republikánus szenátor arra bátorította Trumpot, hogy keményen lépjen fel Észak-Koreával szemben.

– Nem akarhatja, hogy az legyen benne az életrajzában, hogy az atomhatalom Észak-Korea az ön mandátuma idején jutott hozzá olyan rakétához, amely elérheti az Egyesült Államokat. Ha áttörést érnek el, és meglesz a rakétájuk, amely eléri az Egyesült Államokat, akkor oda kell csapnia nekik.

James Comey-t, az FBI igazgatóját Trump 2017 májusában kirúgta.

– Ne próbáljanak lebeszélni róla – közölte az elnök fehér házi jogtanácsosával, Don McGahn-nal és első stábfőnökével, Reince Priebusszal –, már döntöttem. Ne is próbálkozzanak. – Trump úgy vélte, Comey feltűnési viselkedésében szenved, és irányíthatatlanná vált.

Az elnök azokat a feltételezéseket vette alapul Comey elbocsátásához, hogy az igazgató rosszul kezelte a Hillary Clinton e-mailjeivel kapcsolatos nyomozást.

Robert Mueller, az FBI korábbi igazgatója a különleges ügyészi kinevezést kapta meg, hogy felderítse az oroszok beavatkozását az amerikai elnökválasztásba, és hogy Trump elnöki kampányának volt-e bármiféle orosz kötődése. Trump nem akarta kinevezni Comey helyettesének az FBI igazgatói pozíciójára.

– Járt nálam, és én nem őt választottam az FBI élére! – dühöngött. – Naná, hogy bosszút akar állni rajtam.

John Dowd 2017 májusában csatlakozott Trump jogi csapatához. Meggyőzte az elnököt arról, hogy ne tanúskodjon a Mueller-vizsgálatban, de miután Trump meggondolta magát, és Dowd nem tudta lebeszélni a döntéséről, 2018 márciusában felmondott.

– Elnök úr, ügyvédként, bírósági tisztviselőként nem tehetem meg, hogy odaülök ön mellé, és hagyom, hogy válaszoljon ezekre a kérdésekre, amikor tisztában vagyok vele, hogy nem képes rá – mondta Trumpnak.

Don McGahn, a fehér házi jogtanácsos azt akarta elérni, hogy az elnök a Mueller-vizsgálat során éljen a végrehajtó hatalom fejeként megillető előjogaival, és ne adja át a kért dokumentumokat. Trump ügyvédje, John Dowd nem értett egyet McGahnnal, és a nyomozás felgyorsítása érdekében együttműködött Muellerrel.

– Sokkal többre megyünk mézzel, mint ecettel – mondta Trumpnak.

Trump és a *first lady*, Melania Trump a kínai elnökkel, Hszi Csin-pinggel és a kínai *first lady*vel, Peng Li-jünnel. Az, hogy Kína támogatta az Észak-Korea elleni szankciókat, Trump meggyőződése szerint Hszivel kialakított személyes kapcsolatának volt köszönhető.

– Hát nem jobb így, hogy barátságosan viselkedem ezekkel a fickókkal, miközben maguk szerint ellenségesnek kéne lennem velük? – kérdezte Trump, hiába figyelmeztették többen is, hogy Hszi talán csak kihasználja. – Mert ha nem lennék ennyire jó viszonyban Hszi elnökkel, akkor ezt soha nem tette volna meg. Így rá tudom venni őket, hogy olyasmit is megtegyenek, amit amúgy eszük ágában sem lenne.

Az amerikai hírszerzés szerint a harmincnégy éves Kim Dzsongun, Észak-Korea vezetője hatékonyabban irányította az ország atomfegyver- és rakéta programját, mint édesapja, Kim Dzsongil. A fiatalabb Kim belátta, hogy a fegyverkezés és a rakétatesztelés elkerülhetetlenül kudarcokkal jár. Az édesapjával szemben nem rendelte el hivatalnokok és tudósok kivégzését, miután azok elkövettek valamilyen hibát. Trump úgy gondolta, az Egyesült Államok és Észak-Korea közti konfliktus lényegében akaratok összecsapása.

– Vezető áll szemben vezetővel – mondta Trump. – Férfi a férfival. Én és Kim.

ménykeltő fejlemény. Az, hogy az elnök tiszteli Mattist. És tiszteli McMastert is.

A legnagyobb dicséretetek egy részét Trump meglepő módon a külpolitikai szakértőktől kapta. Anne-Marie Slaughter, aki az Obama-adminisztráció idején, Hillary Clinton külügyministerségének első két évében a befolyásos politikatervezési stáb igazgatója volt a külügyben, ezt tweetelte: „Donald Trump helyesen cselekedett Szíria ügyében. Végre! A szörnyű rémtettek miatt éveken át tartó, hasztalan siránkozás helyett.”

A következő napokban és hetekben Trump gyakran elmondta a beosztottjainak a nyugati szárnyban, hogy a légítámaszpont ellen intézett légicsapást önmagában még nem tartja elégségesnek. Nem kellene az USA-nak ennél is többet tennie? Eljátszott a gondolattal, hogy elrendel egy titkos, a vezetőket célzó csapást Aszad ellen.

Időközben tájékoztatták róla, vagy valamilyen újságban olvasta, hogy az idegáztámadás mit tesz az emberi testtel.

– Tudják, valójában hogy működik ez? – kérdezte egy napon. Aztán bele is ment a részletekbe. A tüdő megtelik a gázzal. A légzés akadozik, és az ember szája elkezd habzani. Aztán jön a nyálcsorgatás, a vakság és a bénulás. Csillapíthatatlan hányás, vizelés és székletürítés. Kínzó fájdalmak az egész testben, és különösen szörnyű alhasi görcsök. Görcsös rohamok. Aztán a szervek lekapcsolódnak az agyról. És a tíz percen át tartó kinszenvedés után jön a halál. A gyerekeké. A csecsemőké.

Trump terveket akart látni, márpedig ezekből akadt jó néhány. Az Egyesült Államok hadseregének az összes elképzelhető halálosztó képesség a rendelkezésére állt. Mit tehet ebben a helyzetben? Meg akarta ismerni a lehetőségeit.

A védelmi miniszter Mattis attól félt, hogy Trump elrendel egy második légicsapást is, és azon volt, hogy mindenkinek elvegye a kedvét egy újabb Szíria elleni katonai támadástól.

Néhány hét múlva Trump felháborodása alábbhagyott, és lassan ugyan, de más ügyek kezdték foglalkoztatni. McMaster Jarednek panaszkodott arról, hogy nincs semmilyen felhatalmazása, amivel a döntéseket elő tudná mozdítani. A legtöbb külügy- és védelmi miniszterhez hasonlóan sem Tillerson, sem Mattis nem szeretett volna erős nemzetbiztonsági tanácsadót az elnök mellett. Egy alkalommal, a Szíria ellen intézett légicsapást követően, az elnök információkat akart néhány friss orosz és iráni provokációról, amelyekre Szíriában került sor. Az USA megölt néhányat az irániak által támogatott fegyveres Hezbollah-tagok közül a Palmírától keletre fekvő országúton, és lelőtt egy fenyegetően viselkedő, felfegyverzett iráni drónt. Trumpnak volt pár kérdése McMasterhez. Mi történik, ha amerikai áldozatok is lesznek? Ebben az esetben mit teszünk? Mik a lehetőségeink?

McMaster felhívta Tillersont és Mattist. Nem hívták vissza. Magához rendelte Harvey-t, és alaposan letolta. Csak úgy repkedtek a szitokszavak. Ez a dolga, kerítse elő a minisztériumi embereket.

Kilenc óra is elmúlt, és még mindig nem jött válasz sem Tillersontól, sem Mattistól.

Aztán megérkezett az egyesített vezérkari stáb a Pentagonból a Fehér Házba, hogy tájékoztassák Harvey-t. A védelmi minisztériumnak volt ugyan néhány támadási terve, de arra az esetre már semmi, ha amerikai áldozatok is lennének a szíriai határvárosban, Tanfban, ahonnan az amerikai csapatok a hadmozdulataikat indították. Sem arra, ha egy amerikai hadihajó alatt felrobbanna egy akna.

Ez McMaster és Harvey szemében is felfoghatatlan volt. Választ azonban továbbra sem kaptak, Trump pedig hamarosan megfeledezett a kérdéseiről.

19. fejezet

– Azt akarom, hogy péntekre az íróasztalomon legyen egy elnöki rendelet, amely kilépteti az Egyesült Államokat a NAFTA-ból – adta ki a parancsot Trump elnök.

Április 25-e, kedd volt, és az Ovális Irodában összegyűlt kis csapatban helyet kapott az alelnök, Pence, a kereskedelmi miniszter, Ross, valamint Kushner, Porter és Navarro. Az elnök azt akarta, hogy elnökségének századik napján elő tudjon állni a bejelentéssel.

Miután senki sem szállt szembe vele, és még csak a kifogásait sem fejtette ki senki, Porter – aki a keddenként megtartott kereskedelmi értekezleteket vezette – megjegyezte, hogy ez elnöki rendelettel nem fog menni, mert a kereskedelmi egyezmény szerint ehhez száznyolcvan napos felmondási értesítést kell küldeni a feleknek.

– Ebben az ügyben nagyon problémás az időzítés – közölte Trumpgal és a többiekkel. – Nem számít, milyen gyorsan tárgyaljuk újra a NAFTA-t, a kereskedelem serkentéséhez kapcsolódó jogköröket szabályozó törvény miatt ez mindenképp időigényes folyamat.

Az újratárgyalt egyezményt a Kongresszusnak is jóvá kell hagynia, márpedig ez több idő lesz, mint száznyolcvan nap.

– Azt biztosan nem akarjuk, hogy holtidő keletkezzen – folytatta Porter, aki a legfiatalabb volt a helyiségben. – Olyan időszak, amikor semmilyen egyezmény nincs hatályban. Gond van az időzítéssel. Nem vághatunk bele a száznyolcvan napos időszakba csak úgy kényünk-kedvünk szerint.

A többiek egy szót sem szóltak, és látszólag Trump oldalára álltak a kérdésben. Portert megdöbbentette, hogy az elnökben egyálta-

lán felmerült az ötlet, hogy megelőző lépésként kivonja az országot a NAFTA-ból. A kereskedelmi egyezmény már több mint két évtizede a gazdaság és a nemzetbiztonság alapja volt Észak-Amerikában. Az egyezmény nyomán törölték el a vámokat az USA, Kanada és Mexikó között. E három ország egymás közötti kereskedelmi forgalma meghaladta az évi egymilliárd dollárt. Az USA külön-külön szinte akkora kereskedelmi forgalmat bonyolított le Kanadával és Mexikóval, mint legnagyobb kereskedelmi partnerével, Kínával.

– Ki kell alakítani valamiféle eljárási rendet, hogy biztosan mindent a helyes sorrendben hajtsunk végre, és mindent alaposan átgondoljunk – próbálta Porter valahogy jelezni Pence-nek, Rossnak, Kushnernek és Navarrónak. – Nagyon jó, hogy így összegyűltünk, de nem látom itt Gary Cohnt, és nem látom Steve Mnuchint sem. Értem én, hogy mindenki gyorsan szeretne haladni, de akkor is le kell lassítanunk ezt a dolgot.

– Teljesen hidegen hagy, amit most elmondott – közölte vele Trump. – Péntekre legyen a papír az íróasztalomon.

Porter felkereste McMastert, hogy maga mellé állítsa. McMaster nem vett részt túl tevékenyen a kereskedelemről folytatott megbeszéléseken, de közölte, hogy ő is úgy látja, a NAFTA felmondása nemzetbiztonsági rémálom lenne, ráadásul teljesen feleslegesen. A szövetségesek azonnal felhőrdülnének. Megígérte, hogy támogatja Portert az ügyben.

Másnapra sürgős értekezletet hívtak össze a Roosevelt-terembe, ahová a kérdéssel foglalkozó valamennyi kabinet minisztert és magas beosztású tanácsadót meginvitálták. A gyújtózsínort már meggyújtották. Úgy tűnt, egy vagy talán két napjuk van, mielőtt Trump aláírja a rendeletet.

Miközben Navarro a kilépés mellett érvelt, a belbiztonsági miniszter, John Kelly és a többiek is azt mondták, a fenyegetőzés az egyezményből való kilépéssel ugyan jó érdekérvényesítő eszköz lehet

az USA számára, ha azzal hihetően ráijeszt másokra, de ha valóban ki is lép, az katasztrófához vezet. Az Egyesült Államok saját magát lőné lábon. Hatalmas hullámokat vető hatással kellene számolni. A pénzügyi piacokon rendkívüli felfordulás támadna, és azonnali megtorló intézkedéseket léptetnének életbe az USA-val szemben. A kereskedelmi partnerek szerte a világon azon kezdenének gondolkodni, hogy most vajon ők következnek-e.

Miután az értekezlet meghívottjai szétszéledtek, Porter – miközben elindult az Ovális Irodába, hogy átnézzék a dokumentumokat, amelyeket Trump utasítására elő-kellett készíteni – még beugrott a mezőgazdasági miniszterhez, Sonny Perdue-hoz, aki épp akkoriban foglalta el a hivatalát. Perdue korábban Georgia állam republikánus kormányzója volt, az első a pártjából, akinek sikerült elnyernie ezt a pozíciót az amerikai polgárháborút követő időszak óta.

– Sonny – szólította meg Porter –, jöjjön velem, jó?

Az Ovális Irodában Wilbur Ross is csatlakozott hozzájuk.

– A NAFTA hatalmas lökést adott az amerikai érdekeknek – közölte Perdue Trumppal. – A Mexikóba és Kanadába irányuló éves exportunk harminckilencmilliárd dollár. Ezeknek a termékeknek máskülönben nem lenne piaca. A NAFTA felmondásával pontosan azok az emberek, a Trump-támogatók veszítenék a legtöbbet, akik az ön választói bázisát alkotják.

Perdue mutatott Trumpnak egy térképet, amelyen kiemelték azokat az amerikai államokat és megyéket, amelyek a leginkább megsínylenék a mezőgazdaságban és a feldolgozóiparban jelentkező veszteségeket. Sok olyan hely volt, ahol korábban Trumpra szavaztak.

– Nemcsak arról van szó, hogy ez az ön választói bázisa – folytatta Perdue –, hanem egyben a szavazói bázisa is az elnökválasztás szempontjából legfontosabb ingadozó államokban. Ez az, ami miatt egyszerűen nem mondhatja fel az egyezményt.

– Na ja – mondta Trump –, de ezek az országok azok, akik állandóan baszakodnak velünk. Ezzel már kezdenünk kell valamit.

Az elnök végül úgy döntött, erőteljesebb kijelentésekkel és fenyegetésekkel állnak a nyilvánosság elé, de a száznyolcvan napos felmondási nyilatkozatot nem küldik el.

– Az elnök egyelőre úgy döntött, nem lépünk ki az egyezményből – adta le a drótot Jared Porternek.

Porter pontosan tudta, hogy Trump esetében minden csak ideiglenes, ennek ellenére nagyon meglepte, milyen közel jártak a szakadék széléhez. Ráadásul a dolognak még nem volt vége.

Peter Navarro besurrant az Ovális Irodába egy előre nem egyeztetett ad hoc megbeszélésre az elnökkel.

– Ami a kereskedelem területét illeti, eddig egyvalamit tettünk: kiléptünk a TPP-ből – mondta az elnök, a csendes-óceáni szabadkereskedelmi övezetre utalva. – Miért nem csináltunk semmi mást?

– A titkárság vezetője ebben a kérdésben minden elé gátat emel – közölte vele Navarro.

– Madeleine – szólt telefonon Trump a titkárnőjének, Madeleine Westerhoutnak. – Hívassa ide Robot, de most rögtön.

Porter felrohant a lépcsőn az Ovális Irodába.

– Mi a fenéért akadályozza a munkát? – rontott neki Trump Porternek. – Miért nem járunk ennek a végére? Csinálja a dolgát. Tik-tak, tik-tak, tik-tak, megy az idő. Maga meg csak pazarolja az időmet. Azt akarom, hogy ez meglegyen.

Az elnök újra komolyan beszélt. Porter elkészítette a levélvázlatot a száznyolcvan napos felmondási értesítésről, amelyet Trumpnak kellett aláírnia, és amelyben arról értesíti a feleket, hogy az Egyesült Államok kilép a NAFTA-ból.

Porternek egyre inkább meggyőződésévé vált, hogy ez a lépés a Kanadával és Mexikóval fenntartott gazdasági és külügyi kapcsolatok terén egyaránt válsághoz vezet. Felkereste Cohn.

– Majd én véget vetek ennek – nyugtatta Cohn Portert. – Elég, ha elveszem a papírt az íróasztaláról, mielőtt kimegyek – mondta, és később így is tett. – Ha alá akarja írni, újabb dokumentumra lesz szüksége.

– Majd annál is húzzuk valahogy az időt – ígérte Porter.

Cohn persze tudta, hogy az elnök könnyedén elrendelheti, hogy készítsenek elő egy újabb felmondási értesítőt, de ha a lap nem volt ott az orra előtt, akkor sejteni lehetett, hogy el fog feledkezni róla. Ami nem volt a szeme előtt, az a fejéből is kihullott.

Porter is tisztában volt ezzel. Trump memóriája csak akkor lépett működésbe, ha beindította valami kézzelfogható: egy papírlap az íróasztalán, vagy valami, amit az újságban olvasott vagy a tévében látott. Esetleg ha Peter Navarro besurrant hozzá az Ovális Irodába. Ha nem volt valami vagy valaki, aki beindítja, akkor órák, napok, talán hetek is eltelték, mielőtt észbe kapott volna: Hoppá! Úgy volt, hogy ebből kilépünk. Miért is nem tettük meg? És ha semmi sem juttatta eszébe az adott teendőt, még az is elképzelhetőnek tűnt, hogy örökre elfelejtődik.

Sonny Perdue május 4-én tartotta meg prezentációját a Situation Roomban „A mezőgazdaság szerepe a kereskedelemben” címmel. Kényes hírszerzési jelentések arról számoltak be, hogy ha az Egyesült Államok új vámokat vetne ki a kínaiakra, a kínaiak megtorlásként maguk is új vámokat léptetnének életbe.

Márpedig a kínaiak pontosan tudják, hová kell ütni, hogy az politikailag és gazdaságilag is fájjon. Az Egyesült Államok ezen a téren még csak bölcsődés volt, miközben a kínaiak már doktorátust szereztek. A kínaiak pontosan tudták, melyik kongresszusi választókerületben milyen termékeket állítanak elő, például hol termesztenek szójababot. Azt is tudták, melyik ingadozó választókerület játszik majd fontos szerepet, ha a republikánusok meg akarják tartani a képviselőházi többségüket. És úgy tudják kivetni a vámokat, hogy azzal olyan termékeket sújtsanak, amelyeket ezekben a választókerületekben vagy államokban termelnek. A kínaiak például kinézhetik maguknak célpontként a bourbont, amely abból a Kentucky államból érkezik,

ahol McConnell a szenátor, vagy a tejtermékeket Wisconsinból, Paul Ryan államából.

Pár nappal később Wilbur Ross is elővezette az érveit arról, miért olyan fontos a kereskedelmi hiány. Az elnök nézeteit visszhangozva azt állította, hogy a kereskedelmi deficit alakulását kellene vezérlőcsilagnak tekinteni, és a hiány egyben az amerikai gazdasági instabilitás és gyengeség jele is. Az elnök figyelmének központjában a kereskedelmi deficit áll, figyelmeztetett mindenkit, épp ezért mindenkinek erre kell koncentrálni.

– A kereskedelmi hiány nem lényeges – mondott neki ellent Porter, feladva pártatlan közvetítői szerepének látszatát –, legalábbis, ha az országokat külön-külön nézzük. Ez teljesen abszurd gondolatmenet – mondta, és még soha nem volt olyan tiszteletlen a hanghordozása egy kormánytaggal szemben, mint most. – A külkereskedelmi hiányt elsősorban nem a kereskedelempolitikánk, és különösen nem az általunk megkötött kereskedelmi egyezmények gerjesztik.

A hiány a gazdasági körülmények függvénye, az alakítja, hogy melyik ország milyen termékeket tud a leghatékonyabban és legolcsóbban előállítani, mekkorák a megtakarítások kamatai és a valuták értékei.

– A protekcionista politikai lépések egyike sem áll az érdekünkben.

– Nos – vágott vissza Ross –, én már dollármilliárdokat kerestem, és a Wall Streeten is dolgoztam. Pontosan tudom, hogyan működnek ezek a piacok. Maga nem érti a kereslet és kínálat törvényeit – tette hozzá. – Ha az USA vámokat vet ki Kínára, és a kínaiak visszavágnak, akkor meg tudjuk venni azokat a termékeket más országoktól is.

2017 tavaszán Ross egyezményt kötött a kínaiakkal, amelynek keretében az USA csirkét importált Kínából, és cserébe marhahúst exportált Kínába. Noha „herkulesi eredménynek” nevezte az üzletet, néhányan komolyan bírálták miatta. A *The New York Times*-ban például

ilyen címmel cikkeztek az egyezményről: „Kína túl keveset engedett az USA-nak a kereskedelmi tárgyalások első fordulójában.”

– El se hiszem, hogy ön hozta tető alá ezt az üzletet – mart bele Rossba az elnök a Fehér Házban tartott egyik értekezleten. – Miért nem szólt róla senkinek? Nekem biztos nem beszélt róla. Csak ment a maga feje után, és egyszerűen megkötötte. Ez borzasztó üzlet. Átverték minket. Pedig magában valamikor még megvolt ez a dolog, Wilbur.

Ross 1990-ben befektetési bankárként egy csapat kaszinótulajdonost képviselt, akik berágtak Trumpra, és a tárgyalások során olyan alkut kötött Trumpgal, amelyben elismerték, hogy a Trump név márkanévként értéket képvisel. Ez tette lehetővé, hogy Trump elkerülje a csődöt.

– Azt hittem, maga amolyan gyilkos alkat – folytatta Trump a hetvenkilenc éves Rosst ostromozva. – Amikor még a Wall Streeten dolgozott, maga is kötött néhány ilyen üzletet. De úgy látszik, már nincs csúcsformában. Már nem tud olyan ügyesen tárgyalni, mint régen. Nem tudom, mi történt, de magából kifogyott a szufla. Nem bízom magában. Nem szeretném, ha még egyszer maga tárgyalna – mondta, és közölte Rossszal, hogy a NAFTA és a többi kereskedelmi egyezmény intézése innentől fogva Bob Lighthizer alá tartozik.

Ross megpróbálta megvédeni az egyezményt: úgy érvelt, hogy az USA több marhahúst fog exportálni, de addigra Trump figyelme már elkalandozott.

Június 8-án az elnök az egyik vesszőparipájának számító témában, az acélimportra kivetett vámok ügyében tartott értekezletet az Ovalis Irodában. Gary Cohn, Wilbur Ross, Porter és a védelmi miniszter Mattis zsúfolódott össze a székeiken a Rolute-asztal körül.

– Készen állunk, hogy belevágjunk – mondta Ross. – Szeretném benyújtani ezt a jelentést – közölte. Ajánlása szerint a vámhatárokat adott kvótákhoz kötnék, különösen Kína esetében. Ha Kína a jelen-

legi mennyiségnél nagyobb arányban exportálna acélt az USA-ba, magasabb büntetővámokkal kellene számolnia.

Porter egy sor jogi problémát hozott fel. A kereskedelmi minisztérium a törvényi előírás ellenére nem konzultált a védelmi minisztériummal arról, hogy az importkorlátozás nemzetbiztonsági kockázatot jelent-e.

– De bizony megtettük – mondta Ross. – Volt ilyen egyeztetés.

– Velem aztán soha nem konzultált senki semmiről, aminek ehhez lenne köze – jelentette ki Mattis.

– Elképzelhető – mondta Ross. Ennek az lehetett az oka, hogy ő a védelmi miniszter helyettesével tárgyalt, mert ezekben az ügyekben ő az illetékes. És ezt néhány e-maillal is bizonyítani tudja.

– Velem soha nem beszélt erről – ismételte Mattis.

Porter közbevetette, hogy a törvény szerint a védelmi miniszterrel kell konzultálni ebben az ügyben, nem pedig valakivel a minisztériumból.

Pont az ehhez hasonló bürokratikus szörszálhasogatás szokta Trumpot örületbe kergetni.

– Wilbur, beszéljen Jimmel! Tisztázzák a dolgot – mondta. – Már az agyamra megy ez az egész. Gyorsan essenek túl rajta, ezt mindenképpen meg akarom csinálni.

Porter nagyszerű alkalmat látott arra, hogy még néhány hétig, sőt akár hosszabb ideig is húzzák-halásszák az ügyet. Mattis készségesen segített neki, és később azt is közölte Rossszal, hogy még látnia kell néhány elemzést a dologról, mielőtt véleményt tudna nyilvánítani róla.

Később a védelmi minisztérium által készített elemzések arra jutottak, hogy „a katonai célú acélfelhasználás kevesebb mint 0,5%-át teszi ki az amerikai acélkeresletnek”, és a védelmi minisztérium más forrásokból is képes lenne „beszerezni a nemzetbiztonsági elvárások teljesítéséhez szükséges acélmennyiséget”.

20. fejezet

Trump azt állította, már az elnöksége kezdetén meneszteni szeretne volna Comey-t, de most tényleg ki akarja rúgni.

Bannon nem támogatta a döntést, és négy szemközt az Ovalis Irodában el is magyarázta, miért nem.

– Az ügynökök háromnegyede utálja Comey-t. Ez holtbiztos. De ha kirúgja, egy kibaszott J. Edgar Hoovert farag belőle. Aznap, amikor elbocsátja, ő lesz az amerikai történelem legnagyobb mártírja. Fegyver lesz belőle, amivel vadászhatnak magára. Ki fognak nevezni egy különleges nyomozóügyszt. Comey-t még kirúghatja, de az egész FBI-t már nem menesztheti. Abban a percben, hogy kirúgja, az FBI mint intézmény azon lesz, hogy tönkretegye önt, és tönkre is fogják tenni.

Bannon úgy vélte, Trump nem értette meg, mekkora hatalom összpontosul a régóta fennálló intézmények – az FBI, a CIA, a Pentagon és a tágabb értelemben vett katonai körök – kezében. Azt sem fogta fel, milyen széles hatásköre van egy olyan különleges ügyésznek, aki a kinevezése után bármit megvizsgálhat, amihez az elnöknek valaha is akár csak a legcsekélyebb köze volt.

– Ne próbáljanak lebeszélni róla – közölte Trump McGahnnal és Priebusszal –, már döntöttem. Ne is próbálkozzanak. – Comey feltűnési viselkedésében szenved, és irányíthatatlanná vált.

Május elejére Trump úgy érezte, Comey sebezhetővé vált a tanúvallomása miatt, amelyet nem sokkal korábban tett a Hillary Clinton magán-e-mailjeiről folytatott szövevényes nyomozás során. Trump

lediktált egy levelet, amelyben felsorolta a Comey kirúgása mellett szóló érveit.

McGahn közölte vele, hogy az értekezletre eljön az igazságügyi miniszter helyettese, Rod Rosenstein is. Rosenstein részben pont Comey-ról akart beszélni, és minden jel szerint ő is szeretett volna megszabadulni az FBI igazgatójától.

McGahn elmagyarázta, hogy az ilyen esetekre van egy bevett eljárási módszer, az FBI felügyeletét ugyanis az igazságügyi miniszter helyettese látja el. Hallgassák csak meg Rosensteint. Ez egyike volt azon halogató taktikáknak, amelyeket a Fehér Ház stábjá egyre többször vetett be. Hagyjuk, hadd csillapodjanak egy kicsit a kedélyek, beszéljünk Roddal, és valamikor majd előállunk önnek egy tervvel.

Rosenstein közölte Trumppal, hogy szerinte is ki kellene rúgni Comey-t, és semmi akadályát nem látja annak, hogy írjon egy emlékeztetőt, amelyben felsorolja a döntésre vonatkozó érveit. Végül egy háromoldalas emlékeztetővel állított be a Fehér Házba. Téma: **AZ FBI-BA VETETT KÖZBIZALOM HELYREÁLLÍTÁSA**. Az írásban az állt, hogy Comey július 5-én „a nyilvánosság elé tárta a saját következtetéseit a nemzetet foglalkoztató legérzékenyebb bűnügyi nyomozásban”, azaz Hillary Clinton e-mailjeinek ügyében, és ezzel megelőlegezte az ügyész döntését, és az ügy jelentőségét „kicsinyítő információt” tett közzé azzal, hogy Clinton eljárását csupán „elképesztő gondatlanságnak” nevezte. Aztán tizenegy nappal a választás előtt bejelentette, hogy újból megnyitja a nyomozást Clinton ügyében, mert ha nem „beszél”, akkor a dolgot „eltussolják”. Ezzel azonban az egész ügyet félrevitte, vélte Rosenstein. Öt korábbi igazságügyi miniszter vagy miniszterhelyettes véleményét is idézte, akik mindannyian egyetértettek abban, hogy Comey megszegte a szabályokat.

Ezzel akkor le is van tudva az ügy, közölte az elnök. Ő sem fogalmazhatott volna szebben. Ezután rövid levelet küldött Comey-nak, amelyben tájékoztatta, hogy a megbízatása „véget ért”, és „azonnali hatállyal” felmenti a posztjáról.

A kirúgás késleltetésére született terv visszaütött, ugyanis pontosan ez gyorsította fel a folyamatot. A Rosenstein-féle emlékeztetőnek azonban semmi köze nem volt a döntéshez. Az elnök addigra már elhatározásra jutott.

Bannon „száz százalékgig” biztos volt abban, hogy Comey kirúgásának oka az volt, hogy az FBI pénzügyi feljegyzéseket próbált beszerezni Jaredtől. Ez azonban csak vegytiszta spekuláció volt. Az FBI miatt Ivanka is panaszkodott az apjának.

Ahogy egyre több idő telt el a hónapból, Priebus is úgy látta, hogy hiába tervezi vagy mondogatja Trump, hogy ki fog rúgni valakit, ettől még nem biztos, hogy valóban meg is teszi. Akkoriban Priebus kedvenc szavajárása így hangzott: „Ezen a helyen semmi sem halott addig, amíg nincs elföldelve.”

Pillanatnyilag úgy tűnt, Comey ugyan már meghalt, de még sem őt, sem a történetét nem sikerült elföldelni.

Trump rengeteg kábeltévés hírműsört megnézett, amelyekben arról tudósítottak, május 9-én hogyan rúgta ki az FBI éléről Comey-t. Az ügy nem alakult jól. Ráadásul ő maga is csak tovább nehezítette a helyzetet, amikor május 11-én – önmagának is ellentmondva – azt nyilatkozta a NBC riporterének, Lester Holtnak, hogy ő bizony ki fogja rúgni Comey-t, bármiféle javaslatot is kap ebben az ügyben az igazságügyi miniszter helyettesétől, Rosensteintől és Sessions igazságügyi minisztertől. A Holtnak adott, hosszú, ide-oda kalandozó válaszában Trump egyértelműen közölte a döntése mögött húzódó indokot is. „Magamban azt mondtam, ez az egész dolog az oroszok és Trump között, ez az egész oroszügy csak egy kitalált történet.”

A válasz nagyon is ellentmondani látszott a Comey-nak írt levélnek, amelyben azt közölte az igazgatóval, hogy kirúgásának oka Rosenstein emlékeztetője, amely nagyon súlyos bírálatot fogalmazott meg az igazgatóval szemben a Hillary Clinton e-mailjeit érintő vizsgálat során tanúsított magatartásával kapcsolatban.

Május 16-án, kedd este Michael Schmidt, a *The New York Times* újságírója szenzációs történettel állt elő. Comey a Trumppal folytatott beszélgetéseiről rögtön ezeket követően feljegyzéseket készített. Egy az Ovalis Irodában tartott február 14-ei találkozóról, amikor Comey még az FBI igazgatója volt, azt írta, az elnök a Flynn-nyomozásról kérdezte, és a következőket mondta neki: „Remélem, ön is egyértelműen úgy látja, hogy az a helyes, ha elengedi ezt az ügyet, és békén hagyja Flynn-t. Remek fickó. Bízom benne, hogy el tudja engedni ezt a dolgot.”

Trump egyfolytában a tévé körül motoszkált, képtelen volt elszakadni a képernyőn zajló eseményektől. Aznap este a CNN-en a sokat megélt és józan David Gergen megkongatta a vészharangot. Gergen fehér házi tanácsadóként Richard Nixon és Bill Clinton mellett is szolgált, amikor megindult a nyomozás az *impeachment*, vagyis az elnök elleni alkotmányos vádemelés ügyében.

– Azt hiszem, most már az alkotmányos vádemelés területén járunk – jelentette ki Gergen. – Egy olyan elnökséget látunk, amely kezd darabjaira hullani.

Porter látta Trumpon, hogy az alkotmányos vádemelés említésére kezdi elveszíteni a fejét. Az elnök nem is titkolta a dühét amiatt, hogy Comey minden jel szerint ellene fordult.

Másnap, május 17-én, szerdán Trump az Ovalis Irodában értesült róla, hogy Rosenstein az összes lehetséges ember közül pont az FBI-t tizenkét éven át igazgató Robert Muellert nevezte ki különleges ügyésznek, és ő kapta feladatul, hogy kivizsgálja, hogyan avatkozott be Oroszország a választási kampányba, és volt-e bármiféle kapcsolata az oroszoknak és Trump választási kampánycsapatának.

Trump hangulata az éjszaka folyamán tovább romlott, és másnap, május 18-án érte el a mélypontot. Az elnökön kezelhetetlen dühkitörések lettek úrrá, és láthatóan annyira ingerült volt, hogy ilyenek még a belső köreibben mozgó emberek sem látták soha. Ijesztő élmény volt.

– Szinte semmilyen feladatot nem tudtunk elvégezni – mesélte Porter az egyik munkatársának.

Trump normális esetben a Resolute-asztal mögött üldögélt, vagy visszavonult a magánbédllőjébe. Azt a napot azonban leginkább azzal töltötte, hogy ide-oda rohangált a két helyiség között.

Végül ott keresett vigaszt, ahonnan az életereje is származott: a kábelcsatornán érkező hírekben. Végignézte a Fox News kétórás hírblokkját, aztán az MSNBC és a CNN korábban felvett és szintén csaknem kétórás hírműsorát is.

Miközben a legmagasabb beosztású munkatársai – Priebus, Bannon, Kushner, McGahn, Cohn, Hicks és Porter – ki-be jártak a helyiségből, ő egyfolytában dühöngött.

– Miért Mueller lett? – kérdezgette Trump. – Járt nálam, és én nem őt választottam az FBI élére! – dühöngött. – Naná, hogy bosszút akar állni rajtam. Mindenki engem akar kicsinálni. Ez nem igazságos. Most mindenki azzal jön, hogy megfosztanak az elnöki címtől.

– Milyen jogosítványokkal rendelkezik egy különleges ügyész? – kérdezte aztán.

– Gyakorlatilag bármilyen bűnügyben korlátlan felhatalmazással nyomozhat – magyarázta Porter. Ez volt az eljárás a Watergate-botránynál, az Irán-kontra ügyben és a Clinton–Monica Lewinsky botrány esetében is.

– Most a nyakamba kaptam ezt az embert – kesergett Trump –, aki nem tartozik felelősséggel senkinek, aki bármibe beleütheti az orrát, még ha az nincs is összefüggésben semmivel. Éveket töltenek majd el azzal, hogy felforgatják az egész életemet, átnézik az összes pénzügyemet.

Trump képtelen volt bármilyen más témára összpontosítani. Az értekezleteket elhalasztották, és végül a nap hátralévő része a kutyáké lett.

Porter soha korábban nem látta még ilyen zavarodottnak Trumpot. Tisztában volt azzal, hogy az elnök narcisztikus személyiség, aki

mindent csak annak fényében tud megítélni, hogy milyen hatása lesz rá, de az órákon át tartó dühöngés felidézte benne, mit olvasott Nixon utolsó, hivatalban eltöltött napjairól: Nixon hol imádkozott, hol a szőnyeget püfölte, hol pedig a korábbi elnökök falon lógó festményeihez beszélt. Trump viselkedésében már jócskán fel lehetett fedezni a paranoia jeleit.

– Az a céljuk, hogy elkapjanak – mondta Trump. – Ez jogsértő. És igazságtalan. Hogyan történhet ilyesmi? Ez az egész Jeff Sessions hibája. Az egész ügyet a politika mozgatja. Rod Rosenstein rohadtul nem tudja, mit csinál. Nem csoda, ő is demokrata. Marylandi.

– Rosenstein volt az egyik, aki azt mondta, hogy rúgjam ki Comey-t – mondta aztán fel-alá járkálva –, és ő fogalmazta meg nekem ezt a levelet is. Hogy az istenbe lehet, hogy ő felügyeli ezt a nyomozást?

Bob Muellerrel egy sor olyan érdekellentéte van, ami miatt nem is lehetne kinevezni olyan különleges ügyésznek, aki az elnök ellen nyomoz, állította Trump.

– Tagja volt az egyik golfklubomnak – közölte. – A Virginia állambeli Sterlingben lévő Trump Országos Golfklubnak.

De volt valami vita a tagdíjak körül, és Mueller lemondta a tagságát. Korábban pedig Mueller ügyvédi irodája képviselte Trump vejét egy ügyben.

– Ez hatalmas pofon nekem – mondta az elnök. – De vissza kell adnom. Ha azt akarom, hogy igazságos küzdelem legyen, nekem is harcba kell szállnom.

Az elnök a nap nagy részében ide-oda cikázott: hol az ebédlőben lévő tévé képernyőjére tapadt, hol berontott az Ovális Irodába, kéréseket tett fel, és dühösen hangoztatta, hogy kicsúszott a kezéből a nyomozás irányítása.

– Én vagyok az elnök – közölte Trump. – Bárkit kirúghatok, akit csak akarok. Nem nyomozhatnak ellenem, amiért kirúgtam Comey-t. Ráadásul Comey megérdemelte, hogy kirúgjam. Mindenki utálta. Borzasztó alak.

21. fejezet

Marc Kasowitz, a tapasztalt, ősz hajú peres ügyvéd, aki évtizedeken át képviselte Trumpot a válási ügyeiben és a csődeljárásokban, megkérte a hetvenhat éves John Dowdot, a fehérgalléros bűnözés területén dolgozó ügyvédek egyik legrutinosabbját, hogy 2017. május 25-én délután négy órakor keresse fel New York-i irodájában.

– Washingtonban lenne szükségünk magára, hogy képviselje az elnököt – közölte vele Kasowitz.

Arra kérték Dowdot, hogy a Robert Mueller különleges ügyész által indított, az orosz beavatkozásról folytatott nyomozás során védje Trumpot. Több ismert ügyvéd már visszautasította az ajánlatot, érdekellentétre hivatkoztak, vagy arra, hogy Trumpot nehéz kezelni. De Dowd, aki egykor ügyészként is dolgozott, és egy sor híres ügyfelet képviselt különféle ügyekben, nyomban megragadta a lehetőséget, hogy negyvenhét éves jogászkarrierjét az ország legnagyobb port felverő esetével koronázza meg.

– Ó, Istenem – sóhajtozott. – Ez hihetetlen. Természetesen boldogan képviselem az elnököt.

– Nem lesz sétagalopp.

– Azt hiszem, erre már magamtól is rájöttem.

Dowd nyájas, barátságos külleme ellenére keménykötésű nyomozó volt. Az 1960-as években a tengerészgyalogságnál jogászskodott, majd az 1970-es években maffiaügyekben eljáró ügyészként az igazságügyi minisztérium szervezett bűnözés elleni akciócsoportjának vezetője volt. Az 1980-as években különleges nyomozó ügyészként

a baseballszövetség ügyeit vizsgálta. Több nyomozást is vezetett ezen a területen, és egyik legismertebb ügye nyomán Pete Rose-t – a baseballtörténelem egyik leghíresebb alakját, a Cincinnati Reds játékosát – örökre eltiltották attól, hogy sportfogadásokon baseballmecsre tegyen pénzt. Ezt követően Dowd védőügyvédként a pénzügyi és politikai körök különböző alakjait képviselte, többek között John McCain szenátort az ún. Keating Five etikai vizsgálat során. Ügyvédként a neves Akin Gump iroda partnere volt, majd nyugdíjba vonult.

Dowd először videokonferencián keresztül lépett kapcsolatba Trumpgal és Kasowitzcal, majd ezt követően még többször beszélt az elnökkel. A Mueller-nyomozás teljesen felemészti őt, és az elnökségét is, közölte vele Trump. Pedig semmi rosszat nem tett.

– John, borzasztóan nyomaszt ez az ügy. És különösen nagy zavart kelt a külsőekben. Szörnyen kínos, hogy épp egy tárgyalás közepén járunk valamilyen fickóval, valamelyik miniszterelnökkel vagy elnökkel, aki egyszer csak azt mondja: „Hé, Donald, legközelebb is itt leszel még?” Olyan, mintha tökön rúgnák az embert.

Dowd közölte, hogy nem óradíjért dolgozik. Fix árat kér. Havi százezer dollárban állapodtak meg, ami nagyjából a szokásos díjazásának a fele volt. Trump azt mondta neki, hogy a számlát a New York-i irodájába küldje, és másnap már fizetnek is. (Így is történt.)

Az elnököt nagyon feldühítette a Mueller-féle nyomozás. A panaszait listába szedve tárta Dowd elé.

Először is alaposan meglepte Sessions igazságügyi miniszter március 2-ai döntése, hogy illetéktelennek nyilvánítja magát minden olyan nyomozás ügyében, amely a választási kampányba történő potenciális orosz beavatkozásra irányul. Arra számított, hogy az igazságügyi miniszterétől politikai védelmet kap, erre most itt áll védelem nélkül.

Másodszor, Trump elmesélte Dowdnak, hogyan tudta meg május 17-én, hogy Rod Rosenstein, az igazságügyi miniszter helyettese Muellert nevezte ki különleges nyomozó ügyésznek. Ez végképp felháborította. Éppen Sessionsszel folytatott megbeszélést az Ovalis Irodában, amikor a Fehér Ház egyik jogásza felbukkant a hírral.

– Erről semmit sem tudtam – mentegetőzött Sessions.

– Hát nem magának dolgozik ez a fickó? – kérdezte Trump. Azóta, hogy Sessions mentességet kért, minden, Oroszországgal kapcsolatos vizsgálatot a helyettese irányított.

És ami még ennél is rosszabb, mondta Trump, épp az előző napon járt nála Mueller állásinterjún, hogy ismét ő legyen-e az FBI igazgatója, és az elnök elutasította a jelölését. Most pedig hirtelen Mueller veszi a kezébe az irányítást.

– Az igazságügyi minisztérium kétszer is kibaszottul magamra hagyott.

Trump harmadik aktuális sérelme az volt, hogy miután kirúgta Comey-t, a volt FBI-igazgató a tanúvallomásaival és kiszivárogtatásaival keresztes hadjáratot indított ellene, amelynek során azt állította, Trump megkérte a Flynn-nyomozás megszüntetésére.

– Semmi ilyet nem csináltam – mondta Trump Dowdnak. – Baromság. Comey egy kibaszott hazudozó.

Kasowitz közbevetette, hogy jogásztársaival együtt ők is lefolytatnak egy nyomozást, hogy kiderítsék, bármi is összekapcsolja-e Trumpot az orosz beavatkozással. Egy teljes hónapig tartó nyomozás után azt a következtetést vonták le, hogy semmi sem utal erre.

Ahogy Trump lerázta magáról a vádakát, az Dowdban olyan benyomást keltett, hogy az elnök felháborodása őszinte. Persze ez még nem jelentette azt, hogy ártatlan is. Comey hibáztatása mellett Trump elismerte, hogy az egész ügyet részben ő maga hozta a fejére, mert nem vette körbe magát határozott emberekkel és jogászokkal.

Dowd megvizsgálta az egyoldalas Rosenstein-utasítást, amely május 17-én kinevezte Muellert. Ez nemcsak felhatalmazta Muellert az Oroszországgal kapcsolatos nyomozás lefolytatására, de egyenesen utasította is, hogy vizsgálatot indítson „minden olyan ügyben, amely közvetlenül az [orosz] nyomozásból fakad vagy fakadhat”. Dowdnak még soha nem volt dolga olyan esettel, amikor az igazságügy ilyen széles jogkörrel ruházott volna fel bárkit is.

Az elnök kifejtette Dowdnak a kételyeit. Mueller ügyészi nyomozócsapatában rengeteg demokrata kapott helyet. Dowd is úgy látta, hogy a háttérben talán politikai szándékok dolgoznak.

– Jó nagy kibaszás ez nekünk egy rakás balektól – közölte Trumpal.

Dowd azt vallotta, hogy amikor valakinek elvállalja a védelmét, akkor egyszerre kell a védőjének és a barátjának lennie. Trump pedig elkezdte hívogatni, mindennap, a nap minden órájában. Bármennyire is közvetlen és szókimondó volt az elnök, Dowdnak úgy tűnt, Trump szörnyen magányos.

Dowd megvitatta az ismert tényeket Trump jogtanácsosaival, és átnézte az ügyiratokat, hátha találnak valamilyen gyenge pontot. A napvilágra került bizonyítékok előzetes áttekintése után nem látott semmi olyasmit, ami alátámasztotta volna, hogy Trumpék összejártak az oroszokkal, vagy akadályozták volna az igazságszolgáltatást.

A legnagyobb nyugtalanságra okot adó bizonyíték talán még a volt FBI-igazgató James Comey feljegyzése és tanúvallomása volt, amelyben arról számolt be, hogy Trump megkérte, bánjon kesztyűs kézzel Flynn tábornokkal, miután Flynn-t kirúgták. Comey szerint Trump a következőket mondta: „Remélem, ön is úgy látja, az a helyes, ha engedni ezt az ügyet, ha békén hagyja Flynn-t. Remek fickó. Remélem, el tudja engedni ezt a dolgot.” Comey meggyőződése szerint Trump arra kérte, ejtse a nyomozást Flynn ellen.

Trump tagadta, hogy bármi ilyesmit mondott vagy tett volna.

– Akkor mit mondott neki? – kérdezte Dowd.

– Bármit is, ilyet biztosan nem – felelte az elnök. Trump szerint Comey hozta szóba azt a lehetőséget is, hogy Trump menjen be az FBI központjába, és beszéljen az ügynökökkel.

– Erre megkérdeztem tőle, mikor szeretné, ha átmennék. Erre azt mondta, majd ő jelentkezik. De Flynn-t soha nem hoztam szóba. Úgy értem, addigra már túlléptem Flynn ügyén.

Dowd folytatta a nyomozását, amelynek során tájékoztatták az összes ismert tanú vallomásáról, és átnézte a vonatkozó dokumentumokat is.

Szeretett volna kapcsolatba lépni Muellerrel is, akivel már korábban találkozott. Évekkel ezelőtt, egy tengerészgyalogosok által tartott katonai parádén ismerte meg, Mueller akkor éppen az FBI igazgatója volt.

– Most min dolgozik? – kérdezte tőle Mueller.

– Don Young kongresszusi képviselőt képviselem.

– Azt a csaló gazembert? – lepődött meg Mueller. – Hogy tehet ilyet?

– Ilyen a rendszerünk – mondta Dowd, aki meghökkent, hogy egy FBI-igazgató szájából ilyesmi hangzik el. Youngot soha nem helyezték vád alá, bár a képviselőház etikai bizottsága később megrovásban részesítette, és Young hamarosan a kongresszusi helyét legrégebben betöltő képviselő lett.

Bár Mueller még egyetlen dokumentumot sem kért tőlük, várható volt, hogy erre hamarosan sor kerül. Don McGahnnak, a fehér házi tanácsadónak azonban semmit sem akaródzott átadni. Azt akarta, hogy az elnök az előjogaira hivatkozzon, különösen a végrehajtó hatalom fejeként megillető előjogaira.

Dowd nem értett egyet McGahnnal. Ha nincs semmi titkolnivaló, akkor Trump együttműködését látva talán az ügyész is könnyebben ugyanerre az álláspontra helyezkedik. „Sokkal többre megyünk méz-zel, mint ecettel”, tanácsolta Trumpnak.

– Néhány barátom szerint közölnöm kellene velük, hogy az egészet feldughatják maguknak – mondta Trump az egyik telefonbeszélgetés során. – Nem bízom ezekben – közölte. Dowd azzal érvelt, hogy az együttműködés felgyorsítaná a határozat meghozatalát, és Trump végül jóváhagyta az „ecet helyett mézet” megközelítést.

Dowd azt javasolta, fogadják fel Ty Cobb-t, a tapasztalt washingtoni ügyvédet, akit szerte a városban ősz, kackiás pödört bajuszáról ismertek (Dowd a Kentucky Fried Chicken ikonikus alapítójának arcképe után „Sanders ezredesnek” hívta). A Fehér Ház stábjának különleges tanácsadójaként Cobb felelne azért, hogy a kért doku-

mentumok eljussanak Muellerhez és csapatához. Dowd ezt Trump személyes ügyvédjeként azért nem tehette meg, mert a dokumentumok hivatalosan a Fehér Ház birtokában voltak. Cobbót valójában azért vonták be a munkába, hogy fölé kerekedjenek McGahn ellenvetéseinek, aki a papírok kiadása ellen hadakozott.

– Olyan kapcsolatot szeretnék kiépíteni, amivel bevonjuk őt [Muellert] is, és ezután nem lesznek titkok. Ezt pedig gond nélkül el lehet intézni.

Dowd június 16-án, délután egy órakor találkozott először Muellerrel és helyettesével, James „Jim” Quarlesszal a különleges ügyész irodájában. Quarles már a Watergate-ügyet vizsgáló különleges ügyész csapatában is helyet kapott negyven évvel korábban.

– Semmilyen kifogást nem emelünk a kinevezése ellen, és azt sem tesszük szóvá, hogy mégis hogy az istenbe kaphatta meg ezt a megbízatást – közölte Dowd. Rosenstein túlságosan széles hatáskörrel ruházta fel az utasításában, és az igazságügyi minisztériumban nem volt olyan ember, akinek felhatalmazása lett volna arra, hogy bármilyen ügyben nyomozást indítson, ami csak szembejön vele. – Ez az utasítás nem állja meg a helyét. De nem állunk neki kifogásokkal dobálózni.

Mueller egy szót sem szólt. Az ügyész a hallgatás nagymestere volt.

– Az elnök felhatalmazott arra, hogy elmondjam, együttműködik az ügyben – mondta Dowd. – Egész pontosan a következőket mondta: „Mondják meg Bobnak, hogy sokra tartom. Együttműködöm vele.”

Mueller láthatóan megkönnyebbült.

– Mire lesz szüksége? – kérdezte tőle Dowd. – Eljuttatom önhöz, amit csak akar. De jussunk a nyomozás végére. – Az elnök álláspontja az volt, hogy nincs semmi titkolnivalója. A nyomozás finoman szólva sem töltötte el boldogsággal, de nem akart belekeveredni valamilyen elhúzódo csatározásba. – Ugyanakkor kétoldalú eljárást szeretnénk. Azaz vehessünk részt mi is az eljárásban.

– John – mondta erre Mueller, miközben felállt a székből –, a legjobb esetek azok, amikor mindkét fél minden tekintetben részese a folyamatnak.

– Szeretnénk minél előbb a végére járni ennek az átkozott ügynek, ezért is vagyunk hajlandók együttműködni – közölte Dowd. – Semmilyen előjogunkkal nem kívánunk élni. Ezt ugyan Don McGahn nem helyesli, de az elnök így akarja végigcsinálni. Azt akarja, hogy bárkivel találkozhasson, bárkivel beszélhessen.

Ty Cobb előállt egy módszerrel, hogy fenntarthassák és megke-
rülhessék a végrehajtó hatalom egyes tagjait megillető előjogot, hogy bizonyos esetekben megtagadhasák a tanúvallomást vagy bizonyos dokumentumok átadását.

– Bob – mondta Muellernek –, bármit megnézhet. Nem mon-
dunk le erről az előjogról. De bármit megnézhet, és ha a végén úgy dönt, hogy fel akarja használni, akkor elállunk az előjogtól. Annak érdekében pedig, hogy kiegyensúlyozzuk, hogy ezek az anyagok az ön irattárában vannak, ezeket később úgy kell visszaadnia, hogy nem hozhatja nyilvánosságra őket.

Muellert láthatóan lázba hozta, hogy valamennyi dokumentum-
hoz hozzáférhet.

– Történjen az egész csak szóban – mondta Mueller és Quarles.

– Nem szeretnénk hatalmas iratkötegeket gyártani.

Dowd közölte, hogy részéről rendben van. Nem készül írásos do-
kumentáció.

– John – mondta neki Mueller –, ismer, nem vagyok az a típus,
akinek megalszik a tej a szájában.

Dowd a különleges nyomozások veteránjaként pontosan tudta,
hogy az eljárást a végtelenségig lehetne húzni. Ezek gyakran olyan
hosszú ideig tartottak, hogy felmerült a joggal való visszaélés kérdése.

– Jim viszi nekem az ügyeket – közölte Mueller. – Ő lesz a he-
lyettesem, de bármikor felhívhatnak engem is, hogy találkozzunk.

– Remek – mondta Dowd. – Nálam dettó. Ha valamire szüksé-
gük van, hívjanak, és megszerezzük önöknek, válaszolunk bármilyen
kérdésükre, vagy segítünk megkeresni a tanúkat.

A kialakulóban lévő ügyben, ahogy arról a *The New York Times* és a *The Washington Post* is beszámolt, komoly vizsgálat folyt. Az oroszokkal való feltételezett összejárás ügyében kérdések merültek fel Trump 2013-as moszkvai útjával kapcsolatban: arról, hogy mit tudhatott egykori kampányfőnöke, Paul Manafort és a már a régóta az ügyvédi képviselőt ellátó Michael Cohen erőfeszítéseiről, hogy a választási kampány alatt üzleteket kössenek Oroszországban; továbbá, hogy mit tudhatott arról, milyen szerepet játszott néhány munkatársa, többek között Roger Stone Hillary Clinton e-mail-fiókjának feltörésében.

Trump a 2016-os kampány során, a nagy port kavart július 27-ei sajtótájékoztatóján felkérte az oroszokat, hogy hozzák nyilvánosságra az e-maileket, amelyeket Clinton ügyvédje azért törölt, mert véleménye szerint nem voltak fontosak a folyamatban lévő FBI-vizsgálat szempontjából.

– Oroszország, ha odaát figyelnek rám – mondta Trump még jelöltként –, remélem, képesek előkeríteni a hiányzó harmincezer e-mailt. Ha ez sikerül, azt hiszem, hatalmas jutalomra számíthatnak a sajtónktól.

Később ezt tweetelte: „Ha Oroszország vagy bármelyik ország vagy személy birtokában van Hillary Clinton illegálisan törölt harmincezer e-mailje, osszák meg az FBI-jal!” Másnap már azt állította: „Persze csak gúnyolódtam.”

Dowd úgy vélte, a felhívás és kérés Oroszországhoz – akár gúnyos volt, akár nem – aligha jelzi, hogy létezne az a titkos együttműködés Oroszországgal, amely a Mueller-féle nyomozás fókuszában állt.

Sokkal nagyobb problémát jelentettek azok a vádak, amelyek szerint Trump az igazságszolgáltatást akadályozta azzal, hogy Comey-t a Flynn ellen folytatott nyomozás beszüntetésére kérte, majd kirúgta. Ugyanakkor Dowd meg volt róla győződve, hogy az elnöknek az Alkotmány II. cikkelyében felsorolt jogköreiből fakadóan egyértelműen jogában állt kirúgni az FBI igazgatóját.

Az, hogy Mueller hogyan ítéli meg az ügyet, azon múlik, milyen bizonyítékok vannak Trump eljárásáról. A kulcsmozzanat ebben az esetben az, mit gondolnak Trump szándékáról. Vajon valamiféle „tisztességtelen” szándék vezérelte – a törvény szempontjából ez volt a lényeg –, és ezért próbálta akadályozni az igazságszolgáltatást?

Ezt a lécezt a legtöbb esetben meglehetősen magasra tették, és az ügyészeknek többnyire arra vonatkozó bizonyítékokat kellett szállítaniuk, hogy például a delikvens másokat biztatott a nyomozók megtévesztésére, iratokat semmisített meg, vagy törvénytelen cselekedeteket pénzelt, például megvásárolta a tanúk hallgatását, ahogy azt Nixon tette a Watergate-ügyben.

A Nixon beszélgetéseiről készült, összesen több ezer órás hangfelvételek anyaga szokatlanul egyértelműen bizonyította, miként próbálták a Watergate-ügyben akadályozni az igazságszolgáltatást, és elleplezni a botrányt.

Dowd azonban Comey állításán kívül nem talált olyan hangfelvételt vagy tanút, aki Trump bűnösségét igazolta volna.

Ugyanakkor korábban ő is volt ügyész. Behatóan ismerte az ügyészségi kultúrát. Az ügyészek szeretnek ügyeket kreálni, különösen ilyen közismert személyek esetében.

A Fehér Házban dolgozók számára egyértelmű volt, hogy a Mueller-féle nyomozás megviselte Trumpot. Azok, akik elég időt töltöttek a nyugati szárnyban vagy az Ovális Irodában, látták, hogy az ügy túlságosan is sok érzelmi energiáját emészt fel az elnöknek. Már ténylegesen a napi teendőktől vonta el a figyelmét. Trump ebben az időszakban nehezen tudta a saját helyükön kezelni a feladatait. Teljes napok mentek el azzal, hogy Mueller, Jeff Sessions és Rod Rosenstein miatt dühöngött.

Még a Trumpot megszállottan érdeklő politikai ügyekben, például a kínaiakra kivetendő vámról folytatott értekezletek során is

minduntalan szóba hozta a Mueller-féle nyomozást. Gyakran azzal kapcsolatban, amit éppen a tévében látott az ügyről.

– Hogyan alakul a dolog? – kérdezgette a többieket. – Mit gondolnak, vissza kellene támadnom?

A találkozón részt vevő stábtagnak azonban, akik nem tartoztak a jogászcsapatba, nem akartak véleményt formálni.

Trump ritkán szalasztott el akár egyetlen alkalmat is, hogy elpanaszolja, mennyire igazságtalan az eljárás, és hogy „boszorkányüldözés” zajlik ellene.

Porter úgy látta, az ügy az őrületbe kergeti az elnököt. Néha lecsillapodott, aztán újra fellángolt, és voltak időszakok, amikor teljesen felemésztette, ilyenkor már egyáltalán nem tudott koncentrálni az elnöki feladataira. Igazságtalannak látta az eljárást, meggyőződése volt, hogy nem csinált semmi rosszat, és a jelek szerint olyan emberekkel került szembe, akiknek korlátlan hatalom van a kezében.

Amiatt aggódott, hogy a FISA, a külföldi hírszerzési megfigyelésre vonatkozó törvény alapján engedélyt adtak az ő beszélgetéseinek lehallgatására is. Porter másoknak is elmondta, hogy Trumpot „rendkívüli mértékben nyugtalanítja, hogy a FISA alapján lehallgathatták az elnökválasztási kampány idején... Olyan érzése van, mintha erőszakot tettek volna rajta. Hogy van valaki, aki hatalmat gyakorol fölötte. Hogy nem ő a falkavezér.”

Trumpnak volt még egy kifogása Mueller ellen.

– Nem csinálhatom, ami elnökként a dolgom lenne – mondta. – Olyan, mintha összekötötték volna a kezem a hátam mögött, mert Mueller miatt nem csinálhatok semmi olyasmit, amiről úgy tűnhet, hogy kedvez Oroszországnak vagy Putyinnak.

A nyugati szárny munkatársai, és azok, akik gyakran utaztak együtt Trumpgal, úgy tapasztalták, hogy az elnök és Melania között a médiaspekulációk ellenére komoly érzelmi kötődés volt. Ugyanakkor Trump felesége a saját útját járta. Néha együtt vacsoráztak, vagy más

közös programjuk volt, de úgy tűnt, az életük soha nem olvad igazán egybe.

Melania mindenekelőtt a fiuk, Barron sorsát viselte a szíven. „Teljesen Barron megszállottja lett”, jegyezte meg valaki. „Száz százalékgig, minden idegszálával csak rá figyel.”

Trump négy szemközt adott pár tanácsot az egyik barátjának, aki beismerte neki, hogy nem mindig bánik jól a nőkkel. Az igazi hatalom a félelem. Az egész az erőről szól. Soha ne mutasd, hogy gyenge vagy. Mindig legyél erős. És ne hagyd, hogy erőszakkal belevigyenek valamibe. Nincs más lehetőség.

– Tagadni, tagadni, tagadni, és persze visszatámadni ezek ellen a nők ellen – tanácsolta. – Ha bármibe belemész, ha elismered, hogy bármiben bűnös vagy, máris véged. Ez nagy hiba volt tőled. Nem úgy vágtad ki az ajtót, hogy hatlövetű volt a kezeden, nem szálltál szembe velük. Gyengének tűntél. Pedig erősnek kell lenned. Agresz-szívnek. Határozottan szállj szembe velük, és tagadj mindent, amit rólad állítanak. Soha ne ismerj be semmit.

Trump hónapokon át vitatkozott a vámokról. 25%-os vámot akart kivetni az országba érkező autóalkatrészekre.

– Elnöki rendeletet akarok erről – mondta.

Porter közölte vele, hogy erre nincs joga.

– Rendben, akkor majd bíróság elé idéznek. Nem érdekel. Csináljuk meg!

Egy másik alkalommal azt mondta Porternek:

– Most rögtön menjen át az irodájába, és azon nyomban írja meg. A vámjaimat akarom!

Cohn egy nap a legfrissebb munkaerőpiaci adatokkal érkezett az Ovális Irodába, ahol Trump és Pence várta.

– A lehető legjobb adatokkal tudok szolgálni, amiket valaha is láthat – dicsekedett Cohn Trumpnak.

– A vámjaim miatt ilyen jók – mondta Trump. – Beváltak.

Bár Trump akkor még egyetlen új vámot sem vetett ki, jó ötletnek tartotta ezeket, és persze tudta, hogy Cohn nem ért egyet vele.

– Maga egy rohadt nagy seggfej – mondta neki Cohn, félig viccelődve, és finoman vállba veregetve Trumpot. Aztán odafordult a titkosszolgálat jelenlévő testőréhez, és azt mondta neki: – A szeme láttára ütöttem meg az elnököt. Lőjön le, ha akar, gyerünk.

Cohn írt egy viccet Trumpnak, amelyet elmondhat a Gridiron-gálavacsorán.* „Óriási lépésekben halad a falépítés. Az összes tervet megrajzoltuk. A teljes földmunkát elvégeztük. A mérnökök megcsinálták a dolgukat. Már csak egyvalami miatt nem tudjuk megépíteni a falat. Nem tudtuk kitalálni, hogyan nyújtsuk el a »Trump« feliratot a falon 1200 mérföldön keresztül.”

Trump végül is nem mondta el a viccet.

Porter azt figyelte meg, hogy ha bárki szembeszállt Trumpgal – akár egy politikai vitán, a bíróságon vagy a közvélemény előtt –, az elnök ösztönei azt diktálták neki, hogy rögtön erőt kell mutatnia, különben kudarcot vall.

Már nem is számolta, Trump hány alkalommal kelt ki Sessions ellen. A dühe egy pillanatra sem csillapodott. Sessions döntése, hogy kivonja magát az ügy vizsgálatából, nyílt és sajgó seb maradt az elnök számára.

A Sessions ellen intézett számtalan tiráda során Trump egyszer azt mondta, az igazságügyi miniszter gyászos kudarcnak bizonyult. Nem viselkedett lojálisan. Ha elég tökössé lett volna, akkor kiáll a világ elé, azt mondja: Nem kérek mentességet az ügyben. Én vagyok az igazságügyi miniszter. Azt csinálom, amit akarok.

* A Gridiron Klub, a legrégebbi washingtoni újságíró-szervezet által szervezett évente megrendezett fogadáson az amerikai elnökök mellett újságírók és más politikusok is egymáson és magukon élcelődve mondanak beszédeket. (A ford.)

22. fejezet

A hírszerzés és a hadsereg világán belül léteznek dolgok, amelyeket Obama elnök egyszer úgy jellemzett nekem, mint „a mi mélyre eltemetett titkaink”. Ezek a legkényesebb ügyeink, amelyek során olyan források és módszerek kerülnek szóba, hogy azokat csak egy maréknyi beavatott ismerheti meg – az elnök, a hadsereg és a hírszerzés legfontosabb posztjait betöltő emberek.

A szeptember 11-ei terrortámadás után az amerikai titkosszolgálat létszáma hatalmasra duzzadt, és a titkos megfigyelés szinte a mindennapi élet részévé vált.

Jómagam 2017 májusának végén értesültem egy ilyen „mélyre eltemetett titokról”. Mint megtudtam, Észak-Korea olyan elképesztően felpörgette mind a rakéta-, mind az atomfegyverprogramját, hogy „jócskán egy éven belül” a birtokába kerülhet egy olyan atomtöltettel felszerelt ballisztikus rakéta, amellyel az USA kontinentális területeit is elérheti. Korábban a hírszerzés azt állította, Észak-Koreának még legalább két évig nem lesz kapacitása egy ilyen rakéta megépítésére. Ez az új hírszerzési információ ritkán tapasztalható földindulást keltett a titkosszolgálatok világában, de e világ határain kívül nemigen jutott el máshoz. Olyan titok volt ez, amit szinte bármi áron meg kellett védeni.

Válaszlépésként a Pentagon által kidolgozott szigorúan titkos, előzetes haditerv szerint az Egyesült Államoknak ki kellett volna adnia a szükséges eszkalációs jelzést, amelynek nyomán az ország megkezdte a háborús felkészülést; csapaterősítésként két-három repülőgép-hordozó anyahajót küld a Koreai-félszigethez; még több, az amerikai

haditengerészet kötelékébe tartozó (és Tomahawk-rakéták kilövésére alkalmas) tengeralattjárót vezényel a régióba; és még egy F-22-esekből álló légi zászlóaljat és további B-2-es lopakodó vadászbombázókat irányít oda. A terv megfontolásra javasolta, hogy a Dél-Koreában állomásozó huszonnyolcezer-öttszáz amerikai katona hozzátartozói és családtagjai hagyják el az országot. Vezényeljenek még több szárazföldi csapatot az országba, a hadszíntér közelében lévő elhárító rendszer rakétáit sűrűbben telepítsék, jobban szórják szét a csapatokat, hogy kevésbé legyenek sebezhetők, és erősítsék meg az infrastruktúrát, hogy az jobban ellenálljon a tűzérési támadásoknak.

Elkezdttem jobbra-balra ellenőrizni az információt, hogy Észak-Korea tényleg képes lesz-e „jócskán egy éven belül” kifejleszteni egy új atomtöltet hordozására alkalmas rakétarendszert. A Pentagon legfelsőbb köreiből azt közölték velem, hogy „semmi ilyesmiről nincs szó”, és a lehető leghatározottabban cáfolták az információmat.

A hírszerzés legfelsőbb szintjein lévő emberek is azt mondták, hogy „semmi új nem merült fel”, és az előző értékelésük a kétéves vagy még annál is hosszabb időszakról még mindig helytálló. Aggodalomra semmi ok.

Aztán beszéltem valakivel, akinek a legszélesebb és legmegbízhatóbb rálátása van a legfrissebb hírszerzési információkra. Ő szintén kategorikusan és határozottan cáfolta az értesülésemet. Aztán valami olyasmi történt, ami negyvenhat éves újságírói pályafutásom során még egyszer sem. Ez az illető ugyanis a következőt mondta nekem: „Ha mégis tévednék, személyesen kérek bocsánatot öntől.”

Biztos, hogy ez volt az első ilyen alkalom. Mindenesetre az értelmét nem tudtam kibogozni. Korábban is előfordult már, hogy egy tisztviselő rezzenéstelenül az arcomba hazudott valamit egy nagyon kényes ügyről. És amikor később szembesítettem ezzel, azt felelte, hogy jobbnak látta, ha így szerel le. De akkor miért egyezett bele, hogy beszél velem? Mert a hallgatást beleegyezésnek vehette volna, jött ilyen esetekben a válasz. Ha az ember érzékeny hírszerzési ügyekről tudósít, számolnia kell ezzel a realitással. Korábban azonban még

soha senki nem kért bocsánatot tőlem azért, ha később kiderül, hogy tévedett.

Úgy döntöttem, nem fogom behajtani a szóban forgó illetőn a bocsánatkérést, pedig hamar kiderült, lenne rá jogalapom.

Alig egy hónappal később, július 3-án Észak-Korea végrehajtotta első sikeres kilövését egy interkontinentális ballisztikus rakétával (IC-BM), a Hvaszong-14-gyel. A rakéta ugyan csak kilencszázharminc kilométert tett meg, és mindössze harminchét percig tartózkodott a levegőben, a hírszerzési jelentések szerint ha laposabb röppályán haladt volna, az Egyesült Államok kontinentális területeit is eléri. Erre figyelmeztetett a forrásom két hónappal korábban.

Trumpot még aznap éjjel tájékoztatták a fejleményről. Másnap, július 4-én az elnök házigazdája volt a függetlenség napi ünnepségnek a Fehér Házban. Aznap délután McMaster elnökletével rendkívüli értekezletet tartottak a legfelső szintű vezető tisztviselők részvételével a Situation Roomban. Trump nem volt jelen.

A CIA igazgatója, Pompeo elmondta, hogy a rakéta kilövését megerősítették. Egy Kínából importált nyolctengelyes mozgó indítóállomásról lőtték fel. Ennyit arról a reményről, hogy Kína majd visszafogja Észak-Koreát.

Tillerson közölte a jelenlévőkkel, hogy képtelen elérni a kínaiakat, de összehívta az ENSZ Biztonsági Tanácsának sürgős ülését.

– Együtt kell működnünk Oroszországgal, hogy megszerezzük a támogatását, és azokra az országokra kell összpontosítanunk, amelyek nem tartják be a jelenleg érvényben lévő szankciókat – mondta. – A témát fel kell vetni a G20-as csúcstalálkozón, Japánnal és Dél-Koreával pedig kiemelten is tárgyalnunk kell róla.

Tillerson hangot adott azon aggodalmának is, hogy a kormány pont akkor ment neki Kínának az acélimportra kivetett vámokkal, amikor szükség lenne a kínaiakra Észak-Korea kordában tartásához. Az is nyugtalanította, hogyan reagálnak majd a szövetségesek – Japán,

Dél-Korea és az Európai Unió – Trump fenyegetésére, hogy vámot vet ki az acélimportra.

– A kínaiak kerülnek bennünket – mondta az amerikai ENSZ-nagykövet, Nikki Haley –, de végül sikerült megszerezni a beleegyezésüket, hogy holnapra összehívassuk a Biztonsági Tanács ülését.

Az USA-nak több olyan céget kellene azonosítania, amelyek üzletelnek Észak-Koreával, hogy szélesebb körben is ki lehessen terjeszteni a szankciókat.

– Meggyőző sajtóközleményre lesz szükségünk, hogy további szövetségeseket állítsunk az oldalunkra – mondta Mattis. – Nem szeretnénk, ha bármiféle nézeteltérés lenne ebben a kérdésben köztünk és a dél-koreaiak között.

Mattis végigvette a katonai vészhelyzeti terveket, többek között az Észak-Korea ellen intézhető csapások teljes választékát: ezek a korlátozott, de tűpontos támadásoktól egészen a minden fronton elindított támadásig, sőt az észak-koreai vezetés ellen végrehajtott csapásig terjedtek. Az USA-nak nem állnak rendelkezésére azok a csatahajók és egyéb eszközök, amelyekre szüksége lehet a régióban. Nem állnak készen minden vészhelyzeti tervre, és időbe telik, míg mindent felsorakoztatnak a kellő helyen.

– Elsőként mindenképp az ENSZ által hozott szankciókat használjuk ki – javasolta Mnuchin. – Különben még vagy egy tucat elsődleges szankciós eszköz lehet a kezünkben.

Mike Rogers, a Nemzetbiztonsági Hivatal igazgatója felvázolta, hogy az Egyesült Államoknak milyen védelmi rendszere van a kibertámadásokkal szemben. A támadási célra bevethető amerikai kibertámadási képességekről nem ejtett szót.

– Nem elhanyagolható kérdés, hogy a technikai adatok közül mennyit osszunk meg a kínaiakkal és az oroszokkal – figyelmeztetett Dan Coats, a Nemzeti Hírszerzési Igazgatóság vezetője. – Például arról, amit az interkontinentális ballisztikus rakétákról és egyebekről megtudtunk.

Az amerikai hírszerzésnek meglehetősen teljes képe van a dolgok állásáról, és ezt védeni kell.

– Nagyon gyorsan meg fogjuk tudni, hogy Kína tényleg mellénk áll-e, ahogy azt ígérte – mondta Tillerson. Ha az Egyesült Államok készen áll arra, hogy megtiltsa amerikai állampolgárok beutazását Észak-Koreába, akkor más országokat is rá kellene venni, hogy ezt tegyék.

– A nagy kihívást ebben a kérdésben az jelenti, hogy így emberi hírszerző forrásokat veszíthetünk – mondta Pompeo arra utalva, hogy a lépés milyen hatással lehet a fedett CIA-forrásokra.

– Remélem, megfontoltan haladunk majd az ügyben – mondta Mattis, aki pontosan ismerte a Különleges Biztonsági Protokoll részleteit. – Az emberi hírszerző forrásaink elvesztése súlyos probléma lenne.

– Ha továbbra is engedélyezzük a beutazásokat, az azzal a veszéllyel jár, hogy túsokat ejthetnek – figyelmeztetett Tillerson, de nem mondott ellent annak, amit Pompeo és Mattis állított az emberi hírszerző források jelentőségéről.

Végül arra a konszenzusra jutottak, hogy ha nem húznak valami merészet, az USA engedelkenynek tűnik majd, mintha beletörődne, hogy a dolgok normális állása szerint Észak-Korea minden további nélkül kifejlesztett egy ICBM-rendszert.

Az észak-koreai rakétakísérlet általános válsághelyzetet idézett elő. Kim Dzsongun már mozgatható ICBM-indítóállomással rendelkezett, és ezzel potenciálisan az USA kontinentális területeit is elérhette. Az amerikai hírszerzésnek cáfolhatatlan bizonyítékai voltak arra, hogy a kínaiaktól érkezett az a nyolctengelyes jármű, amely ennek a bonyolult rakéta-indítórendszernek az alapjául szolgált. A CIA a már meglévő, értékes hírszerzési forrásainak elvesztését kockáztatta volna azzal, ha szigorítanak az utazási korlátozásokon. Ráadásul, ha az elnök jelentős katonai válaszlépésre adna utasítást, ezeket az eszközöket nem lehetne rögtön felhasználni.

Később megtudtam, hogy az illető, akivel májusban beszéltem, anyyira kényesnek ítélte a szóban forgó információkat, hogy jobbnak látta, ha hazudik nekem.

Alig két hónappal később, szeptember 3-án az észak-koreaiak egy föld alatti kísérlet során az addigi legerősebb – és a sorban hatodik – atombombájukat tesztelték. A robbanás hatóereje legalább tizenhatszor nagyobb volt, mint a 1945-ben Hirosimát romba döntő bombáé.

A választási kampány alatt, 2016. február 10-én Trump azt mondta a *CBS This Morning* című reggeli beszélgetős műsorban, hogy rá fogja venni Kínát arra, hogy így vagy úgy, de nagyon gyorsan tüntesse el Kimet. Az észak-koreai vezetőt „gonosz alaknak” nevezte, akit azonban „nem szabad alábecsülni”.

Még Reagan írta alá azt az elnöki rendeletet 1981-ben, amelyben a következő állt: „Az Egyesült Államok kormányának alkalmazásában álló vagy nevében eljáró egyetlen személy sem vehet részt más személy ellen elkövetett merényletben vagy ilyen merénylet megtervezésében.” A kormány alkalmazásában álló jogászok azonban arra jutottak, hogy az ellenségeskedés során egy főparancsnokság és irányítási központ ellen intézett légitámadással még nem szegnék meg a rendeletben lefektetett tiltást.

A hadsereg még Clinton elnökségének vége felé hajtotta végre az egyik legelső légitámadást a főparancsnokságok és irányítási központok ellen. Erre azonban kevesen emlékeznek, mert pont az elnök ellen indított bűnvádi eljárásról folytatott kongresszusi vita kellős közepén került rá sor. Clinton 1998 decemberében katonai csapást rendelt el Irakban.

A Sivatagi Róka-hadművelet keretében három nap alatt többek között hatszázötven vadászbombázóval és rakétával végrehajtott bevetést indítottak kevesebb mint száz célpont ellen. A hivatalos bejelentés szerint azért hajtották végre ezt a nagyarányú bombázást, hogy

megbüntessék Irakot, amiért nem engedélyezték az ENSZ fegyverzetellenőrei számára, hogy tömegpusztító fegyverek után kutassanak.

A Sivatagi Róka-hadműveletet nem kimondottan azzal a céllal tervezték, hogy végezzenek Szaddám Huszeinnel, de a célpontok felét azok a paloták vagy más helyek jelentették, ahol az iraki vezető meghúzhatta magát a titkosszolgálat és a Köztársasági Gárda egységeinek védelmében. Bár a kormánytagok közül sokan reménykedtek ebben – különösen az akkori védelmi miniszter, William Cohen –, nem sikerült kioltani Szaddám életét.

Irak 2003-as megszállását megelőzően George W. Bush elnök és nemzetbiztonsági csapata is számba vette, egy titkos akció keretében vajon van-e lehetőség Szaddám meggyilkolására.

Azok a CIA-ügynökök, akik a szervezeten belül a harci kedvüket vesztett Iraki Hadműveleti Csoportban dolgoztak – ezt az egységet a szervezeten belül és maguk között is úgy emlegették, mint az Elromlott Játékok Háza –, határozott nemmel feleltek. Túlságosan nehéz feladat lett volna; Szaddámot túlságosan jól védik. A biztonsági és a titkosszolgálatok is csak azért léteztek, hogy életben és hatalomban tartsák. A Hadműveleti Csoport a diktátor eltávolítására az ország katonai megszállását tartotta az egyetlen lehetséges módszernek.

Irak amerikai megszállásának előestéjén a CIA emberi hírszerző forrásai – akiknek ROCKSTARS volt a fedőneve – egyre nagyobb bizonyossággal állították, hogy Szaddám a Dora Farmon, a Tigris folyó partján, Bagdadtól délkeletre található épületegyüttesben tartózkodik. Miután közölték Bushsal, hogy Szaddám mélyen bevette magát az egyik bunkerébe, az elnök elrendelte, hogy vessenek be ellene bunkerrobbantó bombákat. Órákkal később a CIA igazgatója, George Tenet felhívta a Situation Roomot.

– Mondják meg az elnöknek, hogy elkaptuk azt a rohadékot – állította. Pedig nem így történt.

Napokkal később a CIA helyi vezetője felkereste Észak-Irakban a Dora Farmot, amely akkor már úgy festett, mint egy romba dőlt bolhapiac. Bunkernek nyomát sem látta, mindössze egy alagsori

élelmiszerraktárt talált. Egyvalami azonban világos volt: Szaddám vagy elmenekült, vagy soha nem is járt ott. Kilenc hónappal később kapták el, az amerikai csapatok egy kunyhó padlójába rejtett üregben bukkantak rá.

A CIA az ezt követő években magas szinten és folyamatosan vizsgálta a történeteket, amelynek során a tisztviselők sorban tették fel maguknak a létfontosságú kérdéseket. Tegyük fel, hogy egy titkos akció keretében vagy egy légicsapás során sikerül végezniük Szaddámmal. Vajon ez szükségtelenné tette volna a megszállást és a hosszúra nyúló háborút? Az áldozatok száma konzervatív becslések szerint is meghaladta a százezer iraki főt, és az amerikaiak négyezer-ötszáz ember vesztettek. A háború költségei az USA számára legalább nyolcszázmilliárd dollárra rúgtak, de az is lehet, hogy elérték az egybillió dollárt. Mennyire fokozta a háború a közel-keleti instabilitást, és mennyire hozta helyzetbe Iránt? Néhány éven át a közel-keleti és a világtörténelem is az iraki háború körül forgott.

Az önvizsgálat néhány évvel később ért a csúcsára, abban az időszakban, amikor John Brennan állt a CIA élén 2013 és 2017 eleje között. Brennan a velejéig az ügynökség gyermeke volt, vérprofi, határozott és rideg férfi, aki rengeteg tapasztalatot halmozott fel a CIA-ben. Nem volt még egy ember, akinek ilyen sok ítélete és megérzése bizonyult volna helyesnek. Tévés szereplései során ritkán mosolyodott el.

Brennan adott naponta hírszerzési tájékoztatást Clinton elnöknek; CIA-állomásvezetőként szolgált Szaúd-Arábiában; majd a CIA igazgatójának, Tenetnek lett a helyettese és kabinetfőnöke. Obama elnök első ciklusa alatt a Fehér Ház terrorelhárító programjának igazgatója volt, és szoros kapcsolatot alakított ki az elnökkel, aki ezt második ciklusában a CIA igazgatói székével honorálta. Brennant úgy ismerték, mint „A Válaszok Emberét”. Tüzetesen végigolvasta a hírszerzési jelentéseket, gyakran még az ügynökök beszámolóján és a vágatlan lehallgatási anyagokon is átrágtta magát.

Miután már tisztán látta az Irakban elkövetett „hibát”, Brennan arra a következtetésre jutott, hogy a CIA nem végezte el a munkáját. Az Elromlott Játékok Háza részleg másra hárította a felelősséget, és egyre csak azt ismételték: „Még több katonát! Még több katonát!” Pedig a CIA-nek nem ez a feladata. Jobban tették volna, ha arra összpontosítják az energiájukat, hogy mit tehetnek annak érdekében, hogy választási lehetőségekkel tudjanak előállni. Brennan a hiba nagyságát utólag már látva végül arra a következtetésre jutott, hogy a Szaddám-problémát egy ún. „közvetett merénylet” segítségével meg lehetett volna oldani.

Ezért Obama elnökségének idején, ahogy az észak-koreai probléma súlyosbodott, Brennan az agresszív fellépés mellett érvelt. A CIA-nek szerinte nem az országban belüli „rendszerváltáson” kell dolgoznia, hanem a „vezetőváltáson”, azaz az ország élén álló Kim Dzsongun likvidálásán. Brennan arra a következtetésre jutott, hogy az Iraki Hadműveleti Csoport a megszállást megelőző 2002-2003-as időszakban híján volt a tökösségnek, a *know-how*-nak és a képzelőerőnek. A CIA hadműveleti csoportigazgatóságának Észak-Koreáért felelős részlege ennek tudatában vágott bele a munkába. Vajon megvalósítható a „közvetett merénylet” vagy a „vezetőváltás”? Mindenképpen érdemes volt megvizsgálni a lehetőséget.

A CIA észak-koreai csoportja elkészítette a Koreai-félsziget Hírszerzési Becslést, amelyben olyan figyelmeztetések is szerepeltek, hogy akár Észak-Korea is megindíthatja a támadást. A Pentagon szigorúan titkos vészhelyzetekre kidolgozott hadműveleti terve, amely az OPLAN 5027 nevet kapta, a támadásra válaszként adott ellencsapás céljának a rendszer megdöntését tűzte ki.

A feladatokra lebontott parancsban felsorolták, hogy a légi, a szárazföldi és a haditengerészeti csapatoknak milyen célpontjai és küldetései lesznek. Ambiciózus terv volt ez a háború megnyerésére, és egyben az amerikai kormány egyik legérzékenyebb projektje.

A csapatbevetési szakaszolási tervben az állt, hogy harminc napba telne, míg az összes csapatot a helyszínre vezényelnék.

Egyszerűbbnek, ugyanakkor sokkal kockázatosabbnak tűnt a lehetőség, hogy az észak-koreai vezetőket, elsősorban Kim Dzsongunt vegyék célba a légicsapásokkal, és erre egy finomabban hangolt haditervet is kidolgoztak, amely az OPLAN 5015 nevet kapta.

A légierőnek több terve is volt a vezetők elleni támadásokra, többek között az, hogy lopakodó vadászbombázókat küldenek be Észak-Koreába, és ezek még azelőtt visszatérnek, hogy az észak-koreaiak bármit is tehetnének. Ehhez azonban – mint azt az egyik tábornok megfogalmazta – „fokozottan megbízható” információkra lett volna szükségük, hogy tűpontoságú csapásokat tudjanak végrehajtani Észak-Korea vezetői ellen.

Az amerikai légierő 2017. október 17-e és 19-e között egy sor bonyolult légitámadás-szimulációt hajtott végre a Missouri államban lévő Ozark-hegységben. A vidék hegy- és vízrajza nagyban hasonlított Észak-Koreához.

A vadászbombázók, a repülőgépre szerelt korai előrejelző rendszer és az üzemanyag-feltöltő gépek közötti kommunikáció titkosítása azonban csődöt mondott, ezért a katonai rádiófrekvenciákat figyelő helyiek hallhatták, miről beszélnek a pilóták.

Az egyik ilyen beszélgetés során elhangzott „a KNDK [Észak-Korea] vezetőinek lehetséges áttelepítési helyszíne” kifejezés is. Egy másik beszélgetésben a pilóta egy „vezetési pontot” a „KNDK-s vezetők lehetséges áttelepítési helyszíneként” azonosított.

Az egyik gyakorlatozás közben a bombákat százötven méter magasságról dobták ki, ami veszélyesen alacsony magasság, ugyanakkor ezek a bombák így fejtik ki a lehető leghatásosabb föld alatti rombolóhatást. Egy másik, szintén ekkor végrehajtott akcióban az egyik vadászbombázó egy tizenöt tonnás MOP-t, azaz nagy tömegű behatoló bombát szállított a fedélzetén, egy olyan bunkerromboló bombát, amelyet korábban, 2017 áprilisában vetettek be Afganisztánban. A szimuláció során a térképen lévő koordináták tűpontosan mutattak egy Jefferson City-beli repülőtéren lévő hangárra. A pilóták azt is megbeszélték

egymás között, melyik a legalkalmasabb pillanat a bomba élesítésére ahhoz, hogy a maximális rombolóerőt fejtsse ki a célpontra.

Ez a gyakorlat minden józan számítás szerint komoly felkészülésnek számított, ám ebben az időszakban ez is csak egyike volt azoknak a vészhelyzeti terveknek, amelyeket elpróbáltak, és bármikor levehettek a polcról.

McMaster harciasan lépett fel Észak-Korea ügyében, és a Fehér Ház falain belül azt a véleményét hangoztatta, hogy ha Trump támadni akar, akkor jobb minél előbb, még mielőtt Észak-Korea továbbfejleszti a rakétáit és az atomfegyvereit. Vagy mielőtt még többet épít belőlük. Idővel a fenyegetés csak súlyosabb lesz. „Azt akarják, hogy gombafelhő lebegjen Los Angeles fölött?”, kérdezte McMaster a této-vázóktól. A kérdés némileg emlékeztetett arra az Irak lerochanása előtt született megjegyzésre, amely Bush nemzetbiztonsági tanácsadója, Condoleezza Rice szájából hangzott el. Ő azt állította, hogy nagy a bizonytalanság akörül, Szaddám milyen gyorsan tud atomfegyverhez jutni. Aztán hozzátette: „Ugye nem akarjuk, hogy a megdönthetetlen bizonyíték egy gombafelhő legyen?”

Kelly tábornok, a belbiztonsági miniszter és a haditengerészet nyugalmazott négycsillagos tábornoka szörnyen dühbe gurult, amikor megtudta, hogy a Fehér Ház kompromisszumos megoldáson dolgozik az „álmodozók” programmal kapcsolatban, ami a bevándorlás körüli vita egyik központi kérdése volt. Az álmodozók azok a bevándorló gyerekek voltak, akik az Egyesült Államokba illegálisan érkező szülőkkel jöttek az országba.

Egy 2012-ben született törvény, a DACA – Elhalasztott Intézkedés a Gyermekekben Érkezettekért – alapján Obama elnök mintegy nyolcszáz ezer gyereknek biztosított védelmet a kitoloncolás ellen,

és ők munkavállalási engedélyhez is folyamodhattak. A törvénytől azt remélték, hogy a legtöbb érintett gyerek így kikerül az árnyék-gazdaságból, és amerikai identitásra tesz szert.

Elvileg a bevándorlási kérdésekben keményvonalasnak számító Kelly kezében volt a döntés. Jared Kushner azonban egy ideje kompromisszumos megoldáson dolgozott különböző kerülőcsatornákon. Meghívta az Illinois államot képviselő Dick Durbin demokrata szenátort – aki pártjának második számú embere volt – és Lindsey Grahamet az irodájába, hogy tárgyaljanak a szóban forgó kompromisszumos javaslatról.

– Nem mondta magának Jared, hogy már hónapok óta ezen a témán dolgozunk? – kérdezte Graham később Kellytől. – Már találtunk is megoldást a problémára.

Kelly felhívta Bannont.

– Ha Trump veje irányítja ezt az egészet – magyarázta –, akkor mondják meg kerek perec, hogy Trump veje irányítja ezt az egészet. De ahhoz rám már nincs szükség. Beszélnem kell az elnökkel. Mostantól fogva nem foglalkozom ezzel az ügygel. Nem hagyom, hogy engem tegyenek ki a kirakatba, hogy aztán átverjenek és megalázzanak egy olyan ügyben, ahol elvileg az én kezemben kellene összefutniuk a szálaknak.

Bannon úgy vélte, a kormány a bevándorlás kérdésében keményvonalas álláspontot képvisel, leszámítva magát Trumpot.

– A DACA ügyében mindig is engedékeny volt. Ebben a kérdésben vevő a baloldali dumára. Mintha az összes kölyök egytől egyig eminens diák lenne, és aztán a legjobb egyetemekre kapna ösztöndíjat. Persze Ivanka hosszú éveken át ezt duruzsolta a fülébe.

Kelly Priebusnak is hangoztatta az elégedetlenségét, Priebus pedig Bannonnal együtt attól tartott, hogy Kelly kilép.

– Írják be valahová Kellyt a határidőnaplóba – javasolta Bannon. – Hadd találkozzon a főnökkel, hadd fűtsön be egy kicsit Jared alá. Ha már Jarednek ilyen a stílusa, hogy mindig mások háta mögött intézkedik.

Priebus azonban nem engedelmeskedett Bannonnak.

– Írja be abba a kibaszott határidőnaplóba – förmedt rá Bannon.

Priebus azonban továbbra is húzta-halasztotta a dolgot, ezzel ugyanis elismerte volna, hogy fejetlenség van a Fehér Házban.

– Miről beszél? – nyaggatta tovább Bannon. Ez nevetséges! Persze hogy Priebus nem tartja ellenőrzése alatt Jaredet. És amúgy is mindig lesznek ügyek, amelyeket az emberek másokat megkerülve akarnak elintézni.

Bannon és Priebus végül közölte Kellyvel, hogy ők majd a kezükbe veszik az ügyet. Csak felesleges kavardást okozna azzal, ha ő maga fordulna az elnökhöz. Gondoskodnak róla, hogy még egyszer ne történjen ilyesmi, és megint Kelly kezében fussanak össze a szálak.

Kelly, aki egyelőre csapatjátékosként viselkedett, nem erőltette tovább a dolgot, és amikor később az elnök társaságában homályosan felhozta az ügyet, Trump nem reagált semmit.

Lindsey Graham is betévedt Bannon irodájába a nyugati szárnyban.

– Nézze, köthetünk alkut. Akarják azt a falat? – kérdezte Graham. Trump megkapja a költségvetési támogatását a fal felépítéséhez, ha cserébe nem törli el az álmodozók-programot.

– Állj – mondta Bannon. Ha alkut kötnek az álmodozókról, azzal gyakorlatilag amnesztiát adnak. – Soha nem fogunk amnesztiát adni egyetlen embernek sem. Azt se bánom, ha tíz kibaszott falat húznak fel. A fal önmagában még nem elég. A láncbevándorláshoz is hozzá kell nyúlni.

A láncbevándorlás, amelyet korábban hivatalosan családegyesítő politikaként emlegettek, lehetővé tette az egyedülálló, az országban legálisan tartózkodó bevándorlók számára, hogy legközelebbi családtagjaikat – szüleiket, gyerekeiket, házastársukat és bizonyos esetekben a testvéreiket is – az Egyesült Államokba hozathassák. Ezt követően az érintett családtagok előtt megnyílt az út, hogy legálisan szerezhesenek állandó tartózkodási engedélyt vagy állampolgárságot. Ezután pedig a láncbevándorlás alapján ők is hozhatták saját családtagjaikat, házastársukat, gyerekeiket, szüleiket vagy testvéreiket.

2016-ban a törvényesen állandó tartózkodási engedélyt szerzett emberek kétharmada (68%-a) családegyesítés címszóval, azaz a lánc-

bevándorlás segítségével került az országba. Ez volt Trump és Bannon bevándorlásellenes álláspontjának központi eleme: ők ketten meg akarták állítani az illegális bevándorlást, és korlátozni akarták a legális bevándorlást is. Bannon új, az eddiginél szigorúbb migrációs politikát akart életbe léptetni. Ebben azonban képtelen volt egyezségre jutni Grahammel.

Ivanka és Jared meghívta Stephen Millert, a bevándorlást ellenzők keményvonalas képviselőjét, hogy vacsorázzon velük a házukban, és csatlakozott hozzájuk Durbin és Graham is.

– Csak annyi a dolga, hogy figyeljen – utasította Bannon a vacsora előtt Millert. – Nincs más dolga, mint hogy elmegy, és mindent megjegyez. Ne kezdjen vitatkozni velük. Mindenről tudni akarok.

Miller a vacsora után arról számolt be, hogy Ivanka és Jared úgy vélte, sikerült meggyőzniük Trumpot, hogy kössön valamiféle alkut, amelynek keretében a falépítéshez nyújtott költségvetési támogatásért cserébe amnesztiát ad mintegy 1,8 millió álmodozónak. Bannon úgy számolt, hogy a valódi szám a lánbevándorlás miatt ennek duplája vagy akár triplája is lehet – tehát három-öt millió új bevándorlóval kell kalkulálniuk.

– Nem nézhetnek minket ennyire hülyének – mondta.

Bannonnak néha úgy tűnt, mintha Graham szenátor beköltözött volna a nyugati szárnyba. Legalább háromszor fültanúja volt, hogy Graham a DACA-program mellett érvelt. Bannon úgy vélte, Graham szeretne McConnell helyébe lépni házelnökként.

Bannon akkoriban vívta a leghevesebb csatáját McConnell-lel, és Grahamben a legfontosabb szövetségesét látta. Graham és Bannon szinte mindennap beszéltek telefonon. Bannonnak az volt a meggyőződése, hogy McConnellt mindenki utálja, és szeretne volna lapátra tenni, mert túl szorosan fogta a gyeplőt.

Graham valóban szóba hozta, hogy találniuk kellene valakit, aki McConnell helyébe léphet.

– Keresnünk kell valakit a helyére – mondta. Ugyanakkor tagadta, hogy ő szeretné átvenni a vezetést.

Bannon úgy vélte, Graham a lehető legjobb választás a republikánusok számára, de ettől még Graham is a régi hatalmi körök tagja maradt. Graham nem szimpatizált Bannon nacionalista programjával.

– Bannon, ez az „Amerika az első” duma baromság. Úgy, ahogy van, baromság – mondogatta neki.

Bannon a Trump alatt meghonosodott fehér házi stílusnak megfelelően kész volt bármit és bárkit kihasználni, csak hogy elérje a céljait. Egy nap meghívta a Fehér Házba az igazságügyi minisztert, Sessions-t. Eddigre a bevándorlással kapcsolatos legnagyobb problémájukat maga Trump jelentette.

– Ebben a kérdésben Ivanka és Jaredre fog hallgatni. Ráadásul ezen a környéken Graham a legjobb házaló ügynök. Az elnök pedig imádja. Graham gyakorlatilag bármit el tud adni neki. És Durbin is mellette áll. Valósággal babusgatni fogják. Kurva nagy probléma szakadt a nyakunkba.

Bannon felvette a kapcsolatot Kris Kobachkal, Kansas állam közigazgatási vezetőjével, az álmodozók-program leghevesebb ellenzőjével, a jobboldal hőisével. Kobach ötlete az volt, hogy több más állam ügyészével összefogva jogi beadványt nyújtanak be, amelyben azt kérik, hogy deklarálják a DACA-programot alkotmányellenesnek. Bannon és Sessions azt tervezték, hogy nem élnek ellenkeresettel a beadvány ellen.

– Az ügynök vége is lesz – jelentette ki Bannon. – A DACA ennyi volt. Trumpnak mindössze annyit kell majd mondania a Kongresszus előtt, hogy „Helló, az irodám a Pennsylvania sugárút 1600-as szám alatt van. Ha támad valami ötletük, keressenek meg, és mondják el.” Trumpnak nem lesz más dolga, mint semlegesnek maradni.

23. fejezet

Miközben Trump azt tervezgette, hogyan lép ki a klímaváltozás kapcsán született Párizsi Egyezményből, Priebus összekapott Ivanka-val. Az elnök harmincöt éves lányának a Fehér Ház vezető beosztású tanácsadójaként gyakorlatilag szabad bejárása volt mindenhová a nyugati szárnyban. Ivanka gyakorlatilag titkos akcióba fogott, hogy támogatást szerezzen, és megakadályozza a Párizsi Egyezményből való kilépést. Ebben a 2015-ben megkötött és százkilencvenöt ország által vállalt, nem kötelező hatályú nemzetközi megállapodásban a felek önként vállalták, hogy az éghajlatváltozás megakadályozásának érdekében csökkentik az üvegházhatást kiváltó gázok kibocsátását.

Obama azt vállalta az egyezményben, hogy mintegy 25%-kal csökkenti a gázok kibocsátását a 2005-ös szinthez képest. Ezt 2025-re tervezte elérni. Továbbá vállalta, hogy Amerika hárommilliárd dollárt fizet be a fejletlen országok megsegítése érdekében létrehozott Zöld Klíma Alapba. Ugyanakkor elnökségének ideje alatt mindössze egy-milliárd dollár futott be az Alaphoz, és Obama ennek a felét is csak három nappal a posztjáról való távozása előtt utaltatta át.

Ivanka nagyon szerette volna, ha az apja kitart a környezetvédelmi egyezmény mellett. Priebus épp az irodájában tartott megbeszélést az Országos Gazdasági Tanács és az elnök gazdasági kabinetjének néhány tagjával, amikor negyedóra elteltével berontott Ivanka. Ilyen esetekben gyakran megesett, hogy az elnök lánya egyszerűen leült, és egy szót sem szólt.

Valójában ki a fene ez?, töprengett magában ilyenkor Priebus. És mit csinál?

Lassan lehetetlenné vált irányítás alatt tartani a nyugati szárnyat. Néha úgy tűnt, Ivanka szinte ki sem mozdul innen – naponta több órán át, néha zsinórban több napon keresztül jelen volt. Jared ugyanilyen előjogokat élvezett a nyugati szárnyban. Olyanok voltak, mint két összeállt megmondóember, akik mindenbe beleütik az orrukát, mindent megfigyelnek, és az elnök családtagjaiként és vezető tanácsadóiként lépnek fel. Ivanka minduntalan kétségeket ébresztett a már elfogadott politikai irányvonallal szemben, és különféle cikkeket nyomott az apja kezébe.

Amikor Priebus hangot adott kifogásainak, Trump rendszeresen azzal a poénnal ütötte el a dolgot, hogy „de hát ők demokraták”. New York-iak voltak, akiket városi gyökereik miatt megfertőzött a liberalizmus. Az elnök pedig semmilyen komolyabb kísérletet nem tett, hogy megnyirbálja szabad ki- és bejárásukat. Priebus úgy vélte, a Republikánus Országos Bizottság nagyon szorosan fogott és szilárd alapokon nyugvó szervezet volt, amikor még ő irányította. A Trump-féle Fehér Ház működését azonban mintha szándékosan úgy tervezték volna meg, hogy felborítson mindenféle rendet vagy rutint.

Priebus egy ponton elkészítette Trump számára a Párizsi Egyezményből való kilépésről szóló elnöki rendelet emlékeztetőjét, és megkérte, hogy nézze át, és írja alá.

– Mark Zuckerberg akar beszélni veled – közölte erre fel Ivanka az apjával, és megszervezte a telefonbeszélgetést Trump és a Facebook alapítója és elnök-vezérigazgatója között. Zuckerberg köztudottan a klímaváltozás elleni küzdelem egyik élharcosa volt.

Ivanka ugyanezt eljátszotta Tim Cookkal, az Apple vezérigazgatójával és másokkal is. Egyszer még egy személyes üzenetet is becsúztatott az apja íróasztalán heverő papírhalmba a volt alelnöktől, Al Gore-tól, aki az egyik legelszántabb híve volt a Párizsban megkötött egyezménynek.

Trump beszélt is Gore-ral, aki később másoknak azt állította, hogy szerinte Trump talán mégsem lép ki az egyezményből.

Ivanka és Jared egy újságcikket is átadott az elnöknek, amelyben színessel kiemelték azokat az idézeteket, amelyek egy meg nem nevezett fehér házi forrásból származtak. Tudod, ki ez?, kérdezték Trumptól. Ez bizony Steve Bannon, közölték vele. Ez a kiszivárogtatóktól nyüzsgő nyugati szárnyban olyan taktika volt, amely lassan, de biztosan elültette az elnökben a bizalmatlanság magját Bannonnal szemben.

Porter április 5-én pillantotta meg Scott Pruittot, a Környezetvédelmi Hivatal vezetőjét a nyugati szárny előcsarnokában. Porter volt Pruitt lóti-futija, amikor a Szenátus elenyésző többséggel, 52–46 arányban szavazta meg Pruittot a tisztségre. Pruitt korábban Oklahoma állam főügyésze volt hat évig, és ezalatt ádáz küzdelmet folytatott a Hivatal szabályozásai ellen.

Megálltak csevegni egy kicsit. Amikor pedig Pruitt elindult az Ovális Iroda felé, Porter követte. Pruitt neve nem szerepelt az elnök aznapi előzetes napirendjében, így egyértelműnek tűnt, hogy soron kívüli megbeszélésről van szó. És miután Bannon is megjelent az Ovális Irodában, ez végképp egyértelmű lett.

– Ki kell lépünk a Párizsi Egyezményből – közölte Pruitt, és átnyújtott az elnöknek egy lapot. Szerette volna, ha Trump a papíron szereplő szöveget olvassa fel, amikor bejelenti, hogy kilépnek az egyezményből. – Már csak azért is ki kell lépünk, mert a kampány során ez volt az egyik ígérete – folytatta.

– Igen, igen, igen – ismételte meg többször is Bannon. – Meg kell tennünk, most rögtön.

– Jelentse be azt, ami a papíron áll – erősködött Pruitt. – Ez akár még a sajtóközleményének is megteszi. Felolvashatja az újságíróknak az Ovális Irodában, aztán a sajtótitkár majd írásos sajtóközleményként közzéteszi.

Porter megdöbben. Személyzeti titkárként pontosan tudta, hogy ebben az ügyben nem zajlott hivatalos eljárás. Senkivel sem konzul-

táltak. A nyilatkozatot jogász nem látta. Pruitt és Bannon egyszerűen besurrant az Ovális Irodába, és azt akarták elérni, hogy az elnök nyomban hozzon döntést abban a nemzetközi és országos környezetvédelmi kérdésekre vonatkozó ügyben, ami akkoriban a leginkább foglalkoztatta az embereket.

Porter tisztában volt vele, mennyire vérlázító, ami az elnök íróasztalán heverő papíron áll, de Trump minden további nélkül dönthetett volna úgy, hogy a sajtó elé áll vele, vagy átadja a sajtótitkár Sean Spicernek, hogy adja közre. Amikor később lehetősége nyílt rá, Porter egyszerűen fogta Pruitt sajtóközlemény-vázlatát, és elvette Trump íróasztaláról.

Aztán közölte Bannonnal és Pruittal, hogy csak úgy nem sétálhatnak be az Ovális Irodába. Súlyos eljárásbeli hibát vétettek. Ez elfogadhatatlan.

Gary Cohn április 27-ére összehívta a vezetői értekezletet a Situation Roomba, a téma a Párizsi Egyezmény volt. A Cohn által vezetett Országos Gazdasági Tanács hatoldalas, „Csak Hivatalos Betekintésre” minősítésű emlékeztetőt küldött körbe, amely két lehetőséget vázolt fel. Az első a kilépés a Párizsi Egyezményből. A második: „Maradjunk bent a Párizsi Egyezményben, de vállaljunk kötelezettséget arra, hogy az Egyezmény nem árt a gazdaságnak, és szüneteltessük a további pénzügyi hozzájárulásokat és kötelezettségvállalásokat.”

– Elsőként a Fehér Ház tanácsadóit szeretném meghallgatni – nyitotta meg az értekezletet Cohn –, hogy eligazítsanak bennünket a jogi kérdések között.

Don McGahn azonban még nem érkezett meg a megbeszélésre. Helyettese, Greg Katsas addig is egyes technikai kérdésekről ejtett néhány szót.

– Remek, befutott McGahn is – nyugtázta aztán Cohn. – Váolja nekünk a jogi problémákat.

McGahn a kilépést pártolta, de egyelőre még nem terítette ki a kártyáit.

– Nos – kezdte –, számolnunk kell pár bírósági ügygel. És ha nem lépünk ki a Párizsi Egyezményből, azzal valóban veszélybe sodornánk néhány könnyítést a környezetvédelmi szabályozásban, amelyeket a Hivatalnál tervezünk. Az Obama-adminisztráció részben az egyezménnyel indokolta a környezetvédelmi szabályozás részeként kidolgozott Tiszta Energia Terv költségeit és előnyeit – mondta McGahn, arra az Obama-korszakban született négyszázhatvan oldalas rendeletre utalva, amelynek az volt a célja, hogy csökkentsék az erőművek szén-dioxid-kibocsátását. A Környezetvédelmi Hivatal becslése szerint az intézkedéseknek hála évente négyezer-ötszázal kevesebben hálnak majd meg. Pruiitt már hozzákezdett a terv felszámolásához.

– Ha tehát nem lépünk ki az egyezményből, mindezt veszélybe sodorjuk – közölte McGahn. Ő az azonnali kilépésre voksolt.

– Tudja maga egyáltalán, mit beszél? – fakadt ki Tillerson. – A külügyminisztériumom jogtanácsosa, akinek a hivatala egyébként elsőként vett részt az egyezmény kidolgozásában, és aki igen jártas ezekben az ügyekben, azt állítja, nem úgy megy, hogy egyszerűen csak bejelentjük a kilépésünket.

A lehetőségeket felsoroló memorandumban is feketén-fehéren az állt, hogy „az Egyesült Államok hivatalosan 2019 novemberéig nem jelentheti be kilépését a Párizsi Egyezményből”, márpedig az még két és fél év.

A második lehetőség azonban – vagyis ha az USA részese marad az egyezménynek, de semmi olyat nem tesz, ami sértené a gazdaságát, és felfüggesztené a további pénzügyi hozzájárulásokat – Tillerson szerint jó eséllyel megvédené Amerikát az ellene indított kártérítési perekkel szemben.

A külügyminiszter egyedül maradt a véleményével. Pruiitt igen határozottan a kilépés mellett foglalt állást. Priebus szintén a kilépés mellett volt, mert szerinte ebből politikai előnyt lehetett kovácsol-

ni. Bannon csak egy újabb globalista alkut látott az egyezményben, amellyel keresztbe lehetett tenni az Egyesült Államoknak.

Végül Cohn kijelentette, hogy a jogi kérdéseket nyilvánvalóan tisztázni kell.

– Ezzel együtt úgy gondolom, kezd kialakulni a konszenzus – mondta, és igaza volt. A Párizsi Egyezménynek befelegett.

Június 1-jén McMaster és Porter még egyszer összedugta a fejét, mielőtt délelőtt 10 órakor megkezdődött volna az értekezlet az elnökkel az Ovális Irodában a Párizsi Egyezményről. A terv szerint Trumpnak aznap kellett volna a nyilvánosság elé állnia a bejelentéssel. Mindketten egyetértettek abban, hogy tenniük kell még egy utolsó erőfeszítést.

– A kilépés miatt rengeteg országgal romlik majd meg a kapcsolataink – mondta McMaster. Már így is számolatlanul hívták fel olyan miniszterek, akik saját kormányukban hasonló posztot töltöttek be, mint ő. „Ugye nem gondolják komolyan, hogy kilépnek?”, kérdezték tőle. De volt, aki még ennél is direkter fogalmazott: „Kérem önöket, ne tegyék ezt.”

Porter írt egy szövegtervezetet, hogy az elnök azt használja fel a bejelentésnél.

– Az Egyesült Államok azonnali hatállyal kivonja magát az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Egyezmény rendelkezései alól – olvasta fel. – A mai naptól az Egyesült Államok semmilyen, a Párizsi Egyezményből rá háruló pénzügyi vagy gazdasági terhet nem vállal, így az országok szintjére lebontott hozzájárulást sem fizeti.

Azzal, hogy csupán az egyezmény „rendelkezései” alól vonja ki magát, az Egyesült Államok technikai értelemben a szerződés részese maradt volna.

– Trump ezt elég keménynek fogja találni, ha majd elolvassa – győzködte Porter McMastert. – Azt érzi majd, hogy politikailag nagyot szól a bejelentés, ő pedig a pénzénél lesz. Teljesíti a kampányígéretét, és lázba hozza a választóbázisát.

A szöveg lényegében a vezetői értekezleten felvetett második lehetőség kifejtése volt, amely szerint „az USA részese marad az egyezménynek”. Porter úgy érezte, rátalált a módszerre, amivel minimalizálhatja a károkat.

Porter és McMaster megmutatták az elnöknek az általuk javasolt szöveget. Addig beszéltek, amíg bírták szuflával, de aztán világossá vált, hogy a csatát elveszítették.

– Nem, nem, nem – makacskodott Trump. Ő teljesen ki akart lépni az egyezményből. – Csak így teljesíthetem ténylegesen a választóimnak tett ígéretemet.

Az elnök átdolgozta a szöveg vázlatot, és ahol tudta, tovább keményített a szövegen.

Az aznap késő délután a Rózsakertben tartott sajtótájékoztatón – amelyen többek között egy rezesbanda is játszott – Trump a részvénypiacot és az amerikai terrorelhárító erőfeszítéseket méltatta.

– Ezekben a kérdésekben és még számtalan más területen is teljesítjük, amit megígértünk. És ennek semmi sem állhat az útjába – mondta, és a következő mondattal már rövidebbre is zárta a bevezetőjét. – Éppen ezért, hogy betartsam ünnepélyes ígéretemet, amelyben Amerika és az amerikai állampolgárok védelmére esküdtem fel, az Egyesült Államok kilép az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Egyezményből. Ha valaki olyan mélyen elkötelezett a környezet védelme mellett, mint én, akkor tiszta lelkiismerettel nem támogathat egy olyan egyezményt, amely bünteti az Egyesült Államokat – márpedig ez a szerződés ezt teszi –, azt az országot, amely az egész világot tekintve élen jár a környezetvédelemben, miközben az egyezmény semmilyen értelmes kötelezettséget nem ró azokra az államokra, amelyek világélsők a környezetszennyezésben. Engem azért választottak meg, hogy Pittsburgh lakóinak érdekeit képviseljem, ne Párizsét.

2017. június 15-én a *The Washington Post* közölt egy cikket az igazságügyi minisztérium és az FBI ügyeiről tudósító három legjobb újságírója tollából, az alábbi címmel: „A különleges ügyész Jared Kushner üzleti ügyeiben vizsgálódik”. Mueller egyre több adathoz akart hozzáférni. Kushner felfogadta Abbe Lowellt, a büntetőügyekkel foglalkozó egyik legkeresettebb washingtoni ügyvédet. Priebus érzekelte, hogy egyre több olyan üzletre terelődik gyanú, amelyekben Jared is érintve volt. Úgy döntött, nem intézi el az egészet egyetlen kézlegyintéssel, inkább közbelép. Közölte Trumpgal, hogy Jarednek hivatalos minőségben nem lenne szabad a Fehér Házban tartózkodnia. Nem véletlenül születtek meg a nepotizmust tiltó törvények. A Mueller által folytatott nyomozás egyre mélyebben ássa bele magát Jared pénzügyeibe.

– És azokon keresztül az ön pénzügyeihez is eljutnak, sőt lehet, hogy máris elértek hozzájuk – mondta Priebus.

Normális esetben Trump figyelmen kívül hagyta volna vagy elhessegette volna a figyelmeztetést. Most azonban egy pillanatra megállt, lelassított és eltöprengett. Aztán a kabinetfőnökére nézett, és egy tőle annyira szokatlan kijelentés hagyta el a száját, hogy a másiknak elakadt a szava.

– Igaza van – mondta az elnök.

Priebus tovább győzködte Trumpot, hogy Jared a vejeként nem tölthetne be hivatalos posztot vagy hivatalt a Fehér Házban. Felvetése azonban visszajutott Jared fülébe, és bajba is sodorta Trump vejénél, akinek esze ágában sem volt elhagyni a Fehér Házat. Jared olyan akadályként magasodott Priebus előtt, amelyet képtelen volt átügrani.

Miután képtelen volt kézben tartani az elnök tweetelését, Priebus megpróbált módot találni arra, hogy a tweetek legalább valamilyen gyakorlati hasznot hajtsanak. Mivel a tweetek gyakran az elnök kényszeres tévénezése nyomán születtek, először azzal próbálkozott, hogy elzárja a tévét Trump elől. Trump azonban képtelen volt tévé

nélkül élni. A legrosszabb napszakok ebből a szempontból általában a vasárnap esték voltak. Trump épp időben ért haza az egyik golfklubjából a Fehér Házba, hogy elcsípje az esti politikai elemzőműsorokat valamelyik ellenségnek kikiáltott csatornán, az MSNBC-n vagy a CNN-en.

Az elnöknek és a *first lady*nek külön hálója volt a rezidencián. Trump szobájában egy hatalmas tévékészülék volt, többnyire bekapcsolva, ezenfelül csak a műsorrögzítő doboz, a távirányító és persze a laptopja, hogy kezelhesse a Twitter-fiókját. Priebus az elnöki hálósobát „az ördög műhelyének” nevezte, a kora reggeli időszakot és a veszélyes vasárnap estéket pedig „a boszorkányok órájának”.

A reggeli idősakkal nem tudott mit kezdeni, a hétfégi napirendre azonban már volt némi ráhatása. Például egyre későbbre időzítette Trump visszatérését a Fehér Házba vasárnaponként. Elérte, hogy az elnök nem sokkal este kilenc előtt érjen vissza a Fehér Házba, pontosan akkor, amikor az MSNBC-n és a CNN-en áttértek a könnyedebb témákra, amelyek már nem a közvetlen politikai csatározásokkal és Trump szerepével foglalkoztak, amelyet ezekben elkerülhetetlenül játszott.

Bannon észrevette, hogy a Nemzetbiztonsági Tanács egyre inkább olyan információkkal árasztja el az elnököt Afganisztánról, Iránról, Kínáról, Oroszországról és Észak-Koreáról, amelyek nem igazán fogják meg Trumpot. Ha nem volt valamiféle szervezőelv, akkor nem tudta feldolgozni a sok adatot.

Úgyhogy Bannon felhívta Sally Donnellyt, Mattis miniszter egyik közeli és fontos tanácsadóját.

– Sally, beszéljen a főnökével. Mondom, mi a probléma – vágott bele. Az egyik nap Líbiáról tájékoztatták az elnököt. Másnap Szíriáról. – Én ismerem ezt a fickót. Teljesen frusztrált a dologtól. Nem áll össze neki. Ráadásul azonfelül, amit a szaúdiakkal csinálunk, az egész egy katyvasz. Van itt valami, amit meg akarok beszélni Mattisszel. Átmegyek, megmutatom neki, akár még le is rajzolom.

Bannon ebből az alkalomból állt elő azzal, amit „az Egyesült Államok stratégiájának” nevezett el.

Egy júniusi szombaton, reggel 8 órakor Bannon megérkezett a Pentagonba. Először kávézott Donnellyvel és Mattis kabinetfőnökével, a nyugalmazott ellentengernagy Kevin Sweeney-vel. Aztán a miniszter irodájában, Mattis társaságában egy kis konferenciaasztal köré gyűltek.

– A problémám a következő – vágott bele Bannon. – Maguk egyáltalán nem gondolnak a csendes-óceáni térségre. Nem veszik számításba Kínát. Nem készülnek mélységi elemzések. Kizárólag a Központi Parancsnokságban tudnak gondolkodni. – A Parancsnokság felelt a közel-keleti és dél-ázsiai térségért.

Mivel Mattis 2010 és 2013 között a Központi Parancsnokság parancsnoka volt, Bannon úgy gondolta, védelmi miniszterként sem tudott megszabadulni az akkor elsajátított gondolkodásmódtól. Emlegettette Mattist arra, hogy a kínai politikai vezetők és értelmiségiek kétféle álláspontot vallanak az USA-val kapcsolatban. Az egyik csoport egyenlő félként tekint Amerikára, azonos erővel bíró hegemon hatalmat lát benne. A másik csoport, a héják gyengébbnek látják Amerikát, és ennek megfelelően is kezelik.

Mattis ellentmondott. Őt Trump elnök kimondottan az ISIS felszámolásával bízta meg.

– Alapvetően üzletet akarok kötni magával – mondta Bannon. Ha Mattis támogatja Kína feltartóztatását, akkor Bannon kevésbé fogja erőltetni, hogy az USA vonuljon ki Afganisztánból.

Afganisztán az egyik összekötő láncszem volt a kínaiak „Egy Övezet, Egy Út” tervében, amelynek keretében az Európába irányuló kereskedelmi hálózatot akarták bővíteni.

– Steve – mondta Mattis –, én is egyike vagyok azoknak a globális kereskedelmet pártoló fickóknak, akik azt gondolják, ez az egész sok hasznot hajt.

Bannon megdöbbsent. Trumpnak igaza volt. A tábornokok tényleg nem értettek az üzlethez és a közgazdasághoz. Tényleg nem törődtek azzal, milyen költségvonzata lehet egy-egy lépésnek.

24. fejezet

A július 8-9-ei hétvégén a *The New York Times* két cikket is lehozott egy a nyilvánosság előtt korábban eltitkolt találkozóról, amelyre a Trump Towerben került sor a választási kampány kellős közepén. Donald Trump Jr., Manafort és Kushner egy orosz ügyvéddel találkozott, aki többek között felajánlotta, hogy piszkos történeteket szállít nekik Hillary Clintonról. Persze az érintettek szájából elhangzottak az ilyenkor szokásos cáfolatok, a korábbi állítások pontosításai, és hamar zavaros lett a helyzet. Elképesztő történet volt, amely azt sugallta – bár bizonyítani nem tudta –, hogy valamiféle fortélyos és titkos együttműködés folyt az oroszokkal.

Az elnök ezúttal is a plafonon volt, és felhívta Dowdot, hogy panaszkodjon neki a kiszivárogtatások és a sajtó miatt.

– Elnök úr, ez az egész lószart sem számít – nyugtatgatta Dowd. És még ha igaz is lenne, akkor mi van? Mások befektetése teljesen megszokott húzás a választási kampányok idején és az ország fővárosában. Még neve is van: hol „az ellenfélről végzett kutatómunkának”, hol „oknyomozó újságírásnak” hívják. Néha úgy tűnik, mintha Washington lakosságának felét ilyen munkáért fizetnék. Mi ezzel a baj? Semmi. Dowd tudta, hogy az ellenfél lejárásán dolgozó kutatócsoportok vagy az oknyomozó újságírók bárkitől elfogadnának terhelő információkat, akár még külföldi kormányoktól is. Undorító, hogy a média ennyire felháborodott ezen. Az évszázad bűnügyének állítják be. A *The New York Times* és a *The Washington Post* azt képzele magáról, hogy különleges államügyészt játszhatnak, és ők szabják meg a törvényt. Ezek a sztorik fabatkát sem érnek, fejezte be végül Dowd.

Július 17-én Trump a következőt tweetelte: „A legtöbb politikus elment volna egy ugyanolyan találkozóra információkat szerezni az ellenfeléről, mint ahol Don Jr. járt. Ilyen a politika!”

Dowd elhatározta, hogy nem hagyja magát eltéríteni a sajtóban naponta csepegtetett történetektől. Neki holtbiztos bizonyítékokra volt szüksége. McGahn az elnökkel folytatott összes lényeges megbeszélés és találkozó tartalmát szinte már vallásos áhítattal lediktálta személyi asszisztensének, Annie Donaldsonnak. Donaldsonnak tizenhét órányi jegyzetanyaga volt azokról az ügyekről, amelyekben Mueller és csapata vizsgálódott.

Dowd átadta ezeket a feljegyzéseket Muellernek és hét másik jogásznak. Semmit sem tartott vissza.

– Bob, ha tényleg tudni akarja, mi járt az elnök fejében, olvassa el Annie Donaldson jegyzeteit.

Ezekre a lépésekre az elnök is áldását adta. Dowd leült beszélni Trumppal, és közölte vele: nézze, ilyen meg ilyen típusai vannak a különböző dokumentumoknak. Mi pedig ilyen és ilyen típusú iratokat adunk át nekik. Aztán még olyan és amolyan dokumentumokat is. „Alkotmányos szempontból nem lenne joga megkapni” ezeket az iratokat vagy tanúvallomásokat, „de azt mondjuk, hogy a rendfenntartó erők iránti tiszteletből, és mivel maga a főnök, hagyja, hogy ezekhez is hozzáférhessen. Közöljük, hogy ön nem akar csatázni vele.” Dowd azt látta, hogy az elnökön nyomát sem lehet felfedezni a félelemnek. És az efféle ügyekben soha nem mondott nemet.

– Ezt mondtam az elnöknek, úgyhogy ha lehet, ne állítson be idiótának, rendben? – kérte Dowd Muellertől. – És majd úgy intézzük, hogy maga jól jöjjön ki ebből az ügyből. Maga pedig tesz arról, hogy mi is jól jöjjünk ki belőle. De ehhez időben végezzen az ügygel.

Mueller 1,4 millió oldalnyi iratot kapott Trump kampánycsapatától, és húszezer oldalnyi feljegyzést a Fehér Házból. Dowd meggyőződése szerint egyetlen iratot sem semmisítettek meg. Mindent összeszelve harmincheten tanúskodtak önkéntesen Mueller csapatának.

McGahn, Priebus és az alelnök stábjá készített egy hatoldalas fehér házi összefoglalót, amelyben a korabeli visszaemlékezések alapján összerakták az egész Flynn-ügyet. Dowd úgy vélte, Flynn ügyében ez a szentírás, és át is adta Muellernek. Úgy gondolta, Flynnen kívül senki sem hazudott a nyomozóknak, így Muellernek senkire sem kell nyomást gyakorolnia, és senkit sem kell megdolgoztania.

– Néhány példányt elküldünk a képviselőknek – közölte Dowd Mueller helyettesével, Quarlesszal, amikor a kampány során készült feljegyzéseket átküldte a kongresszusi vizsgálóbizottságnak. – Mi lenne, ha egyet átadnánk maguknak is?

Quarles elfogadta az ajánlatot. Dowd úgy vélte, ő és Quarles jól együtt tudnak működni. Amikor találkoztak, könnyen szót értek, míg Mueller néha annyira merevnek tűnt, mintha márványból lenne.

Július 20-án a Bloomberg hírügynökség látszólag bombát robbantott az ügyben: Mueller Trump pénzügyeit vizsgálja, többek között „olyan oroszokat, akik a Trump tulajdonában lévő épületekben vettek lakásokat...”, illetve a 2013-as moszkvai Miss Universe szépségkirálynő-választást és azt az üzletet, amelynek során 2008-ban egy orosz oligarchának adott el egy floridai villát.

Dowd felhívta Quarlest, hogy tájékozódjon a történetről.

– A helyzet az – mondta Quarles –, hogy Bob soha nem kommentál ilyen híreket.

– Ne jöjjön nekem ezzel, barátom – mondta Dowd dühösen. – Én vakarom a maga hátát, maga vakarja az enyémet. Egy Fehér Házból érkező cáfolatot senki nem vesz komolyan – folytatta, és ezt mindketten tudták. – Az volt az alku, hogy ha bármilyen új ügyet bevonnak a nyomozásba, arról mi értesülünk először.

– Valóban ebben maradtunk.

– Annál is inkább, mert maguk mondták el nekünk, hogy milyen témákban vizsgálódnak – mondta Dowd. – És ha maguk időről időre valami új ügyet hozakodtak elő, mi azt felvettük a listánkra. De flo-

ridai nyaralókról vagy ingatlanüzletekről eddig még nem hallottam semmit.

Dowd közölte, tisztában van vele, hogy New Yorkban nyomoznak annak kapcsán, hogy Trump ügyvédje, Michael Cohen és Felix Sater Moszkvában megpróbálták felhúzni egy Trump-épületet.

– Tudja, Jimmy – tette hozzá Dowd –, amikor maga feltesz nekem egy kérdést, én mindent elmondok önnek. Ezért valami hihetőbb magyarázatot várok.

– John, hadd fogalmazzak így: 99%-ig biztos vagyok benne, hogy nem tőlünk indult a dolog.

– Értem – mondta Dowd. Rögtön felhívta az elnököt, mert tudta, hogy amikor korábban egy hasonló történet eljutott Trumphoz, semmi mással nem tudott foglalkozni. Az elnök a gutaütés szélén volt.

– Nem vizsgálódnak az ügyben – közölte vele Dowd, és megpróbálta megnyugtatni. De Trump egyáltalán nem hitt neki, és úgy tűnt, megnyugtatni sem lehet.

Négy nappal később Dowd egy kőpadnál találkozott Quarlesszal, a Patriot Plaza előtt, ahol Mueller irodái voltak.

– Bob és én jövünk eggyel magának – mondta Quarles. – Bob azt üzeni, hogy ne higgye el, amit az újságokban olvas.

– Értem – válaszolta Dowd.

– És rendkívül kínosan érezzük magunkat – fűzte hozzá Quarles.

– Miért?

– Maga átadta nekünk, amit megígért, és rendkívül elégedettek vagyunk. Haladunk. Végezzük a munkánkat, és közben rengeteg dolgot kell megszerveznünk, de amit maguktól kaptunk, az már eleve kitűnően megszervezve volt. Nem kell átkutatni az egész anyagot, hogy megtaláljunk valamit. Nem fojtottak bele minket az iratokba.

Dowd tudott egy esetről, amikor egy adóelkerülési ügyben folytatott nyomozás egyik célpontja közölte az FBI-jal, hogy van két raktár-épülete, és a kérdésekre a választ az egyikben találják. Az ügynökök éveket töltöttek kutakodással.

– Mindenesetre egyezzünk meg abban, hogy haladnak tovább az ügygel – mondta Dowd. – Nem akarok belemenni macska-egér fogócskába. Nem maguk okozzák nekem a fejfájást. Egy olyan fickónak dolgozom, aki tegnapra várja a válaszokat a mai kérdésekre. – Dowd közölte, hogy Trumpnak azt súgják a megérzései, hogy az egész ügy marhaság. Beszért a Trump Organization képviselőivel, folytatta, és ők is tagadták, hogy bármiféle önálló nyomozás folya ellenük. Senki sem kérte tőlük, hogy adjanak át bármiféle iratot, és senki sem kereste őket, hogy beszéljenek velük, márpedig normális esetben ezek lettek volna az előzetes lépések.

– Ráadásul ők is azt mondták, hogy amennyire tudni lehet, ez az egész marhaság – mondta Dowd, és hozzátette, hogy a cég projektjei már nyolc-kilenc évesek. Semmiféle ügy nincs itt. Bármilyen, amit Mueller meg akar piszkálni, ott lesz valahol a nyilvános feljegyzésekben.

Dowd elmondta, hogy erről az elnöknek is beszámolt, aki csak annyit reagált: „Ezt én is tudom, a rohadt életbe.”

– Néha telefonon kell majd egyeztetnünk – mondta aztán Dowd Quarlesnak –, és ilyenkor elvárok némi útba igazítást. Nem azt akarom, hogy elárulja, mi van a tarsolyukban, vagy felfedje a lapjait. Nekem elég, ha annyit mond, számíthatunk-e valamilyen ütésre, vagy sem. Vagy lesz-e valamilyen kérésük, vagy sem. És van-e valami a radarjukon, vagy sem.

– Ezt vállaljuk – mondta Quarles.

Dowd gondosan kerülte, hogy más területre tévedjen, és a Jared pénzügyeivel kapcsolatos esetleges vizsgálatokról faggassa a másikat. Az ő ügyfele Trump volt, és kulcsfontosságúnak tartotta, hogy kizárólag az ügyfelére koncentráljon.

Júliusban a Szabadság Caucus, egy harminc konzervatív képviselőből álló csoport azzal fenyegetőzött, hogy nem szavazzák meg a költségvetést, hacsak Trump elnök nem léptet életbe valamiféle tiltást,

amely megakadályozza, hogy a hadsereg fedezze a seregben szolgáló transznemű katonák nemváltó műtétjét és hormonkezelését.

Obama idején engedélyezték a transznemű katonák számára, hogy nyíltan szolgálatot vállalhassanak a seregben, noha 2017. július 1-ig ideiglenesen megtiltották, hogy transznemű katonákat lehessen toborozni. Június 30-án, egy nappal a határidő előtt Mattis aláírt egy emlékeztetőt, amelyben hat hónappal meghosszabbította a rendelkezés életbe lépését, mondván, fel kell mérni, milyen hatással lesz „a hadsereg felkészültségére és csapásmérő képességére”.

– A piczába már ezzel! – fakadt ki Trump Bannonnak, holott a választási kampány alatt az LGBT-jogok támogatójának állította be magát. – Csak azért vonulnak be, hogy itt nyisszantsák le nekik – utalt durván a nemváltó műtetre. Valaki ugyanis közölte vele, hogy minden egyes műtét kétszázötvenezer dollárba kerül, ami azonban erősen el-túlzott szám volt. – Kizárt, hogy engedélyezzük.

A nemváltó műtét ugyan valóban költséges eljárás, de egyben ritka is. A RAND Corporation tanulmánya, amelyet a Pentagon megbízásából készítettek, arra jutott, hogy „a becslések szerint hatezer-hatszáz főre tehető transznemű katona közül csupán néhány száz igényel majd orvosi kezelést bármely adott évben. A RAND szerint ezek a költségek nem haladják majd meg az évi nyolcmillió dollárt.”

Megkezdődött az ügynökségközi vizsgálat a kérdés tisztázásához. A minisztériumok és ügynökségek tanácsadó szervei kifejtették a véleményüket. Megtartották a helyettesek értekezletét, és több vezetői megbeszélésre is sor került. Egyetértésre ugyan nem jutottak, de négy lehetőséget azért felvázoltak.

Július 26-án reggel Priebus, Bannon és néhány jogász a rezidencián lévő vonalas telefonról elérte az elnököt. Megtudták, hogy még vagy egy óráig nem ér be az Ovalis Irodába.

– Elnök úr – mondta Priebus –, tudjuk, hogy nemsokára itt lesz, de szerettük volna előzetesen tájékoztatni a seregben szolgáló transznemű katonákra vonatkozó döntés-előkészítő emlékeztetőről.

Négy lehetőséget vázoltak. Az első: nem nyúlnak Obama azon politikai rendelethez, amellyel engedélyezte, hogy transzneműek nyíltan szolgáljanak a seregben. A második: egy határozattal engedélyezik Mattis számára, hogy további halasztásokat tegyen az ügyben. A harmadik: egy elnöki rendelettel véget vetnek a programnak, de előállnak egy tervvel, amely rendezné a már a hadsereg kötelékében szolgáló transzneműek helyzetét. A negyedik: a transzneműeknek teljes egészében megtiltják a katonai szolgálatot. Minél inkább közelítenek a negyedik változat felé, annál nagyobb az esélye, hogy a döntést bíróságon támadják meg, magyarázta Priebus.

– Amikor ideér, szeretnénk végigvenni önnel ezt az emlékeztetőt – mondta Priebus.

– Tízre ott leszek – ígérte az elnök. – Jöjjenek át az irodámba mindannyian, és kitaláljuk, mit tegyünk.

Priebus magában azt gondolta, végre legalább egy ellentmondásos ügyben sikerült rendezett eljárást lefolytatniuk.

Valamivel később, reggel 8 óra 55 perckor a telefonja jelezte, hogy az elnök megint aktív volt a Twitteren. „A tábornokaikkal és katonai szakértőkkel való konzultáció után tájékoztatok mindenkit, hogy az Egyesült Államok Kormánya nem fogadja el és engedélyezi...”

Trump két újabb, 9 óra 4 perckor és 9 óra 8 perckor elküldött tweetben fejezte be az üzenetét: „...a transznemű személyek bármiféle katonai szolgálatát az amerikai hadseregben. Seregünknek minden erejével az elsőprő és döntő győzelemre kell koncentrálnia, és nem zavarhatja meg az az óriási orvosi költség és fejetlenség, amit a transzneműek katonai szolgálata vonna maga után. Köszönöm.”

– Mit gondol a tweetemről? – kérdezte az elnök később Priebustól.

– Azt, hogy jobb lett volna, ha előbb átfutjuk a döntés-előkészítőt, és bevonjuk Mattist is – felelte Priebus.

Mattis nem volt kibékülve Trump azon döntésével, hogy a Twitteren hozta nyilvánosságra a hírt, és nyugtalanította, milyen hatást gyakorol majd a döntés a seregben szolgáló vagy akár bevetésen lévő

transznemű katonákra. Épp a Csendes-óceán partján nyaralt Amerika északnyugati részén, amikor a hír teljesen váratlanul eljutott hozzá.

A zűrzavar a sajtóra is kiterjedt, mivel a Pentagon szóvivője Trump tweetjét „új iránymutatásnak” nevezte.

Trump szóvivője, Sarah Huckabee Sanders közölte, hogy konzultáltak „az elnök nemzetbiztonsági csapatával”, és Trump az előző nap hozta meg a döntését, és „közvetlenül ezután” tájékoztatta róla Mattist. A Fehér Ház több tisztviselője is azt nyilatkozta a sajtónak, hogy egyeztettek Mattisszel a bejelentés előtt, és tisztában volt azzal, hogy Trump ezt a lépést fontolgatja.

Bannon tudta, hogy bár a tábornokok védelmi kérdésekben keményvonalasnak számítanak, társadalmi kérdésekben egyre progresszívebb a gondolkodásuk. „A tengerészgyalogság progresszív intézmény”, jelentette ki Bannon. „Dunford, Kelly és Mattis a három legnagyobb progresszív mind közül. Haladóbb gondolkodásúak, mint Gary Cohn és Kushner.”

A parti őrség parancsnoka nyilvánosan bejelentette, hogy „nem fogja elárulni” az alakulatában szolgáló transzneműeknek tett ígéretét.

Dunford levelet küldött a haderőnem-parancsnokoknak: „A jelenlegi politikai irányvonal mindaddig nem változik, amíg a védelmi miniszter meg nem kapja az elnök rendeletét, és a miniszter közzé nem teszi a rendelet végrehajtási utasítását.” Röviden: a tweetek nem számítanak parancsoknak. „Addig is azonban a személyzet valamennyi tagját egyenlő tisztelet illeti meg... és továbbra is a számunkra kijelölt küldetések sikeres végrehajtására összpontosítjuk az erőnket.”

– Hé, van egy kis gondunk a főnökével – közölte Sally Donnelly, Mattis kabinetfőnöke Bannonnal. – Nem tudjuk támogatni a transzneműekről született döntést. Ez jogszerűtlen, ők is amerikai állampolgárok.

– Ezek csak azért lépnek be, hogy az egész sebészeti beavatkozásukat fedezzük – mondta Bannon. – Miért kéne nekünk állni a cechet?

– Mattis meg fogja próbálni visszavonni a döntést – mondta Donnelly.

– Ezt most le kell nyelniük a csapat kedvéért – mondta erre Bannon. Mattisnek is be kell állnia a sorba.

A Fehér Ház később hivatalos útmutatást is kiadott a Pentagon számára. Mattis bejelentette, hogy tanulmányozni fogja a kérdést. Mindeközben a transznemű katonák továbbra is szolgáltak a seregben. Perek indultak, és négy szövetségi bíróság is olyan, a végleges döntést megelőlegező végzést hozott, amelyben a tiltást hatályon kívül helyezték. 2018. január 1-jétől kezdve a Pentagon a bíróságok döntései alapján a transzneműek jelentkezését is elfogadta a seregbe.

25. fejezet

Marc Kasowitz, aki már hosszú ideje Trump ügyvédjeként dolgozott, június 2-án belépett az Ovális Irodába. Trump éppen azokat a papírokat írta alá, amelyeket Porter rakosgatott gondosan egyesével az orra alá, miközben minden egyes dokumentumhoz megjegyzéseket fűzött.

– Na, ez igen – mondta Kasowitz. – Ez a Porter remek fogás volt. Először a Harvard, aztán a Harvard jogi kara, és végül a Rhodes-ösztöndíj, nem semmi.

Trump azóta dolgozott Porterrel, amióta elfoglalta az elnöki széket.

– Impozánsabb az életrajza, mint Neil Gorsuché! – dicsekedett Porterrel az elnök. Gorsuch jelölése és beiktatása a Legfelsőbb Bíróság soraiba talán Trump legnagyobb teljesítménye volt addigi elnöki ciklusa alatt. Amikor csak a kormánya eredményeit kellett sorolnia, soha nem feledkezett meg róla, hogy Gorsuchot is megemlítsen.

– Maga kinek dolgozik? – faggatta Trump Portert, miután Kasowitz távozott.

– Azt hiszem, én... – kezdte Porter.

– Ki a felettese? – szakította félbe Trump.

– Azt hiszem, Reince a felettesem, de dolgozni önnek dolgozom.

– Persze, persze – mondta Trump. Pontosan tudta, hogyan fest egy cég szervezeti ábrája, és szívből gyűlölte ezeket. – Felejtse el Reince-t. Olyan, mint egy kis patkány. Mindenütt ott neszez. Egy pillanatra se figyeljen arra, amit mond. Egyenesen jöjjön hozzám. Ne rajta keresztül keressen.

Ezen a napon megváltozott Trump és Porter viszonya. A személyzeti titkárából gyakorlatilag egy Neil Gorsuch-klón lett.

Portert megdöbbenette, hogy Trump ilyen gonosz, megalázó módon nyilatkozik a kabinetfőnökről.

Priebus, Porter és a többiek is megpróbálták rávenni Trumpot, hogy vegyen vissza a Twitter-használatából.

– Ez az én hangosbeszélőm – mondta erre Trump. – Ezen keresztül tudok közvetlenül szólni az emberekhez, bármiféle szűrő nélkül. Ez áthatol a ricsajon. Áthatol az álhíreken. Ez az egyetlen kommunikációs módszer, amire szükségem van. Több tízmillió követő van. A Twitter hatásosabb, mint bármelyik tévés hírcsatorna. Ha kiállok az emberek elé, és elmondok egy beszédet, amit a CNN közvetít, azt nem nézi senki, a kutya sem törődik vele. Így viszont bármit tweetelhetek, ez a hangosbeszélőm a világ felé.

„Elementek neki otthonról.” Ez jutott eszébe Priebusnak, amikor június 29-én, csütörtökön értesült az elnök hajnali húzásáról. Trump ugyanis még reggel 6 óra előtt két tweetet is az éterbe küldött az MSNBC kábelcsatorna *Morning Joe* című műsorával kapcsolatban, amelynek a házigazdája egy volt republikánus kongresszusi képviselő, Joe Scarborough és Mika Brzezinski volt.

A két műsorvezető korábban, a választási kampány alatt még barátságosan bánt Trumpgal, mi több, még támogatták is az előválasztások idején. Trump rendszeresen betelefonált a műsorukba. Mostanra azonban rendre szembefordultak az elnökkel. Trump tweetjeiben ez állt: „Hogy lehet, hogy ez a semmi IQ-jú Örült Mika, Psycho Joe-val egyetemben három éjszakát is Mar-a-Lagóban töltött szilveszter táján, és mindenáron találkozni akartak velem. Mikából ömlött a vér az arcplasztikája miatt.”

10 óra 15 perckor Trump már az Ovális Irodában olvastatta az újságokat, amikor belépett Priebus.

– Tudom, mit akar mondani – vágott bele nyomban Trump, amint Priebus átlépte a küszöböt. – Ez nem volt elnökhöz méltó. De tudja, mit? Én is tudom. Mégis meg kellett tennem.

Priebus tisztában volt vele, hogy nem szabad rákérdeznie az indokra.

Hope Hicks, a stratégiai kommunikációs igazgató a hír hallatán elborzadt. Megpróbált elébe menni a Mikáról szóló tweetről kibontakozó vitának.

– Politikailag ez egyáltalán nem hasznos – közölte Hicks az elnökkel. – Nem garázdálkodhat csak úgy a Twitteren. Ha túl sok ilyesmit ír, azzal magát nyírja ki. Saját magát lövi lábon. Súlyos hibákat követ el.

A Mikára vonatkozó tweetet követően viharos gyorsasággal kezdtek záporozni a tiltakozások különböző kulcspozícióban lévő republikánusoktól, akiknek a szavazatára szükség lett volna az Obamacare módosításához vagy felszámolásához, és más törvényekhez is. „Ennek véget kell vetni”, mondta a Maine államot képviselő Susan Collins szenátor. „Elég legyen!”, szólította fel Trumpot az alaszakai Lisa Murkowski szenátor. Eddigre Trump a nőket illető kérdésekben már amúgy is ingoványos talajon járt, és személyeskedő megjegyzése nyomán előkerültek a régebbi esetei is.

Kétségbeesésükben Hicks, Porter, Gary Cohn és Dan Scavino, a Fehér Ház közösségimédia-igazgatója azzal az ötlettel álltak elő, hogy létrehoznak egy bizottságot. Majd készítenek néhány tweet-vázlatot, amelyek szerintük tetszenének Trumpnak. Ha az elnöknek a jövőben tweetelni támad kedve, leírja, amit szeretne, és szól valamilyüknek, aki átvizsgálja az üzenetet. Vajon nincs benne tényekre vonatkozó tévedés? A helyesírás stimmel? Van értelme? Eléri a kitűzött célját?

– Azt hiszem, igazuk van – mondta nekik Trump több alkalommal is. – Csináljuk így. – De aztán figyelmen kívül hagyta a legtöbb javítást és javaslatot, és azt csinálta, amihez kedve volt.

Amikor Trump és Kim Dzsongun, az észak-koreai vezető között felforrósodott a hangulat, tanácsadói figyelmeztették, hogy „a twitterezése még háborúba is sodorhat minket”.

– Ez az én hangosbeszélőm – ismételte Trump. – Ne hívjuk Twitternek. Nevezzük közösségi médiának.

Noha a Fehér Háznak volt külön Facebook- és Instagram-fiókja is, ezeket Trump nem használta. Ragaszkodott a Twitterhez.

– Ez vagyok én. Én így kommunikálok. Ezért választottak meg. Ez az oka a sikeremnek.

A tweetjei nem az elnöksége melléktermékei voltak, hanem központi elemei. Elrendelte például, hogy nyomtassák ki azokat a közelmúltban írt tweetjeit, amelyeket sokan, kétszázazren vagy annál is többen kedveltek. Ezeket tüzetesen átnézte, hogy felfedezze bennük a mintázatot, és értse, miért pont ezek lettek a legsikeresebbek. Láthatóan valamiféle stratégiát akart kialakítani: meg akarta tudni, hogy a siker a felvetett témák számlájára írható-e, esetleg a megfogalmazáson múlik, vagy szimplán a meglepetés az oka, hogy maga az elnök nyilvánult meg az adott kérdésben. A leghatékonyabb tweetek gyakran azok voltak, amelyek a legnagyobb döbbenetet váltották ki.

Később, amikor a Twitter bejelentette, hogy megduplázzák az egy üzenetben felhasználható karakterek számát száznegyvenről kétszáznyolcvanra, Trump közölte Porterrel, hogy a változásnak bizonyos értelemben tényleg van létjogosultsága. Most még jobban ki tudja fejteni a gondolatait, és mélyebb értelmet tud adni az üzeneteinek.

– Ez tényleg jó – mondta Trump. – Egyedül azt sajnálom, hogy én voltam a száznegyven karakteres üzenetek Ernest Hemingwaye.

A németországi Hamburgban július elején rendezett G20-as csúcstalálkozón Trump szeretett volna beszélni az ausztrál miniszterelnökkel, Malcolm Turnbull-lal. A biztonsági előírásokat felrúgva meghívta a SCIF-be, pedig a titkosított gépszobába és tanácssterembe elvileg csak azok léphettek be, akik átestek a titkosszolgálatok vizsgálatán,

és megkapták az engedélyt, hogy hozzáférjenek szigorúan bizalmas információkhoz. A szabály alól senki sem kaphatott felmentést, mert azzal a céllal fektették le, hogy senki se helyezhessen el lehallgató készüléket a helyiségben. Végül a SCIF-et, amely lényegében egy hatalmas, acélból készült szoba volt, a találkozó után el kellett bontani.

A két vezető között már Trump hivatalba lépésének első hete, első telefonbeszélgetésük óta feszült volt a viszony. Trump ki akart szállni az egyezményből, amelyet az USA és Ausztrália még Obama elnök idején kötött, és amely szerinte olyan „ostoba” alku volt, ami „teljesen tönkreteszi”. Az egyezmény lehetővé tette, hogy bizonyos kétes háttérrel rendelkező menekültek, akik egy Ausztrália partjainál fekvő szigeten várakoztak, belépjenek az Egyesült Államokba. A 2017. január 28-án lezajlott telefonbeszélgetés átirata kiszivárgott a sajtónak, és eszerint Trump a következőket mondta: „Gonosz idők járnak... mi történik, ha az egyikükből lesz a következő bostoni bombamerénylő?”

Amikor Németországban Turnbull találkozott Trumppal, tökéletesen tisztában volt azzal, milyen vita folyik a Fehér Házban az Amerikába importált acélra kivetett vámról.

– Ha vámot is vetnek ki az önök által importált acélra – közölte Turnbull –, az ausztrál acélnak ez alól mindenképp mentességet kell kapnia. Az acél, amit nálunk gyártanak, nagyon különleges fajta. Mi vagyunk az egyetlenek a világon, akik ilyet gyártanak. Szóval adják meg nekünk a mentességet. Ráadásul negyvenmilliárd dolláros a kereskedelmi többletük velünk szemben. És katonai szövetségesek vagyunk. Minden csatában ott harcoltunk az önök oldalán.

– Természetesen megkapják a mentességet – mondta Trump. – A felvetése tökéletesen ésszerű. Önök nagyszerűek. És hatalmas kereskedelmi többletünk van magukkal szemben.

Trump szemében ez maga volt a Szent Grál.

Gary Cohn, aki szintén részt vett a találkozón, elégedett volt. Korábban Turnbull is dolgozott a Goldman Sachs-nél, és Cohn beosztottja volt, amikor Cohn volt a cég elnöke.

A G20-as csúcstalálkozóról hazatérőben Trump az egyik közelgő beszédén dolgozott Porterrel. A következő meglátását írta a papírjára szép gyöngybetűkkel:

„A KERESKEDELEM ROSSZ.”

Bár ez a beszédbe nem került be, Trumpnak végül mégiscsak sikerült egy mondatba sűrítve összefoglalnia a protekcionizmus, az elszigetelődés és az amerikai nacionalizmus vegytiszta lényegét.

Csaknem nyolc hónappal később, 2018. február 28-án Turnbull megérkezett a Fehér Házba, hogy találkozzon az elnökkel.

A találkozóra felkészítő értekezletet az Ovalis Irodában tartották, és Cohn emlékeztette Trumpot fogadalmára.

– Elnök úr – mondta –, az első, amit Turnbull szóba hoz majd, az az acélimportra kivetett vám lesz. Emlékeztetni fogja önt arra, hogy mentességet ígért nekik.

– Én erre nem emlékszem – közölte vele Trump a Resolute-asztal mögül.

– A helyzet az, uram, hogy a Turnbull-lal folytatott beszélgetésen...

– Majd letagadom. Azt mondom, hogy erről soha nem beszéltünk.

– Rendben, uram, csak emlékeztetni akartam, hogy a téma biztosan szóba kerül majd.

Cohn akkor már egy éve tanúja volt hasonló eseteknek: ha a szükség úgy hozta, vagy hasznosabb volt, esetleg kényelmesebb, Trump minden további nélkül letagadott dolgokat.

– Profi hazudozó – mondta Cohn az egyik munkatársának.

Turnbull ebéd közben gondosan, lépésről lépésre végigvezette Trumpot azon a megbeszélésen, amelyre a megelőző nyáron, a G20-as csúcstalálkozó alatt került sor.

– Ugye emlékszik, hogy együtt voltunk Hamburgban?

– Igen – felelte Trump.

– Arra is, hogy elvitt magával a biztonsági létesítményükbe?

– Ó, igen, arra is emlékszem. A biztonsági személyzetem irtózatosan pipa volt. Nem hitték el, mit csináltam.

– Ugye emlékszik, hogy miről beszélgettünk?

Trump bólintott.

– Szóba került az a különleges acél, amelyet kizárólag Ausztráliában gyártanak.

Trump kinyögött valamiféle trumpos igent.

– És arra is emlékszik, hogy negyvenmilliárd dolláros a kereskedelmi többletük velünk szemben?

Igen, erre Trump határozottan emlékezett.

– És arra is, ugye, hogy mentességet ígért bármiféle acélimportra kivetett vám alól?

– Ó, igen – mondta Trump. – Azt hiszem, arra is emlékszem.

Cohn felnevetett.

Az Ausztráliából érkező acélt később csakugyan mentesítették a vám alól, és ezt a mentességet több más ország is megkapta. 2018 júniusában ez a mentesség még mindig élt.

26. fejezet

Július 15-én McMaster leült egy italra Dina Powell-lel, a stábja egyik magas beosztású vezető-helyettesével és Porterrel.

A kétfős csapat, mondta McMaster – Tillersonra és Mattisre utalva –, egyre jobban megnehezíti az életét, egyre tarthatatlanabb a helyzete.

McMaster meggyőződése szerint Mattis és Tillerson arra a következtetésre jutott, hogy az elnökön és a Fehér Házon úrrá lett az örület. Emiatt viszont elkezdtek a saját szakállukra átültetni a gyakorlatba különböző politikai döntéseket, mi több, már ők maguk akarták alakítani a politikai irányvonalat anélkül, hogy beavatták volna McMastert, vagy beleszólást engedtek volna neki, az elnökről már nem is beszélve.

Alig egy héttel korábban, mesélte McMaster, Tillerson Katarban járt, és aláírt egy fontos egyetértési megállapodást a katarai külügyminiszterrel a terrorelhárításról és a terrorizmus pénzügyi támogatásának felszámolásáról.

McMaster azt állította, hogy az egészről semmit sem tudott. A külügyminiszter nem tanácskozott vele erről, sőt még csak nem is értesítette előre az ügyről. A sajtóból kellett tudomást szereznie a dologról! A katarai sajtótájékoztatón Tillerson elmondta, hogy a megállapodásról „már hetek óta intenzív egyeztetést” folytatott a két kormány, azaz egy ideje már lehetett tudni róla.

Porter azt mondta erre, hogy Tillerson a Fehér Ház által meghatározott, politikai ügyekben követendő eljárást sem tartotta be,

és az elnököt sem vonta be a döntésbe. Egyértelmű volt, hogy Tillerson a saját feje után ment.

– Lojálisabb eljárás az elnökkel szemben – mondta McMaster –, ha valaki meggyőzni próbálja, nem megkerülni.

Közölte azt is, hogy ő mindig követte az elnök közvetlen parancsait, ha azok egyértelműek voltak, és úgy érezte, a hadsereg tisztjeként kötelessége engedelmesskedni. Tillerson azonban a jelek szerint nem ezt a felfogást vallja.

– Elképesztően nagy pöcs – mondta McMaster. – Mindenkinél okosabbnak hiszi magát. Ezért gondolja, hogy ezt is megengedheti magának.

Hogy sikerre vigye a káosz ellen folytatott, hosszadalmas harcát, Priebus elintézte, hogy a kormány legfontosabb tagjai időről időre felkeressék. Tillerson július 18-án, kedden, délután 5 óra 15 perckor látogatta meg az irodájában.

McMastert ugyan nem hívta meg, de kéretlenül beállított. Ő is leült a konferenciaasztalhoz. A nemzetbiztonsági tanácsadó szótlan-sága komor, feszült hangulatot keltett.

– Meséljen, hogyan mennek a dolgok – mondta Priebus Tillersonnak. – Jó úton halad, hogy elérje az elsődleges célkitűzéseit? Milyen a kapcsolat a Külügyminisztérium és a Fehér Ház között? És ön és az elnök között?

– Maguk a Fehér Házban nem bírják összekapni magukat – közölte Tillerson, és a gát átszakadt. – Az elnök egyetlen döntést is képtelen meghozni. Persze, hiszen nem is tudja, hogyan kell döntést hozni. Nem is fog meghozni egyet sem. Ha meg dönt is valamiről, pár nap múlva meggondolja magát.

McMaster végül megszólalt, és egyből rárontott a külügyminiszterre.

– Maga nem hajlandó együttműködni a Fehér Házzal. Nem hajlandó konzultálni velem vagy a Nemzetbiztonsági Tanács stábjával. Állandóan lepattint bennünket.

Felsorolta az eseteket, amikor megpróbálta telefonon elérni Tillersont, találkozót akart egyeztetni vele, vagy reggelire invitálta.

– Maga csak megy a saját feje után – mondta McMaster –, és közvetlenül az elnökkel, Mattiszel, Priebusszal és Porterrel kommunikál. A Nemzetbiztonsági Tanáccsal azonban soha, márpedig mi ezért vagyunk itt. – Aztán előhozakodott a legerősebb vádjával. – Maga kimondottan a nemzetbiztonsági eljárás aláaknázásán dolgozik.

– Ez egyszerűen nem igaz – mondta erre Tillerson. – Engem bármiikor el lehet érni. Mindig egyeztetek magával. Épp tegnap volt egy konferenciabeszélgetésünk. Hetente háromszor délelőttönként megbeszéléseket tartunk. Miről beszél, H. R.? Mindig is együttműködtem magával. Bárkivel hajlandó vagyok együttműködni. De valamikor a külügyminiszterként rám háruló feladatokkal is foglalkoznom kell. Néha úton vagyok. Néha egy másik időzónában tartózkodom. Nem mindig tudom fogadni a hívásait.

McMaster közölte, hogy ő az egyes területekért felelős külügyi államtitkár-helyettesekkel szokott konzultálni, már ha éppen be volt töltve az adott poszt.

– Nincsenek államtitkár-helyetteseim – mondta erre Tillerson hűvösen. – Még nem választottam ki egyet sem, akik pedig már ott voltak, azokat nem kedvelem, nem bízom bennük, ezért nem is dolgozom velük. Úgyhogy azzal konzultál, akivel csak akar. Egy fikarcnyit sem fogok törődni vele.

A Külügyminisztériumban Tillersonon kívül nem számított senki; ha az ember nem rajta keresztül intézett valamit, semmire sem jutott.

Az értekezlet után a még mindig feldúlt Tillerson lesietett Porter irodájába.

– Szörnyű, milyen katasztrofális állapotban van a Fehér Ház – mondta neki. – Egy csomó embernek odafönt fogalma sincs róla, mi folyik éppen.

Tillerson azt mondta, hogy Johnny DeStefano, a harminckilenc éves személyzeti főnöke, akkor sem tudna megfelelő embereket találni a legfontosabb külügyi posztokra, ha orrba veréssel fenyegetnék. DeStefano a képviselőházban dolgozott személyzetisként, és semmit sem konyított a külpolitikához.

– El se hinné, milyen embereket küldött hozzám az államtitkár-helyettesi posztra, állásinterjúra – mondta Tillerson. – Vicc volt az egész. Fogalmam sincs, melyik párhuzamos univerzumban gondolhatta bárki is, hogy DeStefano alkalmas a posztjára.

– Szép kis tűzijáték volt, mi? – mondta később Priebus Porternek. – Úgy tűnik, Rexet tényleg egy csomó minden bosszantja. Nála amúgy is hamar elszakad a cérna.

Porter úgy vélte, McMasternek abszolút igaza volt, bár az értekezletei és telefonhívásai gyakran fárasztóan unalmasak voltak, és nem egy esetben feleslegesek is. Mindenesetre a Tillerson és McMaster közötti kenyértörés is újabb bizonyíték volt az általános működési zavarra.

2017. július 19-én, szerdán Trump szokatlan interjút adott a *The New York Times*-nak, amelyben elképesztő támadást indított Jeff Sessions ellen.

Közölte, hogy soha nem nevezte volna ki Sessionst, ha tudja, hogy a miniszter mentességet kér majd az orosz beavatkozást vizsgáló nyomozás felügyelete alól. „Sessionsnek soha nem lett volna szabad mentességet kérnie, vagy ha mentességet akart kérni, arról még azelőtt tájékoztatnia kellett volna, hogy elvállalta a munkát, mert akkor valaki mást választok a posztra. Hogyan vállalhat el valaki egy állást úgy, hogy aztán felmentést kér alóla? Ha azelőtt mentességet kért volna, hogy munkába lép, azt mondtam volna neki: »Köszönöm, Jeff,

de nem magát választom. « Amit csinált, szörnyen igazságtalan húzás volt – és ez még enyhe kifejezés – az elnökkel szemben. »

Három nappal később, július 22-én, szombaton – amikor felszállt a Marine One néven ismert elnöki különhajó fedélzetére, hogy a Virginia állambeli Norfolkba induljon – Trump még mindig a plafonon volt Sessions miatt. Egy kétszázhuszonhárommilliárd dolláros csatahajó, a USS *Gerald R. Ford* (CVN 78) avatási ünnepségén kellett volna beszédet mondania.

Az elnök Priebusszal csevegett. Trump elmondta, mennyire csodálja Obama igazságügyi miniszterét, Eric Holdert. Persze a politikai felfogásával nem ért egyet, de Holder kitartott Obama mellett, bármi is történt, bármilyen ellentmondásos ügy merült is fel. Soha nem kért mentességet semmi alól, és a politikai keresztűz elöl sem bújt fedezék mögé. Készen állt arra, hogy a saját testével fogja fel az elnöknek szánt golyót.

– Jeff nem ilyen fickó, nem az a típus, aki jóban-rosszban hajlandó kitartani mellettem – mondta Trump.

Szerinte Sessions nyugodtan mondhatta volna, hogy nem kér mentességet az orosz nyomozás ügyében, és hivatkozhatott volna arra, hogy semmi köze nem volt a Trump-kampány napi teendőihez. Ott volt ugyan a kampánystábot szállító repülőgépen, és a nagygyűlésekre is eljárt, de a stratégiai tervezésbe nem szólt bele, sem a háztól házig kampányba, sem az e-mailes kampányba, sem a digitális műveletekbe.

Trump nem volt elragadtatva azoktól a tanúvallomásoktól sem, amelyeket Sessions az oroszokkal való megbeszélésekről és találkozókról tett különféle kongresszusi vizsgálóbizottságok előtt.

– Szerezze meg a lemondását – utasította Trump Priebust.

Stephen Miller, aki régebben Sessions stábjában dolgozott, és elkötelezett híve volt az igazságügyi miniszternek, később azt mondta Pribusnak:

– Nagy bajban vagyunk. Ha maga nem szerzi meg Sessions lemondását, Trump gyengének fogja tartani. Ha viszont megszerzi, akkor önt is magával rántja ez a zűrzavaros helyzet.

Priebus többször is beszélt Sessionsszal. Az igazságügyi miniszter nem akart lemondani. Ha az elnök nem tart igényt a további szolgálataira, közölte vele Priebus, akkor nem szolgálhat tovább.

Sessions csak nem állt kötélnek.

Végül Trump beleegyezett, hogy egy ideig nem bolygatja a dolgot. Nem akarta, hogy Sessions most rögtön lemondjon, még meg akarta várni, hogy túl legyenek a vasárnapi politikai elemző műsorokon, amelyek másnap voltak esedékesek.

Két nappal később Trump tovább folytatta Sessions ostromozását, és Twitteren „a mi ellenségektől körbevett I. M.-ünk” fordulatot használt rá.

Az elnök a *The Wall Street Journal*nek adott interjújában arról is lekicsinylően beszélt, hogy Sessions a választási kampány során felsorakozott a támogatói közé. „Most azzal jönnek, hogy a kampányban kiállt mellettem. Elmentem Alabamába is. Negyvenezzer ember várt rám. Ő akkoriban alabamai szenátor volt. Azt az államot hatalmas arányban nyertem meg, elsőprő többséggel. Amúgy rengeteg államot nyertem meg elsőprő többséggel. És akkor odajött ez a szenátor, ránézett a negyvenezres tömegre, és magában feltehetően azt mondta: »Mit vezíthetek?« Ezután lett a támogatóm. Úgyhogy az ő támogatását nem nevezném a lojalitás csúcsának.”

Bannon megkérte Sessionst, hogy menjen át hozzá a Fehér Háza. Sessions leült egy székre abban a helyiségben, amelyet Bannon a hadműveleti központjának nevezett. A falakat mindenütt fehér táblák borították, amelyeken Trump kampányígéretei sorakoztak. Az alacsony termetű igazságügyi miniszter ideges volt ugyan, de udvarias.

– Nézze – vágott bele Bannon. – Maga végig ott volt velünk a kampányidőszakban. Pontosan tudja, hogy az egész egy rakás szart sem ért, teljesen szervezetlen volt.

Sessions ezzel nem tudott vitatkozni.

Bannon ezután addigi politikai pályafutásuk talán legkedvesebb emlékével hozakodott elő, azzal a november 9-ei nappal, amikor

Trump megnyerte az elnökválasztást. Ennél édesebb már soha nem lesz a győzelem íze.

– Volt magában bármi kétség, amikor 9-én bejelentették az eredményt, hogy maga az isteni kéz avatkozott közbe? – kérdezte Bannon, közös vallási meggyőződésükre alapozva. – Nem hitt maga is abban, hogy Trump győzelme az isteni gondviselés műve?

– De, igen – válaszolta Sessions.

– És ezt komolyan is gondolja, ugye?

– Igen.

– Isteni közbeavatkozás volt, ugye? Én is ott voltam, és maga is. Mindketten tudjuk, hogy nincs rá más magyarázat, csakis Isten keze.

– Igen.

– Remek – folytatta Bannon. – Soha nem fog lemondani, ugye?

– Magamtól soha. – Trumpnak kellett volna kirúgnia.

– Megígéri nekem, hogy soha nem mond le magától?

– Igen.

– Csak mert a dolgok nemsokára rosszabbra fordulnak.

– Mire gondol? – kérdezte Sessions.

– Az egész csak figyelemelterelés.

– Mire gondol?

– Jared most fog tanúvallomást tenni. – Bannon Trump vejére utalt, akinek hétfőn kellett megjelennie a Szenátus Hírszerzési Bizottsága előtt, majd kedden a Képviselőház Hírszerzési Bizottsága előtt. – Úgy gondolták, nem foglalkoznak eleget a dologgal.

– Ezt biztosan nem tenné meg velem – fakadt ki Sessions Trumpra utalva.

– Pedig kibaszottul megtenné magával. Egy szempillantás alatt. Most is pontosan ezt csinálja. Figyelje csak meg! Miután Jared végzett a tanúvallomásával, és jól is ment a szereplése, az elnök nyomban felhagy a tweeteléssel.

Kushner július 24-én, még a kongresszusi meghallgatása előtt közreadott egy hosszú, jogászok által gondosan átnézett nyilatkozatot. „Nem működtem együtt egyetlen külföldi kormánnyal sem, és egyet-

len olyan kampánystábtagnak sem ismerek, aki igen. Nem tartottam fenn kifogásolható kapcsolatokat. A magánszektorban folytatott üzleti tevékenységem finanszírozásához nem támaszkodtam orosz pénzügyi forrásokra.”

Trump Sessionsre irányuló támadása egy időre alábbhagyott. Valóban szemfényvesztés volt az egész, figyelemelterelés. Ugyanakkor Trump tényleg hitt benne, hogy Sessions cserben hagyta, tehát meggyőződéses figyelemelterelésről volt szó.

Trump Sessions-ellenes kirohanásai a Szenátus republikánus tagjait is felrázták. Graham azt mondta, szerinte Sessions „a jogállamiság elkötelezett híve”. Más republikánusok is megvédték egykori kollégájukat, és kijelentették, hogy nem számíthat könnyű szenátusi jóváhagyásra, aki Sessions helyébe lépne. Ebben az esetben talán a helyettese, Rod Rosenstein is lemondana. Sőt a helyzet egészen odáig fajulhat, hogy már a Watergate-botrány Szombat Esti Mészárlás néven elhíresült eseményére kezd emlékeztetni, amikor Nixon 1973-ban kirúgta a különleges nyomozó ügyészt, mire fel az igazságügyi miniszter és a helyettese egyszerre mondott le. Priebus attól tartott, hogy egy ilyen szituációhoz képest még a Comey-probléma is gyerekjátéknak tűnne.

Trump az Ovális Irodában a sárga földig lehordta Sessionst, és „idiótának” nevezte. Sessions ezek után a Bannonnak tett ígérete ellenére levélben benyújtotta a lemondását Trumpnak. Priebus lebeszélte az elnököt, hogy elfogadja.

A mentesség kérésével az igazságügyi miniszter faragott „árulót” önmagából, mondta Trump Porternek.

– Ez a fickó szellemi fogyatékos. Egy ostoba déli – mondta, gúnyt űzve Sessions déli akcentusából.

Trump egy kicsit még utánozta is a tájszólást, eljátszotta, hogyan zavarodott bele Sessions a képviselőházi meghallgatásán a mondanójába, miközben megpróbálta tagadni, hogy találkozott az orosz nagykövettel.

– Hogy a fenébe választottam pont őt az igazságügyi miniszteremnek? – kérdezte Trump Portertől. – Még egy egyszemélyes alabamai ügyvédi irodát sem tudna elvezetni. Hogy képzelte, hogy boldogul igazságügyi miniszterként?

Trump képtelen volt leállni.

– Ha tudta, hogy mentességet fog kérni az ügyben, miért fogadta el az igazságügyi miniszteri posztot? – fortogott tovább Porternek. – Ennél nagyobb árulás a világon nincs. Hogy tehette ezt?

Erre a kérdésre Porternek volt válasza, és meg is próbálta a lehető legtapintatosabban az elnök tudomására hozni.

– Bevett szabályok és útmutatások vannak arra, hogy milyen esetben kell valakinek mentességet kérnie. És ezek erre az esetre érvényesek voltak. Sessions részéről nem politikai döntésről volt szó. És nem is szívesen tette. Előtte konzultált az Igazságügyi Minisztérium szakértőivel, akik jártasak a vonatkozó szabályokban, és ők azt mondták neki, a feltételek ebben az esetben teljesülnek, ezért meg kell hoznia a döntést.

– Rendben – mondta erre Trump dühösen –, de akkor meg nem kellett volna elvállalnia a munkát. Ő az igazságügyi miniszter. Egyedül is hozhat döntéseket. Nem kell a stábjára hallgatnia. Ha olyan ravasz ügyvéd volt, és tudta, hogy majd mentességet kell kérnie, erről tájékoztatnia kellett volna, és soha nem kapja meg a posztot. De ehhez túlságosan lassú felfogású. Feltehetően nem látta előre, hogy ez lesz belőle.

27. fejezet

Priebus július 20-ára, reggel 8 órára összehívta a vezetői értekezletet szervezett a bevándorlásról. A bevezetőt Stephen Miller tartotta. Néhány jelenlévőnek úgy hangzott, mintha a témához tartozó bevásárlólistát olvasta volna fel: fal a határon, a határőrizet megerősítése, az elfogott bevándorlók közösségi elhelyezésének megszüntetése, bevándorlási bíróságok felállítása, a menedékvárosok ügye, a zöldkártya lottóprogram felszámolása, a Kate-törvény – ez utóbbi tette volna lehetővé, hogy súlyosabb büntetést lehessen kiszabni azokra, akik a deportálásuk után ismét megpróbálnak illegálisan az USA területére lépni –, és végül a láncbevándorlás.

– Ki kell választanunk a nyerő ügyeket – közölte Miller –, amelyek szálkák a demokraták szemében. Ezt követően meg kell győzni a Szenátust, hogy szavazzanak a kemény, megosztó ügyekben, például a menedékvárosok költségvetési támogatásának megvonásáról.

Kushner határozottan szembeszállt Miller stratégiájával. A konstruktív, mindkét párt számára fontos döntésekre kellene koncentrálni, mondta, sőt álljanak elő olyan ügyekkel is, amelyek a demokraták szívének kedvesek.

– Néhány a mi prioritásaink közül, néhány az övékből – fejtegette. – Olyan úton szeretnék elindulni, ami előrevisz, mert így legalább néhány dolgot meg tudunk valósítani.

– Én ismerem a törvényhozást – mondta Priebus, aki nem értett egyet Kushnerrel. – Pontosan tudom, milyen szavazások alkalmasak arra, hogy üzenni lehessen velük. – Egy olyan New York-i ingatlanfejlesztő, mint Jared, nem sokat konyított a politikához.

– Pontosan tudom, hogyan kell konstruktívan véghez vinni valamit, és elérni, hogy azok is beálljanak a sorba, akik kezdetben nem értenek egyet a dologgal – ellenkezett Kushner.

Kushner aztán elmondta, hogy a Fehér Házban a törvényhozásról folytatott legtöbb vitában vagy Priebus elvbarátai vesznek részt a harcias Republikánus Országos Bizottságból, vagy Sessions egykori szenátori stábjának tagjai, vagy a Pence-féle istállóból kikerülő konzervatívok. Egyiknek sincs tapasztalata abban, hogyan tudnának kétpárti megegyezéseket vagy alkukat kötni. A törvényhozási menetrendet szélsőségesek diktálják, vagy olyanok, akik politikai babérokat akarnak learatni.

Mattis és Gary Cohn több olyan megbeszélést is tartott a Nagy Problémáról, amelyet nem vertek nagydobra: az elnök képtelen felfogni, mennyire fontosak a tengerentúli szövetségesek, milyen sokat ér a diplomácia, vagy hogy milyen kapcsolat fűzi egybe a katonai kérdéseket, a gazdaságot és a külföldi kormányokkal fenntartott titkosszolgálati együttműködést.

Együtt ebédeltek a Pentagonban, hogy kidolgozzanak valamilyen akciótervet.

A probléma egyik gyökere az volt, hogy az elnök makacsul ragaszkodott ahhoz a meggyőződéséhez, hogy a mintegy ötszázmilliárd dollárra rúgó éves kereskedelmi deficit árt az amerikai gazdaságnak. Kereszteshadjáratba kezdett a vámok kivetése és a kvóták megállapítása érdekében, pedig Cohn mindent elkövetett, hogy megismertesse a szabadkereskedelem előnyeivel.

Vajon hogyan tudnák meggyőzni, és – maguk között szólva – kicsit kiokosítani az elnököt? tűnődtek. Cohn és Mattis tisztában volt vele, mennyire messze járnak még attól, hogy meggyőzzék Trumpot. Ráadásul minden egyes alkalommal, ha például a kereskedelemről tartottak megbeszélést az elnökkel, az egész magyarázkodást előlről kellett kezdeni, miközben mindenkiben csak gyúlt a keserűség.

– Hívjuk ide valahogy a Tartályba – javasolta Mattis. A Tartály volt a Pentagon lehallgatásbiztos helyisége, ahol az Egyesített Vezérkar tartotta az értekezleteit. Talán itt összeszedettebb lesz.

– Remek ötlet – mondta Cohn. – Csaljuk el valahogy a Fehér Házból.

A Tartályban nem lesz sajtó, nem lesz tévé, nem lesz a közelben Madeleine Westerhout, Trump személyi titkára, aki hallótávolságban dolgozott az Ovális Irodától. Még az ablakon sem tud kibámulni, mert a Tartálynak nem voltak ablakai.

Ha Trumpot kiemelik természetes környezetéből, elérhetik a céljukat. Az ötlet a céges világban bevett eljárásnak számított: a felek valamilyen üdülőhelyen vagy a megszokottól eltérő helyszínen találkoznak. Ráveszik Trumpot, hogy a legfontosabb nemzetbiztonsági és gazdasági tanácsadóival az oldalán eljöjjen a Tartályba, ahol világméretű stratégiai kapcsolatokról tartanak megbeszélést.

Mattis és Cohn megállapodásra jutott. Együttes erővel küzdenek meg Trumpgal. A kereskedelmi háborúk és a globális piacok felforgatása veszélybe sodorhatja és aláaknázhhatja a világ jelenlegi, kényes stabilitását. A fenyegetés pedig ezt követően elérheti a hadsereget és a hírszerző közösséget is.

Mattis képtelen volt felfogni, hogy az Egyesült Államok miért akar harcot provokálni a szövetségeseivel, legyen szó a NATO-tagokról, a Közel-Keleten lévő barátaikról vagy éppen Japánról és – különösen – Dél-Koreáról.

Július 20-án, nem sokkal 10 óra előtt – egy fülledt, felhőtlen nyári csüörtökön, hat hónappal azután, hogy elfoglalta az elnöki széket – Donald Trump átkelt a Potomac folyón, hogy bemenjen a Pentagonba.

A Tartálynak megvolt a maga vonzereje. Trump imádta ezt a helyiséget, amelyet a falakat és a padlót borító tapéta és szőnyegek miatt néha Arany Szobaként is emlegettek. Díszes, ünnepélyes helyiség volt,

lényegében egy fokozottan védett pihenőszoba, ahol a falakból több évtizednyi történelem áradt.

Mattis és Cohn úgy szervezte a prezentációkat, hogy azok részben történelemleckék legyenek, részben a geostratégiai kártyák kiterítése. Egyben megkészt kísérlet arra, hogy választ találjanak a fenyegető kérdésre: hogyan határozza meg ez a kormány a politikai prioritásait, és hogyan tart ki mellettük?

McMaster valamilyen családi ügye miatt nem vett részt a megbeszélésen.

Mattis körképben vázolta a világszerte meglévő amerikai kötelezettségvállalásokat. Beszámolt az amerikai katonai jelenlétről, a külföldön állomásozó csapatokról, az atomfegyverekről, a diplomáciai állomáshelyekről, a kikötőkről, a hírszerzőforrásokról, a szerződésekről, sőt még a kereskedelmi egyezményekről is. A prezentáció két hatalmas fal képernyőt töltött be, és vázlatosan illusztrálta, hogyan lép fel az Egyesült Államok a világban. Még azok az országok is fel voltak sorolva rajtuk, ahol az USA-nak kikötői vagy berepülési joga volt, ahogy a legfontosabb radarállomások és egyéb megfigyelőállomások is.

– A legkiválóbb generáció legnagyobb ajándéka számunkra – vágott bele az előadásába Mattis – a szabályokon alapuló, nemzetközi demokratikus rend.

A globális világrend biztonságát, stabilitást és jólétet teremtett.

Bannon oldalt ült le, az egyik hátsó székre, ahonnan közvetlenül ráláthatott az elnökre. Az efféle globalista világnézetet túlságosan is jól ismerte, és amolyan fétisnek tartotta. Ő még mindig az „Amerika az első” szlogen megszállottja volt.

Ez jó móka lesz, gondolta Bannon, miközben Mattis azt bizonygatta, hogy még mindig szükség van a múlt szervezőelveire, és ezek továbbra is használhatók.

Pontosan ez a probléma lüktető szíve, gondolta Bannon.

A következő felszólaló a külügyminiszter, Rex Tillerson volt.

– Hetven éven át ez őrizte meg a békét – mondta a texasi olajipar egykori vezetője.

Bannon szemében minden, amit felsoroltak, a régi világrendhez tartozott: a drága, határokat nem ismerő beavatkozások, és a másoknak tett és aztán be is tartott ígérek.

Trump csak rázta a fejét, de egy szót sem szólt.

Cohn következett. Ő a szabadkereskedelem mellett emelt szót, Mexikó, Kanada, Japán, Európa és Dél-Korea védelmében. Elővezette az import- és exportadatokat.

– Hatalmas mennyiségben exportálunk mezőgazdasági terméket – jegyezte meg –, évente mintegy százharmincmilliárd dollár értékben. Szükségünk van ezekre az országokra, hogy megvegyék tőlünk a mezőgazdasági árucikkeinket. Az Egyesült Államok középső részén jószerivel csak farmereket találunk.

És legtöbbjük Trump-szavazó.

A 2017-es pénzügyi évben a külföldre eladott amerikai fegyverek értéke 75,9 milliárd dollárra rúgott.

– Nem véletlen – mondta Cohn –, hogy rengeteg vadászgép állomásozik ugyanazon a szingapúri repülőtérén, ahonnan annyi Boeing repülőgépet is vásárolnak tőlünk. Nem véletlen, hogy Szingapúr fantasztikus hírszerzési akciók kiindulópontja. Nem véletlen, hogy a hadiflotta hajói szabadon közlekednek a szingapúri kikötőben, hogy üzemanyagot és utánpótlást vételezzenek.

A kereskedelmi deficit hozzájárul az amerikai gazdaság növekedéséhez – erősítette meg Cohn.

– Erről egy szót sem akarok hallani! – fakadt ki Trump. – Baromság!

A pénzügyminiszter Mnuchin, aki szintén a Goldman Sachstól érkezett, előadásában a biztonsági szövetségesek és a kereskedelmi partnerek fontosságát emelte ki.

Trump Bannonra pillantott. Aztán megint. Ezt Bannon jelnek vette.

– Álljunk csak meg egy pillanatra – szólalt meg Bannon, miközben felállt a székből. – Nézzük csak meg egy kicsit a való világot.

Aztán kiválasztotta az egyik legellentmondásosabb nemzetközi szerződést, amely az Egyesült Államokat a jelenlegi világrendhez fűzte.

– Az elnök szeretné felmondani az Iránnal kötött alkut, maguk meg ott lassítják ezt, ahol csak tudják. Borzasztó alku. Szeretné felmondani, hogy aztán újra tudja tárgyalni. – Nem arról volt tehát szó, hogy Trump egyszerűen széttépi a szerződést, ahogy azt a kampányában ígérte.

Az Irán ellen hozott szankciók felújítása lenne az egyik dolog, amit Trump el szeretne érni, közölte a jelenlévőkkel Trump fő stratégája.

– Akad akár csak egyetlen is a maguk kurva jó európai uniós szövetségesei között, aki ebben a kérdésben az elnök mögé állt? Mindenki azt szajkózza, hogy ők a szövetségeseinek. Csak egyetlenegyét mondjanak, aki a szankciók ügyében az elnök mögé állt.

Mnuchin megpróbálta megindokolni, miért olyan fontosak a szövetségeseik.

– Nevezzenek meg egyetlen fickót – folytatta Bannon. – Egyetlen országot. Vagy céget. Melyikük fog kiállni a szankciók mellett?

Senki sem felelt.

– Látják, erről beszélek – vette át a szót Trump. – Bannon tökéletesen megfogalmazta a véleményem. Mindannyian azt mondják, hogy ezek a szövetségeseink. De én egyetlen szövetségest sem látok. Válaszoljanak Steve kérdésére. Ki fog mögénk állni?

– A legtöbb, amit elmondhatunk az irániakról, az, hogy semmilyen formában nem szegik meg a szerződést – mondta Tillerson. Ezt valamennyi hírszerző ügynökség alátámasztotta. Márpedig ez volt a lényeg. Hogyan lehetne új szankciókat hozni, ha senki sem szegi meg a szerződést?

– Mind megszedik magukat ezen a dolgon – folytatta Trump, arra utalva, hogy az Európai Unió kereskedik az irániakkal, nagy üzleteket kötnek –, és senki sem hajlandó mögénk állni.

Trump ezután hirtelen áttért Afganisztánra, amivel kapcsolatban nemrég vagy fél tucat Nemzetbiztonsági Tanács-ülést és kisebb értekezletet kellett végigszenvednie.

– Mikor kezdünk már el végre megnyerni néhány háborút? Folyton csak ezeket az ábrákat látom. Mikor nyerünk már meg néhány háborút? Miért ezt akarják lenyomni a torkomon?

Ekkor szóba hozta az Afganisztánban szolgáló csapatok parancsnokát, John Nicholson tábornokot, aki jelen sem volt.

– Szerintem fogalma sincs, hogyan nyerje meg a háborút – gyalázta. – Még csak azt sem tudom, hogy győztes alkat-e. Egy fia győzelméről sem hallottam.

Trump még mindig nem döntött arról, milyen stratégiát kövesse nek Afganisztánban, erről továbbra is viták folytak.

– Az lenne a dolguk, hogy embereket öljenek. Az emberek gyilkolásához nincs szükség stratégiára.

Dunford tábornok, az Egyesített Vezérkar főnöke udvariasan és visszafogottan Nicholson védelmére sietett.

– Elnök úr – mondta –, nem arra kaptunk mandátumot, hogy megnyerjük a háborút. Nem ezt kapta parancsba.

Obama idején, amikor a parancsára a legtöbb katonát kivonták Afganisztánból – a korábbi legmagasabb százazerről nyolcezer-négy-száz főre csökkent a létszámuk –, a stratégia lényegében a patthelyzet fenntartása lett.

Mattis és Dunford új bevetési szabályokat javasolt az Afganisztánban állomásozó amerikai csapatok számára, amelyek nyomán a helyi parancsnokokat feloldanák az Obama idején rájuk erőltetett megszorítások alól, és szabadabb kezet kapnának, hogy agresszívebben, halálosabb erőt alkalmazva léphessenek fel. Onnantól fogva már nem kötnék az ellenség orrára a taktikát. Az ISIS elleni harcban nemrég elért sikerek is megmutatták, milyen fontosak lennének ezek a változások.

Trump felhozta, hogy korábban Nicholson tábornok engedélyezte a GBU-43/B kódnevű, a nyilvánosság által Minden Bombák Anyja néven ismert, tíztonnás bomba bevetését is.

– Ő dobta rájuk azt a kibaszott nagy bombát.

– Valóban – mondta Dunford –, és ez pont olyan döntés volt, amelyet maga a harctéri parancsnok hozott meg, nem valaki Washingtonban.

Mattis megpróbált udvariasan közbeszólni:

– Elnök úr, elnök úr...

– Mad Dog, Mad Dog – torkolta le Trump, a tengerészgyalogságnál használt becenevén szólítva Mattist. – Arra használnak minket, hogy mi kaparjuk ki nekik a gesztenyét. Mégis mi a fenét csinálunk? – Trump szinte már ordítva vont a kérdőre a tábornokait. – És hogy állunk a győzelmekkel? Csak azért tartunk még mindig itt, mert a maguk javaslatait követtük.

A feszültség egyre jobban fokozódott, és nemsokára megint Iránnál jártak.

– Betartják a feltételeket – erősködött Tillerson. – Ez volt az alku. Betartják a feltételeket, még akkor is, ha ez önnek nem tetszik. – A külügyminiszter logikusan végigvette, az irániak milyen technikai részletek teljesülése esetén tesznek eleget az alknak.

– Ez túlságosan is a régi vágású elit gondolkodása – mondta erre Trump. Az elit tagjai amellet érveltek, hogy mindezek – a Kínával és Mexikóval kötött kereskedelmi egyezmények, az Iránnal kötött atomalku, a katonák külföldi állomásoztatása és a külföldi segélyek – összefüggő rendszert alkotnak. Trump válasza azonban határozott „nem” volt mindenre, amit elé terjesztettek.

– Ezt nem folytathatjuk – közölte. – Emiatt tartunk ott, ahol tartunk.

– Amikor majd elmondja, hogy szankciókat fog életbe léptetni – fordult Bannon Mnuchinhoz –, a mi nagyszerű partnereink mit fognak lépni a szankciók ügyében?

Mnuchinnak szemmel láthatóan nem akarózott válaszolni.

– Nem, nem, ezzel ne is próbálkozzon – mondta Bannon. – Követnek minket, vagy sem?

– Soha nem fogják támogatni – felelte végül Mnuchin.

– Nincs több kérdésem – mondta Bannon. – Íme, a szövetségeseik.

– Az európai cégek – mondta Trump, miközben Mnuchinra mutatott – rohadtul nem érnek semmit.

A Siemens, a Peugeot, a Volkswagen és a többi jól ismert európai cég aktívan jelen voltak Iránban.

– Rex, maga nem elég erős ehhez – mondta Trump. – Fel akarom mondani a szerződését.

Az elnök ezután egyik kedvenc témáját hozta fel. Az országba importált acélra, alumíniumra és autókra akart vámokat kivetni. Csoválkodott, hogy Mnuchin miért nem nyilvánította még mindig Kínát valutamanipulátornak, ahogy ő korábban kérte.

Mnuchin elmagyarázta, hogy Kína valóban éveken át manipulálta a valutaárfolyamokat, de már abbahagyta.

– Ezt hogy érti? – mondta Trump. – Álljon vele a nyilvánosság elé. Csak csinálja. Nyilvánítsa őket valutamanipulátornak.

Mnuchin elmagyarázta, hogy az amerikai törvények világosan lefektették azokat a feltételeket, amelyek alapján valakit valutamanipulátornak lehet nyilvánítani, és nem tudná megindokolni a kijelentését.

– A rossz végén vagyunk ezeknek a kereskedelmi szerződéseknek – mondta Trump. – Mindegyikben mi húzzuk a rövidebbet. – Hozzátette, hogy a többi ország bezzeg keres a dolgon. – Csak nézzék meg ezeket az ábrákat. Mi fizetünk mindenért.

Azok az országok „protektorátusok”, jelentette ki.

– Ez az egész valójában használ a gazdaságunknak – hozta fel ismét Cohn.

– Ne jöjjön megint ezzel – válaszolta Trump. – Marhaság.

Ahogy az értekezlet a végéhez közeledett, Tillerson hátradőlt a székeben. Úgy tűnt, mintha az elnökhöz intézné a szavait, de nem nézett a szemébe. Inkább Mattisszel tartotta a szemkontaktust.

– A maga dolga – mondta neki. – Ez a maga dolga.

Amolyan fegyverletétel volt, texasi módra, mintha azt mondta volna: engedelmeskedem, és végrehajtom a parancsot, de innentől fogva ez már a maga üzlete, nem az enyém.

– Évente három és fél milliárd dollárt költünk a katonáink dél-koreai állomásoztatására – közölte Trump dühösen. – A déliek pedig még azt sem tudják eldönteni, hogy akarják-e a THAAD rakétaelhárító-rendszert, vagy sem. És hogy fizetnek-e érte, vagy sem!

Egyes dél-koreaiak úgy gondolták, a rendszer miatt háború törhet ki Észak-Koreával, és tiltakoztak a telepítése ellen, mondván, az csak az USA és Japán érdekét szolgálja.

– Húzzunk el onnan, a rohadt életbe! – dühöngött Trump. – Szorok rájuk!

Cohn nyíltan ellentmondott az elnöknek:

– A dél-koreaiak annyi támogatást adnak nekünk, hogy csak úgy úszunk benne. – Megismételte, hogy ez a kereskedelmi szerződés milyen hasznos az Egyesült Államok gazdaságának. – A világ legjobb tévéit vehetjük meg alig kétszáznegyvenöt dollárért. Ez pedig azt jelenti, hogy az emberek sokkal kevesebb pénzt költenek tévére, és ami megmarad, abból inkább más termékeket vesznek az Egyesült Államokban.

Ha az USA kivonná a csápatait Dél-Koreából, a haditengerészetnek sokkal több repülőgéphordozó-anyahajót kellene a térségbe vezényelnie, hogy ne legyenek nyugtalan éjszakáik. Ez pedig akár tízszer annyiba is kerülhet, jelentette ki Cohn.

És akkor még nem esett szó azokról a rendkívül kényes hírszerzési információkról, amelyekhez pontosan annak a Különleges Biztonsági Protokollnak a segítségével jutnak hozzá, amelyet a dél-koreaiak engedélyével működtethetnek az országban. Trump láthatóan nem fogta fel sem a protokoll értékét, sem szükségességét.

– Na persze, megér három és fél milliárd dollárt és huszonnyolcezer katonát – mondta az elnök, akit eddigre már teljesen elragadott

a hév. – Nem értem, miért vannak még mindig ott. Hozzuk haza őket!

– Akkor, elnök úr – mondta Cohn –, árulja el, mire lenne szüksége a dél-koreai térségben ahhoz, hogy ma este nyugodtan aludjon.

– Rohadtul nincs szükségem semmire – mondta az elnök. – Úgy fogok aludni, mint egy kisbaba.

Priebus berekesztette az értekezletet. Mattis szemmel láthatóan magába zuhant.

Trump felállt, és kísétált.

Tillerson letaglózva ült a székén. Képtelen volt elviselni, ahogy Trump a tábornokokat támadta. Úgy beszélt, mintha az amerikai hadsereg nem lenne több felbérelhető zsoldosseregnél. Ha egy ország nem fizet Amerikának, hogy jelen legyen, akkor az elnök már nem is akar az adott helyen csapatokat látni. Mintha Amerikának semmi érdeke nem fűződne ahhoz, hogy kialakítson és fenntartsen egy békés világrendet. Mintha Amerika számára az egyedüli rendezőelv a pénz lenne.

– Jól érzi magát? – kérdezte Cohn Tillersontól.

– Ez egy kibaszott idióta – válaszolta Tillerson úgy, hogy mindenki hallotta.

Trump röviddel 12 óra 45 perc előtt hagyta ott az értekezletet Priebus, Bannon és Kushner társaságában. Ezután azzal töltött még néhány percet, hogy üdvözölte a folyosón felsorakozott katonákat.

– Remek találkozó volt – közölte Trump a jelenlévő riporterekkel. – Kitűnő találkozó.

Elindult az elnöki limuzin felé.

– Örülök, hogy végre rászánta magát, hogy kinyöggjön valamit – mondta Trump Bannonnak. – Elkelt már egy kis támogatás.

– Remekül csinálta – mondta Bannon.

A pénzügyminiszter Mnuchin is követte őket. Még egyszer biztosítani akarta Trumpot, hogy az európai szövetségesek ügyében osztja az álláspontját.

– Fogalmam sincs, hogy ténylegesen a szövetségeseink-e, vagy sem – mondta. – Ebben a kérdésben önnel értek egyet.

– Semmit sem tudnak az üzleti életről – jellemezte a kocsiban Trump a tanácsadóit. – Csak az jár a fejükben, hogy mindenkit megvédjenek. Erre megy el az összes pénzünk.

Aztán közölte, hogy a dél-koreaiak, a szövetségeseik, nem hajlandók új kereskedelmi egyezményt kötni velük.

– És még ők akarják, hogy mi védjük meg őket attól az örült északi fickótól.

Cohn arra a következtetésre jutott, hogy Trump valójában visszafejlődik. Sokkal kezelhetőbb volt az első hónapokban, amikor még zöldfülű volt.

Priebus számára ez volt a legszörnyűbb értekezlet az összes szörnyű közül. A kormányban eltöltött hat hónap után már tisztán látta, hogy súlyos problémák vannak a célok meghatározásával. Tudja bárki is, merre tartanak?

A szobát vastagon megülte a mindent megmérgező bizalmatlanság. A légkör primitív volt: bár látszólag mindenki egy oldalon állt, teljes harci vértetben jelentek meg a találkozón, különösen az elnök.

Ez maga a vegytiszta örület, összegzett magában Priebus.

Az egyik magas beosztású fehér házi tisztviselő, aki közvetlenül a találkozónak után beszélt a résztvevőkkel, a következő összefoglalót készíttette: „Az elnök úgy döntött, megleckézteti és megalázza az egész csapatot, és elmondja nekik, mennyire nem értenek a védelmi vagy nemzetbiztonsági problémákkal összefüggő kérdésekhez. Világosan

látszik, hogy a vezető beosztású tanácsadói között számtalan olyan akad – különösen a nemzetbiztonsági területen aktívak között –, akiket rendkívüli mértékben aggaszt az elnök kiszámíthatatlan természete, viszonylagos tudatlansága, tanulásra való képtelensége, továbbá az általuk veszélyesnek ítélt nézetei.”

28. fejezet

Tillerson, aki az amerikai cserkészeknél elérhető legmagasabb Sas-fokozatot szerezte meg, a Tartályban rendezett értekezlet után Nyugat-Virginiába indult, hogy részt vegyen egy cserkésztalálkozón, majd onnan a fia esküvőjére sietett Texasba. Az úton a lemondásán gondolkodott.

– Hallgasson meg – mondta neki Priebus, aki később felhívta. – Most nem mondhat le. Ez nevetséges. Jöjjön át az irodámba.

– Egyszerűen ki nem állhatom, ahogy az elnök ezekkel a tábornokokkal beszél – mondta Tillerson, miután átment Priebushoz. – Nem ezt érdemlik. Képtelen vagyok tovább ott ülni, és ezt hallgatni. Az elnök egy idióta, ez az igazság.

Priebust meglepte ez a nyíltan ellenséges hozzáállás. Arra is rájött, hogy Tillerson valójában még azt is sérelmezi, ahogy az elnök vele beszél. Számtalan olyan értekezlet volt a Situation Roomban, amikor Tillerson szó szerint dúlt-fúlt, szinte láthatóan kimutatta a haragját, és egészen közel állt ahhoz, hogy szemtől szemben nevezze „idiótának” az elnököt.

Priebus azt javasolta, hogy Tillerson vegyen vissza.

– Egyszerűen nem lehet ennyire tiszteletlen. Nem beszélhet úgy az elnökkel, ahogy eddig. Találnia kell valamilyen módszert, ahogy kommunikálhatnak, hogy elmondhassa ugyanazt, amit eddig, de ne olyan sértően.

Priebus csodálta Mattis hozzáállását: „kerüld a konfrontációt, mutass tiszteletet és belenyugvást, üzleti ügyekben legyél körültekintő, utazz, amennyit csak lehet, tűnj el a városból, és maradj is távol.”

– Nem ülhettem ott szótlánul, miközben az elnök leteremti ezeket a tábornokokat – tért vissza Tillerson a témához –, képtelen voltam elviselni. Ez nem helyes.

Priebus később szólt Trumpnak, hogy beszélt Tillersonnal arról, milyen tiszteletlen volt az elnökkel. Az „idióta” megjegyzést nem említette.

Trump tőle szokatlan módon csendben végighallgatta, és nem is mondott ellent Priebus helyzetelemzésének. Priebus úgy vélte, az elnök annyira büszke, hogy képtelen elismerni Tillerson ellenséges hozzáállását. Főparancsnokként nem engedhette volna meg, hogy a külügyminisztere ilyen nyíltan ellenszegüljön.

Idővel a Nemzetbiztonsági Tanács kialakított egy működőképes eljárási rendet. Felállt egy Politikai Koordinációs Bizottság, egy szinttel a helyettesi bizottság alatt, amely begyűjtötte az információkat az üléseire az Egyesített Vezérkartól, a védelmi minisztérium civil tisztviselőitől, a külügytől, a hírszerző ügynökségektől, a Pénzügyminisztériumtól és a Menedzsment és Költségvetési Hivataltól. Adott esetben összeállítottak egy harmincoldalas, mellékletekkel kiegészített összefoglalót. Ebben már elsimították a korábbi ellentéteket. A dokumentumot aztán felküldték a helyettesi bizottságba, ahol a különböző minisztériumokat képviselő vezető-helyettesek változtatásokat eszközölhettek a szövegben. Miután mindenkivel megállapodtak a keretrendszeréről, és jóváhagyták a menetrendet, összehívták a miniszterekből álló vezetői bizottságot, amelynek McMaster volt az elnöke.

Tillerson volt a rangidős, ezért a vezetői értekezleten ő szólalt fel először. Ilyenkor úgy lépett be a szobába, hogy közölte, nem olvasta a Nemzetbiztonsági Tanács által készített stratégiai összefoglalót. Kemény kérdésről van szó, mondta, amit neki kell perspektívába helyezni. Éppen ezért elmondja, hogyan látja ő a helyzetet.

Ezt követően szétosztott egy rakás tájékoztató diát. Ezeket nem küldte szét az értekezlet előtt, hogy mások is megnézhesék, inkább

egyesével vette ezeket sorra az értekezleten, és néha akár öt percig is elidézett egy-egynél. A Nemzetbiztonsági Tanács tagjai általában hálás közönségnek bizonyultak. A vezetői értekezletet gyakran 1 óra 15 perc hosszúságúra tervezték, ezért néha Tillerson volt az egyetlen felszólaló, de az idő nagy részében mindenképpen ő vitte a szót.

Tillerson azt akarta, hogy a probléma meghatározásában mindenki értsen vele egyet, aztán térjenek vissza a helyükre, és dolgozzák át a stratégiát.

Ezekre a Tillerson-féle beavatkozásokra – amikor elvárta, hogy kezdjék előlről az egész ügynökségközi egyeztető folyamatot az általa kijelölt politikai irányvonal mentén – ilyen vagy olyan formában az Irán, az Irak, a Libanon és a Hezbollah, a Szíria, a Kína és az Észak-Korea kezelésére, illetve az ISIS legyőzésére kidolgozott stratégiák mindegyikének esetében sor került.

A vezetői értekezleteken mind a miniszterek, mind a megbeszéléseken jelenlévő háttéremberek között voltak olyanok, akiket lenyűgözött, ahogy Tillerson átfogalmazta a problémákat. Mások meglehetősen szokványosnak tartották az előadásait. Tillerson általában a nagyobb gazdasági integráció, a fejlesztési segélyek koordinálása, az erőszakra uszítókkal folytatott párbeszéd szükségessége és a diplomácia aktív használata mellett érvelt.

Gyakran megfélemedezett azonban arról, hogy mindehhez mellékelje a felelősségi köröket és a számonkérhetőséget tisztázó végrehajtási tervet, vagy késve állt ezzel elő. A végső célokról gyakran csak homályosan szólt, ha egyáltalán. Ennek pedig gyakran több hetes vagy hónapos késés lett az eredménye.

Nagyjából ezzel egy időben, júliusban, Trump hazafelé tartott Bedminsterből egy kisebb repülőgépen, amely szintén az Air Force One megjelölést viselte, és hátrasétált a stábnak fenntartott kis részre, ahol Ivanka, Jared, McMaster és Porter ült.

Irak, Afganisztán és Szíria: ez a három háborús zóna úgy húzta le, mint a mocsár. Belefáradt már abba, hogy ezek is a nyakába szakadtak, mondta a jelenlévőknek kioktató hangnemben.

– Hatalmas erőforrásokat áldozunk fel ezekre az országokra! – mondta. – Pedig csak annyi lenne a dolgunk, hogy kikiáltjuk magunkat győztesnek, véget vetünk a háborúnak, és hazahozzuk a katonáinkat.

McMaster levertnek tűnt. Trump, aki akkor már hat hónapja volt az Egyesült Államok főparancsnoka, most mindent le akart söpörni az asztalról, mindenhol ki akart vonulni.

Amint az elnök magukra hagyta őket, Jared és Ivanka is láthatóan aggódni kezdett. Miután valamennyien hazaértünk, mondták McMasternek, üljön le Porterrel, és találjanak ki valamilyen stratégiát, valamilyen módszert, amivel ki lehet vonni néhány katonát, miközben néhány marad is. Találjanak rá módot, hogy beszéljenek a kérdésről az elnökkel.

Július 25-én az elnök ismét megfeddte McMastert. Elmondta neki, hogy őt egy cseppet sem érdeklik a szövetségeseik. Egyetlen amerikai katonát sem akar Dél-Koreában, és emellett még azt követően is kitartott, hogy emlékeztették, milyen fontos különbség, ha hét másodperccel a kilövés után észlelnék egy Amerika ellen indított interkontinentális rakétát Dél-Koreából, vagy ha ezt csak huszonöt perc múlva látják Alaszkából.

McMaster az Ovális Iroda előtti oszlopos előcsarnokban beszélt Cohnnal és Porterrel.

Azt mondta nekik, hogy Trump 6 óra 3 perckor a következőt tweetelte: „Ukrán kísérletek a Trump-kampány szabotálására – »csendben dolgoznak Clinton támogatására«. Folyik már a nyomozás, I.M. [igazságügyi miniszter]?”

Egyértelműen az orosz propaganda műve, jelentette ki McMaster. Ő és a Nemzetbiztonsági Tanács hírszerzési szakemberei is erre jutottak. Az elnök azonban felkapta a témát, és világgá kürtölte.

McMaster azt is közölte Cohnnal és Porterrel, hogy nem tudja biztosan megmondani, mennyi ideig képes még a hivatalában maradni.

Még aznap járt az Ovális Irodában, ahol egy Líbiával kapcsolatos, érzékeny rendeletet kellett volna aláíratnia az elnökkel.

– Nem fogom aláírni – közölte vele Trump. – Az Egyesült Államok olajat vár cserébe. A tábornokok nem koncentrálnak eléggé arra, hogy pénzt szerezzenek vagy csináljanak. Nem értik meg, milyen célokat kellene magunk elé tűzni, és csupa előnytelen kapcsolatba visznek bele minket.

Minden alkalommal, amikor az elnök a nap végén visszavonult a rezidenciájára, Porter átnyújtott neki egy tájékoztató iratsomót, amelyben a különböző háttérelmzések, emlékeztetők és Trump másnapi menetrendje kapott helyet.

Másnap délelőtt, olyan 10 óra felé, néha 11-kor, nagy ritkán 11 óra 30 perckor Trump megjelent az Ovális Irodában, és azt kérdezte:

– Mi van a mai menetrendemben? – Ilyenkor tudni lehetett, hogy az iratokat legfeljebb csak átfutotta, ha egyáltalán beléjük nézett. Áradt belőle a meggyőződés, hogy az improvizáció az erőssége. Bár-mikor átlát bármilyen helyzetet. Vagy hogy mit gondolnak, akik épp a szobában vannak. Vagy hogy mit diktál a pillanat. Az elnökválasztási kampánya során végig erre alapozott.

Porter arra jutott, hogy Trump szeret hirtelen felindulásból csinálni dolgokat, vakon belemenni helyzetekbe. Úgy viselkedett, mintha a túl hosszú előzetes felkészülés egyenesen rontana az improvizációs készségén. Nem akarta, hogy az előzetes megfontolások eltérítsék a lényegtől. Mintha bármiféle terv elvenné az erejét, a hatodik érzékét.

Délelőttönként gyakran azzal hozakodott elő, amit a tévében, különösen a Fox Newson látott, vagy amit az újságokban olvasott, mert ezeket sokkal alaposabban nézte át, mint ahogy a közvélemény feltételezte.

A nap folyamán pedig mindenkinek kikérte a véleményét, aki csak elé került, az illető éppúgy lehetett miniszter, mint testőr. Ezzel a módszerrel szondázta a közhangulatot.

Egyszer még huszonhét éves testőrét, Johnny McEntee-t is kifaggatta, hogy küldjenek-e még több katonát Afganisztánba.

– Nekem értelmetlen dolognak tűnik – válaszolta McEntee.

Amikor Trump másokat is megkérdezett erről a nyugati szárnyban, gyakran megpróbáltak kibújni a válaszáadás alól.

– Erről igazából H. R.-ral kellene beszélnie, a kérdésben ő a szakértő.

– Nem, nem, nem – mondta erre egyszer Trump. – Azt akarom tudni, hogy maga mit gondol.

– Én csak azt tudom, amit az újságokban olvastam.

Az elnök nem érte be ennyivel.

– Nem, azt akarom tudni, hogy maga mit gondol – ismételte.

Minden elnökség a saját közönségének játszik, Trump legfontosabb közönsége pedig gyakran önmaga volt. Állandóan értékelte magát, és legtöbbször szenvedélyesen pozitív véleményt fogalmazott meg. Gondolatai minduntalan akörül forogtak, mi jelenik meg róla a sajtóban.

Az Ovális Irodában és a Fehér Házban zajló műveletei nem annyira *Az üzletkötés művészete* című Trump-könyv lapjaira kívánczoltak, sokkal inkább a *Hogyan tegyünk tönkre egy üzletet* című könyvre – már ha lett volna ilyen. Az üzletek pedig gyakran mindenki szeme láttára estek kútba. Mintha az ember folyamatosan egy Trump-hulámvasúton száguldana, ahol még csak nem is nézhet másfelé.

A külpolitikában minden a személyes kapcsolatokról szól, magyarázta Trump azoknak, akik az Ovalis Irodában a legtöbbször körbevettek.

– Nagyon jó a kapcsolatom Hsziivel – jelentette ki a kínai elnökről. – Működik köztünk a kémia. Hszi kedvel. Még a vörös szőnyeget is kiterítette elé, amikor Pekingben jártam.

– A barátomnak tartom – jelentette ki a kínai elnökről 2017 novemberében, nagy nyilvánosság előtt –, és ő is a barátjának tart.

H. R. McMaster megpróbálta elmagyarázni Trumpnak, hogy Hszi csak kihasználja. Kína gazdasági téren agresszor államnak számít, és azt tervezi, hogy a világ első számú gazdasági nagyhatalma lesz.

Trump elismerte, hogy ezt ő is látja. Az efféle problémák azonban lényegtelenek lesznek, ha arra koncentrálnak, hogyan fogadta Hszi a látogatásakor.

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa 2017 utolsó négy hónapjában három alkalommal is szavazott az Észak-Korea ellen hozott gazdasági szankciók szigorításáról. December 22-én 15–0 arányban szavaztak, azaz Kína is megszavazta a határozatot, amely szerint az Észak-Korea által importálható kőolaj mennyiségét 89%-kal csökkentették. Trump meglehetősen elégedett volt.

– És ez csakis annak köszönhető, hogy olyan jó kapcsolatot alakítottam ki Hszi elnökkel – közölte. – Ő tisztel engem, én pedig tisztetem őt. Hát nem jobb így, hogy barátságosan viselkedem ezekkel a fickókkal, miközben maguk szerint ellenségesnek kéne lennem velük? Mert ha nem lennének ennyire jó viszonyban Hszi elnökkel, akkor ezt soha nem tette volna meg. – Trump az egészet a kémiával, a bizalommal magyarázta. – Így rá tudom venni őket, hogy olyasmit is megtegyenek, amit amúgy eszük ágában sem lenne.

Olyan ügyekben, amelyekben Trump már évtizedes tapasztalatra tett szert, bármiféle érv lepergett róla. Az egyik legtapasztaltabb beosztottja, aki 2017 és 2018 között a nyugati szárnyban dolgozott, azt mondta róla: „Van, amit már előre eldöntött. Ilyen ügyekben bármit

mondhat neki az ember, nem számít. Bármilyen érveléssel előhozakodhat, hasztalan. Oda sem figyel.”

Trump egy alkalommal megint előhozakodott azzal, hogy úgy döntött, új vámokat vet ki.

– Remek – mondta Cohn. – A tőzsde ugyan holnapra zuhan ezer vagy akár kétezer pontot is, de ha önt ez teszi boldoggá, akkor rendben, uram.

– Nem, nem, a megbeszélésnek vége. Nem csinálunk semmit.

– Az ön legnagyobb félelme az, hogy olyan lesz, mint Herbert Hoover – mondta Cohn.

A kereskedelemről folytatott vita megint csak olyan volt, mint egy jelenet az *Idétlen időkhöz* című filmből. Ugyanazok az érvek, ugyanaz a rendíthetetlen meggyőződés – mindkét oldalon. A következő hetekben és hónapokban pedig ismét ugyanabba a vitába bonyolódott bele.

Trump többször is elismételte, hogy ki fog szállni a kereskedelmi szerződésekből, és új vámokat fog kivetni. Többször is mondta, hogy „Gyerünk, vágjunk bele”, és kérte az aláírásra odakészített rendeletet.

– Valahogy el kell terelnünk a figyelmét a KORUS-ról – mondta Porter Cohnnak.

– Valahogy el kell terelnünk a figyelmét a NAFTA-ról is – helyeselt Cohn.

Porter már legalább kétszer elkészíttette annak a rendeletnek a szövegtervezetét, amelyet az elnök kért tőle. És Cohn vagy Porter már legalább kétszer elemelte Trump íróasztaláról. Máskor egyszerűen csak húzták-halasztották az adott döntést.

Trump szemmel láthatóan elfeledkezett a saját utasításairól is, mert később nem érdeklődött a rendelet után. Nem volt feladatlistája – sem a fejében, sem máshol.

2017. július 12-én a Gazdasági Tanácsadók Bizottságának – egy tudós közgazdászokból álló, befolyásos tanácsadó testületnek – tizenöt egykori elnöke levelet küldött Trumpnak, amelyben felszólították, hogy „ne indítsa be az acélimportra kivetett vámok bevezetésének folyamatát”, mert ezzel komoly károkat okozna a legfontosabb szövetségesekkel fenntartott viszonyban, és „valójában az amerikai gazdaságban tenne kárt”.

A levél aláírói között egyaránt voltak republikánus és demokrata sztárközgazdászok: például a Fed, vagyis a Szövetségi Tartalékalap két volt elnöke, Alan Greenspan és Ben Bernanke, valamint Laura Tyson, a Clinton-adminisztráció legmagasabb rangú gazdasági tanácsadója, és a Nobel-díjas közgazdász, Joseph Stiglitz.

Wilbur Ross mindenki feje fölött átnyúlva egy kézzel írt cetlit nyomott Trump kezébe, amelyre felfirkantotta az ellenvetését: „Kedves Elnök Úr! Hasonlóan fontos megjegyezni, hogy pontosan a listán szereplő emberek tanácsai nyomán keletkezett a [kereskedelmi] hiányunk. Nem engedhetjük meg, hogy még egyszer érvényesüljön az általuk képviselt politika. Legmélyebb tisztelettel: Wilbur.”

2017 júliusának utolsó tíz napja sebeket ejtett a kormányzaton. Július 27-én, csütörtökön Trump – Priebus határozott ellenvéleménye dacára – kinevezte kommunikációs igazgatójának Anthony Scaramuccit, a pimasz befektetési bankárt, szintén a Goldman Sachs-istállóból.

Scaramucci diadalittasan adta az interjút, és nyilvánosan kijelentette, hogy Priebust hamarosan felkérlik a lemondásra. „Reince egy rohadt paranoid, skizofrén paranoiás”, mondta.

Trump július 28-ai, kedd reggeli ígérete, miszerint új, lényegesen jobb egészségbiztosítási rendszerrel váltja le az Obamacare-t, megbukott a Kongresszusban. Az elnök Priebust hibáztatta. Neki kellett volna ismerni a Képviselőházat, és szoros viszonyt fenntartani a republikánus vezetőkkel. Priebus bárhogy is igyekezett kimagyarázni magát, Trump nem volt rá vevő.

– Maga volt az, aki képtelen volt ezt elintézni – közölte vele.

Trump aznap Long Islandre repült, hogy megtartsa egy beszédet. Priebus elkísérte. Az Air Force One elejében lévő elnöki magánkabinnban beszélgettek.

Priebus az előző este nyújtotta be a lemondását. Elege lett, és tisztában volt vele, hogy csak eddig a pontig volt hasznos Trump számára.

Az elnök azon töprengett, ki lehetne jó választás a helyére, és elmondta neki, hogy beszélt John Kellyvel, a belbiztonsági miniszterrel, a tengerészgyalogságtól nyugállományba vonult négycsillagos tábornokkal.

– Mit gondol Kellyről? – kérdezte Trump.

– Kelly tábornok remek választás – felelte Priebus.

Trump egyetértett, azt mondta, Kelly szerint is tökéletesen megfelelne, de még nem szólt neki az állásról.

Priebust aggasztotta, hogy milyen fényben tűnik majd fel a távozása.

– Bejelenthetjük a hétvégén – mondta –, vagy kiadhatunk róla egy sajtóközleményt. De csinálhatjuk hétfőn is. Ahogy önnek tetszik. Részemről azt teszem, amit ön jónak lát.

– Talán bejelenthetnénk a hétvégén – mondta Trump, és megkérdezte Priebust, mihez kezd ezután.

Priebus azt felelte, hogy reményei szerint visszatér a régi ügyvédi irodájába.

– Majd kitalálunk valamit – mondta Trump, és megölelte. – Maga remek fickó.

Amint az Air Force One leszállt, Priebus elindult lefelé a rámpán. Már várt rá esőcseppektől pöttyös, fekete SUV-ja, benne Stephen Millerrel és Dan Scavinóval. Priebus a helyzethez képest egész jól érezte magát.

Aztán értesítés érkezett a telefonjára, hogy az elnök tweetelt valamit. Megnézte, mi a legfrissebb hír @realdonaldtrump felhasználótól: „Örömmel értesítem önöket, hogy most neveztem ki John F Kelly

tábornokot/minisztert a Fehér Ház kabinetfőnökének. Egy remek amerikait...”

„Ez hihetetlen!”, gondolta Priebus. „Ez komoly?”

Épp az imént beszélt meg Trumpgal, hogy várnak a bejelentéssel.

Senki sem számított Trump tweetjére. Amikor Miller és Scavino meglátták, kiugrottak Priebus autójából, és bepattantak egy másikba. A volt kabinetfőnök magára maradt.

Miközben becsukta a kocsiját, Priebus azon töprengett, vajon nem az történt-e, hogy Trump még korábban írta meg a tweet piszkozatát, és az előbb csak véletlenül küldte el. De nem, nem ez történt. A repülőgépen folytatott beszélgetés is csak egy volt a hazugságok sorában.

Aznap este Kelly tábornok meglátogatta Priebust. Noha együtt szolgáltak a lövészárkokban, Kelly korábban négy szemközt nemegyszer kritizálta a Fehér Házban eluralkodott fejtelenséget és káoszt Trumpnak. Kelly azt is elmondta már az elnöknek, hogy meggyőződése szerint ő rendet tudna teremteni.

– Reince – mondta Kelly –, tudja, hogy soha nem tennék magával ilyet. A tweet előtt egy szóval sem kért senki, hogy vállaljam el az állást. Szóltam volna magának.

Ennek az egésznek semmi értelme, gondolta Priebus, hacsak valaki nincs tisztában azzal, Trump hogyan hozza a döntéseit.

– Az elnöknek nulla pszichológiai érzéke van az empátiához vagy a szánalomhoz.

Kelly, akit teljesen váratlanul ért a hír, órákon át a sötétben tapogatózott. Kénytelen volt felhívni a feleségét, és elmagyarázni neki, hogy miután egy tweetben felajánlották számára a világ egyik legfontosabb állását, nincs más választása, mint elvállalni.

Még aznap a következőket írta egy közleményben: „Óriási szerencsém volt, hogy negyvenöt éven keresztül szolgálhattam az országot, először tengerészgyalogosként, majd a Belbiztonsági Minisztérium vezetőjeként. Ma pedig az a hatalmas megtiszteltetés ért, hogy felkértek az elnök kabinetfőnökének.”

Priebus bizonyos értelemben soha nem tudta túltenni magát azon, ahogy a távozását kezelték. Ha valakiben nincs empátia vagy szánalom a másik iránt, akkor az illető feltehetően ebben a kis közbűrtérben sem lát semmi kivétlivalót, vélte. Ezért tudta Trump két nap múlva felhívni, és azt mondani neki: Reince, barátom, hogy s mint? Hogyan boldogul? Trump egy percig sem gondolta, hogy valami probléma van kettejük között, ezért a helyzetet sem érezte károsnak.

A Trumpgal fenntartott viszony egyik általános szabálya az volt, hogy minél közelebb állt hozzá valaki kezdetben, annál messzebbre került tőle. Az ember száz ponttal indult. Ennél többet nem lehetett kapni. Kellynek is száz pont volt a tarsolyában induláskor, aztán ebből jöttek le a pontjai. Ha az ember közel került Trumphoz – különösen, ha valaki a kabinetfőnöki posztot töltötte be –, akkor óhatatlanul egyre kevesebb lett a pontja. Ezért az állásért ezzel kellett fizetni.

Trump világának legfontosabb része nem is a céltábla kellős közepe volt, hanem az eggyel kijebbe lévő kör: azok az emberek, akikről az elnök úgy gondolta, hogy esetleg fel kellett volna vennie őket valamilyen munkára, vagy akikkel már dolgozott együtt, aztán kirúgta őket, aztán eltöprengett, hogy ezt talán mégsem kellett volna. Azok az emberek voltak ezek, akik vagy ott voltak a környezetében; vagy legalábbis ott kellett volna lenniük, vagy olyan munkatársak vagy ismerősök, akik semmivel sem tartoztak neki, akik a közelében voltak ugyan, de nem kértek tőle szívességet. A legnagyobb befolyása ennek a középponttól kissé távolabb eső kör tagjainak volt, nem pedig a legbelső kör tagjainak, például Kellynek, Priebusnak vagy Bannonnak.

Hónapokkal azután, hogy távozott a Fehér Házból, Priebus meghozta végső következtetését. Arra jutott, magasan képzett természetes gyilkosok vették körül a nyugati szárnyban, akikkel szemben nem volt semmiféle elvárás, hogy rendszeresen szállítsák az eredményeket: bármiféle tervet, beszédet, stratégiavázlatot, költségvetést, egy napra

vagy hétre lebontott ütemtervet. Kósza betolakodók voltak, bandába verődött felforgatók.

Ott volt például Ivanka, az elbűvölő vadásznő, aki kénye-kedve szerint libbent ki-be az értekezletekre, és ütötte bele az orrát ugyanígy az elnöki teendőkre. Ezek az előjogok Jaredet is megillették. Úgy jutottak hozzá egy-egy terület irányításához, hogy semmilyen vonatkozó tapasztalatuk nem volt.

Kellyanne Conway szinte tetszése szerint nyilatkozott egyes kérdésekről különböző tévéműsorokban vagy interjúkban, gyakran úgy, hogy előtte nem koordinálta a mondandóját a kommunikációs és sajtóirodákkal, amelyek elvileg Priebus irányítása alatt álltak.

És persze ott volt Bannon, aki önkényesen elfoglalta az egyik legfontosabb irodát a nyugati szárnyban, közel az Ovális Irodához, és a falait fehér táblákkal dekorálta ki, amelyeken Trump kampányígéretei szerepeltek. Egy olyan hadművelet stratégiai irányítója volt, amelynek nem volt valódi stratégiája. Néha felbukkant, hogy a maga vérmes módján vitába szálljon, ha azt látta, hogy nacionalista-populista terveit veszély fenyegeti, időnként pedig látszólag ok nélkül is megtette ezt, ha éppen buzgott benne a tettvágy.

Trump nem állta volna ki a Lincoln-féle elnöki próbát. Ő nem politikai riválisokat vagy vetélytársakat ültetett egy asztalhoz, vélte Priebus. „Ő természetüknél fogva ragadozó embereket ültetett egy asztalhoz”, mondta később. „Nem pusztán riválisokat, hanem ragadozókat.”

Ezeknek az embereknek nem voltak kormányzati tapasztalatai – olyan jellemvonás volt ez, amely meglepően gyakran köszönt vissza az esetükben. Életük java részét azzal töltötték, hogy felületes

politikai vitákban kardoskodtak, ha pedig nem, akkor túl fiatalok voltak.

Bizonyos szempontból a négy szóban forgó ember – Ivanka, Jared, Conway és Bannon – hasonlóan működött. „Besétáltak a nyugati szárnyba, de a fegyvert nem hagyták a bejáratnál”, magyarázta Priebus. „Ahogy én sem.” Nem azért szálltak vitába valakivel, hogy meggyőzzék, hanem az elnökhöz hasonlóan azért, hogy ők nyerjenek, a másikat pedig lemészárolják, eltapossák, megalázzák.

„Ha természetüknél fogva ragadozó embereket ültetünk egy asztalhoz”, folytatta Priebus, „akkor a dolgok nem fognak előrehaladni.” A Fehér Ház ezért nem tudott olyan kulcsfontosságú kérdések élére állni, mint az egészségügy vagy az adóreform, és ezért volt a külpolitika olyan összefüggéstelen és gyakran önellentmondó.

„Hogy mi ennek az oka?”, kérdezte Priebus. „Az, hogy ha egy kígyót, egy patkányt, egy sólymot, egy nyulat, egy cápát és egy fókát olyan állatkertbe rakunk, ahol nincsenek falak, ott minden hamar eldurvul, és folyni kezd a vér. Ez így működik.”

* Lincoln a megválasztása után mindhárom kihívóját – akik szintén a republikánus párt színeiben szerettek volna elindulni az elnökválasztáson – meghívta a kormányába, hogy korábbi rivalizálásukon felülkerekedve szolgálják az ország érdekeit. (A ford.)

29. fejezet

Augusztus közepén, egy hétvégi napon, Donald Trump elnökségének hetedik hónapjában több száz fehér felsőbbrendűséget hirdető szélsőséges csapott össze a virginiai Charlottesville-ben szervezett tüntetés résztvevőivel. Az eset ismét ráirányította a figyelmet az Amerikát megosztó faji ellentétekre.

A fülledt augusztusi estén a Virginia Egyetem campusán fáklyával felvonuló mintegy kétszázötven fehér nacionalista az 1930-as évek Németországát idéző, hátborzongató menete azt skandálta: „A zsidók nem szorítanak ki bennünket!”, és a „Vér és föld” náci jelszavát kiáltozta.

Másnap, miután a Robert E. Lee konföderációs tábornok szobrának eltávolítása ellen tiltakozó nacionalisták összeverekedtek az elmentüntetőkkel, egyikük autóval az utóbbiak közé hajtott, megölt egy nőt, és megsebesített tizenkilenc másik embert. A pólót és katonai gyakorlónadrágot viselő, fáklyás, vicsorgó fehér férfiak fényképei és a brutálisan a gyalogosok közé gázoló járműről készült videó bejárták a tévécsatornákat, és a fotók az újságok címlapjára kerültek.

Szombaton, augusztus 12-én Trump a Fox News híradóját nézte bedminsteri golfpályáján. 13 órakor a Virginiai Állami Rendőrség szóvivője a következőképpen írta le a csetepatét:

– A tömegből mindkét oldalon üvegeket dobáltak. Üdítőitalos dobozokat töltöttek meg cementtel, és azokat dobálták. Festékpatronokat dobáltak. Verekedés tört ki. Rárontottak a másik tábor tüntetőire. Vegyszereket szórtak a tömegbe, és füstgránátokat is dobáltak.

13 óra 19 perckor Trump Twitter-üzenetben intett nyugalomra. „Mindnyájunknak össze kell fognunk, & el kell ítélnünk mindent, amit a gyűlölet képvisel. Efféle erőszaknak nincs helye Amerikában. Szálljunk szembe vele együtt!”

Aznap délután, valamivel később, egy veteránokkal kapcsolatos törvény rutinszámba menő aláírásakor a Trump kezében lévő, elítélő szöveg a „megnyilvánulását” szóval zárult. Trump ezt mondta:

– A lehető leghatározottabb módon elítéljük a gyűlöletnek, a fanatizmusnak és az erőszaknak ezt a minden képzeletet felülmúló megnyilvánulását.

De aztán eltért az előre megírt szövegtől, és hozzátette: – Minden oldalon. Minden oldalon. Ez már nagyon régóta tart az országunkban. Nem Donald Trumpról van szó. Nem Barack Obamáról van szó. Ez már nagyon-nagyon hosszú ideje így megy. – Majd visszatért a szöveghez: – Ilyesminek nincs helye Amerikában.

A „minden oldalon” kitétellel Trump érzékeny pontot érintett, ezzel ugyanis azt sugallta, hogy egyenlőségelet tesz a neonácik és a fehér felsőbbrendűség eszméjével szemben állók közé. Az elnököt minden politikai oldal, még több republikánus vezető is éles kritikával illette.

„Nagyon fontos a nemzetnek, hogy @POTUS* kimondja, mi történt #Charlottesville-ben: fehér #szélsőjobboldali terrortámadás” – tweetelte Marco Rubio szenátor.

„Elnök úr, a nevének kell neveznünk a gonoszt – tweetelte Cory Gardner, Colorado republikánus szenátora. – Az elkövetők a fehér felsőbbrendűség hirdetői voltak, a tettük pedig belföldi terrorizmus.”

„A bátyám nem azért áldozta az életét a Hitler ellen vívott harcban, hogy a náci ideológia szabadon terjedjen az országunkban” – tweetelte az általában Trump megbízható szövetségésének számító Orrin Hatch szenátor.

John McCain szenátor közleményében úgy fogalmazott, hogy Charlottesville-ben „jobbik fajta angyalaink és legrosszabb démonaink

* POTUS: President of the United States (A ford.)

csaptak össze. A fehér felsőbbrendűség hívei és a neonácik lényegük-nél fogva szemben állnak az amerikai hazafiassággal és a bennünket meghatározó eszmékkel”.

Paul Ryan, a Képviselőház elnöke Twitter-üzenetében így írt: „A fehér felsőbbrendűség elve átok. Ezzel a gyűlölettel és az általa folytatott terrorizmussal szembe kell szállni, és le kell győzni őket.” Mitt Romney ezt tweetelte: „Faji előítéletek, gyűlölet, visszataszító beszédek, egy gusztustalan tüntetés, aztán gyilkosság; ez nem felsőbbrendűség, hanem barbárság.”

Lindsey Graham republikánus szenátor a *Fox News Sunday* című hírműsorban úgy nyilatkozott, hogy az elnöknek „ezzel kapcsolatban mindenképpen helyesbítene kell. Ezek a csoportok a jelek szerint azt hiszik, hogy Donald Trump személyében barátokra leltek a Fehér Házban”, és „nyomatékosan arra kérném az elnököt, hogy győzze meg őket: nem a barátjuk”.

Pence alelnök hozzátette:

– Nem tűrjük el a gyűlöletet és az erőszakot a fehér felsőbbrendűség hirdetői, a neonácik és a Ku Klux Klan részéről. Ezeknek a veszélyes marginális csoportoknak semmi keresnivalójuk az amerikai közéletben és az ott folyó vitákban, és a lehető leghatározottabban elítéljük őket.

Trump egyértelmű vonakodása a fehér szélsőjobboldaliak elítélésével kapcsolatban azonnal a média célkeresztjébe került. Egyesek szerint komoly lehetőséget szalasztott el, hogy elaltassa a gyanakvást, amely szerint rokonszenvet táplál e csoportosulások irányában.

Kelly augusztus 14-én, hétfőn 8 órára telefonos konferenciát hívott össze az elnöki stáb vezető tagjai számára. Ő maga ekkor Bedminsterben tartózkodott, a stáb nagy része azonban Washingtonban, a Fehér Házban volt. Valami hiba adódott a biztonságos telefonvonal hangtovábbításával, és a kapcsolat csak nem akart létrejönni.

– Bassza meg! – fakadt ki Kelly úgy fél perc után. – Ezt így nem csináljuk. – És kiviharzott a szobából, amivel nem kevés muníciót szolgáltatott a lobbanékony természetét és cérnavékony türelmét illető pletykákhoz.

Másnap újabb hiba történt.

– A francba az egésszel! – dühöngött Kelly. – Bassza meg! Kapcsolják szét a konferenciavonalat! Azokkal tartjuk a megbeszélést, akik itt vannak.

Rob Porter is Bedminsterben volt Trumppal, és ő is csatlakozott a közös erőfeszítéshez, hogy egy új Charlottesville-beszéddel próbálják meg rendbe hozni az okozott kárt. A Fehér Ház beszédírói készítettek egy vázlatot, és elküldték Porternek, hogy adja át Trumpnak, akinek a tervek szerint másnap, augusztus 14-én, hétfőn kellett elmondania a beszédet a Fehér Házban. Az volt a cél, hogy az elnököt konstruktív, csillapító erőként állítsák be.

Porter útban Washington felé, az Air Force One fedélzetén adta át a vázlatot Trumpnak. Közösén rágták át magukat rajta. Az elnöknek nem tetszett a szöveg hangvétele. Nem akarta, hogy úgy tűnjön, meghátrál a politikai korrektséggel szemben.

Porter és az immár sajtófelelősként dolgozó Sarah Huckabee Sanders egyetértettek abban, hogy közös erővel kell rávenniük az elnököt egy új beszéd megtartására.

– Úgy vélem, nagyon fontos – mondta Sanders Trumpnak –, hogy közvetlenül szólhat az amerikai néphez, nem pedig a média szűrőjén keresztül, így senki sem értheti félre. És sem a CNN-esek, sem az MSNBC-sek, sem senki más nem sugallhatja, hogy mást mondott és értett, mint amit valójában. Ezzel kapcsolatban most nagyon egyértelműnek kell lennie. Ennek pedig az a legjobb módja, ha ön, a média szűrője nélkül... nagyon pontosan és nagyon közvetlenül fogalmaz. És így megteheti ezt anélkül, hogy a média kiforgatná a szavait.

Trump a védelmébe vette, amit korábban mondott.

– Nem úgy áll a dolog, hogy az egyik oldalnak valamiféle [monopóliuma] van a gyűlöletre vagy a fanatizmusra. Nem egy csoport a hibás, semmi ilyesmiről nincs szó. A média soha nem bánik tisztességesen az emberrel. Bármit mondasz vagy teszel, kritizálni fogják.

– Ezt pedig rendbe kell tennie – kötötte az ebet a karóhoz Porter. – Nem szabad, hogy olyan fényben lássák, amilyenben most látják. Össze kell fognia a nemzetet! – Ez ugyanis erkölcsi kötelessége egy elnöknek.

– Az égvilágon semmilyen előnnyel nem jár, ha nem ítéli el határozottan a neonácikat és mindenkit, akit a fajgyűlölet motivál. Az ország súlyosan kettéosztott. – Porter igyekezett az elnök egójára hatni, és arra építeni, mennyire vágyik rá, hogy a középpontban lehessen. Azt sugallta, hogy mintegy főgyógyítóként, fővigasztalóként léphet fel.

– Az ország számít önre, hogy szónokként gyógyírt nyújtson a sebre, és megmutassa az előrevezető utat – bizonygatta Porter. Az elnök inspirációt adhat, és felderítheti a közhangulatot. Az egész róla szólhatna mint megmentőről.

Trump nem ellenkezett, de igent sem mondott.

A Fehér Ház nyugati szárnyán ekkortájt felújítási munkálatokat végeztek, ezért Trump és Porter felmentek az elnöki rezidenciára. Porter megnyitotta a beszéd vázlatát a laptopján. Mivel éppen nem volt kéznél nyomtató, az elnök és Porter a képernyőről dolgozott. Trump, aki nem tud vakon gépelni, sőt billentyűzetet sem igen használ, a dolgozóasztala mögött ült. Porter mellette görgette a szöveget, és közösen szerkesztették.

Trump egyszer csak így szólt:

– Ebben nem vagyok biztos.

A beszédvázlat kikelt a rasszizmus ellen, és a szeretet és a gyógyulás szükségességét hangsúlyozta.

– Nem vagyok biztos benne, hogy ezt helyesnek érzem – mondta az elnök. A szöveg gyengeséget sugallt. Nem akart bocsánatot kérni. – Nem, nem tetszik a dolog.

Porter most láthatta maga előtt a két Donald Trumpot, a két ellentétes impulzust. Az elnökön látszott, hogy őrlődik. Nem akart meghajolni a politikai korrektség kényszere előtt, de valóban egyesítenie kellett az embereket. Hamarosan be is látta ezt, és a továbbiakban nem ellenkezett a szöveg megfogalmazása miatt.

– Jól van, rendben – bólogatott, miközben Porter görgette a szöveget, és begépelte a Trump által jóváhagyott változtatásokat. – Jól van – mondta végül. – Ezt fogjuk csinálni.

Porter tisztán látta az elnök belső küzdelmét. Trump nem az a fajta, aki szereti véka alá rejteni az érzelmeit vagy a véleményét, és világosan látszott rajta, hogy nincs elragadtatva a dologtól. De nem volt feldúlt. Nem volt dühös. Porter feltöltötte a körülbelül tizenkét bekezdésből álló végleges, jóváhagyott változatot a sugógépre. Úgy döntöttek, Trump a Diplomatak Fogadótermében mondja el.

Nem sokkal 12 óra 30 perc után Trump fellépett az amerikai és az elnöki zászló között felállított emelvényre. Határozottan, két kézzel ragadta meg az állvány szélét. Összeráncolta a homlokát. Morgorva arckifejezéssel közölte: azért jött Washingtonba, hogy gazdasági csapatával a kereskedelmi politikáról és az adóreformról egyeztessen. Kiállt az erős gazdaság, a szárnyaló részvénypiac és az alacsony munkanélküliség mellett, és hozzátette, hogy a charlottesville-i eseményekkel kapcsolatban is van mondanivalója.

Tájékoztatta az országos televízió nézőit, hogy az Igazságügyi Minisztérium polgárjogi vizsgálatot indított.

– Mindenki, aki bűncselekményt követett el a hétvégén történt rasszista zavargás során – mondta Trump –, teljes felelősségre vonásra számíthat.

Amikor folytatta, merevnek és feszengőnek tűnt, mint egy rúsz, akét kényszerítenek, hogy beszéljen a felvételen.

– Bármilyen legyen is a bőrünk színe, ugyanazok a törvények vonatkoznak ránk, és ugyanaz előtt a nagyszerű lobogó előtt tisztelgünk. Szeretnünk kell egymást, együttérzést kell mutatnunk egymás iránt, és közösen kell elítélnünk a gyűlöletet, a fanatizmust és az erőszakot. Újra rá kell találnunk a szeretet és a hűség kötelékeire, amelyek amerikaiként összetartanak bennünket.

– A fajgyűlölet gonosz – folytatta, és külön kiemelte a KKK-t, a neonácikat, a fehér felsőbbrendűség hirdetőit és más szélsőséges csoportokat.

– Megvédjük és fenntartjuk minden amerikai szent jogait, hogy minden polgár szabadon követhesse a szíve álmait, és szabadon kifejezhesse a lelkében lakozó szeretetet és örömet.

A mintegy öt perc hosszúságú beszéd akár Reagan vagy Obama elnök szájából is elhangozhatott volna.

– Ne felejtsek el megmondani neki, milyen remek beszéd volt! – mondta Kelly tábornok az elnöki stáb többi tagjának. Még három hete sem volt a főnökük.

Steve Mnuchin és Gary Cohn az elnöki rezidenciához vezető lift előtt várták Trumpot, és elhalmozták dicséretekkel.

– Pompás beszéd volt! – lelkesedett Cohn. – Ez volt az egyik legragyogóbb pillanata elnökként!

A beszéd a nemzet egyesítésének és a faji előítéletek felszámolásának magasztos szellemében íródott. Később bevallották Porternek, fogalmuk sincsen, hogyan sikerült meggyőznie Trumpot.

Porter úgy érezte, ez a győzelem pillanata, és végre valóban valami jót tettek az országért. Jól szolgálta az elnököt. Ennek fényében megérte a befektetett sok-sok órányi, szünet nélküli munka.

Trump visszavonult, hogy megnézzze a Fox híradóját. Rob O'Neill író és a Navy SEAL 6-os egységének volt vezetője általában véve dicsérte Trumpot a konkrét fogalmazásért, de hozzátette: – Ez szinte felér egy beismeréssel, hogy oké, tévedtem. És tulajdonképpen még egyezkedem ezzel kapcsolatban.

Kevin Corke, a Fox tudósítója így fogalmazott: – Nagyjából negyvennyolc órával azután, hogy sor került új keletű elnöksége legnagyobb belpolitikai kihívására, Mr. Trump útvonal-kiigazítást hajtott végre.

Az elnököt felbosszantotta a célzás, hogy a tévedését ismerte be, és bizonytalan volt.

– Ilyen kurva nagy hibát még egyszer sem követtem el! – fakadt ki Porternek. – Az ember soha nem tesz ilyen engedményeket. Soha nem kér bocsánatot. Eleve nem is csináltam semmit rosszul. Miért kell gyengének látszanom?

Bár nem Porter írta az eredeti vázlatot, majdnem négy órán át szerkesztgette azt Trumpgal, és neki köszönhető a mentegető szöveg. Az elnök haragja azonban furcsa módon nem Porter ellen irányult.

– Egyszerűen nem tudom elhinni, hogy ilyesmire kényszerítettek! – dühöngött, bár a jelek szerint még mindig nem Portert hibáztatta, csak neki öntötte ki a mérget. – Ez a legrosszabb beszéd, amit valaha mondtam. Soha többé nem teszek semmi ehhez hasonló! – És tovább füstölgött amiatt, amit mondott, és hogy mekkora hibát követett el.

30. fejezet

Másnap, kedden Trumpnak New Yorkba kellett utaznia, hogy infrastruktúra-beruházási terve keretében az utakra, hidakra és iskolákra szánt összegekről tárgyaljon. Délutánra sajtótájékoztatót hívtak össze a Trump Tower előcsarnokába. Az Ivanka Trump divatmárkájának kollekcióját felvonultató kirakatot kék függönnyel takarták el. Mielőtt az elnök elindult volna lefelé, kérte, hogy nyomtassák ki neki a két Charlottesville-beszéd „legjobb mondatait”. Azt mondta, szüksege van a pontos megfogalmazásra arra az esetre, ha erről kérdeznék.

A teljes stáb nyomtatékosan megkérte, hogy ne válaszoljon semmilyen kérdésre. Trump azt mondta, nem is tervezett ilyesmit.

A sajtótájékoztatón aztán mégis fogadta a kérdéseket, amelyek természetesen a charlottesville-i eseményeket firtatták. Erre elővette a szombati beszédét.

– Mint szombaton elmondtam, emlékezhetünk, „a lehető leghatározottabb módon elítéljük a gyűlöletnek, a fanatizmusnak és az erőszaknak ezt a minden képzeletet felülmúló megnyilvánulását”. – Ki hagyta a „mindkét oldallal” kapcsolatos kitélet, ám ezúttal hozzátette, hogy „az alt-left rohamozott” a tüntetésen. – A másik oldalon álló csoport is nagyon erőszakos volt. Ezt senkinek sem akaródzik kimondani, de én most kimondom.

– Azok az emberek nem voltak mind neonácik, elhihetik nekem. Semmiképpen sem lehet mindegyiküket a fehér felsőbbrendűség hívének nevezni. A jelenlévők közül sokan azért mentek oda, hogy tiltakozzanak Robert. E. Lee tábornok szobrának eltávolítása ellen... És ha jövő héten George Washington kerül sorra? Utána pedig Tho-

mas Jefferson? – Megjegyezte, hogy mindketten rabszolgatartók voltak. – Fel kell tennünk magunknak a kérdést: hol van a határ?

Majd ismét elővette a korábbi érvét.

– Mindkét oldalt felelősség terheli... és mindkét oldalon voltak remek emberek. A másik csoportban is voltak rossz emberek... minden éremnek két oldala van.

David Duke, az ismert egykori KKK-vezér a következőt tweetelte: „Köszönjük Trump Elnök Úr őszinteségét & bátorságát, hogy elmondta az igazságot #Charlottesville-lel kapcsolatban.”

Az amerikai fegyveres erők haderőnemeinek vezetői döbbenetes offenzívát indítottak a főparancsnok ellen a közösségi médiában, amelyben rosszállásukat fejezték ki. John Richardson admirális, a haditengerészet műveleti főnöke ezt írta a Twitteren: „A charlottesville-i események elfogadhatatlanok & tűrhetetlenek. A @US-Navy mindig kiáll az intolerancia & a gyűlölet ellen.” A tengerészgyalogság parancsnoka, Robert B. Neller tábornok úgy fogalmazott, hogy „A @US-MC-nél nincs helye fajgyűlöletnek és szélsőségeknek. Alapértékeink, a becsület, bátorság és elkötelezettség szerint élünk és cselekszünk.” A hadsereg vezérkari főnöke, Mark Milley pedig ezt üzent: „A hadsereg nem tűri a soraiban a rasszizmust, a szélsőséget és a gyűlöletet. Ezek ellentétesek az értékeinkkel, és mindennel, amit 1775 óta képviselünk.” A légierő és a Nemzeti Gárda parancsnokai is hasonló közleményeket adtak ki.

Stephen Colbert a CBS-en fanyarul így viccelődött:

– Olyan ez, mint a D-nap. Emlékszünk még a D-napra, ugye? Két oldal, a szövetségesek és a nácik. Mindkét oldalon rengeteg erőszakra került sor. Tönkretettek egy gyönyörű tengerpartot. Pedig golfpálya is lehetett volna.

John Kelly egykori tábornok zord arckifejezéssel állt a Trump Tower előcsarnokában, miközben Trump az újságírók kérdéseire válaszolt. Colbert azt mondta:

– Ez a fickó négycsillagos tábornok. Irak? Nem gond. Afganisztán? Megoldjuk. Egy 20 perces Trump-sajtótájékoztató? Kátyú.

Porter a pálya széléről figyelte a Trump Towerben zajló eseményeket. Szinte sokkos állapotban volt, összeomlott, nem hitt a fülének. Később, amikor Trump szóba hozta neki a második beszédet, a stábtitkár megjegyezte:

– Azt hittem, a második beszéd az egyetlen jó a három közül.

– Nem akarok beszélni magával – válaszolta Trump. – Hagyjon békén.

Kelly később azt mondta az elnöknek, hogy mivel három beszédet mondott, „most mindenki választhat egyet, és ez az elnök malmára hajthatja a vizet. Lehet, hogy ez minden lehetséges világok legjobbjika.” Azt is hozzátette, hogy a feleségének a keddi, harmadik beszéd és sajtókonferencia tetszett, mert az erősnek és hajlíthatatlannak mutatta az elnököt.

Kenneth Frazier, a Merck gyógyszeripari óriás vezetője, és a Fortune 500-as cégek kis számú afroamerikai vezérigazgatóinak egyike bejelentette, hogy lemond Trump Amerikai Ipari Tanács nevű testületében viselt tagságáról. Ezt a csoportot azért hozták létre, hogy kívülről üzleti tanácsokkal lássa el az elnököt.

„Amerika vezetőinek tiszteletben kell tartaniuk alapvető értékeinket, és egyértelműen el kell utasítaniuk a gyűlölet, a fanatizmus és a felsőbbrendűség-tudat minden megnyilvánulását... A Merck vezérigazgatójaként és személyes lelkiismereti okokból is felelősségemnek érzem, hogy kiálljak az intolerancia és a szélsőségek ellen” – fogalmazott közleményében Frazier.

Egy óra sem kellett hozzá, és Trump máris nekiesett a Twitteren. Azt írta: most, hogy Frazier lemondott, „több ideje lesz LEJJEBB ENGEDNI A RABLÁSSZÁMBA MENŐ GYÓGYSZERÁRAKAT!”

Frazier példáját követve az Under Armour és az Intel vezérigazgatója is lemondott a tanácsbeli tagságáról.

A még mindig tájékozott Trump Frazier elleni második Twitter-rohamában azt írta, hogy a Mercknek „munkahelyeket kellene teremtenie & LEJJEBB KELLENE ENGEDNIE AZ ÁRAIT!”

Augusztus 15-én, kedden Trump a következőt tweetelte: „Minden egyes vezérigazgató helyére, aki otthagyja az Ipari Tanácsot, többet is talállok”. Azokat, akik lemondtak, „feltűnési viselkedésben szenvedőknek” titulálta.

Trump sajtókonferenciája az Ipari Tanács mellett az elnök Stratégiai és Politikai Fórum nevű másik tanácsadó testülete számára is túl sok volt. Még aznap bejelentette lemondását az Ipari Tanácsból a 3M, a Campbell Soup és a General Electric vezérigazgatója, valamint az AFL-CIO, a legnagyobb szakszervezeti tömörülés képviselői és az Amerikai Ipari Szövetség elnöke.

Jamie Dimon, a JPMorgan Chase vezérigazgatója közölte az alkalmazottakkal, hogy a Stratégiai és Politikai Fórum a feloszlás mellett döntött. Trump azzal vágott a további lemondások elé, hogy a Twitteren feloszlatta mindkét testületet: „Mivel nem kívánom nyomás alá helyezni az Ipari Tanács & a Stratégiai & Politikai Fórum üzletembereit, mindkét szervezetet feloszlatom. Köszönöm mindenkinek!”

A legsokatmondóbb azonban Ryan képviselőházi elnöknek és McConnellnek, a Szenátus többségi vezetőjének a magánreakciója volt. Mindkét republikánus politikus felhívott néhány vezérigazgatót, és bizalmasan megdicsérték őket, amiért kiálltak az elveik mellett.

Pénteken, augusztus 18-án Gary Cohn helikopterrel a Long Island-i East Hamptonból a New Jersey-ben lévő Morristownba repült, ahol zuhogott az eső. Egy darabig várakoznia kellett, míg megkapta a fel szállási engedélyt Bedminster felé. A lemondólevelét akarta átadni. Ez már neki is sok volt. Valaki horogkeresztet rajzolt egyetemista lánya kollégiumi szobájának ajtajára.

Egyenesen a klubépület felé vette az irányt, ahol Trump éppen a tagok és vendégek közötti golftorna résztvevőit köszöntötte. A be-

lépő Trumpot taps fogadta. Az elnök többekkel kezet fogott és váltott néhány szót, majd emlékeztetett mindenkit, hogy egyszer már megnyerte ezt a tornát. Ezután Cohnnal kiszolgálták magukat a büféből, és behúzódtak egy privát ebédlőbe.

– Elnök úr! – kezdte Cohn, amikor kettesben maradtak. – Nagyon kellemetlen helyzetbe hozott engem és a családomat. Nem szeretném, ha ez a beszélgetés vitába torkollna.

– Maga nem tudja, mit beszél – felelte Trump.

Megvitatták, mit mondott és mit nem mondott Trump.

– Mielőtt bármi mást mondana – intette az elnök –, szeretném, ha visszamenne, és megint meghallgatná.

– Uram – rázta a fejét Cohn –, már vagy harmincszor meghallgattam. Láttam a videót, elnök úr?

– Nem, nem láttam a videót.

– Kérem, nézze meg, uram! Szeretném, ha megnézné a videót, amelyiken egy csapat fehér fickó fáklyával a kezében azt kántálja: „A zsidók nem szorítanak ki bennünket!”. Én nem tudok egy ilyen világban élni.

– Maga elmegy hallgatni és olvasni – mondta erre Trump –, én pedig megyek, megnézem a videót.

Abban maradtak, hogy miután mindenki végzett a maga feladatával, megint megbeszéljük a dolgot.

– Semmi rosszat nem mondtam – jegyezte meg Trump. – Komolyan gondoltam a dolgot.

– A hétfői beszéd nagyszerű volt – bólintott Cohn. – De a szombati és a keddi rettenetes.

Cohn visszatért Washingtonba, és a következő hétfőn megjelent az Ovális Irodában. Ivanka az egyik kanapén ücsörgött, Kelly egy szék mögött állt.

Cohn még be sem lépett, amikor Trump így szólt hozzá:

– Tehát azért jött, hogy lemondjon?

– Igen, uram, azért.

– Semmi rosszat nem tettem – ismételte meg az elnök. Cohn „bizonyára a liberális Park Avenue-i barátai miatt távozik. Vagy a felesége áll a dolog mögött” tette hozzá, Cohn feleségére fogva az egészet. Ezután belefogott egy nagy golfozóról szóló történetbe. A golfozó felesége panaszkodott, hogy a férje minden hétfőn elmegy otthonról. A férfi pedig hallgatott rá, és az egykori nagy golfozó most golflabdákat árul, és alig keres valamit, zárta le a „mindennek a feleség az oka” tanmesét.

– Mindenki a maga állására pályázik – folytatta Trump. – Óriási hiba volt részemről magának adni.

Az elnök olyan rosszindulatúan folytatta, hogy attól a hideg futkosott Cohn hátán. Még soha életében nem beszéltek vagy bántak vele így.

– Ez árulás! – szögezte le Trump.

Igyekezett büntudatot kelteni Cohnban.

– Maga a politikánk hajtóereje, és ha most elmegy, annyi az adóknak. Nem teheti ezt. – Cohn hónapok óta dolgozott az adócsökkentés tervezetén, és éppen a Kongresszussal folytatott egyeztetések kellős közepén járt. Óriási és nagyon bonyolult feladat volt. – Hogy hagyhat így a pácban?

– Soha nem hagynám a pácban, uram. Nem akarom, hogy bárki, bármikor úgy gondolja, hogy elárultam. Mindennél jobban vigyázok a hírnevemre. Ingyen dolgozom a Fehér Házban. Nem a pénzről van szó, a hazámon szeretnék segíteni. Ha úgy érzi, ezzel elárulom, nem teszem meg. – Majd megenyhülve hozzátette: – Maradok, és végigcsinálom az adóprogramot. De képtelen vagyok csendben maradni.

Ekkor belépett Pence alelnök, odaállt Cohn mellé, és barátságosan megérintette a vállát. Pence szerint meg kellett tartaniuk Cohnt, de megértette, milyen helyzetben van most. Igen, Cohnnak mondania kell valamit a nyilvánosság előtt.

– Hát menjen ki, és mondjon, amit csak akar – bólintott Trump. – Mnuchin is mondott valamit.

Mnuchin a következő közleményt adta ki: „Határozottan elítélem azoknak a tetteit, akiket a gyűlölet hajt... Semmiféle védelemre nem számíthatnak tőlem, és semmiféle védelemre nem számíthatnak az elnök vagy az adminisztráció részéről sem.” Elismeréssel idézte Trump első reakcióját a charlottesville-i eseményekre, majd így folytatta: „Zsidó emberként... bár hihetetlen számomra, hogy védenem kell magamat vagy az elnököt ebben, úgy érzem, tudatnom kell mindenki, hogy az elnök semmilyen körülmények között és semmilyen formában nem gondolja úgy, hogy a neonácik és egyéb, erőszakot hirdető gyűlöletcsoportok egyenlők lennének olyan csoportokkal, akik békés és törvényes körülmények között demonstrálnak.”

Trump ezután felsorolt másokat is, akik elhatárolódtak tőle.

– Nekem nincs ehhez hátterem – felelte Cohn.

– Mit akar ezzel mondani? – kérdezte Trump.

– A minisztereknek saját sajtóosztályuk van – mondta Cohn.

– Akkor állnak ki, és adnak ki közleményeket, amikor csak akarnak. Én csak az elnök asszisztense vagyok. Én nem tarthatok csak úgy sajtótájékoztatókat.

– Nem érdekel – legyintett Trump. – Most azonnal álljon ki az emelvényre, és közölje, amit akar.

A Fehér Ház sajtószobájának pódiumát kínálta fel Cohnnak.

– Nem teszek ilyet, uram. Kínos lenne. A dolog nem így működik. Hadd csináljam a saját módszeremmel.

– Nem érdekel, hogyan csinálja – mondta Trump. – Csak nem akarom, hogy elmenjen, mielőtt végeztünk az adóval. És azt mond, amit csak szükségesnek tart.

– Szeretné látni a szöveget, mielőtt elmondom?

– Úgy tűnt, az elnök elbizonytalanodik.

– Nem – felelte először. – Mondjon, amit akar. – De aztán mégiscsak megkérdezte, miről is lenne szó. – Inkább láthatnánk előbb?

Cohn erre azt mondta, hogy majd együttműködik a Fehér Ház kommunikációs osztályával.

Az Ovális Irodából kifelé menet Kelly tábornok, aki mindent hallott, félrevonta Cohnt a Kabinet-terembe. A Cohn által később lejegyzettek szerint Kelly azt mondta neki:

– Még soha életemben nem láttam ilyen hihetetlen önuralmat. Ha én állok ott, fogtam volna a felmondóleveletem, és vagy hatszor feldugtam volna a seggébe.

Néhány perccel később Pence is megjelent Cohn nyugati szárnyban lévő irodájában, és megerősítette a támogatását. Mondja, amit csak szükségesnek érez, aztán szolgálja tovább a hazáját, kérte, és köszönetet mondott mindenért.

Cohn úgy döntött, a *Financial Times* interjújában hozza nyilvánosságra a nézeteit. „Ez az adminisztráció jobban is tud teljesíteni, és jobban is kell teljesítenie... Óriási nyomás nehezedett rám azért is, hogy mondjak fel, és azért is, hogy maradjak... Továbbá úgy érzem, kénytelen vagyok hangot adni az elkeseredésemnek is... az egyenlőségért és szabadságért kiálló állampolgárok és a fehér szélsőségesek, neonácik és a KKK közé sohasem szabad egyenlőségjelet tenni.”

Cohn tudta, hogy Trump dühös rá, mert az elnök hetekig nem állt szóba vele. A szokásos értekezleteken egyszerűen levegőnek nézte. Végül aztán egy napon odafordult hozzá, és megkérdezte:

– Gary, maga mit gondol erről?

A mellőzés tehát véget ért, a seb azonban megmaradt.

Rob Porter számára Charlottesville jelentette az utolsó cseppet a pohárban. Trump fittyet hányt szinte az egész stábjára józan észre alapozó tanácsaira. Ezt persze már korábban is megtette. Perverz függetlensége és irracionálitása árapályként hullámozott. Charlottesville azonban végleg kinyitotta a zsilipet. Néhány szó kedvéért éles és fenyegető vonalat húzott.

– Ez már nem elnökség volt többé – mondta Porter. – Ez már nem a Fehér Ház. Ez egyetlen ember, aki önmagát adja.

Trump pedig csak nyomult előre, bármilyen történet is.

Mint azt Porter közelről láthatta – talán épp olyan közelről, mint a stáb bármely más tagja, Hope Hickset leszámítva –, Trump megválasztása újra felélesztette az ország megosztottságát. A médiával való kapcsolat sokkal ellenségesebbé vált. Új erőre kapott a kultúrharc. Megjelent egyfajta rasszista mellékíz, Trump pedig még inkább felgyorsította a folyamatot.

Porter eltűnődött rajta, Charlottesville után vajon nem veszett ügy-e egyáltalán megkísérelni a megosztottság felszámolását. Innen már nem volt visszaút. Trump átlépett egy határt. Ellenfelei és gyűlölöi szemében immár Amerika-ellenes és rasszista volt. Már eddig is épp elég olaj volt ezen a tűzön, Trump pedig most még többet zúdított rá. A tűz tehát égni fog, méghozzá nagyon fényes lánggal.

Szinte állandósult a gyanakvás, a hitetlenség és az ellenségesség légköre. „Ez már nyílt háború.”

31. fejezet

Bannon a Charlottesville-válság kellős közepén felhívta Kellyt, és figyelmeztette: ismeri Trumpot, és ha nem kezdik el sürgősen fedezni őt a Fehér Házban, akkor nagy baj lesz.

– Muszáj fedezniük!

Bob Corker republikánus szenátor azt nyilatkozta az újságíróknak, hogy „az elnöknek még nem sikerült tanúbizonyságát adnia” a sikeres hivatalviseléshez szükséges „stabilitásnak és teljes mértékben az alkalmasságának sem”. A *Politico* pedig hosszú cikket szentelt Trump indulatkezelési problémájának; úgy jellemezte az elnököt, mint akit „a temperamentuma vezérel”, és megállapította, hogy „az indulatai alapján irányítja a beosztottjait, ezzel juttatja kifejezésre a nemtetszését, vagy egyszerűen csak szelepként használja, amivel lecsillapítja saját magát”.

– A Fehér Házban egyetlen magas beosztású vezető sem állt ki, hogy megvédje – mondta Bannon.

Bannon ugyanakkor úgy érezte, Trump nyeresre áll az üzenetháborúban.

– Trump elnök azzal, hogy feltette a kérdést: „Hol van a határ? Washingtonnál, Jeffersonnál, Lincolnál?”, meg tudta szólítani az amerikai népet. A baloldal fajra és identitásra épülő politikája rasszizmusnak akarja beállítani az egészet. Csak még többet akarunk belőle... sohasem elég!

Mike Pence alelnök kötelességtudóan újratweetelte főnöke szerencsésebb megjegyzéseit, és hozzátette: „@POTUS Trump: »Ha-

zánkat... és egymást is őszintén szerető amerikaiakként kell összefognunk». #Charlottesville.”

Bannon így folytatta Kellynek:

– Ha sarokba szorítják, akkor a kongresszusiak szabadon törhetnek kapura. El kell kezdeniük megvédeni a fickót.

– Akarja ezt a kibaszott állást? – kérdezte Kelly.

– Hogy mondta?

– Akar az elnöki stáb kibaszott főnöke lenni?

– Mi az ördögről beszél? – csodálkozott Bannon. – Ne szórakozzon velem. Jól tudja, hogy maga az egyetlen, aki képes rá.

– Ide hallgasson! – folytatta Kelly. – Pillanatnyilag az a problémám, hogy úgy tűnik, el fogom veszíteni az itteniek felét, és lehet, hogy a kabinet jó egyharmadát is. Maga nem érti. Az egész pengeélen táncol. Az emberek nem fogják csak úgy lenyelni ezt. El kell ítélni! Ha úgy gondolja, van rá megoldása...

Bannonnak nem volt. De azt megmondta Kellynek, hogy benyújtja a lemondását.

– Nézze, pénteken távozom – közölte. Vagyis másnap dolgozott utoljára.

Kelly azt felelte, valószínűleg ez a legjobb megoldás.

Bannon azonban aggódott Trump közelgő Camp David-i hétvégéje miatt, ahol a Nemzetbiztonsági Tanács afganisztáni döntést megelőző utolsó értekezletére is sor kerül.

– Csak gondoskodjon róla, hogy az elnök ismerjen meg minden alternatívát és részletet.

– Teszek róla – válaszolta Kelly. Ez volt a bevett szövege: az elnököt tájékoztatják az egész sztoriról és az összes lehetőségről.

– Pompeo is kapjon meg minden esélyt az álláspontja elővezetésére.

Kelly ezt is megígérte.

Bannon tudta, hogy Trump a globalista megoldás felé sodródik. A nemzetbiztonsági szervezetek, élükön McMasterrel, kelepcebe akarják csalni. Úgy igyekeztek intézni, hogy nyoma maradjon: Trump

teljes körű tájékoztatást kapott a veszélyről, amit Afganisztán a jövőbeli, szeptember 11.-stílusú terrorcselekmények potenciális kiindulópontjaként jelent. Ha pedig sor kerül ilyen támadásra, akkor majd kiszivárogtatják a *The Washington Post*nak vagy a *The New York Times*nak, hogy az elnök nem törődött a figyelmeztetéssel.

Úgy tervezték, hogy a Nemzetbiztonsági Tanács augusztus 18-ára összehívott értekezletén Sessions és Kellogg az Afganisztánból való kivonulás mellett érvelnek. Pompeo, a CIA igazgatója a további katonák odaküldése helyett a hírszerzés félkatonai tevékenységének kiterjesztését javasolja, amit Bannonnal közösen sütöttek ki. McMaster pedig az eddigi irány folytatását tartja helyesnek, ami újabb négyezer katona odavezénylését jelenti.

Sessions azzal kezdte, hogy szeptember 11-e után tagja volt a Szenátus Fegyveres Erők Bizottságának.

– Mindig ugyanazt hallottam. Még hat-tizenhét hónapra van szükségünk, hogy rendet tegyünk Afganisztánban. Újra és újra, mindig ugyanaz a szöveg. És maguk, fiúk, mindig tévedtek. Nézzük csak meg Obama jelentősebb döntéseit, amikor további katonák tízezreit küldte oda – dühöngött. – Jelentős változást ígértek, és mindenki el is várta. Mindig tévedtek. Ezért vagyunk ott már tizenhat éve. A tálibok már ellenőrzésük alatt tartják az ország nagyobbik felét. Most kell kivonulnunk. Adjuk fel.

– Haza kell jönnünk – bólogatott Kellogg is.

Pompeo Langley-ben átesett némi kioktatáson. A régi motorosok figyelmeztették, hogy Afganisztán nemcsak a birodalmak temetője, hanem a karrierké is. Az ügynökség éveken át kisegítő szerepet játszott a Terrorelhárító Üldöző Csapatok (CTPT) mellett, és kerülte a teljes felelősséget. A hírszerzés öreg rókái úgy vélték, Afganisztán a hadsereg gondja, és jobb, ha ez így is marad. További szempont: Pompeo tervezete értelmében a hadsereg venné át az irányítást a CTPT felett, és sohasem adna valódi hatalmat a CIA kezébe. A sikert nem lehetett

garantálni, de még csak józan ésszel elvárni sem, és valakinek előbb-utóbb biztosan el kell majd vinnie a balhét.

Amikor Pompeóra került a sor, hogy előterjessze középutas megoldását, igyekezett minél inkább rózsaszínben lefesteni a saját alternatíváját. Azt mondta, a CIA-nek körülbelül két évre lenne szüksége, hogy felkészüljön a CTPT terrorellenes tevékenységének kibővítésére. Még nem állunk rá készen fizikailag, és nincs meg hozzá az infrastruktúránk. Nincs meg hozzá a képességünk, hogy belépjünk, és együtt vezessünk egy ilyen ambiciózus vállalkozást a különleges alakulatokkal. A CIA afganisztáni erőforrásai lassan elapadtak. Ez tehát jelenleg nem járható út.

Ezután McMaster következett az eddigi irányvonal folytatásának és újabb négyezer fős erősítés odavezénylésének javaslatával. Fő érve szerint a legfontosabb stratégiai cél annak megakadályozása volt, hogy az al-Káida vagy más terroristák akciókat hajthassanak végre Amerikában vagy valamelyik szövetséges országban.

– Ezt már nagyon unom – szólt közbe Trump –, mert ezt szinte a világ összes országáról el lehetne mondani. Maguk folyton azt emlegetik, hogy az Iszlám Állam mindenütt ott van. Lehet, hogy éppen támadást készítenek elő ellenünk. Nem lehetünk ott mindenhol.

Trump felrobbant, különösen a tábornokaival szemben kelt ki.

– Maguk teremtték ezt a helyzetet. Katasztrófa az egész. Maguknak köszönhető ez az egész afganisztáni felfordulás. Maguk gyártották ezeket a problémákat. Maguk okos fickók, de meg kell, hogy mondjam, részei a problémának. És nemhogy nem tudták megoldani, de folyamatosan csak még tovább rontanak rajta.

– Most pedig – tette hozzá Sessions szavait ismételve – még több katonát akarnak egy olyan dologhoz, amiben nem hiszek. A kezdetektől elleneztem az egészet.

Keresztbe fonta a karját.

– Én ki akarok vonulni onnét – folytatta. – Maguk pedig erre azt mondják, az a megoldás, hogy még mélyebbre ássuk magunkat.

A halk szavú Mattisnek óriási hatása volt a döntésre. Ő nem volt a konfrontáció híve. Mint korábban gyakran tette, most is a kevesebb több megközelítést választotta.

– Úgy vélem, helyes, amit mond – fordult Trumphoz –, és az ösztönei is a fején találják a szöveget. De egy újfajta hozzáállás talán működhet: el kell felejtenuk az Obama-féle mesterséges menetrendeket, és fel kell oldanunk a tűzközelben lévő parancsnokokat korlátozó szabályozást. A kivonulás csak meggyorsítaná az afgán állam összeomlását. Amikor kivonultunk Afganisztánból, vákuumot hagytunk magunk után, és az al-Káida terrorista menedéket alakíthatott ki, ami a szeptember 11-ei támadáshoz vezetett. Az a probléma, hogy egy Afganisztánból kiinduló új terrortámadás, különösen ha nagy méretű, katasztrofális következményekkel járna.

Úgy érvelt, hogy ha kivonulnak, azzal csak táptalajt nyújtanának egy újabb ISIS-jelenséghez. És az Iszlám Állam így is jelen volt Afganisztánban.

Mattis közölte Trumppal, hogy az, ami Obama idejében Irakban történt, vagyis az ISIS megerősödése, vele is meg fog történni. Ez volt az egyik legélesebb hangvételű kijelentése. A jelenlévők közül sokakban meg is maradt a tüske.

– Maguk mind azt mondják nekem, hogy ezt kell tennem – sóhajtott Trump kellenlenül –, és úgy gondolom, ez rendben is van, és ezt is fogjuk tenni, de attól még az a véleményem, hogy tévednek. Nem értem, mire jó ez. Semmit sem nyertünk vele. Dollár-ezermilliárdokat dobtunk ki az ablakon – túlzott. – Meg ott az a sok ember, akit elvesztettünk.

De azt elismerte, hogy valószínűleg tényleg nem szedhetik csak úgy a sátorfájukat, vákuumot hagyva az al-Káidának, Iránnak és más terroristáknak.

Az értekezlet után Sessions felhívta Bannont.

– Kiköpte a zablát – közölte vele. A lovassportban arra használják ezt a kifejezést, ha a kimerült versenyló nem hajlandó követni a zsoké utasításait.

– Kicsoda? – kérdezte Bannon.

– A maga sráca, Pompeo.

– Mi a fenéről beszél?

– Ez volt a legrosszabb prezentáció, amit életemben láttam – felelte Sessions. Ő és Kellogg a legjobb formájukat hozták. – Én nem tudtam volna ennél jobban csinálni. Kellogg szenzációs volt. McMaster is jobb volt, mint bármikor, mert maga nem volt ott. Maga az elnök mondta utána, hogy én meg Kellogg tartottuk a legjobb prezentációt. De ő egyértelműen a középutas megoldást akarta alternatívának.

– Mennyire volt rossz Pompeo?

– Nem volt benne a szíve-lelke.

– Az meg hogy lehet?

Bannon felhívta Pompeót.

– Mi a fene történt? Azért rendeztük így ezt az egészet, hogy maga jöhessen, és learathassa a babérokat.

– Csak bizonyos határokig mehetek el a céggel – válaszolt Pompeo, a CIA-re utalva. – Vannak más meccsek is, amiket meg kell nyernem.

Aztán elmondta, mit sügtak a fülébe a vezetők Langley-ben: Mit művel? Pompeo remek értékeléseket kapott, és Trump is kedvelte a stílusát. Igazi sikerszéria. De ezt számon fogják kérni magán.

Az egyik vezető Langley-ben közölte vele: tíz évet töltöttünk Washingtonban azzal, hogy biztosítsuk, nehogy bármit is a nyakunkba varrassanak Afganisztánnal kapcsolatban. Miért jelentkezik önként? Mi sohasem jelentkeztünk önként. Ne aggódjon Bannon miatt. Ő csak egy bohóc. Teljesen örült. A Pentagon próbál csapdába csalni bennünket, mert ők is menekülni akarnak onnét.

Pompeo a következőképpen írta le a CIA helyzetét:

– Nincsenek meg az eszközeink ahhoz, hogy átvegyük a parancsnokságot. Ez a hadsereg dolga. Önök azt mondják, csináljuk közösen. Nem rendelkezünk a szükséges erőforrásokkal. Nincs olyan fajta és olyan arányú szakértelmünk, amiről szó van. Nem vagyunk hajlandók vállalni a felelősséget. Önök vállalják a felelősséget Afganisztánért? Mert nem fogunk győzni. Nagyon jól tudják, hogy nem fogunk győzni!

Elég kemény helyzet volt, Trump ugyanis a következőt kérdezte:

– Hogy lehet, hogy nem győzünk? Hogy lehet, hogy azok [a tálibok] felrobbantgatják a mieinket?

Bannon telefonon beszélt az elnökkel.

– Tudja, mi a véleményem – mondta neki. – Azt hiszem, előbb utóbb ön is látja majd a középutat.

– Maga nem hallotta az egészet – közölte Trump. – Tényleg van egy új stratégia, és győzni fogunk.

A Nemzetbiztonsági Tanács augusztus 18-ai értekezletén Trump végül McMaster „négy R” programját fogadta el. Ezt egy McMaster által aláírt hatvanoldalas, augusztus 21-ei keltezéssel ellátott stratégiai emlékeztetőben foglalták össze, és a következőképpen öntötték hivatalos formába:

Megerősítés (reinforce): „Több felszerelés és kiképzés biztosítása, a támogatást azonban a reformok folytatásának feltételéhez kell kötni”;

Átszervezés (realign): „Az amerikai polgári segítségnyújtást és politikai támogatást úgy kell átszervezni, hogy a kormányzati irányítás alatt álló kulcsfontosságú területeket célozza meg. A vitatott területeket egyedi alapon kell megvizsgálni”;

Megbékítés (reconcile): „Diplomáciai eszközökkel ösztöklélnünk kell az afgán kormányt, hogy tegyen szélesebb körű erőfeszítéseket a különböző politikai erők bevonása és a megegyezés előmozdítása irányában, rendezzen választásokat, és tárgyaljon a törzsi és területi vezetőkkel;

Regionalizálás (regionalize): „Együttműködés a helyi szereplőkkel”.

Az emlékeztető szerint az értekezlet határozatának megfelelően az a cél Afganisztánban, hogy „átformálják a biztonsági környezetet”, szűkítsék a tálibok katonai mozgásterét, és „rávegyék őket a helyzet politikai rendezésében való részvételre, amelynek köszönhetően csökkenne az erőszak, és az ország nem jelentene biztonságos menedéket a terroristák számára”.

Trump felhatalmazta Mattist, hogy ellenséges erőknek minősítse a Talibánt és a Pakisztánban működő terrorista Hakkani-hálózatot.

A koordinált stratégiáról szóló tizenkilenc oldalas szakaszban elrejtettek egy beismerést is: „Az afganisztáni patthelyzet valószínűleg tartós lesz”, és „a tálibok minden valószínűség szerint tovább növelik a befolyásukat”.

A McMaster által aláírt konklúzió – a valóság emlékeztetőiben való elrejtésének legjobb hagyományait követve – a következő volt: „A győzelem elérhetetlen”.

– Maga az első, akit felhívtam – mondta Trump Grahamnek. – Most beszéltem a tábornokokkal. Velük tartok.

– Nos, elnök úr, valószínűleg ez a legokosabb lépés, amit bármelyik elnök tehetett volna.

– Nem volt egyszerű – mondta Trump. – Az az ország a birodalmak temetője.

Ezzel Seth G. Jones Afganisztánról írt könyvére utalt.

– Ilyen a szerencsém, hogy pont ez az egyetlen könyv, amit valaha elolvasott – tréfálkozott Graham.

Trump vele nevetett.

– Maradjon köztünk – fordult Trump az elnöki stábhoz az Air Force One fedélzetén, augusztus 18-án, pedig nem volt jelen a sajtó –, épp most rúgtam ki Bannont. Látták, mit mondott Észak-Koreáról, meg arról, hogy nincs katonai lehetőség? A szarházi!

Bannon nem sokkal korábban adott interjút Robert Kuttnernek, a liberális *American Prospect* munkatársának, amelyben arra utalt, hogy Trump Észak-Koreának küldött harcias üzenete „tűzről és dühről” csak blöff volt.

– Itt egyszerűen nem létezik katonai megoldás – nyilatkozott Bannon. – Megfogtak minket. – Majd hozzátette: – Amíg valaki meg nem oldja az egyenletnek azt a felét, mely szerint Szöulban az első harminc percen tízmillióan halnak meg a hagyományos fegyverektől, addig nem értem, miről beszélünk.

Trump aggódott, hogy elhúzódó nyilatkozatháborúba bonyolódik Bannonnal, és dühös volt, amiért Bannon nem volt hajlandó csendben lelépni a színről.

Az afganisztáni stratégiáról tartott, országsszerte sugárzott beszéd időpontját augusztus 21-ére, hétfő estére tűzték ki. Az elnök a virginiai Fort Myer bázison, nagy létszámú katonai közönség előtt tartotta a beszédet. Az esemény nagy dolognak számított, ekkor fordult elő ugyanis először, hogy Trump sok ember előtt tett bejelentést valamilyen politikai irányvonaláról.

– Az ösztönöm eredetileg azt súgta, hogy vonuljak ki, és mindig is szerettem hallgatni az ösztöneimre – mondta Trump. Háromszor is elmondta, hogy a cél „a győzelem”, és hozzátette: – A katonák létszámáról és az ezzel kapcsolatos további terveinkről nem beszélünk.

Trump ezzel kikerülte Bush és Obama Achilles-sarkát. Az általa alkalmazott stratégia azzal járt, hogy az Afganisztánról szóló vita lekerült a címlapokról és eltűnt a híradásokból, egészen addig, amíg nem történik valami komolyabb erőszakos cselekmény.

John McCain így kommentálta az elnök bejelentését:

– Elismerésem Trump elnök úrnak, amiért az új Afganisztán-stratégiával jelentős lépést tett a helyes irányba.

Tim Kaine demokrata szenátor, Hillary Clinton alelnökjelöltje azt mondta, az Egyesült Államoknak „gondoskodnia kell róla, hogy

Afganisztán ne válhasson olyan dolgok termőtalajává, amelyek visszaüthetnek és árthatnak nekünk”.

Bannon beszélt Stephen Millerrel.

– Hát ez a beszéd meg mi a szarról szolt? – kérdezte. – Először is csak körbe-körbejárt az egész.

Ez azonban így nem volt igaz. A beszéd egyszerre kínált újat és az Obama-féle stratégia folytatását. Bannon leginkább a realizmus hiányát kifogásolta.

– Nem ülhet ott és beszélhet a győzelemről. Nem lesz semmiféle győzelem.

Trump azonban kitartott a győzelmi retorika mellett. Ezzel elég teret adott a fegyveres erőknél, Mattisnek és McMasternek ahhoz, hogy megőrizhessék a méltóságukat, és ne kelljen beismerniük a vereséget.

Az elnöki beszéd másnapján Tillerson megtalálta a módját, hogy közölje: a győzelem nem megvalósítható. Sajtótájékoztatóján egyenesen a ráliboknak üzent:

– Maguk nem fognak győzelmet aratni a csatatéren. Lehet, hogy mi sem, de maguk sem.

Patthelyzet.

32. fejezet

Az augusztusi kongresszusi szünet alatt Kelly és Porter több hetet töltöttek az elnökkel Bedminsterben. Az új stábfőnök azon a véleményen volt, hogy a Fehér Házban óriási zűrzavar uralkodik. Priebus és Bannon amatőrök voltak, de ő majd eléri, hogy rend legyen és fegyelem.

– Mi már úgy-ahogy megpróbálkoztunk ezzel – mondta erre Porter. Elmagyarázta Kellynek, hogy Priebus megkísérelte helyreállítani a rendet. Hónapokkal korábban Priebus összehívta a stáb vezető tagjait – McMastert, Cohnt, Bannont, Kellyanne Conwayt és Portert – az Executive Office Building [a Fehér Ház mellett álló] irodaépület egyik stratégiai tárgyalójába.

– Szükségünk van valamiféle stratégiára – mondta nekik Priebus. – Mik a prioritások? Milyen sorrendben fogunk hozzá?

Az ötleteket felírta a tárgyaló falait borító táblákra. A helyiség olyan volt, mint a titkosított információk megbeszélésére használt tanácsterem. Tele volt számítógépekkel és videokonferenciák lebonyolítására szolgáló berendezésekkel.

A megbeszélésen felvetett ötleteket persze sohasem vették komolyan. Az elnök általában csak egy, két vagy három ember bevonásával hozta meg a döntéseit. Egyszerűen nem létezett bevett eljárás a döntéshozatal koordinációjára. A szervezetlenség és a felfordulás nem voltak elég találó kifejezések a helyzet leírására, sokkal inkább teljes káoszról volt szó. Az elnöknek támadt egy ötlete, és közölte: „Alá akarom írni ezt meg ezt.” Porter ilyenkor kénytelen volt elmagyarázni, hogy bár Trumpnak széles jogköre van például elnöki rendeletek

kiadásához, sok tekintetben azért korlátozzák a törvények. Trumpnak fogalma sem volt róla, hogyan is működik a kormányzat. Sokszor egyszerűen fogta magát, és elkezdett rendeleteket fogalmazni vagy diktálni. Porter a Priebus-korszak óta egészen mostanáig tulajdonképpen azt a taktikát alkalmazta, hogy megállt, halogatta a dolgot, a jogi akadályokat emlegette, időnként pedig egyszerűen elemelte a vázlatokat a Resolute-asztrálról.

Porter hónapok óta minden egyes nap – ahogyan ő nevezte – a helyes eljárás móddal kelt és feküdt. Erősen kézben kellett tartaniuk, mi kerül aláírásra, és milyen utasításokat adnak ki. Ha a vasmarok-elv nem is érvényesült, valamire, legalább minimális mértékű irányításra, mindenképpen szükségük volt.

Augusztus 21-én Kelly és Porter szétküldtek két emlékeztetőt a kabinetben dolgozó minden tisztviselőnek és a Fehér Ház összes vezető asszisztensének: „A Fehér Ház titkárságának vezetője [Porter] szolgál beérkező és kimenő postafiókként minden elnöki anyag számára.” Vagyis minden papírcetlinek, köztük a döntésekről szóló emlékeztetőknek, minden egyéb emlékeztetőnek, sajtóközleménynek, de még az újságcikkeknek is Porter kezén kellett átmenniük.

Az elnöki rendeletek „keresztülviteléhez legalább két hét kellett”, beleértve a Fehér Ház jogi főtanácsadója és a Fehér Ház számára jogértelmezést végző szerv, az Igazságügyi Minisztériumhoz tartozó Jogtanácsadói Hivatal kötelező vizsgálatát.

„Minden, az Ovalis Irodát elhagyó dokumentumot az elnöki iratok kezelésére vonatkozó törvénnyel összhangban a stábtitkárnak kell leadni.”

Egy második emlékeztetőben (az eredetiben aláhúzták ezt a részt) a következő állt: „A döntések nem véglegesek, és ennek megfelelően nem is hajthatók végre, míg a titkárság vezetője ki nem ad róla egy jóváhagyott és az elnök által aláírt döntési emlékeztetőt.” Ez magában foglalt minden új politikai kezdeményezést, mint például „a költségvetési, egészségügyi, kereskedelmi kezdeményezések”,

és a kormányzati műveleteket, mint „a diplomáciai, hírszerzési vagy katonai műveletek”.

„A szóbeli tájékoztatást követően hozott döntés nem számít véglegesnek, míg” hivatalos döntési emlékeztető nem készül róla.

Persze mindez csak vágyálom volt.

Kelly és Porter leültek az elnökkel, hogy elmagyarázzák neki az új eljárást.

– Csak úgy hozhat döntéseket, ha aláír egy döntési emlékeztetőt – mondta Porter. Ennek nem kellett hosszúnak lennie. – Legfeljebb egyoldalasak lesznek. – Porter azt is hozzátette, hogy a döntési emlékeztetőkhez segédanyagok is tartoznak majd. – De megígérem, hogy soha, semmilyen döntéshez nem kell egy oldalnál többet elolvasnia. Én is jövök, és tájékoztatom önt, és átbeszélhetjük a dolgot. Az is előfordulhat, hogy rendes megbeszélést kell tartania öt, hat vagy hét tanácsadóval. De sokszor elég lesz egy döntési emlékeztető is.

Trump azt felelte, rendben.

Az új rendszer az első néhány hétben sok bosszúságot okozott az elnöknek. Porternek egy idő után sikerült kialakítania egy megszokott munkamenetet, és naponta 2-10 döntési emlékeztetőt tett le Trump elé aláírásra. Trump szeretett aláírni, ez ugyanis azt jelentette, hogy végrehajt dolgokat, továbbá lendületes betűvetése a fekete tollnak köszönhetően tekintélyt parancsolóan festett a papíron.

Porternek feltűnt, hogy Kelly az első hetekben nagyon közvetlenül viselkedik az elnökkel, mintha egyenrangúak lettek volna. Kelly mintha mindig mosolygott volna Trump közelében. Viccelődött is vele. Tanácsokkal látta el, és elmondta neki a véleményét is.

– Elnök úr, szerintem ezt kellene tennünk. – Ilyenkor tisztelteljesen beszélt vele. – Én csak alkalmazott vagyok, ön a főnök. Igyekezzünk a lehető legjobb információkkal ellátni önt. – A tökéletes stábfőnök. – Ön dönt. Én pedig nem akarom befolyásolni egyik irányban sem.

A mézesheteknek azonban hamar vége szakadt. Szeptembertől kezdve Kelly és Porter egyedül maradtak, legfeljebb a stáb néhány magas beosztású tagja csatlakozott hozzájuk.

– Az elnöknek elment a józan esze – sóhajtott Kelly. Mindig akadt valami gond, különösen a kereskedelmi megállapodásokkal és a Dél-Koreában állomásozó amerikai katonákkal kapcsolatban. – Mindnyájunknak meg kell próbálnunk lebeszélni erről – folytatta Kelly. Ki kellett állniuk vele szemben. Trump nem hallgatott rájuk.

Az Ovális Iroda ügyei és döntéshozatala egyre rendszertelenebbül zajlottak.

– Az elnöknek halvány fogalma sincs erről. Nem tudja, miről beszél – panaszkodott Kelly.

Miközben Trump újult erővel forszírozta a kereskedelmi megállapodásokból való kilépést és más költséges külpolitikai lépéseket, Kelly így dühöngött:

– Képtelen vagyok elhinni, hogy tényleg ezt akarja csinálni!

Személyesen kérte Porter segítségét.

– Rob, véget kell vetnie ennek! Ne írja meg [azt a rendeletet]. Ne menjen le, és ne tegye meg! Nem tudna bemenni hozzá, és beszélni vele, hátha sikerül elérnie valamit? Ma délelőtt beszéltem vele telefonon. Ezeket az érveket hoztam fel. Nem próbálná meg, maga mire jut?

Az amerikai katonai jelenlét Dél-Koreában továbbra is állandó téma maradt Trumpnál. Csak segíeyezzük Dél-Koreát, hajtogatta.

– Semmi értelme!

Porter emlékeztette rá, hogy Mattis és sokan mások is megmondták: ezek valószínűleg a legjobban elköltött nemzetbiztonsági dollárok. A katonai jelenlét révén jutottak hozzá azokhoz a nélkülözhetetlen és szigorúan titkos hírszerzési információkhoz, amelyek hiányában nem észlelhették volna az észak-koreai rakétakilövéseket, és nem tudták volna elrettenteni tőlük a kommunista rezsimet.

Augusztus 25-én az elnök úgy határozott, mélyreható döntést hoz a NAFTA-val, a KORUS-szal és a WTO-val, a Világkereskedelmi Szervezettel kapcsolatban.

– Eleget beszéltünk már róla – jelentette ki. – Tegyük meg. Tegyük meg. Lépünk ki a NAFTA-ból. Lépünk ki a KORUS-ból. És lépünk ki a WTO-ból is. Mind a háromból kivonulunk.

Cohn és Porter megnyerték maguknak Kellyt, aki nem akarta, hogy a kereskedelmi ügyek aláássák a nemzetbiztonságot. Kelly és Porter együtt mentek el az Ovális Irodába.

– Dél-Korea a szövetségeseink – mondta Kelly Trumpnak. – A KORUS valójában jobb, mint gondolja.

Porter bemutatott néhány tanulmányt, amelyek szerint a KORUS alacsonyan tartja a kereskedelmi mérleg hiányát.

– Ez most nagyon fontos időszak Észak-Korea és az egész régió szempontjából – magyarázta Kelly. – Nem lenne bölcs dolog hozzányúlni a kereskedelmi oldalhoz, főleg, ha végiggondoljuk, hogy az egészet tekintve ez csak egy kis morzsa. Csak tönkretennénk mindent.

Azt javasolta az elnöknek, hogy hívja fel Tillersont. Tillerson ugyanezeket az érveket hozta fel.

Tillerson, Mattis, McMaster és Kelly – tehát a nemzetbiztonsági oldalon mindenki – egyetértett abban, hogy még az sem indokolná a kilépést, ha a Dél-Koreával szemben fennálló kereskedelmi deficit tízszer ekkora lenne. Abban is egy véleményen voltak, hogy a kilépésnek még a gondolata is örültség.

– Rendben! – adta be végül a derekát Trump pénteken, szeptember 1-jén. – Ma nem hajtjuk végre a 180 napos KORUS-dolgot. Ez nem jelenti azt, hogy egyáltalán nem fogjuk végrehajtani, de rendben, ma nem csináljuk meg.

Porter szólt a jogi stábnak, a Fehér Ház jogászainak és a Nemzetbiztonsági Tanács tagjainak is, hogy legalábbis aznapra lazíthatnak. Gondoskodott róla, hogy ne legyen egyetlen tervezet sem, amit az elnök aláírhatna.

Négy nappal később, szeptember 5-én Cohn, Porter és a többiek beléptek az Ovális Irodába. Trump egy levélvázlatot tartott a kezében, amely az előírt 180 napos határidővel tudatta a címmel, hogy az Egyesült Államok kilép a KORUS-ból. A vázlatot nem Porter írta, és soha nem is tudta meg, kicsoda. Valószínűleg Navarro vagy Ross, de nem derült ki biztosan.

– Van egy vázlatom – mondta Trump. – Ki fogunk lépni. Még szerkeszteni kell rajta, aztán kinyomtatjuk hivatalos papírra, és elküldjük. Azt akarom, hogy még ma meglegyen.

McMaster megint előállt a nemzetbiztonsági érvekkel. Cohn és Porter a kereskedelmi és gazdasági indokokat hozta fel.

– Amíg nem teszünk konkrét lépéseket, hogy megmutassam, a fenyegetőzésem valódi, és komolyan kell venni – felelte Trump –, addig nem sok befolyásunk lesz az ilyen dolgokra.

Azzal távozott az Ovális Irodából.

Most, hogy az elnök kilépett a Porter által ellenőrzött stábtitkári folyamatból, hogy új levélvázlatot készíttessen, Cohn komolyan aggodni kezdett. Elvette a levelet az elnök asztaláról.

Stábfőnöki minőségben eltöltött első néhány hónapja alatt úgy tűnt, Kelly szinte egész nap, minden értekezleten az Ovális Irodában ül. Alig szólalt meg, mintha inkább megfigyelőként és ellenőrként lett volna jelen. Igyekezett csukva tartani az ajtót az Ovális Iroda és az abból nyíló kis kinti iroda között, ahol Madeleine Westerhout dolgozott. A Republikánus Nemzeti Bizottság egykori asszisztense huszonhét éves volt, és hosszú barna hajával és széles mosolyával Hope Hicksre hasonlított. Kelly ezt azzal indokolta, hogy bizalmasabb légkört és nagyobb biztonságot szeretne. Azt is szeretne volna megakadályozni, hogy az emberek csak úgy ki-be járkáljanak, ahogyan az korábban megszokott volt.

* Erről bővebben lásd a Prológust (13. oldal).

– Nem, nem, hagyja csak nyitva! – mondta ilyenkor az elnök. – Látni akarom Madeleine-t, hogy ha kell, szólhassak neki.

Ronny Jackson ellentengernagy, az elnök orvosa majdnem minden nap, de legalábbis hetente több alkalommal benézett Trumphoz.

– Hogy érzi magát ma, elnök úr? – kérdezte, amikor az elnök elhaladt az irodája előtt. A vizsgálatok általában fél perc alatt lezajlottak, és legtöbbször annyi történt, hogy az orvos felírt egy orrsprayt.

Dr. Jackson Kellyt többször is felkereste.

– Az elnököt az utóbbi időben sok stressz éri – közölte vele egy alkalommal. – Lehet, hogy ki kell majd találnunk valamit, amivel lassíthatunk a tempóján, vagy ritkíthatjuk a programjait.

Egy másik alkalommal konkrétan fogalmazott.

– Úgy tűnik, az elnököt a szokásosnál is több stressz éri. A legjobb lenne már holnap megpróbálkoznunk a leterheltsége csökkentésével.

Kelly úgy oldotta meg a dolgot, hogy több „lógós időt” adott az elnöknek. Trump általában maga határozta meg, mikor kezd a munkanapját, és gyakran rugalmas volt, mikor tér vissza az elnöki rezidenciára.

Kelly megpróbált eleget tenni Jackson kérésének. Melyik megbeszélések voltak nélkülözhetetlenek? Adhatnának esetleg Trumpnak reggelente plusz fél vagy egy órát, esetleg esténként egy órával korábban is befejezhetné a munkát? Megpróbálták. Az elnöki teendők mennyisége azonban csak nem csökkent, és Trump sokszor mindenkit alaposan felhúzott, saját magát is beleértve.

Trump összehívott egy csoportot az elnöki rezidencián, hogy megbeszéljék az acélvámok ügyét. Jelen volt Ross, Navarro, Lighthizer, Cohn, McMaster és Porter is. Trump közölte, hogy elege van a vitákból, és alá akar írni egy döntési emlékeztetőt a 25%-os behozatali

vám bevezetéséről, amely mindenkire egyformán vonatkozna, egyetlen ország sem jelentene alóla kivételt.

A vita a megszokott mederben folyt, vagyis egy helyben járt, míg Mnuchin közbe nem vetette, hogy mindenképpen az adóreformnak kell elsőbbséget élveznie. Hozzátette, hogy az elnökség, valamint a republikánus többség a Képviselőházban és a Szenátusban soha vissza nem térő lehetőséget jelent az adóreform elfogadtatására. Reagan elnöksége óta, vagyis harminc éve nem sikerült keresztülvinni ilyesmit.

Mnuchin ugyanakkor arra is figyelmeztetett, hogy sok republikánus szenátor, akikre szükségük lesz az adóreform megszavazásához, szabadkereskedelem-párti, és határozottan ellenzik az acélvámokat.

Elnök úr, őket elveszítheti, mondta.

Ezzel Cohn is egyetértett, és Porter is csatlakozott hozzájuk. McMaster, aki nemzetbiztonsági szempontból közelített a kérdéshez, és aggályosnak tartotta, hogy az acélvámok bevezetése súlyos károkat okozhat a legfontosabb szövetségesekkel való viszonyban, szintén osztotta a véleményüket az adókkal és a republikánus szenátorokkal kapcsolatban.

– Igen, igazuk van – mondta végül Trump. – Bármilyen fontos is ez a dolog, nem tehetjük kockára miatta az adótörvényt. Tehát elhalasztjuk. De amint megvagyunk az adókkal, a kereskedelem kerül sorra. És az egyik első teendőnk lesz, hogy bevezessük ezeket a vámokat.

Most, hogy Bannon kikerült a Fehér Házból, Trump és Sessions szeptember 5-én újabb megoldással álltak elő a bevándorlást illetően. Trump bejelentette, hogy véget vet az Obama-korszakban bevezetett DACA-programnak. Közölte, hogy ez a program „az amnesztiát helyezi előtérbe”, és utasította a Képviselőházat, hogy hat hónapon belül találjon ki helyette valamit.

Két nappal később aztán igyekezett megnyugtatni mindenkit. Szeptember 7-én ezt tweetelte: „Mindenkinek (DACA), aki aggódik

a státusza miatt a hat hónapos időszakban: nincs miért, semmilyen lépés nem lesz!”

Bannon, aki még mindig kapcsolatban állt Trumppal, felhívta az elnököt, és emlékeztette a bevándorlás elleni kemény fellépés fontosságára.

– Tisztában van vele, hogy ez 2013 nyarán majdnem tönkretette a Republikánus Pártot? – idézte fel Bannon az elnökhöz intézett kérdését. – Ez az első számú oka annak, hogy ön most az elnöki székben ül. Ez az egyetlen dolog, ami lerombolhatja a Republikánus Pártot. Ez az amnesztiaügy régóta kísért bennünket.

Stephen Miller azt üzentte a Fehér Ház részéről Bannonnak, hogy a jelenlegi vita a láncbevándorlásról szól. Számításai szerint, ha a jelenlegi politika folytatódik, az ország a következő húsz évben további ötvenmillió bevándorlóra számíthat.

Miller ezt mondta Bannonnak:

– A demokraták sohasem fognak letenni a láncbevándorlásról. Megváltoztatta az országot. A láncbevándorlás a mindenük. Ezzel válósíthatják meg a családegyesítéseiket.

Mint kiderült, Millernek igaza volt. Trump beszélhetett úgy, mint aki kész a kompromisszumra, de a demokratákkal kötendő alku szóba sem jöhetett.

– Egyetlen jó ügyvédem sincs – panaszkodott egy alkalommal Trump az Ovális Irodában. – Borzalmas ügyvédek vannak. – Most éppen Don McGahnt, a Fehér Ház egyik jogtanácsosát pécézte ki magának. – Itt van ez a rakás ügyvéd, akik nem elég agresszívek, akik gyengék, akik nem az én érdekeimet képviselik, akik nem hűségesek. Katasztrófa az egész. Képtelen vagyok jó ügyvédet találni.

Ebbe beleértette a Mueller-vizsgálatot vezető saját ügyvédeit is.

Porter átment Kelly irodájába, hogy figyelmeztesse. Csak maguk voltak.

– Már láttam ezt a filmet – sóhajtotta Porter. – Aggódom, mert ilyesmi előfordult már néhányszor, főleg a különleges ügyész kinevezése után, a Comey–Mueller-időszakban, amikor az elnök annyira emésztette magát, és olyan szétszórt volt, hogy alig lehetett dolgozni, döntéseket hozni, tulajdonképpen gyakorolni az elnöki hatalmat. És iránymutatást sem adott nekünk ahhoz, hogy folytathassuk a kormányzati munkát.

– Szerencsére túljutottunk ezen, de félek, hogy lesznek még ilyen hullámvölgyek, főleg, ha a nyomozás nem jól alakul. Amikor kiborul a bili. Nem tudom, ezúttal mi lesz a kiváltó ok.

Még az is elképzelhető volt, hogy az Oroszországgal kapcsolatos, szenátusbeli és képviselőházi vizsgálatok jelentik majd az utolsó cseppet a pohárban.

– Vagy ki tudja? De jobb, ha ezt szem előtt tartjuk. Ha nem tudjuk jobban szétosztani az ügyeket, ha nem biztosítunk neki időt és teret, hogy foglalkozhasson a Mueller-üggyel, és jobban átlássa a teendőit, akkor az az egész Fehér Házat meg fogja fertőzni.

Trumpnak időre volt szüksége, „hogy kiengedje a gőzt, és érzelmileg egyenesbe hozza magát”.

Porter arra kérte Kellyt, gondolkodjon el ezen, „hogy felkészüljön rá, hogy folytassuk a munkát, és hogy ez az egész ne bénítsa meg a nyugati szárnyat napokra vagy akár hetekre, ahogy az a múltban történt”.

Kelly bólintott.

– Igen, én is láttam belőle ezt-azt. És el tudom képzelni, hová fajulhat.

– Amikor legutóbb történt ilyesmi, alig tudtunk kikecmeregni belőle – mondta Porter. – És még rosszabb is lehet, mint eddig bármikor. Szóval jobban tesszük, ha elkezdünk kisütni valamit a helyzet kezelésére.

Kelly egyetértett.

– Próbáljuk meg – mondta.

De hirtelen egyiküknek sem jutott eszébe semmi használható.

33. fejezet

Nemcsak az egyre kiterjedtebb és szövevényesebb Mueller-vizsgálat terhe nyomta Trump vállát, de a média is folyamatosan azt feszegette, hogy az elnök összejátszott az oroszokkal, és/vagy akadályozta az igazságszolgáltatás munkáját. Igazi keselyűtempó volt ez, durva és könyörtelen. A következmény pedig, Porter szerint: „Az elnök időnként szinte képtelen volt ellátni elnöki teendőit.”

Ezt McMaster is észrevette. Trump általában sem figyelt oda sokáig vagy túlságosan nemzetbiztonsági tanácsadójára, de a helyzet újabban még rosszabb lett, mondta McMaster Porternek.

– Úgy érzem, már fel sem tudom kelteni a figyelmét.

– Ne vegye magára – tanácsolta neki Porter. – Egyértelmű, hogy máshol jár az esze. Egész nap ilyen. Az oroszokkal kapcsolatos hírek miatt van.

Gary Cohn így szólt Porterhöz:

– Ma még annak sincs értelme, hogy egyáltalán megpróbáljunk beszélni vele.

Hope Hicks aggódott.

– Nagyon felhúzta magát ezen az egészen – mondta Porternek. Hicks azt szerette volna, ha az elnök megnyugszik egy kicsit, és nem tesz vagy mond semmi meggondolatlant, olyasmit, amit később esetleg megbánhat. Azt tervezte, ráveszi Trumpot, hogy más dolgokról beszéljen, eltereli a figyelmét a televízióról, talán még meg is próbálja elbagatellizálni a helyzetet.

Felültették az Air Force One-ra, hogy elvigyék egy nagygyűlésre, ahol majd beszédet tart. Miközben leszálltak a gépről, így szólt:

– Azt hiszem, az első tíz percet azzal fogom tölteni, hogy neki-megyek a médiának.

Trump több alkalommal is megkérdezte Portertől, nem akar-e a Fehér Ház jogi főtanácsadója lenni. Porter elutasította az ajánlatot.

Amikor Trumpot meglátogatta a saját személyes ügyvédje, hogy beszéljenek Mueller különleges ügyésszel kapcsolatban, az elnök néha megkérte Portert, hogy vegyen részt a megbeszélésen.

– Szeretném, ha maradna, Rob. Ezen részt kell vennie.

– Én nem vagyok az ügyvédje – tiltakozott Porter. – Nem is ügyvé-di minőségben dolgozom. De még ha így is lenne, akkor is a kormány ügyvédje lennék, nem az ön egyik személyes ügyvédje, ezzel pedig megsérteném az ügyvéd és védenca közötti érintkezésre vonatkozó törvényeket. Tehát nem lehetek idebent.

– Nem, nem, nem! – rázta a fejét Trump. – Ez most nem számít.

Ilyenkor Trump egyik saját ügyvédjének, mondjuk, John Dowd-nak kellett közbelépnie:

– Robnak tényleg ki kell mennie.

– Fogalmam sincs, meddig bírom még – panaszkodott Gary Cohn Porternek. – Tiszta bolondokháza ez az egész. Minden a feje tetejére állt. Ő soha nem fog megváltozni. Semmi értelme alapos, tartalmas összefoglalókat készíteni az elnöknek, teljesen felesleges diákat összeállítani, amikor tudjuk, hogy úgysem figyel oda rájuk. Soha nem jutunk el a végéig. Úgy-ahogy meghallgatja az első tíz percet, aztán valami más témáról akar majd beszélni. Ülhetünk ott egy óráig is, úgysem érünk az összefoglaló végére.

Porter megpróbálkozott vele, hogy tömör tájékoztatókat írjon lényegre törő információkkal, különféle nézőpontokkal, az adott döntéssel járó költségek és előnyök számbavételével, mellette és ellene szóló érvekkel és a következményeivel. Hiába.

Gary Cohn és Robert Lighthizer, az Egyesült Államok kereskedelmi képviselője hónapokon át dolgozott, mire sikerült rávenniük Trumpot, hogy engedélyezze a Kína kereskedelmi gyakorlatával szembeni szellemi tulajdon-védelmi vizsgálat megindítását. Ebben az ügyben Trump anélkül tetszeleghetett a kereskedelemellenes hős szerepében, hogy közben szétvert volna egy kereskedelmi egyezményt. Ezzel a joggal az 1974-es Kereskedelmi Törvény 301-es szakasza ruházta fel, amelynek értelmében az elnöknek hatalmában áll egyoldalúan kereskedelmi büntetőintézkedéseket foganatosítani azon országok ellen, amelyek tisztességtelen kereskedelmet folytatnak az Egyesült Államokkal szemben.

A kínaiak pedig minden szabályt megszegtek. A technológiai cégek ipari titkaitól kezdve a kalózszoftvereken, filmekben és zenéken át a hamisított luxuscikkelig és gyógyszerekig mindent loptak. Bevásárolták magukat cégekbe, majd ellopták a technológiát. Úgy engedtek amerikai cégeket Kínában működni, hogy kötelezték őket technológiájuk odaköltöztetésére, majd amikor ez megtörtént, ellopták a szellemi tulajdonukat. Cohn aljas, mocskos gazembereknek tartotta a kínaiakat. A kormány becslései szerint Kína hatszázmilliárd dollár értékű szellemi tulajdont lopott el.

A 301-es vizsgálat, röviden „a 301-es” értelmében Lighthizernek egy éve volt rá, hogy eldöntse, az Egyesült Államok Kereskedelmi Képvisellete megindítsa-e a hivatalos vizsgálatot Kínával szemben. Ha így dönt, az feljogosítja Trumpot vámok, szankciók és egyéb intézkedések életbe léptetésére.

Az európaiak, a japánok és a kanadaiak is csatlakoznának az Egyesült Államokhoz a szellemi tulajdonjogokat érintő kínai törvénysértések elleni hatalmas, összehangolt fellépésben. Ez lenne Trump első kereskedelmi kényszerítő intézkedése.

Trump végül belement, hogy aláírja az erről szóló emlékeztetőt, és beszédben jelentse be a kínai jogsértések egyéves kivizsgálását. Hosszú és kemény munka volt, mire világos és egyértelmű cselekvési lehetőséget teremtettek számára a kereskedelem frontján.

Az elnöki rezidencián a gazdasági és kereskedelmi csapatokkal folytatott augusztusi megbeszélésen azonban Trump visszakozott. Nem sokkal korábban beszélt Hszi elnökkel, és úgy döntött, mégsem akar fellépni Kína ellen.

– Szükségünk lesz a segítségükre Észak-Koreával kapcsolatban – mondta. – Nem csak az ENSZ Biztonsági Tanácsának egy szavazatáról van szó. Folyamatosan szükségünk lesz a segítségükre. Minden Kínára való utalást ki akarok venni a beszédből.

Nem akarta kockára tenni remek kapcsolatát Hszi elnökkel.

Porter erre azt felelte, hogy a rövid, mindössze kétoldalas emlékeztető öt alkalommal említi Kínát, és csak őket. Az egész ügy Kínáról szól, és már hónapok óta erről tárgyalnak.

– Nem, nem, nem – rázta a fejét Trump. – Nem akarom, hogy kifejezetten Kínáról szóljon. Csináljuk úgy, hogy az egész világra vonatkozzon.

A törvény értelmében az ilyen vizsgálatoknak konkrét országok konkrét tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatait kell megcélozniuk.

– És ebben az esetben ez Kína – magyarázta Porter. – Ezt nem kerülhetjük ki.

– Akkor rendben – bólintott az elnök –, aláírok bármit, de nem akarom megemlíteni Kínát.

– Pedig nem magyarázhatjuk meg, mi ez, anélkül, hogy megemlítenénk: Kínát vesszük célba.

Oké, egyezett bele Trump. A beszédben aztán így fogalmazott:

– A szellemi tulajdon más országok általi ellopása hazánknak évről évre munkahelyek millióiba és sok-sok milliárd dollárjába kerül. Már túl régóta szivattyúzzák el ezt a vagyont az országból, miközben Washington nem tett semmit... De Washington többé nem huny szemet előlött.

Kínát egyetlenegyszer említette meg.

Cohn és Porter abban reménykedtek, hogy a 301-es beindítását jóváhagyó emlékeztető aláírása eltereli Trump figyelmét az acél- és alumíniumvámok azonnali bevezetéséről.

Hiába próbálta bármelyikük is megingatni Trump meggyőződését a kereskedelmi mérleg hiányának fontosságáról és a vámok kivetésének szükségességéről, az elnök tapodtat sem engedett.

– Tudom, hogy igazam van – közölte. – Ha nem értenek egyet velem, tévednek.

Cohn jól tudta, hogy a valódi csatát a vámok miatt vívják majd meg, Trump nézetei ugyanis ezzel kapcsolatban voltak a legmerevebbek, és ezzel okozhatta a legnagyobb kárt az Egyesült Államok és a világ többi gazdaságának. Minden adatot az elnökre zúdított, amivel csak alá tudta támasztani, mekkora katasztrófát okoznának, és mennyit ártanának a gazdaságnak az importacélra kivetett vámok.

A Cohn által átküldött egyik tizenhét oldalas dokumentumban lévő diagramon jól látszott, milyen csekély bevétel származott abból, hogy Bush elnök 2002-2003-ban hasonló okokból acélvámokat vetett ki. A bevétel eszerint nem haladta meg a hatszázötvenmillió dollárt, ami a teljes, 1,78 ezermilliárd dolláros szövetségi bevételnek mindössze 0,04%-át tette ki.

A 25%-os acélvámból befolyó becsült bevétel ezúttal 3,4 milliárd dollár lett volna, vagyis a 2018-ra várható 3,7 ezermilliárd dolláros teljes bevétel 0,09%-a.

Ugyanakkor amerikai munkahelyek tízezrei szűntek meg az acélra épülő ipari szektorokban, figyelmeztetett Cohn, és ennek bizonyítására is mutatott egy diagramot.

Trumpnak három szövetségese volt, akik egyetértettek vele abban, hogy a kereskedelmi deficit igenis számít: Wilbur Ross kereskedelmi miniszter, Peter Navarro és Bob Lighthizer, az Egyesült Államok kereskedelmi képviselője.

Navarro azt hozta fel, hogy az adatok között nem szerepelnek a 2002-2003-as Bush-vámok idején az acélgyárakban teremtett munkahelyek.

– Igaza van – válaszolt Cohn. – Hatezer munkahelyet teremtettünk az acélgyárakban.

– Az adatai egyszerűen rosszak – kötötte az ebet a karóhoz Navarro.

Trump eltökélt volt az acélvámok bevezetését tekintve.

– Nézzék! – mondta. – Megpróbáljuk. Ha nem válik be, visszacsináljuk.

– Elnök úr – tiltakozott Cohn –, ilyet nem játszunk az amerikai gazdasággal. – A lépés óriási tétje miatt nagyon fontos volt, hogy konzervatívan álljanak a dologhoz. – Akkor teszünk meg valamit, ha 100%-ig biztosak vagyunk benne, hogy működni fog, és akkor is imádkozunk, hogy igazunk legyen. A nemzetgazdaságban nem kísérletezgetünk fifti-fifti esélyekkel.

– Ha nincs igazunk – ismételte meg Trump –, akkor megszüntetjük őket.

A NAFTA is Trump egyik vesszőparipájának számított. Az elnök már hónapok óta emlegette, hogy ki akar lépni a NAFTA-ból, és újra akarja tárgyalni a feltételeket.

– Csak úgy lehet jó alkut kötni, ha a régít szétverjük. Amikor szétrúgom, abban a hat hónapban egymás lábát tapossák majd, hogy a tárgyalóasztalhoz ülhessenek.

A tárgyalásokkal kapcsolatban azt a filozófiát vallotta, hogy az igen eléréséhez előbb nemet kell mondani.

– Ha felrúgja a megállapodást – figyelmeztetett Cohn –, lehet, hogy vége az egésznek. Ez a lehető legkockázatosabb stratégia. Vagy beválik, vagy csődbe megyünk.

Cohn ekkor rádöbrent, hogy Trump már hatszor ment csődbe, és ez a jelek szerint nem különösebben zavarta. Végül is a csőd is csak egy üzleti stratégia. Álljunk fel az asztaltól, és fenyegetőzzünk a megállapodás felrúgásával. *Az igazi hatalom a félelem.*

A Goldman Sachs évtizedek óta nem volt hajlandó üzletet kötni a Trump Organizationnel vagy magával Trumppal, mert tudták, hogy bárkivel képes megtenni, hogy nem fizet vagy perel. Amikor Cohn még új volt a Goldmannél, az egyik fiatal kereskedőjük egy kaszinóügylet keretében kötvényeket adott el Trumpnak.

Cohn figyelmeztette a fiatal kereskedőt, hogy ha nem tudja nyélbe ütni az üzletet, ki fogják rúgni. A fickó nagy szerencséjére azonban Trump fizetett.

Ám az, hogy Trump ezt az ingatlanüzletből magával hozott mentalitást a kormányzásban is alkalmazni akarta, és hajlandó lett volna csődbe juttatni az Egyesült Államokat, már teljesen más dolog volt.

Egy másik megbeszélésükön Cohn megmutatta az elnöknek a Kereskedelmi Minisztérium egyik jelentését, amely szerint az Egyesült Államok számára létfontosságú a Kínával folytatott kereskedelem.

– Ha én lennék Kína, és tényleg tönkre akarnám tenni Amerikát, egyszerűen nem küldenék több antibiotikumot. Tudja, elnök úr, hogy idehaza tulajdonképpen nem gyártunk antibiotikumot? – A jelentésből az is kiderült, hogy az Egyesült Államokban egyáltalán nem gyártják a kilenc legfontosabb antibiotikumot, köztük a penicillint. Az országban felhasznált antibiotikum 96,6%-a Kínából származik. – Nem gyártunk penicillint.

Trump furcsán nézett Cohnra.

– Szóval, amikor a csecsemők elkezdenek garatgyulladásban meghalni, mit mond majd az anyjuknak, uram? Azt, hogy „a kereskedelmi mérleg hiánya igenis számít”? – kérdezte Cohn.

– Megvesszük más országoktól – mondta erre Trump.

– Tehát a kínaiak mostantól a németeknek fogják eladni [az antibiotikumot], a németek pedig felárazva továbbadják nekünk. A kereskedelmi mérleg hiánya Kínával szemben csökkenni fog, de Németországgal szemben nagyobb lesz. – Az amerikai fogyasztóknak pedig felárat kell majd fizetniük. – Ez jó lesz a gazdaságnak?

Navarro erre azt mondta, majd nem a németektől, hanem mástól veszik meg.

– Ugyanaz a probléma – rázta a fejét Cohn. – Csak átrendezzük a nyugágákat a Titanic fedélzetén.

Trump másik mániája az amerikai autóipar volt. Azt hajtogatta, hogy Kína rengeteg kárt okoz az iparágaknak, és még többet az amerikai munkavállalóknak.

Cohn összeszedte a hozzáférhető legjobb statisztikákat. Trump nem volt hajlandó olvasni, így Cohn bevitte a diagramokat az Ovális Irodába. A számok azt mutatták, hogy az amerikai autóipar jól teljesít. Az egyik ábra szerint a detroiti Három Nagy 1994 óta 3,6 millióval kevesebb személyautót és kisteherautót gyártott, az ország többi része azonban, különösen a délkeleti régió, éppen 3,6 millióval többet.

A BMW 3-as szériával például az egész világot Dél-Karolina látja el, mondta Cohn. Az összes Mercedes szabadidő autó is az Egyesült Államokban készül. A szakszervezeti törvényeknek köszönhetően a Detroitban megszűnt több millió autóiipari munkahely most Dél- és Észak-Karolinába került át.

Trump rákérdezett az üresen álló gyárak problémájára. – Ezt is meg kell oldanunk.

Cohn erre egy másik, „Az Egyesült Államok eredményei a WTO-vitákban” címmel ellátott dokumentumot tett le az elnök elé. Ez abban a napi összefoglalóban szerepelt, amit Porter éjszakánként állított össze az elnök számára, ám Trump szinte soha nem nyitotta ki.

– A Világkereskedelmi Szervezet a legrosszabb szervezet, amit valaha létrehoztak! – fortyant fel Trump. – Mindenki másnál több ügyet veszítünk el.

– Ez is ott van az összefoglalójában, elnök úr – magyarázta Cohn türelmesen, és elővett egy másik jelentést. A dokumentum szerint az Egyesült Államok a WTO-ügyei 85,7%-át megnyerte, ami átlagon felülinek számított. – Kínával szemben nyertünk kereskedelmi pere-

ket a baromfira, acélra és gépjárművekre igazságtalanul kirótt plusz vámok miatt, és a nyersanyagokra és ritkaföldfémekre vonatkozó igazságtalan kiviteli korlátozásokat illetően is. Az Egyesült Államok ezen kívül a vitarendezési rendszer révén azt is elérte, hogy Kína több szektorban megszüntesse az állami szubvenciókat.

– Ez baromság – legyintett Trump. – Rosszak az adatok.

– Nem rosszak. Ezek az Egyesült Államok kereskedelmi képviselőinek az adatai. Hívja fel Lighthizert, és kérdezze meg.

– Nem hívom fel Lighthizert – morogta Trump.

– Nos – vont vállat Cohn –, akkor majd én felhívom. Ezek tények. Senki sem fogja kétségbe vonni ezeket az adatokat. – Majd hozzátette: – Az adatok azok adatok.

Cohn időnként Pence alelnökhöz fordult segítségért, de mindig szigorúan négy szemközt beszélgettek. Az acél- és alumíniumvámokról is elmondta neki a véleményét.

– Mike, szükségem van a segítségére ebben az ügyben.

– Egyetértek azzal, amit mond – felelte Pence. – Csak nem tudom, mit tehetnék.

– Mike, az összes állam közül Indiana járna a legrosszabbul az acél- és alumíniumvámok bevezetésével. Az indianai Elkhart a világ hajó- és lakóautógyártó fővárosa. Mi kell a hajókhoz és a lakóautókhoz? Alumínium és acél. A vámok ki fogják végezni az államát.

– Igen, értem.

– Tud segíteni nekem?

– Megteszek mindent, amit tudok.

Pence szokásához híven félreállt. Nem akarta, hogy tweeteljenek róla vagy idiotának állítsák be. Ha Cohn az ő tanácsadója lenne, ugyanezt javasolta volna neki: tartsa távol magát ettől.

Kelly arra a megállapításra jutott, hogy Peter Navarro jelenti a problémát. Navarro állandóan bejárkált az Ovális Irodába, és a kereskedelmi mérleg hiányáról suttogott Trump fülébe. Mivel tulajdonképpen nyitott kapukat döngtetett, várható volt, hogy Trump hamarosan teljes sebességre kapcsol, és közli, hogy ma aláírja a törvényt.

Cohn minden alkalmat megragadott, hogy ismételtesse Kellynek, mekkora katasztrófa Navarro. Szabaduljon meg tőle, mondogatta neki, rúgja ki. Amíg ő itt van, nem jutnak egyről a kettőre.

Kelly kikérte Porter véleményét is.

– A jelenlegi helyzet tarthatatlan – válaszolta Porter. – Nem hiszem, hogy meg tudna szabadulni Peterből, az elnök imádja. Sohasem engedné kirúgni. – Előléptetni sem lehet, ahogy ő maga szeretné, mert az eléggé abszurd lenne. – Peternek felelnie kellene valakinek, hogy ne érezhesse úgy, közvetlen bejárása van az elnökhöz. Én az esetek jó részében meg tudom akadályozni ebben.

Kelly úgy döntött, megmutatja, ki a főnök, és szeptember 26-ára megbeszélésre hívta a szemben álló feleket. Az esemény olyan volt, mint egy párbaj. Navarrónak megengedte, hogy hozzon magával egy segédet, és ő Stephen Millert választotta. Cohnt Porter kísérte el.

Navarro azzal nyitotta a vitát, hogy a kampány idején azt ígérték neki, az elnök asszisztenseként dolgozhat, és most csak helyettes asszisztens. Ezt árulásnak érezte. Azt mondta, képtelen elhinni, hogy ilyen régóta tart már a helyzet. Beszélt erről az elnökkel is, aki nem igazán volt tisztában az elnöki asszisztens és az asszisztens helyettese közötti különbséggel. Trump úgy gondolta, a különleges asszisztens titulus sokkal jobban hangzik; nem tudta, hogy ez még alacsonyabb beosztás.

Navarro szerint az elnök azt mondta neki, olyan címet és alárendeltségi struktúrát kap, amelyet csak akar. Ő és a Kereskedelmi Tanács képviselte az amerikai munkást, a termelés gerincét, az elfeledett kisembert.

– Amit Peter művel, az ámokfutás – reagált erre Cohn. – Ő gyártja ezeket a problémákat. Hazugságokkal tömi az elnök fejét. Senki sem

ellenőrzi. Ő a forrása minden zűrzavarnak, ami ebben az épületben uralkodik.

– Garynek fogalma sincs, miről beszél – vágott vissza Navarro. – Gary csak egy globalista. Nem hűséges az elnökhöz. – Porter pedig állandóan babrál a rendszerrel, és manipulál, hogy mindent visszatartson, és Navarro ne juthasson be az elnökhöz.

– Na jó! – csattant fel Kelly. – Elegem van ebből. Peter, mostantól a Nemzeti Gazdasági Tanács tagja lesz, és Gary lesz a felettese. Ez így lesz, és kész. Ha pedig nem tetszik, felmondhat. A megbeszélésnek vége.

– Fellebbezek! – tiltakozott Navarro. – Beszélni akarok az elnökkel!

– Nem beszél az elnökkel – közölte Kelly. – Most pedig kifelé az irodából!

Hónapok teltek el.

– Hová az ördögbe tűnt az én Peteröm? – kérdezte egy nap az elnök. – Már két hónapja nem beszéltem Peter Navarróval.

De mint annyiszor, a dolognak most sem lett folytatása.

34. fejezet

Az elnök Kim Dzsongunnal való szembenállása egyre személyesebb jelleget öltött.

Trump ritkán szállt magába és tűnődött el, de amikor a feszültség a tetőfokára hágott, egy ilyen pillanatban a következőt mondta az Air Force One fedélzetén:

– Ez a fickó örült. Őszintén remélem, hogy nem lesz rossz vége ennek az egésznek.

Folyamatosan egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tett Észak-Koreával kapcsolatban; hol provokatív és fellengzős volt, hol pedig azt bizonygatta, hogy békét akar. Májusban még kijelentette: „megtiszteltetésnek” érezné, ha „a megfelelő körülmények között” találkozhatna Kimmel. Augusztusban azonban már úgy fogalmazott a sajtónak, hogy „Észak-Korea jobban teszi, ha nem fenyegeti tovább az Egyesült Államokat. Olyan tűzzel és dühvel találják ugyanis szemben magukat, amelyet még nem látott a világ.”

Mivel megoldás csak nem mutatkozott, McMaster új stratégiát hirdetett, amelynek lényege egy Észak-Korea elleni nyomásgyakorló kampány volt. Az aláírt dokumentumban felvázolt terv szerint nyomás alá kellett helyezni Kínát és Észak-Koreát, hogy tárgyalóasztalhoz üljenek az utóbbi atomfegyverprogramjáról, és leállítsák az interkontinentális ballisztikus rakéták fejlesztését. A Pénzügyminisztérium feladata volt kidolgozni a szankciókat, a Külügyminisztériumnak pedig Kínát kellett rábírnia, hogy vesse be Phenjannal szembeni befolyását.

A Védelmi Minisztérium eközben a Kék Villám nevű hadgyakorlat keretében berepüléseket hajtott végre a koreai légtérben, és korlátozott

kiberhadviselési tevékenységet végez, hogy demonstrálja az amerikai katonai csapásmérő képességeket, és bizonyítsa a fenyegetés valóságát. Ám ezeknek a lépéseknek nem konfliktus kiobbantása volt a céljuk.

McMaster folyamatosan azt ismételte a Nemzetbiztonsági Tanácsban, hogy Trump nem hajlandó elfogadni egy atomfegyverrel rendelkező Észak-Koreát.

Az elnök azonban majdnem mindenről összefoglalta a véleményét a *The New York Times*-nek adott interjújában: „Mindig mozgok. Mindkét irányba teszek lépéseket.”

Dunford, az Egyesített Vezérkar elnöke a Művelési Igazgatóságon (J3) belül létrehozott egy stratégiai kommunikációs sejtet az észak-koreai üzenetküldési lehetőségek elemzésére. Milyen lépéseket tehetnek, amelyek eléggé fenyegetőek ahhoz, hogy elrettentő erejük legyen?

Amikor már három repülőgép-hordozó tartózkodott a térségben, Mattis nyugtalanságának adott hangot. Vajon nem válthatják-e ki ezzel Kim váratlan ellenlépését? Nem történhet-e meg, hogy az Egyesült Államok maga robbantja ki a háborút, amelyet annyira igyekszik elkerülni? Mattist a jelek szerint jobban aggasztotta a dolog, mint sokakat a Pentagonban, és még többeket a Fehér Házban.

Sokat forgatta Barbara Tuchman történész *The Guns of August* („Augusztusi ágyúk”) című könyvét, amely az I. világháború kitörésével foglalkozott.

– Megszállottan érdekli 1914 augusztusa – mondta róla az egyiktisztviselő –, és az a jelenség, hogy az országok óvatos tervezésnek szánt katonai lépéseket tesznek, amelyek aztán szándékukon kívül oda vezetnek, hogy nem tudnak leszállni a háború felé robogó vonatról.

A háború vonata pedig lendületbe jön, „és egyszerűen nem lehet többé megállítani”.

Mattis nem akart háborút. A fennálló állapotokat és a háború elkerülésének stratégiáját még ilyen óriási feszültség közepette is mindkét fél számára előnyösnek tekintette.

A tisztviselő így foglalta össze a helyzetet:

– Mattis és Dunford azon a véleményen vannak, hogy Észak-Koreát féken lehet tartani. Dunford meg is mondta, hogy „ezt a tanácsot adtam az elnöknek”.

2017. szeptember 19-én Trump megtartotta első beszédét az Egyesült Nemzetek Közgyűlése előtt. Ekkor nevezte első ízben „Rakétaembernek” Észak-Korea vezetőjét. Kijelentette, hogy amennyiben az Egyesült Államok arra kényszerül, hogy megvédje magát, „akkor nem lesz más választása, mint eltörölni Észak-Koreát a föld színéről”.

Kim három nappal később vágott vissza:

– Az ijedt kutya hangosabban ugat – mondta. – Trump örült haramia, gengszter, aki szeret a tűzzel játszani. Nem baj, én majd végleg megszeliídem ezt az elmebeteg amerikai vénembert.

Szeptember 23-ai tweetjében Trump „Kis Rakétaembernek” nevezte Kimet.

Trump és Porter együtt ültek az elülső elnöki kabinban az Air Force One fedélzetén. A televízióban a Fox News híradója ment.

– Kis Rakétaember – szólalt meg büszkén Trump. – Szerintem ez eddig a legjobb, ez a legjobb gúnynevem.

– Tényleg vicces – bólintott Porter –, és úgy tűnik, tényleg felhúzza vele Kimet.

Majd megkérdezte:

– De tulajdonképpen mire megy ki a játék? Ha tovább pufogtatjuk a frázisokat, szócsatába keveredünk, az pedig elharapózik, akkor milyen eredményt remél? Hogyan végződik ez az egész?

– Soha nem szabad gyengeséget mutatni – felelte Trump. – Mindig erőt kell sugározni. Meg kell győznünk Kimet és másokat, hogy bármire kész vagyok az érdekeink védelmében.

– Igen, azt akarja, hogy Kim állandó készenlétben legyen – mondta Porter. – És egy kicsit kiszámíthatatlannak is akar látszani. De ő is elég kiszámíthatatlannak tűnik. És még abban sem lehetünk biztosak,

hogy teljesen normális-e. Nem tudhatjuk, megvan-e még az ép esze. Őt nem kötik olyan politikai korlátok, mint másokat. Úgy látom, nagyon azt akarja, hogy komolyan vegyék a nemzetközi porondon.

– Erőt kell mutatnunk – ismételte meg az elnök.

– Nem tudom – kötötte az ebet a karóhoz Porter –, vajon attól, hogy kínos helyzetbe hozzuk, meghunyászkodik, vagy inkább csak tovább provokáljuk?

Trump erre nem válaszolt. A testbeszéde elárulta: tisztában van vele, hogy Kim bármire képes. Rövid szünet után ezzel a következtetéssel zárta le a beszélgetést: Az egész az akaraterők küzdelme.

– Vezető áll szemben vezetővel. Férfi a férfival. Én és Kim.

Szeptember végén Kelly tábornok megkérte Grahamet, hogy jöjjön el a Fehér Házba egy közelgő, Észak-Koreával kapcsolatos terepasztal-hadgyakorlat miatt.

A híradások tele voltak Trump és Tillerson egymásnak ellentmondó nyilatkozataival. Tillerson heteken át kampányolt az általa „négy nemnek” nevezett elképzelésével: Az Egyesült Államok nem akar rezsimváltást, sem a rezsim összeomlását; nem akarja felgyorsítani a két Korea újraegyesülését; és nem keres ürügyet arra, hogy katonákat küldhessen északra.

– A fickó most biztosan találga – mondta Kelly Grahamnek, Kim Dzsongunra utalva.

Graham drámai javaslatot tett Kellynek és McMasternek:

– A kínaiaknak meg kellene ölniük, és egy olyan észak-koreai tábornokot ültetni a helyére, akit irányíthatnak – közölte. Kínának annyi befolyása legalább van, hogy Észak nem támadna. – Úgy gondolom, egyértelműen a kínaiak jelentik a helyzet kulcsát, nekik kell kiiktatniuk őt. Nekik, nem nekünk. És a kezükbe kell venniük a nukleáris arzenált. És szépen le kell csendesíteniük ezt az egészet. Vagy irányítaniuk kell a fickót. Meg kell állítaniuk, mielőtt nagy nukleáris arzenált épít ki. Attól félek a legjobban, hogy esetleg eladja.

Azt javasolta, hogy Trump a következőt mondja Kínának: „A világ veszélyes hely. Nem fogom engedni, hogy ez a rezsim atomfegyverrel fenyegetse a hazánkat.”

Graham elmondása szerint Trump közölte vele, nem fogja hagyni, hogy ez megtörténjen. Mindent megtett, épp csak újsághirdetést nem adott fel, hogy a világ tudomására hozza, mit mondott neki az elnök.

Október 1-jén, hónapokkal azután, hogy Tillerson nyilvánosan megszólította Észak-Koreát, és megpróbált párbeszédet kezdeményezni, Trump a következőt tweetelte: „Szóltam Rex Tillersonnak, csodálatos külügyminiszterünknek, hogy az idejét pocsékolja, amikor tárgyalni próbál a Kis Rakétaemberrel.” És: „Takarékoskodj az energiáddal, Rex, megteesszük, amit kell!”

A harcias üzenetet széles körben úgy értelmezték, hogy aláássa az ország diplomáciai vezetőjének tekintélyét.

Trumpnak ezt a jelek szerint valamiféle hirtelen sugallat diktálta. Az elnökválasztási kampány során ugyanis ő maga nyújtott békejobbot Kimnek, és fejezte ki hajlandóságát, hogy leüljön tárgyalni vele egy hamburger mellett.

Nem szabad azonban megfeledkeznünk róla, hogy Trump hajlamos volt úgy keltetni az erős kéz látszatát, hogy teremtett egy gyakran meglehetősen kockázatos helyzetet, amely azelőtt nem is létezett. Korábban elképzelhetetlen lett volna nukleáris fegyverekkel fenyegetni a kiszámíthatatlan észak-koreai rezsimet, ő mégis megtette. És mint kiderült, ez csak a kezdet volt. A múlt irányvonalakhoz igazodó, megoldásokat kereső elnöki gyakorlata véget ért.

Trump hamarosan rövidebbre fogta Kelly gyepölőjét, és a legenda, mely szerint Kelly irányítja Trumpot, néhány hónap alatt semmivé lett. Egyértelművé vált, hogy Trump érzelmileg nem viseli el a külső irányítást. Mintha azt mondta volna, nem bírom ezt tovább.

Úgy érzem, védőburkot vonnak körém. Úgy érzem, már nem én irányítok.

Novemberben Trump látta a televízióban, ahogy Chris Crane, a Bevándorlási és Vámügyi Hivatal szakszervezetének vezetője arról panaszkodik a Fox Newson, hogy nem tud Trump közelébe jutni. Azt mondta, Trump cserben hagyta őket. A szakszervezet hat héttel a választás előtt beállt Trump mögé; ez volt az első alkalom, hogy a szervezet tanácsa támogatott egy elnökjelöltet.

Trump valósággal felrobbant.

Kelly és Chris Crane ki nem állhatták egymást. Amikor Kelly belbiztonsági miniszter volt, megakadályozta, hogy a Bevándorlási és Vámügyi Hivatal ügynökei keményen lecsapjanak bizonyos bevándorlási törvényszegésekre.

Trump meghívta Crane-t az Ovális Irodába anélkül, hogy Kellyt tájékoztatta volna erről.

– Kelly teljesen elvágott bennünket az elnöktől – mondta Crane. – Pedig kiálltunk önért. Támogattuk önt. Támogatjuk minden döntését. Most pedig még csak nem is beszélhetünk önnel.

Kelly megtudta, hogy Crane az Ovális Irodában van, és berontott hozzájuk. Crane-nel hamarosan válogatott szitkokat vagdostak egymás fejéhez.

– Nem hiszem el, hogy beenged az Ovális Irodába egy ilyen seggfejet, mint ez! – tájékozott Kelly Trumpnak. Ha mostantól így mennek a dolgok, tette hozzá, „akkor lemondok!” Azzal kiviharzott.

Trump később azt mondta másoknak, hogy azt hitte, Kelly és Crane ökölrel esnek egymásnak.

Kelly arra ösztökölte az elnököt, hogy nevezze ki új miniszternek Kirstjen Nielsent, a negyvenöt éves jogászt, aki annak idején a Belbiztonsági Minisztériumban Kelly helyettese volt.

– Kirstjen az egyetlen, aki alkalmas rá – érvelt az elnöknek. – Ismeri a minisztériumot, a stábfőnököm volt, fantasztikus ezekben a dolgokban.

A jelölést október 11-én küldték el a Szenátusnak.

Az elnök látta a tévében, hogy a Fox News riportere, Ann Coulter „a nyitott határok megszállottjának” nevezi az egyébként Trump határvédő falát is ellenző Nielsent. Lou Dobbs még egy lapáttal rátett erre: közölte, hogy Nielsen amnesztiapárti, nem igaz hívő, nem keményvonalas a bevándorlásban, és dolgozott George W. Bush alatt. Nielsen a szenátusi meghallgatásán azt mondta:

– Semmi szükség egy óceántól óceánig húzódó falra.

Dobbs, Trump lelkes támogatója „vérlázítónak” nevezte ezt a megjegyzést.

– Mindenki szerint borzalmas az a nő – mondta később Trump Kellynek az Ovális Irodában. – Ez egy vicc. Ez a nő Bush embere volt. Mindenki utálja. Hogy vehetett rá ilyesmire?

– Ő a legjobb – felelte Kelly. – Sőt a legjobbak legjobbika. Sze mélyesen vállalom garanciát érte. Ő volt az első nő a minisztérium vezetésében. Tudom, hogy jó ember. Remek munkát fog végezni. Nagyon hatékony lesz. Az ön csapatának a tagja. A jobbkezem volt, amikor ott dolgoztam. Jól ismeri az egész minisztériumot.

– Ez mind baromság! – fortyant fel Trump. – Borzalmas az a nő. Egyedül maga gondolja úgy, hogy jó bármire is. Lehet, hogy kénytelenek leszünk visszavonni a jelölését.

Kelly felemelte a kezét.

– Akkor lehet, hogy én meg kénytelen leszek lemondani.

És kiviharzott.

Porter később letette Trump elé Nielsen kinevezését, hogy írja alá; ezzel hivatalosan is ő lesz a miniszter.

– Nem vagyok biztos benne, hogy ezt most alá akarom-e írni – mondta Trump. – Egyszerűen nem vagyok biztos ebben a nőben.

– Megerősítették – mondta Porter. A Szenátus 62:37 arányban elfogadta a kinevezését. – Ön is részt vesz az eskütételén.

Trump aláírta.

Kelly Bret Baier műsorában a Fox Newson azt mondta, Trump bizonyos „fejlődési folyamaton” ment át, és „megváltozott a hozzáállása a DACA-ügyhöz, sőt még a falhoz is”.

A Fehér Házban Trump valósággal őrjöngött.

– Látta Kellyt a tévében? – kérdezte Portertől. – „Fejlődtem? Megváltozott az álláspontom?” Ki a fenének képzei ez magát? Szemernyit sem változtam! Pontosan azt gondolom, mint régen! Meg fogjuk építeni azt a falat. Meg fogjuk építeni végig az egész határ mentén!

Zach Fuentes, Kelly asszisztense figyelmeztette a nyugati szárny stábjának vezetőit, hogy Kelly nem tud túl sokáig egy dologra koncentrálni, könnyen elkalandozik a figyelemre.

– Nem a részletek embere – magyarázta Fuentes, aki már a Belbiztonsági Minisztériumban is Kelly asszisztenseként dolgozott. – Soha ne tegyenek elé egy oldalnál többet. Lehet, hogy rápillant, de nem fogja elolvasni az egészset. Mindig húzzák alá vagy emeljék ki a főbb pontokat.

Voltak ugyanakkor bizonyos témák, különösen katonai jellegűek, tette hozzá Fuentes, amelyekre teljes mértékben odafigyel, és amelyekről akár hosszasan el is akar majd beszélgetni.

Általában, folytatta, „harminc másodpercük lesz, hogy beszéljenek vele. Ha nem sikerül felkelteniük a figyelmét, nem fog koncentrálni.”

Kelly minden hétfőn, szerdán és pénteken stábértekezletet tartott a Fehér Ház húsz legmagasabb beosztású munkatársával a Roosevelt-teremben. Ilyenkor gyakran az elnökkel folytatott megbeszélései kerültek terítékre.

– Hétvégén beszéltem az elnökkel – kezdte az egyik értekezleten. – Komolyan eltökélte, hogy teljesen kivonulunk a Koreai-félszigetről. Rá akarja kényszeríteni a dél-koreaiakat, hogy fizessenek a THAAD-ért. Rengeteget vitatkoztunk a dologról, én pedig nem hagytam magam, és megmondtam neki, hogy nem teheti ezt.

Ahogy maga Kelly is egyre jobban belekerült a washingtoni politika keresztútjába, és egyre több bírálat érte a médiában, ezeken a stábértekezleteken egyre többet beszélt a sajtóról és a saját szerepéről.

– Egyedül én védem az elnököt a sajtótól – mondta egy alkalommal. – Az újságírók a skalpját akarják. Meg akarják semmisíteni. Én pedig el vagyok szánva rá, hogy az útjukba állok, és felfogom a golyókat meg a nyílveszőket. Mindenki a bőrünkre pályázik!

– A sajtó gyűlöli az elnököt. Gyűlölnek bennünket. Soha, egyetlen pillanatra sem fognak békén hagyni. Ez már nyílt ellenségeskedés. Ezért kapjuk mindezt a nyakunkba. Engem is célba vettek, mert egyedül én állok az elnök előtt, és próbálom védeni.

Az irodájában tartott szűk körű megbeszélésen Kelly egyszer ezt mondta az elnökről:

– Ez egy idióta. Semmi értelme azzal próbálkozni, hogy bármiről is meggyőzzük. Teljesen elment az esze. A bolondokházában vagyunk. Fogalmam sincs, egyáltalán mit keres itt bármelyikünk is. Ez életem legrosszabb munkája.

Kelly befolyása csökkenni kezdett, és egyre kevésbé vonták be a döntésekbe. Trump akkor beszélt a Kongresszus tagjaival, amikor Kelly nem volt ott. Maga hívta fel Chuck Schumert, Tom Cottont, Lindsey Grahamet, Dick Durbint vagy a kabinet tagjait, mintegy hangsúlyozva ezzel, hogy ő maga látja el egy személyben saját kabinetfőnöke és a törvényhozási ügyek igazgatójának szerepét.

– Madeleine! – kiáltott ilyenkor. – Hívja fel nekem Ryan képviselőházi elnököt!

Trump elkezdett kérdezősködni.

– Mi a helyzet Kellyvel? – kérdezte Portertől. – Kemény fickó, de nekem úgy tűnik, mintha túl kemény lenne. Nem vagyok biztos benne, hogy a stáb túlzottan kedveli.

– Szerintem előnyére válik – felelte Porter. – Jobb, ha félnek az embertől, mint ha szeretik. De megvannak a korlátai, és szerintem csak el kellene fogadnia őket. Ahogy önnek is. – Porter szerint Kelly gyenge pontját a törvényhozási ügyek jelentették. – Tényleg szüksége lenne egy jó politikai igazgatóra, mert az nem Kelly asztala. És ha azt akarja, hogy a stáb főnöke legyen egyben a fő politikai tanácsadója is, akkor ne Kelly legyen az.

Tillerson több alkalommal is panaszkodott Kellynek, hogy Porter anélkül írat alá Trumppal döntési emlékeztetőket, hogy előbb egyeztetne azokról a külügyminiszterrel.

– Tudom, hogy próbálja Rexet is bevonni – mondta Kelly Porternek –, de nem vihet egy döntési emlékeztetőt az elnök elé, nem tájékoztathatja az elnököt ilyen ügyekben, ha nincs konkrét aláírása a külügyminisztertől. – Kelly világossá tette, hogy az általában véve a Külügyminisztériumtól vagy a Tillerson stáb főnökétől érkező visszajelzések nem elegendők. Nem akarok döntéseket, utasította Kelly, „amíg nem beszélt meg vagy e-mailezte le a dolgot magával Rexszel”.

A konfliktus híre Trump fülébe is eljutott. Az elnök kedvelte az agresszív nézeteltéréseket, mert ezek általában sokféle nézőpontot a felszínre hoztak. A túlzott összhang általában csordaszellellem kialakulásához vezet. Szerette, ha káosz uralkodik és küzdelem zajlik a környezetében.

November 27-én, hétfőn este kilenc óra körül, több mint négy hónappal azután, hogy Priebus távozott a Fehér Házból, az elnök felhívta a mobilszámán. Tíz percen át beszéltek.

Mi a helyzet a közelgő alabamai szenátusi választással? Hogy sikerült az óceánjárós vakáció, amelyen Priebus nemrég részt vett? Trump megjegyezte, hihetetlen, milyen sok mindent megoldottak együtt az első hat hónapban. Hogy állnak a dolgok az adóreformmal?

És a republikánus szenátorokkal, akik kitartanak az adóügyekben? Trump azt felelte, hogy a *The New York Times*ban azon a héten lehözött sztorik baromságok.

Trump azt is megkérdezte, hogyan teljesít szerinte Rex. Mit gondol, boldogul?

Priebus óvatos válaszokat adott. Úgy vélte; Tillerson nagyszerű munkát végezne, de túl kemény az elnökkel. Az elnök pedig nem szereti, ha túl kemények vele.

De a beszélgetés nem érintett súlyos témákat, mintha Trump csak csevegni akart volna valakivel. Kelly csak a munkát ismerte. Kelly nem ülne le csak úgy csevegni.

Az elnök meghívta Priebust, hogy december 19-én, kedden ebédeljen vele a Fehér Házban. Magánügyvédként az elnökhöz való közelsége és nagy nyilvánossághoz jutó találkozóik jó reklámot jelentettek az ügyfelek felé. A világ tudta, hogy Priebus továbbra is tényező. Az elnök Tillersonnal kapcsolatos kérdései azonban eszébe juttatták Priebusnak, annak idején hányszor jutott vissza hozzá, hogy Trump másokat faggatott ki vele kapcsolatban: Maga szerint hogy muzsikál Reince?

Ezek pedig kellemetlen emlékek voltak. Trump mindig kikérte mindenki véleményét mindenki másról, mintha iskolai értesítőt vezetett volna. Ez bomlasztó hatással járt, és könnyen önbeteljesítővé válhatott, ugyanis aláasta és kikezdte az érintettek hírnevét és státuszát.

– Az elnöknek az a módszere, hogy váratlan helyzetek elé állítja az embereket – magyarázta Priebus. – Minden bábut feltesz a táblára, aztán lassan, de biztosan egyenként leveszi őket. – Legyen szó egy emberről, egy politikai döntésről, egy országról, egy külföldi vezetőről, republikánusról, demokratáról, valamilyen vitás esetről vagy nyomozásról, Trump igyekszik mindent és mindenkit minden lehetséges módon eszközként felhasználni, és ebben néha sikerrel is jár. – Még sohasem láttam, hogy valaki így játszadozna másokkal.

35. fejezet

Most, hogy Gary Cohn belement, hogy marad, és végrehajtja az adóreformot, eredményeket is kellett szállítania. Az Egyesült Államok vállalati adókulcsa 35% volt, az egyik legmagasabb a világon. Az adókulcs csökkentése évek óta a republikánusok és az üzletemberek egyik meghatározó közös célkitűzésének számított.

Trump eleinte nem is akart beszélni semmi másról. A Bush- és Obama-érában nagyvállalatok tucatjai tették át a székhelyüket a tengerentúlra, hogy kihasználják az alacsonyabb külföldi adókulcsok biztosította előnyöket. Ezt a folyamatot inverciónak nevezték, mert jellemzően abból állt, hogy létrehoztak egy új anyacéget egy alacsony adókulcsot alkalmazó országban, például Írországbán, majd a már létező amerikai céget megtették leányvállalatának. Ez Trump üzletember barátai körében nagyon komoly ügynek számított. A vállalati adókulcs lejjebb szállítása dollár-ezermilliárdokat csábíthatott volna vissza az amerikai államkasszába.

– A vállalati adókulcsnak 15%-nak kell lennie – jelentette ki Trump.

– Uram – bólintott Cohn –, megpróbáljuk elérni.

A Pénzügyminisztérium számításából az derült ki, hogy különböző kiskapuknak és a Kongresszus által megszavazott adómentességi lehetőségeknek köszönhetően csak nagyon kevés cég fizette be a teljes 35%-ot.

Cohn egyetértett abban, hogy az Egyesült Államok nincs szinkronban a világ többi részével. Egyes országokban, például Írországbán a vállalati adó mindössze 9%-on állt.

– Akkor hát hozzuk haza a pénzt! – helyeselt Cohn. – Több ezer-milliárd dollárt parkoltatnak külföldön, hogy elkerüljék a magasabb amerikai adókulcsot.

Nagyjából négyezermilliárdot, mondta Trump, sőt még többet, akár ötezermilliárd dollárt is.

Cohnnak volt egy diagramja, amely szerint ez az összeg kétezer-hatszáz-milliárd dollár.

Az elnök az egyeztetések során egy ízben azt javasolta, hogy a vállalati adókulcs drasztikus csökkentéséért cserébe emeljék fel a jövedelemadó felső kulcsát, ami akkor a legmagasabb sávban 39,6%-on állt.

– A személyi jövedelemadó felső sávját 44%-ra emelem, ha a vállalati adókulcsot levihetem 15%-ra – jelentette ki Trump.

Cohn tudta, hogy ez örülség, bár azzal is tisztában volt, hogy Trump az ingatlanjaival és más levonásokkal együtt valószínűleg ritkán, de inkább sohasem fizette meg a teljes 39,6%-ot.

– Uram – folytatta Cohn –, nem viheti feljebb a felső kulcsot. Egyszerűen nem teheti meg.

– Mit akar mondani ezzel?

– Ön republikánus – magyarázta Cohn, aki maga demokrata volt. A republikánusok mindig is az alacsonyabb személyijövedelemadó-kulcsokat támogatták. A republikánusok Reagan pártja voltak, aki a szövetségi jövedelemadó felső kulcsát 70%-ról 28%-ra csökkentette. – Ha felemeli az adókulcsot, önnek vége.

Trump a jelek szerint megértette.

Cohn egy rakás Goldman Sachs-stílusú diagrammal és táblázattal készült, hogy némi adóügyi oktatásban részesítse az elnököt. Trumpot azonban nem érdekelt a dolog, és nem olvasta el az anyagot.

Az elnök az Ovális Irodában tartott egyik megbeszélésen tudni akarta, mik lesznek az új személyijövedelemadó-kulcsok.

– Szeretem a szép nagy, kerek számokat – közölte. – 10%, 20%, 25%.

Egyszerű, szilárd számok, amiket könnyű eladni.

Mnuchin, Cohn és a Menedzsment és Költségvetési Hivatal igazgatója, Mick Mulvaney azt felelték, hogy tanulmányozásra, elemzésre és vitára lesz szükség a változtatások bevételekre gyakorolt hatásáról, a hiány alakulásáról és a várható szövetségi kiadásokkal való viszonyáról.

– Tudni akarom, mik lesznek az adókulcsok – mondta Trump, és megint dobálózni kezdett a számokkal. – Szerintem legyenek 10, 20 és 25.

Elutasított minden erőfeszítést a számok alaposabb elemzésére. Pedig az adókulcsok csekély mértékű megváltoztatása is meglepő hatással járhat az államkincstár bevételeire.

– Ez egyáltalán nem érdekel – legyintett Trump. Az egyszerű, szilárd számok jelentik a megoldást. – Az emberek ezeket értik meg – jelentette ki. – Így fogom eladni a dolgot.

Cohn adóreform-csomagjának lényegét az első oldal tartalmazta: „A gazdasági növekedés ütemének 2%-ról 3%-ra történő növelése” tíz év alatt háromezermilliárd dollárnyi költségvetési megtakarítást jelentene.

– Uram, ha fel tudjuk tornászni 2-ről 3%-ra, az már elég lenne hozzá, hogy fedezzük az adóreformot – mondta Cohn. Minél nagyobb a gazdasági növekedés, a kormány annál több adót gyűjt be. Bár ez elméletben egyszerű, a 3%-os növekedés elérése nehéz, talán lehetetlen feladat, gyakran csak republikánus vágyálom.

Trumpnak tetszett az ötlet. Bolondult az egyszerűségéért, és a beszédeiben elkezdett mindenféle nagy gazdasági növekedéssel dobálózni.

Cohn megpróbálta elmagyarázni neki, hogy a Reagan-korszakban az Egyesült Államok gazdasága rendkívül versenyképes volt, más országok pedig akkor kezdtek adót csökkenteni. A számok mögött rengeteg történelmi összefüggés és technikai részlet rejtett.

– Szarok rá – közölte Trump.

Paul Ryan, a képviselőház elnöke hétfő esténként olasz büféasztalos fogadást tartott a konferenciatermében az adóreform program hat legfontosabb szereplőjének, akik a Kongresszust és az elnöki adminisztrációt képviselték. A „Hat Nagyként” ismert csoportot Ryan, McConnell, a Képviselőház szövetségi jövedelembevételekkel, adó- és vámügyekkel, illetve különböző jóléti kiadásokkal foglalkozó bizottságának elnöke, Kevin Brady, a Szenátus Pénzügyi Bizottságának elnöke, Orrin Hatch, Mnuchin és Cohn alkották. A társaság igazi demokrata rémálom volt: öt konzervatív republikánus és a Goldman Sachs volt elnöke, amint próbálják átalakítani az adórendszert.

A csoport négy elvet fogalmazott meg: az adótörvények egyszerűsítését, a közepes jövedelmű családok adókedvezményét, a munkahelyteremtést és bérnövelést, valamint a külföldön felhalmozott, ezermilliárdokra rúgó nagyvállalati vagyont hazahozatalát és megadóztatását.

Cohn úgy bánt a kongresszusi vezetéssel, mintha aranyból lettek volna. A Goldman ügyfélszolgálati részlegénél eltöltött évtizedek alatt megtanulta, hogy mindenkit úgy kell kezelni, mintha ő lenne a legfontosabb. Ott azt mondta minden ügyfelének: „A hét minden napján, napi 24 órában elérhető vagyok. Ha beszélni szeretnének velem, beszélünk!” Mindig az ügyfél volt az első, és csak az ügyfél számított. Pillanatnyilag pedig a kongresszusi vezetés volt az egyetlen ügyfél.

Mnuchin a Trump-adminisztráció elején magára haragított néhány republikánus képviselőt azzal, hogy elvárta tőlük: szavazzanak meg bizonyos költségvetési törvényjavaslatokat és az adósságplafont, vagyis a kormány által felvehető kölcsönök maximumát.

A Menedzsment és Költségvetési Hivatal igazgatója, Mick Mulvaney, aki hat évet dolgozott kongresszusi képviselőként, arról számolt be Cohnnak, hogy az egyik republikánus a következőt mondta Mnuchinnak: „Miniszter úr, utoljára tizennyolc éves koromban mondta meg nekem bárki is, mit csináljak. Az apám volt az. És nem is hallgattam rá többet.”

Mnuchin később azt javasolta, állapítsanak meg egy plafont arra az összegre, amit egy adófizetőnek az alacsonyabb személyijöve-

delemadó-sávokban üzleti jövedelem után be kell fizetnie; ezeket „*pass-through*nak” nevezték. Azt mondta, a *pass-through* adóbevallások mintegy 95%-ánál az éves jövedelem amúgy sem éri el a háromszázötvenezer dollárt.

Nem, közölte rögtön Ryan és Brady. Ez volt a legostobább ötlet, amit valaha hallottak. Mnuchin ugyanis ezzel figyelmen kívül hagyja a *pass-through* adózók maradék 5%-át, amelybe a Republikánus Párt olyan támogatói is tartoznak, mint a Koch fivérek.

Mnuchin erre Ryant és Bradyt megkerülve megpróbált megnyerni magának néhány republikánus képviselőt.

Mulvaney üzenetet hagyott Cohn asztalán: „Ha keresztül akarja vinni az adóreformot, tartsa távol Mnuchint a Capitoliумtól.”

Cohn beszámolt erről Kellynek. Amikor az adótörvényekkel kapcsolatos viták novemberben kiéleződtek, Mnuchin járni kezdte az országot. Beszédet tartott, és Ivanka oldalán próbálta eladni az adóreform-tervezetet november 5-én és 6-án Kaliforniában, majd november 13-án New Jersey-ben, 14-én pedig egyedül Ohióban.

A Szenátus frontján Orrin Hatch, a Pénzügyi Bizottság elnöke összeállított egy csapatot a pennsylvaniai Pat Toomey, az ohioi Rob Portman, a dél-karolinai Tim Scott és a dél-dakotai John Thune szenátorok részvételével, hogy a nevében folytassák az egyeztetéseket, mivel ő maga viszonylag korlátozott ismeretekkel rendelkezett az adópolitikát illetően. Cohn állandóan ezekkel a szenátorokkal beszélt telefonon.

Cohnnak rá kellett döbbsennie, mekkora fába vágta a fejszét az adóreformmal. Az egyik diagramja a következő címet viselte: „A szövetségi jövedelemadó-rendszer nagyon progresszív”. Ezt nagyon fontos ábrának tartotta, ugyanis megmutatta a teljes képet, összeállt belőle az egész történet. Az amerikaiak 44%-a nem fizetett szövetségi jövedelemadót.

A 2012-es elnökválasztási kampány során, amikor közvetlenül a világgazdasági válságot követően ez az arány magasabb volt, Mitt Romney republikánus elnökjelölt felvételek tanúsága szerint lekicsinylően a következőt mondta:

– Van 47%, akik [Barack Obama elnökkel] vannak, akik a kormánytól függenek, akik meg vannak győződve róla, hogy áldozatok, akik úgy gondolják, hogy a kormány felelőssége gondoskodni róluk, akik úgy vélik, jogosultak egészségügyi ellátásra, élelmiszerre, lakásra, mindenféleképpen; szerintük ezek mind járnak nekik. És a kormány kötelessége biztosítani ezeket a dolgokat. És erre az elnökre fognak szavazni, bármi történjen is... Ezek olyan emberek, akik nem fizetnek jövedelemadót... Nekem nem az a feladatom, hogy miattuk aggódjak. Úgysem tudom soha meggyőzni őket, hogy személyes felelősséget kell vállalniuk a saját életükért.

Bár az említett 44% fizetett járulékokat a jövedelme után, amelyek a társadalombiztosítási és az egészségügyi kasszába folytak be, valamint állami, helyi, vagyon- és kereskedelmi adókat is fizettek, a szövetségi jövedelemadójuk nulla dollár volt. Ez pedig azt jelentette, hogy a szövetségi kormányzat költségvetési bevételei mindössze a lakosság 56%-ától származtak.

Cohn diáján az is látszott, hogy sok alacsony jövedelmű állampolgár még a nullánál is kevesebb adót fizetett. Az ő jövedelmük olyan alacsony volt, hogy nemcsak mentesültek a szövetségi jövedelemadó megfizetésének kötelezettsége alól, de egyenesen pénzbe kerültek a szövetségi kormányzatnak, mert olyan visszatéríthető adótámogatásokat kaptak, mint az alacsony jövedelem vagy a gyerekek utáni adójóváírás.

Ivanka Trump azon dolgozott Marco Rubio és Mike Lee szenátorokkal, hogy a gyerekek után járó adótámogatást gyerekenként ezer dollárról kétezer dollárra emeljék. Rubio és Lee nem voltak hajlandók megszavazni az adócsomag végleges változatát, ha ez nem kerül bele.

– Úgy kellett megvásárolnunk a szavazatukat – mondta Cohn.
– Lee és Rubio egyszerűen megszaroltak bennünket.

Úgy vélte, a szövetségi kormány egybemossa az adókat és a jóléti kiadásokat, és természetesen az adótörvényeken keresztül kíván segítséget nyújtani a szegényeknek.

A vállalati adó mértéke még mindig a legfontosabb kérdésnek számított. Trump ragaszkodott a 15%-hoz. Cohnnak és Mnuchinnak végül sikerült elérniük, hogy belemenjen a 18%-ba. Ezután Ryan képviselőházi elnök, az adószakértő is felhívta, hogy rábeszélje a 20%-ra. Orrin Hatch szenátorokból álló csoportja és Cohn pedig 21%-ot javasoltak.

Cohn felhívta Trumpot, és bonyolult szakmai magyarázattal szolgált az elnöknek az ő vállalati adókulcsuk előnyeiről. Egy adójogász talán megértette volna a különböző százalékok és kiskapuk közötti árnyalatnyi különbségeket, Trump azonban nem fogta fel, és nem is érdekelte a dolog.

– Legyen ez! – mondta Trump.

Cohn megértette, hogy gyakorlatilag bármit megtehet az adóreform-törvényekkel, ha ezeket Trump győzelemként könyvelheti el.

Az elnöknek támadt egy reklámötlete:

– Hívjuk „Nyírbálós Törvénynek”!

Nagyon megtetszett neki ez az elnevezés, és hosszasan telefonált Ryannel és Bradyvel, hogy eladja nekik. Végül abban a meggyőződésben tette le a kagylót, hogy a képviselőházban mostantól fogva „Nyírbálós Törvénynek” nevezik majd a törvénycsomagot.

A Kongresszus az „Adócsökkentés és Munkahelyteremtés Törvénye” nevet adta neki. A Szenátus avitt szabályai szerint azonban ez a cím túl rövid volt, így a végleges elnevezés hihetetlen módon a következő lett: „A 2018-as pénzügyi évre tervezett költségvetésre vonatkozó határozat II. és V. fejezetei szerinti összehangolást célzó törvény.”

Cohn megtanulta, hogy a szenátusi szavazatok megszerzése nem szól másról, mint hogy az egyes szenátorok megkapják a maguk kedvenc kiskapuit vagy adómentességeit. Ezt „édességboltoknak” nevezte. Chuck Grassley, John Thune és Dean Heller szenátorok másokkal együtt adójóváírást akartak az alternatív energiatermelő módszerekre, például a szélérőművekre. Susan Collins ragaszkodott hozzá, hogy azok a tanárok, akik oktatási eszközöket vásárolnak, leírassák a költségeiket az adójukból. Közölte, hogy ha nem kerül bele a törvénybe ez a csökkentés, akkor nem fogja megszavazni. A wisconsini Ron Johnson a *pass-through* cégek foglalkoztatták. McConnell más ígéreteket is tett, például Jeff Flake-nek a bevándorlással kapcsolatban.

A véglegesített törvényjavaslat a számok, szabályok és kategóriák szédítő útvesztője lett. Kétség sem férhetett hozzá, hogy republikánus adócsomagról van szó, amellyel leginkább a nagyvállalatok és a gazdagabbak járnak jól. A törvény ugyanakkor a tervek szerint 2018-ban minden jövedelmi csoport adóját mérsékelte, és az Adópolitikai Központ számításai szerint az adózás utáni jövedelmek átlagosan 2,2%-kal nőnének.

A középosztályhoz tartozók – vagyis azok az amerikai állampolgárok, akiknek az adóköteles jövedelme évi 19 ezer és 77 ezer dollár közé esik – leg többje a 15%-os adósávból átkerülne az új, alacsonyabb, 12%-os adósávba, ami fejenként átlagosan több száz dollárnyi megtakarítást jelentene. Ezek az egyes adócsökkentések azonban évről évre kisebbek lennének, 2025-ben pedig teljesen megszűnnének.

A cégeket érintő előnyök közé tartozott a vállalati adó 35%-ról 21%-ra való mérséklése. Egy másik pedig az volt, hogy az úgynevezett *pass-through* cégek, mint a szövetkezetek és a Trump Organizationhoz hasonló kisvállalkozások ténylegesen 20%-os adócsökkentést kaphattak.

2017. december 20-án, hajnali 1 órakor Pence alelnök a Szenátusban ült, ha esetleg szükség volna a szavazatára a döntetlen feloldásához.

A törvényjavaslatot 51:48 arányban elfogadták.

Egy tekintélyes demokrata szenátor, akivel Cohn jó barátságban volt, a szavazás után odament hozzá. Úgy tűnt, őt zaklatta fel legjobban a voksolás eredménye.

– Ez hatalmas károkat okoz a következő évtizedre – közölte a szenátor. – Egy teljes évtizedre lesz szükség a helyreállításhoz.

Cohn igyekezett megnyugtatni.

– Muszáj versenyképesnek lennünk a vállalati világban – mondta neki. – Egyszerűen nincs más választásunk. Elég megnézni azt az ábrát a versenytársainkról, és világosan látszik, milyen óriási a verseny a világban.

Az egyes jövedelemadó-kulcsokat 10, 12, 22, 24, 32, 35 és legfelül 37%-ban határozták meg. A 39,6%-os kulcs lejjebb vitele tulajdonképpen szabványos republikánus adócsökkentés volt.

A törvénynek köszönhetően az éves hiány a következő tíz évben a becslések szerint ezeröttszáz-milliárd dollárral nő majd.

A republikánus vezetők és Trump öntömjenező beszédekkel ünnepeleltek a Fehér Ház Déli Galériáján.

– Végeredményben mit is jelent ez a törvény? – szónokolt Trump. – Munkahelyeket, munkahelyeket és munkahelyeket.

Az elnök első évében az adóreform volt az egyetlen fontosabb törvény, amit elfogadtak.

36. fejezet

2018 elején az elnök bosszúhadjáratot indított Bannon ellen, mert egyértelműen ő szolgált Michael Wolff *Tűz és düh* című, hízelgőnek éppenséggel nem nevezhető könyvének egyik fő forrásául.

Trump ezúttal tweet helyett hosszú közleményben támadt rá Bannonra: „Steve Bannonnak semmi köze hozzám vagy az elnökségemhez. Amikor kirúgtam, nemcsak az állását veszítette el, hanem az eszét is... Most pedig, hogy magára maradt, Steve kénytelen megtanulni, hogy nem is olyan könnyű nyerni, mint amilyennek engem figyelve tűnhet.”

Bannon a maga részéről úgy vélte, Trump nagyrészt kudarcot vallott mint nagy átalakító. Szerinte a régi nemzetbiztonsági vonal mindeképpen győzött Trump első elnöki évében. Az egyetlen kivételt talán a Kínával szembeni keményebb fellépés, illetve annak felismerése jelentette, hogy a nemzetközi porondon ők az igazi vetélytárs.

Bannon döbbenten olvasta a 2017 decemberében kiadott, örvenöt oldalas Nemzetbiztonsági Stratégiát. A Közel-Keletről szóló részben az állt, hogy az Egyesült Államok célja „a kedvező hatalmi egyensúly fenntartása a térségben”.

Ez meg mi a szar?, tört ki Bannonnál. A régi, Kissinger-féle, politikai stabilitásra törekvő iskola felélesztését látta benne. Trump 2017-es rijádi csúcstalálkozójának éppen az lett volna a fő célja, hogy olyan szövetségi rendszert építsen ki, amellyel útját állhatják a hegemoniára törő Irán terjeszkedésének. A „hatalmi egyensúly” Bannon értelmezésében azt jelentette, hogy az Egyesült Államok elégedett a status quoval és Irán „háború küszöbén egyensúlyozó” stratégiájával; amely

a végsőig feszítette a konfliktus húrját, miközben ők uralták a szürke zónát.

Bannon azt hitte, Trump vissza akarja szorítani Iránt, távozásra akarja kényszeríteni őket Irakból, Szíriából, Libanonból és a Jemeni-félszigetről. Ennek megvalósítására pedig az Egyesült Államok, Szaúd-Arábia, az Öböl-államok és Izrael szövetsége volt hivatott.

Az igazi ellenség Kína volt. Oroszország nem jelentett problémát. Az orosz gazdaság teljesítménye akkora volt, mint New York államé – nagyjából ezeröt-száz-milliárd dollár –, Kínáé azonban hamarosan, talán már egy évtizeden belül túlszárnyalja az Egyesült Államokét.

Bannon hitt benne, hogy a populista-nacionalista mozgalom továbbra is erős. A régi rendnek Trump első évében mégis sikerült tompítania ezt az erőt. A régi rend csak nem akart visszavonulót fújni.

Bebizonyosodott, hogy a populista mozgalom nem képes áttörni a fennálló politikai osztály védőpajzsán. A Trump nevű páncéltörő lövedék átütötte ugyan a Clinton-részt, a többiben azonban nem tett kárt.

Bannon véleménye szerint a republikánus gépezet megregulázta Trumpot. Az adócsökkentés száz százalékban a nagyvállalati érdekeket szolgálta. A hiányt ezeröt-száz-milliárd dollárral növelő költségvetés pedig a megcsontosodott, politikai osztályokban és nyereségben gondolkodó mentalitás legszörnyűbb műve volt, ahol minden lobbista megköthette a maga külön kis üzletét az ügyfelei érdekében. Nem épült meg a fal. A mocsár győzedelmeskedett.

Nem a háttérhatalom jelentette tehát a problémát, hanem az, ami nagyon is szem előtt volt.

Bannon szerint Trump legnagyobb megalkuvását a 2018. január 26-án a svájci Davosban tartott Világgazdasági Fórumon elmondott beszéde jelentette. A *The New York Times* a következő szalagcímmel közölte: „Trump ünnepontként érkezett Davosba, távozásakor viszont pragmatikusként dicsérik.”

Bannon úgy gondolta, az ilyen beszéd a kereskedelmi kamarába való. Trump jól megnézte magának a fennálló rendszert, és lényegében behódolt neki.

Bannon különösen bántónak érezte Trump Jeff Sessions igazságügyi minisztert illető kritikáját. Biztos volt benne, hogy az elnök soha nem talál olyasvalakit, aki jobb nála, és a Szenátus is hajlandó megerősíteni.

Trump személyiségének fontos összetevőjét képezte a sérelmeken való rágódás; mintha tizennégy éves kamaszfiú lett volna, aki úgy érzi, igazságtalanul piszkálják. Egyszerűen nem lehetett vele felnőtt logika szerint beszélni. Csak a tizenévesek logikája működött.

Trump Fehér Házban töltött első hat hónapja alatt kevesekben tudatosult, mekkora médiafogyasztó is valójában az elnök. Függősége már-már ijesztő méreteket öltött. Soha nem jött be dolgozni tizenegy óra előtt, és sokszor napi hat-nyolc órán át is nézte a televíziót. „Gondoljon csak bele: mi lenne az agyából, ha mindig ezt tenné?“, kérdezte Bannon.

Állítása szerint gyakran mondogatta az elnöknek: „Kapcsolja már ki azt a szarságot!”

Mar-a-Lagóban Trump szombatonként golfozni járt. Február-március volt. Amikor hazaért, csodálatosan szép idő volt, igazi gyönyörű kora tavaszi délután. Melania a szomszéd szobában várta. Ő azonban leült, és inkább megnézte a CNN hírelemző beszélgetéseit, amelyeket Bannon ultra-gyűlölködőnek tartott, és jól felhúzta magát. Bannon ilyenkor azt kérdezte tőle:

– Mit művel? Miért csinálja ezt? Kapcsolja már ki! Semmi értelme az egésznek. Inkább érezze jól magát!

Mire Trump általában valami hasonlót válaszolt:

– Látja ezt? Ez egy kurva hazugság! Ki a fene...?

Mire Bannon:

– Menjen inkább, és hancúrozzon egy kicsit Melaniával!

Trump a fiával, az akkor tizenegy éves Barronnal sem töltött túl sok időt.

Bannon úgy érezte, nincsenek jó barátságban Trumppal. Trumpnak nem is voltak igazi barátai. Mintha egy másik korból, az 1950-es évek Amerikájából maradt volna itt. Konzervatívan gondolkodott a férfi-női szerepekről, és sokkal könnyebben mozgott férfiak társaságában.

A nők és a feministák #TimesUp és #MeToo mozgalma Bannon meggyőződése szerint alternatívát teremtett a patriarchális társadalmi berendezkedéssel szemben.

– Trump tökéletes célpont ehhez – foglalta össze. – A rossz apa és a rossz első férj mintapéldánya, a pasi, aki folyamatosan átvert, és ellopta azt a sok-sok évet, pedig te feláldoztad érte a fiatalságodat, aztán jól faképnél hagyott. Plusz a rettenetes főnök, aki folyton a pun-cidat fogdosta, és állandóan megalázott.

Könnyen lehet, hogy Trump elnök tweetjei 2018 elején a háború szélére sodorták az Egyesült Államokat és Észak-Koreát. A közvélemény sohasem ismerte meg a teljes igazságot azzal kapcsolatban, mekkora kockázatot is vállalt a nyilvános szócsatába keveredő Trump és Kim Dzsongun észak-koreai vezető.

Az egész Kim újévi beszédével kezdődött, amelyben emlékeztetett a világot, és mindenekelőtt az amerikai elnököt, hogy nukleáris fegyverei vannak.

– Nemcsak üres fenyegetőzés, hanem valóság, hogy az irodámban, a dolgozóasztalomon van egy nukleáris indítógomb – jelentette ki Kim. – És atomfegyvereink hatótávolsága az Egyesült Államok teljes kontinentális területét lefedi.

Ez nagyon durva provokáció volt.

Miután Trump január 2-án megkapta az aznapra szóló elnöki tájékoztatót, még ott maradt egy kicsit, és így szólt:

– A munkámban egyszerre öt pókerjátzmát viszek, és pillanatnyilag a legtöbb játzmában nyeresre állunk. Irán a csőd szélén áll, és a rezsimre óriási nyomás nehezedik. Pakisztán retteg attól, hogy

elveszíti a biztonsági támogatásunkat és a pénzünket. Dél-Korea pedig kapitulálni fog nekünk a kereskedelem és az Észak-Koreával folytatott tárgyalások frontján is.

Látszott rajta, hogy rettentően elégedett magával, az ötödik játszmáról azonban nem tett említést.

Az igazi hatalom a félelem.

Az észak-koreai helyzetre Kim Dzsongun megijesztése jelentette a választ.

– Ez egy kötekedő – mondta Trump Porternek. – Kemény fickó. A hozzá hasonlókkal csak úgy lehet bánni, ha mi is kemények vagyunk. Én pedig meg fogom félemlíteni, és túljárok az eszén.

Trump aznap este gúnyos, kihívó üzenetet tett közzé a Twitteren, amely megrázta a Fehér Házat és az egész diplomáciai közösséget:

„Kim Dzsongun észak-koreai vezető éppen most közölte, hogy az indítógomb állandóan ott van az asztalán”, tweetelte 19 óra 49 perckor, majd így folytatta: „Figyelmeztetné valaki a kifosztott és éhező rezsimjéből: nekem is van egy gombom, csak az sokkal nagyobb & erősebb, ráadásul működik is!”

Ezzel Kim bizonytalanságaira játszott rá. Az atomfegyverek elterjedésének megakadályozásával foglalkozó tanulmányok központja szerint az elmúlt hat évben elvégzett nyolcvanhat észak-koreai rakétakísérletből tizennyolc sikertelen volt.

Az Egyesült Államok elnöke tulajdonképpen a *Dr. Strangelove* című film egyik jelenetét játszotta el. Az internet teljesen megőrült tőle.

A *The Washington Post* a Twitter-oldalán igyekezett tisztázni a helyzetet: „Nem létezik nukleáris indítógomb.”

Colin Kahl, Obama egykori védelmiminiszter-helyettese a következőt tweetelte: „Az emberek nem egy konkrét gombtól félnek, hanem olyasvalaki mentális stabilitása miatt, aki milliókat ölhet meg mások engedélye nélkül.”

A Twitteren sokan felvetették, hogy a nukleáris háborúval való fenyegetőzéssel Trump megsérthette az alkalmazás használati szabályait.

Mások Hillary Clintonnak a 2016. júliusi elnökjelölő konvención elmondott beszédét idézték: „Nem bízhatunk nukleáris fegyvereket egy olyan emberre, akit egy tweet kihoz a sodrából.”

Trump tweetjének azonban támogatói is akadtak. A konzervatív *Washington Examiner* munkatársa a következőt írta: „Barack Obama elnökkel az volt az egyik legnagyobb probléma, hogy a külföldiek szemében – legyen szó barátokról vagy ellenségekről – úgy tűnt fel, mint aki vonakodik alkalmazni az Egyesült Államok teljes ütőképességét... Úgy vélem, Trump jól teszi, hogy elveti a kockát, és az ellenkező megközelítést alkalmazza.”

Az elnök azonban nem érte be ennyivel. Nem elégedett meg ugyanis azzal, hogy az Egyesült Államok, a világ első számú nukleáris hatalma példátlan módon atomcsapással fenyegetsen meg egy másik országot.

Trump a Fehér Házon belül felvetette, hogy egy tweetben bejelenti: hazarendeli Dél-Koreából az ott állomásozó huszonnyolcezer-öt-száz amerikai katona minden családtagját, vagyis több ezer embert.

A hozzátartozók kimenekítésének lépését Észak-Koreában szinte biztosan úgy értelmezték volna, hogy az Egyesült Államok komolyan készülődik a háborúra.

December 4-én McMaster figyelmeztetést kapott a Fehér Házban. Ri Szujong, az észak-koreai Politikai Bizottság elnöke közvetítőkön keresztül azt üzent: „Észak az amerikai civilek evakuálását a küszöbönálló támadás jelének tekintené.”

A hozzátartozók kivonása az egyik utolsó kijátszható ütőkártyának számított. Az erről szóló tweetek lehetőségétől megfagyott a vér a Pentagon vezetésében, vagyis Mattisben és Dunfordban. Egyszerűen hallatlan volt, hogy az Egyesült Államok fegyveres erőinek főparancsnoka ilyen szándékának adjon hangot a Twitteren.

A Dél-Koreában állomásozó katonák hozzátartozóinak hazarendeléséről szóló tweet provokálhatta Kimet. Egy olyan ország vezetőjének pedig, mint Észak-Korea, amely csak nemrégiben jutott atomfegyverekhez, és sokkal kevesebb robbanótöltettel rendelkezett,

mint potenciális ellenfele, bizony eléggé viszkethet az ujjá a ravaszon. Könnyen lehet ugyanis, hogy úgy gondolkodik: vagy használja őket, vagy mindent elveszít.

Trump végül nem küldte el a tweetet, de azért nem tett le a dologról, és Graham szenátornak újra felvetette a katonai hozzátartozók kivonásának ügyét.

Graham már december 3-án, a Trump és Kim közötti szócsata kirobbanása előtt és Észak-Korea legújabb interkontinentális ballisztikus rakétatesztjét követően a családtagok hazahozatala mellett kardoskodott.

– Örültség feleségeket, férjeket és gyerekeket küldeni Dél-Koreába – nyilatkozta a CBS *Face the Nation* („Szemben a nemzettel”) című műsorában. Azt javasolta, Dél-Korea legyen család nélküli állomáshely, és így folytatta: – Úgy gondolom, itt az ideje, hogy elkezdjük kivonni az amerikai katonák hozzátartozóit Dél-Koreából.

Mire azonban Trump egy hónappal később felhívta, Graham a jelek szerint meggondolta magát.

– Hosszan és alaposan el kell gondolkodnia, mielőtt meghozná ezt a döntést – mondta az elnöknek. – Ha ugyanis megteszi ezt a lépést, nagyon nehéz lesz visszakoznia. Amint bejelenti, a dél-koreai tőzsde és a japán gazdaság azonnal meginog. Ez rohadt nagy ügy.

– Úgy gondolja, várnom kellene? – kérdezte Trump.

– Nézze, elnök úr – sóhajtott Graham. – Úgy gondolom, el sem szabad indítania ezt a folyamatot, hacsak nem áll készen a háborúra.

Trump tehát egyelőre pihentette a Twittert, de a Dél-Koreában szolgáló amerikai katonák hozzátartozóinak ügye nem került le a napirendről. A parancsnokság eközben továbbra is engedélyezte a családtagok kiutazását.

37. fejezet

Kelly tábornok tájékoztatta az elnököt, hogy két legmagasabb rangú külpolitikai tanácsadója, McMaster és Tillerson adáz küzdelmet folytatnak azon, melyikük tárgyaljon Szaúd-Arábiával négymilliárd dollár kifizetéséről. A pénz részben a szíriai hadműveletek finanszírozását szolgálná, beleértve az ottani lázadó erőkkel kapcsolatos, TEAK kódnevű, szigorúan titkos CIA-projektet.

A külföldi kormányok bevonása az amerikai katonai és hírszerzési műveletek finanszírozásába továbbra is Trump egyik kiemelt céljának számított. „A fenébe H.R.-ral”, közölte. Ennek az okostojásnak semmi érzéke az üzlethez és a tárgyaláshoz.

Kelly egyetértett ezzel; McMaster nem a megfelelő ember a feladatra, és eddig a szaúdiakkal sem ért el túl sok sikert. Ők pedig gyakran állítottak ki kövér csekkeket különféle szíriai projektekhez. Tillerson szerint McMaster beavatkozott, és közölte: „Felveszem a kapcsolatot a szaúdi kollégáimmal. Közvetlenül velük fogok tárgyalni.”

Az elnök dühöngött. Bár Tillersonnal is bőven akadt probléma, ő legalább az Exxon vezérigazgatói székében eltöltött évek során elég tapasztalatot szerzett a szaúdi királyi családdal való egyezkedésben. Tillerson azzal is tisztában volt, hogy a szaúdiakban nem lehet megbízni, Trump számára pedig az alkudozás és a másik fél földre döngölésének első számú elve volt, hogy nem bízik a tárgyalóasztal túloldalán ülőkben. Keménynek kellett lenni, és nemet kellett mondani ahhoz, hogy végül kicsikarjuk az igent. Mi az ördögért venné el ezt McMaster Tillersontól? Kijelentette, hogy ennek semmi értelme.

Aznapra, 2018. január 19-ére, a Trump első elnöki évfordulóját megelőző napra azonban fontosabb teendő is akadt.

Trump több biztonságos telefonbeszélgetést is lefolytatott Mun Dzsein dél-koreai elnökkel, és ezek során egyre keményebb bírálatokat fogalmazott meg a két ország között fennálló KORUS kereskedelmi megállapodással kapcsolatban. Újra és újra felhozta a tizennyolcmilliárd dolláros kereskedelmi hiányt és a Dél-Koreában tartózkodó huszonnyolcezer-ötszáz amerikai katona állomásoztatásának három és fél milliárd dolláros költségét. Ezzel egyre inkább kockára tette a kapcsolatát Munnal, akit egyébként sem kedvelt. Trump rögeszmés és meggondolatlan szókimondásának köszönhetően megint a szakadék szélére sodródott.

Közölte Munnal, hogy száznyolcvan napos felmondólevelet küld, és véget vet a kereskedelmi kapcsolatnak.

– Maguk, fiúk, egyszerűen lenyúlnak bennünket! – mondta. Azt akarta, hogy a kereskedelmi és a biztonságpolitikai ügyeket válasszák el egymástól. – Elegendem van abból, hogy ingyen osztogassák maguknak!

Mun erre azt felelte, hogy a kereskedelem és a biztonság szorosan összefonódnak. Együtt szeretnék működni önökkel, mondta a dél-koreai elnök. Igyekezett békítőleg fellépni. Maguk a szövetségeseink, a partnereink. Minden bizonnyal valami félreértés adódott a gazdasági kapcsolatok terén, és ezt szeretnék feloldani.

Trump teljesen felpörgött. Fizetniük kell a THAAD ballisztikus-rakéta-elhárító rendszerért. Ugyan miért kellene nekünk ilyen fenn tartani a maguk félszigetén?

Lekicsinylően szólt a KORUS megállapodásról, Dél-Koreáról és új vezetőjéről. Ez a szövetséges országgal szemben tanúsított, alig leplezett harag köszönőviszonyban sem állt a diplomáciával, vagyis pontosan olyan volt, ahogyan az elnök szerette. Egy hajszál választotta el attól, hogy felrúgja a két ország közötti jó kapcsolatot.

Kelly, McMaster, Tillerson és Mattis keserűen élcelődött azon, hogy az elnök megmagyarázhatatlan módon dühösebben viselkedik

Dél-Koreával, mint az Egyesült Államok ellenfeleivel, Kínával, Oroszországgal, Iránnal, Szíriával és Észak-Koreával.

A Fehér Ház vezető tisztségviselői és a nemzetbiztonsági csapat tagjai döbbenetben kapkodtak levegő után. Nem tudhatták, mit tesz vagy mond az elnök legközelebb. A Dél-Koreával való kapcsolat nagyon fontos volt, különösen ebben a helyzetben. Ennek valahogyan véget kellett vetni. Mindenki egyetértett abban, hogy tenni kell valamit, mielőtt Munnál betelik a pohár.

McMaster 2018. január 19-ére összehívta a Nemzetbiztonsági Tanácsot a Situation Roomba azzal a céllal, hogy az elnök és legközelebbi munkatársai – Tillerson, Mattis, Kelly, McMaster, Dunford és Cohn – megvitassák a Dél-Koreával kapcsolatos ügyeket.

Trump rögtön a tárgyra tért.

– Mit nyerünk azzal, hogy ekkora katonai jelenléte tartunk fenn a Koreai-félszigeten? – kérdezte, visszatérve a pénzzel és a katonákkal kapcsolatos rögeszméjéhez.

– És még ennél is tovább megyek – folytatta –, mondják meg nekem, mit nyerünk azzal, hogy megvédjük Tajvant, hm?

Ő ezt mindig is világméretű problémának látta: az Egyesült Államok fizet mások biztonságáért Ázsiában, a Közel-Keleten és a NATO-ban. Miért vagyunk egyáltalán jóban Dél-Koreával? Mit nyerünk ezzel? Már egy éve füstölgött ezen. Semmilyen válasz nem elégítette ki.

Mattis és Dunford tábornokok megint elmagyarázták neki, hogy mindez óriási előnyökkel jár. Stabil demokrácia épül a világnak azon a részén, ahol igazán szükség van rá, mondta Mattis. Dél-Korea pedig az egyik legerősebb bástya: szabad választások és pezsgő piacgazdaság.

Dél-Korea ötvenmilliós lakosságával csak a világ huszonhetedik legnépesebb országa, gazdasági teljesítménye alapján azonban a tizenegyedik helyen áll. Ezeröttszáz-milliárd dolláros GDP-je akkora, mint Oroszorszáégé.

Trumpot felvilágosították arról is, micsoda felbecsülhetetlen előnyt jelentenek az Egyesült Államok számára a Különleges Biztonsági Pro-

tokoll keretében végzett hírszerzési műveletek az észak-koreai rakétakilövések észlelésében: hét másodperc, szemben az alaszakai megfigyelőállomások tizenöt perces reakcióidejével. Rendelkeztek továbbá kibertámadási képességekkel is. Igaz, ez vegyes eredményekkel járt az északi rakéták kilövését megelőző vagy azt követő szabotálásában.

Mattisen látszott, hogy kezd elege lenni a katonai és hírszerzési képességek becsméléséből. És persze abból, hogy Trump egyszerűen nem hajlandó felfogni a jelentőségüket.

– Azért csináljuk mindezt, hogy megelőzzük a harmadik világháborút – közölte Mattis nyugodt, de vészjósló hangon. A kijelentéstől mindenkinek elállt a lélegzete. Nyílt kihívás volt ez az elnök felé, arra utalt ugyanis, hogy nukleáris háború kitörését kockáztatja. A jelenlévők közül nem kevesen úgy érezték, megfagy a levegő a helyiségben.

Az egyik résztvevő szerint Mattis üzenete egyértelmű volt: Az elnök ne baszakodjon ezzel a dologgal. Azért tesszük mindezt, mert meg kell akadályoznunk a harmadik világháborút. Ez nem valami üzleti húzás, ahol legfeljebb csődbe megyünk, nem nagy ügy.

Úgy tűnt, Mattis és mások is a türelmük végére értek az elnökkel. Hogy kérdőjelezhetett meg ilyen nyilvánvaló és alapvető fontosságú dolgokat? Mintha Mattis így fohászkozott volna: Istenem, állítsd meg!

De a tábornok még nem fejezte be.

– Képesek vagyunk előretolt egységekkel megvédeni az Egyesült Államok területét.

A Dél-Koreában állomásozó huszonnyolcezer-ötszáz katonára gondolt. Egy ilyen tág körű értekezleten nem szívesen említette a Különleges Biztonsági Protokollt.

Azt is elmagyarázta az elnöknek, hogy hírszerzési képesség és katonák nélkül óriási mértékben megnőne a háború kockázata, miközben Dél-Korea és Japán megvédésének lehetőségei jelentősen csökkennének. Ha ezek nélkül az erőforrások nélkül törne ki háború, „akkor csak a nukleáris opció maradna”. Semmilyen más módon „nem érhetnék el ugyanezt az elrettentő hatást”. „És ilyen költséghatékony-

sággal sem.” A Dél-Koreával kötött megállapodás minden idők egyik legnagyobb szerűbb nemzetbiztonsági lépése volt. Amikor Mattis a költségeket és előnyöket említette, megpróbált az elnök nyelvén beszélni.

– De hát rengeteg pénzt veszítünk a Dél-Koreával, Kínával meg másokkal folytatott kereskedelemben – vetette ellen Trump. – Inkább a saját országunkra akarom költeni azt a pénzt.

Szerinte a kereskedelmi mérleg hiányával az Egyesült Államok másokat segélyezett.

– Más országok – folytatta – csak azért mentek bele biztonsági ügyletekbe velünk, mert olyan sok pénzünket veszik el.

Szinte lopnak tőlünk.

– Az előretolt katonai egységek jelentik a biztonsági céljaink elérésének legkevésbé költséges módját, ha pedig kivonjuk őket, a szövetségeseink minden belénk vetett bizalmát elveszítjük – mondta erre Mattis.

Ekkor bekapcsolódott Dunford, az Egyesített Vezérkar elnöke is, és szenvedélyesen erősítette Mattis érveit.

– Óriási összegeket költünk nagyon gazdag országokra, akik nem osztoznak a teherviselésben! – hajtogatta az álláspontját Trump.

Aztán váratlanul előhozakodott azzal, amit Kelly mondott el neki McMaster és Tillerson vizályáról a szaúdiaktól a szíriai és egyéb műveletekre megszerzendő négy milliárd dolláros egyezkedéssel kapcsolatban.

Azt mondta, hallotta, hogy McMaster visszalépésre szólította fel Tillersont. Nekirontott nemzetbiztonsági tanácsadójának.

– Miért művel ilyet? – szegezte a kérdést McMasternek. – A szaúdiak össze vannak zavarodva. Négy milliárd dollárról van szó. Rex fogja intézni. H. R., maga kimarad ebből! El nem tudom képzelni, hogy vehette egyáltalán a fejébe, hogy jó ötlet lenne elvenni ezt Rextől, de tartsa távol magát az ügytől! Rex fog tárgyalni. Ő intézi a dolgot.

McMaster higgadtan fogadta a ledorongolást. Az elnök a Nemzetbiztonsági Tanács szeme láttára sértegette, amit pedig neki kellett vezetnie és koordinálnia.

McMaster a függelmi viszonyokkal tisztában lévő tábornokként reagált:

– Igen, uram!

Tillerson azonban visszakanyarodott a fő témához, az előretolt egységek értékéhez.

– Ez a legjobb modell. A globális rendszer. A kereskedelmi és geopolitikai összefonódás jótékony hatással van a biztonságra. Dunford most is mellette szólalt fel:

– A koreai katonai jelenlét fenntartása nagyjából kétmilliárd dollárunkba kerül. Dél-Korea ebből több mint nyolcszázmilliót térít vissza nekünk. Olyan költségeket pedig, mint a katonáink fizetése, nem kérünk térítést. – Az elnök azt is hozzátette, hogy más országok éves hozzájárulást fizetnek az Egyesült Államoknak olyan tevékenységekért, amelyeket az a saját biztonsága érdekében amúgy is elvégezne. – Évi négymilliárd dollárt kapunk azért, hogy megvédjük a hazánkat – fejezte be.

– Azt hiszem, nagyon gazdagok lehetnénk – mondta Trump –, ha nem lennénk ennyire ostobák. Fejőstehének néznek minket, főleg a NATO-ban.

A kollektív védelem tehát az ostobák játéka.

Majd előhozakodott egy összeggel, amivel Bannon szokott dobálózni az összes háború, katonai jelenlét és a közel-keleti segélyek költségei jelentette anyagi áldozat kapcsán, és így summázta:

– Hétezer-milliárd dollárt vertünk el a Közel-Keleten, miközben ezermilliárdot sem tudunk összekaparni a hazai infrastruktúra fejlesztésére!

Azzal távozott. A jelenlévők elkeseredetten néztek össze. Miért kell állandóan ezt csinálni? Mikor tanul már végre az elnök? Képtelenek voltak elhinni, hogy ilyen vitákat kell lefolytatniuk, és bizonygatniuk kell az igazukat. Mattis különösen ingerült volt. Közeli munkatársai előtt azt mondta, az elnök úgy viselkedik, és olyan értelmi szinten van, mint „egy ötödik vagy hatodik osztályos gyerek”.

Amikor először értesültem ennek a nemzetbiztonsági értekezletnek a részleteiről, elővettem egy 2010-es Obama-interjú átiratát, amelyben az elnök arról beszél, mi aggasztja a legjobban:

– A helyzetet gyökeresen átalakítaná – fejegette Obama –, ha nukleáris támadás érné... valamelyik nagyobb amerikai várost... Így, amikor végignézem a listát, hogy mi minden miatt kell aggódnom, ez van legfelül, mert ez olyan terület, ahol nem engedhetjük meg magunknak, hogy hibázzunk. És rögtön az elején azzal kezdtük, hogy megnéztük, hogyan tudnánk felpörgetni a dolgot, és hogyan helyezhetnénk ezt a nemzetbiztonsági megbeszélések középpontjába. Hogy ez az eshetőség, még ha olyan távoli is, soha ne következhesen be.

Az Észak-Korea ellen irányuló nyomásgyakorló kampányt lényegében leállították február 9-e és 25-e között, amíg a 2018-as dél-koreai téli olimpia zajlott.

Dunford tábornok megtudta, hogy a légierő nukleáris robbanófejt hordozására is alkalmas ballisztikus rakéták tesztjét tervezi Kaliforniából a Csendes-óceán felé, mégpedig pontosan az olimpia előtt és után.

Ezek éppen olyan tesztek voltak, amilyenek leállítására az Egyesült Államok a nyomásgyakorlással rá akarta venni Észak-Koreát. Vagyis provokatívak. A tábornok közbelépett, és a légierő lefújta a kísérleteket.

A CIA 2018 elején arra a következtetésre jutott, hogy Észak-Koreának nincsenek meg a képességei ahhoz, hogy az Egyesült Államok területén pontosan célba juttasson egy nukleáris robbanótöltettel ellátott rakétát. Az észak-koreai kilövési kísérletekre vonatkozó hírszerzési információk szerint ugyanis még nem sikerült tökéletesíteni a rakéták légkörbe való visszatérését. De kitartóan haladtak e cél elérése felé. A CIA-nek a jelek szerint egyelőre sikerült meggyőznie Trumpot, hogy a kommunista rezsim még nem tart ott.

38. fejezet

Az afganisztáni helyzet továbbra is sok fejfájást okozott Trump-nak. Néhány hónappal korábban, szeptember vége felé fogadást adott az Egyesült Nemzetek éves New York-i ülésén. Azerbajdzsán elnöke, Ilham Aliyev és felesége közös fényképet készítettek a Trump házaspárral. Az azeri vezető megszűgta az elnöknek, hogy a kínaiak jelentős mennyiségű rezet bányásznak Afganisztánban.

Trump éktelen dühbe gurult. Az Egyesült Államok milliárdokat költ a háborúra, Kína pedig közben ellopja a rezet!

Ghani afgán elnök meglebegtette annak lehetőségét, hogy az Egyesült Államok kizárólagos hozzáférést kapjon az afgán hegyekben rejtőző óriási, érintetlen ásványkincs-lelőhelyekhez. Az érvei: rengeteg pénz van benne. Ne vonuljanak ki. Ritkaföldfémek, köztük lítium, a legújabb akkumulátorok egyik fő alkotóeleme. Egyes túlzó becslések szerint az Afganisztánban fellelhető ásványkincsek akár több ézermilliárd dollárt is érhetnek.

Trumpnak kellettek ezek az ásványkincsek.

– Felajánlották nekünk az ásványkincseiket! – közölte az egyik értekezleten. – Mindent felajánlottak nekünk. Miért nem megyünk, és vesszük el? Maguk csak ülnek itt a seggükön, miközben a kínaiak lerabolják az egészet.

– Uram – vetette ellen Cohn –, ez nem úgy működik, hogy besétálunk, és elvesszük az ásványokat. Ott nincsen törvényi rendszer, nincsenek földtulajdonjogok.

És a bányászati infrastruktúra kiépítése is több milliárd dollárba kerülne, tette hozzá.

– Be kell juttatnunk oda egy céget – jelentette ki Trump. – Tényleg kell kiírnunk rá. – Ez óriási lehetőség volt, kapitalizmus, építés és fejlesztés felsőfokon. – Miért nem vagyunk ott, és vesszük el mi?

– Ki az a mi? – kérdezte Cohn.

– Ott kellene lennünk, és el kellene vennünk – szögezte le Trump, mintha lett volna valamilyen állami bányászati cég, amelyet csak úgy oda lehetett küldeni Afganisztánba.

Az elnök egy későbbi megbeszélésen az Ovális Irodában ezt kérdezte:

– Miért nem történt még meg?

– Éppen átfuttatjuk a nemzetbiztonsági protokollon – felelte McMaster.

– Nem kell kibaszott protokollokon átfuttatni! – kiabálta Trump. – Azt akarom, hogy menjenek oda, és szerezzék meg a cucot. Ingyen van! Ki akarja megcsinálni?

Aki kapja, marja helyzet volt. Ki akar egy ilyen bombaüzletet? Wilbur Ross kereskedelmi miniszter jelentkezett.

– Bízsa rám, uram, én elintézem! – mondta, mintha a dolog a Kereskedelmi Minisztérium magánügye lett volna.

Trump rábólintott.

Kelly erre nem sokat mondott, de behívta az irodájába McMastert, Rosst és Cohnt.

McMastert majd szétvetette a düh, amiért Kelly nem avatkozott közbe.

– Egyszerűen levágta a lábaimat! Tudta, hogy zajlik a protokoll.

McMaster szokásához híven betű szerint követte az előírásokat, együttműködött a Külügyminisztériummal és a Védelmi Minisztériummal, valamint minden más minisztériummal és ügynökséggel is, amelyeknek az érdekeibe vágott az ügylet. – Hülyét csinált belőlem az elnök előtt!

Trump kevés dolgot élvezett jobban, mint azt, ha pénzt csikarhatott ki másoktól a korábbi elnöki adminisztrációk által vállalt nemzetbiztonsági kötelezettségek – NATO, Afganisztán, Irak – finanszí-

rozására. Ezenkívül legfeljebb egy jó üzlet kilátása csábította, ezt pedig mindenképpen annak tartotta.

A Külügyminisztérium megvizsgálta a bányászati jogok ügyét. Az elemzők arra a megállapításra jutottak, hogy ezzel világszerte óriási propagandalehetőséget kínálnának a szélsőségeseknek: jön az Egyesült Államok, hogy meggyalázza a földeteket, és ellopja a vagyontokat a földből. Jogi véleményezést kértek, hátha lelassíthatják a folyamatot.

2018. február 7-én McMaster összehívott néhány vezetőt a Situation Roomba, hogy meghallgassák Ross kereskedelmi miniszter beszámolóját. Aznap reggel beszélt az ügyvivő afgán bányászati miniszterrel.

– A kínaiak semmit sem visznek ki onnét. Ott is megvannak a nagy koncesszióik, mint a világon mindenütt, és csak ülnek rajtuk. Hosszú távra terveznek. Nincs szükségük rá, hogy azonnal pénzt szaksítsanak belőle.

Nem volt tehát ok az aggodalomra. Afganisztánban nincsenek meg az infrastrukturális és szállítási lehetőségek, és nem létezik szabályozó vagy környezetvédelmi felügyelet sem. Nincs az a magáncég, amely ilyen körülmények között hajlandó lenne befektetni ott.

– Tehát álhírekről van szó – zárta le Ross, szórványos nevetést kiváltva.

McMaster hozzátette még, hogy ezeknek az ásványkincseknek a nagy része amúgy is elérhetetlen, mivel a tálibok ellenőrzése alatt lévő területen találhatók. Háborús övezetről van szó, és a bányászat megkezdése előtt katonai védőövezetet kellene felállítani. Ha minden jól megy, mondta, ehhez akkor is legalább tíz évre lenne szükség.

Ross azt mondta, ezt majd elmagyarázza az elnöknek is.

Úgy tűnt, Kelly épp csak igyekszik egyben tartani a dolgokat. Egy vezetői értekezleten, 2018 elején büszkén jelentette be:

– Most már biztos, hogy nem én leszek a legrövidebb ideig szolgáló stábfőnök, ugyanis megelőztem Reince-t.

Priebus száznolcvankilenc napig töltötte be a posztot, és ezzel ő volt a történelem legrövidebb ideig hivatalban lévő fehér házi stábfőnöke.

2018 elején a *60 Minutes* című hírműsor egyik epizódja az afganisztáni háborúval foglalkozott, és kiderült belőle, hogy Kabul annyira veszélyes, hogy az amerikai erők főparancsnoka autóval nem tud biztonságban eljutni a főhadiszállására a városon át. Nicholson tábornok ezért kénytelen helikopterrel megtenni a két mérföldes utat. A tábornok egyértelművé tette, hogy osztja Trump elnök győzelemre törő hozzáállását.

– Ezzel a politikával megszerezhetjük a győzelmet – mondta.

Nicholson hírszerzési és hadműveleti térképei szerint az amerikaiak vezette koalíciós erők nagyjából az ország 50%-át tartják ellenőrzésük alatt. A Pentagon és a Külügyminisztérium jól értesült köreiből úgy tudták, Nicholson kijelentette:

– Két éven belül 80%-ig jutok.

Eltökélte, hogy fokozza a koalíció és az afgán hadsereg képességeit, és visszaszerez mintegy hetvenötezer négyzetmérföldnyi területet. Azok azonban, akik szolgáltak Afganisztánban, ezt megvalósíthatatlannak, sőt egyenesen nevetséges célkitűzésnek tartották.

Nicholson másodlagos célja az volt, hogy a tálibok négy év elteltével rájöjjenek, nem győzhetnek, és hajlandóak legyenek tárgyalóasztalhoz ülni. Ezek ugyanazok a tálibok voltak, akik már tizenhat éve harcoltak.

A Nemzeti Hírszerzési Igazgatóság szakértője 2018 elején tájékoztatta Trumpot az afganisztáni helyzetről: az Egyesült Államok semmilyen területi nyereségre nem tett szert. Semmit sem foglaltak vissza. Semmi javulás az előző évhez képest, sőt egyes területeken csak tovább romlottak az állapotok. Ezt részben azzal magyarázták, hogy az amerikai-

aknak és az afgánoknak Kabult kell védeniük, mivel a tálibok egyik támadást a másik után intézik a főváros ellen. Január utolsó kilenc napja alatt négy támadásban százharmincan veszítették életüket. Így pedig a koalíciónak nem sok kapacitása maradt arra, hogy területeket foglaljon vissza.

Az elemzők ennél vészjóslóbb következtetéseket is levontak. Pakisztán nem hajlandó együttműködni, és a nyomásgyakorlásnak sem enged, holott a helyzet bármiféle rendezése csak az ő részvételükkel képzelhető el.

A közvetlen előrejelzések az amerikaiak kivonulása után a felkelők erősödésével, sőt talán polgárháború kitörésével számoltak. Szíriából folyamatosan dzsihádisták áramlottak Afganisztánba, a bombakészítők és bombahajigálók új paradicsomába.

A koalíciós erők nagy valószínűséggel csak 2019 tavaszáig lesznek képesek fenntartani a status quót. A politikai rendszer a felbomlás jeleit mutatja. Óriási vihar közeleg, és a mérleg nyelvét egy olyan gyakorlati probléma jelentheti, mint az időjárás. A hegyekben gyakorlatilag nem esett hó, így a földekre nem jut víz. Aszály fenyeget, a nyomában pedig élelembiztonsági válság. Pakisztán ugyanakkor valószínűleg arra készül, hogy visszaküldjön Afganisztánba egy- vagy kétfélmillió menekültet, köztük sok olyan afgánt, akik még az 1979-es orosz megszállás elől menekültek Pakisztánba. Vagy kétfélmilliónyan már évtizedek óta Pakisztánban élnek, soha nem tették be a lábukat a hazájukba, de azért jönnek.

Nicholson tábornok pedig mindezek ellenére egyre csak azt hajtogatja, hogy „győzni fog” Afganisztánban. Mattisnek nem volt ínyére a dolog.

– A miniszternek nem tetszik, amit [Nicholson] mondott, és igyekszünk visszafogni – árulta el bizalmasan a Pentagon egyik tisztségviselője.

Ám ha a főparancsnok „győzelemről” beszél, nemigen érheti bírálat a harcoló csapatok parancsnokát, amiért ő is ezt a szót használja. A hírszerzési adatok azonban arra utaltak, hogy a dolgok a következő évben nem jobbra fordulnak, hanem éppen hogy rosszabbodni fognak.

2018 elején az egyik kulcsszereplő így fogalmazott:

– Úgy tűnt, a hadsereg állandó jelenlétet akar, Dél-Korea mintájára. Ha ez bekövetkezik, akkor Irán, Oroszország és Kína még ellenségesebbé válik, mert hirtelen berendezkedünk a hátsó udvarukban. De lehet, hogy a hadsereg azért kapott mégis zöld utat ehhez, mert a kivonulás hatalmas blamázs lenne. [Az elnök] azt mondta, győzni fogunk. Ezt pedig nem lehet örökké patthelyzetként meghatározni. Az emberek előbb-utóbb észreveszik, hogy itt nem járhatunk sikerrel.

Néhányan a Külügyminisztériumban és a hírszerzés berkeiben csendben és idegesen elkezdtek a forgatókönyv-tervezés, a B-terv felvázolásának rendkívül érzékeny munkáját. „A hadsereg állandóan különböző forgatókönyveken dolgozik. A civilek miért ne tehetnék?”

Az elemző a következőképpen írta le ennek a B-tervnek a kiméletét:

– Nem kivonulásról, összeomlásról és polgárháborúról van szó. Nem centralizált, liberális demokráciáról. Mi van a kettő között? Életszerűbb, fenntarthatóbb föderális rendszer? Esetleg szerepet kapna benne a Talibán is? A bizonytalansági tényező az elnök rövid koncentrációs képessége és az, hogy mindent megkérdőjelez, amivel előállnak. És állandóan ostobaságot szimatol mindenütt. – Például amikor azt mondja, minden rendben lesz Pakisztánnal. – De hát Pakisztán szeptember 11. óta semmit sem változott, és nem is fog. Akkor viszont az egyetlen lehetőség a kivonulás.

Összefoglalva tehát Afganisztán egy új „Elromlott Játékok Háza”. Politikai bizonytalanság. Az afgán kormány széthullása. A Kongressz-

szus és a közvélemény bírálata az Egyesült Államokban. Jóformán semmilyen katonai siker. Aszály. Fenyegető élelmiszerhiány. Mene-kültek.

Trump mindenekelőtt két embert okolt ezért. Először is kifejezett megvetéssel viszonyult George W. Bush volt elnökhöz, aki 2001-ben elkezdte az afganisztáni, majd 2003-ban az iraki háborút.

– Borzalmas elnök volt – mondta Porternek. – Háborús uszító. Ki akarta terjeszteni az amerikai befolyást és a demokráciát az egész világra, a világ csendőre akart lenni, ezért kirobbantotta ezeket a háborúkat.

Ostoba, elhibázott lépések voltak. Bár Trump úgy döntött, több ezer fős erősítést küld, kijelentette, hogy nem fogja fenntartani a status quót.

A másik bűnbak McMaster volt, és az elnök Irakot hozta fel ellene bizonyítékként.

– Nem tudom, hogyan sikerült [az irakiaknak] átverniük McMastert, de ő nem üzletember. [Az amerikai tábornokok] nem értik a költséghatékonysági elemzéseket. Nem hiszem el, hogy sikerült rábeszélnie, küldjek oda még több katonát.

Úgy vélte, McMaster olyan területre tévedt, ahol semmi keresnivalója.

Mindezt pedig azzal a súlyos sértéssel tetézte, hogy kikarikírozta nemzetbiztonsági tanácsadóját. Trump kidüllesztette a mellkasát, erőltetett légzésbe kezdett, majd harsány, pattogó hangon így szólt:

– *Ismerem az iraki elnököt. Jó ember, uram! Tudom, hogy a szívén viseli az érdekeinket.*

Ezután visszatért a saját hangjához:

– Az a fickó összeviszta hazudozik. Találkoztam vele. McMasternek fogalma sincs róla, miről beszél.

Trump 2017 márciusában, a Fehér Házban fogadta az iraki miniszterelnököt, Hajdar al-Íbádit.

– Ezek a katonák nem értenek az üzlethez. Azt tudják, hogyan kell katonának lenni, meg hogyan kell harcolni, de arról fogalmuk sincs, mennyibe kerül mindez.

Afganisztánnal kapcsolatban Trump a következőt mondta Porternek:

– Az egy katasztrófa. Abban az országban sohasem lesz működő demokrácia. Egyszerűen ki kéne vonulnunk onnan.

39. fejezet

2017. december 10-én, két héttel karácsony előtt Trump Graham szenátorral golfozott a West Palm Beach-i Trump Nemzetközi Golfklubban. Graham egy tweetjében azt írta, a golfpálya „nagyszerű”, ami biztosan tetszett Trumpnak. Ez azonban semmi sem volt ahhoz a dicséretözönhöz képest, amit Graham játék közben zúdított az elnökre.

– Ön remek főparancsnok – jelentette ki. Szerinte az elnök hallgatott a tábornokaira, és az Afganisztánban és a Közel-Keleten bevezetett taktikai változtatások egyértelműen kezdtek kifizetődni.

Graham a következőképpen udvarolt Trumpnak:

– Ön most megtehet valamit, amit eddig még soha senki más nem tett meg. Rendbe teszi a felfordulást, amit Obama hagyott maga után. És átkozottul jól csinálja. Újjáépíti a hadsereget. Leveszi a bilincseket a gazdaságról. Tényleg hagyja kibontakozni a hadsereget és a gazdaságot. Isten áldja meg azért, hogy helyrehozza az elmúlt nyolc évben okozott károkat! Hová szeretne eljutni? Mit akar az utókorra hagyni? Mert az ön hagyatéka nemcsak az lesz, hogy rendbe teszi az elődje baklövéseit, hanem a saját bélyegét is rányomja a történelemre.

Trumpnak minden bizonnyal jólesett a hízélgés, de azt felelte Grahamnek:

– Maga olyan egyensúlyozó fajta. Azt akarom, hogy száz százalékban a Trump-táborhoz tartozzon.

Ez igencsak hasonlított arra a hűségesküre, amit James Comey akkori FBI-igazgató elmondása szerint Trump kért tőle. Comey szerint Trump a következőt mondta neki mára híressé vált, négyszemközti

ebédjük közben a Fehér Ház Zöld Szobájában, Trump elnökségének első hetében: „Hűséget kérek. Elvárom, hogy lojális legyen hozzám.”

– Rendben, miről van szó? – kérdezte Graham. – Ha elárulja, megmondom, száz százalékban ön mellett állok-e vagy sem.

– Olyan 82%-on áll – mondta erre Trump.

– Nos, bizonyos napokon 100%-on állok. Más napokon talán nullán.

– Azt akarom, hogy a 100%-osok közé tartozzon.

– Miért akarná, hogy azt mondjam, igaza van, amikor úgy gondolom, hogy téved? Ezzel egyikünk se nyerne semmit. Az elnököknek olyan emberekre van szükségük, akik a meggyőződésük szerinti igazságot mondják nekik. Aztán önön múlik, hogy eldöntse, baromságot mondtam-e.

Trump 2017. december 29-ei tweetjeiben összefoglalta a DACA-val kapcsolatban képviselt álláspontját: „A demokraták tudják, hogy a DACA nem létezhet anélkül, hogy délen megépítsenek a FALAT, és véget vetnének a szörnyű láncbevándorlásnak” és „Mindenáron meg kell védenünk az Országunkat!”

Az elnök húsz szenátor és kongresszusi képviselő részvételével értekezletet hívott össze a Kabinet-terembe, hogy megbeszéljék az „Álmodozóknak” szánt bevándorlási tervet. Trump úgy rendelkezett, hogy a január 9-ei eseményt teljes, ötvenöt perces terjedelmében közvetítse a televízió. Teljes sebességre kapcsolt, és érdemi törvényhozói lépéseket ígért.

– Ennek tényleg a szeretet törvényének kell lennie, és meg is tudjuk csinálni.

Az elnök elbűvölő volt és szórakoztató. Graham meglepetten látta, mekkorát változott az elnök álláspontja az egyik legmegosztóbb kérdés tekintetében. A bevándorlásellenes keményvonalasok bizonyára alaposan megdöbbennek majd, főleg mivel Trump egykor a vezérük

volt. Graham remélte, hogy az elnök ezúttal a legjobb üzletkötői formáját hozza.

A szenátor még sohasem bízott jobban Trump képességében, hogy sikerül tető alá hoznia egy bevándorlási alkut. Évek óta dolgozott már ezen a területen, és olyan demokratákkal próbált kompromisszumra jutni, mint Ted Kennedy, Chuck Schumer és Dick Durbin. Trumpal azonban végre látta a siker lehetőségét. Lelkes közleményében a következőt üzent: „Ez volt a legérdekesebb megbeszélés, amelyen több mint húszéves politikusi pályám során részt vettem!”

Az újságok is megerősítették Graham optimizmusát. *The New York Times*: „Trump a jelek szerint támogatja bevándorlók millióinak állampolgársághoz jutását”. *The Washington Post*: „Tárgyalóasztalnál: Trump megpróbál egyezkedni és stabilitást teremteni”.

Trump másnap felhívta Grahamet:

– Szerintem mesterien csinálta – mondta neki Graham. – Ne hagyja, hogy ezek [a republikánus keményvonalasok] elijesszék! Jó úton jár. Na, erről az emberről mesélek mindenkinek golfozás közben, ez az a Donald Trump, akit teljes mértékben támogatok. Csak ön tudja megcsinálni. Bush megpróbálta. Obamának sem sikerült. De ön meg tudja csinálni!

Graham meglepetésére Trump ekkor átadta a telefont a feleségének, Melaniának.

– Csak azt szerettem volna tudatni, hogy nagyon tetszett, amit mondott – közölte a *first lady* lágy akcentusával. – És ahogy viselkedett, ahogy beszélt. Nagyon kellemes volt.

– Nos, köszönöm, asszonyom, bearanyozta a napomat – mondta Graham. Mély benyomást tett rá Melania elegáns gesztusa. Tulajdonképpen most először beszélt vele. Világos volt, hogy az asszony, aki maga is bevándorlóként érkezett az országba, rokonszenvez a DACA-gyermekek ügyével.

– Meg tudnánk változtatni a rágalmazási törvényeket? – kérdezte Trump, hirtelen átváltva egyik kedvenc vesszőparipájára.

– Nem – felelte Graham, a jogász.

– Miért nem?

– Mert nem Anglia vagyunk – válaszolta Graham. A rágalmazási törvények ott szigorúbbak voltak.

– Mindenféle baromságokat írtak! – tiltakozott Trump.

– Ebben nem kételkedem – hagyta rá Graham. – De akkor sem tudunk változtatni a rágalmazási törvényeken, és ne aggódjon emiatt.

Az 1964-es, *The New York Times* kontra Sullivan ügyben az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága a lehető legmagasabbra helyezte a rágalom mércéjét: valami akkor és csak akkor számított rágalmazásnak, ha hamisságának tudatában és az igazság teljes figyelmen kívül hagyásával közölték le vagy jelentették ki.

– Hát, nem áll szándékomban olyannak lenni, mint Anglia – morogta Trump.

– Az egész földkerekségen nincs nagyobb pofozósák az Egyesült Államok elnökénél – mondta Graham. – Önnek pedig a megérdemelnél jobban kijutott az alaptalan kritikából, de ilyen lapokat osztott az élet. Úgy győzheti le őket, elnök úr, hogy teljesít. A bírálókkal pedig egyszerűen ne törődjön, ne pereskedjen velük, csak hozza az eredményeket. Mutassa meg, hogy nincs igazuk.

Graham úgy érezte, ez volt az egyik legjobb beszélgetése az elnökkel. Persze főleg ő beszélt.

Másnap délelőtt 11 óra tájban Grahamet felhívta Dick Durbin szenátor, a második számú demokrata a felsőházban.

– Épp most beszéltem telefonon Trumpgal – kezdte Durbin, aki Grahammel közösen dolgozott azon, hogy valamiféle kompromisszumra jussanak a bevándorlással kapcsolatban. – Tetszik neki, amit csináltunk. Beszélni akar kettőnkkel.

Graham felhívta a Fehér Házat, hogy megpróbáljon egyeztetni egy találkozót. Kelly átjött Graham irodájába, hogy megbeszéljék a részleteket.

A bevándorlással kapcsolatban keményvonalasnak számító Kelly ideges volt. Azt mondta az elnöki stábnak, sőt néhányaknak a Kongresszusban is, hogy az elnök nem érti pontosan, mi is az a DACA, fogalma sincs sem az elvről, sem a konkrét mechanizmusról. Az elnök tulajdonképpen Kellyre bízta a DACA kezelését, ő pedig a munkája részének tekintette, hogy ügyeljen rá, Trump ne tegyen semmit és ne találkozzon senkivel a DACA-sok közül – mint Graham és Durbin – az ő jelenléte nélkül. Az elnök nem csinálhatja ezt egyedül, figyelmeztette a munkatársait a nyugati szárnyban, mert ha egyedül csinálja, el fogja cseszni.

– Csak lehetőséget kérek, hogy elmagyarázhassam az elnöknek – mondta Graham. Megismételte, hogy a terve egyszerű. Trump belemegy az „Álmodozók” helyzetét rendező törvénykezésbe, cserébe a fal finanszírozásáért. – Hadd döntsön ő! – kérte Graham, Kelly minden helyzetben alkalmazott mantráját ismételve. Azt akarta, hogy az elnök ismerje meg a tényeket, majd ezek fényében határozzon.

Graham és Durbin tehát megjelentek a Fehér Házban, azt gondolva, hogy hármásban találkoznak majd Trumppal. Ehelyett ott volt egy csoport bevándorlásellenes szenátor, kongresszusi képviselő és stábtag, köztük Kelly és Stephen Miller. Ahogy ott ültek sorban az Ovalis Irodában, Grahamet lincselésre készülő tömegre emlékeztették.

Graham elkezdte felvázolni a tervet, amelynek része volt a pénzösszeg is, amit Trump a határvédelem megerősítésére kért.

– Nem elég – közölte Trump leereszkedően.

Graham erre azt mondta, biztos benne, hogy többet is elő tudnak teremteni, de ez volt a kiindulópont. És említést tett huszonötezer vízumról is, főként afrikai országokból. Aztán a földrengések, éhínség és erőszak miatt Haiti és El Salvador állampolgárai részére kiadandó vízumok kerültek szóba.

– Haitiak – szólalt meg Trump. – Nem kell több haiti. – Erre és az afrikai országokból érkező bevándorlók említésére pedig így reagált: – Miért engedjük meg, hogy idejöjjen ez a sok ember mindenféle pócegödör országokból? – Nem sokkal korábban találkozott

a norvég miniszterelnökkel. Miért nem a norvégok jönnek? Vagy az ázsiaiak, akik fellendítenék a gazdaságot?

Durbinnek fordult egyet a gyömré. Grahamnek torkára forrt a szó.

– Időt kérek! – szólalt meg végül Graham, és a kezével is mutatta a jelzést. – Nem tetszik, ahogyan a dolgok alakulnak. Amerika egy eszménykép. Azt szeretném, ha érdemek alapján érkeznének ide a világ minden sarkából, nem csak Európából. Közülünk is sokan pócegödörökből jöttek.

Trump hirtelen visszaváltott észszerű üzemmódba, de a kár már bekövetkezett.

Durbin nyilvánosságra hozta Trump „pócegödör országokról” tett megjegyzését, Graham pedig alátámasztotta őt.

Két nappal később, szombaton Trump felhívta Grahamet, aki azt hitte, azért keresi az elnök, hogy felmérje, milyen hangulatban van.

Trump közölte vele, hogy éppen a West Palm Beach-i klubjában golfozik.

– Nos, akkor jó ütésekét kívánok! – felelte Graham.

– Nem mondtam azoknak a dolgoknak egy részét, amikről azt állítja, hogy mondtam – jelentette ki Trump, Durbinre utalva.

– De igen, mondta – vetette ellen Graham.

– Vannak, akiknek tetszett, amit mondtam.

– Hát, én nem tartozom közéjük – válaszolta Graham. – Segíteni szeretnék önnek. Szeretek golfozni önnel. De ha ez a belépés ára, akkor ne számítson rám. Sok szerencsét. Jó ütésekét!

A „pócegödör országok” fogalma nem számított újdonságnak Trump részéről. A 2016-os kampány során Trump ellátogatott Miami Little Haiti nevű negyedébe. Korábbi haiti vezetők a beszédekben korrupcióval vádolták a Clinton házaspárt, és azt állították, meglopták Haitit.

Az esemény után, bizalmas körben, Trump lehangoltnak tűnt.

– Együttérzek ezekkel az emberekkel. Micsoda pöcegödörből jönnek!

Most, hogy Bannon eltűnt a Fehér Házból, Stephen Miller lett az elnökség keményvonalas DACA-politikájának fő hajtóereje. Trump továbbra is gyakran fejezte ki a DACA-programban részt vevő fiatalok iránti rokonszenvét, mondván, az esetek jó részében ezek a gyerekek nem a saját hibájukból kerültek ide. Szimpatikusak számára. Ezenkívül felhívta a figyelmet az „álmodozók” jelentette politikai lehetőségekre is.

A kemény álláspontot Miller képviselte. Mindenki gyerekeknek meg „álmodozóknak” nevezi őket, pedig már egyáltalán nem gyerekek. Sokan közülük huszonégy, huszonhat, huszonhét évesek. Miller határozott álláspontot képviselt: a DACA-kompromisszum fejében a határvédő fal teljes költségének fedezetét várjuk el egy évtizeden át – nem csak egy évig –, valamint a lánbevándorlás és a vízumlottó megszüntetését, amelynek keretében évente akár örvenzezer zöldkártyát is kisorsoltak olyan országokból érkező bevándorlóknak, ahonnan egyébként csekély arányban vándoroltak ki az Egyesült Államokba. Ennél a három dolognál kevesebbet nem fogadunk el.

Január 21-én Graham nyilvánosan is rátámadt Millerre.

– Amíg Stephen Miller vezeti a bevándorlásról folyó tárgyalásokat, sehová sem jutunk. Évek óta kívülálló. Beszéltem az elnökkel, és a szíve jó irányba húzza ebben az ügyben. Nagyon is tisztában van vele, mit lehet jól eladni, és valahányszor teszünk egy ajánlatot, azt csak a stáb tagjai akadályozzák.

2018. február 23-án, péntek délelőtt Trump a *Conservative Political Action Conference*-en, az ország legfontosabb konzervatív közönsége előtt szólalt fel. A nyugodt és önbizalommal teli elnök több mint egy

órán át beszélt. Általában tartotta magát az előre megírt szöveghez, de alkalmanként elragadtatta magát, és spontán kitérőket tett.

– Megkapják a falat – nyugtatta meg őket. – Aggodalomra semmi ok. Vannak néhányan, akik azt mondják, hé, ez nem is akarja igazán a falat. Csak kampányfogás volt az egész. Mire én: tényleg ezt hiszik? Tudják, azt mondom, valahányszor ezt hallom, a fal három méterrel magasabb lesz, értik, minden egyes alkalommal. Oké, szóval meglesz az a fal!

A bevándorlásról a következőket mondta:

– Nem akarok itt olyanokat, akik bejönnek, elfogadnak minden ajándékot az országunktól a következő ötven évben, és semmivel sem járulnak hozzá... Olyanokat akarok, akik szeretnek minket... Nem akarom, hogy úgy jöjjenek az emberek, ahogy most.

Ezután pedig újra elmesélte egyik kedvenc történetét, egy versikét az asszonyról, aki befogadott egy kígyót.

A jószívű asszony munkába mentében

Dermedt kígyót lélt a tóparti ösvényen.

A szép, színes bőrre ráfagyott a harmat.

– Szegény! – kiáltott az asszony. – Én majd befogadlak!

– Fogadj be, jószívű asszony, fogadj be, kérlek!

– Fogadj be, jószívű asszony! – sírt az álnok lélek.

Fekhelyet kapott, puha, meleg selymet,

Tej és méz is jutott a ropogó tűz mellett.

Az asszony munka után rögtön hazafutott,

S látta, hogy a kígyó új erőre kapott.

Simogatta fényes bőrét, ölelte, csókolta,

Am a kígyó köszönet helyett galádul megmarta.

*– Miért martál belém? Hiszen segitettem!
Halálos a mérge, nekem így most végem!*

*A kígyó csak vigyorgott: – Ostoba, hallgassál!
Jól tudad, ki vagyok, mikor befogadtál!*

– És pontosan ezt műveljük az országunkkal, emberek – folytatta Trump. – Beengedünk mindenkit. Ebből rengeteg baj származik, és csak egyre rosszabb lesz.

Trump nem sokkal korábban hagyott jóvá egy kétéves költségvetést nyolcezerhatszáz-milliárd dollárról, amelyből semennyit, egy megveszekedett garast sem szántak a falra.

Trump kapcsolata a külügyminiszterével kiköszörülhetetlen csorbát szenvedett. Hónapokon át folyt a spekuláció, hogy Tillerson hamarosan lemond, vagy kirúgják. 2018 márciusában éppen Afrikában volt, amikor Kelly figyelmeztette, hogy jobban teszi, ha rövidre fogja az utazását.

– Lehet, hogy kap egy tweetet – mondta neki.

Március 13-ának reggelén Trump világgá is kürtölte a Twitteren, hogy Pompeo CIA-igazgató lesz a következő külügyminiszter.

Tillersonról csak ennyit jegyzett meg: „Köszönöm Rex Tillerson szolgálatait!”

Az elnök később a Fehér Ház Déli Pázsitján a következőt mondta az újságíróknak:

– Rexszel már régóta beszélgettünk erről... Nem értettünk egyet mindenben... Nem igazán ugyanazt gondoltuk... Más beállítottságról, más gondolkodásmódról volt szó.

40. fejezet

Trump állandóan arról panaszkodott az ügyvédjének, Dowdnak, hogy a Mueller-vizsgálat akadályozza elnöki teendőinek ellátásában. Elejtett néhány szigorúan titkos információt, amit Dowd, aki rendelkezett a szükséges nemzetbiztonsági átvilágítással, továbbadhatott Muellernek és Quarlesnak, akiknek szintén megvolt ez az átvilágításuk.

Miután figyelmeztette Dowdot, hogy nagyon érzékeny a téma, Trump elmondta neki példaként, hogy áprilisban történt egy eset, amikor személyesen tárgyalt Aya Hijazi harmincéves, amerikai segélyszervezetnél dolgozó fiatalember szabadon engedéséről, aki akkor már három éve egy kairói börtönben raboskodott.

Trump elmesélte Abdalfattáh asz-Szíszi egyiptomi elnökkel folytatott beszélgetését, akinek borzalmas emberi jogi bizonyítványában tömeges letartóztatások, tüntetők meggyilkolása és civilek katonai bíróság elé citálása szerepelt.

– Dowd, ne felejtse el, kivel beszélek! – mondta neki. – Ez a fickó egy kibaszott gyilkos. A fickó egy kibaszott gyilkos. De megcsinálom. A telefonon keresztül is megizzadtam. És közvetlenül az előtt, hogy megkötnénk az üzletet, asz-Szíszi azt mondja nekem – Trump itt mély, reszelős hangra váltott –, »Donald, aggódom e miatt a vizsgálat miatt. Ön is ott lesz? Ha, mondjuk, szívességet kérnék, Donald.« Olyan volt, mintha tőkön rúgtak volna. Borzalmas!

Novemberben Kelly felhívta Dowdot.

– Az elnök azt mondja, maga találkozik Muellerrel.

– Igen, egy-két órán belül találkozunk.

– Mattis szólt az elnöknek, hogy Putyin és az oroszok kezdenek túl veszélyessé válni, és hogy foglalkoznunk kell velük. Szeretném, ha továbbítaná ezt Bobnak. Bob ismeri Mattis.

Mueller és a védelmi miniszter is a tengerészgyalogságnál szolgált.

Dowd elmagyarázta Muellernek, hogy minden, amit Trump Oroszországgal kapcsolatban tesz, gyanús.

– Bob, tudom, hogy ismeri Mattis tábornokot.

Mueller 2002 januárjában, még FBI-igazgatói minőségében, egy Kandahárban tett látogatása során találkozott Mattisszel. Dowd jelentette, hogy Mattis aggódik Oroszország miatt.

– Ja, igen, és szeretné ellenőrizni? Vegye fel a telefont, és hívja fel! Tudja, ki maga. Tudja, hogy maga is tengerészgyalogos.

Dowd emlékeztette Muellert, hogy azt ígérte, „nem hagyja, hogy kinőjön alatta a fű”, vagyis nem ül ölbe tett kézzel.

– Nos, öregem, az a fű már legalább harminc centi magas. Az elnökkel igyekszünk megvédeni.

Mueller közölte: halálosan komolyan gondolja, hogy befejezi a vizsgálatot.

– Hát, meg kell mondjam magának, Bob, fogalmam sincs, meddig tartok ki. Állandóan magukat védem, fiúk. Kiállok amellett, amit tesznek. De tudja, egy csomó embert kikérdeznek.

Dowd Muellert szelíden sürgette.

Quarlesnak viszont panaszkodott:

– Ami sok, az sok!

Dowdnak egyéb problémái is akadtak. Ty Cobb nyilatkozni kezdett a médiának, és azt állította, hogy a vizsgálat 2017 végére lezárul.

– Igencsak kínosan érezném magam, ha hálaadáskor még mindig ezzel foglalkoznának a Fehér Házban – mondta a Reutersnek –, és még rosszabbul, ha az elnök még az év végén is ezen gyötrődne.

Az újságokban cikkek jelentek meg Cobb fényképével. Dowd úgy vélte, az ügyvéd kackiás bajszával leginkább egy régi vadnyugati seriff-re hasonlít, mintha, mondjuk, az *Árva Galamb* című westernregényből és televíziós sorozatból lépett volna ki, és alaposan megdöbben. Ő volt az elnök első számú ügyvédje. Vajon Cobb különbeszélgetéseket folytat Quarlesszal?

Nem, bizonygatta Cobb.

– A feleségem azt akarja, hogy maradjak ki ebből – magyarázta. – Ezért próbálom nyilvánosan intézni a dolgot.

– Decemberre interjúkat egyeztettünk – mondta Dowd. – És őszintén szólva mindegyik kedvező az elnökre nézve, úgyhogy zöld utat kapnak.

– Honnan szedte ezt a kibaszott haverját, Tyt? – kérdezte Kelly Dowdtól. Cobb rosszul nyitott Kellynél, ugyanis a stábfőnököt megkerülve közvetlenül az elnökhöz fordult, hogy irodát kapjon a nyugati szárnyban. Kelly erre figyelmeztette: – Kurvára ne csináljon többé semmit a hátam mögött!

Dowd megnyugtatta az elnököt a Muellerrel alkalmazott stratégiával kapcsolatban:

– Együttműködünk, és addig daráljuk őket, amíg teljes, 3D-s képet nem kapunk arról, mi jár a fejükben.

A teljes kép, a harminchét tanú együttműködése és az átnézett dokumentumok alapján többször is elismételte:

– Nem látok itt semmilyen ügyet.

Dowd azt is elmagyarázta Trumpnak, hogy az Alkotmány II. cikkelye szerint az elnök egymaga irányítja a végrehajtó hatalmi ágat, és minden tette, különösen a Comey-t érintők, a jogkörén belül estek.

– Nem azt akarom mondani, hogy rosszak a megérzései, amik ezekre a fickókra meg a szándékaikra vonatkoznak. Eddig nagyon szépen bánnak velünk. De mi is nagyon szépen bántunk velük.

A *Handelsblatt* német gazdasági napilap decemberben arról cikkezett, hogy a Mueller-vizsgálat keretében adatokat kértek ki a Deutsche Banktól, amely a legnagyobb német bank, valamint Trump első számú hitelezője.

Az elnök reggel hétkor felhívta Dowdot. Tajtékozott a dühtől.

– Tisztában vagyok vele, milyen a kapcsolatom a Deutsche Bankkal! – kiabálta. Kijelentette, hogy a pénzügyi intézet imádja, és ő mindig törleszti a hiteleit. – Tudom, mennyit kértem kölcsön, mikor kértem kölcsön, és mikor fizettem vissza nekik. Minden egyes istenverte hitelről tudok! – Azt is fel tudta idézni, melyik tisztviselőjükkel tárgyalt, és egyéb konkrét részletekre is emlékezett. – Én mondom, ez baromság!

Dowd nem hagyta békén Quarlest.

– Hé, Jim, nincs itt semmilyen titok! Baromság az egész.

Összehívtak egy konferenciabeszélgetést az összes érintett ügyvédi iroda jogásaival. Mintha mindenki valamilyen titkos kódnyelven beszélt volna.

– Nézzék, kérem! – sóhajtott Dowd. – Az ügyfelem nem kódnyelven beszél.

Quarles végül a következőről számolt be:

– Nincs itt semmi. Még a nyáron nyújtották be az adatkérlemeket a Deutsche Bankhoz, de ezeknek nincs köziük az elnökhöz vagy a pénzügyeihez.

December 21-én, délelőtt 10 órakor Dowd elment Muellerhez, hogy megpróbáljon fordítani a helyzeten. Gyakran a támadás a legjobb védekezés.

– Minden adatot előástunk – mondta Dowd. – Egy-kettőt leszámítva minden tanút meghallgattunk. Nagyon úgy tűnik, hogy az egész vizsgálat a Demokrata Országos Bizottság, a Fusion GPS – ők készítették a Steele-dossziét – és magas beosztású FBI-tisztviselők összeesküvésének eredménye, a célja pedig a Trump-adminisztráció megingatása. Az, hogy nem vizsgálták meg Comey szerepét a nyomozás elindításában, egyszerűen nevetséges. Comey érthetetlen

és becstelen viselkedése alapos kivizsgálást követel. – Az Igazságügyi Minisztérium főfelügyelője Comey Hillary Clinton e-mail-botrányában való érintettségét vizsgálta. – Az, hogy továbbpasszolják a dolgot a főfelügyelőnek, aláássa a maga vizsgálatába vetett bizalmat – jelentette ki Dowd.

Mueller nem válaszolt.

Mueller és Quarles egyre csak nyomultak. Meg akarták hallgatni az elnököt is. Mueller 2018. január 8-án lediktált egy tizenhat témából álló listát, amelyekről meg akarták kérdezni Trumpot. Majdnem mindegyik Flynn-nel, Comey-val vagy Sessionsszel foglalkozott.

Dowd felhívta az elnök figyelmét, hogy ez a lista nem elég konkrét.

– Én azt csinálnám, hogy még jobban erőltetném, hogy jobb képet kapjunk. Érti, tizenhat téma, igazából csak találgathat, milyen kérdéseket fognak feltenni.

– És maga mit fog tenni? – kérdezte Trump.

– Nos, én arra gondoltam, hogy írunk neki egy levelet, amelyben válaszolunk ezekre. – Vagyis leírnák a tényeket, ahogy ők látják, és jogi érveket sorakoztatnának fel, különösen az elnök II. cikkelyt érintő jogköreit illetően. – És úgy kéne megírunkunk, mintha a Legfelsőbb Bíróság tájékoztatója lenne.

– Mindent megadtunk nekik – erősködött Trump. Miért nem volt elég? Majd hozzátette: – Nincs kifogásom ellene, hogy beszéljek vele.

Dowd és Jay Sekulow a következő két hetet a levél megfogalmazásával töltötték. Sekulow, a Christian Broadcasting Network és a Fox News rendszeres kommentátora már több mint harminc éve képviselt konzervatív, vallásos és abortuszellenes csoportokat.

– Hogy halad a dolog? – kérdezett rá egy idő után Trump Dowdnál. – Láthatnám?

Dowd 2018. január 27-én, szombaton délután 13 óra körül jelent meg a Fehér Ház elnöki rezidenciáján.

Az elnök gyorsan körbevezette az épületben, megmutatta neki a Lincoln-hálószobát is.

– Mind a ketten elférnénk ebben az ágyban – tréfálkozott.

– És látnánk magunkat a tükörben – viszonzta Dowd.

– Ha megnyeri ezt az ügyet – folytatta Trump –, körbevezetem a VIP-túrán is. Az több óra. Szerintem ez a leggyönyörűbb épület az egész világon. Nincs semmi hozzá fogható.

Ekkor belépett Trump fia, Barron az egyik barátjával.

– Apu! Szeretne lefényképezkedni veled. Megengeded?

Persze. Már el is készült a kép.

Trump és Dowd leültek egy asztalhoz, ahonnan kilátás nyílt a Washington- és a Jefferson-emlékműre.

– Szeretném, ha egy kicsit belekóstolna, milyen érzés lehet tanúvallomást tenni – mondta Dowd. Úgy gondolta, tartanak egy gyakorló meghallgatást. – És beszélgetünk egy kicsit néhány témáról. Mondjuk Comey-ról és Flynnről. Csak könnyedén. Nem kell felkészülnie. Csak jöjjön be úgy, ahogy van.

– Szeretném, ha elolvasná a levelünket. Én készen állok rá, hogy aláírjam, de addig nem írom alá, amíg ön rá nem bólint. Ez komoly beadvány. Ebben tudatjuk Bobbal, mi az álláspontunk, szerintünk mi az övé, és hogy ön miért nem fog; vagyis ő miért nem érdemli meg, hogy kérdéseket tegyen fel önnek.

– Ha a kérdések ártalmatlannak tűnnek is, ne kezelje őket úgy. És szeretném, ha nagyon komolyan összpontosítana a szavakra. Nem vagyok egy terjedős kérdező, a rövid, lényegre törő kérdéseket szeretem. És szeretek lassan építkezni. Nagyon türelmes vagyok. És a szokásos tanácsot adom önnek is: csak feleljen a kérdésre. Oké? Érthető minden?

– Igen.

– Mikor értesült róla először, hogy gond van Flynn tábornokkal?

– Nem emlékszem pontosan. Azt hiszem, akkor, amikor McGahn beszélt Sally Yateszel. De nem vagyok biztos benne, John.

Trump szerint az ideiglenes igazságügy-miniszter azt állította, Flynn mondott valamit az alelnöknek, ami nem felelt meg az igazságnak.

– Mit tett ezzel kapcsolatban?

Trump azt válaszolta, úgy emlékszik, nem tett semmit.

– Azt hiszem, Don vette kézbe a dolgot. És dolgoztak...

– Behívatta Flynnt?

– Nem.

– Beszélt egyáltalán Flynn-nel?

– Nem tudom. Rémlik valami, hogy... Ő meg Priebus felhívtak.

– Nos, elnök úr, megkérdezte tőle valaha is, hogy beszélt-e a büntetőintézkedésekről Kiszljakkal [az orosz nagykövettel]?

– Nem.

– Biztos ebben, elnök úr? Vannak arra utaló bizonyítékaink, hogy sor kerülhetett ilyen beszélgetésre. Biztos ebben?

Dowd tudott róla, hogy Priebus az elnök számára kedvező tanúvallomást tett. Az egyik változatban Flynn Priebus jelenlétében azt mondta az elnök előtt, hogy sohasem beszélt az elnökkel a Kiszljakkal folytatott találkozóiról.

Trump messze elkalandozott a válaszában, és nem sok használhatót mondott.

– Nézze, térjünk vissza a témához – figyelmeztette Dowd.

– Ó!

– Elérkezett az a pillanat, amikor el kellett engednie? – kérdezte Dowd Flynnre utalva.

– Igen.

– Emlékszik rá, hogyan történt ez?

– Nem. Azt hiszem, írt egy felmondólevelet. Nem titkolom, hogy sajnáltam a dolgot. Megvoltak a maga hibái, de nagyon szimpatikus fickónak tartottam, és csodáltam. Mint tudják, nagyon kedvelem a katonákat. Szóval ez volt az ajánlás, és ezt tettem.

Priebus és McGahn tanácsolták, hogy rúgja ki Flynnt.

– Beszélték önnek valaha egy FBI-meghallgatásról?

– Nem tudom. Nem emlékszem.

Dowd úgy érezte, Trump tényleg nem emlékszik. További kérdéseket tett fel, és Trump soknál mondta azt, hogy nem emlékszik. Dowd ezt az elnöki feladatok jelentette megterhelés mellett érthetőnek találta.

Dowd tehát visszament egészen 2016 decemberéig, közvetlenül a választásokat követő időszakig, és továbbra is Flynnről kérdezett.

– Kapcsolatban állt diplomatákkal, satöbbi?

– Felteszem, igen.

– Beszélt Kiszlijakkal?

– Hát, nem tudom. Tudom, hogy a stábon belül rengeteg beszélgetés zajlott. Azt hiszem, én is tweeteltem ezt-azt.

Trump március 31-én a következőt tweetelte: „Mike Flynn-nek mentességet kellene kérnie, mert ez boszorkányüldözés (kifogás a nagy választási bukásra) a média & a demokraták részéről!”

– Mi volt az ön álláspontja az Obama elnök által jóváhagyott szankciókról? – kérdezte Dowd. Obama 2017 januárjában kiutasított harmincöt orosz diplomatát; büntetőintézkedéseket vezetett be több magánszeméllyel és szervezettel szemben, és bezárt két orosz létesítményt.

– Nos, az volt az álláspontom, hogy ez nagyobb mozgásteret ad nekem.

– Ó! – kapta fel a fejét Dowd. – Mert mindenki azt gondolja, úgys ellenzi majd őket, mondván, jó viszonyt akar Putyinnal.

– Nem, én lehetőségként tekintettem rájuk – ismételte meg Trump.

A Dowd által átnézett tanúvallomások alapján ez pontos volt így. Dowd úgy gondolta, az elnök egész jól manőverezik. A Fehér Ház és Dowd által Flynnről összeállított hatoldalas emlékeztető sokkal több információt tartalmazott, mint amennyit Trump most fel tudott idézni. Dowd napokra lebontva beszámolt róla, hogyan jött rá a Fehér Ház, hogy Flynn hazudott Muellernek és Quarlesnak, akik egyébként elismeréssel szóltak az emlékeztető alaposságáról.

– Nos – folytatta Dowd –, miért mondta azt Comey igazgatónak, hogy... szóval tulajdonképpen arra kérte, hogy bányon kesztyűs kézzel Flynn-nel. Ennek mi volt az oka?

– Soha nem mondtam ilyet – jelentette ki Trump.

– Ő akkor emlékeztetőt írt erről – vetette ellen Dowd. – Továbbadta a munkatársainak.

– Én nem mondtam ilyet – ismételte meg Trump. – John, én egyáltalán semmi ilyesmit nem mondtam.

– Hát, ő azt állítja...

– Hazudik! – csattant fel Trump. Dühösen kikelt Comey ellen. – Az a fickó egy szélhámos, egy hazug gazember! Nem csinál mást, csak Clinton [e-mail] ügyével foglalkozik, emlékeztetőket írogat, és információkat szivároztat ki.

Az elnök mintha szóról szóra betanulta volna a kifogásait. Féktelen áradatként tört ki belőle az egész. Dowd megpróbálta félbeszakítani, de hiába. Trump minden dühét kiöntötte.

– Nézze – szólalt meg Dowd, miután a vihar alábbhagyott egy kissé –, így nem válaszolhat egy kérdésre. Ez az, amire azt mondják, mellébeszélés. Nem jó, világos? Udvariasnak kell lennie.

– A franc essen bele!

– Azt mondta önnek január 6-án, hogy ön nem áll vizsgálat alatt?

– Igen, azt.

– Ezzel csak a pikáns részre utalt, nem az összejátszásra, ugye? – kérdezte Dowd. Mueller csapatának ez volt az egyik elmélete.

– Ez baromság! Soha nem mondtott ilyet!

Dowd hitt neki, mivel Comey megerősítette, hogy abban az időben semmilyen ügyben nem folyt vizsgálat.

A következő fél óra teljesen haszontalanul telt el.

– Ez az egész egy rohadt kitaláció! – Trump elismételte mindent, amit korábban tweetelt vagy mondott. Dowd nem jutott vele egyről a kettőre. Az elnök dühöngött. Dowd aggódott, hogy ha ő lenne Mueller, akkor Trump valószínűleg ott helyben kirúgja. Majdnem

olyan volt, mintha Trump azt kérdezné: miért ülök itt, és válaszolok a kérdéseire? – Én vagyok az Egyesült Államok elnöke!

Micsoda helyzet! Dowd az elvesztegetett időt egy vállrándítással elintézte, de tisztán látta maga előtt az egész rémálmot annak teljes valójában. Nem semmi látvány volt, ahogy az Egyesült Államok elnöke úgy dül-fül, mint Shakespeare valamelyik felbőszített királya.

Trumpnak végül sikerült lejönnie a plafonról, és lassan visszanyerte az önuralmát.

– Látja, elnök úr, ezért nem tehet tanúvallomást – sóhajtott Dowd. – Tudom, hogy ezt hiszi. Tudom, hogy ezt gondolja. Tudom, hogy megtapasztalta. De amikor kérdésekre válaszol, amikor tényekről kell tanúvallomást tennie, akkor tényekkel kell szolgálnia. Ha nem ismeri a tényeket, akkor jobban örülnék, ha annyit mondana: Bob, sajnos nem emlékszem. Túl sok dologra kell odafigyelnem. Ahelyett, hogy találgatna, és mindenféle elrugaskodott következtetéseket vonna le.

Majd Dowd átadta Trumpnak a Muellernek írott levél vázlatát. A témamegjelölés így szólt: „Tanúvallomási kérelem az igazságszolgáltatás állítólagos akadályozásának ügyében”.

Az elnöki jogkörök megjelölését mintegy megerősítésképpen vastagon szedték: „Amennyiben kívánja, megszüntetheti a vizsgálatot, vagy ha úgy óhajtja, akár gyakorolhatja kegyelmi jogát is.”

Trump figyelmesen végigolvasta a huszonkét oldalas levelet, és egy-egy bekezdést hangosan is felolvasott. Azt mondta, nagyon tetszik neki.

– Tudja, nem semmi ügy ez. Imádom, ahogy felépítette.

Külön megdicsérte az ötvenkilenc lábjegyzetet.

– Ez az egyik legjobb napom, amióta ez az egész tart – folytatta. Szemléletes bemutatót tartott arról, hogyan képes egyik pillanatról a másikra váltogatni az érzelmeit. – Tényleg csodálatos. Azt hiszem, benne van minden, amire valaha is gondoltam, sőt még jobb is. Most már értem. Látom, mit csinál.

– Igen – mondta Dowd.

– Szorítsuk őket a falhoz! De nem akarja, hogy tanúvallomást tegyék?

– Nem – rázta a fejét Dowd. – Miért nem vesszük el ezt a dolgot a végsőig? Ha minden kötél szakad, talán azt javaslom majd Bobnak, hogy adja ide nekem a kérdéseket, és válaszolunk rájuk. Írunk egy szöveggönyvet. Átjöhet, felteheti a kérdéseit, az elnök pedig felolvassa a válaszait. Hogyan panaszkodhatna ezzel kapcsolatban, amikor megbízott mindenben, amit eddig adtunk? Ráadásul nem is várhatja az elnöktől, hogy emlékezzen mindenre. Ja, és nagyon szívesen találkozna magával, és megbeszelné ezt a dolgot, de szüksége van segítségre [a szöveggönyvre].

– Ez az, ezt fogom tenni! – lelkesedett Trump. – Remek ötlet!

– Nos – jegyezte meg Dowd –, képzelje csak el, ha nem lenne szöveggönyve.

– Nem tudom, John. Most próbáltuk el. Úgy gondolja, nem ment a dolog?

– Igen, úgy. De elnök úr, nem hibáztatom önt. Nem arról van szó, hogy hazudik, vagy hogy rosszul csinál valamit, semmi ilyesmi. Tekintve, mennyi információt kell befogadnia mindennap... elég csak megnézni, mit csináltunk ma délután.

A beszélgetésüket többször is félbeszakították, meg kellett hallgatniuk két tájékoztatót a világ problémáiról, és Trumpnak alá kellett írnia néhány titkos dokumentumot. Hogyan is emlékezhetett volna mindenre?

– Tudja – folytatta Dowd –, ez alaposan megnehezíti annak felidézését, mi is történt hat vagy kilenc hónappal ezelőtt.

– Ez remek! – mondta Trump. – Egyetérték magával. Nem is akarok igazán tanúvallomást tenni.

A Fehér Házban tartott gyakorlás másnapján Trump felhívta Dowdot.

– Úgy aludtam, mint a bunda – közölte vele. – Imádom azt a levelet. Kaphatok belőle egy másolatot?

– Nem – felelte Dowd.

Örült, hogy idáig eljutott az elnökkel.

2018. január 29-én, hétfőn Dowd és Sekulow aláírták a levelet, február 1-jén pedig Dowd eljuttatta Quarlesnak. Pont olyan lesz az egész, mint a filmekben, gondolta Dowd. A megbeszéltek szerint Quarles odasétál Dowd parkoló kocsijához, és beugrik.

Váltottak egy-két kedélyes szót, és megkérdezték, hogy vannak a másik gyerekei.

– Nos, itt van a levele – mondta aztán Dowd.

– Mi ez?

– A válasz a tizenhat témájukra. Lényegében kifejtjük az álláspontunkat. Nyitva hagyom az ajtót. Konkrét kérdéseket kérek benne. Gondolkodjon rajta. Ha beszélni akar róla, szóljon Bobnak, hogy találkozzunk.

41. fejezet

Navarro, Ross, Cohn és Porter 2018 januárjában megbeszélésre gyűltek össze az Ovalis Irodában. Már hónapok óta tartott a vita a vámokról, egyik félnek sem akaródzott engednie, és a helyzet egyre jobban elmérgesedett.

Cohn Porter támogatásával megint elővette a gazdasági és a geopolitikai-nemzetbiztonsági érveket. Arról beszélt, hogy a vámok bevezetésével a piacok megzavarását kockáztatják, és veszélybe sodorják a tőzsdei nyereségek nagy részét. Kifejtette, hogy a vámokkal lényegében az amerikai fogyasztókat adóztatnák meg, és semmivé tennék Trump adó- és szabályozási reformjának jótékony hatásait.

– Maga a globalista – közölte Trump. – Már nem is érdekel, mit gondol, Gary.

Azzal elhessegette onnan. Cohn visszavonult az egyik kanapéra.

Navarro és Porter vették át a vita fonalát, Ross pedig időnként közbeszólt Navarro oldalán. Navarro azzal érvelt, hogy a vámok növelnék a bevételeket, a cégek és a szakszervezetek pedig imádnák őket. Szerinte így remek lehetőség kínálkozna a szakszervezetek támogatásának megszerzésére, továbbá a republikánusok szavazóbázisának kiszélesítésére a 2018-as időközi választások előtt.

Porter a Bush-féle vámokat és a miattuk megszűnő munkahelyeket hozta fel. Az azóta eltelt időben, emlékeztetett Porter, az acélra épülő iparágak – az építőipar, a csővezetékgyártás és az autóipar – bővültek, miközben az acélgyártásban nem sok növekedési potenciál maradt. Tehát a munkahelyek számának csökkenése a vámok hatására még hangsúlyosabb lenne, mint a Bush-érában volt.

Porter azt is kijelentette, hogy Navarro meggyőződése, miszerint a vámok bevezetése általános tetszést aratna, „teljesen téves”. Sok cég acélvásárlóként és acélfelhasználóként ellenezné a vámokat.

– Az autógyártók utálni fogják – mondta Porter. – Keskeny árréssel dolgoznak, ez pedig megemelné a költségeiket. – A csővezetékgyártók hasonlóképpen. – Folyamatosan nyitjuk meg az új szövetségi földterületeket, és ott van a tengeri olajkitermelés is. Ezekhez mind csővezetékek kellenek.

– Na meg a szakszervezetek – folytatta. – Hát, ez elég bolond helyzet. Az acélipari szakszervezet persze imádni fogja, az autógyártóké viszont nem. Ahogy az építőipari szakszervezetek sem lesznek boldogok tőle. Az ő költségeiket is fel fogja verni.

Porter rendszerint igyekezett őszintén közvetíteni, és elősegíteni a viták rendezését. Ha azonban valamiben határozott álláspontot képviselt, inkább megvárta, míg négy szemközt marad az elnökkel. Most a szabadkereskedelem híveként lépett fel.

Navarro éppen olyan elszántan igyekezett elhárítani minden egyes érvet, ahogyan Porter felhozta őket. John Kelly stábfőnök a megbeszélés közepén lépett be a helyiségbe. Az elnök élvezettel hallgatta a csetepatét.

– Most meg mi maga, közgazdász? – kérdezte Portertől, miután már majdnem fél órája zajlott a szócsata Navarróval. – Mit tud a gazdaságról? Maga jogász.

Porter erre azt felelte, tanult és tanított is közgazdaságtant, amikor Rhodes-ösztöndíjas volt Oxfordban. Továbbá rámutatott arra is, hogy érvei jelentős része nem is szigorúan közgazdasági természetű.

– Mindig is tudtam, hogy Gary egy kibaszott globalista – sóhajtott Trump. – De azt nem tudtam, hogy maga is ekkora kibaszott globalista, Rob.

Trump ezután Kellyhez fordult.

– Nézze meg ezt a fickót! Ez egy globalista!

Kelly bólintott, és elmosolyodott. Szeretett volna már pontot tenni az értekezlet végére.

A megbeszélés érdemi döntés nélkül ért véget, csak arra volt jó, hogy emlékeztette Trumpot: aláírt egy döntési emlékeztetőt, hogy lépéseket tesz a Kínával szembeni 301-es vizsgálatban való előrelépés érdekében, és be is jelentette azt. Ennek még az acélvámok előtt meg kellett történnie. Ez volt a stratégia, amiben megegyeztek.

Porter február 7-én távozott a Fehér Házból, miután két volt felesége megvádolta, hogy fizikailag bántalmazta őket. Az egyikük nyilvánosságra hozott egy fényképet is, amelyen egy elmondása szerint Portertől származó véraláfutással a szeme alatt látható. Mindkét hölgy részletes és érzékletes beszámolót adott a családon belüli erőszakról, az egyikük a sajtónak, a másik pedig egy blogbejegyzésben.

Porter hamar arra a következtetésre jutott, hogy mindenkinek – volt házastársainak, a családjának, a közeli barátainak, a Fehér Háznak és saját magának is – az lesz a legjobb, ha lemond. A kapcsolatai helyreállítására és a sebek begyógyítására kívánt összpontosítani.

A *The New York Times* így írt az ügyről: „A bántalmazási vádak véget vetnek a fehér házi csillag felemelkedésének” és „Volt kollégái szerint a tanácsadó elegáns, megnyerő külseje mögött heves temperamentum rejlik”.

Porter a közleményében a következőképpen fogalmazott: „A médiának átadott fényképeket majdnem tizenöt évvel ezelőtt készítettem, és a mögöttük rejlő valóság köszönőviszonyban sincs a sajtóban megjelent leírással.”

„Egy pusztán vád is tönkretetheti emberek életét” – tweetelte Trump.

A *The Washington Post* szerkesztőbizottsága „a családon belüli erőszak bagatellizálásával” vádolta a Fehér Házat, a *The New York Times* pedig azt írta: „Trump a jelek szerint kételkedik a #MeToo mozgalomban”.

Cohn tisztában volt vele, hogy Porter távozásával a Trumpot korábban tartó egyik legfontosabb hatás szűnt meg.

Február 28-án, szerdán, 18 óra 30 perckor Wilbur Ross kereskedelmi miniszter és Peter Navarro elmentek az Ovalis Irodába, és rávették az elnököt, hogy még a 301-es vizsgálat befejezése előtt lépjen az acélvámok ügyében, lerombolva ezzel az egész kereskedelmi stratégiát. Ross még korábban mutatott Trumpnak egy tanulmányt, amely szerint a növekvő acél- és alumíniumimport veszélyt jelent a nemzetbiztonságra nézve, ami feljogosítja az elnököt arra, hogy a Kongresszus jóváhagyása nélkül kivesse a vámokat.

Ross és Navarro megszervezték, hogy másnap meghívják a Fehér Házba a legfontosabb amerikai acélipari cégek vezetőit.

Amikor Cohn megneszeltte a tervet, 22 óra körül felhívta Kellyt.

– Nem tudok semmiféle találkozóról – mondta Kelly. – Nincs találkozó.

– Ó, dehogy nincs.

– Miről beszél, Gary?

Cohn megpróbálta elkaszálni a találkozót, és egy ideig úgy tűnt, ez sikerül is neki. De aztán kiderült, hogy mégiscsak sor kerül rá.

Másnap több mint egy tucat cégvezető jelent meg. A Kabinetteremben tartott megbeszélésen Trump bejelentette: úgy határozott, 25%-os behozatali vámot vet ki a külföldön gyártott acélra, és 10%-ot az alumíniumra.

– Hosszú idő óta először részesülnek védelemben – mondta az elnök a cégvezetőknek. – És újra felfuttathatják az iparágat – tette hozzá, holott a Cohn által összegyűjtött összes adat azt mutatta, hogy ez nemcsak nem célszerű, de egyenesen lehetetlen is.

Cohn azon a véleményen volt, hogy ha előbb lezárják a Kína elleni szellemi tulajdon-ügyet, akkor szövetségeseket szerezhetek volna egy nagyszabású kereskedelmi lépéshez. A világ jelentős része ugyanis Kína ellen fordult volna, és gazdasági vetélytársuk elszigetelődik. Az acélvámok bevezetése viszont felülírta mindezt.

Cohn arra a következtetésre jutott, hogy Trump egyszerűen imádkozott egymásnak uszítani az embereket. Az elnök soha életében nem foglalkozott még olyan üzlettel, ahol hosszú távú stratégiai tervezésre lett volna szükség. Cohn felkereste Trumpot, hogy közölje vele: felmond.

– Ha ön így fogja irányítani ezt az országot, akkor elmegyek. Kibírom, ha elveszítek egy csatát a Fehér Házban, ha közben betartjuk a megfelelő protokollt és eljárásokat. De ha ketten este fél hétkor csak úgy besétálhatnak az ön irodájába, és összehívhatnak egy megbeszélést, amelyről senki sem tud, a stábfőnököt is beleértve, nos, én ilyen környezetben nem tudok dolgozni.

Cohn tisztában volt vele, hogy Hope Hicks a Fehér Ház kommunikációs igazgatójaként mekkora befolyással bír. Gyakran megkérte, hogy kísérje el, amikor valamilyen kemény megbeszélésre indult Trumphoz: „Hope, jöjjön velem!” Úgy találta, Hicks jelenlétében az elnök kissé megszélesül, és Cohnnal is másképp bánik, ha ő ott van.

Március 6-án, kedden felkereste Hickset. Közös foglalkoztak egy közleményt, amivel az elnök Cohn lemondását indokolja majd:

„Gary volt a vezető gazdasági tanácsadóm, és remek munkát végzett a feladataink ütemezése, a történelmi jelentőségű adócsökkentések és reformok végrehajtása és az amerikai gazdaság újbóli fellendítése terén. Ritka nagy tehetség, és köszönetet mondok neki, amiért odaadóan szolgálta az amerikai népet.”

Egy kicsit finomítottak még a nyelvezeten, majd kinyomtattak egy példányt, és magukkal vitték az Ovalis Irodába. Helyet foglaltak a Rolute-asztalnál.

– Elnök úr! – kezdte Cohn. – Úgy gondolom, a mai nap a legmegfelelőbb a felmondásom benyújtására.

– Gary nagyszerű munkát végzett – szólt közbe Hicks, hogy tompítson egy kicsit a helyzeten. – Nagyon fog hiányozni. Nagy kár érte. Meg kell találnunk a módját, hogy visszacsábítsuk.

– Hát persze – bólintott az elnök. – Mindenképpen visszahozzuk.

Az egész csupán színjáték volt. Cohnnak újra eszébe jutott, mit mondott korábban másoknak az elnökről: „Profi hazudozó.”

– Van itt egy kis szöveg, amit Gary is jóváhagyott – mondta Hicks. – Szeretném, ha ön is szemügyre venné.

Trump elvette a lapot, és átírt rajta egy szót, de ezt leszámítva elfogadta a bejelentést.

– Óriási veszteség – közölte. – De boldogulunk. Ő pedig viszájjon.

„Gary Cohn, Trump tanácsadója lemond a vámvitát követően”, jelentette a *Bloomberg*. „Gary Cohn távozik a kereskedelemmel kapcsolatos nézeteltérések miatt”, adta hírül a *The Washington Post*. „Gary Cohn lemond, a jelek szerint a vámok miatt”, állt a *The Atlanticben*. „Gary Cohn, a Fehér Ház gazdasági tanácsadója lemondott, miután elveszítette a vámcsatát”, cikkezett a *The Wall Street Journal*.

Cohn később, a lemondása után is sokat aggódott a vámok bevezetése okozta gazdasági bizonytalanság és a lépés fogyasztókra gyakorolt hatása miatt. Az Egyesült Államok gazdaságának motorja a fogyasztás. És ha a fogyasztó nem tudja, hogyan alakul a gazdaság és saját bevételei, az nagyon gyorsan meg fog látszani a gazdasági mutatókon és a tőzsdei árfolyamokon is.

Trump vámokkal kapcsolatos, egyre súlyosabb fenyegetései és tettei nyomasztóan hatottak. Cohn úgy érezte, ezt az elnöknek is tudnia kell. – De nem eléggé férfi hozzá, hogy beismerje – mondta. – Még sohasem tévedett. Hetvenegy éves. Soha nem fogja beismerni, hogy rosszul csinált valamit.

Tom Bossert, az elnök belbiztonsági, kiberbiztonsági és terrorellenes tanácsadója 2018 tavaszán elment az Ovális Irodába, hogy beszéljen Trumpgal. Az elnököt a magánékezőjében találta.

– Van egy perce, uram? – kérdezte tőle. A negyvenhárom éves Bossert jogász volt és biztonsági szakértő.

– Meg akarom nézni a Masterst – felelte Trump. Felvette az Augustai Országos Golfklub Tornáját, a világ leghíresebb golfbajnokságát, és valósággal a képernyőre tapadt.

Bossert, aki szintén a tanácsadónak ahhoz a felső köréhez tartozott, akiknek még a Kelly-korszakban is bejárásuk volt az Ovális Irodába, helyet kínálta saját magát, leült, és nézni kezdte a golfmérkőzést.

A jogász tisztában volt vele, hogy az Egyesült Államok már egy ideje állandó, alacsony intenzitású kiberháborút folytat olyan fejlett külföldi ellenfelekkel, mint Kína, Oroszország, Észak-Korea és Irán. Ezeknek az országoknak megvolt a képességük, hogy lekapcsolják amerikai nagyvárosok villamoshálózatát, és az egyedüli elrettentést az jelentette velük szemben, hogy egyértelművé tették számukra: egy ilyen léptékű kibertámadásra nem pusztán hasonló kiber-ellentámadással válaszolnak.

Az elrettentés központi elemét az Egyesült Államok teljes katonai potenciáljának kell képeznie, beleértve a nukleáris fegyvereket is. Bossert azt vallotta, és ezt előszeretettel hangoztatta is, hogy az amerikai csapásmérő erő bármely elemének használata jogosnak tekinthető. Túl sokat veszíthetnek ugyanis egy nagy kaliberű kibertámadásban. Bossert ezt olyan gyakran emlegette, hogy úgy tűnt, az elnök megéri, az elv – nukleáris fegyverek mint a kiber-elrettentés eszközei – jelentősége azonban valahogy mégsem vált a közbeszéd részévé.

– Mi a helyzet? – kérdezte tőle végül Trump.

– Megint zavarom egy kicsit – felelte Bossert. – Jelenésem van a tévében. – Az ABC következő vasárnapi műsorára, a *This Weekre* utalt. – Ez a kínai kereskedelmi ügy megint szóba fog kerülni.

Akárcsak a kiber.

– Maga meg a kiberdolgai – sóhajtott Trump – előbb-utóbb háborúba sodornak. Ez a sok kiberszarság.

– Éppen erről beszélek, uram. Az ország erejének más elemeit szeretném felhasználni, hogy megakadályozzuk az online rossz magatartást. Ezzel pedig az ön döntéseinek a kellős közepébe csöppennek. Ezért

vagyok most itt. Ön éppen személyes tárgyalásban áll Hszi elnökkel, és pont most emelte a tétet százötvenmilliárd dollárra. – Ekkora öszszegre rúgtak a Kínával szembeni vámfenyvegetések. – Szóval, mit szeretne, hogyan intézzem a tévében? Nem akarok kiállni, és olyasmit mondani, amin aztán felhúzza magát.

Trump azonnal ugrott a lehetőségre, hogy televíziós felkészítést tarthat, és megoszthatja a bölcsességét a nyilvános szereplést illetően. Ez igazi gyönyört jelentett számára.

– A következőképpen csinálja – magyarázta heves gesztikuláció közepette. – Készen áll, Tom? Felmegy, és azt mondja... – Tökéletesen el akarta találni a megfogalmazást. – Azt mondja nekik, hogy még sohasem látott... Nem, várjon! Először azt mondja: »Trump halálosan komolyan gondolja.« Ezt mondja nekik. Készen áll?

Trump keze megint a magasba lendült.

– Mondja nekik, hogy százötvenmilliárd. Várjon! Azt mondja, százötvenmilliárd az semmi. Az elnök kész akár ötszázmilliárdig is elmenni, mert elege van abból, hogy nem bánnak velünk tisztességesen. Ezt mondja meg nekik!

– Készen áll? Ezt fogja mondani nekik! – folytatta Trump, és közben hevesen hadonászott.

– Rendben – bólintott Bossert. – Azt szeretné, hogy keményen csináljam?

– Csinálja keményen! – vágta rá lelkesen Trump. – Olyan kibaszott keményen csinálja, hogy ha nem vasárnap lenne, a piacokat is be kellene zárni maga miatt!

Az ujjai megint a levegőbe szökkentek.

– Egy pillanat! Várjon! Aztán mondja ezt: »Ne aggódjanak miatta.« Figyeljen, megmutatom, hogyan kell. – Azzal Trump némi színpadtechnikai leckében részesítette Bossertet, és a drámai hatás kedvéért felemelte az egyik kezét. – Aztán mondja ezt: »Minden rendben lesz, mert Trump és Hszi kapcsolata...« – Szünet, némi finomítás. – A legjobb! Nem, várjon! Ezt mondja: »Még soha életemben nem láttam két elnököt, akik ilyen jó kapcsolatban lettek volna. Soha.«

– Készen áll rá? – kérdezte meg ismét.

Bossert úgy gondolta, valószínűleg egész hátralévő életében emlékezni fog a szövegre és a Trump-showra. Teljesen Trumpra vallott, hogy keményen kell csinálni, ő is mindig kész volt szorítóba lépni. Tisztességtelenül bánnak velünk!

– És ne aggódjon a szójabab miatt – nyugtatta meg az elnök. A kínaiak bejelentették, hogy az amerikai mezőgazdasági és egyéb termékekre kivetett vámokkal vágnak vissza. Trump ezt mondta, harmadik személyben fogalmazva: – Ha kell, Trump több átkozott szójababot vásárol majd. Inkább megveszi a saját szójababját a saját kibaszott farmereitől, mint hogy a kínaiak szórakozzanak vele. De aztán maga ezt mondja nekik: »Minden rendben lesz. Az elnök és Hszi egyezségre fognak jutni. Gyönyörű egyezségre. A legjobb egyezségre, amit valaha láttak!«

– Tehát azt akarja, hogy keményen és szelíden csináljam? – kérdezte Bossert. Keményen az elszántságot, de szelíden a Hszivel való kapcsolatot illetően.

– Igen.

Bossert megint előállt a kibertémával.

– Az ég szerelmére! – csattant fel Trump. – De ha muszáj azt is szóba hoznia, részemről rendben.

Bossert látta, hogy Trump azt szeretné, maradjon a kereskedelemnél.

– Megmondom, hogyan csinálom, főnök: ez kereskedelmi vita, nem kereskedelmi háború. Hiány van a kereskedelmi mérlegben. A nyolcvanas években volt egy kereskedelmi vitánk Japánnal, miközben szoros szövetségben is álltunk velük.

– Tökéletes! – kiáltotta Trump. – Ez az! Bedobja ezt a szarságot, jól hangzik, aztán elmondja nekik, amit mondtam. És akkor minden oké lesz. – Majd gyorsan hozzátette, nyilván hogy eloszlassa Bossert aggodalmát: – Minden rendben lesz, Tom.

Bossert ezután pusztá udvariasságból bekukkantott Kelly irodájába, és elmondta neki, hogy a televíziós szereplésére készült az elnök-

kel, és nincs semmi különösebb jelentenivalója. Kelly egy intéssel elküldte. Bossertnek úgy tűnt, a stábfőnök magába roskadt, rezignálttá vált, lényegében feladta a küzdelmet.

Bossert tehát felkészült a mondanivalójával, az ABC stúdiójában azonban Martha Raddatz a határvédelemre összpontosított. Trump azt mondta, a Nemzeti Gárda két-négyezer katonáját tervezi a déli határra küldeni. Az elnök kijelentése után ugyanis ez lett a nap témája. A műsorvezető egyetlenegy kérdést sem tett fel Kínával kapcsolatban.

Bossert csalódott volt, mert „készen állt” rá, hogy tolmácsolja az elnök üzenetét az elszántságról és Hszi kínai elnökkel való szoros barátságáról.

42. fejezet

Dowd február hátralévő részében nem sok mindent hallott. Arra gondolt, Mueller és Quarles alaposan megrágnák a dolgot. Végül március 5-én, hétfőn 14 órára beszéltek meg találkozót Mueller irodájában.

Muelleren kívül ott volt Quarles és három másik ügyvéd is.

Dowdot Sekulow és egy másik ügyvéd kísérte el. Hamar világossá vált, hogy eléggé különböznek az elképzeléseik a találkozó célját illetően.

– Nos – mondta Mueller –, akkor azt hiszem, ennyi.

– Miről beszél? – lepődött meg Dowd. – Hol vannak a kérdések?

– Maga tudja, én nem tudom – felelte Mueller, mint valami pókerjátékos játszma közben.

– Jim, úgy volt, hogy ezért jövünk.

– Nos, maga tudja, én nem tudom – ismételte meg Mueller. – Nekem úgy tűnik, nem fognak tanúvallomást tenni.

– A jelen körülmények között ez pontosan így van.

– Hát, tudja – folytatta Mueller –, bármikor szereshetek egy vádküldtszék-idézést.

– Akkor menjen, és szerezzen egyet, a kurva életbe! – csattant fel Dowd, és az asztalra csapott. – Alig várom, hogy indítványt tegyek a megsemmisítésére. És szeretném hallani, amikor megmondja a körzeti bírónak, milyen bűncselekményről van szó. És magyarázatot is várok.

Dowd kijelentette, hogy Muellernek a kezében van minden bizonyíték, amire csak szüksége lehet.

– A megsemmisítő indítványomban benne lesz minden, amit magának adtunk, beleértve harminchét tanú vallomását is. És az egymillió-négyszázezer dokumentum az elnök legbizalmasabb természetű beszélgetéseinek kiemelésével. Ezek után magyarázza meg annak a bírónak, miért is akar vádesküdszék-idézést! Amit melleleg az ország történetében még sohasem adtak ki az elnöknek. És melleleg Thomas Jeffersonig visszamenőleg nincs elnök, aki ennyire átlátható lett volna.

– Háborút akar? – folytatta Dowd. – Legyen háború! Ja, és melleleg tájékoztatni fogom az elnököt, hogy most meg vádesküdszék-idézéssel fenyegetőzik. „Szóval, elnök úr, ha nem tesz tanúvallomást, akkor szerzünk egy vádesküdszék-idézést, és a nyilvánosság elé rángatjuk önt. Meghallgatást tartunk.” És melleleg, Bob, a bizonyítékok közül semmi sincs a vádesküdszék előtt. Szóval jó lenne, ha elmagyarázná a szövetségi bírónak, miért nincs még mindig semmi ezek közül a vádesküdszék előtt.

Dowd meggyőződése szerint a legfontosabb bizonyítékok az interjúban és dokumentumokban voltak. És az ilyesfajta bizonyítékokat csak a legritkább esetben tárják a vádesküdszék elé.

– Jól van, John, jól van! – próbálta megnyugtatni Mueller Dowdot.

– Bob, maga vádesküdszék-idézéssel fenyegette meg az Egyesült Államok elnökét, amikor ő nincs is célkeresztben. Sőt még csak nem is igazán alanya a vizsgálatnak, hanem lényegében csak egy rohadt tanú. És ezt a bírónak is el fogom mondani. Tehát a 2018. március 5-ei állapot szerint nincs büntetőjogi felelőssége. – Ezen a napon zajlott a beszélgetés. – Semmi. És azt is el fogom mondani a bírónak, hogy nem hagyom, hogy maga fogócskát játsszon velem. Nem engedem, hogy tesztelgesse az elnök emlékeztétét olyasmivel kapcsolatban, ami... Szóval nincs bűncselekmény. És Bob, megkértem magát. Maga akart találkozni. Maga beszélt viszonyosságról. Mondják meg nekem, fiúk, hol van itt az összejátszás! És hagyjanak békén azzal a szaros júniusi találkozóval! – mondta Dowd, arra utalva, hogy ifj. Donald Trump egy orosz ügyvéddel találkozott a Trump Towerben.

– Az semmi nem volt. Nincs összejátszás. És az akadályozás? Az egy vicc. Az akadályozás egy vicc. Flynn? Úgy értem, Yates és Comey nem gondolták, hogy hazudik. És melleleg a Fehér Ház jogi főtanácsadójának az emlékeztetőjében elmondta: az ügynökök azt mondták neki, hogy lezárták az aktáját. Úgy értem, Flynn abban a tudatban volt, hogy nincs veszélyben. Igen. Semmi veszély.

– Alig várom, hogy elolvassam az aktáit – folytatta Dowd. – Mondjuk, az én aktáim lesznek az elsők. És melleleg, adja csak ide azt az idézést. Elviszem.

– John – mondta Mueller –, nem fenyegetni próbálok. Csak a lehetőségeket veszem számba.

Dowd erre visszaváltott a „derék öregfiú” hangnemre.

– A másik lehetőség, hogy odaadja a kérdéseket. A kapcsolatunk a kölcsönös bizalmon alapul. Mi megbízunk magukban, fiúk. Maguk is megbíztak bennünk. És nem is árultuk el ezt a bizalmat. Hát nem az az igazán fontos, Bob, hogy kiderüljön az igazság? Mi segítünk ebben.

Dowd ekkor rendkívüli lépésre szánta el magát.

– Nincsenek titkaim maguk előtt, fiúk – mondta. – Mesélek az Egyesült Államok elnökével folytatott beszélgetésemről a tanúvallomással kapcsolatban. – Hármat említett azok közül a kérdések közül, amelyeket átvettek Trumppal a Fehér Ház elnöki rezidenciáján. A harmadiknál fogalma sem volt, mit mondjon. – Kitalált valamit. Ilyen a természete.

Észrevette, hogy sikerült felkeltenie Mueller figyelmét.

– Jay – fordult Sekulowhoz –, maga játssza az elnököt. Én leszek Mueller, oké? – Szerepjátékszerűen elő akarta adni, mit tapasztalt az elnökkel. – Beszélgessünk Comey-ről.

Dowd rákérdezett Trump egyik Comey-beszélgetésére. Sekulow válaszában hozta a klasszikus Trumpot: légből kapott felelet, tele elmentmondásokkal és kitalációkkal, rengeteg düh. Tökéletes alakítás. Tökéletes Trump.

– Megvagy! Megvagy, 1001! – kiáltotta Dowd a hamis tanúzásra vonatkozó törvényre utalva, és az asztalra csapott. – Megvagy, 1001!

Dowd ezután újabb egyszerű kérdést tett fel a még mindig Trumpot játszó Sekulownak.

– Nem tudom – felelte Sekulow. – Nem tudom. Nem tudom.

– Jay, hányszor mondta azt, hogy nem tudja, amikor beszéltünk vele? – kérdezte Dowd.

– Hát, vagy tucatszor, hússzor.

– Látja, Bob? – fordult ismét Muellerhez. – Erről beszélek. Azt várja tőlem, hogy üljek ott az elnök mellett, aki legkésőbb a harmadik kérdésnél elszúrja, azután pedig az én tanácsomra azt fogja hajtogatni, hogy nem tudja és nem emlékszik. Hússzor egymás után azt fogja mondani, hogy „nem emlékszem”. És higgye el nekem, Bob, tényleg nem emlékszik. És mellesleg, ha akarja, idehívom Kelly tábornokot, és ő is azt fogja mondani magának, hogy az elnök nem emlékszik. És annak, hogy nem emlékszik, nagyon egyszerű oka van. Először is, ezeknek a tényeknek és ezeknek az eseményeknek csekély jelentőségük van az életében.

A legtöbb ráadásul még az elnöki időszaka elején történt.

– Hirtelen ő lesz a főnök. De minden irányból folyamatosan zúdulnak rá az információk, beleértve a médiát is. Tonnaszámra. És az a helyzet, hogy nem akarom, hogy idiótának tűnjön. Nem fogok ott ülni, és hagyni, hogy hülyét csináljon magából. Maguk meg nyilvánosságra hozzák a vallomás átíratát, mert Washingtonban minden kiszivárog, és a tengerentúlon azt közlik majd, ők megmondták, hogy ez egy idióta. Mi megmondtuk, hogy ez egy istenverte barom. Ugyan miért foglalkozunk ezzel az idiótával? Még erre meg erre meg erre sem emlékszik, amikor a saját FBI-igazgatója kérdezi.

Dowd tisztában volt vele, hogy ezzel az elnököt „egyértelműen fogyatékosként” jellemezte.

– John, én ezt megértem – mondta Mueller.

– Nos, Bob, akkor mit akar tudni? Mondjon nekem egy kérdést, amire még nem adott választ senki.

– Hát, szeretném tudni, tisztességtelenek voltak-e a szándékai.

– Bob, komolyan azt gondolja, hogy erre majd igent mond? Mert az ő nevében is elmondhatom, hogy nem. És ha esküvel alátámasztott írásos nyilatkozatot akar az elnöktől, hogy nem voltak tisztességtelenek a szándékai, hozok egyet.

– Hadd gondolkodjak ezen – mondta Mueller. – Nem szívesen gondolok arra, hogy esetleg át akarnak verni bennünket.

– Na, álljunk csak meg egy szóra! – fortyant fel Dowd. – Ne szórazzon velem! Kifogástalan a szakmai múltam. Kérdezze csak meg Jim Quarlest, hogy átvágtam-e valaha is! Mondtam valaha is olyasmit, ami nem volt igaz?

– Nem – rázta a fejét Quarles. – John az egyik legjobb ügyvéd, akivel dolgozunk van.

Dowd kezdte úgy gondolni, hogy Mueller nincs tisztában az ügygel kapcsolatos tényekkel.

A mintegy harminchét tanúval kötött közös megállapodás értelmében Dowd tájékoztatást kapott az ügyvédeiktől.

– Hazudott bárki is?

– Nem – felelte Mueller.

– Megsemmisített bárki is dokumentumokat?

– Nem – felelte Mueller.

– Helyes a feltételezésem, hogy jó, megbízható válaszokat akar?

– Igen.

– Akkor adja át nekem a kérdéseket – mondta Dowd –, én pedig elviszem őket, és megmondom, válaszolhatunk-e rájuk. – Megígérte, hogy írásban válaszolnak, minden kérdésre egy-két sorban. – Tisztességes csere – folytatta. – Odaadja nekem a kérdéseket, hogy pontosan tudjam, mire gondol.

Kelly tábornok bejuttathatja Muellert, a csapatát és egy bírósági jegyzőt a Fehér Házba anélkül, hogy bárki megtudná.

– Lesz előre megírt szövegünk. – Az elnök eskü alatt nyilatkozik majd. – Úgy írjuk meg, ahogy mi szeretnénk. De azt leszögezem, hogy a legjobb tudomásunk szerinti igazságot fogja tartalmazni. Az el-

nők kijelenti, hogy ismeretei szerint, tanácsadók segítségével, az igazat mondja. Tehát vagy ez, vagy maguk ott ülnek majd, miközben hat órán át feltartjuk az elnököt, és végig azt hajtogatja, hogy nem tudja.

Mueller munkatársai a fejüket rázták, egyértelművé téve, hogy ilyesmire még nem volt példa. Semmi esélye. Hallatlan eljárás.

– Hadd gondolkodjak el rajta, hogy átadjak-e néhány kérdést – mondta végül Mueller.

Dowd emlékeztette, hogy júliusban vagy augusztusban, amikor Trump rátámadt Muellerre és Sessionsre, Mueller felvette a kapcsolatot Dowddal, és azt mondta:

– Van egy problémám, át tudna jönni? Azt mondta, néhányan nem hajlandók tanúvallomást tenni, pedig nem kellene elutasítaniuk. Semmiféle vétkesség lehetősége nem merült fel őket illetően. De attól tartok, az egész légkör miatt úgy érzik, hűtlenség lenne, ha tanúskodnának.

Dowd pedig erre akkor ezt mondta neki:

– Nos, akkor nyilvánosságra hozom, hogy szeretnénk, ha mindenki együttműködne. Az elnök is együttműködik. Száz százalékban együttműködünk. És mindenkit arra biztatunk, hogy ezt tegye.

A sajtóban megjelent idézet szerint Dowd és Cobb közölték, hogy Trump és a Fehér Ház „a továbbiakban is teljes mértékben együtt fognak működni”.

Mint minden megbeszélésen, Dowd most is azt mondta:

– Az ország sorsa forog kockán.

Az elnöknek tennie kell a dolgát, és nincs ideje erre a vizsgálatra. A világ tele van komoly, sőt drámai feszültséggócokkal: Észak-Korea, Irán, a Közel-Kelet, Oroszország, Kína.

– Ennek én is tökéletesen tudatában vagyok – mondta Mueller. – Minden tőlem telhetőt megteszek.

– Miért nem adja oda nekünk egyszerűen a kérdéseket? – kötötte az ebet a karóhoz Dowd.

Muellernek nem tetszett a dolog.

Dowd jól tudta, hogy hazardíroz, és kihívást intéz Mueller felé azzal, hogy a vádesküdszék-idézés megtámadásával fenyegetőzik. Ez is volt a szándéka, azt az üzenetet akarta küldeni, hogy ha Mueller a vádesküdszék-megoldást választja, akkor ezzel kell számolnia. Az indítványát adatokkal és tanúvallomásokkal tűzdeli meg, a körzeti bírónak pedig két hetébe telik majd, mire elolvassa.

Dowd olyan vészjósló képet festett Muellernek, amilyet csak tudott.

– És maga ott áll majd a tárgyalóteremben, és el kell magyaráznia a bírónak, miért akarja vádesküdszék elé citálni az Egyesült Államok elnökét. Mint tudja, Bob, nekem voltak már ehhez hasonló ügyeim. És én biztosan nem mennék a vádesküdszék közelébe az Egyesült Államok elnökével.

Volt még egy végső érve is. Azzal támadott, hogy Mueller csapátának módszere a hamis tanúzás csapdája.

– Ezt csinálták Flynn-nel, Ezt csinálták Gatesszel, ezt csinálták [George] Papadopouloszal [egykori kampánytanácsadóval]. Maguk, fiúk, így játszanak. – Rick Gates, Manafort egyik üzlettársa és Trump helyettes kampányigazgatója mellett a legjobb ügyvédek ültek, mégis hazudott. – Maguk nem adtak neki időt a felkészülésre. És most büntetett követett el. Pontosan ezt mondtam az elnöknek is, Bob: a meghallgatáson önnel is ezt fogják tenni.

Dowd elképzelhetőnek, sőt valószínűnek tartotta, hogy van valami, amiről nem tud.

– Bob, látom, hogy nagyon felhúzták magukat valamin. Kell itt lennie valaminek. – Talán nem tetszik nekik az elnök viselkedése. – De nincs bűnügyük. Bármijük is van, azt csinálnak vele, amit akarnak, kürtöljék világgá. Engem nem érdekel.

Mueller mind ez idő alatt rezzenéstelen arccal, hűvös tekintettel, csendben ült. Micsoda önuralom. A találkozó ezzel véget ért.

Délután 5-kor Dowd és Sekulow felkeresték az elnököt az Ovalis Iroda melletti ebédlőben.

– Hogy ment? – kérdezte Trump.

– Elnök úr – tárta szét a karját Dowd –, ez egyszerűen nevetséges.

– Te jó Isten! – mondta erre Trump. Dowd olyan negatívan reagált a Mueller-találkozóra, hogy Trumpon látszott, tényleg aggódik a helyzet miatt.

– Nem – rázta a fejét Dowd. – Ön soha nem tisztelte igazán Muellert. Önnek nagyon jó megérzései vannak, de én sohasem hittem el. De meg kell, hogy mondjam, szerintem jók az ösztönei. Tényleg nem volt felkészülve. Különbön miért jöttünk volna vissza üres kézzel?

Egy héttel később, március 12-én Dowd és csapata megint felkeresték Muelleréket. A kilátástalan helyzet ellenére még mindig reménykedett benne, hogy Mueller azt mondja, hajlik a vádemelés elejtésére, és csak azért kell neki az elnök tanúvallomása, hogy jelentést írhasson Rosenstein helyettes igazságügy-miniszternek.

Mueller csapata, Quarles és három másik jogász negyvenkilenc kérdést diktáltak le, Jay Sekulow pedig jegyzetelt. Majdnem minden kérdés Trump hozzáállását, véleményét, döntéseit és következtetéseit firtatta olyan nagy kaliberű szereplőkkel kapcsolatban, mint Flynn, Comey és Sessions. Néhány ifj. Donald ügyeit és a híres találkozót vette célba a Trump Towerben, illetve egy orosz ügyvéd ajánlatát, hogy kitergeti Hillary Clinton szennyését. A többi oroszországi ingatlanfejlesztésekre vonatkozott.

A témák széles skálája megerősítette a híradások véleményét arról, milyen ügyben is vizsgálódik Mueller.

Ez baromság, gondolta Dowd. Másodéves jogi egyetemi kérdések. Sokra már válaszoltak is. Persze az, hogy Trumpnak teszik fel őket, katasztrofális következményekkel járhat, hiszen az elnöknel könnyen elszakadhat a cérna, és bármit mondhat. Dowd egyrészt úgy gondolta, a kérdések széles tartománya arra utal, hogy Muellernek nincs semmi a kezében, és nagy hálóval indul halászni. A lobbánékony Trumpot pedig gyerekjáték lenne a hamis tanúzás csapdájába csalni.

– Nincs itt semmilyen ügy – mondta Dowd Muellernek.

– Szükségem van az elnök tanúvallomására – közölte Mueller. – Mik voltak a szándékai Comey-val kapcsolatban?

– Nem vagyok meggyőződve róla, hogy ezt alkotmányjogilag megkérdőjelezheti – felelte Dowd. Az elnök II. cikkelyben foglalt jogköreit már hosszú ideje tényként kezelték, még Comey is.

– Tudni akarom, volt-e tisztességtelen szándéka – ismételte meg Mueller. Ez volt az egész dolog lényege. Az akadályozásra vonatkozó törvények értelmében az egyes konkrét cselekmények önmagukban nem számítottak törvénybe ütközőnek. Ezeket ugyanis „tisztességtelen szándékkal” vagy „előre kitervelt módon” kellett végrehajtani azzal a kifejezett céllal, hogy akadályozzák velük az igazságszolgáltatást. Tehát az egész a hozzáálláson múlt. Miért úgy cselekedett az elnök, ahogy? Dowd úgy vélte, Mueller ezért akarja, hogy az elnök tanúvallomást tegyen.

– Van valami bizonyítéka arra, hogy lefizették? – kérdezte Dowd. Általában törvénytelen cselekedetért való fizetésre, hamis tanúzásra való felbujtásra vagy a bizonyítékok megsemmisítésére van szükség ahhoz, hogy be lehessen bizonyítani az igazságszolgáltatás akadályozását. A legjobb bizonyítékok pedig a hangfelvételek, a tanúk eskü alatt tett vallomásai és az írásos dokumentumok. Kivéve, ha a vád magának a vizsgálat alanyának a szájából hallja, tehát ha valaki saját magára gyűjtja rá a házat, és Dowd biztosra vette, hogy az elnök pontosan ezt tenné.

– A saját helyettes igazságügy-minisztere az elnök egyik tanúja – jegyezte meg Dowd. Rosenstein írta ugyanis azt az emlékeztetőt, amely Comey kirúgását sürgette a Clinton-féle e-mail-ügyben tanúsított magatartása miatt.

– Ténykérdés, hogy [Rosenstein] fogta az elnök négyoldalas levelét, és átírta. Itt be is fejezem a párbeszédet, bíró úr. Aztán ott van az igazságügy-miniszter. Meg az alelnök. Aztán McGahn, és az elnök teljes környezete. Aztán Comey viselkedése a Clinton-vizsgálatban, amit a helyettes és a miniszter is egyaránt elítéltek.

– A szándékot illetően – folytatta Dowd – minden dokumentum és tanúvallomás ezt állítja. Maga megkérdezte a tanúktól, mit mondott, mit tett és mikor tette [az elnök]. Kijelentem, hogy ez mind valós idejű esemény.

Ennél több nem is kellett az elnök szándékának megállapításához. Mueller nem kért belőle.

Dowd és Sekulow távoztak.

– Mit gondol? – kérdezte Sekulow.

– Nem fog tanúvallomást tenni – jelentette ki Dowd. Vágyálom volt csupán azt gondolni, hogy Mueller lemond a vádemelésről.

Dowd úgy vélte, felhasználhatja a fellebbviteli bíróság Bill Clinton mezőgazdasági minisztere, Mike Espy független ügyészi vizsgálatában hozott döntését. Ennek értelmében a mentesség az elnökre és tanácsadóira is vonatkozik. Ha egy ügyész meg akarja kerülni a mentességet, akkor igazolnia kell, hogy az általa keresett anyagok olyan fontos bizonyítékokat tartalmaznak, amelyek sehol máshol nem hozzáférhetők.

A bíróság döntése szerint a vádnak bizonyítania kellett, hogy a vizsgált ügy súlyos bűncselekmény, és a kérdéseket csak és kizárólag a beidézett tanú válaszolhatja meg.

Dowd és Sekulow beszámoltak Trumpnak.

– Most már teljesen más képem van Muellerről – mondta Dowd Trumpnak. Az elnöknek igaza volt. – Nem bízom benne.

A negyvenkilenc kérdés is aggasztotta Dowdot. Miért nem csak öt? Miért nem tartják tiszteletben, hogy az Egyesült Államok elnökének ennyi világpolitikai probléma közepette nincs ideje felkészülni, majd válaszolni ilyen sok kérdésre? Dowd szerint ez csak megerősítette a döntésüket, hogy az elnöknek nem szabad tanúvallomást tennie.

– Igen – bólogatott Trump. – Mindegyik kérdésre választ kaptak már.

Cobb erre nyilatkozgatni kezdett, hogy az elnök tényleg szeretne tanúvallomást tenni, és válaszolni néhány kérdésre.

– Elnök úr – figyelmeztette Dowd –, ez nem néhány kérdés. Összesen negyvenkilenc van. Én nem tanácsolnám.

– Mit fognak mondani az emberek? – kérdezte Trump. – Hogy fog ez kinézni a sajtóban?

– Elnök úr, ez csapda. Semmilyen törvényes vagy alkotmányos indokuk nincs arra, hogy beszéljenek önnel. – Megemlített néhány ügyvédet, akik a múltban képviselték Trumpot. – Ha nekem nem hisz, hívja fel őket!

Márciusban valamivel később Trump felhívta Dowdot az Air Force One fedélzetéről.

– Elnök úr, kérem, fogadja meg a tanácsomat – mondta neki Dowd. – Máskülönben komoly bajba kerülünk. Semmi esélye rá, hogy végigcsinálja. Emlékszik a találkozónkra, amikor elolvasta a levelünket? Emlékszik, hogy nyugodt volt, hogy megértette a stratégiát? Elnök úr, leengedett kézzel megnyertük ezt a csatát. A negyvenkilenc kérdést, ebben ön is egyetért, már megválaszolták. Megvannak, akik válaszoltak rájuk. Vannak ügyvédei, akik válaszoltak rájuk. Ott van a stábja. Úgy értem, Priebus, Bannon, mindenki tanúvallomást tett, amit a különleges ügyész elfogadott. Semmi kifogása nincs velük kapcsolatban.

– Elnök úr, senki sem támadja az ön személyét. Senki sem hazudott. Egyetlen dokumentum sem tűnt el. Nincs elnök a történelemben, aki megtette volna azt, amit ön tett. Miért nem tudom meggyőzni, hogy legyen büszke erre, és üljön a babérjain?

– És elnök úr, azt javaslom, vigyük az egészet a nyilvánosság elé. Udvariassan megmondjuk Bobnak, hogy kézenfekvő okokból és alkotmányos okokból sem vesz részt a meghallgatáson, és az utódai érdekében megvédi a hivatalt. Ha ugyanis tanúvallomást tesz, akkor évtizedeken át játsszuk majd a fogócskát, hogy ki tudja eskü alatt megszorongatni az elnököt. Ez lesz az új sport. Különösen akkor, ha nincs bűncselekmény, és semmi alapja az egésznek, ugye?

Reagan iráni fegyvereladása, Clinton Whitewater-Lewinsky és Nixon Watergate-ügyében mind bűncselekmény történt, folytatta.

– És melleleg, ha valóban történt volna bűncselekmény, és a Fehér Ház segíthetne a felderítésében, akkor semmi kétségem, hogy ön lépne. És hogy... szóval, ha valaki önt a stábja egyik tagjáról kérdezné, aki törvényellenesen viselkedett, és ön ezt látta vagy hallotta volna, akkor jó tanú lenne önből. Akkor tanúvallomást tenne. De itt nem ez a helyzet. Ebben az ügyben már minden kérdést megválasztok.

– Elnök úr, ön megbénít engem. Csak igyekszem jó ügyvéd lenni.

– Maga jó ügyvéd – mondta Trump. – Nagyszerű ügyvéd.

– Elnök úr, ügyvédként, bírósági tisztviselőként nem tehetem meg, hogy odaülök ön mellé, és hagyom, hogy válaszoljon ezekre a kérdésekre, amikor tisztában vagyok vele, hogy nem képes rá.

Dowd szerette volna a lehető legjobban becsomagolni a dolgot, hangsúlyozni, hogy nem Trump hibája. Hogy az elnöki hivatallal járó teher. Tudta, hogy ebben a helyzetben nem viselkedhet sértően. Nem mondhatja ki, amiről pedig jól tudja, hogy igaz: „Ön egy kibaszott hazudozó.” Ez volt a probléma.

Tehát ezt mondta:

– Önnek tényleg gondot jelent a témánál maradni. És ez a vesztét okozhatja. Megpróbálja összekapni magát, valamit rosszul mond, és annyi. Mint amikor Mike Flynn nem emlékezett a Kiszljjakkal való beszélgetésére.

Amikor megint az Air Force One fedélzetén ült, Trump ismét felhívta az ügyvédjét.

– Most örül? – kérdezte tőle.

– Nem – felelte Dowd. – Nem örülök, elnök úr. Megszakad a szívem. Úgy érzem, kudarcot vallottam. Cserben hagytam önt mint az ügyvédje. Nem tudtam rábírní, hogy fogadja meg a tanácsomat. Olyan vagyok, mint egy orvos. Tudom, mi a baja. Tudom, milyen nehézségei vannak. Írtam önnek egy receptet, amiről tudom, hogy megelőzi a bajokat. Emlékszik, elnök úr, az első szabály, hogy ne okozzunk kárt. Itt tartunk. És ha elmegegyek, odaülök ön mellé, és ha-

gyom, hogy olyasmit tegyen, ami szerintem árt önnek, és csak még több bajba sodorja, akkor akár vissza is adhatom az engedélyemet. Lehet, hogy vannak olyan ügyvédek, akik egy vállrándítással elintézik az ilyesmit.

– Tudom, John. Tudom, hogy most csalódott.

– Az vagyok. Nem csinállok titkot belőle: nagyon bánom azt a napot, amikor Ty Cobböt ajánlottam. És képtelen vagyok elhinni, hogy ellenem dolgozott.

– Hát – mondta Trump –, én kértem meg rá, hogy nyilatkozzon, és mutassa meg, hogy az elnök nem fél tanúskodni.

– Vissza kellett volna utasítania. Ő kormányzati alkalmazott. És melleleg őt is beidézhetik tanúnak. Neki nincs mentessége, mint önnek.

– Jézusom! – szisszent fel Trump, és hallatszott a hangján, hogy aggodik. – Rengeteget beszéltem vele.

– Bárcsak meg tudnám győzni önt – sóhajtott Dowd. – Ne tanúskodjon. Vagy ez, vagy a narancssárga rabruha. Ha eljön a döntés ideje, és ön megy előre, én nem lehetek ott önnel.

– Faképnél hagy? – kérdezte Trump. – Hogy tehet ilyet?

– Ez elvi kérdés, az ügyvédnek az a kötelessége, hogy megpróbálja megvédeni az ügyfelét.

– Jobban örülnék, ha maradna. Maga kiváló ügyvéd.

Dowd tudta, hogy ez mellébeszélés, de ez volt az egyik nagy Trump-féle ellentmondás. Összeveszhetett vele az ember, de amikor végeztek, és az elnök felhívta telefonon, vagy személyesen találkozott vele, akkor megköszönte neki, és közölte, hogy nagyon hálás mindenért, amit tesz.

Dowdnak egész ügyvédi pályafutása során mindössze talán öt olyan ügyfele akadt, aki ilyen szívélyesen fejezte ki a köszönetét.

Sekulow és Cobb felhívták Dowdot, és elpanaszolták, hogy az elnök nem áll szóba velük; mindig elhajtja őket. Azt akarták, hogy Dowd hívja fel Trumpot.

– Elnök úr – kezdte Dowd a telefonbeszélgetést március 21-én, este 10 óra körül.

– Helló, John! – üdvözölte az elnök. Nagyon kedves és nyugodt volt.

– Elnök úr – folytatta Dowd –, elnézést kérek, amiért zavarom, de beszéltem Tyjal és Jayjel.

Azt akarták, hogy kérdezzen rá a tanúvallomásra.

Trump közölte, hogy úgy döntött, tanúvallomást tesz. El tud bántani Muellerrel.

– Ez az álláspontom, John. Sajnálom, ha nem ért egyet velem.

– Nos, nem az a dolgom, hogy egyetértsek, hanem az, hogy vigyázzak önre. És ha elkezd a saját tanácsaira hallgatni, bajba kerül. Elnök úr, én sem a saját tanácsaimra hallgatok.

– Magának is vannak ügyvédei?

– Persze. Azok után, hogy mennyi szarságon mentem keresztül? Persze hogy vannak ügyvédeim.

– Nézze, John, ez a döntésem – ismételte meg Trump. – Szerintem nem illő dolog, hogy az Egyesült Államok elnöke az Ötödik* mögé bújjon.

– Elnök úr, ennél sokkal jobban is tudjuk tálalni. És mellesleg hozzátennék még valamit. Szerintem mielőtt kiállnánk a nyilvánosság elé, tájékoztatnunk kellene a fontos kongresszusi vezetőket. – Vagyis fogják az összes tanúvallomást és dokumentumot, és nyerjék meg őket, mielőtt bírósági csatározásra kerül sor. – Mondja el nekik, miért nem tanúskodik. Ha megmutatjuk nekik ezt a sok mindent...

* Az Egyesült Államok Alkotmányának ötödik kiegészítése, amely többek között kimondja, hogy senkit sem lehet arra kényszeríteni, hogy saját maga ellen tanúskodjon. (A ford.)

– Ez nem rossz ötlet – helyeselt Trump. – De John, azok a fiúk nem lesznek túl boldogok, ha nem teszek tanúvallomást. – Nem pontosította, kik is „azok a fiúk”, de Dowd tudta, hogy a saját bázisára gondol, a beszédein ujjongó tömegekre, a Fox News nézőire, a lecsúszottakra.

– És akkor mit fognak gondolni, ha Mueller vádemelést kér az 1001-es alapján? – kérdezte Dowd, a hamis tanúzásra utalva.

– Nem, nem, jó tanú vagyok. Nagyon jó tanú leszek.

Dowd tudta, hogy ez önámítás, totális baromság. Korábban elmesélt az elnöknek egy történetet egy floridai jogász barátjáról, aki egyszer felvette Trump vallomását. Amikor megkérdezte tőle, miből él, Trumpnak körülbelül tizenhat oldalra volt szüksége, hogy válaszoljon.

– Ön nem jó tanú – figyelmeztette megint Dowd. Vannak, akik egyszerűen nem azok. Példát is mondott rá. – Elnök úr, emlékszik Raj Rajaratnamra?

– A befektető fickóra? – idézte fel Trump. Annak idején Dowd képviselte Rajaratnamot, a Galleon Group milliárdos alapítóját, akit 2011-ben bűnösnek találtak bennfentes kereskedésben, és tizenegy év börtönre ítélték.

– Zseniális fickó volt – mesélte Dowd. – Ha csak úgy leültem volna vele egy asztalhoz, és elbeszélgettem volna vele, azt mondtam volna, az egyik legtehetségesebb, legmeggyőzőbb ember, akivel valaha találkoztam. Mindenről tudott beszélni. Elnök úr, amikor felkészítettem, hogy tanúskodjon egy indítványhoz, csak öt percről volt szó, de összecsinálta magát. Hirtelen olyan ideges lett, hogy nem tudott... Amikor pedig élesben is elkezdte a dolgot, alig tudta megmondani a saját nevét. Ez egyszerűen egy ilyen játszma, és én szakértő vagyok benne.

– Elnök úr, attól tartok, nem segíthetek önnek – jelentette ki végül Dowd.

Azt is hozzátette, hogy minden joga megvan hozzá, hogy haragudjon Muellerre.

– Nem fogják elmozdítani. Viccel velem? Gyávák gyülekezete, az egész banda gyáva. A média, a Kongresszus, mindenki. Puhapöcsök. Milyen alapon emelnének vádat ön ellen? Azért, mert gyakorolta a II. cikkelyben foglalt hatásköreit? Mi? Halló! Szeretném én hallani, ahogy Ryan elnök a Szabályzati Bizottság meg a Jogi Bizottság elé viszi a dolgot!

– A sajtóról van szó – mondta Trump. – A szart is kitapossák belőlem.

– Elnök úr, ön volt az, aki nem hozta nyilvánosságra az adóbevallását. Már megnyerte az első fordulót. Ez nagyon fáj nekik. Utálják önt. Nagyon utálják.

– De hát mit akar a sajtó? – kérdezte Trump.

– Én bevonnám a belépőjüket. Kihajítanám a piczába mindegyiket. Szerintem semmi joguk hozzá, hogy bejöjjenek a Fehér Házba, és úgy viselkedjenek, ahogy.

Trump elárulta, hogy ő is így érez.

– De mindig felülbírálnak, John. Ezek [Hope Hicks és Kelly] minden alkalommal felülbírálják, ha be akarom vonni valakinek az engedélyét.

– Meg kellene mondanunk nekik [a sajtónak, Muellernek, a Kongresszusnak], hogy kapják be. Hadd térjünk vissza végre az Egyesült Államok elnökének teendőihez. Mert összehasonlítva mindazzal, amit ön nap mint nap tesz, ez szúnyogcsípés az elefánt seggén. És úgy is kell kezelniük, és tovább kell lépniük!

Dowd ezt zárómondatnak szánta.

– Maga nagyszerű fickó – mondta Trump. – Köszönöm. Sajnálom, hogy ilyen sokáig feltartottam.

Dowd másnap reggel így szólt a feleségéhez, Carole-hoz:

– Ennyi volt.

Felhívta az elnököt, és közölte vele, hogy felmond.

– Sajnálom, hogy ezt kell tennem. Imádom önt. Támogatom önt. És a legjobbakat kívánom. De ha nem fogadja meg a tanácsomat, nem tudom tovább képviselni.

– Megértem a frusztrációját – mondta az elnök. – Nagyszerű munkát végzett.

– Elnök úr, ha bármi egyebet tehetek önért, hívjon!

– Köszönöm.

Két perccel később Dowdot felhívta a *The New York Times* és a *The Washington Post*. Szinte látta maga előtt, ahogy Trump felveszi a kagylót, és elképzelte, ahogy ezt mondja Maggie Habermannak a *Times*-nál:

– Maggie? Az a kurva Dowd felmondott.

Trump mindig is szerette elsőként közölni a híreket.

Dowd legalább úgy érezte, előrelátó volt, és felmondott, még mielőtt kitették volna a szűrét, és szétrúgták volna a seggét.

Továbbra is meg volt győződve róla, hogy Muellernek sohasem volt orosz-ügye vagy akadályozás-ügye. Csak a hamis tanúzás csapdájára játszott. Némi könyörtelenül őszinte önértékelés után pedig Dowd arra jutott, hogy Mueller őt is és az elnököt is kijátszotta, mint két balekot, hogy megszerezze az együttműködésüket a tanúkat és a dokumentumokat illetően.

Dowd csalódott Muellerben, amiért ilyen ócska trükköt vetett be.

Negyvenhét év után ismerte a dörgést, ismerte az ügyészeket. Ügyeket építettek fel. A tanúvallomások és dokumentumok alapján Mueller összeférkelhet valamit, ami rosszul fest. Az is lehet, hogy – mint azt most már egyre jobban sejtette – van valami új és igencsak terhelő bizonyítékuk. Lehet, hogy valamelyik tanú, mondjuk Flynn, megváltoztatta a vallomását. Előfordult az ilyesmi, és ez alapvetően megváltoztathatta a felállást. A volt vezető tanácsadó töreldelmesen beismer mindent, bevallja, hogy hazudott, és az elnök ellen fordul. Dowd nem gondolta, hogy ez történt, de aggódott miatta, és muszáj volt ezt az eshetőséget is figyelembe vennie.

Ennek az összetett, kusza vizsgálatnak voltak egyértelmű és kevésbé egyértelmű elemei. Nem volt tökéletes röntgenfelvétel, sem hangszalagok vagy mérnöki tervrajzok. Dowd hitt benne, hogy az elnök nem játszott össze Oroszországgal, és nem akadályozta az igazságszolgáltatást.

Ugyanakkor látta a tragikus hibát ebben az emberben és az elnökségében. A politikai huzavona, a kibúvók, a tagadás, a tweetek, a ködösítés, az „álhírezés” és a felháborodás közepette volt egy mindegyiknél súlyosabb probléma Trumppal, amit Dowd tisztán látott, de nem tudta rávenni magát, hogy közölje az elnökkel:

– Ön egy kibaszott hazudozó.

Köszönetnyilvánítás

Ez a tizenkilencedik könyvem Alice Mayhew-val, Simon & Schuster-es szerkesztőmmel, akivel már negyvenhat éve dolgozom együtt. Alice még az ellentmondásokkal és vizsgálatokkal terhelt Trump-adminisztráció kellős közepén is azonnal átlátta, miért olyan lényeges kideríteni, hogy Trumpnak milyen lépései voltak a különböző bel- és külpolitikai ügyekben. Teljes, felbecsülhetetlen értékű elköteleződésével nagyban hozzájárult a könyv koncepciójához, felépítéséhez, hangvételéhez és ritmusához.

Jonathan Karp, a Simon & Schuster Adult Publishing divíziójának elnöke és felelős kiadója, csúcsmódban van. Ha a könyvről volt szó, sem idejével, sem energiájával nem spórolt. Segített a szerkesztésben, és végiggondolta, milyen lehetőségekkel, dilemmákkal és felelősséggel jár kiadni egy könyvet Trump elnökről egy ilyen viharos időszakban. Sokkal tartozom neki. Régen csodagyerekként emlegették, és bár már középkorú, energiája ma is egy csodagyereké.

Köszönöm Carolyn K. Reidynek, a Simon & Schuster vezérigazgatójának, hogy évtizedek óta szponzorálja és népszerűsíti a munkámat.

A kiadó munkatársai közül még az alábbiaknak tartozom hálával: Stuart Robertsnek, Alice Mayhew tehetséges, fáradhatatlan és figyelmes asszisztensének, továbbá Richard Rhorernek, Cary Goldsteinnek, Stephen Bedfordnak, Irene Kheradinak, Kristen Lemire-nek, Lisa Erwinnek, Lisa Healynek, Lewelin Polancónak, Joshua Cohennek, Laura Tatumnak, Katie Haiglernek, Toby Yuennek, Kate Mertesnek és Elisa Rivlinnek.

Külön köszönöm Fred Chase-nek, az utazási tanácsadónak és kitűnő olvasószerkesztőnek, aki egy teljes hetet Washingtonban töltött Evelynnel és velem. Fred a szavak és gondolatok szerelmese. Azon a héten háromszor is végigment a kéziraton, minden alkalommal rendkívül alapos volt, és bölcs észrevételeket tett. Fredet Szakinak is becézzük: szinte minden oldalon talál javítanivalót, hegyes piros és zöld ceruzáival rengeteg nyomot hagy maga után.

Gyakran eszembe jut, hogy bárcsak szorgalmasan jegyzeteltem volna az elmúlt két év rendszeres beszélgetései során, amelyeket Carl Bernsteinnel, a Watergate-sztoris író társammal folytattunk Trumpról. Nem mindig értettünk egyet, de jó emlékeket őrzök ezekről az alkalomokról, Carlnak mindig tartalmas meglátásai voltak az elnökségről, Washingtonról és a médiáról. A vele ápolt barátságom életem féltucat örömforrásának egyike.

A *The Washington Post* nagylelkűen megtartott alkalmazásban mint társszerkesztőt – úgy, hogy társaságomat kénytelenek szinte teljesen nélkülözni, ugyanis ritkán járok be a washingtoni szerkesztőségbe, túlnyomórészt az otthoni irodámból dolgozom. Szerkesztői munkám pedig gyakran kimerül annyiban, hogy telefonon beszélek egy újságíróval, aki valamilyen kérdéssel keres, többnyire múltbeli dolgokkal kapcsolatban. A társszerkesztő ugyanakkor csodálatos titulus, és lehetővé teszi, hogy továbbra is kapcsolatban maradjak újságírói gyökereimmel. A *Post* már negyvenhét éve jelenti intézményes otthonomat és családomat. Manapság pedig különösen jó kezekben van, és a Trump-korszak egyik legalaposabb újságírói csapata dolgozik itt, akik a napjainkban kiváltképp elengedhetetlen nyakassággal dolgoznak. Köszönöm a főszerkesztő Marty Baronnak, a vezető szerkesztő Cameron Barrnak, az oknyomozó csapat szerkesztőjének, Jeff Leennek, továbbá nekik: Robert Costa, Tom Hamburger, Rosalind Helderman, David Farenthold, Karen Tumulty, Philip Rucker, Robert O'Harrow, Amy Goldstein, Scott Wilson, Steven Ginsberg, Peter Wallsten, Dan Balz és Lucy Shackelford; valamint a *Post* számtalan másik alkalmazottjának.

Köszönöm továbbá számos régi kollégámnak és barátomnak, akik még mindig ott vannak a *Post*nál, vagy legalábbis egykor ott dolgoztak. Ők név szerint: Don Graham, Sally Quinn, David Maraniss, Rick Atkinson, Christian Williams, Paul Richard, Patrick Tyler, Tom Wilkinson, Leonard Downie Jr., Marcus Brauchli, Steve Coll, Steve Luxenberg, Scott Armstrong, Al Kamen, Ben Weiser, Martha Sherrill, Bill Powers, Carlos Lozada, Fred Hiatt, John Feinstein és a kiadó Fred Ryan.

Hálás köszönetem Michael Kranishnek és Marc Fishernek, akik összeállították a *Post* újságíróiból álló csapatunkat, hogy még a választás előtt elkezdhesünk írni Trumpról. A munka eredménye Michael és Marc közös könyve, a *Trump Revealed* lett, amely az egyik legjobb forrás az elnökről. Több mint húszórányi, Trumpgal készült interjú anyagát tartalmazza.

Mindazoknak, akik még mindig a *Post* alkalmazásában állnak, vagy más kapcsolatuk van az újsággal, van okuk hálásnak lenni azért, hogy Jeff Bezos, az Amazon alapítója és vezérigazgatója a lap tulajdonosa. Bezos rengeteg időt és pénzt szán arra, hogy biztosítsa a *Post* számára azokat az újságírói és szerkesztői erőforrásokat, amelyek nélkülözhetetlenek a minden részletet feltáró, hiteles anyagok megszületéséhez. A független újságírói kultúra, amelyet Katharine Graham és Don Graham virágoztatott fel és tart életben ritka nagy szívóssággal, a mai napig él és virul.

Egy olyan könyv, amely az éppen hivatalban lévő elnökről készül, sokkal tartozik az ezt megelőző újságírói munkának, cikkeknek és könyveknek egyaránt. A sajtó rengeteget foglalkozik Trumpgal, és nem is csak kiemelt időszakokban, hanem egyfolytában. Ez a könyv a saját újságírói munkám eredménye, de elkerülhetetlen volt, hogy egyes gondolatokat vagy információkat közvetetten vagy közvetlenül más publikációkból és híradásokból vegyek át. Rendkívül sokkal tartozom mindazoknak, akik írtak Trumpról és napjaink politikájáról, különösen a *The Washington Post*, a *The New York Times*, a *The Wall Street Journal*, az *Axios* és a *Politico* újságíróinak.

Robert B. Barnett, ügyvédem, tanácsadóm és barátom, ezúttal is lenyűgöző munkát végzett. Az összes ügyfeléhez teljes odaadással viszonyul, és most is mindenben támogatott. Bob úgy ismeri a washingtoni politika és a New York-i kiadás világát, mint senki más, és ezt a tudást leleményesen és a kliensei iránti hűséggel kamatoztatja.

Evelynnel abban a szerencsében van részünk, hogy munkánk során Rosa Criollo és Jackie Crowe jelenlétét, törődését és kedvességét élvezhettük.

Mély megbecsüléssel és szeretettel gondolok Tali Woodwardra, idősebb lányunkra, aki a Columbia Journalism School Master of Arts programjának vezetője, és rendszeresen bölcs tanácsokkal látta el a munkámat. Ugyanígy szeretettel gondolok férjére, Gabe Rothra és két gyermekükre, Zadi-re és Theóra, az unokáimra.

Diana Woodward, fiatalabb lányunk idén lesz végzős a Yale-en, ahol bölcsészettudományt és pszichológiát hallgat. Amikor a félévek közötti szünetekben hazautazik, mindig színt visz a hétköznapijainkba.

A könyvet feleségemnek, Elsa Walshnak ajánlom, akit széles körben a Jóság Hölgyeként ismernek, mert életét Henry James szavai szerint éli, amelyek a jóság fontosságára és nélkülözhetetlenségére vonatkoznak. Ez Elsa számára nem egyszerűen minden egyes ember önzetlen elismerésében, hanem kifejezett nagyrabecsülésükben nyilvánul meg. Mióta harminchét éve együtt vagyunk, ez a tizenötödik könyvem. Elsa a *The Washington Post* egykori külsős újságírója és a *The New Yorker* egykori belsős szerzője, aki egyaránt rajong az emberekért, a gondolatokért és a könyvekért. Veleszületett és az évek során tökéletesre csiszolt szerkesztői képességeit ezen a könyvön is kamatoztatta. Örökké a lekötelezettje leszek. Nem tudom elégszer meghálálni szeretetét és támogatását. Az évek során megtanultam fenntartások nélkül bízni az ítélőképességében. Gyakran felteszem magamnak a kérdést: ezt mégis honnan tudja? Miből ered ez az intellektus? Ezekre a kérdésekre a mai napig nem találok a választ, de cserébe mindennap részesülhetek Elsa varázsából. Nagy becsben tartom – ő életem társa és szerelme.

Forrásjegyzék

PROLÓGUS

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 14 *És most itt ez a 2017. szeptember 5-én kelt levél:* a szerző birtokába jutott dokumentum.
- 18 *Legelső sorban a nemzet:* jegyzőkönyvbe vett, 2016. március 31-én készült interjú Donald J. Trumppal.

1. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak. *Lásd még:* Corey Lewandowski és David Bossie: *Let Trump Be Trump* (New York, Hachette, 2017).

- 22 *Trump egyszer adott Bannonnak:* „Bannon’s ‘Victory Sessions’ Goes National”, *Breitbart*, 2012. február 23.

2. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 29 *Bukásra áll a belső misszió:* Alexander Burns és Maggie Haberman: „The Failing Inside Mission to Tame Trump’s Tongue”, *The New York Times*, 2016. augusztus 14., p. A1. (A szöveg elérhető online: <https://www.nytimes.com/2016/08/14/us/politics/donald-trump-campaign-gop.html>.)
- 33 *Megrendítette, amikor:* Ibid.

- 34 *2015 novembere és 2016 júniusa között*: David A. Fahrenthold és Frances Stead Sellers: „How Bannon Flattered and Coaxed Trump on Policies Key to the Alt-Right”, *The Washington Post*, 2016. november 15.
- 36 *Egy hete, augusztus 8-án*: Donald J. Trump: „Remarks to the Detroit Economic Club”, 2016. augusztus 8. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=119744>.
- 39 *Az nagyon jó volt, amikor Trump júliusban bejelentette*: Louis Nelson: „Trump Outlines 10-Point Plan to Reform Veterans Affairs Department”, *Politico*, 2016. július 11.

3. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 42 *Csak hogy áprilisban a New York-i Daily News lehozott*: Jennifer Ferrino: „Senior Donald Trump Adviser Appears to Be Fan of NYC Bondage, Swinger's Club”, *New York Daily News*, 2016. április 12.
- 43 *Szeretném, ha megnézne nekem valamit*: Andrew E. Kramer, Mike McIntire és Barry Meier: „Secret Ledger in Ukraine Lists Cash for Donald Trump's Campaign Chief”, *The New York Times*, 2016. augusztus 14.
- 44 *A Times cikke Manafortról*: Ibid.
- 45 *Minden pocskondiázás ellenére*: Bob Cusack: „Trump Slams RNC Chairman, Calls 2016 Process 'A Disgrace'” *The Hill*, 2016. április 12.
- 46 *Abogya a The New York Times írta*: Jonathan Martin, Jim Rutenberg és Maggie Haberman: „Donald Trump Appoints Media Firebrand to Run Campaign”, *The New York Times*, 2016. augusztus 17.
- 49 *Augusztus 22-én a Time címlapján*: Lásd a borítót online: <http://time.com/magazine/us/4447970/august-22nd-2016-vol-188-no-7-u-s/>

4. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

A *Yahoo News/Huffington Post* „64 óra októberben: így forgatta fel egyetlen hétréve az amerikai politika szabályait” című, alapos és széleskörű 2017-es anyaga hasznos forrásnak bizonyult a fejezet írása során.

A projekt mögött álló riporterek: Michael Isikoff, Dylan Stableford, Hunter Walker, Holly Bailey, Liz Goodwin, Lisa Belkin, Garance Franke-Ruta és Gabby Kaufman; az anyagot íróként Dylan Stableford jegyzi. A szöveg elérhető online: https://www.huffingtonpost.com/entry/yahoo-64-hours-october-american-politics_us_59d7c567e4b072637c43dd1c.

- 50 *Az első Illinois-ban történt*: Pam Fessler: „10 Months After Election Day, Feds Tell States More About Russian Hacking”, NPR, 2017. szeptember 22.
- 50 *2016 júliusában a WikiLeaks*: Eric Lipton, David E. Sanger és Scott Shane: „The Perfect Weapon: How Russian Cyberpower Invaded the U.S.”, *The New York Times*, 2016. december 13.; Ellen Nakashima: „Cybersecurity Firm Finds Evidence That Russian Military Unit Was Behind DNC Hack”, *The Washington Post*, 2016. december 22.
- 51 *Másnap, augusztus 5-én*: Michael J. Morell: „I Ran the C.I.A. Now I'm Endorsing Hillary Clinton”, *The New York Times*, 2016. augusztus 5.
- 52 *Október 7-én, pénteken, délután három órakor*: az Egyesült Államok Belbiztonsági Minisztériuma és a Nemzeti Hírszerzés Irodájának közös nyilatkozata a választás biztonságáról [archivált], 2016. október 7.
- 53 *Am egy órával később*: David A. Fahrenthold: „Trump Recorded Having Extremely Lewd Conversation About Women in 2005”, *The Washington Post*, 2016. október 8.
- 53 *Azt vártam, hogy lesz belőle*: Yahoo News Staff: „64 Hours in October: How One Weekend Blew Up the Rules of American Politics”, *Yahoo News/Huffington Post*, 2017. október 6.
- 53 *Trump elküldött egy rövid nyilatkozatot*: David A. Fahrenthold: „Trump Recorded Having Extremely Lewd Conversation About Women in 2005”, *The Washington Post*, 2016. október 8.
- 53 *Éjfél után*: „Transcript of Donald Trump's Videotaped Apology”, *The New York Times*, 2016. október 8.
- 57 *Közvetlenül délután egy óra előtt*: Yahoo hírtáb: „64 Hours in October: How One Weekend Blew Up the Rules of American Politics”, *Yahoo News/Huffington Post*, 2017. október 6.
- 57 *Két órával később Melania Trump*: Ibid.
- 57 *15:40-kor Trump azt írta a Twitteren*: Ibid.
- 57 *Folytatja a versenyt*: Ibid.

- 59 *Priebus, Christie, sőt a megbízható: Brent Griffiths: „Trump Campaign Manager Reemerges to Show Support for GOP Nominee”, Politico, 2016. október 9.; State of the Union* átirat, CNN, 2016. október 9.
- 60 *Giuliani ugyanazt a dumát adta le: Meet the Press* átirat, NBC, 2016. október 9.
- 60 *A „lélekcsere” elnökválasztó kampány: Fox News Sunday* átirat, Fox News, 2016. október 9.
- 60 *Amikor Jake Tapper a CNN-től: State of the Union* átirat, CNN, 2016. október 9.
- Elnyújtott minden szünetet: This Week* átirat, ABC, 2016. október 9.

5. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

A *Yahoo News/Huffington Post* „64 óra októberben: így forgatta fel egyetlen hétvége az amerikai politika szabályait” című, alapos és széleskörű 2017-es anyaga hasznos forrásnak bizonyult a fejezet írása során.

- 62 *Giuliani kétszer is elmondta: State of the Union* átirat, CNN, 2016. október 9.; *Meet the Press* átirat, NBC, 2016. október 9.
- 63 *Közvetlenül este fél nyolc előtt: Yahoo hírtáb: „64 Hours in October: How One Weekend Blew Up the Rules of American Politics”, Yahoo News/Huffington Post, 2017. október 6.*
- 63 *19:26-kor Trump posztolt a Twitterre: Ibid.*
- 63 *Anderson Cooper, az egyik moderátor a CNN-től: elnökjelölti vita a Washington Universityn, a missouri-i St. Louisban, átirat, Commission on Presidential Debates, 2016. október 9.*
- 68 *Pence-t jól használták: Pence kampánymegjelenéseit a pártfüggetlen P2016: Race for the White House rögzítette: <http://www.p2016.org/trump/pencecal1116.html>.*
- 69 *Két nappal a választás előtt: Fox News Sunday* átirat, Fox News, 2016. november 6.
- 70 *Ha nem győzünk: Donald J. Trump: „Remarks at J. S. Dorton Arena in Raleigh, North Carolina”, 2016. november 7. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=122536>.*

- 70 *Clinton könyve szerint: Hillary Clinton: What Happened, New York, Simon & Schuster, 2017, p. 378.*
- 70 *23:11-kor bejelentették: Lauren Easton: „Calling the Presidential Race State by State”, AP: <https://blog.ap.org/behind-the-news/calling-the-presidential-race-state-by-state>.*
- 70 *Győzelmét 22:36-kor jelentették be: Ibid.*
- 70 *Az AP jelentése szerint Wisconsinban: Ibid.*
- 71 *Most pedig itt az ideje: Donald J. Trump: „Remarks in New York City Accepting Election as the 45th President of the United States”, 2016. november 9. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=119495>.*
- 71 *A megválasztott elnök hosszabb időt szentelt: Ibid.*
- 73 *A sajtóközlemény Bannont említette: Donald J. Trump: „Press release—President-Elect Donald J. Trump Announces Senior White House Leadership Team”, 2016. november 13. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=119641>.*

6. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 79 *Mihelyt kinevezték védelmi miniszterré: Trump egy 2016. december 1-én tartott cincinnati gyűlésen bejelentette, hogy Mattist fogja jelölni védelmi miniszternek.*
- 80 *Igazi Trumpra valló választás: Chris Cillizza: „Here’s Why Donald Trump Picked Rex Tillerson as Secretary of State”, The Washington Post, 2016. december 13. Conway az MSNBC Andrea Mitchell Reports című műsorának 2016. december 12-ei adásában beszélt a témáról.*

7. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 84 *Cohn nem hozta szóba: Christine Giordano: „Trump’s Business Credit Score Is 19 Out of a Possible 100”, Fox Business, 2016. október 20.*

- 85 *Öt perc múlva, amikor Cohn még az épületben tartózkodott:* Donald J. Trump: „Press release—President-Elect Donald J. Trump to Nominate Steven Mnuchin as Secretary of the Treasury, Wilbur Ross as Secretary of Commerce and Todd Ricketts as Deputy Secretary of Commerce”, 2016. november 30. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=119711>.
- 86 *2016 karácsonya után:* interjú Michael Flynn-nel, 2016. december 26-án.
- 88 *Flynnt széles körben kritizálták:* Rosalind S. Helderman és Tom Hamburger: „Trump Adviser Flynn Paid by multiple Russia-Related Entities, New Records Show”, *The Washington Post*, 2017. március 17.

8. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 89 *Egy ugyanazon következtetésekre jutó:* A Nemzeti Hírszerzés irodájának honlapján olvasható a hírszerzési közösség 2017. január 6-ai jelentésének nem bizalmas verziója: https://www.dni.gov/files/documents/ICA_2017_01.pdf.
- 90 *Steele a dossziéja több részét is:* Max Greenwood: „McCain Gave Dossier Containing ‘Sensitive Information’ to FBI”, *The Hill*, 2017. január 11.
- 91 *A második oldalon ez volt:* Ken Bensinger, Miriam Elder és Mark Schoofs: „These Reports Allege Trump Has Deep Ties to Russia”, *BuzzFeed News*, 2017. január 10.
- 92 *Ebben az esetben a dosszié szerint:* Ibid.
- 92 *December 9-én azt állította:* Nahal Toosi: „Trump Team Rejects Intel Agencies’ Claims of Russian Meddling”, *Politico*, 2016. december 9. *Utóbb azt nyilatkozta a Fox Newsnak:* „Trump: Claims of Russian Interference in 2016 Race ‘Ridiculous,’ Dems Making Excuses”, *Fox News*, 2016. december 11.
- 92 *Azt posztolta a Twitteren:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/808300706914594816>.

- 92 *Clapper dühös volt:* Martin Matishak és Connor O’Brien: „Clapper: Trump Rhetoric on Intel Agencies Alarming U.S. Allies”, *Politico*, 2017. január 5.
- 93 *Másnap Kellyanne Conway:* Louis Nelson: „Conway ‘Disappointed’ in Media Leaks Before Intel Briefing”, *Politico*, 2017. január 6.
- 93 *Trump pedig kijelentette:* Michael D. Shear és David E. Sanger: „Putin Led a Complex Cyberattack Scheme to Aid Trump, Report Finds”, *The New York Times*, 2017. január 6.
- 94 *Könyvében így írja le az elnököt:* James Comey: *Magasabb rendű hűség*, Budapest, Alexandra Kiadó, 2018. (James Comey: *A Higher Loyalty*, New York, Flatiron Books, 2018, p. 218.)
- 94 *Oroszországnak régi vágya:* A Nemzeti Hírszerzés irodájának honlapján olvasható a hírszerzési közösség 2017. január 6-ai jelentésének nem bizalmas verziója: https://www.dni.gov/files/documents/ICA_2017_01.pdf.
- 95 *Trump az oroszok „preferáltja”:* Ibid.
- Comey később azt írta:* James Comey: *Magasabb rendű hűség*, p. 224. (Az eredeti kiadásban.)
- 96 *Comey Magasabb rendű hűség című könyvében azt írta:* Ibid., p. 216. (Az eredeti kiadásban.)
- 97 *Comey így írja le:* Ibid., p. 225. (Az eredeti kiadásban.)
- 97 *A megbeszélés után Trump kiadott:* Louis Nelson: „Trump Says Hacking Had ‘No Effect on the Outcome of the Election,’” *Politico*, 2017. január 6.
- 97 *Négy nap múlva, január 10-én:* Ken Bensinger, Miriam Elder és Mark Schoofs: „These Reports Allege Trump Has Deep Ties to Russia”, *BuzzFeed News*, 2017. január 10.
- 98 *Ezt Clapper a Facts and Fears című könyvében:* James R. Clapper: *Facts and Fears*, New York, Penguin, 2018, p. 4.
- 98 *Rá egy évre megjelent,* *Magasabb rendű hűség című könyvében:* James Comey: *Magasabb rendű hűség*, p. 216. (Az eredeti kiadásban.)
- 99 *Január 15-én, öt nappal Trump beiktatása előtt:* *Fox News Sunday* átirat, *Fox News*, 2017. január 15.
- 99 *Aznapi délután Trump ezt posztolta a Twitteren:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/820723387995717632>.

9. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 101 *Sok minden félresikerült:* Az eseményről írt legjobb nyilvános beszámoló: Eric Schmitt és David E. Sanger: „Raid in Yemen: Risky from the Start and Costly in the End”, *The New York Times*, 2017. február 1.; Thomas Gibbons-Neff és Missy Ryan: „In Deadly Yemen Raid, a Lesson for Trump’s National Security Team”, *The Washington Post*, 2017. január 31.

Owens’s father, Bill Owens: Julie K. Brown: „Slain SEAL’s Dad Wants Answers: ‘Don’t Hide Behind My Son’s Death’” *Miami Herald*, 2017. február 26.

- 101 *Nehéz ez:* Ibid.

Meg tudom érteni azokat: Nolan D. McCaskill: „Trump Deflects Responsibility on Yemen Raid: ‘They Lost Ryan’” *Politico*, 2017. február 28.

- 102 *Első kongresszusi beszéde reggelén:* Ibid.

- 102 *Az elnök így szólt a hallgatósághoz:* Donald J. Trump: „Address Before a Joint Session of the Congress”, 2017. február 28. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=123408>.

- 104 *Magánemberként Mattis:* Carla Marinucci: „Ex-Military Leaders at Hoover Institution Say Trump Statements Threaten America’s Interests”, *Politico*, 2016. július 15.

- 105 *John McCain szenátor, híven öntörvényű híréhez:* Emma Loop: „John McCain Says the Recent Yemen Raid Was a ‘Failure’” *BuzzFeed News*, 2017. február 7.

- 107 *A Brexit népszavazáson:* a népszavazást az Egyesült Királyság EU-tag-ságáról 2016. június 23-án tartották.

- 107 *Február 15-én Mattis miniszter:* „Intervention by Secretary of Defense Mattis, Session One of the North Atlantic Council”, NATO védelmi miniszteri találkozó, 2017. február 15.

- 107 *Ennek ellenére kijelentette:* „U.S. Defense Chief Says NATO Is ‘Fundamental Bedrock,’” Reuters, 2017. február 15.

- 107 *Két hónap múlva:* Donald J. Trump: „The President’s News Conference with Secretary General Jens Stoltenberg of the North Atlantic Treaty

Organization”, 2017. április 12. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=123739>.

- 107 *Amikor Trump májusban találkozott Brüsszelben:* Donald J. Trump: „Remarks at the Dedication Ceremony for the Berlin Wall Memorial and the 9/11 and Article 5 Memorial in Brussels, Belgium”, 2017. május 25. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=125840>.

10. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 108 *Mi a fene!, gondolta Priebus:* Greg Miller, Adam Entous és Ellen Nakashima: „National Security Adviser Flynn Discussed Sanctions with Russian Ambassador, Despite Denials, Officials Say”, *The Washington Post*, 2017. február 9.

- 108 *A Post cikke:* Ibid.

- 109 *McGahn irodájának hatoldalas:* a szerző birtokába jutott dokumentum.

- 109 *Trump megválasztott elnök megdicsérte Putyint:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/814919370711461890>.

- 110 *Flynn lemondását:* Greg Miller és Philip Rucker: „Michael Flynn Resigns as National Security Adviser”, *The Washington Post*, 2017. február 14.

- 110 *Felelősnek vallom magamat:* Carol D. Leonnig, Adam Entous, Devlin Barrett és Matt Zapotosky: „Michael Flynn Pleads Guilty to Lying to FBI on Contacts with Russian Ambassador”, *The Washington Post*, 2017. december 1.

- 112 *Trump a kampány idején leszedte a keresztvizet:* D’Angelo Gore: „Clinton’s Connection to FBI Official”, FactCheck.org, 2016. október 25.

- 112 *A nő 675 288 dollárt kapott:* Ibid.; lásd még: D’Angelo Gore: „Trump Wrong About Campaign Donations”, FactCheck.org, 2017. július 26.

- 112 *Nem tudta elengedni a dolgot:* Trump tweetjeit lásd: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/889792764363276288>; <https://twitter.com/>

realdonaldtrump/status/890207082926022656; <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/890208319566229504>.

- 112 *Tud erről a sztoriról a New York Timesban?*: Michael S. Schmidt, Mark Mazzetti és Matt Apuzzo: „Trump Campaign Aides Had Repeated Contacts with Russian Intelligence”, *The New York Times*, 2017. február 14.
- 113 *Nagyjából egy héttel*: Jim Sciutto, Evan Perez, Shimon Prokupecz, Manu Raju és Pamela Brown: „FBI Refused White House Request to Knock Down Recent Trump-Russia Stories”, CNN, 2017. február 24.
- 114 *Négy hónap múlva*: Michael S. Schmidt, Mark Mazzetti és Matt Apuzzo: „Comey Disputes New York Times Article About Russia Investigation”, *The New York Times*, 2017. június 8.

11. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 118 *Csak azt akartam bejelenteni*: Donald J. Trump: „Remarks on the Appointment of Lieutenant General H. R. McMaster (USA) as National Security Adviser in Palm Beach, Florida, and an Exchange with Reporters”, 2017. február 20. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=123396>.

12. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 120 *Hogy eloszlasson mindennemű kétséget*: Christine Kim: „Voice of Triumph or Doom: North Korean Presenter Back in Limelight for Nuclear Test”, Reuters, 2017. szeptember 4.
- 120 *Az észak-koreai atomkísérleti központ*: Matt Clinch: „Here's the Full Statement from North Korea on Nuclear Test”, CNBC, 2016. szeptember 9.
- 120 *Hogy nyomatékot adjon a fenyegetésnek*: Lásd a CNS Észak-Koreai Rakétateszt Adatbázist, amely elérhető online: <http://www.nti.org/analysis/articles/cns-north-korea-missile-test-database/>.

- 124 *Robert Gallucci volt amerikai közvetítő*: kerekasztal-beszélgetés az Egyesült Államok Észak-Koreára vonatkozó politikájáról, amelyre a George Washington Universityn került sor 2017. augusztus 28-án, Washington D.C.-ben. Az eseményről készült videofelvétel elérhető online: <https://www.c-span.org/video/?433122-1/us-policy-north-korea>.
- 124 *Azóta, hogy 1999-ben megjelent*: Rebecca Shabad: „Timeline: What Has Trump Said About North Korea over the Years?” CBS News, 2017. augusztus 10.
- 124 *Egy 2016-os kampánybeszédben azt mondta*: Ibid.
- 124 *2016 májusában azt nyilatkozta a Reutersnek*: Ibid.
- 125 *2017-ben, amikor már elnök volt*: Ibid.
- 126 *Hosszú nyilatkozatban ítélte el*: Barack Obama: „Statement on North Korea's Nuclear Test”, 2016. szeptember 9. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=118931>.
- 127 *Hogy minél nagyobb sokkhatást érjenek el*: Elizabeth Weise: „Sony Pictures Entertainment Hacked”, *USA Today*, 2014. november 24.

13. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 129 *Joe Biden volt alelnök*: Bob Woodward: *Obama's Wars*, New York, Simon & Schuster, 2010, p. 62.
- 130 *„Baromnak” nevezte Trumpot*: Nicholas Fandos: „Lindsey Graham Destroys Cellphone After Donald Trump Discloses His Number”, *The New York Times*, 2015. július 22.
- 130 *Jeb Busht támogatta*: Cheri Cheng: „Lindsey Graham Endorses Presidential Candidate Jeb Bush”, *News EveryDay*, 2016. január 15.
- 130 *Graham és McCain kiadtak*: „Statement by Senators McCain and Graham on Executive Order on Immigration”, 2017. január 29.
- 131 *Alig néhány napja*: Lásd a CNS Észak-Koreai Rakétateszt Adatbázist, amely elérhető online: <http://www.nti.org/analysis/articles/cns-north-korea-missile-test-database/>.
- 134 *Az előző héten, március 4-én*: Lásd Trump tweetjeit: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/837989835818287106>; <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/837993273679560704>; <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/837993273679560704>.

com/realdonaldtrump/status/837994257566863360; <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/837996746236182529>.

- 134 *2015-ben Trump pályája:* Jonathan Martin és Alan Rappeport: „Donald Trump Says John McCain Is No War Hero, Setting Off Another Storm”, *The New York Times*, 2015. július 18.
- 136 *Egy tavaszi értekezleten:* Adriana Diaz: „U.S. THAAD Missile System a Factor in South Korea's Presidential Election”, CBS News, 2017. május 8.
- 137 *Trump később azt nyilatkozta a Reutersnek:* Stephen J. Adler, Jeff Mason és Steve Holland: „Exclusive: Trump Vows to Fix or Scrap South Korean Trade Deal, Wants Missile System Payment”, Reuters, 2017. április 27.
- 137 *Április 30-án McMaster:* „McMaster Says U.S. Will Pay for THAAD Antimissile System in South Korea”, Fox News, 2017. április 30.
- 137 *Első lépésként:* „South Korea Trade Ministry Says Ready to Begin Renegotiating U.S. Trade Pact”, Reuters, 2017. december 17.

14. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 140 *McMaster olyan dühös lett Harvey-ra:* McMaster 2017. július 27-én kirúgta Harvey-t.
Amikor úgy tűnt, hogy már: Julie Hirschfeld Davis: „Trump Meets Saudi Prince as U.S. and Kingdom Seek Warmer Relations”, *The New York Times*, 2017. március 14.
- 144 *Trump végül megadta az engedélyt:* Mark Landler és Peter Baker: „Saudi Arabia and Israel Will Be on Itinerary of Trump's First Foreign Trip”, *The New York Times*, 2017. május 4.
- 144 *Bejelentette, hogy:* Aaron Mehta: „Revealed: Trump's \$110 Billion Weapons List for the Saudis”, *DefenseNews*, 2017. június 8.
- 144 *A következő hónapban Szalmán:* Sudarsan Raghavan és Kareem Fahaim: „Saudi King Names Son as New Crown Prince, Upending the Royal Succession”, *The Washington Post*, 2017. június 21.

15. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 145 *2011-ben, már négy évvel azelőtt:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/122396588336349184>.
- 145 *2012 márciusában például ezt tweetelte:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/179270017064513536>.
- 145 *Januárban ezt írta:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/289807790178959360>.
- 145 *Márciusban:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/307568422789709824>.
- 145 *Áprilisban:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/324590961827143681>.
- 145 *Novemberben ezt írta:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/403511109942247424>.
- 145 *2015 decemberében jött a következő Trump-tweet:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/679000573241393154>.
- 146 *A hadsereg fehér házi összekötője:* Bob Woodward: *Obama's Wars*, p. 361.
- 147 *Bush elnök ezt a nyilvánosság előtt:* átirat: „President Bush Discusses the War in Iraq”, CQ Transcripts Wire, 2006. március 20.
- 154 *Erik Prince, a kétes hírű Blackwater:* Erik D. Prince: „The MacArthur Model for Afghanistan”, *The Wall Street Journal*, 2017. május 31.
- 155 *A CIA éveken át irányított:* Bob Woodward: *Obama's Wars*, p. 8.
- 156 *Július 18-án Trump a Fehér Házban együtt ebédelt:* Ben Jacobs: „In Town Pool Report #3”, 2017. július 18., 13:12, <http://www.presidency.ucsb.edu/report.php?pid=2365>.
- 157 *A Nemzetbiztonsági Tanács másnap délelőtt:* A szerző az értekezlet egyik résztvevőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 159 *Mindazok, akik részt vettek a tanácskozáson:* Ibid.
- 159 *Aznap este Priebus:* Ibid.

16. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 162 *A lehető legrosszabb alku:* Donald J. Trump: „The President’s News Conference with Prime Minister Benjamin Netanyahu of Israel”, 2017. február 15. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley, *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=123361>.
- 162 *Elnökjelöltként 2016-ban pedig így vélekedett róla:* Donald J. Trump: „Remarks at the AIPAC Policy Conference in Washington, DC”, 2016. március 21. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=116597>.
- 163 *Utasítást adott, hogy a rövid levélben:* „Tillerson: Iran Remains a Leading State Sponsor of Terror”, Breitbart News, 2017. április 20.
- 164 *Tillerson egy ötperces prezentáció keretében felolvasott:* Lásd Tillerson megjegyzéseit a *The Lead with Jake Tapper* című CNN-műsor 2017. április 19-ei adásának átiratában: <http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/170419/cg.01.html>.

17. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 168 *2016 júniusában:* teljes átirat: „Donald Trump’s Jobs Plan Speech”, *Politico*, 2016. június 28.
- 169 *Én azért vagyok itt:* Peter Coy: „After Defeating Cohn, Trump’s Trade Warrior Is on the Rise Again”, Bloomberg, 2018. március 8.
- 173 *Cohn minden egyes hónapban:* a JOLTS-adatsorok elérhetők online: <https://www.bls.gov/jlt/>
- 173 *Remek ajánlásokkal jelentkezett:* a Portert felterjesztők között élen járt Brett Kavanaugh, aki George W. Bush elnök alatt a titkárság vezetője volt. Kavanaugh-t Bush nevezte ki bírónak a washingtoni Fellebbviteli Bíróságon, a Legfelsőbb Bíróságba pedig Trump elnök jelölte 2018. július 9-én.

18. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 182 *Bannon meggyőződése szerint:* Lásd Emily Crane és Cheyenne Roundtree: „Donald’s Eruption in the Oval Office: Video Emerges of Trump’s ‘Furious Argument’ with Top Adviser Steven Bannon as Ivanka and Jared Look On, Hours Before President Made Phone Tapping Claims”, *Daily Mail*, 2017. március 5.
- 182 *Neki az volt a meggyőződése:* Lásd Michael S. Schmidt, Matthew Rosenberg és Matt Apuzzo: „Kushner and Flynn Met with Russian Envoy in December, White House Says”, *The New York Times*, 2017. március 2.
- 184 *Modi menetrendjének:* Max Bearak: „Modi’s ‘No Frills’ Visit to Washington Masks a Potential Minefield”, *The Washington Post*, 2017. június 26.
- 185 *2014-ben ezt mondta:* Barack Obama: „Statement on the Elimination of Syria’s Declared Chemical Weapons Stockpile”, 2014. augusztus 18. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=106702>.
- 185 *A vegyi fegyverek 100%-át:* John Kerry interjúja David Gregoryval az NBC *Meet the Press* című műsorának 2014. július 20-ai adásában.
- 185 *2016-ban a Nemzeti Hírszerzés igazgatója:* Peter Baker: „For Obama, Syria Chemical Attack Shows Risk of ‘Deals with Dictators’”, *The New York Times*, 2017. április 9.
- 187 *Egy április 4-ei nyilvános nyilatkozatban:* Donald J. Trump: „Statement on the Chemical Weapons Attack in Khan Sheikhoun, Syria”, 2017. április 4. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=123681>.
- 191 *Graham folyékonyan tudott trumpul:* Putyin másnap „törvénysértő”-nek nevezte a támadást, és kivonta magát az egyezményből, amelynek az volt a célja, hogy elkerüljék az amerikai és orosz repülőgépek légi incidenseit Szíria felett.
- 192 *Másnap reggel John McCain szenátor:* „Sen. John McCain, R-Ariz, Is Interviewed on MSNBC’s ‘Morning Joe’”, Federal News Service, 2017. április 7.

- 193 *Anne-Marie Slaughter, aki: Lásd Slaughter tweetjét:* <https://twitter.com/slaughteram/status/850263058756673540>.

19. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 196 *Másnap sürgős értekezletet hívtak össze:* A szerző az értekezlet egyik résztvevőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 197 *Sonny Perdue május 4-én tartotta meg:* A szerző a prezentáció egyik résztvevőjének a prezentáció idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 200 *A New York Timesban például ilyen címmel cikkeztek:* Gina Chon és Pete Sweeney: „China Surrenders Little to U.S. in First Round of Trade Talks”, *The New York Times*, 2017. május 12.
- 201 *Június 8-án az elnök:* A szerző az értekezlet egyik résztvevőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.

20. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 204 *Végül egy háromoldalas emlékeztetővel:* Rosenstein emlékeztetője elérhető online: <https://assets.documentcloud.org/documents/3711188/Rosenstein-letter-on-Comey-firing.pdf>.
- 205 *Ráadásul ő maga is csak:* „Partial Transcript: NBC News Interview with Donald Trump”, CNN, 2017. május 11. <https://www.cnn.com/2017/05/11/politics/transcript-donald-trump-nbc-news/index.html>.
- 206 *Május 16-án, kedd este:* Michael S. Schmidt: „Comey Memo Says Trump Asked Him to End Flynn Investigation”, *The New York Times*, 2017. május 16.
- 206 *Aznap este a CNN-en:* Derek Hawkins: „‘I Think We’re in Impeachment Territory,’ Says David Gergen, Former Aide to Nixon and Clinton”, *The Washington Post*, 2017. május 17.

21. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 210 *Először is alaposan meglepte:* „Attorney General Sessions Statement on Recusal”, Az amerikai igazságügyi minisztérium, 2017. március 2.
- 211 *Dowd megvizsgálta az egyoldalas:* a Rosenstein-utasítás elérhető online: <https://www.documentcloud.org/documents/3726408-Rosenstein-letter-appointing-Mueller-special.html>.
- 212 *A legnagyobb nyugtalanságra okot adó:* Comey 2017. június 8-ai tanúvallomása a Szenátus Hírszerzési Bizottsága előtt elérhető online: <https://assets.documentcloud.org/documents/3860393/Comey-Opening-Statement-June-8.pdf>. Comey’s memos are available at <https://assets.documentcloud.org/documents/4442900/Ex-FBI-Director-James-Comey-s-memos.pdf>.
- 216 *Trump a 2016-os kampány során:* Donald J. Trump: „News Conference in Doral, Florida”, July 27, 2016. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=118047>.
- 216 *Később ezt tweetelte:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/758335147183788032>.
- 216 *Másnap már azt állította:* Nick Gass: „Trump on Russia Hacking Comments: ‘Of Course I’m Being Sarcastic’”, *Politico*, 2016. július 27.

22. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 221 *A hírszerzés és a hadsereg világán belül:* Bob Woodward: *Obama’s Wars*, p. 56.
- Alig egy hónappal később:* Lásd a CNS Észak-Koreai Rakétateszt Adatbázist, amely online elérhető: <http://www.nti.org/analysis/articles/cns-north-korea-missile-test-database/>.
- 223 *Aznap délután McMaster elnökletével:* A szerző az értekezlet egyik jelenlévőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.

- 226 *Alig két hónappal később*: Michelle Ye Hee Lee: „North Korea's Latest Nuclear Test Was So Powerful It Reshaped the Mountain Above It”, *The Washington Post*, 2017. szeptember 14.
- 226 *A választási kampány alatt*: Matt Stevens: „Trump and Kim Jong Un, and the Names They've Called Each Other”, *The New York Times*, 2018. március 9.
- 228 *Kilenc hónappal később kapták el*: Szaddám Huszeint bíróság elé állították emberiség elleni bűncselekményekért, bűnösnek találták, és három évvel később felakasztották.
- 230 *Az amerikai légierő 2017. október 17-e és 19-e között*: David Cenciotti: „Here Are Some Interesting Details About the Way U.S. B-2 Bombers Trained Over the U.S. to Strike North Korea”, *The Aviationist*, 2017. október 30.
- 231 *A kérdés némileg emlékeztetett*: Wolf Blitzer: „Search for the ‘Smoking Gun,’” CNN, 2003. január 10.
- 233 *A láncbevándorlás, amelyet korábban hivatalosan*: William A. Kandel: „U.S. Family-Based Immigration Policy”, Congressional Research Service, 2018. február 9. <https://fas.org/sgp/crs/homesec/R43145.pdf>.
- 233 *2016-ban a törvényesen*: Ibid.

23. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 239 *Gary Cohn április 27-ére összehívta*: A szerző az értekezlet egyik résztvevőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 242 *Az aznap késő délután*: Donald J. Trump: „Remarks Announcing United States Withdrawal from the United Nations Framework Convention on Climate Change Paris Agreement”, 2017. június 1. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=125881>.
- 243 *2017. június 15-én a The Washington Post leközölte*: Sari Horwitz, Matt Zapotosky és Adam Entous: „Special Counsel Is Investigating Jared Kushner's Business Dealings”, *The Washington Post*, 2017. június 15.
- 243 *Priebus tovább győzködte Trumpot*: 2018 elején, az FBI egy rendkívül intenzív háttérellenőrzést követően elvette Jared Kushner ideiglenes Szigorúan Bizalmas megbízhatósági besorolását. Májusban azonban

állandó Szigorúan Bizalmas megbízhatósági besorolást biztosított számára, arra utalva ezzel, hogy a kivizsgálásával kapcsolatos kálváriája véget ért, ami meglepően kedvező fordulatnak bizonyult számára.

24. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 246 *A július 8-9-ei hétvégén*: Az első cikk: Jo Becker, Matt Apuzzo és Adam Goldman: „Trump Team Met with Lawyer Linked to Kremlin During Campaign”, *The New York Times*, 2017. július 8. A második, ugyanezekről a szerzőktől: „Trump's Son Met with Russian Lawyer After Being Promised Damaging Information on Clinton”, *The New York Times*, 2017. július 9.
- 247 *Július 17-én Trump*: Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/886950594220568576>.
- 248 *McGahn, Priebus és az alelnök stábjá készített*: a szerző birtokába jutott dokumentum.
- 248 *Július 20-án a Bloomberg hírgyűjtemény*: Greg Farrell és Christian Berthelsen: „Mueller Expands Probe to Trump Business Transactions”, Bloomberg, 2017. július 20.
- 251 *A RAND Corporation tanulmánya*: Tom Vanden Brook: „Military Tells Transgender Troops They Can Still Serve and Get Medical Treatment Until Further Notice”, *USA Today*, 2017. július 27. A tanulmányról bővebben: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_briefs/RB9900/RB9900/RAND_RB9900.pdf.
- 252 *A tábornokaikkal és katonai szakértőkkel*: Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/890193981585444864>.
- 252 *Trump két újabb*: Lásd Trump tweetjeit: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/890196164313833472>; <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/890197095151546369>.
- 253 *A zűrzavar a sajtóra is kiterjedt*: Leo Shane III és Tara Copp: „Trump Says Transgender Troops Can't Serve in the Military”, *Military Times*, 2017. július 26.
- 253 *Trump szóvivője, Sarah Huckabee Sanders*: „Press Briefing by Press Secretary Sarah Sanders”, A Fehér Ház, 2017. július 26.

- 254 *A Fehér Ház több tisztviselője is:* Rachel Bade és Josh Dawsey: „Inside Trump’s Snap Decision to Ban Transgender Troops”, *Politico*, 2017. július 26.
- 253 *A parti őrség parancsnoka:* Chris Kenning: „Retired Military Officers Slam Trump’s Proposed Transgender Ban”, Reuters, 2017. augusztus 1.
- 253 *Dunford levelet küldött:* Rebecca Kheel: „Joint Chiefs: No Change in Transgender Policy Until Trump Sends Pentagon Direction”, *The Hill*, 2017. július 27.
- 254 *A Fehér Ház később:* Richard Sisk: „Pentagon Ready to Accept Transgender Recruits Starting Jan. 1”, *Military.com*, 2017. december 30.

25. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 256 *Trump ugyanis még reggel 6 óra előtt:* Lásd Trump tweetjeit: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/880408582310776832>; <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/880410114456465411>.
- 257 *A Mikára vonatkozó tweetet követően:* Glenn Thrush és Maggie Haberman: „Trump Mocks Mika Brzezinski; Says She Was ‘Bleeding Badly from a Face-Lift’”, *The New York Times*, 2017. június 29.
- 259 *Trump ki akart szállni:* Greg Miller, Julie Vitkovskaya és Reuben Fischer-Baum: „‘This Deal Will Make Me Look Terrible’: Full Transcripts of Trump’s Calls with Mexico and Australia”, *The Washington Post*, 2017. augusztus 3.
- 259 *A 2017. január 28-án lezajlott telefonbeszélgetés átírata:* Ibid.
- 260 *A következő meglátását írta:* a szerző birtokába jutott dokumentum.

26. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 262 *Alig egy héttel korábban:* Tom Finn: „U.S., Qatar Sign Agreement on Combating Terrorism Financing”, Reuters, 2017. július 10.
- 262 *A katari sajtótájékoztatón:* Ibid.

- 263 *Hogy sikerre vigye a kósz ellen folytatott:* A szerző a megbeszélés egyik résztvevőjének a megbeszélés idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 265 *2017. július 19-én, szerdán:* Peter Baker, Michael S. Schmidt és Maggie Haberman: „Citing Recusal, Trump Says He Wouldn’t Have Hired Sessions”, *The New York Times*, 2017. július 19.
- 267 *Két nappal később Trump:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/889467610332528641>.
- 267 *Az elnök a The Wall Street Journalnek adott interjújában:* Michael C. Bender: „Trump Won’t Say if He Will Fire Sessions”, *The Wall Street Journal*, 2017. július 25.
- 268 *Kushner július 24-én:* Annie Karni: „Kushner Defends His Russia Contacts: ‘I Did Not Collude,’” *Politico*, 2017. július 24.
- 269 *Graham azt mondta, szerinte Sessions:* Rebecca Savransky: „Graham Defends Sessions: Trump Tweets ‘Highly Inappropriate’”, *The Hill*, 2017. július 25.
- 269 *Priebus lebeszélte az elnököt:* Chris Whipple: „‘Who Needs a Controversy over the Inauguration?’ Reince Priebus Opens Up About His Six Months of Magical Thinking”, *Vanity Fair*, 2018 március.

27. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 271 *Priebus július 20-ára, reggel 8 órára:* A szerző az értekezlet egyik résztvevőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 276 *Mind megszédik magukat:* A 2015-ös atomalku aranybánya volt az Európai Unió országai számára. A 2016-os EU-s importok Iránból az előző évhez képest döbbenetes mértékben, 347%-kal megnöttek. (Forrás: Congressional Research Service, 2017. október 25.) Az egyik francia vállalat 4,7 milliárd dolláros üzemanyag-megállapodást kötött Iránban. Trump természetesen a konkrétumok nélkül érvelt.
- 278 *Trump felhozta, hogy korábban Nicholson:* a szövegben hivatkozott MOAB [Mother Of All Bombs] hivatalosan a Massive Ordnance Air Blast („nagy tömegű tűzérési légibomba”) rövidítése.
- 281 *Trump röviddel 12 óra 45 perc előtt hagyta ott:* Jordan Fabian: „In-Town Pool Report #2—Troop Greeting & Another Comment on

Afghan", 2017. július 20., 12:51, <http://www.presidency.ucsb.edu/report.php?pid=2357>.

- 282 *Az egyik magas beosztású fehér házi tisztviselő: A szerző az értekezlet egyik résztvevőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.*

28. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 287 *Azt mondta nekik, hogy Trump 6 óra 3 perckor: Lásd Trump tweetjét:* <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/889788202172780544>.
- 290 *A barátomnak tartom: Donald J. Trump: „The President’s News Conference with Prime Minister Shinzo Abe of Japan in Tokyo, Japan”, 2017. november 6. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=128510>.*
- 290 *December 22-én 15–0 arányban szavaztak: Rick Gladstone és David E. Sanger: „Security Council Tightens Economic Vise on North Korea, Blocking Fuel, Ships and Workers”, *The New York Times*, 2017. december 22.*
- 292 *Reince egy rohadt paranoid: Ryan Lizza: „Anthony Scaramucci Called Me to Unload About White House Leakers, Reince Priebus and Steve Bannon”, *The New Yorker*, 2017. július 27.*
- 293 *Megnézte, mi a legfrissebb hír: Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/891038014314598400>.*
- 294 *Még aznap a következőket írta: Cristiano Lima: „Kelly ‘Honored’ to Serve as White House Chief of Staff”, *Politico*, 2017. július 28.*

29. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 298 *13 órakor: A szóvivő beszámolóját meg lehet tekinteni a YouTube-on: <https://youtu.be/UshUxz7Lt0w>.*
- 299 *13 óra 19 perckor Trump twitter-üzenetben: Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/896420822780444672>.*

- 299 *Aznap délután, valamivel később: Donald J. Trump: „Remarks on Signing the VA Choice and Quality Employment Act of 2017 in Bedminster, New Jersey”, 2017. augusztus 12. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=128032>; és a szerző az esemény egyik résztvevőjének az esemény idején készített jegyzeteiből dolgozott.*
- 299 *Nagyon fontos a nemzetnek: Kristine Phillips: „Trump Didn’t Call Out White Supremacists. He Was Rebuked by Members of His Own Party”, *The Washington Post*, 2017. augusztus 13.*
- 299 *Elnök úr, a nevén kell neveznünk a gonoszt: Ibid.*
- 299 *A bátyám nem azért áldozta az életét: Ibid.*
- 299 *John McCain szenátor közleményében: Ibid.*
- 300 *Paul Ryan, a képviselőház elnöke: Ibid.*
- 300 *Mitt Romney ezt tweetelte: Ibid.*
- 300 *Lindsey Graham republikánus szenátor: Fox News Sunday átirat, Fox News, 2017. augusztus 13.*
- 300 *Pence alelnök hozzáttette: Philip Rucker: „Pence: ‘We Have No Tolerance for . . . White Supremacists, Neo-Nazis or the KKK”, *The Washington Post*, 2017. augusztus 13.*
- 303 *Nem sokkal 12:30 után: Donald J. Trump: „Remarks on the Situation in Charlottesville, Virginia”, 2017. augusztus 14. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=128019>.*
- 304 *Rob O’Neill író és a Navy SEAL 6-os egységének volt vezetője: „Trump Condemns Hate Groups Amid Uproar over Initial Response”, átirat, Fox News, 2017. augusztus 14.*

30. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 306 *A sajtótájékoztatón: Donald J. Trump: „Remarks on Infrastructure and an Exchange with Reporters in New York City”, 2017. augusztus 15. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=126765>.*

- 307 *David Duke, az ismert egykori KKK-vezér: Lásd Duke tweetjét:* <https://twitter.com/drdavidduke/status/897559892164304896>.
- 307 *Az amerikai fegyveres erők haderőneveinek vezetői:* Ben Watson: „How U.S. Military Leaders Are Reacting to Charlottesville”, *Defense One*, 2017. augusztus 16.
- 307 *Stephen Colbert a CBS-en fanyarul így viccelődött:* Emily Yahr: „‘Clinically Insane,’ ‘7th Circle of Hell’: Late-Night Hosts Process Trump’s News Conference”, *The Washington Post*, 2017. augusztus 16.
- 308 *Kenneth Frazier, a Merck gyógyszeripari óriás vezetője:* Nolan D. McCaskill: „Trump Attacks Merck CEO for Quitting Manufacturing Council over Charlottesville”, *Politico*, 2017. augusztus 14.
- 308 *Azt írta: most, hogy Frazier lemondott:* Ibid.
- 309 *A még mindig tajtékozó Trump:* Ibid.
- 309 *Augusztus 15-én, kedden: Lásd Trump tweetjét:* <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/897478270442143744>.
- 309 *Trump azzal vágott a további lemondások elé: Lásd Trump tweetjét:* <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/897869174323728385>.
- 309 *Pénteken, augusztus 18-án:* A szerző a megbeszélés egyik résztvevőjének a megbeszélés idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 310 *Cohn visszatért Washingtonba, és a következő hétfőn:* Ibid.
- 312 *Mnuchin a következő közleményt adta ki:* „Statement by U.S. Treasury Secretary Steven T. Mnuchin”, Amerikai Pénzügyminisztérium, 2017. augusztus 19.
- 313 *Cohn úgy döntött, a Financial Times interjújában:* „Transcript: Gary Cohn on Tax Reform and Charlottesville”, *Financial Times*, 2017. augusztus 25.

31. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 315 *Bob Corker republikánus szenátor azt nyilatkozta:* „Republican Senator Says Trump Yet to Demonstrate Needed Stability”, Reuters, 2017. augusztus 17.
- 315 *A Politico pedig hosszú cikket szentelt:* Nancy Cook és Josh Dawsey: „He Is Stubborn and Doesn’t Realize How Bad This Is Getting”, *Politico*, 2017. augusztus 16.

- 315 *Trump elnök azzal, hogy feltette a kérdést:* Jeremy W. Peters, Jonathan Martin és Jack Healy: „Trump’s Embrace of Racially Charged Past Puts Republicans in Crisis”, *The New York Times*, 2017. augusztus 16.
- 315 *Mike Pence alelnök kötelességtudóan újratweetelte: Lásd Pence tweetjét:* <https://twitter.com/vp/status/896471461669605376>.
- 322 *Maradjon köztünk: A szerző a kijelentés egyik fűtanújának a kijelentés elhangzása idején készített jegyzeteiből dolgozott.*
- 323 *Bannon nem sokkal korábban adott interjút:* Robert Kuttner: „Steve Bannon, Unrepentant”, *The American Prospect*, 2017. augusztus 16.
- 323 *Az afganisztáni stratégiáról tartott, országszerte sugárzott beszéd:* Donald J. Trump: „Address to the Nation on United States Strategy in Afghanistan and South Asia from Joint Base Myer-Henderson Hall, Virginia”, 2017. augusztus 21. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=126842>.
- 323 *John McCain így kommentálta:* „McCain on the New Strategy for Afghanistan”, 2017. augusztus 21.
- 323 *Tim Kaine demokrata szenátor, Hillary Clinton alelnökjelöltje:* „Kaine: U.S. Must Be ‘Invested’ in Afghanistan”, *Talking Points Memo*, 2017. augusztus 21.
- 324 *Sajtótájékoztatóján egyenesen a taliboknak üzent:* Aaron Blake: „Rex Tillerson: Totally Undercut Trump’s ‘We Will Win’ Rhetoric on Afghanistan”, *The Washington Post*, 2017. augusztus 22.

32. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 330 *Trump egy levélvázlatot tartott a kezében:* A szerző birtokába jutott dokumentum.
- Trump összehívott egy csoportot:* A szerző a megbeszélés egyik résztvevőjének a megbeszélés idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 331 *Trump bejelentette, hogy véget vet:* Michael D. Shear és Julie Hirschfeld Davis: „Trump Moves to End DACA and Calls on Congress to Act”, *The New York Times*, 2017. szeptember 5.
- 332 *Két nappal később aztán igyekezett:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/905788459301908480>.

33. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 337 *Trump végül belement, hogy aláírja:* Donald J. Trump: „Memorandum on Addressing China's Laws, Policies, Practices, and Actions Related to Intellectual Property, Innovation, and Technology”, 2017. augusztus 14. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=128023>.
- 338 *A beszédben aztán így fogalmazott:* Donald J. Trump: „Remarks on Signing a Memorandum on Addressing China's Laws, Policies, Practices, and Actions Related to Intellectual Property, Innovation, and Technology and an Exchange with Reporters”, 2017. augusztus 14. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=128022>. Ne felejtjük el, hogy Trump ezt a beszédet augusztus 14-én tartotta, ugyanazon a napon, amikor másodjára szólalt meg nyilvánosan a charlottesville-i események kapcsán. A charlottesville-i beszédre 12:40-kor, a Kínát illetőre 15:06-kor került sor.
- 334 *Kelly úgy döntött, megmutatja:* A szerző a megbeszélés egyik résztvevőjének a megbeszélés idején készített jegyzeteiből dolgozott.

34. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 346 *Májusban még kijelentette:* Ashley Parker és Anne Gearan: „President Trump Says He Would Be 'Honored' to Meet with North Korean Dictator”, *The Washington Post*, 2017. május 1.
- 346 *Augusztusban azonban már úgy fogalmazott:* Donald J. Trump: „Remarks Prior to a Briefing on the Opioid Crisis and an Exchange with Reporters in Bedminster, New Jersey”, 2017. augusztus 8. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=127991>.
- 347 *Az elnök azonban majdnem mindenről összefoglalta:* „Excerpts from Trump's Interview with the Times”; Michael S. Schmidt interjúja. *The New York Times*, 2017. december 28.

2017. szeptember 19-én Trump megtartotta: Donald J. Trump: „Remarks to the United Nations General Assembly in New York City”, 2017. szeptember 19. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=128326>.
- 348 *Kim három nappal később vágott vissza:* „Full Text of Kim Jong-un's Response to President Trump”, *The New York Times*, 2017. szeptember 22.
- 348 *Szeptember 23-ai tweetjében Trump:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/911789314169823232>.
- 349 *Tillerson heteken át kampányolt:* Arit John és Mark Niquette: „Tillerson Vows 'Peaceful Pressure Campaign' Against North Korea”, Bloomberg, 2017. szeptember 17.
- 350 *Október 1-jén, hónapokkal az után:* Lásd Trump tweetjeit: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/914497877543735296>; <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/914497947517227008>.
- 351 *Novemberben Trump látta a televízióban:* Lásd Crane levelét, amely összefoglalja a Bevándorlási és Vámügyi Hivatal képviselőinek panaszait: https://jicreport.com/wp-content/uploads/2017/11/POTUS-Ltr-11_13_2017.pdf.
- 351 *A jelölést október 11-én küldték el:* Ashley Parker és Matt Zapotosky: „Trump Taps Kirstjen Nielsen to Lead Department of Homeland Security”, *The Washington Post*, 2017. október 11.
- 352 *Az elnök látta a tévében:* Andrew Restuccia és Eliana Johnson: „Advisers Bad-Mouth Nielsen as a 'Never Trumper'”, *Politico*, 2018. május 11.
- 352 *Nielsen a szenátusi meghallgatásán:* Ibid.
Kelly Bret Baier műsorában: Sophie Tatum: „Kelly on Immigration: Trump 'Has Changed the Way He's Looked at a Number of Things,'” CNN, 2018. január 17.
- 353 *Hétvégén beszéltem az elnökkel:* A szerző az értekezlet egyik résztvevőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 354 *Egyedül én védem az elnököt:* Ibid.
- 354 *Az irodájában tartott szűk körű megbeszélésen:* Ibid.

35. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 358 *Cohn tudta, hogy ez örökség*: Trump 2005-ös adóbevallásának kiszárgított példányából kiderül, hogy az évben befolyt több mint százötvenmillió dolláros bevétele után harmincnyolcmillió dollár adót fizetett – tehát körülbelül 25% volt az adókulcs. *Lásd a dokumentumot*: <https://www.nytimes.com/interactive/2017/03/14/us/politics/document-Donald-Trump-2005-Tax.html>.
- 361 *Amikor az adótörvényekkel kapcsolatos viták*: Saleha Mohsin: „Mnuchin Crosses the U.S. Trying to Sell the GOP Tax Plan”, Bloomberg, 2017. november 16.
- 362 A 2012-es elnökválasztási kampány során: Molly Moorhead: „Mitt Romney Says 47 Percent of Americans Pay No Income Tax”, *PolitiFact*, 2012. szeptember 18.
- 362 *Bár az említett 44%*: Robertson C. Williams: „A Closer Look at Those Who Pay No Income or Payroll Taxes”, Tax Policy Center, 2016. július 11.
- 362 *Az ő jövedelmük olyan alacsony volt*: A PolitiFact szerint 2013-ban az alacsony jövedelem után járó adókedvezmény a Szövetségi Államkincstár hatvanhárommilliárd dollárjába került. A gyerekek utáni adójóváírás pedig 2013-ban ötvenhátmilliárd dollárba, a Committee for a Responsible Federal Budget adatai szerint.
- 364 *A törvény ugyanakkor a tervek szerint*: Howard Gleckman: „How the Tax Cuts and Jobs Act Evolved”, Tax Policy Center, 2017. december 28.
- 365 *A republikánus vezetők és Trump*: Donald J. Trump: „Remarks on Congressional Passage of Tax Reform Legislation”, 2017. december 20. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=129018>.

36. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 366 *Trump ezúttal tweet helyett*: Donald J. Trump: „Statement on Former White House Chief Strategist Stephen K. Bannon”, 2018. január 3. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=128962>.
- 366 *Bannon döbbenetén olvasta*: a Nemzetbiztonsági Stratégia megtekinthető online: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>.
- 367 *Bannon szerint Trump legnagyobb megalkuvását*: Donald J. Trump: „Remarks and a Question and Answer Session at the World Economic Forum in Davos, Switzerland”, 2018. január 26. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=128980>.
- 367 *A The New York Times a következő szalagcímekkel közölte*: Peter S. Goodman és Keith Bradsher: „Trump Arrived in Davos as a Party Wrecker. He Leaves Praised as a Pragmatist”, *The New York Times*, 2018. január 26.
- 369 *Nemcsak üres fenyegetőzés*: Peter Baker és Michael Tackett: „Trump Says His ‘Nuclear Button’ Is ‘Much Bigger’ Than North Korea’s”, *The New York Times*, 2018. január 2.
- 369 *Miután Trump január 2-án*: A szerző a kijelentés egyik fültanújának a kijelentés elhangzása idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 370 *Trump aznap este*: Peter Baker és Michael Tackett: „Trump Says His ‘Nuclear Button’ Is ‘Much Bigger’ Than North Korea’s”, *The New York Times*, 2018. január 2.
- 370 *A The Washington Post a Twitter-oldalán igyekezett*: *Lásd a Post tweetjét*: <https://twitter.com/washingtonpost/status/948380549156098052>.
- 370 *Colin Kahl, Obama egykori védelmiminiszter-helyettese*: *Lásd Kahl tweetjét*: <https://twitter.com/colinkahl/status/948395216213626881>.
- 371 *Mások Hillary Clintonnak*: Hillary Clinton: „Address Accepting the Presidential Nomination at the Democratic National Convention in Philadelphia, Pennsylvania”, 2016. július 28. A szöveg elérhető online:

Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=118051>.

- 371 *A konzervatív* Washington Examiner munkatársa: Tom Rogan: „Trump's 'Nuclear Button' Tweet About North Korea Was Good”, *Washington Examiner*, 2018. január 3.

Graham már december 3-án: „Transcript: Sen. Lindsey Graham on 'Face the Nation,’” 2017. december 3.

37. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 375 *McMaster* 2018. január 19-ére összehívta: A szerző az értekezlet egyik résztvevőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 379 *Amikor először értesültem*: interjú Barack H. Obama elnökkel. 2010. július 10.

38. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 380 *Azerbajdzsán elnöke, İlham Aliyev*: „President of Azerbaijan İlham Aliyev Met President Donald Trump”, Az Egyesült Államok nagykövetsége Azerbajdzsánban, 2017. szeptember 21. <https://az.usembassy.gov/president-azerbaijan-ilham-aliyev-met-president-donald-trump/>.
- 382 *2018. február 7-én McMaster összehívott*: A szerző az értekezlet egyik résztvevőjének az értekezlet idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 383 *2018 elején a 60 Minutes című hírműsor*: „16 Years Later, Afghan Capital Under Siege”, *60 Minutes*, CBS, 2018. január 11.
- 384 *Január utolsó kilenc napja alatt*: Pamela Constable: „A String of Deadly Attacks in Afghanistan Exposes Government Weakness, Limits of U.S. Training Effort”, *The Washington Post*, 2018. január 29.
- 387 *Afganisztánnal kapcsolatban Trump*: 2018 áprilisában, hogy fontos szavazatot szerezzen Mike Pompeo külügyminiszteri kinevezéséhez, Trump ezt mondta Rand Paul szenátornak, a kentuckyi republikánus párt képviselőjének. Paul megfogalmazásában: „Az elnök újra meg újra azt mondta nekem, hogy elhúzzunk onnan a francba.”

39. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 388 *Graham egy tweetjében azt írta*: Lásd Graham tweetjét: <https://twitter.com/LindseyGrahamSC/status/939988068823715842>.
- 388 *Comey szerint Trump a következőt mondta neki*: Comey 2017. június 8-ai tanúvallomása a Szenátus Hírszerzési Bizottsága előtt elérhető online: <https://assets.documentcloud.org/documents/3860393/Comey-Opening-Statement-June-8.pdf>.
- 389 *Trump 2017. december 29-ei tweetjében*: Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/946731576687235072>.
- 389 *Az elnök húsz szenátor és kongresszusi képviselő részvételével*: Donald J. Trump: „Remarks in a Meeting with Members of Congress on Immigration Reform and an Exchange with Reporters”, 2018. január 9. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=128934>.
- 390 *Lelkes közleményében*: Lásd Graham tweetjét: <https://twitter.com/LindseyGrahamSC/status/950800026401492992>.
- 390 *The New York Times: „Trump a jelek szerint”*: Julie Hirschfeld Davis és Sheryl Gay Stolberg: „Trump Appears to Endorse Path to Citizenship for Millions of Immigrants”, *The New York Times*, 2018. január 9.
- 390 *The Washington Post: „Tárgyalóasztalnál”*: Ashley Parker és Philip Rucker: „55 Minutes at the Table: Trump Tries to Negotiate and Prove Stability”, *The Washington Post*, 2018. január 9.
- 393 *Durbin nyilvánosságra hozta*: John Byrne és Katherine Skiba: „Sen. Dick Durbin: President Trump Used 'Hate-Filled, Vile and Racist' Language in Immigration Meeting”, *Chicago Tribune*, January 12, 2018; Josh Dawsey: „Trump Derides Protections for Immigrants from 'Shithole' Countries”, *The Washington Post*, 2018. január 12.
- 394 *Január 21-én Graham nyilvánosan is*: Elana Schor: „Graham Tees Off on Stephen Miller over Immigration”, *Politico*, 2018. január 21.
- 394 *2018. február 23-án*: Donald J. Trump: „Remarks at the Conservative Political Action Conference in Oxon Hill, Maryland”, 2018. február 23. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley:

The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=129472>.

- 395 *Ezután pedig újra elmesélte:* A történet a radikális nézeteket valló, színes bőrű énekes, dalszövegíró és aktivista Oscar Brown Jr. dalszövegének kisajátítása, amire a Brown család heves tiltakozása ellenére rendszeresen sor került Trump kampánya során.
- 396 *2018 márciusában éppen Afrikában volt:* Peter Baker, Gardiner Harris és Mark Landler: „Trump Fires Rex Tillerson and Will Replace Him with CIA Chief Pompeo”, *The New York Times*, 2018. március 13.
- 396 *Március 13-ának reggelén:* Ibid.
- 396 *Az elnök később:* Donald J. Trump: „Remarks on the Nomination of Director of the Central Intelligence Agency Michael R. Pompeo to Be Secretary of State, the Termination of Rex W. Tillerson as Secretary of State, and the Nomination of Gina C. Haspel to be Director of the Central Intelligence Agency and an Exchange with Reporters Upon Departure for San Diego, California”, 2018. március 13. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project.* <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=129510>.

40. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 399 *Igencsak kínosan érezném magam:* Karen Freifeld: „White House Lawyer Cobb Predicts Quick End to Mueller Probe”, Reuters, 2017. augusztus 18.
- 400 *A Handelsblatt német gazdasági napilap:* „Mueller’s Trump-Russia Investigation Engulfs Deutsche”, *Handelsblatt*, 2017. december 5.
- 404 *Trump március 31-én a következőt tweetelte:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/847766558520856578>.
- 405 *Ő akkor emlékeztetőt írt erről:* Comey emlékeztetője elérhető online: <https://assets.documentcloud.org/documents/4442900/Ex-FBI-Director-James-Comey-s-memos.pdf>.

41. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 409 *Navarro, Ross, Cohn és Porter:* A szerző a megbeszélés egyik résztvevőjének a megbeszélés idején készített jegyzeteiből dolgozott.
- 411 *Mindkét hölgy részletes és érzéketlen beszámolót adott:* MJ Lee és Kevin Liptak: „Former White House Aide’s Ex-Wives Detail Abuse Allegations”, CNN, 2018. február 8.; Colbie Holderness: „Rob Porter Is My Ex-Husband. Here’s What You Should Know About Abuse”, *The Washington Post*, 2018. február 12.; Felicia Gans: „Jennifer Willoughby Called Rob Porter’s Alleged Abuse ‘Insidious’ Last Year”, *Boston Globe*, 2018. február 10.
- 411 *A The New York Times így írt:* Maggie Haberman és Katie Rogers: „Abuse Claims End Star’s Rise in White House”, *The New York Times*, 2016. február 8., p. A1; Katie Rogers: „Aide’s Clean-Cut Image Belied His Hot Temper, Former Colleagues Say”, *The New York Times*, 2018. február 20., p. A14.
- 411 *Porter a közleményében:* Josh Dawsey, Beth Reinhard és Elsie Viebeck: „Senior White House Official to Resign After Ex-Wives’ Allegations of Abuse”, *The Washington Post*, 2018. február 7.
- 411 *Egy pusztá vád is:* Lásd Trump tweetjét: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/962348831789797381>.
- 411 *A The Washington Post szerkesztőbizottsága:* „The White House Shrugged Off Domestic Violence. It’s Not Alone”, *The Washington Post*, 2018. február 8.; Mark Landler: „Trump, Saying ‘Mere Allegation’ Ruins Lives, Appears to Doubt #MeToo Movement”, *The New York Times*, 2018. február 10.
- 412 *Másnap több mint egy tucat:* Donald J. Trump: „Remarks at a Listening Session with Steel and Aluminum Industry Leaders and an Exchange with Reporters”, 2018. március 1. A szöveg elérhető online: Gerhard Peters és John T. Woolley: *The American Presidency Project.* <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=129484>.
- 414 *Gary Cohn, Trump tanácsadója lemond:* Justin Sink, Jennifer Jacobs, Dakin Campbell és Shannon Pettypiece: „Gary Cohn to Resign as Trump Adviser After Dispute over Tariffs”, Bloomberg, 2018. március 6.

- 414 *Gary Cohn távozik:* Damian Paletta és Philip Rucker: „Gary Cohn, Trump's Top Economic Adviser, to Resign Amid Differences on Trade Policy”, *The Washington Post*, 2018. március 7.
- 414 *Gary Cohn lemond, a jelek szerint:* Derek Thompson: „Gary Cohn Resigns, Apparently over Tariffs”, *The Atlantic*, 2018. március 6.
- 416 *Gary Cohn, a Fehér Ház gazdasági tanácsadója:* Nick Timiraos, Peter Nicholas és Liz Hoffman: „Gary Cohn Resigns as White House Economic Adviser After Losing Tariffs Fight”, *The Wall Street Journal*, 2018. március 6.
- 416 *Őn éppen személyes tárgyalásban áll:* Bob Davis: „Trump Weighs Tariffs on \$100 Billion More of Chinese Goods”, *The Wall Street Journal*, 2018. április 5. Bossert és Trump szóban forgó találkozására 2018. április 6-án került sor.
- 417 *A kínaiak bejelentették:* Ibid.
- 418 *Bossert tehát felkészült:* „Transcript of *This Week*”, ABC News, 2018. április 8.

42. FEJEZET

A fejezetben található információk elsősorban az adott események közvetlen tanúival készített mélyinterjúkból származnak.

- 424 *A sajtóban megjelent idézet szerint:* Michael S. Schmidt, Matt Apuzzo és Maggie Haberman: „Mueller Is Said to Seek Interviews with West Wing in Russia Case”, *The New York Times*, 2017. augusztus 12.
- 425 *Ezt csinálták Flynnel, ezt csinálták Gatesszel:* Jeremy Herb, Evan Perez, Marshall Cohen, Pamela Brown és Shimon Prokupecz: „Ex-Trump Campaign Adviser Pleads Guilty to Making False Statement”, CNN, 2017. október 31.; Carrie Johnson: „Rick Gates Pleads Guilty and Begins Cooperating with Mueller's Russia Investigation”, NPR, 2018. február 23.
- 426 *Mueller csapata, Quarles és három másik jogász:* Lásd Mueller kérdéseit, amelyeket a *The New York Times* szerzett meg 2018 áprilisában: <https://www.nytimes.com/2018/04/30/us/politics/questions-mueller-wants-to-ask-trump-russia.html>.
- 433 *Annak idején Dowd képviselte Rajaratnamot:* Peter Lattman: „Galleon Chief Sentenced to 11-Year Term in Insider Case”, *The New York Times*, 2011. október 13.

Képjogok

AFP PHOTO/KCNA VIA KNS: 27

J.T. Armstrong (U.S. Air Force): 5

Joyce Boghosian (The White House): 1

D. Myles Cullen (The White House): 26

Shealah Craighead (Official White House photographer): 8

Glenn Fawcett (U.S. Customs and Border Patrol): 7

Federal Bureau of Investigation (FBI): 22

James E. Foehl (U.S. Navy): 11

Peter Foley (Bloomberg via Getty Images): 20

Michelle Gonzalez (U.S. Army National Guard): 21

Andrew Harrer (Bloomberg via Getty Images): 20

Saul Loeb (AFP/Getty Images): 19

Office of the President Elect: 9

Dominique A. Pineiro (U.S. Navy): 4, 14

Gage Skidmore: 2, 6, 10, 15, 17, 25

Chip Somodevilla (Getty Images): 12, 18

Pete Souza (Official White House Photographer): 23

The State Department: 3

Evan Walker (The White House): 13

The White House: 16

Mutató

„a négy R” 152, 155, 321
 3M (vállalat) 309
60 Minutes (tévéműsor) 55, 383
 ABC 55–8, 64, 415, 418
Access Hollywood felvétel 53, 57, 63, 68
 Adópolitikai Központ (Tax Policy Center) 364
 afganisztáni háború
 a CIA és az – 149, 155
 a Nemzetbiztonsági Tanács megbeszélései az –ről 146, 148, 152, 157
 az Obama-adminisztráció és az – 146–8
 Bannon az –ről 154–6
 Graham az –ről 153, 160–1
 McMaster az –ről 147–8, 150, 152
 Priebus az –ről 151
 AFL-CIO (American Federation of Labor and Congress of Industrial Organizations) 309
 Ailes, Roger 34
 Air Force One 182, 286, 293, 301, 322, 335, 346, 348, 429–30
 al-Aszad, Bassár 184, 187
 álhírek 113, 256, 382
 al-Ibádi, Hajdar 386

Aliyev, İlham 380
 al-Káida 75, 100, 138, 146, 318–9
 Amerikai Ipari Szövetség (Alliance for American Manufacturing) 309
 Amerikai Ipari Tanács (American Manufacturing Council) 308
 Apple 237
Arva Galamb (Lonesome Dove) (regény, minisorozat) 399
 asz-Szíszi, Abdalfattáh 397
 Augustai Országos Golfklub 415
 Ausztrália 259
Az interjú (The Interview) (film) 127
 Azerbajdzsán 380
 B-2-es lopakodó vadászbombázók 222
 Baier, Bret 353
 Baker, James A., III 79
 Baltikum 165
 Banana Republic (üzlet) 170
 Bannon, Steve
 – a #MeToo-ról 369
 – a bevándorlásról 232–5
 – a külpolitikáról 244–5
 – a szíriai légi csapásról 187–8
 – a Trump-adminisztrációról 366–9
 – az *Access Hollywood* felvételről 54–61

– Comey kirúgásáról 203–5
 – felmondása 316
 – McMasterről 115–9
 Bedminster 33, 75–6, 286, 298, 300–1, 309, 325
 Bernanke, Ben 292
 bevándorlás
 „álmodozók” 231, 233, 235, 389, 392, 394
 a fal 220, 233–4, 353, 367, 389, 392, 395–6
 DACA-program (Deferred Action for Childhood Arrivals [Elhalasztott Intézkedés a Gyermekekben Érkeztetéért]) 231–2, 234–5, 332, 353, 389–90, 392, 394
 láncbevándorlás 233–4, 271, 333, 389, 394
 vízumlottó 394
 Bevándorlási és Vámügyi Hivatal (Immigration and Customs Enforcement) 351
 Biden, Joe 129, 153
 bin Láden, Oszáma 138, 146
 Blackwater (hadügyi beszállító cég) 154
 Bloomberg 248, 414
 Bolton, John 116–7
 Bortnyikov, Alekszandr 51
 Bossert, Tom 414–8
 Bossie, David 21–27, 64, 182–3
 Brady, Kevin 360–1, 363
 Brazile, Donna 53
 Breitbart News 29, 46
Breitbart News Daily (rádióműsor) 34
 Brennan, John O. 51, 89, 90–1, 95, 228–9
 Brexit 107

Broaddrick, Juanita 62–3
 Brzezinski, Mika 256
 Bunker, Archie 23
 Bush, George H. W. 48
 Bush, George W. 55, 91, 104, 121, 135, 146–7, 172, 174, 227, 231, 323, 339, 352, 357, 386, 390, 409
 Bush, Jeb 39, 130
BuzzFeed 97
 Camp David 183, 316
 Campbell Soup 309
 Caslen, Robert 117–8
 CBS 307, 372
CBS This Morning (tévéműsor) 93, 226
 Charlottesville 298–99, 301, 303, 306–7, 312–6
 Cheney, Dick 74
 Christian Broadcasting Network 401
 Christie, Chris 34, 55–9, 61, 66–7
 CIA (Central Intelligence Agency [Központi Hírszerző Ügynökség])
 a – és a Közel-Kelet 228–9
 a – és az orosz beavatkozás az amerikai elnökválasztásba 50–2, 89–99
 a – és Észak-Korea 225
 a – és az iráni atomalku 165
 Citizens United (akcióbizottság) 21
 Clapper, James 50, 52, 89, 90–1, 94–6, 98, 122–3, 125–6, 185
Facts and Fears (könyv) 98
 Clinton, Bill 53–4, 56, 62–3, 112, 121, 135, 206, 428
 Clinton, Hillary
 – a nukleáris fegyverekről 371

- e-mail-botránya 203, 216-7, 405
- és az orosz beavatkozás az amerikai elnökválasztásba 94-5, 216, 246, 426
- Comey kirúgása 203-5
- és választási kampánya 29-70
- CNN 38, 60, 62-3, 113, 206-7, 244, 256, 301, 368
- Coats, Dan 139, 224
- Cobb, Ty 213-5, 398-9, 424, 428, 431-2
- Cohen, Michael 216, 249
- Cohen, William 227
- Cohn, Gary
 - a Fehér Házban uralkodó zűrzavarról 325-36
 - a gazdaságról 81-8
 - a kereskedelemről 168-73
 - a vámokról 331-2, 337-40
 - az adóreformokról 311, 357-65
- Cohn, Lisa 86
- Colbert, Stephen 307
- Collins, Susan 257, 364
- Comey, James
 - és a Clinton e-mail-botrány 203, 405
 - és a Flynn-nyomozás 203, 211-2, 216
 - és a Mueller-nyomozás 397-402
- Magasabb rendű hűség* (A Higher Loyalty) (könyv) 96, 98
- Conway, Kellyanne 37-9, 47, 55-6, 58-9, 64, 71, 80, 93, 296-7, 325
- Cook, Tim 237
- Cooper, Anderson 63
- Corke, Kevin 305
- Corker, Bob 315
- Costa, Robert 11
- Cotton, Tom 354
- Coulter, Ann 352
- Crane, Chris 351
- CTPT (Counterterrorism Pursuit Teams [Terrorelhárító Üldöző Csapatok]) 317-8
- csapatbevetési szakaszolási terv (Time-Phased Force Deployment) 229
- Daily Mail* 182
- Daily News* 42
- DC Leaks 50
- Dél-Korea 13-4, 16, 19, 125, 126-7, 224, 275, 280-2, 329, 353, 370, 372, 374-6, 378-9, 385
- demilitarizált övezet 123
- Demokrata Országos Bizottság (Democratic National Committee) 50, 53, 400
- Demokrata Országos Konvenció (Democratic National Convention) 47, 102
- Deng, Wendi 42
- DeStefano, Johnny 166, 265
- Deutsche Bank 400
- DeVos, Betsy 155
- Dimon, Jamie 309
- Dobbs, Lou 352
- Donaldson, Annie 247
- Donilon, Tom 78
- Donnelly, Sally 244-5, 253
- Dowd, Carole 434
- Dowd, John 209-17, 246-50, 336, 397-408, 419-36
- Dr. Strangelove* (film) 370
- Duke, David 307

- Dunford, Joseph 104-5, 115, 129, 157, 165, 253, 277-8, 347-8, 371, 375, 377-9
- Durbin, Dick 232, 234-5, 354, 390-3
- Egyesült Arab Emirátusok 77, 144
- Egyiptom 397
- El Salvador 392
- Elromlott Játékok Háza 227, 229, 385
- ENSZ Biztonsági Tanács (United Nations Security Council) 223, 290, 338
- ENSZ Közgyűlés (United Nations General Assembly) 348
- Espy, Mike 428
- Észak-Karolina 68, 70
- Észak-Korea
 - és a kibertámadások 122-3, 126, 376, 415
 - az Obama-adminisztráció és - 120-8
 - Graham --ról 129-36
 - kulisszák mögötti diplomácia - és Amerika között 124
 - McCain --ról 129-36
 - Tillerson --ról 223-5
 - Trump nyilvános kijelentései --ról 124-5, 346-50
- Európa 104-7, 275, 279, 282, 337
- Európai Unió 104, 107, 224, 276
- F-22-esek 222
- Face the Nation* (tévéműsor) 372
- Facebook 56, 63, 237, 258
- Fahrendthold, David 438
- FBI (Federal Bureau of Investigation [Szövetségi Nyomozó Iroda])
 - a - és az orosz beavatkozás az amerikai elnökválasztásba 50, 89-99, 112-4, 404
- Fegyveres Erők Bizottsága (Senate Armed Services Committee) 92
- Fehér Ház
 - Déli Galéria 365
 - Déli Pázsit 396
 - Diplomaták Fogadóterme 303
 - elnöki rezidencia 186, 302, 304, 331, 338, 401, 421
 - Kabinet-terem 313, 389, 412
 - Kék Szoba 135
 - Lincoln-hálószoza 402
 - Resolute-asztal 13-5, 130, 201, 207, 260, 326, 413
 - Roosevelt-terem 156, 178, 196, 353
 - Rózsakert 242
 - Situation Room (parancsnoki és kommunikációs központ) 112, 157, 199, 223, 227, 239, 284, 375, 382
 - Vörös Szoba 104
 - Zöld Szoba 389
- Financial Times* 29, 313
- FISA (Foreign Intelligence Surveillance Act [külföldi hírszerzési megfigyelésre vonatkozó törvény]) 218
- Flake, Jeff 364
- Flynn, Michael 71, 86, 108
- Fox News 34, 74, 92, 116, 137, 207, 289, 298, 348, 351-3, 401, 433
- Fox News Sunday* (tévéműsor) 69, 99, 300
- Frazier, Kenneth 308-9

FSZB (Federal Security Service of the Russian Federation [Szövetségi Biztonsági Szolgálat]) 51, 92
 Fuentes, Zach 353
 Fusion GPS 400
 gazdaság
 1974-es Kereskedelmi Törvény 337
 2008-as pénzügyi válság 171
 adóreform 39, 81, 131, 297, 303, 332, 355, 357, 359–61, 363, 365
 adósságplafon 84, 360
 G20 223, 258, 260
 kereskedelmi deficit 169, 171–2, 175, 177, 200, 272, 275, 329, 339
 önzetű autók 85
 szabadkereskedelmi egyezmény 13, 17, 19
 tőzsde 291, 372, 409, 414
 valutamanipuláció 279
 vámok 169, 171, 175, 179 196, 199–202, 217, 219, 223, 259, 272, 279, 291–2, 331–2, 337–40, 343, 409–12, 414, 417
 Világ gazdasági Fórum 367
 Galleon Group 433
 Gallucci, Robert 124
 Gap 170
 Gardner, Cory 299
 Gates, Rick 425
 Gates, Robert 79
 Geffen, David 42
 General Electric 309
 Gergen, David 206
 Ghani, Ashraf 380
 Ginsburg, William H. 59
 Giuliani, Rudy 24, 34, 55–62
 globalizáció 168
 Goldman Sachs 13, 48, 60, 65, 81, 170, 259, 275, 292, 341, 358, 360
 Gore, Al 237
 Gorsuch, Neil 255–6
 Graham, Lindsey 129–136, 153–5, 160–1, 190–1, 232–5, 269, 300, 322, 349–50, 354, 372, 388–94
 Grassley, Chuck 364
 Gray, C. Boyden 104–6
 Greenspan, Alan 292
 Gridiron-gálavacsora 220
 Haberman, Maggie 435
 Haiti 392
 Hakkani-hálózat 322
 Haley, Nikki 224
Handelsblatt 400
 Hanoi Hilton 105
 Harvey, Derek 138–144, 185–7, 190, 194
 Harward, Bob 76–7
 Hatch, Orrin 299, 360–1, 363
 Heller, Dean 364
 Hezbollah 79, 139, 140, 143, 194, 286
 Hicks, Hope 41, 93–4, 207, 257, 314, 330, 335, 413–4, 434
 Hijazi, Aya 397
 Hirosima 120
 Hitler 299
 Holbrooke, Richard 160
 Holder, Eric 266
 Holt, Lester 205
 Hoover, Herbert 291
 Hoover, J. Edgar 90–1, 99, 203
 Hszi Csin-ping 72, 190, 290, 338, 416–8
 Huckabee Sanders, Sarah 253, 301

Huszein, Szaddám 92, 227
 Hvaszong-14 (észak-koreai interkontinentális ballisztikus rakéta) 223
 ICBM (Intercontinental Ballistic Missile [interkontinentális ballisztikus rakéta]) 87, 223, 225, 287, 346, 272
 Ignatius, David 192
 India 158, 160, 183
 Instagram 258
 Intel 308
 inverzió 357
 Iraki Hadműveleti Csoport (Iraqi Operations Group) 227, 229
 Iraki Köztársasági Gárda (Iraqi Republican Guard) 147
 Irán-kontra ügy 207, 429
 ISIS (Islamic State of Iraq and Syria [Iszlám Állam]) 63, 75–6, 88, 111, 245, 277, 286, 318–9
 J. P. Morgan/JPMorgan Chase 170, 309
 Jackson, Ronny 331
 Japán 121–2, 125, 175, 223, 273, 275, 280, 337, 372, 376, 417
 Jarrett, Valerie 153
 Jefferson, Thomas 160, 307, 315, 420
 Jefferson-emlékmű 402
 Johnson, Jeh 52–3
 Johnson, Ron 364
 Johnson, Woody 31
 JOLTS-adatsorok (Job Openings and Labor Turnover Survey; a Munkaügyi Statisztikai Hivatal legfrissebb információi) 173
 Jones, Paula 62–3
 Jones, Seth G. 322
 Kahl, Colin 370
 Kaine, Tim 323
 Kanada 175, 196, 275, 337
 Kasowitz, Marc 209–11, 255
 Katsas, Greg 239
 Keane, Jack 74–5
 Keating Five etikai vizsgálata 210
 Kellogg, Keith 105, 117, 154, 159, 317, 320
 Kelly, John F.
 – a bevándorlásról 231–3, 353, 391–2
 – a charlottesville-i erőszakhullámról 300–17
 – a Fehér Házban uralkodó zűrzavarról 326–31
 – a KORUS-ról 329–30
 – és a média 353–4
 – és a Mueller-nyomozás 398–9
 – és Trump kapcsolata 327–34, 351–56
 Kennedy, Ted 390
 Kenya 139
 KEY2ACT (vállalat) 67
 Kék Villám 346
 kibertámadások és kiberbiztonság 50, 121, 126–7, 164, 224, 347, 376, 414–5, 417
 Kim Dzsongil 122
 Kim Dzsongun 18, 122, 125–7, 225, 229–30, 258, 346, 349, 369–70
 Kim Hjuncsong 19
 Kína
 – és Afganisztán ásványkincsei 158, 380–2
 – és Észak-Korea 126, 132, 135, 223–4, 349
 kiberháborúk --val 414–7

- mezőgazdasági kereskedelem
-val 199–202, 275
a szellemi tulajdon-ügy 337–8,
411–2
Kissinger, Henry 366
Kiszljak, Szergej 108–9, 403–4,
430
KKK (Ku-Klux-Klan) 300, 304,
307, 313
Kobach, Kris 235
Koch testvérek 361
Kolumbia 139
Kongresszus 179, 195, 199, 213,
226, 235, 248, 256, 266, 268,
292, 311, 316, 325, 354, 357,
360, 363, 389, 392, 412, 432,
434
korai előrejelző rendszer (Airborne
Early Warning) 230
koreai háború 125
Koreai-félsziget Hírszerzési Becslés
(Peninsula Intelligence Estima-
te) 229
KORUS (United States–Korea Free
Trade Agreement [Az Egyesült
Államok és Korea Szabadkeres-
kedelmi Egyezménye]) 13–4,
16–7, 137, 179, 291, 329–30,
374
Közel-Kelet
Bejrút 77
Irak 75, 79, 91, 102, 116, 129,
138, 147, 161, 226–9, 231,
286–7, 306, 308, 319, 367,
381, 386
Irán 75, 77–9, 100, 111, 116,
139, 140–1, 143–4, 162–7,
194, 207, 228, 244, 276,
278–9, 286, 319, 366–7,
369, 375, 385, 415, 424, 429
Izrael 78, 139–144, 164, 367
Jemen 100–2, 105, 139, 367
Katar 144, 262
Libanon 139, 286, 367
Szaúd-Arábia 141, 144, 228,
367, 373
Szíria 164, 184–7, 189–91,
193–4, 244, 286–7, 367,
373, 375, 377, 384
Központi Parancsnokság (United
States Central Command)
77–8, 245
kultúrharc 314
Kushner, Jared
- és a szíriai légi csapás 181–2,
189, 194
- és az orosz beavatkozás az
amerikai elnökválasztásba
182, 243, 246, 268
- szerepe az elnökválasztási
kampányban 42, 48, 55,
63–5
Kuttner, Robert 323
Különleges Biztonsági Protokoll
(Special Access Programs) 225, 376
Lavoy, Peter 146–7, 151
Lee, Mike 362
Lee, Robert E. 298
Lewinsky, Monica 60
Líbia 244, 288
Lighthizer, Robert E. 19, 178–9,
201, 331, 337, 339, 343
Lincoln, Abraham 156, 296, 315
Lindsey, Lawrence B. 172
LMBT-jogok (Leszbikusok,
Melegek, Biszexuálisok, Transz-
neműek) 47, 251
Lowell, Abbe 243
Lujan, Fernando 148
Lute, Douglas 146

- Manafort, Kathleen 43
Manafort, Paul 30–1, 35–7, 42–4,
49, 216, 246, 425
Mar-a-Lago 115, 117, 188–90,
256, 368
Marine One 266
Mattis, James
- a kereskedelemről 137
- az iráni atomalkuról 163, 165,
167
- Észak-Koreáról 18, 224–5,
347
- Szaúd-Arábiáról 139, 142,
144
- Szíriáról 184, 187–9, 193–4
McAuliffe, Terry 112
McCabe, Andrew 90, 111–4
McCabe, Jill 112
McCain, Cindy 134–5
McCain, John 39, 90, 105, 129–
30, 134–6, 192, 210, 299, 323
McCain, John, id. 105
McConnell, Mitch 32, 134, 200,
234–5, 309, 360, 364
McEntee, Johnny 289
McGahn, Donald 333, 402–3,
427
#MeToo 369, 411
MI6 90
McMaster, H. R.
- a KORUS-ról 329–30, 373–8
- a szíriai légi csapásról 181–
194
- az iráni atomalkuról 164–7
- Észak-Koreáról 120, 132,
136–7, 231, 346–7
Dereliction of Duty (könyv) 115,
147–8
Meadows, Mark 68
Mercer, Bob 31, 34
Mercer, Rebekah 30, 34
Merck 308–9
Mexikó 32, 168–9, 196–8, 275,
278
Miller, Jason 41
Miller, Stephen 159, 166, 176,
234, 266, 271, 293–4, 324,
333, 344, 392, 394
Milley, Mark 118, 307
Mnuchin, Steve 48, 65–6, 81–3,
85, 176–7, 180, 196, 224, 275–
6, 278–9, 282, 304, 311–2,
332, 359–61, 363
MOAB (Mother of All Bombs
[Minden Bombák Anyja]; hiva-
talos névén: GBU-43/B) 278
Modi, Narendra 158, 183–4
MOP (Massive Ordnance Penet-
rator [nagy tömegű behatoló
bomba]) 230
Morell, Mike 51–2
Morning Joe (tévéműsor) 67, 192,
256
Mosad 140
Mozambik 139
MSNBC 207, 244, 256, 301
Mueller, Robert 206–18, 243,
247–50, 333–6, 397–401,
404–6, 419–28, 432–5
Mueller-nyomozás
a --ra átadott dokumentáció
213–7, 247–8
az igazságszolgáltatás akadályo-
zása 212, 216–7, 335, 406,
427, 436
Dowd stratégiája a - kapcsán
397–408
elnöki tanúvallomás 401–8,
419–28
Flynn és a - 212–3, 248, 401–5

Muhammad bin Náif 141
 Muhammad bin Szalmán 141
 Muir, David 56, 58
 Mulvaney, Mick 359–61
 Mun Dzsein 19, 374
 Munkaügyi Statisztikai Hivatal
 (Bureau of Labor Statistics) 173
 Murdoch, Rupert 42
 Murkowski, Lisa 257
 MV-22 Osprey 101
 NAFTA (North American Free
 Trade Agreement [Észak-Amerikai Szabadkereskedelmi Egyezmény]) 169, 179, 195–8, 201, 291, 329, 340
 NATO (North Atlantic Treaty Organisation [Észak-Atlanti Szerződés Szervezete]) 104–7, 156–7, 165, 222–3, 273, 303, 305, 337, 375, 378, 381
 Navarro, Peter 168–9, 175–9, 195–6, 198–9, 330–1, 339–40, 342, 344–5, 409–10, 412
 NBC 22, 53, 55, 62, 67–8, 205
 Neller, Robert B. 307
 Németország 104, 125, 258–9, 298, 341
 Nemzetbiztonsági Hivatal (National Security Agency) 50, 89, 98, 126, 224
 Nemzetbiztonsági Stratégia (National Security Strategy) 469
 Nemzetbiztonsági Tanács (National Security Council) 51, 105, 117, 121, 125, 138, 146, 148, 151–2, 157, 159, 163, 185, 187–8, 244, 264, 277, 285–6, 288, 316–7, 321, 329, 347, 375, 377
 Nemzeti Gárda (National Guard) 307, 418
 Nemzeti Gazdasági Tanács (National Economic Council) 86, 142, 345
 Nemzeti Hírszerzés (National Intelligence) 50, 89, 122, 139, 185, 224, 383
 Nemzeti Kereskedelmi Tanács (National Trade Council) 168, 175–6, 344
 neonácik 299–300, 302, 304, 306, 312–3
 Netanjáhu, Benjámin 140–1
 Nicholson, John 277–8, 383–4
 Nielsen, Kirstjen 351–2
 Nixon, Richard 34, 206, 208, 217, 269, 429
 Nobel-díj 124, 292
 nukleáris fegyverek 14, 78, 87, 93, 121–3, 126, 140, 349–50, 369–71, 376, 379, 415
 Nyolcak Bandája 52
 O'Neill, Rob 304
 Obama, Barack
 - és az orosz beavatkozás az amerikai elnökválasztásba 87–92, 96, 108–9, 404
 - és Szíria 183, 185, 187–8, 191–2
 a bevándorlás - alatt 231–2, 259, 390
 Obama, Michelle 96
 Obamacare 131, 257, 292
 OPLAN 5015 (Operations Plan 5015) 230
 OPLAN 5027 (Operations Plan 5027) 229
 opposíciós magatartászavar 94

Oroszország
 - beavatkozása az amerikai elnökválasztásba 51–2, 89, 92, 94, 97, 108, 149, 209–11, 265
 - nukleáris fegyverei 87–8, 165
 Szíria és - 185, 187, 189, 194
 Owens, Bill 101
 Owens, Carryn 102–3
 Owens, William „Ryan” 101
 öbölháború 105, 147
 Öböl-menti Együttműködési Tanács (Gulf Cooperation Council) 144
 Pakisztán 102, 123, 146, 149–50, 155, 157–60, 183, 322, 369, 384–5
 Panetta, Leon 78
 Papadopoulos, George 425
 Párizsi Egyezmény (Paris Agreement) 236–242
 Pence, Mike
 - a charlottesville-i erőszakulról 300, 315–6
 - a vámokról 343
 - és az orosz beavatkozás az amerikai elnökválasztásba 109
 Pentagon 87, 122–3, 136, 143, 148, 150, 184, 188, 194, 203, 221–2, 229, 245, 251, 253–4, 272–3, 320, 347, 371, 383–4
 Perdue, Sonny 197, 199
 Perry, Rick 142
 Petraeus, David 116
 Podesta, John 53, 60
 Politico 315, 439
 Pompeo, Mike 139, 155, 165, 223, 225, 316–7, 320, 396
 populizmus 22, 24–6, 296, 367
 Porter, Rob
 - a Fehér Házban uralkodó zűrzavarról 325–8, 330
 - a kereskedelemről 177–8, 200
 - a vámokról 202
 - és az orosz beavatkozás az amerikai elnökválasztásba 333–4
 - és Kelly 325–8, 333–4, 353–5
 Porter, Roger 174
 Portman, Rob 361
 Powell, Dina 188, 262
 Priebus, Reince
 - a Párizsi Egyezményről 236–7
 - az elnökválasztási kampányban 32–3, 44–7, 54–6, 59, 71, 73
 Bannon és - 181–2, 296–7
 Tillerson és - 263–4, 284–5, 355–6
 Prince, Erik 154–5
 Pruitt, Scott 238–40
 Putyin, Vlagyimir 52, 72, 80, 87–8, 94, 106, 109, 185, 218, 398, 404
 Quarles, James „Jim” 214–5, 248–51, 397–401, 404, 408, 419, 423, 426
 Raddatz, Martha 64, 418
 Rajaratnam, Raj 433
 RAND Corporation 251
 rágalmozási törvények 390–1
 Reagan, Ronald 88, 174, 178, 226, 304, 332, 358–9, 429
 Renaissance Technologies 31
 Republikánus Országos Bizottság (Republican National Committee) 45, 54, 71, 237, 272

- Republikánus Országos Konvenció
(Republican National Convention) 86–7
Reuters 125, 137, 399
Régi Tengerészeti Obszervatórium
(Old Naval Observatory) 110
Ri Cshunhi 120
Ri Szujong 371
Rice, Condoleezza 55, 231
Rice, Susan 153
Richardson, John 307
ROCKSTARS (CIA-fedőnév) 227
Rogers, Mike 89, 224
Romney, Mitt 39, 66, 300, 362
Rose, Pete 210
Rosenstein, Rod 204–6, 208,
210–1, 214, 217, 269, 426–7
Ross, Wilbur 176, 178–9, 197,
200–2, 292, 339, 381, 412
Rubin, Robert 86
Rubio, Marco 299, 362
Ryan, Paul 54, 68, 163, 200, 300,
309, 354, 360–1, 363, 434
Sater, Felix 249
Scaramucci, Anthony 292
Scarborough, Joe 192, 256
Scavino, Dan 257, 294
Schmidt, Michael 206
Schumer, Chuck 354, 390
SCIF (Sensitive Compartmented
Information Facility [titkosított
gépszoba és tanácsterem]) 111,
258–9
Scott, Tim 361
SEAL 76, 100, 304
Sekulow, Jay 401, 408, 419, 421–
2, 425–6, 428, 432
Sessions, Jeff
- az afganisztáni háborúról 151,
317
- és az orosz beavatkozás az
amerikai elnökválasztásba
208, 210–1, 401, 426
- és a mentesség 211, 220,
265–6, 269–70
Trump --ról 266–70
Shelton, Kathy 62
Sivatagi Vihar-hadművelet (Opera-
tion Desert Storm) 147
Slaughter, Anne-Marie 193
Sony Pictures Entertainment 127
Spicer, Sean 167, 239
Steele, Christopher 90–1
Steele-dosszié 90–1, 400
Stiglitz, Joseph 292
Stone, Roger 216
Stratégiai és Politikai Fórum (Stra-
tegic & Policy Forum) 309
Surabian, Andy 41
Sweeney, Kevin 245
Szabadság Caucus 68, 250
Szalmán 144
szeptember 11-ei terrortámadá-
sok 76–7, 138, 146, 149, 153,
160–1, 221, 317, 319, 385
Szingapúr 275
szivárogtatás 35–6, 52, 60, 154,
182, 211, 238, 246, 317, 405,
422
Szombat Esti Mészárlás 269
Tajvan 375
tálibok 146–7, 149–50, 152–3,
155, 157, 159–61, 317, 321–2,
324, 382–4
Tapper, Jake 60
Tartály (Pentagon) 273–81, 284
Tea Party mozgalom 21–2, 24–6,
68
TEAK (CIA-projekt kódneve) 373
Tenet, George 91, 227–8

- THAAD (Terminal High Altitude
Area Defense [Végfázisú Nagy
Magassági Területvédelmi Rend-
szer]) 18, 280, 353, 374
The Apprentice (tévéműsor) 22
The Atlantic 414
The New Republic 47
The New York Times 29, 31, 35, 43,
46, 51, 70, 93, 112, 114, 182,
200, 206, 216, 246, 265, 317,
347, 356, 377, 390–1, 411,
435, 439
The Victory Sessions (rádióműsor) 22
The Wall Street Journal 68, 154,
267, 414, 439
The Washington Post 53, 98, 108,
109, 216, 243, 246, 317, 370,
390, 411, 414, 435, 438–40
This Week (tévéműsor) 415
Thune, John 361, 364
Tiberius Gracchus 48
Tillerson, Rex
- a KORUS-ról 329, 377
- a Párizsi Egyezményről 240
- az iráni atomalkuról 162–7
- és McMaster 262–4, 285–6,
373–4
- és Trump kapcsolata 284–5,
355–6
- Szaúd-Arábiáról 142, 144,
373–4
#TimesUp 369
Time 49
Tiszta Energia Terv (Clean Power
Plan) 240
titkosszolgálat 58–9, 141, 220–1,
227, 258, 272
Tomahawk-rakéták 186–7, 189,
190–1, 222
Toomey, Pat 361
TPP (Trans-Pacific Partnership
[Transz-csendes-óceáni Partner-
ség]) 175, 198
Trump, Barron 219, 368, 402
Trump, Donald
- a választás éjszakáján 70
- és az Alkotmány II. cikkelye
216, 399, 401, 427, 434
- és az alkotmányos vádemelés
206, 426, 428, 433
- választási kampánya 29–71
„a lecsúszottak” 433
„a rejtőző Trump-szavazó” 47–8
„Az igazi hatalom a félelem” 11,
219, 340, 370
„boszorkányüldözés” 218, 404
„Kis Rakétaember/Rakéta-
ember” 348, 350
„lógós idő” 331
„Nyírbálós Törvény” 363
„pörölycápák” 56
„vénenber” 348
döntési emlékeztetők 326–7,
331, 355, 411
hamis tanúzás 422, 425–7, 433,
435
Trump Organization 66, 84, 250,
341, 364
Trump Országos Golfklub 33, 208
Trump Tower 22, 33, 41–2, 54,
58, 66, 71, 74, 81, 93–4, 134,
171, 246, 306–8, 420, 426 –
Trump, Donald, ifj. 55, 59, 420,
426
Trump, Ivanka 42, 55, 101–2,
181–3, 186, 205, 232, 234,
236–8, 286–7, 296–7, 306,
310, 361–2
Trump, Melania 55, 57, 97, 218–
9, 368, 390

- Tuchman, Barbara W.
The Guns of August (könyv) 347
- Turnbull, Malcolm 258–60
- Twitter
 a – szerepe Trump kormányzásában 256–8
 --üzenet Putyinról 109
 --üzenetek Afganisztánról 145–6
 --üzenetek az orosz beavatkozásról 92, 99
 --üzenetek a charlottesville-i erőszakhullámról 299–300
 --üzenetek a Merckről 308–9
 --üzenetek Észak-Koreáról 370–2
- Tyson, Laura 292
- USS *Gerald R. Ford* (CVN 78) 266
- USS *Porter* 189
- USS *Ross* 189
- Ukrajna 43–4, 106
- Under Armour 308
- Venezuela 139
- vietnámi háború 105, 115, 122, 125, 147–8
- Virginiai Demokrata Párt 112
- Wallace, Chris 69, 137
- Walsh, Katie 44–5, 47
- Washington, George 306
- Washington-emlékmű 402
- Watergate 207, 214, 217, 269, 429, 438
- Westerhout, Madeleine 198, 273, 330
- Whitewater 429
- WikiLeaks 50, 53, 60
- Willey, Kathleen 62
- Wolff, Michael
Tűz és düh (könyv) 366
- Woodward, Bob 99
- WTO (World Trade Organization [Világkereskedelmi Szervezet]) 329, 342
- Yates, Sally 108, 402, 421
- Young, Don 213
- Zinni, Anthony 110
- Zuckerberg, Mark 237

**BENNFEKESZTÉS TÖRTÉNET AZ AMERIKAI
EGYESÜLT ÁLLAMOK ELNÖKÉRŐL,
AHOGYAN CSAKIS BOB WOODWARD
TUDTA MEGÍRNI**

Bob Woodward, aki leginkább a hivatalban lévő amerikai elnökökről írt könyveivel betonozta be a nevét szerzőként – Nixontól Obamáig nyolc államfő kormányzását mutatta be –, ezúttal a Donald Trump igazgatta Fehér Ház zűrzavaros életét tárja fel példátlan alapossággal, és leleplezi, hogyan hozza meg döntéseit az elnök fontos bel- és külpolitikai ügyekben.

Soha korábban nem jelent meg ilyen aprólékos portré hivatalban lévő elnökről úgy, hogy a szóban forgó vezető az első évét töltötte a pozícióban. Woodward könyve elsősorban az Ovális Irodában, az Air Force One fedélzetén és a Fehér Házban zajló parázs viták és döntéshozatali folyamatok bemutatására koncentrál.

A szerző belső forrásokkal készített több száz órnyi interjú, tárgyalások során rögzített feljegyzések, valamint személyes naplók, hivatalos akták és dokumentumok alapján írta meg a könyvét. Az egészen apró részleteket, hiteles párbeszédeket és adatokat felvonultató *Félelem* áttekinti az Egyesült Államok Észak-Koreával, Afganisztánnal, Iránnal, a Közel-Kelettel, a NATO-val, Kínával és Oroszországgal kapcsolatos külpolitikáját. Egyúttal feltárja Trump meghatározó belpolitikai lépéseit is, különös tekintettel a védővámokat illető vitáira, a bevándorlás és az adótörvények kérdéseire, a párizsi klímaegyezményből való kilépésre és a charlottesville-i rasszista erőszakhullámra.

Woodward azt is elsőként mutatja be részletesen, hogyan tárgyaltak Trump ügyvédjei Robert Muellerrel, az oroszok feltételezett választási beavatkozásával kapcsolatos vizsgálat különleges ügyészeivel, és miről esett szó a találkozókra. A *Félelemből* továbbá az is kiderül, Trump magas rangú beosztottjai hogyan tüntettek el az Ovális Irodában lévő íróasztaláról különböző dokumentumokat, hogy az elnök ne adhasson ki olyan utasításokat, amelyek kulcsfontosságú hírszerzési műveleteket veszélyeztethetnének.

**FÉLELEM
TRUMP A FEHÉR HÁZBAN**

© LISA BERG

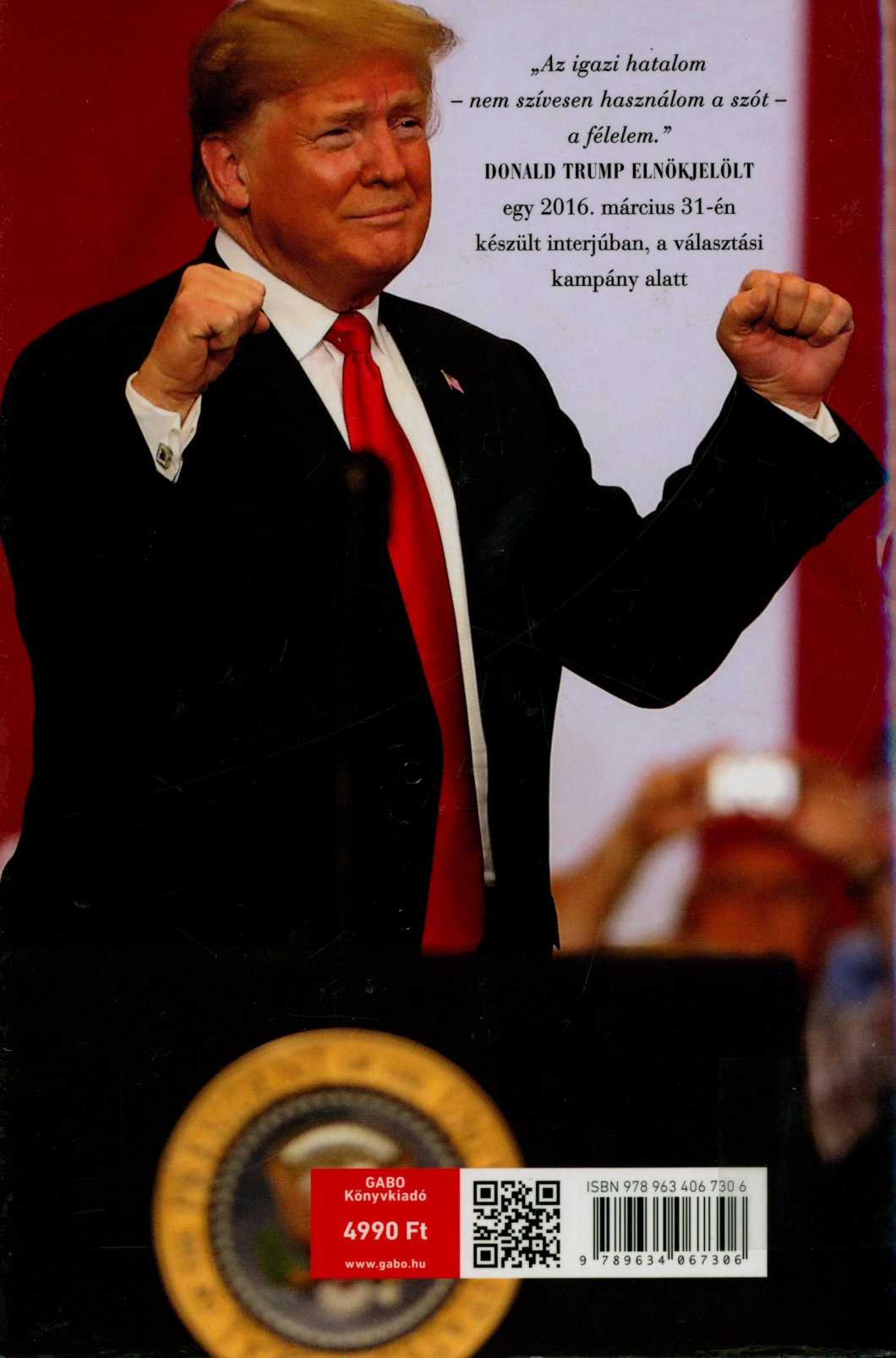
BOB WOODWARD társszerkesztő a *The Washington Post*-nál, ahol már negyvenhét éve dolgozik. Kétszer is kitüntették Pulitzer-díjjal: először 1973-ban kapta meg Carl Bernsteinnel közösen, amikor a *Post*-ban leleplezték a Watergate-ügyet, másodszor 2002-ben, a szeptember 11-ei terrortámadások utóéletéről tudósító csapat vezetőjeként. Tizennyolc könyv szerzője, illetve társszerzője, amelyek Amerikában mind tényirodalmi bestsellerek lettek, tizenkettő pedig az általános sikerlista élére is felkerült. Magyarul korábban az alábbi könyvei jelentek meg: *A parancsnokok* (1996), *A gazdaság karmestere* (2001), *Bush háborúja* (2003), *A támadás terve* (2004).

JACKET DESIGN BY DAVID LITMAN

JACKET PHOTOGRAPH BY BRENDAN SMIALOWSKI/AFP/GETTY IMAGES

BACK JACKET PHOTOGRAPH BY JUSTIN SULLIVAN/GETTY IMAGES

COPYRIGHT © 2018 SIMON & SCHUSTER

*„Az igazi hatalom
– nem szívesen használom a szót –
a félelem.”*

DONALD TRUMP ELNÖKJELÖLT
egy 2016. március 31-én
készült interjúban, a választási
kampány alatt

GABO
Könyvkiadó

4990 Ft

www.gabo.hu

ISBN 978 963 406 730 6

9 789634 067306